Kriminaal-seaduste kogu

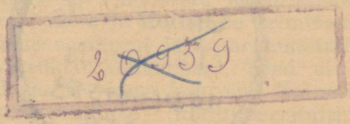
Koostanud
Adv. Aleks. Buldas

Autori väljaanne
1934

A-9105

Duplum

Kriminaalseaduste Kogu

Koostanud

Aleksander Buldas

vannutatud advokaadi abi.

AUTORI KIRJASTUS

TALLINN, 1934

2.
Bibliotheca
Universitatis
Tartuensis
1934: 01353
33059
A-9105

Trükikoda „Estotrükk", Tallinn S. Karja 8. 1934.

Sissejuhatuseks.

Käesolev väljaanne sisaldab: 1) 1. veebruaril 1935. kehtima hakkavaid kriminaaltsükli seadustikke — Kriminaalseadustiku (kodifitseeritult), Distsiplinaarseadustiku, Kriminaalkohtupidamise seadustiku, Maksukaristuste seadustiku, Vangistuseseadustiku ja Kaitseväe kriminaalseadustiku, 2) Kriminaalseadustiku ja Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksmapanemise seadusi (Maksukaristuste ja Kaitseväe kriminaalseadustiku maksmapanemise seadused jäid paratamatult välja, kuna väljaande trükist ilmumiseni, need ei olnud veel RT avaldatud) ja 3) varem kehtinud Kaitseväe distsiplinaarkaristuste seadluse (kodifitseeritult). Üksikute seadustike paigunemist väljaandes selgitab üldine sisukord.

Orienteerumiseks sisus on iga seadustik varustatud omaette sisukorraga (teksti ees) ja üksikasjaliku tähestikulise sisujuhiga (teksti järel). Et Kaitseväe distsiplinaarkaristuste seadluses on iga paragrahv varustatud sisu selgitava pealkirjaga, jäi selle seadluse kohta tähestikuline sisujuht, kui liigne, koostamata.

Peale selle on materjaalseadused (Kriminaal-, Maksukaristuste- ja Kaitseväe kriminaalseadustikud) varustatud veel rea tabelitega, mis tahavad kergendada enne kehtinud kriminaalnormide leidmist nende sanktsioonide võrdluseks uutega, mida ülemineku ajajärgul tuleb möödapääsematult teha selgitamiseks, kas karistuse määr on endise seaduse järgi suurem või väikesem (KrS § 11). Võrdlus võib osutuda tarvilikuks ka veel endise kohtupraksise ja literatuuri leidmiseks, kuid seda muidugi ainult kordadel, mil ühtuvad endise ja uue kriminaalnormi dispositsioonid. Et uue kriminaalseadustiku üldosal on vähe ühist Nuhtlusseaduse ja Rahukohtu nuhtlusseaduse üldosadega, samuti Kaitseväe kriminaalseadustiku üldosal Sõjaväe nuhtlusseaduse üldosaga, jäid tähendatud seadustike üldosade võrdlustabelid koostamata.

Eraldi teistest on Kriminaalseadustik käsitamise hõlbustuseks seotud Kriminaalkohtupidamise seadus-

tiku nende paragrahvidega, mis selgitavad süütegude asialluvust (KKS § 27, 28)ning jälitamise (KKS §§ 5—7, 889—980) ja arutamise (KKS § 412, 785) korda. Süütegude asialluvus on märgitud tähtmärkidega, mis trükitud paragrahvi numbri ette. Nimelt on ühe tähtmärgiga tähendatud need paragrahvid, mis alluvad täielt jaoskonnakohtule, ja kahe tähtmärgiga — milliste alluvus on kahesugune, kusjuures tähed „J" ja „R" näitavad ära, missugune paragrahvi osa allub jaoskonnakohtule ja missugune ringkonnakohtule. Paragrahvid, milliste ees tähtmärke ei leidu, alluvad täielt ringkonnakohtule. Jälitamise ja arutamise kord on selgitatud sellekohaste märkustega vastavate paragrahvide või peatüki-pealkirjade juures (seega on soovitav jälitamise või arutamise korra selgitamiseks alati vaadata ka peatüki pealkirja). Veel on KrS eriosaga märkuste abil seotud üldosa §§ 9 ja 25, millistes leiduvad saated üksikuile eriosa paragrahvele. KrS ametliku teksti leidmiseks on juurde lisatud (lhk. 248) KrS nende paragrahvide nimestik, mis on muudetud, juurde loodud või kaotatud KrS maksmapanemise seadusega, — seega, kui küsimuse all oleva paragrahvi numbrit selles tabelis ei leidu, on ta maksev 1929 a. redaktsioonis.

Tabelites ja selgitusmärkustes on tarvitatud järgmisi lühendeid:

AMS — Aktsiisimaksu seadus.
BMS — Bensiinimaksu seadus.
KKrS — Kaitseväe kriminaalseadustik.
KKS — Kriminaalkohtupidamise seadustik.
KrS — Kriminaalseadustik.
MKS — Maksukaristuste seadustik.
MNS — Mereväe nuhtlusseadus.
NS — Nuhtlusseadus.
RNS — Rahukohtu nuhtlusseadus.
SNS — Sõjaväe nuhtlusseadus.
TMS — Tubakamaksu seadus.
TS — Tolliseadustik.
UNS — Uus nuhtlusseadus.

Allpool järgnevad seaduse mõtet eksitavad trükivead, missugused tuleksid enne väljaande käsitamist parandada.

Tallinnas.
Detsembrikuul 1934.

A. Buldas.

Eksitavaid trükivigu:

§§	Trükitud	Peab olema
	I. Kriminaalseadustikus:	
87.	viiendas reas	hoiatama	hoitama
253.	esimeses reas	233	253
419.	15-das reas	aasta	aasta (J)
469.	teises reas	ähvardusega vanemliku	ähvardusega või vanemliku
516.	p. 3.	aiavilja	aiaviljaaia
604.	p. 2.	teadnud	teatanud
	2. Distsiplinaarseadustikus:	
26.	teises, kolmandas reas	ei valvanud temale alluvate	ei valvanud või tarvilikul määral ei valvanud temale alluvate
	3. Kriminaalkohtupidamise seadustikus:	
46.	esimeses reas	kodanikkude	kodanlikkude
69.	üheksandas, kümnendas r.	otkohe	otsekohe
96.	viiendas reas	selgelt piiratud	esituse lahendamiseni kohtus
145.	teises reas	kohtluse	kahtluse
254.	teises reas	poolt, kus	poolt, kuna, kus
255.	esimeses reas	225	255
278.	teises reas	toimetamisest	toimetamist
481.	esimeses reas	hoitab	hoiatab
483.	esimeses reas	üttlesed	ütlused
519.	7-das reas	teda	teada
585.	neljandas reas	iasikud	isikud
633.	3-das reas	määramist	määramisel
975.	viimases reas	kudu	kaudu
	4. Maksukaristuste seadustikus:	
225.	teises reas	asutasu	autasu

5. Vangistuseseadustikus:

115. 4-das reas	suitseta	suitsetada

6. Kaitseväe kriminaalseadustikus:

61. 8-das reas	ühekiigiliste	üheliigiliste
141. seitmendas r.	kolme kuu	üle kolme kuu

7. Kaitseväe distsiplinaarkaristuste seadluses:

41. p. 2. kolmandas reas	määrata kuni	määrata ohvitseridele kuni
41. p. 3. kolmandas reas	määrata kuni	määrata ohvitseridele kuni
46. p. 2. esimeses reas	haatnud	saatnud

ÜLDINE SISUKORD.

1. Kriminaalseadustik . . . . . lhk. 1—248
2. Distsiplinaarseadustik . . . . . 249—262
3. Kriminaalkohtupidamise seadustik . 263—424
4. Maksukaristuste seadustik . . . 425—484
5. Vangistuseseadustik . . . . . 485—524
6. Kaitseväe kriminaalseadustik . . . 525—596
7. Kaitseväe distsiplinaarkaristuste seadlus . . . . . 597—628
8. Maksmapanemise seadusi . . . . 629—638

Kriminaalseadustik

Vastu võetud Riigikogu poolt 26. märtsil 1929 (RT 56—1929). Muudetud ja täiendatud Riigivanema poolt 19. septembril 1934 dekreedina antud Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadusega (RT 85—1934).

SISUKORD.

I Üldosa.

1. Üldmäärused . . . . . §§ 1— 3.
2. Kriminaalseadustiku maksvuspiirkond 4— 11.
3. Karistused . . . . . 12— 26.
4. Karistuse kandmisest tingimisi vabastamine . . . . . 27— 32.
5. Enne tähtaega tingimisi vabastamine 33— 38.
6. Süüksarvamise ja kuritegelikkuse tingimused . . . . . 39— 47.
7. Süüdluse liigid . . . . . 48— 52.
8. Karistuse kergendamine ja asendamine 53— 59.
9. Vastutust raskendavad asjaolud . . 60— 68.
10. Karistatavust kõrvaldavad asjaolud . 69— 73.

II Eriosa.

1. Süüteod kõrgema riigivõimu vastu . . 74— 79.
2. Riigi äraandmine . . . . . 80— 97.
3. Süüteod omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse ja kutseesinduskoja valimiste vastu . . . . . 98—105.
4. Süüteod välisriigi vastu . . . . . 106—109.
5. Süüteod avaliku korra vastu . . . 110—121.
6. Võimudele vastuhakkamine . . . . 122—137.
7. Süüteod õigusmõistmise vastu . . . 138—160.
8. Süüteod riigikaitse-, naturaal- ja maksukohuste vastu . . . . . 161—192[1].
9. Süüteod rahva tervishoiu vastu . . . 193—220.
10. Süüteod ühiskondliku ja isikliku julgeoleku vastu . . . . . 221—238.
11. Süüteod rahva heakorra vastu . . . 239—253.
12. Süüteod avaliku rahu vastu . . . . 254—268.
13. Süüteod kõlbluse vastu . . . . . 269—277.
14. Süüteod kooliseaduse vastu . . . . 278—280.
15. Trükitoodete ja avalikkude ettekannete valvemääruste rikkumine . . . . . 281—299.
16. Tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumine . . . . . 300—346.

17. Töökaitse määruste rikkumine . . . 347—360.
18. Süüteod ehitustööde, teede ja liikumisabinõude kohta käivate määruste vastu 361—385[1].
19. Süüteod perekonnaõiguse vastu . . 386—396[1].
20. Rahamärkide, väärtpaberite ja väärtmärkide võltsimine . . . . . 397—406.
21. Dokumentide võltsimine . . . . . 407—419.
22. Surmamine . . . . . 420—430.
23. Kehavigastamine ja vägivald isiku kallal . . . . . 431—442.
24. Kahevõitlus . . . . . 443—450.
25. Hädaohtu jätmine . . . . . 451—459.
26. Süüteod isikuvabaduse vastu . . 460—475.
27. Sugukõlvatud teod . . . . . 476—493.
28. Teotamine . . . . . 494—507.
29. Saladuste avaldamine . . . . . 508—513.
30. Varanduse rikkumine ja üldhädaohtlikud süüteod . . . . . 514—536.
31. Leiu teatamatajätmine, võõra varanduse omastamine ja usalduse kuritarvitamine . . . . . 537—547.
32. Vargus, röövimine ja väljapressimine 548—556.
33. Kelmus . . . . . 557—564.
34. Pankrott, liigkasuvõtmine ja muud karistatavad seadusevastased teod varanduse asjus . . . . . 565—582.
35. Süüteod autoriõiguste ja ainuõiguste vastu . . . . . 583—585.
36. Võõra varanduse omavoliline kasutamine . . . . . 586—597.
37. Teenistusalased süüteod riigi ja omavalitsuse teenistuses . . . . . 598—647.

III Tähestikuline sisujuht . lhk. 180.
IV Võrdlustabelid . . . . . lhk. 217.

ÜLDOSA.

1. peatükk.

Üldmäärused.

§ 1. Süüteoks loetakse tegu, mis selle kordasaatmise ajal seadusega keelatud karistuse ähvardusel.

2. Süütegude eest määratavad karistused on:

1) surmanuhtlus;
2) sunnitöö;
3) vangimaja;
4) arest;
5) rahatrahv.

3. Süütegu, mille eest seadus määrab raskema karistusena surmanuhtluse või sunnitöö, nimetatakse raskeks kuriteoks.

Süütegu, mille eest seadus määrab raskema karistusena vangimaja, nimetatakse kuriteoks.

Süütegu, mille eest seadus määrab raskema karistusena aresti või rahatrahvi, nimetatakse üleastumiseks.

2. peatükk.

Kriminaalseadustiku maksvuspiirkond.

4. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad kõik Eesti Vabariigi piirides kordasaadetud süüteod, olgu kordasaatja Eesti Vabariigi kodanik või välismaalane, § 5 ettenähtud eranditega.

5. Käesoleva seadustiku alla ei kuulu:

1) teod, mida karistatakse eriseaduste järgi, neis piirides, mis määratud nimetatud seadustes;

2) nende välismaalaste süüteod, kellel Eesti Vabariigis eksterritoriaalsuse õigus.

6. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad nende Eesti Vabariigi kodanikkude poolt välismaal kordasaadetud süüteod, kellel seal eksterritoriaalsuse õigus.

7. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad Eesti Vabariigi kodanikkude poolt väljaspool Vabariigi piire kordasaadetud süüteod:

1) kui need on rasked kuriteod või kuriteod või

2) kui need on sarnased üleastumised, mille karistatavus nende kordasaatmisel väljaspool Eesti Vabariigi piire ette nähtud Vabariigi poolt sõlmitud rahvusvahelises lepingus.

Käesoleva seadustiku alla kuuluvad ka välismaalaste poolt väljaspool Eesti Vabariigi piire kordasaadetud süüteod:

1) kui need on rasked kuriteod või Eesti Vabariigi kodanikkude õiguste või Eesti Vabariigi varanduste või sissetulekute vastu sihitud kuriteod või

2) kui süüteo karistatavus selle kordasaatmisel väljaspool Eesti Vabariigi piire ette nähtud Vabariigi poolt sõlmitud rahvusvahelises lepingus.

8. Väljaspool Eesti Vabariigi piire kordasaadetud süüteo eest ei võeta § 7 nimetatud juhtudel kordasaatjat vastutusele käesoleva seadustiku järgi:

1) kui tegu selle kordasaatmise koha seaduse järgi ei olnud keelatud;

2) kui süüalune välismaa kohtu seadusjõulise otsusega on õigeks mõistetud või karistusest vabastatud;

3) kui süüdlaseks mõistetu välismaa kohtu otsusega määratud karistuse täielt on ära kandnud või

4) kui võõra riigi vastu sihitud süütegu kuulub nende hulka, milles ei lubata süüalust väljaandmist.

Väljaspool Eesti Vabariigi piire kordasaadetud süüteo eest käesoleva seadustiku § 7 järgi vastutusele võetavale isikule kergendatakse karistust § 53 põhjal, kui süüdlaseks mõistetu välismaa kohtu otsusega määratud karistusest ühe osa on ära kandnud või kui süüteo kordasaatmise koha seadus, võrreldes käesoleva seadustikuga, määrab kergema karistuse.

9. Paragrahv 8 esimeses lõikes p.p. 1 ja 2 ning teises lõikes sisalduvad määrused ei maksa §§ 74—76 ettenähtud raskete kuritegude kohta ja, kui süüdlane Eesti Vabariigi kodanik, siis ka mitte nende süütegude kohta, mis §§ 80—87, 92—96, 605 teises ja kolmandas lõikes ja 607 neljandas lõikes on tähendatud.

10. Välismaalane, kes väljaspool Eesti Vabariigi piire saatnud korda raske kuriteo või kuriteo, mille eest ta Eesti Vabariigis ei ole seatud korras süüdlaseks või süütuks mõistetud või karistusest vabastatud, antakse välja lepingu järgi, mis sõlmitud süüalust väljaandmist nõudva riigiga, või selles suhtes nimetatud riigiga maksva vastastikkuse põhjal.

Eesti Vabariigi kodanik antakse välja samadel tingimustel, kuid ainult lepingu järgi, mis sõlmitud süüaluse väljaandmist nõudva riigiga.

11. Uut kriminaalseadust kohaldab kohus otsuste tegemisel ka nende tegude kohta, mis saadeti korda enne uue seaduse maksmahakkamist, kui need teod kordasaatmise ajal olid keelatud karistuse ähvardusega.

Uue seaduse põhjal määratavat karistust kergendatakse § 53 järgi, kui süüteo kordasaatmise ajal maksva seaduse järgi karistus uue seadusega võrreldes oli kergem.

Karistatavust kõrvaldav aegumise tähtaeg arvatakse välja selle seaduse põhjal, mis süüteo kordasaatmise (§ 69 p. p. 1 ja 2) või kohtuotsuse tegemise ajal (§ 69 p. 3) oli maksev, kui selles seaduses määratud tähtaeg uue seadusega võrreldes on lühem.

3. peatükk.

Karistused.

12. Surmanuhtlus saadetakse täide mitteavalikult poomise või, surmamõistetu soovil, mürgitamise läbi.

13. Sunnitöö määratakse tähtajata või tähtaegselt neljast kuni viieteistkümne aastani.

Sunnitöölisi peetakse kinni sunnitöömajades ja neid pannakse tegema sunduslikke raskeid töid niihästi sunnitöömajades kui ka väljaspool.

Kinnipidamise viis, vastavalt parandamise sihile, määratakse lähemalt vangistuse seadustikus.

14. Vangimaja karistus määratakse kahest nädalast kuni kuue aastani.

Vangimajja mõistetuid peetakse kinni vangimajades ja neid pannakse tegema sunduslikke töid niihästi vangimajas kui ka väljaspool.

Mitte üle kuue kuu kinnimõistetuid võib saata töödele väljaspool vangimaja ainult nende oma nõusolekul.

Kinnipidamise viis, vastavalt parandamise sihile, määratakse lähemalt vangistuse seadustikus.

15. Arest määratakse ühest päevast kuni kuue kuuni.

Aresti mõistetuid peetakse kinni arestimajades ühiselt, kuid nende palvel ja vabade kambrite olemasolekul — üksikult.

Üle seitsme päeva aresti mõistetuid kohustatakse endile valima tegevust, mis lubatud arestimajas.

16. Sunnitöö tähtaeg määratakse aastate ja poolaastate, vangimaja tähtaeg — aastate, kuude ja nädalate, ning aresti tähtaeg — kuude, nädalate ja päevade kaupa.

Seaduses ettenähtud lisakaristuste tähtajad — õiguse kaotus töötada pärast karistuse kandmist seaduses nimetatud kaubandus- ja tööstusaladel või muus tegevuses, niisama riigi või omavalitsuse teenijate tagandamisega kaasaskäiv keeld pidada samasugust või kõrgemat teenistuskohta — määratakse aastate ja kuude kaupa.

Tähtaegade väljaarvamisel loetakse päevas kakskümmendneli tundi, nädalas — seitse päeva; kuud ja aastad arvatakse kalendri järgi.

17. Rahatrahv määratakse kroonides, välja arvatud juhud, kus seaduses ette nähtud eriarveviis. Kui rahatrahvi ülemmäär seaduse järgi on sada krooni või rohkem, siis ei või määratav trahvisumma olla alla kümne krooni.

Rahatrahvi maksmise tähtaega võib kohus pikendada või maksmist jaotada, kuid mitte rohkem kui ühe aasta peale, arvates otsuse seadusjõusse astumise päevast.

Rahatrahv läheb riigi kasuks.

18. Surmanuhtlusele või sunnitööle mõistmisega käib kaasas riigi ja omavalitsuse teenistuskohalt tagandamine ja riikliku pensioni, kaitseväeliste auastmete, autähtede ning aumärkide kaotus.

19. Sunnitööle mõistetu kaotab õiguse:

1) olla riigi või omavalitsuse teenistuses;
2) olla mittekohuslikus kaitseväeteenistuses;
3) olla eestkostjaks või hooldajaks;
4) olla juhatajaks, kasvatajaks või õpetajaks avalikkudes või eraõppe- või kasvatusasutustes;
5) olla vahekohtunikuks, konkursivalitsuse või administratsiooni liikmeks, vannutatud hooldajaks või vandekohtunikuks;
6) olla tunnistajaks lepingute või aktide tegemise juures, kus seaduse järgi nõutakse tunnistajate osavõtmist.

20. Vangimajja mõistmisega võib ühendada §§ 18 ja 19 ettenähtud õiguste kaotust, kas kõik koos või üksikult, kui vangimaja karistuse ülemmäär seaduse järgi ületab ühe aasta; kui see ülemmäär ei ületa üht aastat, siis ainult seaduses eriti ettenähtud juhtudel.

21. § 19 põhjal kaotatud õigused antakse tagasi: sunnitööle mõistetule — kümne aasta pärast ja vangimajja mõistetule — viie aasta pärast, arvates kinnipidamise lõpust.

Süüdimõistetu laitmata ülespidamise korral ja tema palvel võib lühendada neid tähtaegu, kui pool aega möödas.

22. Seaduses ettenähtud kordadel määratakse seaduses eriti tähendatud lisakaristusi järgmiselt:

1) seaduses tähendatud kaubandus- või tööstusaladel või mõnes muus tegevuses töötamise õiguse kaotuse korral arvatakse kaotuse tähtaeg karistuse kandmise lõpust;

2) neil kordadel, kui kohtuotsuse avalik väljakuulutamine seaduses ette nähtud, trükitakse see süüdlase kulul Riigi Teatajas ja ühes eraajalehes kohtu määramise järgi;

3) seaduses ettenähtud riigi või omavalitsuse teenijate tagandamine teenistuskohast, välja arvatud § 66 teises lõikes nimetatud juht, käib koos keeluga samasugust või kõrgemat teenistuskohta pidada seaduses määratud aja jooksul;

4) seaduses eriti määratav tasuraha läheb riigi kasuks, kui seaduses ei ole ette nähtud teist otstarbet.

23. Sunnitööle või vangimajja mõistetud välismaalase võib kohus määrata maalt väljasaatmisele pärast karistuse ärakandmist, temale keelates tagasituleku Eesti Vabariiki.

24. Asjad, mille valmistamine, müümine, levitamine, kaasaskandmine või hoidmine keelatud, võetakse ära ja, kui seaduses nende tarvitamise kohta ei ole erimäärusi, hävitatakse või tunnustatakse riigi omanduseks.

Samuti võetakse ja hävitatakse või tunnustatakse riigi omanduseks:

1) süüteo kordasaatmiseks valmisseatud või tarvitatud asjad, kui neid asju harilikult tarvitatakse ainult süüteo kordasaatmiseks;

2) muud seaduses eriti nimetatud asjad.

25. Mis ilma sellekohase loata avatud või sisse seatud, suletakse vastava loa saamiseni.

Mis korravastaselt ehitatud, avatud, sisse seatud, ümber ehitatud, parandatud või uuendatud, tuleb kohtu poolt määratud aja jooksul süüdlase kulul lammutada, sulgeda, parandada, teisale paigutada või alguskorda seada:

1) kui see, mis süüdlase poolt saadeti korda, kahjulikuks tunnustatakse avalikule julgeolekule või rahva tervisele;

2) kui saadeti korda süüteod, mis ette nähtud §§ 222 p. 3, 223, 300 teises lõikes, 301, 302, 305 p. 3, 307, 367, 377 ja 384.

26. Paragrahvide 24 ja 25 määrusi kohaldab kohus ka kaebealuse õigeksmõistmise või karistusest vabastamise korral, samuti kriminaaljälgimise lõpetamisel või seismapanekul.

4. peatükk.

Karistuse kandmiset tingimisi vabastamine.

27. Süüdlast, kellele kohus määrab karistusena vangimaja mitte üle kolme aasta §18 või 19 ettenähtud õiguste kaotuseta või aresti või rahatrahvi, võib karistuse kandmisest tingimisi vabastada, kui ta varemalt ei ole karistatud sunnitööga või vangimajaga ja kui see vabastamine kohtu arvamuse järgi süüdlase viib parandusele, nõnda et ta edaspidi enam ei andu kuritegevusele.

28. Karistuse kandmisest tingimisi vabastatule määratakse katseaeg ühest kuni kolme aastani.

29. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastatu katseaja kestel saadab korda uue süüteo, mille eest ta mõistetakse kas katseaja kestel või kahe aasta jooksul pärast seda sunnitööle või vangimajja, siis pööratakse ühes sellega ka endine karistus täitmisele liitmismääruste järgi.

Kui ta aga mõistetakse aresti, siis võib kohus ühes sellega ka endise karistuse täitmisele pöörata liitmismääruste järgi.

30. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastatu enne katseaja määramist oli saatnud korda süüteo, mille eest ta katseaja kestel mõistetakse sunnitööle või vangimajja, siis pööratakse ühes sellega ka endine karistus täitmisele koostusmääruste järgi.

31. Karistuse kandmisest tingimisi vabastamine ei takista kohtukulu ja kahjutasu sissenõudmist ega asjade äravõtmist.

32. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastamine ei ole tühistatud §§ 29 või 30 ettenähtud tähtaegadel siis loetakse karistus kustunuks.

5. peatükk.

Enne tähtaega tingimisi vabastamine.

33. Enne tähtaega võib tingimisi vabastada: tähtajata sünnitööle mõistetut, kui ta vähemalt kümme aastat, ja tähtaegsele sunnitööle või vangimajja mõistetut, kui ta vähemalt pool temale määratud karistusest ära on kandnud. Ühelgi juhul ei või vabastada enne, kui karistusalune vähemalt kolm kuud kohtuotsuse täitmiseks on kinni peetud.

Neisse tähtaegadesse arvatakse ka eelvangistuse aeg, mis kohus on arvanud karistusse.

34. Enne tähtaega võib tingimisi vabastada kinnipeetavat sel korral, kui ta kiiduväärne ülespidamine kinnioleku ajal küllalt põhjust annab eeldamiseks, et ta pärast vabastamist enam ei andu kuritegevusele.

35. Enne tähtaega tingimisi vabastatule määratakse katseajaks kandmata jäänud karistusaeg.

Tähtajata sunnitööle mõistetule määratakse ennetähtaegse vabastamise korral katseajaks kaheksa aastat.

36. Kui enne tähtaega tingimisi vabastatu katseaja kestel saadab korda uue süüteo, mille eest ta mõistetakse kas katseaja kestel või kahe aasta jooksul pärast seda sunnitööle või vangimajja, siis pööratakse ühes sellega ka endise karistuse kandmata jäänud osad täitmisele liitmismääruste järgi.

Kui ta aga mõistetakse aresti, siis võib kohus ühes sellega ka endise karistuse kandmata jäänud osa täitmisele pöörata liitmismääruste järgi.

37. Enne tähtaega võib tingimisi vabastada ka eelmise (36) paragrahvi järgi liidetud karistuse kandmisest, kuid seejuures arvatakse vabastamise tähtaeg (§ 33) uue süüteo eest määratud karistuse järgi, pärast endise karistuse kandmata jäänud osa täielikku kandmist.

38. Kui enne tähtaega tingimisi vabastamine ei ole tühistatud § 36 ettenähtud tähtajal, siis loetakse karistus kantuks, arvates tingimisi vabastamise päevast.

6. peatükk.

Süüksarvamise ja kuritegelikkuse tingimused.

39. Süüks ei arvata süütegu, mille saatis korda isik, kes kordasaatmise ajal oma teo iseloomust ja tähendusest ei võinud saada aru või juhtida oma

tegevust, olgu vaimu tegevuse haigusliku rikke, meelemõistuseta oleku või keha veast või haigusest oleneva mõistusliku arenematuse tagajärjel.

Kui kohus tunnustab sarnase isiku erivalveta jätmise hädaohtlikuks, annab ta selle isiku vastutusliku valve alla tema vanematele või teistele isikutele, kes sellega on nõus, või paigutab ta haigemajja. Kui aga tapmine, üliraske kehavigastus, vägistamine, tulesüütamine või nende süütegude katse saadeti korda, siis paigutatakse kordasaatja tingimata haigemajja.

40. Süüks ei arvata süütegu, mille saatis korda lapseealine, alla kaheteistkümne aastases vanuses.

41. Süüks ei arvata süütegu, mille saatis korda kaheteistkümne kuni seitsmeteistkümne aastane alaealine, kes oma teo iseloomust ja tähendusest ei võinud saada aru või juhtida oma tegevust.

Neid alaealisi võib anda vastutusliku valve alla vanematele, nende eest hoolitsevatele isikutele või muudele ustavatele isikutele, kes sellega on nõus; raskete kuritegude või kuritegude kordasaatmisel aga võidakse neid paigutada ka parandusasutustesse, kui see aga võimata, siis alaealiste jaoks vangimajad seatud eriruumidesse.

Parandusasutustesse või alaealiste jaoks vangimajas seatud eriruumidesse paigutatud alaealised peetakse seal kinni kuni paranemiseni, ühelgi juhul mitte alla ühe aasta ja mitte kauem kui nende kaheksateistkümne aastaseks saamiseni; neid aga, kes paigutamise ajal üle viieteistkümne aasta vanad olid — mitte kauem kui nende kahekümne aastaseks saamiseni.

42. Süüks ei arvata süütegu, mida kordasaatja ei võinud ette näha või ära hoida.

43. Selle asjaolu mitteteadmine, millel põhjeneb teo kuritegelikkus või vastutuse raskenemine, kõrvaldab teo või vastutust raskendava asjaolu süüksarvamise.

See määrus ei maksa ettevaatamatute tegude kohta.

44. Süüteoks ei loeta tegu, mis saadetud korda seaduse täitmiseks, ega ka tegu, mis saadetud korda teenistuse alal antud käsu täitmiseks, kui käsu on andnud sellekohane võim tema seadusliikkudes võimkonna piirides, kokkukõlas seatud eeskirjadega, ja kui ta ei kirjutanud ette midagi lausa kuritegelikku.

45. Süüteoks ei loeta tegu, mis saadetud korda hädakaitse juures kaitsja enese või teise inimese isi-

kulise või varandusliku hüve vastu sihitud seadusvastase kallalekippumise korral.

Hädakaitse piiridest ületamine kaitse liialdamise või ebaõigel ajal tarvitamise teel on karistatav ainult seaduses eriti ettenähtud juhtudel.

46. Süüteoks ei loeta tegu, mis saadetud korda enese või teise inimese elu päästmiseks hädaohust, mis tekkis ähvarduse, seadusevastase sundimise või muu põhjuse läbi, ja mida samal ajal ei saadud kõrvaldada muude abinõudega.

Süüteoks ei loeta ka tegu, mis saadetud korda enese või teise inimese tervise, vabaduse, sugulise puhtuse või muude isikuliste või varanduslikkude hüvede päästmiseks hädaohust, mis tekkis ähvarduse, seadusevastase sundimise või muu põhjuse läbi ja mida samal ajal ei saadud kõrvaldada muude abinõudega, kui sealjuures teo kordasaatjal küllalt põhjust oli pidada vähetähtsaks tema poolt sünnitatavat kahju kaitstava hüvega võrreldes.

Nimetatud määrused ei maksa neil juhtudel, kus süüteoks loetakse hädaohu eest kõrvalhoidumine ise.

47. Süüteoks ei loeta tegu, mis oli sihitud olematu objekti vastu, või niisuguse objekti vastu, mis silmnähtavalt kõlbmatu seda liiki süüteo kordasaatmiseks, nagu see oli kavatsetud.

7. peatükk.

Süüdluse liigid.

48. Süütegu loetakse *tahtlikuks* mitte ainult siis, kui süüdlane soovis selle kordasaatmist, vaid ka siis, kui süüdlane teadvalt sündida laskis tagajärje, millest tingitud selle teo kuritegelikkus.

Süütegu loetakse *ettevaatamatuks* mitte ainult siis, kui süüdlane seda ette ei näinud, ehk seda küll võis ja pidi ette nägema, vaid ka siis, kui ta küll ette nägi tagajärje, millest tingitud selle teo kuritegelikkus, kuid kergemeelselt eeldas hoida ära seda tagajärge.

Rasked kuriteod on karistatavad ainult tahtliku süü olemasolul.

Kuriteod on karistatavad tahtliku süü olemasolul, ettevaatamata süü olemasolul aga ainult seaduses eriti ettenähtud juhtudel.

Üleastumised on karistatavad mitte ainult tahtliku süü, vaid ka ettevaatamatu süü olemasolul, välja arvatud seaduses eriti ettenähtud juhud.

49. Tegu, millega algab süüteo täidesaatmine, kui süüdlane soovis selle kordasaatmist, see aga jäi teostamata tema tahtest rippumatu asjaolu pärast, loetakse süüteo katseks.

Raske kuriteo katse, samuti seaduses eriti nimetatud kordadel kuriteo katse, on karistatav, kuid nende süütegude eest seaduses määratud karistusi kergendatakse § 53 määratud alustel.

Üleastumise katse ei ole karistatav.

Katse süütegu saata korda selleks lausa kõlbmatute abinõudega, mis valitud äärmise harimatuse või ebausu tõttu, ei ole karistatav.

50. Tahtliku süüteo täidesaatmiseks abinõu muretsemist või kõlblikuks tegemist loetakse süüteo ettevalmistuseks.

Ettevalmistus on karistatav seaduses eriti nimetatud juhtudel, kui ettevalmistuse seejuures katkestas asjaolu, mis ei olenenud süüdlase tahtest.

51. Kui süüteo saatsid korda mitu isikut, kes selle kordasaatmiseks olid kokku leppinud või teadvalt üheskoos tegutsesid, siis loetakse süüteo osalisteks need, kes:

1) süüteo vahetult saatsid korda või võtsid osa selle täidesaatmisest;

2) kes kihutasid teist isikut süüteost osavõtmisele;

3) kes olid kaasaaitajateks sellega, et nad süüteo kordasaatmise abinõusid kätte muretsesid või takistusi kõrvaldasid, või et nad aitasid süütegu saata korda nõuandmisega, juhatusega või lubamisega kordasaatmist mitte takistada või seda varjata.

Raske kuriteo või kuriteo osalised langevad karistuse alla, mis seaduses nende süütegude eest on määratud, kuid kaasaaitajale, kelle abil ei olnud olulist tähtsust, kergendatakse karistust §53 määratud alustel.

Üleastumise osalistest karistatakse ainult üleastumise vahetut kordasaatjat või tema täidesaatmisest osavõtjat; kihutaja ja kaasaaitaja aga langevad karistuse alla ainult seaduses eriti ettenähtud juhtudel.

Erilised isiklikud vahekorrad ja tingimused, mis määravad, suurendavad või vähendavad mõne süüteo-osalise karistatavuse, ei mõjuta teiste osaliste vastutust.

Osaline, kes loobus süüteost osavõtmisest ja õigel ajal võttis tarvitusele kõik temast olenevad abi-

nõud süüteo kõrvaldamiseks, vabastatakse karistusest.

52. Kes teise või mitme isikuga kokku leppis saata korda rasket kuritegu või kuritegu ja ei loobunud seesugusest kokkuleppest, kuid siiski ei olnud raske kuriteo või kuriteo osaliseks, vastutab ainult kokkuleppimise eest.

Kokkuleppimine saata korda rasket kuritegu või kuritegu, samuti osavõtmine mitme raske kuriteo või kuriteo kordasaatmiseks ühinenud salgast on karistatav seaduses eriti ettenähtud juhtudel.

8. peatükk.

Karistuste kergendamine ja asendamine.

53. Süüdlasele, kes süüd vähendavate asjaolude tõttu on tunnustatud karistuskergenduse vääriliseks, kergendatakse karistust järgmistel alustel:

1) ei või määrata süüteo eest seaduses ettenähtud karistuse ülemmäära;

2) võib süüteo eest seaduses ettenähtud karistuselt üle minna ka teisele karistusele järgmises järjekorras:

a) surmanuhtluselt — tähtajata sunnitööle;

b) tähtajata sunnitöölt — tähtaegsele sunnitööle;

c) tähtaegselt sünnitöölt — vangimajale mitte alla kahe aasta;

d) vangimajalt mitte üle ühe aasta — arestile.

54. Eelvangistust võib asja otsustav kohus arvata täielt või osalt karistusaja hulka, kui süüdlane mõistetakse vangimajja, aresti või rahatrahvi asenduseks aresti.

55. Alaealised, kaheteistkümnest kuni seitsmeteistkümne aasta vanuseni, kui süütegu neile on arvatud süüks, mõistetakse:

1) surmanuhtluse või tähtajata sunnitöö asemel — vangimajja mitte üle kaheteistkümne aasta, ja tähtaegse sunnitöö asemel — vangimajja mitte üle kaheksa aasta; mõlemal juhul aga, kui kohus peab seda otstarbekohasemaks ja kui süütegu ei ole saadetud korda kuritegevusega harjumuse või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu, — paigutamisele parandusasutusse;

2) vangimaja asemel — paigutamisele parandusasutusse; kui kohus peab seda aga otstarbekohasemaks,

siis vastutusliku valve alla süüdlase vanematele, tema eest hoolitsevatele isikutele või muudele ustavatele isikutele, kes on nõus sellega; leiab aga kohus, et kuritegu süüdlase poolt oli saadetud korda kuritegevusega harjumuse või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu, siis — vangimajja üldistel alustel;

3) aresti või rahatrahvi asemel — manitsemisele kohtu poolt või vastutusliku valve alla süüdlase vanematele, tema eest hoolitsevatele isikutele või muudele ustavatele isikutele, kes on nõus sellega; leiab aga kohus, et üleastumine süüdlase poolt oli saadetud korda kuritegevusega harjumuse või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu, siis — paigutamisele parandusasutusse.

Kui alaealise paigutamine parandusastusse ei ole võimalik, siis võidakse ta paigutada alaealiste jaoks vangimajas seatud eriruumidesse.

Parandusasutusse või alaealiste jaoks vangimajas seatud eriruumi paigutatud alaealised peetakse seal kinni kuni paranemiseni, igal juhul mitte alla ühe aasta ja mitte kauem kui nende kaheksateistkümne aastaseks saamiseni; neid aga, kes paigutamise ajal üle viieteistkümne aasta vanad, — mitte kauem kui nende kahekümne aastaseks saamiseni.

Alaealine, kes käesoleva paragrahvi p.p. 1 või 2 järgi on mõistetud parandusasutusse paigutamisele, kes aga kohtuotsuse täitmisele pööramise ajal sai kaheksateistkümne aastaseks, paigutatakse vangimajja: sunnitöö asendamise korral — mitte enam kui viieks aastaks ja muudel kordadel — karistusaega lühendades vähemalt pooleni, võrreldes asendatava karistusega.

56. Alaealised kaheteistkümnest kuni seitsmeteistkümne aasta vanuseni käivad õiguste kaotuse või kitsenduse alla ainult siis, kui nad kordasaadetud raske kuriteo eest surmanuhtluse või sunnitöö asemel § 55 p. 1 põhjal on mõistetud vangimajja.

57. Alaealistele seitsmeteistkümnest kuni kahekümne aasta vanuseni:

1) asendatakse surmanuhtlus tähtajata sunnitööga;

2) asendatakse tähtajata sunnitöö viieteistkümne aastase sunnitööga;

3) lühendatakse ühe kolmandiku võrra sunnitöö ja vangimaja tähtaegu; see kergendus ei käi nende alaealiste kohta, kes kuriteo saatsid korda kuritegevusega harjumuse või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu;

4) määratakse õiguste kaotus või kitsendus ainult sunnitööle mõistmise korral, samuti sel korral, kui nad mõisteti vangimajja ilma p. 3 tähendatud kergenduseta.

Kergendamise alla käib karistus, mis tuleks kohtu arvamise järgi määrata süüdlasele, kui ta oleks olnud täisealine.

58. Naisisikuile asendatakse surmanuhtlus tähtajata sunnitööga.

Isikuile, kes saanud seitsmekümneaastaseks, asendatakse surmanuhtlus ja sunnitöö vangimajaga mitte alla kolme aasta.

59. Rahatrahv, mis ei ole makstud, arvates kohtuotsuse seadusjõusse astumise päevast, — ühe kuu jooksul või maksutähtaja pikenduse või jaotuse korral — antud tähtajaks, asendatakse arestiga kohtuotsuses määratud ajaks järgmises vahekorras: rahatrahv kuni kahekümneviie kroonini — arestiga kuni ühe nädalani; kahestkümnestviiest kuni saja kroonini — arestiga ühest nädalast kuni ühe kuuni; sajast kuni viiesaja kroonini — arestiga ühest kuni kolme kuuni; viiestsajast kuni tuhande kroonini — arestiga kolmest kuni kuue kuuni; üle tuhande krooni — arestiga kuuest kuust kuni ühe aastani.

Tasutakse rahatrahv asendatud aresti kandmise ajal täielt või osalt, lõpetatakse või lühendatakse arest vastavalt makstud summale. Niisugusel lühendamisel arvatakse kantud arest rahatrahvi hulka kohtuotsuses määratud vahekorras.

9. peatükk.

Vastutust raskendavad asjaolud.

60. Kui ühe teo kohta on tarvitatavad mitu kriminaalseadust, siis karistatakse süüdlast selle seaduse järgi, milles ette nähtud raskem karistus.

61. Kes enne kohtuotsuse, -resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist saatis korda kaks või rohkem süütegu, langeb kõige raskema karistuse alla nende hulgast, mis kohtu poolt määrati tähendatud tegude eest. Kohus võib kõige raskemat karistust veel suurendada kuni sarnase teo eest seaduses ettenähtud ülemmäärani, kusjuures süüdlasele määratud karistuste kogusummast üle ei või minna ja tuleb panna tähele § 16 määrusi; sunnitöö jaotamine on lubatud kuni kolme-

kuuliste osadeni. Kui aga kõige raskemaks karistuseks on sunnitöö või vangimaja üle ühe aasta ja teiseks koostamise alla käivaks karistuseks on kohtu poolt määratud rahatrahv või arest, — siis ei või kohus suurendada kõige raskemat karistust. Samuti ei või kohus kõige raskemat karistust suurendada vangimaja koostamisel parandusasutusega või vastutusliku valve alla andmisega.

Õiguste kaotus ja kitsendus, samuti seaduses ettenähtud lisakaristused, mis ei käi kaasas kõige raskema karistusega, kohtu poolt aga teiste, koostamise alla käivate karistustega ühenduses on määratud, lisatakse juurde kõige raskemale karistusele.

62. Kui süütegude hulgast, mida § 61 nimetatud koostusmääruste järgi karistatakse tähtaegse vabaduskaotusega või rahatrahviga, süüdlane ühe süüteo eest karistuse juba täielt või osalt kandis, siis arvatakse kantud karistus koostatud karistuse hulka.

63. Karistuse koostamisel arvatakse üksliiklikkude karistuste raskus nende ajapikkuse või suuruse järgi, lahkliiklikkude karistuste raskus aga § 64 ettenähtud alustel.

Kui koostamisele kuuluvad lahkliiklikud karistused § 64 järgi on üheraskused, siis määratakse see karistus, mis § 2 järgi liigi poolest raskem.

64. Karistuste liitmisel ja hulkaarvamisel loetakse kuus kuud sunnitööd üheväärseks — üheaastase vangimajaga või kaheaastase arestiga.

Rahatrahv arvatakse arestile vastavaks § 59 seatud piirides.

Vangimaja loetakse raskemaks karistuseks kui parandusasutus ja parandusasutus raskemaks kui vastutusliku valve alla andmine.

65. Kes enne kohtuotsuse, -resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist kaks või rohkem sama või üksliiklikku süütegu saatis korda kuritegevusega harjumuse või selle tegevuse äriajamiseks muutumise tõttu, langeb, kui seaduses sarnaste tegude eest ei ole ette nähtud erikaristust, vastutuse alla koostusmääruste järgi, mis tähendatud paragrahvides 61—64.

Peale selle võib kohus, kui ta määrab kõige raskema karistusena:

1) tähtajata sunnitöö, — ära keelata ennetähtaega tingimisi vabastamise enne kahekümne aasta möödumist;

2) tähtaegse sunnitöö, — seda pikendada kuni kahekümne aastani;

3) vangimaja, — seda pikendada kuni kuue aastani või ka üle minna tähtaegsele sunnitööle;
4) aresti, — seda pikendada kuni ühe aastani;
5) rahatrahvi, — peale selle veel aresti määrata mitte üle ühe kuu.

66. Eelmises (65) paragrahvis nimetatud alustel võib kohus suurendada karistust riigi või omavalitsuse teenijale, kes süüdlane on üldsüüteo kordasaatmises või sellest osavõtmises: kui süütegu oli ühenduses teenistusalistuvuse vahekorra rikkumisega, või saadeti korda teenistuskohuse või volituse kuritarvitusega, või surve ähvardusega või mõne muu võimukuritarvitusega, või oli ühenduses teenistuskohuse rikkumisega eraisikute suhtes, — ja kui sarnaste rikkumiste, kuritarvituste või ähvarduste eest seaduses ei ole ette nähtud erikaristusi.
Mõistetakse teenija riigi või omavalitsuse teenistuses kordasaadetud teenistusalase süüteo eest aresti, siis võib kohus määrata aresti asemel teenistuskohast tagandamise või juurde lisada arestile teenistuskohast tagandamise.
Mõistetakse teenija riigi või omavalitsuse teenistuses kordasaadetud teenistusalase kuriteo eest vangimajja õiguste kaotuseta, võib kohus ta tagandada teenistuskohast ühest kuni viie aastani.

67. Kes pärast kohtuotsuse, -resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist või karistuse kandmise ajal saatis korda süüteo, võetakse vastutusele üldalustel, silmas pidades järgmisi tingimusi:
1) tähtajata sunnitöö ühendamisel sama karistusega pikendatakse ennetähtaega tingimisi vabastamise tähtaega kolmekümne aastani;
2) tähtajata sunnitöö ühendamisel tähtaegse sunnitööga lisatakse juurde ennetähtaega tingimisi vabastamise tähtajale pool aega kohtu poolt otsustatud tähtaegsest sunnitööst;
3) tähtajata sunnitöö ühendamisel muude vabaduskaotuslikkude karistustega, peale sunnitöö, pikendatakse ennetähtaega tingimisi vabastamise tähtaega neile karistustele vastavate sunnitöö tähtaegade võrra § 64 tähendatud hulkaarvamise määruste järgi, kuid mitte enam kui kahe aasta võrra;
4) tähtaegsete vabaduskaotuslikkude karistuste ühendamisel arvatakse nende tähtajad kokku; on aga süüdlasel kanda lahkliiklikud karistused, siis arvatakse kergemat liiki karistus raskemale juurde ühes tähtaja lühendamisega § 64 tähendatud arveviisil; karistuse

üldine kestus ei või ületada § 65 teise lõike p.p. 2—4 nimetatud tähtaegu;

5) vangimaja ühendamisel parandusasutusega või vastutusliku valve alla andmisega määratakse vangimaja, kusjuures kohus võib vangimaja karistust veel suurendada kuni seaduses ettenähtud ülemmäärani. Parandusasutuse ühendamisel vastutusliku valve alla andmisega määratakse parandusasutus.

68. Kes pärast karistuse kandmist saatis korda süüteo, võetakse vastutusele üldalustel. Saatis aga süüdimõistetu korda sama või endise süüteoga üksiikliku teo, siis tuleb uuesti määratavat karistust, välja arvatud juhud, kus seaduses on ette nähtud erilised karistused süütegude kordamise eest, suurendada § 65 seatud alustel, kui endise karistuse kandmise ajast kuni uue sama või üksiikliku süüteo kordasaatmiseni on möödunud: raske kuriteo eest määratud karistuse kandmise ajast — mitte üle viie aasta, kuriteo eest — mitte üle kolme aasta ja üleastumise eest — mitte üle ühe aasta.

10. peatükk.

Karistatavust kõrvaldavad asjaolud.

69. Aegumine kõrvaldab karistuse:

1) kui süütegude kordasaatmise päevast süüaluse vastu kriminaaljälgimise seaduskorralise alustuseni on möödunud järgmised tähtajad: raskete kuritegude korral — kümme aastat, kuritegude korral, kui seaduses ettenähtud karistuse ülemmäär ületab ühe aasta, — viis aastat, kui aga see ülemmäär ei ületa üht aastat — kolm aastat ja üleastumiste korral — üks aasta;

2) kui raskete kuritegude ja kuritegude kordasaatmise päevast kohtuotsuse tegemise päevani käesoleva paragrahvi p. 1 nimetatud tähtajad on möödunud kahekordselt, üleastumiste kordasaatmise päevast kohtuotsuse tegemise päevani aga kolmekordselt;

3) kui kohtuotsuse tegemise päevast otsuse täitmisele pööramise päevani on möödunud käesoleva paragrahvi p. 2 nimetatud tähtajad, mida arvutatakse neil juhtudel kohtuotsuses määratud karistuse kohaselt.

70. Aegumine ei kõrvalda õiguste kaotust või kitsendust, mis on määratud süüdlasele seadusjõusse astunud, kuid aegumise pärast täitmata jäetud kohtuotsuses. Õiguste kaotuse või kitsenduse tähtajad arvutatakse sest päevast, mil kustus otsuses määratud karistus aegumise pärast.

71. Süüteo suhtes, mis koosneb mitmest teost, arvutatakse aegumise tähtajad viimase teo kordasaatmise päevast ja vahetpidamata vältava süüteo suhtes — selle lõpu päevast.

72. On seaduse järgi kriminaaljälgimise alustamine võimatu enne asja otsustamist tsiviilkohtus või on alustatud asja edasiajamine või kohtuotsuse täitmine seaduslikkudel alustel seisma pandud, ei arvata tsiviilkohtu asjaajamise aega ega seaduslikku seisakut aegumise tähtaja hulka.

Samuti ei arvata karistuse kandmisest tingimisi vabastamise ega ennetähtaega tingimisi vabastamise korral aegumise tähtaja hulka aega kohtuotsuse tegemise või tingimisi vabastamise päevast kuni karistuse kandmisest tingimisi vabastamise või ennetähtaega tingimisi vabastamise tagasivõtmiseni (§§ 29, 30 ja 36).

73. Armuandmine kuulub Riigivanema võimupiiri.- Armuandmise ulatus määratakse Riigivanema otsuses, mis kergendab süüdlase saatust või ta täiesti vabastab karistusest.

ERIOSA.

1. peatükk.

Süüteod kõrgema riigivõimu vastu.[1]

74. Süüdlast Eesti Vabariigis põhiseadusega maksmapandud riigikorra vägivaldses muutmises või Vabariigi küljest mõne tema osa vägivaldses lahutamises karistatakse:

surmanuhtlusega.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane selle raske kuriteo katses.

75. Süüdlast § 74 ettenähtud raske kuriteo ettevalmistuses karistatakse:

sunnitööga mitte üle kümne aasta.

Kui süüdlase käsitusel olid selle jaoks abinõud piahvatuse sünnitamiseks või sõjariistade ladu, siis karistatakse teda:

sünnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

76. Süüdlast selles, et ta teise või mitme isikuga kokku leppis saata korda § 74 ettenähtud raske kuritegu, karistatakse:

---

[1]) K. o. peatüki §§ 74—76 käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 9 määrust.

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud kokkuleppest osavõtjale, kes enne sarnase kokkuleppe avalikuks tulemist sellest teatas võimudele, kergendatakse karistust § 53 määratud alustel või vabastatakse sellest hoopis.

77. Kõrvalist isikut, kes süüdlane selles, et ta Riigivanema, Riigikogu, Vabariigi Valitsuse või Riigikohtu tegevust takistas vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega või mõne muu abinõuga, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga selle kuriteo saatsid korda mitu sõjariistus isikut, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kümne aasta.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb ka Riigikogu liige, kes käesolevas paragrahvis ettenähtud süüteo saatis korda väljaspool Riigikogu koosolekut.

78. Kõrvalist isikut, kes süüdlane selles, et ta Riigivanemat, Riigikogu, Vabariigi Valitsuse või Riigikohtu liiget ta teenistuskohuste täitmisel takistas vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb ka Riigikogu liige, kes käesolevas paragrahvis ettenähtud kuriteo saatis korda väljaspool Riigikogu koosolekut.

79. Süüdlast jultunud lugupidamatuse ülesnäitamises Riigivanema, Riigikogu, Vabariigi Valitsuse või Riigikohtu vastu kõne või kirjatöö avaliku ettekandmisega või ettelugemisega või kirjatöö või kujutuse levitamisega või avaliku väljapanemisega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

2. peatükk.

Riigi äraandmine [1]

80. Eesti Vabariigi kodanikku, kes süüdlane selles, et ta oli abiks või toeks vaenlasele Eesti Vabariigi vastu sihitud sõjaliste või muude vaenuliste tegude juures, karistatakse:

[1] K. o. peatüki §§ 80—87 ja 92—96 käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 9 määrust.

tähtajata sunnitööga.

Kui abi või toetus vaenlasele seisis:

1) selles, et temale väeosa, komando, kindlustatud koht, sõjasadam, sõjalaev või sõja lennuriist ära anti, ära anda katsuti või neilt võeti kaitsevõimalus vaenlase vastu;

2) selles, et väeosa või tema ülemat vaenlase poole üle minema kallutati või kihutati;

3) selles, et Eesti Vabariigi sõjajõududele vägivaldselt hakati vastu või nende kallale kiputi;

4) selles, et äraandliku otstarbega saadeti korda tapmine;

5) sarnase isiku äraandmises vaenlase kätte, kes teadvalt tähtsat sõjalist ülesannet või kohust täitis;

6) pealetungimiseks või vaenlase vastu kaitsmiseks määratud ladude või sõjaväe varustuse hävitamises, samuti maa- ja veeteede, telegraafi ja telefoni või muude väeosadevaheliste sideabinõude kõlbmatuks tegemises;

7) salakuulamises, —

siis karistatakse süüdlast:

surmanuhtlusega.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb Eesti Vabariigi kodanik käesolevas paragrahvis ettenähtud raske kuriteo eest, kui viimane oli sihitud Eesti Vabariigiga sõjaliidus seisva riigi vastu.

81. Eesti Vabariigi kodanikku, kes süüdlane selles, et ta teadvalt vaenulikku sõjaväkke astus või sellest välja ei astunud, karistatakse:

tähtajata sunnitööga.

82. Eesti Vabariigi kodanikku, kes süüdlane selles:

1) et ta välisriigi valitsust avatles ette võtma Eesti Vabariigi vastu sõjalisi või muid vaenulisi tegusid, temaga lõpetama sõjaliitu või keelduma temaga sarnasesse liitu astumisest;

2) et ta enne sõjakuulutamist välisriigi valitsusele enese või teiste nimel andis lubaduse olla abiks selle riigi sõjategevusel Eesti Vabariigi vastu,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Kui süüdlane võis teada oma teenistuse tõttu Eesti Vabariigi sõjajõudude seisukorda või välisriigi valitsusele sõja korral Eesti Vabariigi vastu anda tunduvat abi, siis karistatakse teda:

tähtajata sunnitööga.

83. Süüdlast selles, et ta välisriigi valitsusele või agendile aitas koguda asju või teateid, mis puutuvad Eesti Vabariigi välisesse julgeolekusse või ta sõjajõududesse või sõjalise riigikaitse ehitustesse, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Katse on karistatav.

84. Süüdlast selles, et ta välisriigi huvides avaldas, teatas või andis edasi teisele isikule ilma sellekohase volituseta:

1) teateid või asju, mis puutuvad Eesti Vabariigi välisesse julgeolekusse või ta sõjajõududesse või sõjalise riigikaitse ehitustesse ja mida pidi hoitama saladuses;

2) plaani, joonistuse või muu kirjelduse või kujutuse Eesti Vabariigi kindlustatud kohast, viimase jaoks määratud raioonist või esplanaadist, sõjalaevast või muust ehitusest, mis olid määratud sõjaliseks riigikaitseks, või dokumendi, mis puutub mobilisatsioonisse või üldse sõja ettevalmistuskorraldustesse,

karistatakse:

käesoleva paragrahvi p. 1 ettenähtud juhul —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

käesoleva paragrahvi p. 2 ettenähtud juhul —

sunnitööga mitte üle kaheteistkümne aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud rasked kuriteod saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi p. 1 ettenähtud juhul —

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

käesoleva paragrahvi p. 2 ettenähtud juhul —

tähtajata sunnitööga.

85. Süüdlast selles, et ta leppis kokku välisriigi valitsusega või tema agendiga saata korda rasket kuritegu või kuritegu, mis ette nähtud §§ 83 või 84, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Katse on karistatav.

86. Süüdlast selles, et ta saatis korda §§ 83, 84 või 85 ettenähtud raske kuriteo või kuriteo, kui neis paragrahvides nimetatud teated või asjad olid tema kätte usaldatud teenistusalal või kui ta võis neid saada oma kätte või tutvuneda nendega oma teenistuse tõttu, karistatakse:

1) § 83 ettenähtud juhul — sunnitööga mitte üle kuue aasta.

2) § 84 p. 1 ettenähtud juhul — sunnitööga mitte üle kaheteistkümne aasta,

3) § 84 p. 2 ettenähtud juhul — sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta,

4) §85 ettenähtud juhul — vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud rasked kuriteod või kuriteod saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi p.p. 2 ja 3 ettenähtud juhtudel — tähtajata sunnitööga,

käesoleva paragrahvi p.p. 1 ja 4 ettenähtud juhtudel — sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

87. Süüdlast selles, et ta müüs või ainuõiguse saamiseks esitas välisriigis leiutise või täienduse, mis puutub sõjalisse riigikaitsesse või riigi sõjajõududesse või sõjaliseks riigikaitseks määratud ehitustesse ja mida pidi hoiatama saladuses, karistatakse: sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane selles, et ta avaldas või teatas teisele isikule ilma sellekohase volituseta teateid, mis puutuvad käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud leiutisse või täiendusse, samuti selles, et ta andis üle leiutise või täienduse enese või sellest mõne osa.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud raske kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast: sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

88. Süüdlast selles, et ta sellekohase loata seadis kokku või võttis üles plaani, joonistuse või mõne muu kujutuse või kirjelduse Eesti Vabariigi kindlustatud kohast, viimase alla määratud raioonist või esplanaadist, sõjalaevast või muust ehitusest, mis oli määratud sõjaliseks riigikaitseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane selles, et ta loata kogus teateid või asju, mis puutuvad Eesti Vabariigi välisesse julgeolekusse, tema sõjajõududesse või sõjalise riigikaitse otstarbeks määratud ehitustesse ja mida pidi hoitama saladuses.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuriteod saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

89. Süüdlast selles, et ta ehitas traadita telegraafi või telefoni sisseseade või pidas postituisid nende raskete kuritegude või kuritegude kordasaatmise otstarbega, mis ettenähtud §§ 83 või 84, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

90. Süüdlast Eesti Vabariigi kindlustatud kohta, sõjalaevale või muusse riigi kaitseks määratud sõjaehitusse tungimises sellekohase loata, oma elukutset, nime, kodakondsust või rahvust salates või tarvitades muid kavalusi, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

91. Süüdlast selles, et ta sellekohase loata lendas lennuriistal Eesti Vabariigi kindlustatud koha kohal kindlustuse raioonis, samuti ka raioonide kohal, kus see vastavate võimude poolt keelatud, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

92. Riigivalitsusega tehtud lepingu põhjal või tema ülesandel pealetungimise või kaitsmise abinõusid

valmistajat või nende valmistuse juhatajat, kes süüdlane selles, et ta neid abinõusid valmistas teadvalt tarvitamiskõlbmatutena, kui need abinõud vastuvõtteks juba esitatud või nende valmistus lõpetatud, või kes süüdlane nimetatud lepingu või ülesande täitmise viivitamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui pealetungimiseks või kaitsmiseks valmistatud abinõud olid antud üle ja sealjuures nende kõlbmatuse varjamiseks tarvitatud kokkulepet vastuvõtjaga või muid erilisi võtteid, samuti kui lepingu või ülesande täitmise viivitamine sündis sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Samade karistuste alla ning samal alusel langeb riigi või omavalitsuse teenija, kes nimetatud abinõude valmistamist laskis sündida teadvalt tarvitamiskõlbmatutena või neid selles olekus võttis vastu.

93. Moonamuretsejat või ta volinikku, kes süüdlased selles, et nad riigivalitsusega tehtud lepingu või valitsuse ülesande täitmisel tegevale maa- või mereväele või nende haigemajadele sõja ajal andsid üle tervisele teadvalt kahjulikke või teadvalt tarvitamiskõlbmatuid tarbeaineid, samuti selles, et nad viivitasid nimetatud lepingu või ülesande täitmist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

Sama karistuse alla langeb riigi või omavalitsuse teenija, kes süüdlane selles, et ta laskis sündida sarnaste teadvalt kahjulikkude ja kõlbmatute ainete hankimist või neid võttis vastu.

94. Eesti Vabariigi esindajat või volinikku, kes süüdlane tegudes, mis sihitud Eesti Vabariigile teadvalt kahjuliku lepingu sõlmimiseks välisriigi valitsusega, või viimasega teadvalt Eesti Vabariigi kahjuks kalduvates diplomaatlikkudes läbirääkimistes, karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Sama karistuse alla langeb esindaja või voliniku juures töötav teenija, kes süüdlane esindajale või volinikule teadvalt valeteate andmises või muus teenistuskohuste rikkumises selle otstarbega, et esindajat või volinikku avatleda tegudele, mis sihitud välisriigi valitsusega Eesti Vabariigile teadvalt kahjuliku lepin-

gu sõlmimiseks või teda avatleda teadvalt Eesti Vabariigi kahjuks kalduvatele diplomaatlikkudele läbirääkimistele välisriigi valitsusega, kui need teod või läbirääkimised järgnesid.

Käesoleva paragrahvi esimeses lõikes tähendatud teod ei ole karistatavad, kui Eesti Vabariigi esindaja või volinik toimis temale antud eeskirjade või juhtnööride piirides või kui ta põhjendatult võis oletada, et tekkinud oludes läbirääkimiste katkestamine või lepingu sõlmimisest loobumine oleks toonud suurema kahju Eesti Vabariigile.

95. Süüdlast:

1) niisuguse dokumendi rikkumises, peitmises, haaramises või võltsimises, mis temale teadvalt tõestas Eesti Vabariigi õigust välisriigi suhtes;

2) Eesti Vabariigi piirimärkide rikkumises või ümberpaigutamises või muus riigi piirijoone moonutamises selle otstarbega, et ära anda osa Eesti Vabariigist välisriigile,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

96. Süüdlast selles, et ta teise või mitme isikuga leppis kokku saata korda § 80 ettenähtud rasket kuritegu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud kuritegu saadeti korda sõja ajal, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud kokkuleppest osavõtjale, kes enne kokkuleppe avalikuks tulemist teatas sellest võimudele, kergendatakse karistust § 53 seatud alustel või vabastatakse sellest hoopis.

97. Välismaalast, kes Eesti Vabariigis viibimise ajal saatis korda § 80 ettenähtud raske kuriteo või samas teos süüdlast sõjavangi, kui nad ei vastuta sõjaseaduste järgi, karistatakse nimetatud paragrahvi järgi niisama kui Eesti Vabariigi kodanikku.

Isikut, kes Eesti Vabariigi kodakondsusest astus välja teise riigi kodakondsusse astumata, või kes vaenulise riigi kodakondsusse astus pärast sõjakuulutamist või otse enne seda, rahu vahekorra lõpetamise ootel, karistatakse §§ 80—82 ettenähtud raskete kuritegude kordasaatmise eest nende paragrahvide järgi niisama kui Eesti Vabariigi kodanikku.

Süüteod omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse ja kutseesinduskoja valimiste vastu.

*98. Süüdlast avalikult ülespandud omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimiste üleskutsete, teadaannete või kandidaatide esitamiskirjade või nimekirjade omavolilises mahavõtmises, katkirebimises, kinnikatmises või muutmises või kihutustööd tegeva organisatsiooni päralt oleva kirjanduse hävitamises või rikkumises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*99. Süüdlast selles, et ta kandidaatide esitamiskirjade või nimekirjade esitamise silmapilgust kuni omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimiste lõpuni avaldas valeteateid, mis puutuvad kandidaadi isikusse või ta eraellu või olid sihitud selle organisatsiooni vastu, kelle nime all kandidaat esitatud, ja mille otstarbeks oli valijate usalduse hävitamine nende vastu, karistatakse [1]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*99[1]. Süüdlast selles, et ta kandidaatide esitamiskirjade või nimekirjade esitamise silmapilgust kuni omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimiste lõpuni takistas avaliku koosoleku pidamist korrarikkumisega koosolekul, jättes tähele panemata koosoleku juhataja korralduse koosoleku korra alalhoidmiseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*100. Süüdlast hääleõigusliku kodaniku omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimise õiguse vaba teostamise takistamises vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega, võimu kuritarvitusega või majandusliku surve kaudu karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

---

[1]) § 99. tähendatud süüteos kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

*101. Süüdlast pettuse abil hääleõigusliku kodaniku kallutamises omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimistel andma allkirja, hääletama või valima oma õige tahtmise vastu või tühiselt karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*102. Süüdlast hääleõiguslikule kodanikule või ta perekonnaliikmele ainelise või isikulise kasu pakkumises, lubamises või andmises mõju avaldamiseks omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimistest keeldumiseks või neist osavõtmiseks teataval viisil karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane käesolevas paragrahvis tähendatud kasu vasuvõtmises, kui ta on hääleõiguslik kodanik.

*103. Süüdlast omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimiste seadusepärase kihutustöö takistamises vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega, võimu kuritarvitusega või majandusliku surve kaudu karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

104. Süüdlast omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimiste korraldamise või läbiviimise takistamises vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega või võimu kuritarvitusega karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta

Katse on karistatav.

Kui sama tegu saadeti korda mitme relvastatud isiku poolt, karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kuue aasta.

*105. Süüdlast korduvalt või valenime all ühest ja samast omavalitsuse, vähemusrahvuse kultuuromavalitsuse või kutseesinduskoja valimistest osavõtmises või muul viisil valimiste moonutamises karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

4. peatükk.

Süüteod välisriigi vastu.

106. Süüdlast Eesti Vabariigi piirides tehtud katses vägivaldselt kukutada või muuta Vabariigiga

sõpruses olevas riigis maksvat riigikorda või nendeks otstarveteks ettevalmistuste tegemises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta

*107. Süüdlast Eesti Vabariigiga sõpruses oleva riigi avalikult väljapandud riigivapi või muu riigivõmu märgi tahtlikus teotamises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Saatis sarnase teotamise korda rahvahulk, karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

108. Süüdlast välisriigi riigipea, saadiku või volitatud asjaajaja teotamises § 494 ettenähtud isikliku haavamisega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui teotamine saadeti korda § 498 ettenähtud laimamisega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

109. Süüdlast seatud korras väljakuulutatud neutraliteedi määruste rikkumises karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta

5. peatükk.

Süüteod avaliku korra vastu.

*110. Süüdlast selles, et ta avalikult rahvakoondumiselt või koosolekult ei lahkunud, teades, et politseivõim nõudis selle laialiminekut, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu.

Kui rahvakoondumise või koosoleku laialiajamiseks kaitseväeosa abiks kutsuti ja isik ei lahkunud rahvahulgast, hoolimata kaitseväeosa juuresolekul esitud laialimineku nõudest, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Rahvakoondumise või koosoleku osalist, kes teisi kihutas tõrkuma laialimineku nõude vastu, karistatakse:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud juhul —

arestiga mitte üle kuue kuu.

käesoleva paragrahvi teises lõikes nimetatud juhul —

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

111. Süüdlast osavõtmises avalikust rahvakoondumisest, kui osavõtjate ühisel jõul saadeti korda:

1) vägivald isiku kallal, võõra vara riisumine, hävitamine, rikkumine või valdamisele võtmine, võõrasse elutsetavasse hoonesse või muusse ruumi tungimine või seesuguste tegude katse;

2) §§ 125 või 128 ettetähtud vastuhakkamine või sundimine,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta

Sarnase rahvakoondumise korraldajat või sellele kihutajat, samuti osavõtjat, kes juhatajaks oli käesolevas paragrahvis nimetatud tegude kordasaatmisel, või kes teisi kihutas nende kordasaatmisele või jätkamisele või nende kordasaatmise juures tarvitas sõjariista, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

112. Süüdlast osavõtmises rahvakoondumisest, kui osavõtjad ühisel jõul:

1) rahvahulga laialiajamiseks kutsutud kaitseväeosale vägivaldselt hakkasid vastu või vägialdselt kaitseväelise vahisalga või selle tunnimehe kallale kippusid;

2) oma võimu alla haarasid, tühjaks riisusid või hävitasid sõjariistade või sõjamoona lao või tehase, kindlustatud koha, sõjalaeva, sõja lennuriista, raudtee, üldisel või riigi või omavalitsuse kasutamisel oleva telegraafi või telefoni, rahatehase või krediitasutuse;

3) vange vahi alt vabastasid, tarvitades sealjuures vägivalda vahtide isiku kallal või rikkudes kinnihoidmiskohta;

4) vägivallategude kordasaatmiseks tarvitasid lõhkeainet või lõhkeabinõu,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Sarnase rahvakoondumise korraldajat või sellele kihutajat, samuti osavõtjat, kes oli juhatajaks käesolevas paragrahvis nimetatud tegude kordasaatmisel, või kes kihutas teisi nende kordasaatmisele või jätkamisele, või kes nende kordasaatmisel tarvitas lõhkeainet, lõhkeabinõu või sõjariista, karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteist kümne aasta.

**112[1]. Süüdlast seaduses ettenähtud korra vastaselt ühingu või ühingute liidu asutamises, selle jutamises või nendest osavõtmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (J).

Kui aga süüdlane asutas ühingu või ühingute liidu või võttis neist osa:

1) teades, et ühing või ühingute liit taotleb sihte, mis on kriminaalseadustega keelatud või on kõlblusvastased või ähvardavad avalikku julgeolekut või rahu;

2) teades, et ühingut või ühingute liitu, mis taotleb poliitilisi sihte, juhitakse vastava loata välismaal asuvate asutuste või isikute poolt;

3) teades, et ühing või ühingute liit ei ole lubatud, on keelatud või suletud vastava võimu poolt või et nende tegevus on seatud korras peatatud;

4) teades, et ühing või ühingute liit kasutab erilisi abinõusid oma olemasolu või tema poolt taotletavate sihtide või ta valitsemise korra või ta juhatusest osavõtvate isikute varjamiseks,

siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta (R).

*113. Süüdlast avaliku koosoleku kokkukutsumises selleks keelatud kohas või ajal, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*114. Süüdlast avaliku koosoleku kokkukutsumises seatud korras teatamata karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*114[1]. Süüdlast selles, et ta teist isikut kallutas vägivallaga isiku kallal, võimu kuritarvitusega, majandusliku surve kaudu või mõnesuguse ähvardusega poliitilisi sihte taotlevale ühingule või muule säärasele koondisele või voolule poolehoidu avaldama, selle kasuks tegutsema või seda aineliselt toetama, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

115. Süüdlast selles, et ta õhutas kõne või kirjatöö avaliku ettekandmisega või ettelugemisega või kirjatöö või kujutuse levitamisega või avalikult väljapanemisega:

1) tegutsemisele või tõrkumisele seaduse, sundmääruse või võimu seadusliku korralduse vastu;
2) riigikaitse teenistuskohuste rikkumisele kaitseväelaste poolt;
3) vägivallategudele;
4) mõne muu, peale eespool tähendatud, raske kuriteo või kuriteo kordasaatmisele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta või arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui sealjuures:
1) süüdlane õhutas teguviisile, mis on kardetav hulga inimeste elule;
2) õhutuse tagajärjeks oli raske kuriteo kordasaatmine,

siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

116. Süüdlast mitteavalikus õhutamises:
1) tegutsemisele või tõrkumisele seaduse, sundmääruse või võimu seadusliku korralduse vastu;
2) riigikaitse teenistuskohuste rikkumisele kaitseväelaste poolt;
3) vägivallategudele;
4) mõne muu, peale eespool tähendatud, raske kuriteo või kuriteo kordasaatmisele,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta või arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui sealjuures:
1) süüdlane õhutas teguviisile, mis kardetav on hulga inimeste elule;
2) õhutuse tagajärjeks oli raske kuriteo kordasaatmine,

siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

117. Süüdlast raskele kuriteole või kuriteole õhutava kirjatöö või kujutuse paljundamises, paljundatud kirjatöö või kujutuse hoidmises või välismaalt sissetoomises, nende levitamise või avaliku väljapanemise sihiga, kui süüdlasel oli teada nende sisu ja kui

sarnase kirjatöö või kujutuse levitamine või avalik väljapanemine jäi teostamata, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta või arestiga mitte üle kuue kuu.

118. Süüdlast raske kuriteo või kuriteo ülistamises avalikult ettekantud või etteloetud kõnes või kirjatöös või sarnast ülistamist teadvalt sisaldava kirjatöö või kujutuse levitamises või avalikult väljapanemises karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

119. Süüdlast teadvalt vale kuulujutu levitamises Eesti Vabariigis põhiseadusega maksma pandud riigikorra vägivaldse muutmise või Vabariigi küljest mõne tema osa vägivaldse lahutamise kohta karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

120. Süüdlast jultunud lugupidamatuse ülesnäitamises avalduse või teoga Eesti Vabariigi või Eesti riigihümni vastu karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta või arestiga mitte üle kuue kuu.

121. Süüdlast vale kuulujuttude levitamises sihiga halvata riigi krediiti või tekitada umbusaldust riigi krediitasutuste maksuvõime vastu, neis hoitavate hoiusummade allesoleku vastu või nende hoiusummade suhtes võetud kohustuste täitmise vastu, samuti sihiga õhutada hoiuleandjaid nõudma tagasi neist asutustest oma hoiusummasid karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

6. peatükk.

Võimudele vastuhakkamine.

***122.** Süüdlast selles, et ta ei täitnud sundmäärust, kui selle määruse täitmatajätmise eest seaduses ei ole määratud erikaristust, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või ratrahviga mitte üle saja krooni.

***123.** Süüdlast sarnase seadusliku korralduse või nõudmise täitmatajätmises, mis tehtud või temale esitatud riigi või omavalitsuse teenija, samuti raudtee rongijuhi, või laevajuhi või õhulaevajuhi või teise isiku poolt, kelle teenistuskohuste täitmisest oleneb raudtee-, laeva- või õhusõidu julgeolek, kui selle sõnakuulmatuse eest seaduses ei ole määratud erikaristust, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või ratrahviga mitte üle saja krooni.

Kui seesugune sõnakuulmatus:

1) sündis koos mitme isiku poolt, kes aga ei tekitanud karistatavat rahvakoondumist;

2) sündis hulga rahva kokkuvalgumise ajal ja kohal ning katkestas korraliku rahvaliikumise või tegi liikumise hädaohtlikuks;

3) andis põhjust rongi, laeva või õhulaeva kinnipidamiseks või tegi nende liikumise hädaohtlikuks;

4) oli sihitud kaitseväe vahtkonna või tunnimehe vastu;

5) sündis sõidu ajal väljaspool sadamat laeva või õhulaeva teenija poolt juhi vastu,

siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mite üle kolmesaja krooni.

*124. Riigi või omavalitsuse asutuse koosolekuruumis viibivat kõrvalist isikut, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud koosoleku juhataja seaduslikku nõudmist, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui seesugune sõnakuulmatus oli koosoleku katkestamise põhjuseks, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

125. Süüdlast selles, et ta riigi või omavalitsuse teenijale või sellele abiks olevale eraisikule vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega hakkas vastu sihiga takistada seaduse, sundmääruse või võimu seadusliku korralduse väljakuulutamist või maksmapanemist või seadusliku teenistustegevuse täitmist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui seesugune vastuhakkamine sündis mitme isiku poolt, kes aga ei tekitanud karistatavat rahvakoondumist, siis karistatakse süüdlaste hulgast seda, kes vastuhakkamise juures tarvitas sõjariista või sünnitas kehavigastuse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane, kes pani toime käesolevas paragrahvis ettenähtud vastuhakkamise raudtee rongijuhi või laeva- või õhulaevajuhi või teise isiku vastu, kelle teenistus-

kohuste täitmisest oleneb raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolek.

*126. Süüdlast selles, et ta tahtlikult takistas riigi või omavalitsuse teenijale sissepääsu hoonesse, ruumi või muusse kohta, kuhu tal oma teenistuskohuste täitmise tõttu seaduse järgi oli õigus minna, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta tahtlikult ei lasknud tööstuse või kaubanduse järelvalve teostajat täita temale seadusega pealepandud kohust järelvalve alal.

*127. Süüdlast selles, et ta rikkus pitserit või muud märki, mis riigi või omavalitsuse teenija poolt seaduses ettenähtud kordadel oli pandud külge ruumile, hoiukohale või muule asjale nende hoiu otstarbel, või selles, et ta avas sissepääsu seesugusesse pitserdatud ruumi või hoiukohta, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

Pitseri või muu märgi rikkumist või sissepääsu avamist pitserdatud ruumi või hoiukohta ei loeta süüteoks, kui need teod on saadetud korda pitserdatud ruumi, hoiukoha või asja peremehe poolt pärast seaduslikus korras tehtud ja täitmisele kuuluvat otsust või korraldust pitseri või märgi mahavõtmise üle või pärast selle isiku rahuldamist, kelle huvides teostatud pitserdamine.

128. Süüdlast selles, et ta vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega riigi või omavalitsuse teenijat sundis jätma täitmata ta kohuseid või kuritarvitama teenistuslikke volitusi, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui sundimine sündis mitme isiku poolt, kes aga ei tekitanud karistatavat rahvakoondumist, siis karistatakse süüdlaste hulgast seda, kes selle juures tarvitas sõjariista või sünnitas kehavigastuse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

129. Süüdlast selles, et ta vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega katsus sundida saatma korda riigi või omavalitsuse teenijat tema kohuste täitmata jätmise või teenistuslikkude volituste

kuritarvituse läbi kuritegu või rasket kuritegu, karistatakse:

kui ta sundis saatma korda kuritegu —

vangimajaga mitte üle kolme aasta,

kui ta sundis saatma korda rasket kuritegu —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui sunnitav saatis korda kuriteo või raske kuriteo või nende karistatava katse, siis karistatakse sundijat:

kuriteole sundimise eest —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

raskele kuriteole sundimise eest —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

130. Süüdlast selles, et ta viis riigi või omavalitsuse teenija vastu tema tahtmist meelemärkuseta olekusse sihiga temale teha võimatuks ta kohuse täitmist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

131. Süüdlast selles, et ta sundis vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega raudtee rongi-, laeva või õhulaevajuhti või teist isikut, kelle teenistuskohuste täitmisest oleneb raudtee liikumise, laeva-, või õhusõidu julgeolek, nende kohuseid jätma täitmata, või selles, et ta viis need isikud vastu nende tahtmist meelemärkuseta olekusse, sihiga teha võimatuks neile nende kohuste täitmist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui sellest tekkis raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetuse hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga sellest tekkis raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetus, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Kui sundimine või meelemärkuseta olekusse viimine saadeti korda sihiga tekitada raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetust, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud juhul —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

käesoleva paragrahvi teises lõikes ettenähtud juhul —

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta,

käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes ettenähtud juhul —

tähtajata sunnitööga.

Katse on karistatav.

132. Süüdlast selles, et ta, andes altkäemaksu, katsus avatleda riigi või omavalitsuse teenijat ta teenistuskohuste täitmatajätmise või teenistuslikkude volituste kuritarvituse läbi saatma korda kuritegu või rasket kuritegu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui äraostetu saatis korda kuriteo või raske kuriteo või nende karistatava katse, siis karistatakse äraostjat:

kuriteole äraostmise eest —

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

raskele kuriteole äraostmise eest —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

133. Süüdlast võimu omastamises:

1) omavoliliselt riigi või omavalitsuse teenijana esinedes sihiga saata korda tegu, mida võis teha ainult seesugune teenija;

2) omavoliliselt saates korda teo, mida võis teha ainult riigi või omavalitsuse teenija, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui võimu omastaja saatis korda omastatud võimu kuritarvituse abil raske kuriteo või kuriteo, siis karistatakse teda koostusmääruste järgi.

Kui võimu omastaja saatis korda teo, mis vastab teenistusalalisele raskele kuriteole või kuriteole riigi või omavalitsuse teenistuses, siis langeb ta sama karistuse alla, mis teenijale oleks määratud selle teo eest.

***134.** Süüdlast selles, et ta kohtu ees ennast tahtlikult andis üles teise isikuna, kes oli kutsutud välja vandekohtuniku kohuste täitmisele, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui süüdlane tegelikult täitis teise isiku asemel vandekohtuniku kohuseid, siis karistatakse teda:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane selles, et ta teist isikut kihutas enese või kolmanda eest ilmuma vandekohtuniku kohuste täitmisele, kui järgnes niisugune ilmumine.

**135 Süüdlast selles, et ta võimu vastu lugupidamatust väljendas lausa kõlbmatu teoga riigi või omavalitsuse asutuses teenistustalituste ajal, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu. (J.)

Kui lugupidamatus võimu vastu väljendus riigi või omavalitsuse asutuse teotamises kirjas, mis esitati riigi või omavalitsuse asutusele, avalikult peetud või etteloetud kõnes või kirjatöös või levitatud või avalikult välja pandud trükitootes, kirjas või kujutuses, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (R).

Kui lugupidamatus võimu vastu väljendus riigi või omavalitsuse asutuse või mõne selle liikme teotamises teenistustalituste ajal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (R).

Kui aga lugupidamatus võimu vastu väljendus vägivalla tarvitamises isiku kallal riigi või omavalitsuse asutuse liikme vastu teenistustalituste ajal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

*136. Süüdlast selles, et ta tahtlikult kiskus maha, rikkus või moonutas sellekohase võimu korraldusel avalikult väljapandud kuulutuse või mõne muu riigi või omavalitsuse dokumendi, pealkirja, vapi või muu võimu märgi, samuti riigi, Riigivanema, riigiasutuse, väeosa või mereväe lipu, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui:

1) see üleastumine saadeti korda sihiga väljendada lugupidamatust võimu vastu;

2) saadeti korda nimetatud lippude avalik teotamine,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*137. Süüdlast võõra riigi kodakondsusse astumises enne seatud korras lahkumist Eesti Vabariigi kodakondsusest, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Süüteod õigusmõistmise vastu.

*138. Süüdlast teadvalt valeteate andmises olemata raskest kuriteost või kuriteost võimule, kellest oleneb kriminaaljälgimise alustamine, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

139. Süüdlast selles, et ta võimu ees, kellest oleneb kriminaaljälgimise alustamine või distsiplinaarvastutusele võtmine, teadvalt valesti süüdistas teatud isikut süüteo või distsiplinaarüleastumise kordasaatmises, ühes süüdistusandmete ettetoomisega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui tõsteti teadvalt vale süüdistus raskes kuriteos, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

140. Isikut, kellel ei olnud õigust ajada kohtuasutustes võõraid asju ja kes süüdlane selles, et ta:

1) neis asjus tasu eest asjatundmatult andis nõu või seadis kokku kirjad;

2) äriajamisena omakasu tõukel ajas kohtuasutustes võõraid asju nõudmiste põhjal, mis omanikult omandatud fiktiivselt volituslepingu varjamise sihiga, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

141. Süüdlast teadvalt valetunnistuse andmises õigusmõistmise kahjuks eeluurimisel või kohtus tunnistajana, eksperdina, tõlgina või ümbruselanikuna, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui valetunnistus anti:

1) äraostmise tagajärjel;

2) vande all või vannet asendava hoiatuse järele, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Valetunnistus, mille andis kaebealuse kasuks isik, kellel seaduse järgi oli õigus keelduda tunnistuse andmisest, ei loeta süüteoks, kui ülekuulaja ei teatanud tunnistajale sellest õigusest varem.

141[1]. Süüdlast teadvalt valetunnistuse andmises maakorralduse komisjonis või maksupeakomitees tunnistajana või eksperdina karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

142. Süüdlast selles, et ta:

1) tegi järele või ümber kirjaliku tõenduse või asitõenduse sihiga juhtida kahtlustust teatud isikule süüteo või distsiplinaarüleastumise kordasaatmises, kui seesugune vale tõendus oli juurdluse materjaliks või andis tõuke süüdistuse alustamiseks või distsiplinaarvastutusele võtmiseks;

2) kohtule või võimule, kes oli õigustatud panema toime juurdlust, alustama kriminaaljälgimist või võtma distsiplinaarvastutusele, esitas teadvalt vale kirjaliku tõenduse või asitõenduse sihiga juhtida kahtlustust teatud isikule süüteo või distsiplinaarüleastumise kordasaatmises,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

143. Nõudjat või kostjat, kes süüdlane on tsiviilasjas vande all teadvalt valetunnistuse andmises õigusmõistmise kahjuks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

144. Süüdlast selles, et ta:

1) eeluurimisel või kohtus teadvalt vale seletuse andis asjaolust, mis on seaduslikuks põhjuseks ta kõrvaldamiseks või tagandamiseks tunnistuse andmisest vande all või vandeta, või asjast osavõtmisest eksperdina või tõlgina;

2) palvekirjas temale võõraste asjade ajamiseks tunnistuse väljaandmise kohta teadvalt valesti tõendas, et tal ei ole seaduslikke takistusi seesuguse tunnistuse saamiseks;

3) kohtule andis teadvalt valeteate oma varanduslikust seisukorrast, kohtulõivust või muust maksust vabanemiseks tsiviilasjus või vaesusõiguse tunnistuse saamiseks, või et ta vaesusõiguse tarvitamist jätkas nende asjaolude temale teadvalt muutumise peale vaatamata, mille tõttu ta vabastati lõivust või muust maksust,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb isik, kellel ei olnud sellekohast tunnistust võõraste asjade ajamiseks ja kes kohtule teadvalt valesti teatas, kui mitu korda ta aasta jooksul oli ajanud võõraid asju selle kohtu piirkonnas.

145. Süüdlast selles, et ta mõjuva põhjuseta ei teatanud vastavale võimule või ähvardatavale isikule kavatsetud või ettevõetud raskest kuriteost, mis temale kindlasti oli teada, kui veel oli võimalik selle

raske kuriteo kõrvaldamiseks või lõpetamiseks abinõude tarvitusele võtmine, ja kui sealjuures saadeti korda kavatsetud raske kuritegu või selle katse, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

146. Süüdlast selles, et ta mõjuva põhjuseta ei teatanud vastavale võimule kavatsetud või ettevõetud raskest kuriteost või kuriteost, mis temale kindlasti oli teada ja mis ette nähtud §§ 74—76, 80 või 96, kui kavatsetud raske kuritegu või kuritegu saadeti korda, karistatakse:

kui ta ei teatanud raskest kuriteost, mis ette nähtud §§ 74 või 80 —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta,

kui ta ei teatanud raskest kuriteost, mis ette nähtud §§ 75 või 76 —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

kui ta ei teatanud kuriteost, mis ette nähtud § 96 —

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

147. Süüdlast selles, et ta mõjuva põhjuseta ei teatanud vastavale võimule §§ 74—76, 80 või 96 ettenähtud raskest kuriteost või kuriteost osavõtjast, kes temale kindlasti oli teada, karistatakse:

kui ta ei teatanud §§ 74—76 või 80 ettenähtud raskest kuriteost osavõtjast —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

kui ta ei teatanud § 96 ettenähtud kuriteost osavõtjast —

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

148. Süüdlast selles, et ta tahtlikult ei täitnud vastava võimu poolt temale esitatud seaduslikku nõudmist anda välja temal olevat kirjalikku tõendust või asitõendust kriminaalasjas, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui süüdlaselt nõuti tõenduse väljaandmist, mis temale teadvalt raske kuriteo toimetusse puutus, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

149. Süüdlast selles, et ta:

1) rikkus, varjas või haaras kirjaliku tõenduse või asitõenduse, mida temale teadvalt vastav võim hoidis kriminaal-, tsiviil- või administratiivasja toime-

tuse juurde lisamiseks, või mis selle juurde oli lisatud;

2) rikkus, varjas või haaras raske kuriteo või kuriteo kohta käiva kirjaliku tõenduse või asitõenduse, mis veel ei olnud lisatud asja toimetuse juurde, kui see sündis sihiga varjata seda rasket kuritegu, kuritegu või tema kordasaatjat õigusmõistmise eest,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui tõendus käis §§ 74—76, 80 või 96 ettenähtud raske kuriteo või kuriteo kohta, siis karistatakse süüdlast:

juhul, kui tõendus käis §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo kohta —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

juhul, kui tõendus käis § 96 ettenähtud kuriteo kohta —

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

***150.** Süüdlast selles, et ta varjas temale teadvalt aresti mõistetud või üleastumises süüdistamise pärast eeluurimise või kohtu alla võetud isikut või aitas kaasa selle varjamises, kui seesugune tegu sündis sihiga varjata seda isikut kohtu või karistuse eest, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

151. Süüdlast selles, et ta varjas või aitas varjata isikut, kes temale teadvalt:

1) oli mõistetud vangimajja või raskemale karistusele;

2) oli võetud eeluurimise või kohtu alla süüalusena raskes kuriteos või kuriteos, või keda taga otsisid võimud neis kahtlustamise pärast;

3) oli saatnud korda raske kuriteo, kuid keda veel võimud ei otsinud taga —

kui seesugune tegu saadeti korda sihiga varjata seda isikut kohtu või karistuse eest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui:

1) varjati isikut, kes varjajale teadvalt oli mõistetud sunnitööle;

2) varjamine oli saanud äriajamiseks;

3) varjati isikut, kes varjajale teadvalt oli saatnud korda raske kuriteo, mis §§ 74—76 või 80 ettenähtud, või keda süüdistatakse seesuguses raskes kuriteos, või kes selle eest oli mõistetud süüdi,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui varjati isikut, kes varjajale teadvalt oli saatnud korda § 96 ettenähtud kuriteo, või keda süüdistatakse seesuguses kuriteos, või kes selles oli mõistetud süüdi, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

152. Süüdlast selles, et ta:

1) ilmus oma süü ülestunnistamisele raskes kuriteos või kuriteos, mis korda saatnud temale teadvalt teine isik;

2) eeluurimisel või kohtus teadvalt valesti ennast andis üles teise isikuna, kes vastutusele oli võetud süüalusena raskes kuriteos või kuriteos;

3) vabaduskaotusliku karistuse kandis teadvalt teise isiku eest, kes oli mõistetud seesugusele karistusele,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

153. Paragrahves 145—152 ettenähtud süütegude kordasaatja ei lange karistuse alla:

1) kui teatamine oleks mitteteataja enese, ta üleneva või alaneva sugulase, ta abikaasa või ta venna või õe süüdistamine raske kuriteo või kuriteo kordasaatmises;

2) kui varjati süütegu, milles olid osalised varjaja ise või punktis 1 tähendatud ta perekonnaliige;

3) kui varjati varjaja punktis 1 tähendatud perekonnaliiget.

*154. Süüdlast selles, et ta enne kohtuarstlikku läbivaatust mattis või matmata peitis surnukeha, mis temale teadvalt läbivaatusele pidi minema, kui selle juures ei olnud sihti kaotada raske kuriteo või kuriteo jälgi, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

155. Süüdlast selles, et ta tunnistajana, juurde kutsutud tunnistajana, eksperdina või tõlgina eeluurimisele või kohtusse ilmudes keeldus oma kohuse täitmisest mõjuva põhjuseta, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

156. Süüdlast vangi vabastamises vahi alt või kinnihoidmiskohast või kaasaaitamises vangi põgenemisel karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui vabastamine sündis vägivallaga vangivahi isiku kallal või kinnihoidmiskoha rikkumisega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui vabastati süüdlasele teadvalt sunnitööle mõistetud või seda karistust kandev isik, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud juhul —

vangimajaga mitte üle kolme aasta,

käesoleva paragrahvi teises lõikes ettenähtud juhul —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga vabastati süüdlasele teadvalt §§ 74—76, 80 või 96 ettenähtud raske kuriteo või kuriteo eest uurimisele võetud või neis süüdi mõistetud isik, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud tingimustel:

kui vabastati isik, kes §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdi —

vangimajaga mitte üle kuue aasta,

kui vabastati isik, kes § 96 ettenähtud kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdi —

vangimajaga mitte üle kolme aasta;

käesoleva paragrahvi teises lõikes nimetatud tingimustel:

kui vabastati isik, kes §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdi —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta,

kui vabastati isik, kes § 96 ettenähtud kuriteo eest võetud uurimisele või selles mõistetud süüdi —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

157. Vangi, kes süüdlane selles, et ta põgenes vahi alt või kinnihoidmiskohast vangivahi isiku kallal vägivalla tarvitamisega või kinnihoidmiskoha rikkumisega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui põgenemine teostus kokkuleppel teiste vangidega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

158. Süüdlast sunnitöölt põgenemises karistatakse:

sunnitöö tähtaja pikendamisega ühest kuni kahe aastani.

Kui sunnitöölt põgenemine teostus § 157 esimeses lõikes nimetatud tingimustel, siis karistatakse süüdlast:

sunnitöö tähtaja pikendamisega kahest kuni nelja aastani.

Kui aga sunnitöölt põgenemine teostus § 157 teises lõikes nimetatud tingimustel, siis karistatakse süüdlast:

sunnitöö tähtaja pikendamisega neljast kuni kaheksa aastani.

***159.** Süüdlast selles, et ta:

1) omavoliliselt lahkus võimu seaduslikul korraldusel temale määratud sunduslikust elukohast;

2) omavoliliselt viibis niisuguses kohas, kus see temale oli keelatud võimu seaduslikul korraldusel;

3) omavoliliselt tarvitas õigust, mis ta kaotanud seadusjõusse astunud kohtuotsusega,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui süüdlane juba varemini oli karistatud käesolevas paragrahvis ettenähtud teo eest ja kui karistuse kandmise ajast ei ole möödunud üle ühe aasta, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Viimase karistuse alla langeb ka välismaalane, kes võimu seaduslikul korraldusel saadeti üle piiri ja kes süüdlane omavolilises tagasitulekus Eesti Vabariiki.

***160.** Võlgnikku, kes süüdlane selles, et ta rikkus kohtukorraldust või tsiviilkohtupidamiskorras ettenähtud juhtudel kohtule oma allkirjaga antud kohustust mitte lahkuda oma elu- või ajutisest viibimiskohast, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

8. peatükk.

Süüteod riigikaitse-, naturaal- ja maksukohuste vastu.

***161.** 20—55 aastast kodanikku, kes mõnesugustel põhjustel veel pole võetud kaitseväeteenistuskohuslikkude kodanikkude arvele, kuid kuulus arvestamisele, ja kes süüdlane selles, et ta, ilmudes valla, alevi või linna piirkonda, ennast ei teatanud 7 päeva jooksul kohalikus arvestamise asutuses kaitseväeteenistusko-

huslikkude kodanikkude arvele võtmiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kaheküm-neviie krooni.

*162. Kes oli kohustatud ennast kaitseväeteenistuse kutsealuste nimekirja kandmiseks teatama ja on süüdlane selles, et ta seda kohust ei täitnud seaduses ettenähtud tähtajaks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*163. Kes kaitseväeteenistuse komisjoni pidi ilmuma vanuse kindlaksmääramiseks välimuse järgi ja süüdlane selles, et ta mõjuva põhjuseta ei ilmunud selleks määratud ajaks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*164. Kes oli kaitseväeteenistuse kutsealuste nimekirja kantud ja kohustatud ilmuma kaitseväeteenistuse komisjoni poolt väljakuulutatud kohta ja väljakuulutatud ajal tegelikku kaitseväeteenistusse vastuvõtmiseks või arstlikule järelekatsumisele või läbivaatamisele ja süüdlane selles, et ta jäi mõjuva põhjuseta ilmumata, kuid keda pärast ilmumist või tabamist ei võetud vastu kaitseväeteenistusse, karistatakse:

kui ta ilmus kuni tegeliku kaitseväeteenistusse astumiseks määratud tähtajani, —

arestiga mitte üle ühe kuu;

kui ta ilmus või tabati enne kolmekümneaastaseks saamist, —

vangimajaga mitte üle ühe aasta;

kui ta ilmus või tabati pärast kolmekümneaastaseks saamist, —

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

*165. Süüdlast selles, et ta:

1) kaitseväeteenistuse kohuse täitmisest kõrvalehoidumise sihiga tekitas ise või teise isiku läbi enesele kehavigastuse,

2) tarvitas pettust kaitseväeteenistuse kohuse täitmisest vabanemiseks või temale seadusega mitte antud kergenduste saamiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*166. Süüdlast selles, et ta tekitas teisele isikule selle soovil või nõusolekul kehavigastuse sihiga takistada tema kaitseväeteenistusse võtmist või et ta tarvitas pettust selle isiku vabastamiseks riigikaitsekohuse täitmisest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

*167. Süüdlast selles, et ta kihutas teist isikut hoiduma kõrvale riigikaitsekohuse täitmisest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*168. Süüdlast selles, et ta kihutas tegelikus kaitseväeteenistuses seisvat isikut väejooksule või muule teenistuskohuste täitmata jätmisele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*169. Süüdlast selles, et ta teadvalt varjas väejooksikut või isikut, kes kuulub käsutus-, reserv- või maakaitseväkke ja hoidub kõrvale kaitseväeteenistusest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*170. Süüdlast selles, et ta vabanedes tegelikust kaitseväeteenistusest ei registreerunud seaduses ettenähtud tähtajal või olles käsutus-, reserv- või maakaitseväes ei andnud õigel ajal vastavale registreerimisasutusele käsutus-, reserv- või maakaitseväe arvestamiseks ettenähtud teateid, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*171. Reserv- või maakaitseväe ohvitseri, kes süüdlane selles, et ta oma alalisest elukohast ajutiselt lahkudes ei võtnud tarvitusele vastavaid abinõusid selleks, et valitsuse korraldused kaitseväeteenistusse kutsumise asjus ajutisel viibimiskohal jõuaksid kätte temale õigel ajal, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*172. Kontrollkokkukogumise kutse alla kuuluvat kaitseväeteenistuskohuslikku kodanikku, kes asub kutse piirkonnas ja süüdlane selles, et ta ei ilmunud mõjuva põhjuseta määratud ajaks kontrollkokkukogumisele, karistatakse:

arestiga mitte üle seitsme päeva.

*173. Süüdlast selles, et ta ei täitnud rekvisitsiooni või sundkasutamise korras temale pandud kohustust üle anda rekvisitsiooni või sundkorras kasutamise alal tegutsevate võimude korraldusse riigikaitseks vajalikke esemeid või aineid või teha riigikaitseks vajalikke töid, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle kolme tuhande krooni.

*174. Süüdlast selles, et ta mõjuva põhjuseta jättis toomata üldlugemisele või registreerimisele veo- või liikumisvahendi või selle juurde kuuluva riistadekomp-

lekti või tagavaraosa, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle tuhande krooni.

*175. Süüdlast selles, et ta mobilisatsiooni või sõja ajal rikkus, varjas või välismaale viis isesõitja veo- või sõiduriista või nende päraldisi või tagavaraosasid, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

*176. Laeva omanikku, ta asemikku või laeva juhti, kes süüdlane laevade sõjakohuse seaduse eeskirjade täitmatajätmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mite üle kolmesaja krooni.

Kui nimetatud eeskirjade täitmatajätmine sündis pärast üldise või osalise mobilisatsiooni väljakuulutamist, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

*177. Laeva teenijat, samuti ka laevasõidu ettevõtte rannaasutuse teenijat, kes kohustatud oli üldise või osalise mobilisatsiooni väljakuulutamise korral edasi jääma oma teenistuskohale ja kes süüdlane selles, et ta omavoliliselt lahkus teenistusest või mõjuva põhjuseta ei ilmunud määratud tähtajaks teenistuskohale, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb laeva omanik, ta asemik või juht, kes süüdlane on seesuguse teenija teenistusest vabastamises või temale puhkeaja andmises, jättes tähelepanemata laevade sõjakohuse seaduse eeskirjad.

*178. Kes kohustatud kandma seaduses määratud naturaalkohuseid ja süüdlane selles, et ta ei täitnud riigi või omavalitsuse vastava teenija seaduslikku korraldust või temale esitatud nõudmist selle kohuse täitmise asjus, kui sarnase täitmatajätmise saatsid korda koos mitu isikut, kuid tekitamata karistatavat rahvakoondumist, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu,

sarnasele täitmatajätmisele kihutajat aga —

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

§§ 179—192 kaotatud.

*178[1]. Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse eeskirju, mis antud küdikohuste kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*192[1]. Linna kinnisvaramaksu alla kuuluva kin-

nisvara omanikku, peremeest või nende asemikku, kes süüdlane selles, et ta ei esitanud vastavale linnavalitsusele seatud tähtajaks seaduses nõutud teadaannet kinnisvara kohta või mahutas esitatavasse teadaandesse valeteateid, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

9. peatükk.

Süüteod rahva tervishoiu vastu.

193. Ema, kes süüdlane oma raseduse tahtlikus katkestamises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

194. Süüdlast naisisiku raseduse katkestamises karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui raseduse katkestamine oli süüdlasele äriajamiseks või sellele järgnes ema surm, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui raseduse katkestamise saatis korda arst või ämmaemand, siis võib kohus neile peale selle keelata praktika ühest kuni viie aastani ja otsuse avalikult ajalehes välja kuulutada.

Kui raseduse katkestamine saadeti korda raseda enese nõusolekuta, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

***195.** Süüdlast haigete ravimises või ravimite või teiste vahendite tarvitamises ravimise otstarbel arstliku kutsetegevuse loata, arvatud välja esimese abi andmine õnnetusjuhtude puhul või juhuslik abiandmine, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

***196.** Ämmaemandat, kes süüdlane selles, et ta ei kutsunud mõjuva põhjuseta arsti sünnitaja juurde juhtudel, kui see seadusega temale kohuseks oli tehtud, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui sel juhul raskejalgne enneaegu sünnitas, siis karistatakse süüdlast ämmaemandat:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Ex bibl. univ. Tart.

*197. Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud meditsiiniliste droogide, galeenilisfarmatseutiliste preparaatide, keemilisfarmatseutiliste preparaatide või farmatseutiliste eripreparaatide valmistamise, müügi jaoks hoidmise või müümise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Määrustevastaselt valmistatavad, hoitavad või müüdavad ained võetakse ära.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta õiguse kaubelda raviainetega ühest kuni viie aastani.

198 ja 199 kaotatud.

*200. Apteegi juhatajat või apteegis teenivat rohuteadlast, rahuteadlase kandidaati või abijõudu, kes süüdlane selles:

1) et ta andis välja apteegist ravimit arsti retseptita, kui selle väljaandmine oli lubatud ainult arsti retsepti järgi;

2) et ta andis välja apteegist ravimit, mis ei olnud valmistatud retsepti kohaselt;

3) et ta andis välja apteegist ravimit või vahendit, mis oli valmistatud ebakohase omadusega ainetest, või puhastamata või tervisele kahjulikkudes nõudes, või mis ei olnud määrustele vastavalt suletud, pakitud või signeeritud;

4) et ta valmistas või andis välja tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse poolt müügiks lubamata preparaadi või vahendi;

5) et ta andis välja eksikombel ühe ravimi teise asemel;

6) et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju retseptide registreerimise või hoidmise asjus,

karistatakse:

rahatrahviga:

apteegi juhatajat või rohuteadlast —

mitte üle kolmesaja krooni,

rohuteadlase kandidaati või abijõudu —

mitte üle saja krooni.

*200¹. Apteegi, farmatseutilise vabriku, laboratooriumi või rohulao juhatajat või seal teenivat rohuteadlast, rohuteadlase kandidaati või abijõudu, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju apteegi, farmatseutilise vabriku, laboratooriumi või rohulao sisemise korra või sisseseade ja varustuse või nöörraamatute pidamise ja hoidmise asjus, karistatakse:

rahatrahviga:

juhatajat või rohuteadlast —
mitte üle kolmesaja krooni.
ja rohuteadlase kandidaati või abijõudu —
mitte üle saja krooni.

*201. Apteegi, farmatseutilise vabriku laboratooriumi või rohulao juhatajat, seal teenivat rohuteadlast, rohuteadlase kandidaati või abijõudu, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud maksvaid määrusi mürgiste või kangemõjuliste ainete hoidmise, väljaandmise või tarvitamise, samuti neid aineid sisaldavate ravimite ja preparaatide valmistamise või väljaandmise asjus, karistatakse:
rahatrahviga:
juhatajat või rohuteadlast —
mitte üle viiesaja krooni;
rohuteadlase kandidaati või abijõudu —
mitte üle kahesaja krooni.

*202. Paragrahvides 200, 200[1] ja 201 ettenähtud süüteo kordamisel, või kui süüteol selle kordasaatmise asjaolude tõttu võisid olla eriti kahjulikud tagajärjed, siis ka esimesel kordasaatmisel, karistatakse süüdlast:
arestiga mitte üle kolme kuu.
Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta kutsetegevuse õiguse kuuest kuust kuni kahe aastani.
Kui süüdlane oli apteegi, farmatseutilise vabriku, laboratooriumi või rohulao juhataja, siis võib kohus temalt võtta nende asutuste juhatamise õiguse ühest kuni viie aastani, või kui süüdlane ise pidas säärast asutust, siis ka selle pidamise õiguse samaks tähtajaks.

*203. Apteegi, farmatseutilise vabriku, laboratooriumi või rohulao juhatajat, kes süüdlane selles, et ta laskis isikut, kes ei olnud selleks õigustatud, täita rohuteadlase, rohuteadlase kandidaadi või abijõu kohuseid, karistatakse:
rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*204. Süüdlast selles, et ta müügi jaoks hoidis või müüs mürgist või kangemõjulist ainet sellekohase loata, või olgugi loaga, kuid seaduse või sundmääruse vastaselt, karistatakse:
arestiga mitte üle kolme kuu või rahtrahviga mitte üle kolmesaja krooni.
Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta õiguse nimetatud aineid müüa ühest kuni viie aastani.

*205. Isikut, kellel on luba oma tegevusala tõttu pidada enda juures või tegevuses tarvitada mürgiseid või kangemõjulisi aineid ja kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju nende ainete hoidmise või tarvitamise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle sajakrooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta nimetatud ainete enda juures pidamise või tegevuses tarvitamise õiguse ühest kuni viie aastani.

*206. Süüdlast toore oopiumi, kookalehtede või india kanepi, või neist ümbertöötatud ainete valmistamise, sisseveo, müügi, jaotamise, väljaveo või tarvitamise kohta käivate seaduste või sundmääruste rikkumises karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*207. Kes seadusega või sundmäärusega kohustatud õigel ajal teatama epideemiliste haiguste juhtudest ja on süüdlane selle kohuse täitmatajätmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe kuu või rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

**208. Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju rahva tervishoiu alal, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (J).

Kui eeskirjade täitmata jätmine puutus abinõudesse, mis olid määratud rahva tervise kaitseks epideemiliste haiguste või nakkavate suguhaiguste vastu, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (J).

Kui eeskirjade täitmata jätmine toimus säärases maakohas, kus seaduslikus korras olid pandud maksma erakorralised eeskirjad seaduses eriti kardetavaks loetavate epideemiliste haiguste ootel või ilmumisel, siis karistatakse süüdlast nende eeskirjade rikkumises:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

*209. Naisisikut, kes lapse imetajaks või hoidjaks palgatud ja süüdlane palkaja eest varjamises või vaikimises, et ta põeb enne või pärast palkamist saadud nakkushaigust, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*210. Kes põdes teadvalt nakkavat suguhaigust ja süüdlane selles, et ta andis edasi selle haiguse suguühenduse teel teisele isikule, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*211. Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles, et ta ei pidanud tarvilist puhtust ja korda toiduainete ning jookide valmistamisel või hoidmisel müügi jaoks või müügil, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*212. Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles:

1) et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju toiduainete või jookide võltsimise vastu;

2) et ta niisuguste ainete valmistamisel, hoidmisel müügi jaoks, müügil või reklaamimisel, mille valmistamise, hoidmise, müügi või reklaami kohta seaduses või sundmääruses olid pandud maksma erieeskirjad, rikkus neid eeskirju, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe kuu või rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

*213. Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles, et ta valmistas või hoidis müügi jaoks või müüs:

1) tervisele kahjulikke või halvaks läinud toiduaineid või jooke;

2) tervisele kahjulikust materjalist tehtud söögiriistu;

3) kauplemiseks keelatud tarbeasju või koduse majapidamise asju (mürgiste ainetega värvitud riiet, tapeete, paberit, pappi, küünlaid, mänguasju j.n.e.);

4) tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse poolt kahjulikuks tunnistatud värve või essentse, mida tarvitatakse tarbeasjade, toiduainete või jookide värvimiseks, samuti kõiki muid tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse poolt kahjulikuks tunnustatud aineid või materjale, mida tarvitatakse toiduainetele või jookidele juurdesegamiseks või nende võltsimiseks,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*214. Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles, et ta valmistas, hoidis müügi jaoks või müüs leiba toiduks kõlbmatute ainetega segatult, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrhviga mitte üle kolmesaja krooni.

Oli sarnane segu tervisele teadvalt kahjulik, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*215. Kauplejat või tööturit, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud selleks, et kõrvaldada teravilja või jahu rikkumist toiduks kõlbmatute ainete juurdesegamise läbi, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui neid eeskirju rikkus suurkaupleja, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui aga neid eeskirju rikuti ajal, mil rahvas kannatas leivapuudust, või kui juurdesegu tervisele oli teadvalt kahjulik, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*216. Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud margariini, kunstvõi või muude rasvade valmistamise, hoidmise või müügi kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*217. Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju kunstlikkude magusainete valmistamise, välismaalt sissevedamise, hoidmise või edasiliikumise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui rikuti seaduse või sundmääruse eeskirju kunstlikkude magusainete müügi kohta, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatraviga mitte üle saja krooni.

Ained, tagavarad ja joogid võetakse ära.

*218. Juhul, kui kaupleja või tööstur süüdi mõistetakse §§ 211—217 ettenähtud süütegudes, võib kohus oma otsuse ajalehes avalikult välja kuulutada, samuti süüdlaselt võtta vastavas kaubandusharus kauplemise või tööstusharus töötamise õiguse ühest kuni viie aastani.

*219. Süüdlast joogiks või loomade jootmiseks tarvitatava vee rikkumises sellega, et vette pilluti, heideti, valati, lasti või temas leotati aineid, mis teevad kõlb-

matuks vee tarvitamise joogiks või loomade jootmiseks, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatraviga mitte üle saja krooni.

Kui sarnase rikkumise tagajärjel vesi muutus tervisele kahjulikuks, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*220. Süüdlast:

1) surnu matmises väljaspool matmispaika sellekohase loata;

2) seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmatajätmises surnukehade matmise, hauast väljakaevamise, välismaalt sisseveo või veo kohta;

3) surnu peitmises matmata;

4) seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmatajätmises, tarvitusel olevate matmispaikade korrashoidmise või kaitsmise, või tarvituselt kõrvale jäetud matmispaikade kaitsmise kohta,

karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatraviga mitte üle saja krooni.

10. peatükk.

Süüteod ühiskondliku ja isikliku julgeoleku vastu.

221. Süüdlast selles, et ta valmistas, omandas, hoidis või andis edasi lõhkeainet või -abinõu asjaoludel, mis tõendavad, et sarnane lõhkeaine või -abinõu oli teadvalt määratud raske kuriteo kordasaatmiseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

*222. Süüdlast selles, et ta:

1) valmistas seaduses või sundmääruses ettenähtud loata laske- või lõhkeainet, laske- või lõhkeabinõu või nende osasid;

2) sellekohase loata seadis sisse vabriku või muu asutuse laske- või lõhkeainete või laske- või lõhkeabinõude või nende osade valmistamiseks;

3) valmistas relve, mille valmistamine eraisikutele keelatud, valmistas või seadis sisse nende valmistamiseks vabriku või muu ettevõtte[1]),

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

[1]) § 222 p. 3 käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 25 määrusi.

Valmistatud ained, abinõud, relvad ja nende osad, samuti vabrikus või muus ettevõttes leitud tööriistad ja materjalid võetakse ära.

*223. Süüdlast selles, et ta:

1) tegi töid laske- või lõhkeainete või laske- või lõhkeabinõude või nende osade valmistamiseks sellekohase loaga sisseseatud vabrikus või muus ettevõttes, kuid enne vabriku või ettevõtte seaduskorralise ülevaatuse toimepanekut;

2) jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad käesoleva paragrahvi p. 1 nimetatud ettevõtete sisseseadmise või neis toimepandavate tööde korra kohta,

karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui eeskirjade täitmatajätmine ähvardas tekitada plahvatuse hädaohtu, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Viimasel juhul võib kohus süüdlaselt võtta niisuguse asutuse pidamise õiguse ühest kuni viie aastani.

*224. Süüdlast selles, et ta:

1) hoidis laskeainet, välja arvatud püssirohi, või lõhkeainet või -abinõu sellekohase loata, või neid hoidis pärast nende omandamiseks loa saamist, kuid väljaspool nende ainete või abinõude jaoks sisseseatud ladu, või ka laos, kuid suuremal määral kui lubatud;

2) sellekohase loata seadis sisse püssirohu või muu laske- või lõhkeaine lao;

3) omandas lõhkeaineid või -abinõusid lubatud lao tarbeks, kuid eriloata neid omandada;

4) müüs või muul viisil edasi andis lõhkeaineid või -abinõusid isikule, kellel ei olnud luba neid omandada;

5) sellekohase loata kauples püssirohuga või muude laske- või lõhkeainetega või -abinõudega,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus, kui need süüteod saatis korda kaupleja, temalt võtta laske- või lõhkeainetega kauplemise või nende lao pidamise õiguse ühest kuni viie aastani või ka jäädavalt.

---

[1]) § 223. käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 25. määrusi.

Korravastaselt hoitud või omandatud püssirohi või muud laske- või lõhkeained või -abinõud võetakse ära.

Sama karistuse alla ja samal alusel langeb lõhkeainete või -abinõude lao pidaja sel juhul, kui laos leitakse nende asjade puudujääk, võrreldes nöörraamatutes tähendatud määraga.

*225. Süüdlast selles, et ta hoidis püssirohtu üle kaheteistkümne kilogrammi väljaspool ladu või laos üle lubatud määra,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Korravastaselt hoitud püssirohi võetakse ära.

*226. Süüdlast selles, et ta:

1) jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad lõhkeainete ladude sisseseadmise ja pidamise kohta kaevandustööstuse tarbeks, lõhkeainete või -abinõude hoidmise kohta laos või väljaspool, või nende veo, väljaandmise, müümise, omandamise, kulutamise või tarvitamise kohta;

2) püssirohtu või muid laske- või lõhkeaineid hoidis laos, mis sellekohase loaga sisse seatud, kuid enne sarnase lao ülevaatust, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui eeskirjade täitmatajätmine ähvardas tekitada plahvatuse hädaohtu, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta käsitas püssirohtu või muid laske- või lõhkeaineid või -abinõusid sedavõrd ettevaatamata, kuigi eeskirjade rikkumiseta, et sellest ähvardas tekkida plahvatuse hädaoht.

Sel juhul, kui lõhkeainete või -abinõude lao pidaja kordab käesoleva paragrahvi teises lõikes ettenähtud kuritegusid, võib kohus süüdlaselt võtta nimetatud ainete või abinõude lao pidamise õiguse ühest kuni viie aastani.

*227. Süüdlast selles, et jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad kaltsium-karbiidi hoidmise, veo või müügi, samuti ka atsetüleeni valmistamise, tarvitamise või veo kohta,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrhviga mitte üle kolmesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta vastava aine laopidamise, valmistamise või sellega kauplemise õiguse ühest kuni viie aastani või ka jäädavalt.

*228. Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad aurukatelde tarvitamise asjus, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrhviga mitte üle kolmesaja krooni.

*229. Süüdlast selles, et ta:

1) hoidis või kandis keelatud relva;

2) hoidis või kandis relva kohal, kus selle hoidmine või kandmine seadusega või sundmäärusega keelatud;

3) tarvitas laskmiseks relva kohal, kus sarnane laskmine seadusega või sundmäärusega keelatud;

4) ei tarvitanud vajalikku ettevaatust: laetud relva käsitamisel; kõvade asjade väljapanekul, väljariputamisel, viskamisel, ladumisel või vedamisel; vedelikkude väljavalamisel; inimeste vedamisel veeteedel; teadvalt kardetava kodulooma pidamisel;

5) ei pannud välja hoiatusmärki või hädaohu eemalhoidmise abinõu ehituse või muude tööde juures või augu või kaevu ümber, või üldse kohal, kus niisugune märk või abinõu oli tarvilik isikliku julgeoleku pärast,

karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*230. Süüdlast selles, et ta[1]):

1) sõitis linnas, alevis, külas või maanteel ettevaatamata või lubamata kiirelt;

2) usaldas hobuse juhtimise selleks teadvalt võimetu või joobnud isiku kätte, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatraviga mitte üle saja krooni.

Kui:

1) käesoleva paragrahvi esimese lõike p. 1 tähendatud ettevaatamatu või lubamatu kiire sõit saadeti korda auto, mototsükleti või trammiga;

2) usaldati auto, mototsükleti, trammi, lennuriista, mootorpaadi või purjeka juhtimine selleks teadvalt

[1]) § 230. ette nähtud süütegudes võetaksse süüdlased vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või politsei poolt administratiivkorras (vaata KKS §§ 959—970).

võimetu või joobnud isiku kätte, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrhviga mitte üle kolmesaja krooni.

*231. Süüdlast selles, et ta ei tarvitanud vajalikku ettevaatust kiskja metslooma pidamisel, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*232. Süüdlast selles, et ta koera või muu looma tahtlikult inimese kallale ässitas, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*233. Süüdlast selles, et ta müüjana asutuses, kus kaubeldakse kangete jookidega kohal joomiseks, ei tarvitanud abinõusid tema asutuses viibiva või sealt välja mineva joobnud isiku eest hoolitsemiseks, keda silmnähtava hädaohuta ei võidud jätta ta enda hooleks, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*234. Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad valgustusmineraalõlide hoidmise või müügi asjus, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*235. Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad:

1) ettevaatusabinõude kohta tulikahju vastu või tulega või kergesti süttiva ainega ümberkäimisel;

2) kaasaaitamise kohta tulikahjude kustutamisel;

3) kergesti süttivate ainete, välja arvatud mineraalõlid, valmistamise, hoidmise, vedamise, väljalaadimise või müügi kohta,

karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

---

[1]) § 235 ette nähtud süütegudes, kui need on korda saadetud sadama piirkonnas, võetakse süüdlased vastutusele kas üldises kohtukorras või sadamakapteni poolt administratiivkorras (vaata KKS § 976).

*236. Süüdlast selles, et ta jättis täitmata eeskirjad ettevaatusabinõude kohta tulekahju vastu kergesti süttivate ainete laos või väljalaadimise kohas või nende ainetega laetud laeval või vagunis või niisuguse laeva või vaguni seisukohal, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*237. Süüdlast selles, et ta:

1) suitsetas tubakat seesuguses kohas, kus sarnane suitsetamine keelatud seadusega või sundmäärusega;

2) suitsetas tubakat hoolimata suitsetamise keelu kohta väljapandud hoiatusest, kusjuures sarnane suitsetamine ähvardas tekitada tulekahju või plahvatuse hädaohtu,

karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle kümne krooni.

Kui tubaka suitsetamine seesuguses kohas, kus sarnane suitsetamine keelatud seadusega või sundmäärusega, ähvardas tekitada tulekahju või plahvatuse hädaohtu, siis karistatakse süüdlast[1]):

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*238. Kes seadusega või sundmäärusega kohustatud teatama tekkinud tulekahjust ja süüdlane selles, et ta seda kohust ei täitnud õigel ajal, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni.

11. peatükk.

Süüteod rahva heakorra vastu.

*239. Kauplejat või töösturit, kes süüdlane selles, et ta rikkus hangeldamise ja liigkasuvõtmise kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle tuhande krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta kauplemise õiguse ühest kuni viie aastani ja aresti määramise korral määrata süüdlaselt tasuraha mitte üle kahe tuhande krooni.

---

[1]) §§ 236—238 ette nähtud süütegudes, kui need on korda saadetud sadama piirkonnas, võetakse süüdlased vastutusele kas üldises kohtukorras või sadamakapteni poolt administratiivkorras (vaata KKS § 976).

Selle süüteo kordamisel karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta ja tasurahaga mitte üle kolmetuhande krooni.

Peale selle võib kohus võtta süüdlaselt kauplemise õiguse ühest kuni viie aastani või ka jäädavalt.

240. Kauplejat või tööstürit, kes süüdlane selles, et ta kõrvaldas toiduainete või muude vajalikkude tarbeainete tagavarasid kaubaliikumisest hinnatõusu ootamise sihil, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasurahaga mitte üle tuhande krooni.

240[1]. Süüdlast selles, et ta kas üksiku isikuna või Eestis asuva juriidilise isiku juhatuse liikmena või asjade korraldajana või isikuna, kellel on nimetatud juriidilise isiku põhikirjaga või juriidilise isiku vastavate organite poolt pandud ettevõtte varade valitsemine, ei täitnud Kapitalide väljaveo tõkestamise, nende Eestisse toomise ja Eesti rahvamajandusele kindlustamise seaduse alusel antud määruste ja korralduste eeskirju, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Peale selle mõistetakse süüdlaselt riigi kasuks tasuraha, mis võrdub Eestist vajaliku loata väljaviidud rahakapitalide või varade väärtusele või nende rahakapitalide või varade väärtusele, mida ettekirjutusest hoolimata pole Eestisse toodud või Eesti rahvamajandusele kindlustatud.

***241.** Süüdlast selles, et ta ei täitnud seadusega või sundmäärusega pealepandud kohust aegsasti teatada kodulooma taudidest või putukate või muude elukate ilmumisest, kes kahjulikud põllumajanduslikkudele taimedele või viljakandvatele või puu istandustele, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

***242.** Süüdlast selles, et ta ei täitnud seadusega või sundmäärusega pealepandud kohust aegsasti teatada nakkustõbedest põllumajanduslikkudel taimedel või viljakandvates või puu istandustes, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

***243.** Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju ettevaatusabinõude kohta:

1) kodulooma taudide, põllumajanduslikkude taimede, viljapuude, okas- või lehtpuude nakkustõbede vastu;

2) insektide levinemise vastu, mis kahjulikud põllumajandusele, aiandusele või metsandusele,

karistatakse:

arestiga mitte üle kahe kuu või rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

*244. Süüdlast kala- või muus püügis keelatud ajal, kohas või viisil või rikkudes sellekohaseid eeskirju, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui keelatud püük süüdlasel oli äriajamiseks või kui ta püüdis kalu mürk- või lõhkeainete abil, siis karistatakse teda:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Keelatud püügiriistad võetakse ära.

*245. Süüdlast jahipidamises:

1) seatud jahitunnistuseta;

2) jahiloomade liigi peale, kelle peale jahipidamine sel ajal ja kohal oli keelatud;

3) sokkude peale Põllutööministeeriumi loata;

4) keelatud viisil või keelatud abinõudega,

karistatakse[1]):

käesoleva paragrahvi p. 1 nimetatud juhul —

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni,

teistel juhtudel —

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Jahitunnistus ja jahipidamise abinõud, välja arvatud koerad, võetakse ära.

*246. Süüdlast linnupesade lubamatus lõhkumises või nendest munade või poegade võtmises, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*247. Süüdlast selles, et ta ei näidanud ette jahil olles, jahile minnes või jahilt tulles jahitunnistust,

[1]) Jahisüütegude kohta näeb seadus ette eri jälitamise korra (vaata KKS §§ 942—952).

jahiluba või jahisaaki isiku nõudmisel, kes valvab jahipidamise kohta maksvate eeskirjade täitmise järele, karistatakse [1]):

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*248. Süüdlast selles, et ta loata tappis põdra, hirve või metskitse, karistatakse[1]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Jahitunnistus ja süüdlase juurest leitud jahipidamise abinõud, välja arvatud koerad, võetakse ära.

*249. Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju kasulikkude jahiloomade või nende saaduste müümise, ostmise, hoidmise või edasitoimetamise kohta, karistatakse [1]):

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Süüdlase juurest leitud kasulikud jahiloomad ja nende saadused võetakse ära.

*250. Metsaomanikku või metsa käsutamiseks õigustatud isikut, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju kaitsemetsa kasutamise kohta, karistatakse):

kui süüdlane saatis korda selle teo esimest korda, —

rahatrahviga mitte üle saja krooni,

kui süüdlane saatis korda selle teo teist või rohkemat korda enne kahe aasta möödumist, arvates endise samasuguse teo eest karistuse ärakandmise päevast, —

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Peale selle võetakse ära seadusevastase metsakasutamise saadused või nõutakse sisse nende väärtus trahvitaksi järgi.

*251. Metsaomanikku või metsa käsutamiseks õigustatud isikut, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju tulundusmetsa kasutamise kohta, karistatakse [2]):

kui süüdlane saatis korda selle teo esimest korda, —

rahatrahviga mitte üle viieküme krooni,

---

[1]). §§ 247—249 ette nähtud süütegude jälitamiseks näeb seadus ette erikorra (vaata KKS §§ 942—952).

[2]) §§ 250—253 ette nähtud süütegude jälitamiseks näeb seadus ette erikorra (vaata KKS §§ 918—941).

kui süüdlane saatis korda selle teo teist või rohkemat korda enne kahe aasta möödumist, arvates endise samasuguse teo eest karistuse ärakandmise päevast, —

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Peale selle võetakse ära seadusvastase metsakasutamise saadused või nõutakse sisse nende väärtus lähema riigimetsa hindamistaksi järgi.

*252. Metsaomanikku või metsa käsutamiseks õigustatud isikut, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju metsapinna kasutamise kohta, karistatakse[1]):

kui süüdlane saatis korda selle teo kaitsemetsas, —

rahatrahviga mitte üle ühe krooni iga saja ruutmeetri eest metsapinnast, mida seadusvastaselt kasutati,

kui süüdlane saatis korda selle teo tuluandusmetsas, —

rahatrahviga mitte üle kahekümne viie sendi iga saja ruutmeetri eest metsapinnast, mida seadusvastaselt kasutati.

Nende karistuste määramisel metsapind, mis alla saja ruutmeetri, loetakse saja ruutmeetri suuruseks.

Karistus määratakse metsakasutamise eest määratavast karistusest olenemata.

*253. Paragrahvides 250—252 määratud karistuste alla ja neis tähendatud alustel langeb süüdlane neis paragrahves ettenähtud üleastumise kordasaatmises metsaomaniku või metsa käsutamiseks õigustatud isiku loata, kuid teadmisel, et oli keelatud metsa või metsapinda kasutada.

Karistus määratakse omavolilise metsaraiumise eest määratavast karistusest olenemata[1]).

12. peatükk.

Süüteod avaliku rahu vastu.

**254. Süüdlast selles, et ta tekitas müra, kisa või muud korratust või saatis korda ulaka teo avalikus kohas, avalikul koosolekul või väljaspool neid, kuid rikkudes avalikku rahu või korda, karistatakse:

[1]) §§ 250—253 ette nähtud süütegude jälitamiseks näeb seadus ette erikorra (vaata KKS §§ 918—941).

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni. (J).

Kui nimetatud juhtudel pandi toime kakelus või muu määratsemine, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (J).

Kui katkestati seesuguse korratuse või määratsemise tagajärjel avalik koosolek või ettekanne, või rikuti korda usuliste talituste täitmise või rongikäigu ajal, või kui võttis osa korratusest või määratsemisest rahvahulk, kes politsei võimu nõudmisel ei läinud laiali, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni. (J).

Kui rahvahulga poolt toimepandud määratsemise tagajärjeks oli raske või üliraske kehavigastus või surm, siis karistatakse määratsemises süüdlasi:

rahvahulgast osavõtjat, kes seda juhatas, kihutas määratsemisele või selle jätkamisele või kes määratsemise juures tarvitas sõjariista —

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (R).

ja teisi rahvahulgast osavõtjaid —

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (R).

**255. Süüdlast:

1) riigivalitsuse korralduse, ühiskondliku õnnetuse või muu sündmuse kohta teadvalt vale kuulujuttu levitamises, mis võis tekitada ühiskondlikku ärevust;

2) ühiskondliku ärevuse tekitamises hädakella põhjuseta löömisega või muul viisil,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni. (J).

Kui sarnase vale kuulujutu levitamise või ärevuse tekitamise tagajärjeks oli rahva rahutus, või võimule vastuhakkamine, või korra rikkumine kaitseväeosades, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (R).

*256. Süüdlast vale kuulujutu levitamises börsil või isikute seas, kes toimetavad börsi operatsioone, mis teadvalt võis mõjutada börsitehingute sõlmimist, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnase vale kuulujutu levitamine sündis sihiga mõjutada börsitehingute sõlmimist, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta ja tasurahaga mitte üle tuhande krooni.

*257. Süüdlast selles, et ta levitas rahva keskel teadvalt vale kuulujutte väljarändamise kasulikkusest välismaale, sihiga avatleda kodanikke väljarändamisele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui aga välismaale rändamisele kihutati kaitseväelasi, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

*258. Kes seadusega või sundmäärusega oli kohustatud teatama majast välja või sisse kolinud isikutest, ja süüdlane selle kohuse täitmatajätmises, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle viieteistkümne krooni.

Kui selle üleastumise saatis korda võõrastemaja või mõne muu sarnase sissesõidukoha valitseja, siis karistatakse süüdlast[1]):

rahatrahviga mitte üle kolmekümne krooni.

Võõrastemaja või mõne muu sarnase sissesõidukoha valitsejalt, kes ühe aasta jooksul üle kaheksa korra ülemalnimetatud karistuse alla langes, võib jäädavalt võtta sarnaste asutuste valitsemise õiguse.

*259. Süüdlast möbleeritud tubade avamises sellekohase loata sarnastes kohtades, kus nõutakse seesugust luba, samuti nende tubade pidajat, kes süüdlane selles, et ta ei pannud välja seatud silti või nimetahvlit, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*260. Süüdlast selles, et ta majaperemehele või valitsejale ei teatanud või valesti teatas oma elukoha

[1]) § 258. ette nähtud süüteos võetakse süüdlased vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või politsei poolt administratiivkorras (vaata KKS §§ 959—970).

muutmise sarnases kohas, kus seesugune teatamine seadusega või sundmäärusega tehtud kohuseks, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle kümne krooni.

*261. Süüdlast isikutunnistuseta või peatusloata elamises või elukohast lahkumises neil juhtudel, kui seadusega või sundmäärusega nõutakse isikutunnistust või peatusluba, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle viieteistkümne krooni.

*262. Süüdlast teadvalt valesti teatamises isikutunnistuse saamise puhul tunnistusi väljaandvale asutusele, et temal ei ole isikutunnistust, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*263. Süüdlast:

1) oma nime varjamises vastava võimu ees;

2) temale teadvalt mittekuuluva autähe, aumärgi, teenistusmärgi või teenistusvormiriide avalikus kandmises;

3) temale seadusega või sundmäärusega mittelubatud kutse omastamises,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*264. Süüdlast selles, et ta esitas vastavale võimule isiku valetõestamise sihiga teadvalt võõra või temale ebaõigelt väljaantud dokumendi, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane teisele isikule oma või võõra isikutunnistuse või peatusloa edasiandmises isiku valetõestamise sihiga vastava võimu ees, kui järgnes seesuguse isikutunnistuse või peatusloa esitamine.

*265. Süüdlast tööpõlgamise pärast ümberhulkumises kindla elukohata, tööta ja eluülespidamise allikata, kui ta sealjuures keeldus oma isiku tõestamisest või andis oma isiku kohta valeteateid, või kui tal oli kaasas valevõti, muukraud, riist, mis võis olla kõlb-

[1]) §§ 260. ja 261. ette nähtud süütegudes võetakse süüdlased vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või politsei poolt administratiivkorras (vaata KKS §§ 959—970.).

lik sissemurdmiseks, või laskeriist, või kui ta viibis ööse1 peremehe või tema asemiku teadmata võõras elutsetavas hoones või muus ruumis või aiaga ümbritsetud elutsetava hoone õues või taluhoonete ümbruses, kus inimesed elavad, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*266. Süüdlast kerjamises karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme kuu.

Kui kerjamises süüdlasel oli kaasas valevõti, muukraud, riist, mis võis olla kõlblik sissemurdmiseks, või laskeriist, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*267. Süüdlast avaliku korjanduse toimepanemises sellekohase loata, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui korjanduse otstarbe oli välja mõeldud, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Süüdlase poolt korjatud asjad ja raha võetakse ära.

268. Süüdlast salgast osavõtmises, mis oli ühinenud:

1) §§ 397 ja 398 nimetatud metallrahamärgi, piletite või paberite, samuti dokumentide järele- või ümbertegemiseks või järele- või ümbertehtud rahamärkide, piletite, paberite või dokumentide edasiandmiseks;

2) võõra varanduse rikkumiseks juhtudel, mis nimetatud § 530;

3) varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse otstarbeks;

4) teadvalt süüteo läbi saadud võõra varanduse omandamiseks, hoiulevõtmiseks, varjamiseks, pantimiseks või edasiandmiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta andis ulualust teadvalt sarnasest salgast osavõtjale või et ta muretses abinõusid süütegude kordasaatmiseks.

13. peatükk.

Süüteod kõlbluse vastu.

*269. Süüdlast selles, et ta rüvetas matmispaika, surnukeha või selle põrmu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

*270. Süüdlast korralikkuse avalikus rikkumises häbematute sõnade ütlemisega või häbematu teoga, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui häbematu tegu väljendus suguihade rahuldamises avalikus kohas, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

*271. Süüdlast selles, et ta valmistas või hoidis müügi jaoks või müüs, avalikult pani välja või muul viisil teadvalt levitas kõlvatuid kirjatöid või kujutisi või tegi ettevalmistusi nende müümiseks või levitamiseks kodu- või välismaal, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui süüdlane on kaupleja või perioodilise trükitoote vastutav toimetaja, siis võib kohus peale selle temalt võtta kauplemise õiguse või vastutavaks toimetajaks olemise õiguse ühest kuni viie aastani.

*272. Süüdlast julmalt ümberkäimises rauga, töövõimetu, vaimuhaige või langetõbise isikuga, kes oli tema valve või hoole all, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*273. Süüdlast alla seitsmeteistkümne aastase isiku oma juurde võtmises sihiga teda saata kerjama või muule kõlblusvastasele tegevusele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*274. Süüdlast avalikku kohta ilmumises lausa joobnud olekus, mis ähvardab julgeolekut, rahu või korralikkust, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Sarnase teo kordamisel karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*275. Süüdlast kangete jookide joomises neis avalikkudes kohtades, kus sarnane joomine oli keelatud seadusega või sundmäärusega, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*276. Süüdlast loomade asjatus piinamises karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*277. Süüdlast seadusega või sundmäärusega keelatud kaardi- või muu hasartmängu toimepanemises või seesuguse mängu tarbeks oma ruumide andmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui süüdlane avas mängumaja keelatud mängu tarbeks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta ja tasurahaga mitte üle kolmetuhande krooni.

14. peatükk.

Süüteod kooliseaduse vastu.

*278. Süüdlast eraõppeasutuse avamises sellekohase loata, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*279. Süüdlast koolikohusliku lapse õppeajal palgalisse teenistusse võtmises sellekohase loata või teenistuses pidamises antud loa vastaselt, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*280. Lapse vanemat või lapse eest hoolitsevat isikut, kes süüdlane selles, et ta jättis täitmata seadusega nõutava koolikohuse mõjuva põhjuseta või ei võtnud abinõusid tarvitusele lapse korratu kooliskäimise kõrvaldamiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

15. peatükk.

Trükitoodete[1] ja avalikkude ettekannete valvemääruste rikkumine.

*281. Süüdlast selles, et ta andis välja perioodilise trükitoote seaduses nõutava teadaande saatmata, või et ta ei teatanud esialgses teadaandes tähendatud asjaolude muudatusest, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*282. Trükiasutuse juhatajat, kes süüdlane selles, et ta laskis välja perioodilise trükitoote trükiasutusest trükitoote nimetuse, järjekorra numbri, vastutava

[1]) Trükiteel kordasaadetud süütegude jälitamiseks näeb seadus ette erikorra (vaata KKS §§ 889—896).

toimetaja või väljaandja nime, trükiasutuse nimetuse või asukoha või toimetuse aadressi tähendamiseta või valesti tähendamisega, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb mitteperioodilise trükitoote kirjastaja, kes süüdlane selles, et ta saatis seesuguse trükitoote käivusse kirjastaja nime, trükiasutuse nimetuse või asukoha või ilmumise aasta tähendamiseta, või valesti tähendamisega.

*283. Perioodilise trükitoote vastutavat toimetajat, kes süüdlane selles, et ta seaduses ettenähtud korras ei avaldanud riigi või omavalitsuse asutuse või teenija, samuti eraisiku poolt avaldamiseks saadetud ümberlükkamist või õiendust selles trükitootes avaldatud asjaolude kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*284. Perioodiliste trükitoote vastutavat toimetajat, kes süüdlane § 293 p. 2 põhjal avaldamiseks saadetud kohtuotsuse või riigi või omavalitsuse asutuse või teenija poolt avaldamiseks saadetud teadaande või kuulutuse avaldamatajätmises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*285. Perioodilise trükitoote vastutavat toimetajat või mitteperioodilise trükitoote väljaandjat, kes süüdlane selles, et ta trükis avaldas sellekohase loata riigiasutuste salajas hoitavaid protokolle, teenistuslikke kirju, dokumente või nende sisu või Riigikogu kinnistel istungitel arutatavatest asjadest, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*286. Perioodilise trükitoote vastutavat toimetajat, kes süüdlane Vabariigi Valitsuse poolt seaduslikus korras avaldamiseks keelatud teadete avaldamises kaitseväejõudude, nende liikumise, riigikaitse abinõude või mobilisatsiooni kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*287. Süüdlast trükiasutuse avamises seaduses nõutava teadaande saatmata või esialgses teadaandes tähendatud asjaolude muudatusest teatamata jätmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui seesugune ettevõte avati ühes abinõudega tarvitusele võtmisega tema varjamiseks vastava järelvalve eest, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Trükiasutusena mõistetakse: trükikoda, litograafiat, metallograafiat või muud sarnast tööstusettevõtet, kus paljundatakse valmutooteid mehaaniliste või keemiliste abinõudega.

*288. Trükiasutuse juhatajat, kes süüdlane selles, et ta:

1) ei täitnud seaduse eeskirju nimetatud ettevõtete jaoks seatud nõörraamatute pidamise kohta;

2) ei saatnud nimetatud ettevõttest trükitöö väljalaskmise korral nõutavaid eksemplare määratud aja jooksul vastavale asutusele,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*289. Süüdlast selles, et ta hoidis müügi jaoks või müüs või muul viisil levitas välismaal ilmuvat perioodilist trükitoodet, mille levitamine oli keelatud seatud korras, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*290. Ajutiselt seisma pandud perioodilise trükitoote väljaandjat, kes süüdlane selles, et ta rikkus keeldu tähendatud toodet välja anda, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*291. Süüdlast selles, et ta:

1) trükis avaldas sellekohase loata enne kohtuistungit või asja lõpetamist teate, mis oli võetud juurdluse või eeluurimise materjalist;

2) ei täitnud seaduse eeskirju kohtuotsuste või kohtuasjus andmete trükis avaldamise kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*292. Autorit, väljaandjat, trükiasutuse juhatajat või raamatukauplejat, perioodilise trükitoote suhtes aga vastutavat toimetajat, kes süüdlased selles, et nende

ettevaatamatuse pärast saadeti käivusse seesugune trükitoode, milles sisalduvad süüteo tundemärgid, karistakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Mitteperioodilise trükitoote suhtes võetakse vastutusele autor, väljaandja, trükiasutuse juhataja või raamatukaupleja järgmises järjekorras:

1) autor, kui ta ei tõesta, et trükitoode tema teadmata saadeti käivusse;

2) väljaandja, kui autor või ta asukoht teadmata, või kui autor viibib välismaal;

3) trükiasutuse juhataja, kui autor ja väljaandja või nende asukohad teadmata või kui nad viibivad välismaal;

4) raamatukaupleja, kui väljaandes nimetamata trükiasutus, kus see valmistatud.

293. Süütegu sisaldava trükitoote valmistamise või käivusse saatmise asjas võib kohus, olenemata § 24 tarvitusele võtmisest, määrata:

1) perioodilise trükitoote seismapaneku kuni viie aastani või jäädava keelu;

2) kohtuotsuse kuulutamise trükitoote lähemas numbris;

3) välismaal ilmuva perioodilise trükitoote sissetoomise keelu kuni kahe aastani.

Süütegu sisaldava perioodilise trükitoote käivusse sattumise korral mõistab kohus väljaandjalt, kuigi ta on juriidiline isik, tasuraha mitte üle kahekümne viie sendi iga käivusse saadetud eksemplari eest.

***294.** Süüdlast selles, et ta avas raamatukaupluse, ajalehtede kontori, ajalehtede kioski või avalikuks tarvitamiseks määratud laenuraamatukogu või lugemistoa seadusega nõutava teadaande saatmata või et ta ei teatanud esialgses teadaandes tähendatud asjaolude muudatusest, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

***295.** Süüdlast selles, et ta kauples trükitoodetega käsimüügi teel avalikkudel platsidel, teedel, uulitsatel või tänavatel või käis kodanikkudele kodus neid pakkumas, seadusega nõutava teadaande saatmata, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

***296.** Süüdlast selles, et ta korraldas avaliku ettekande, seatud korras sellest teatamata, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Avaliku ettekandena mõistetakse näidendi, ooperi, kontserdi, kino või tsirkuse etendust või teist sarnast ettekannet, kuhu igaüks võib ilmuda isikliku kutseta või kuhu pääsemise eest võetakse tasu.

*297. Süüdlast selles, et ta kohaliku omavalitsuse nõusolekuta ja siseministeeriumi loata restoranis, kabarees, kohvikus või teises sarnases ettevõttes, kus müüakse sööke ja jooke kohal tarvitamiseks, korraldas avalikke ettekandeid, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*298. Süüdlast avalikul platsil, teel, uulitsal või tänaval avaliku ettekande korraldamises, kohaliku politsei loata, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*299. Avaliku ettekande korraldajat, kes süüdlane selles, et ta:

1) korraldas sarnase ettekande saadetud teadaandele või saadud loale mittevastavalt;

2) ei täitnud seatud määrusi alaealiste pääsemise kohta sarnastele ettekannetele või nende ülesastumise kohta neil ettekannetel,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

16. peatükk.

Tööstuse ja kaubanduse valvemääruste rikkumine.

*300. Süüdlast selles, et ta seadusega nõutava loata tööstus- või kaubandusettevõtte seadis sisse, asus sisseseadmisele, alustas töötamist või tunduvalt muutis ettevõtte sisseseadet, saaduste väljatöötamise määra või viisi, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui aga seati sisse tööstus- või kaubandusettevõte või asuti nende sisseseadmisele olgugi sellekohase loaga, kuid:

1) isiku poolt, kellel ei olnud õigust pidada sarnast ettevõtet;

2) kohas, kus nimetatud ettevõtete sisseseadmine keelatud seadusega või sundmäärusega,

siis karistatakse süüdlast[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*300[1]. Süüdlast selles, et ta ei esitanud seaduse järgi nõutavaid teateid või esitas valeteateid tööstus- või kaubandusettevõtte ärideregistrisse kandmiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*301. Tööstus- või kaubandusettevõtte peremeest või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ei seadnud sisse seesuguses ettevõttes seaduses või sundmääruses ettekirjutatud abinõusid õhu, vee või maapinna rikkumise eemaldamiseks, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*302. Süüdlast selles, et ta seadis sisse tapamaja seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmata, või selles, et ta pidas tapamaja kasimata olekus, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*303. Süüdlast selles, et ta kohtades, kus tapamajad olemas, rikkus määrust, mis keelab loomi tappa väljaspool tapamaja, karistatakse:

arestiga mitte üle seitsme päeva või rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni.

*303[1]. Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta rikkus elustapaloomade või loomaliha müügi kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*303[2]. Piimatalituse, koorejaama või piimavastuvõtu-punkti omanikku või pidajat, kes süüdlane selles, et ta Põllutööministeeriumi keelule vaatamata võttis vastu vahenditult või teiste isikute kaudu piima või koort teiste piimatalituste, koorejaamade või piimavastuvõtu-punktide tegevuspiirkondadest, karistatakse:

---

[1]) § 300 teise lõike ja §§ 301 ning 302 käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 25 määrusi.

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*303[3]. Süüdlast selles, et ta jätkas või uuesti alustas tegevust suletud piimatalituses, koorejaamas või piimavastuvõtu-punktis, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*304. Süüdlast selles, et ta:

1) pidas lahti kangete jookide müügiasutuse või trahteriasutuse keelatud ajal;

2) võimaldas nendes asutustes korratust, keelatud lõbustust või mängu;

3) kangete jookide müügiasutuses või trahteriasutuses pidas teenijat, kelle vanus ei vastanud seaduse või sundmääruse nõudele, või neis asutustes lubas kangeid jooke juua isikul, kes alla seitsmeteistkümne aastane või kes nähtavalt joobnud oli;

4) ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis käivad kangete jookide müügiasutuste pidamise ja nendes kauplemise kohta;

5) andis äriajamisena oma elu- või muid ruume mujalt ostetud kangete jookide joomiseks;

6) müüs trahteriasutuses toiduaineid või jooke või andis üürile ruume kallima hinna eest kui see välja kuulutatud,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*305. Süüdlast selles, et ta kauples kangete jookidega:

1) kohal, kus keelatud kangete jookidega kauplemine;

2) kui tal kangete jookidega kauplemiseks õigust ei olnud kas üldse või selles piirkonnas;

3) asutuses, mille avamiseks ei olnud sellekohast luba või mille sisemine ehitus ei vastanud seaduse või sundmääruse nõuetele,

karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Peale selle võetakse süüdlaselt luba kaubelda kangete jookidega.

---

[1]) § 305 p. 3 käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 25 määrusi.

*306. Kangete jookidega müügiasutuse pidajat või selles kauplejat, kes süüdlane selles, et ta:

1) müüs kangeid jooke pantide vastu või üldse võlgu;

2) kohustuste või tehtud tööde eest raha asemel maksis kangete jookidega,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Peale selle võetakse süüdlaselt luba kaubelda kangete jookidega.

Jookide eest antud kohustused tunnustatakse tühiseks; pandiks või vahetusel saadud asjad võetakse süüdlaselt ja antakse tasuta tagasi omanikkudele.

Käesoleva paragrahvi esimese lõike p. 1 ja kolmanda lõike eeskirjad ei käi võlakohustuste kohta, mis tekivad kangete jookide müügil vabrikutest ja suurladudest.

*307. Süüdlast selles, et ta seatud eeskirju täitmata või sellekohase loata avas:

1) aktsiaseltsi, osaühisuse või kooperatiivasutuse;

2) krediitasutuse, või andis oma ettevõttele, mis ei olnud krediitasutus, säärase nimetuse, mille järgi seda ettevõtet võidaks pidada krediitasutuseks;

3) komisjoni või teadete muretsemise kontori eraasjade jaoks, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb isik, kes süüdlane selles, et ta seatud korras lubatud seltsi või ühisuse nimel toimetas niisuguseid operatsioone, mis ei olnud lubatud seltsile või ühisusele, või selles, et ta toimetas olgugi lubatud operatsioone, kuid mittevastavalt saadud loale.

*308. Laenukassa pidajat või teenijat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud laenukassade pidamise kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta laenukassa pidamise õiguse ühest kuni viie aastani ja sarnase üleastumise kordamisel — jäädavalt.

---

[1]) § 307 käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 25 määrusi.

*309. Pangakontori või rahavahetuse asutuse pidajat, juhatajat või teenijat, kes süüdlane selles, et ta pani toime seadusega või sundmäärusega keelatud tehingu, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahetuhande krooni.

Sarnase üleastumise kordamisel karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasurahaga mitte üle kolmetuhande krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta pangakontori või rahavahetuse asutuse pidamise või juhatamise õiguse ühest kuni viie aastani ja sarnase üleastumise kordamisel — jäädavalt.

*310. Pangakontori või rahavahetuse asutuse pidajat, juhatajat või teenijat, kes süüdlane selles, et ta toimetas operatsioone, millest ta ei olnud teatanud rahaministeeriumile, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

*311. Süüdlast selles, et ta:

1) avas väärtpaberite ettetellimise niisuguse aktsiaseltsi või osaühisuse nimel, mille asutamiseks ei olnud luba;

2) väärtpaberid laskis välja omavalitsuse asutuse, aktsiaseltsi või osaühisuse nimel, sellekohase loata nende paberite väljalaskmiseks, või kui nende paberite väärtus ei vastanud loale, või kui neid rohkem lasti välja, kui lubatud, olgugi et selle juures ei mindud üle üldisest paberite väljalaskmiseks lubatud koguhinnast,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

*312. Süüdlast selles, et ta toimetas kinnitusoperatsioone kinnitusseltsi nimel, kellel ei olnud sellekohast luba, või olgugi seltsi nimel, kes oli saanud loa, kuid saadud loale mittevastavalt, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

*313. Aktsiaseltsi või osaühisuse asutajat, kes süüdlane selles, et ta:

1) ei pidanud seaduses ettekirjutatud nõõrraamatuid aktsiate või osatähtede ja nende eest saadud summade sissekandmiseks;

2) neid raamatuid ei esitanud revideerimiseks sellekohase asutuse nõudmisel, kes andnud nimetatud raamatud, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*314. Süüdlast selles, et ta saatis seadusliku loata käivusse nimeta rahamärke, ükskõik missugusel kujul, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

315. Krediit- või kooperatiivasutuse, osaühingu või aktsiaseltsi asjade juhatajat või korraldajat, kes süüdlane selles, et ta toimetas neile asutustele, seltsidele või ühinguile keelatud operatsioone, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahetuhande krooni.

Säärase süüteo kordamisel karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasurahaga mitte üle kolmetuhande krooni.

*316. Süüdlast selles, et ta:

1) rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju väärtpaberite väljaandmise kohta;

2) valmistas väärtpaberite blankette seatud korrale mittevastavalt,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*316[1]. Süüdlast selles, et ta rikkus väli- või sisemaksuvahendite või väärtmetallide liikumise kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*317. Süüdlast selles, et ta pani toime avaliku loterii sellekohase loata või rikkudes seatud eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*318. Süüdlast selles, et ta:

1) müüs või teisiti levitas käivusele mittelubatud välismaa loterii pileteid;

2) müüs seaduse keelu vastu loterii või võiduloosi piletite promesse,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*318[1]. Süüdlast tööstuse või kaubanduse alal kõlvatu võistluse kohta antud seaduse või sundmääruse eeskirjade tahtlikus rikkumises karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Karistuse alla käesolevas paragrahvis ettenähtud teo eest ja selles nimetatud alustel langevad mitte ükskes selle otsesed kordasaatjad, vaid ka kihutajad ja kaasaaitajad.

*318[2]. Süüdlast selles, et ta:

1) pani toime lumepalli- või hüdrasüsteemi järgi kupongide, seeriate või mingite asjade müügi või levitas neid kuponge, seeriaid või asju, lubades läbikäigu suurendamise otstarbel kasulikke ostutingimusi või preemiaid rahas või kaubas eeldusel, et ostja hangib uusi ostjaid, kes astuksid samasugusesse lepingusse;

2) sõlmis lepingu, mille järgi kaubavõtjale lubatakse preemiat, mille saamine oleneb loosimisest või muust juhuslikust asjaolust;

3) lubas preemiaid avalikult väljakuulutatud küsimuste lahendamise eest, kui osavõtt oli eriliselt maksustatud,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*319. Isikut, kellel seaduse järgi ei ole õigust üldse või teataval kaubandus- või tööstusalal töötada ja kes süüdlane selles, et ta ajas seesugust kauba- või tööstusäri, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui aga süüdlane andis kauba- või tööstusäri ajamise loa saamiseks vale tõendusallkirja selles, et ta ei kuulu nende isikute hulka, kellele seadusega keelatud töötada kaubandus- või tööstusalal, või varjas põhjusi, mis seaduse järgi takistavad temale nimetatud loa väljaandmist, siis karistatakse teda:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*319[1]. Süüdlast selles, et ta võttis teenistusse välismaalase, kel puudub teenistusluba, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*320. Süüdlast väikekauplemises Paldiski vabasadama piirkonnas, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*320[1]. Süüdlast selles, et ta tahtlikult esitas valetõenduse sisseveo ainuõiguse alla kuuluva kauba sisseveoloa saamiseks, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle kolme tuhande krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta kauba sisseveol tahtlikult esitas valetunnistuse kauba päritolu kohta.

*321. Põllu-, heina-, aia- või metsataimede külviseemnetega kauplejat, kes süüdlane selles, et ta ei andnud välja seatud tunnistust ostja nõudmisel või paigutas tunnistusse valeteateid, kui tunnistuse väljaandmine kohuslik oli, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta seemnetega kauplemise õiguse ühest kuni kolme aastani.

*322. Põllu-, heina-, aia- või metsataimede külviseemnetega kauplejat, kes süüdlane selles, et ta ei pannud üles müügilolevate seemnete juurde nõutavaid teateid, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui aga müügilolevate seemnete juurde olid pandud üles valeteated, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta seemnetega kauplemise õiguse ühest kuni kolme aastani.

*323. Põllu-, heina-, aia- või metsataimede külviseemnetega kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügi jaoks või müüs seemneid, mis sisaldasid umbrohuseemneid üle lubatud normide või olid Põllutööministeeriumi poolt tunnustatud kahjulikkudeks taimekasvatusele, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Säärase süüteo kordamisel karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta seemnetega kauplemise õiguse ühest kuni kolme aastani.

*324. Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta võttis vastu mitte kaaluga, vaid muul viisil ostetud teravilja, jahu, kamajahu, tangu, linnaseid, kliisid või üldse jahvatatud või peenekshõõrutud vilja või õli-, külvi- või muid seemneid, kui see sündis kohtades,

kus seadusega või sundmäärusega nende vastuvõtmine oli lubatud ainult kaaluga, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*324[1]. Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud rukki või rukkijahu arvelevõtmise või müügi kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*325. Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta rikkus lina- või kanepimüügi kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui aga kaupleja süüdlane selles, et ta valmistas või hoidis müügi jaoks või müüs lina või kanepit, mis segatud jätistega või muude kõrvalainetega või mis niisutatud kiude kaalu raskendamise otstarbel, siis karistatakse teda:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*325[1]. Süüdlast selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud lina või linaseemne, puu- või aedvilja või marjade, kartulite, piimasaaduste, kanamunade, lihaloomade, liha või lihasaaduste, või kalakauba hoiu või sisse- või väljaveo kontrolli kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle tuhande krooni.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta vastava aine sisse- või väljaveo õiguse ühest kuni viie aastani või ka jäädavalt.

*326. Süüdlast mängukaartidega kauplemise kohta käivate eeskirjade rikkumises karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*327. Süüdlast selles, et ta valmistas müügi jaoks mängukaarte, tegi ümber, pesi puhtaks, või puhastas juba tarvitusel olnud kaarte samaks otstarbeks, või hoidis müügi jaoks või müüs seadusvastaselt valmistatud, ümbertehtud, puhtakspestud või puhastatud kaarte, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Peale selle nõutakse süüdlaselt sisse igalt niisuguse kaardipaki tosinalt viisteistkümmend krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta valmistas või tarvitas mängukaartidele pealepanemiseks panderolle, mis ei esine väärtmärkidena, või selles, et ta kaartidele pani peale õigeid, kuid tarvitatud panderolle.

Kui kaartide või panderollide valmistamine või müümine oli süüdlasele äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Valmistusabinõud, samuti seadusvastaselt valmistatud kaardid või panderollid võetakse ära.

*328. Süüdlast avalikkudelt ettekannetelt võetava lõbustusmaksu kohta käiva seaduse või sundmääruse eeskirjade rikkumises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*329. Süüdlast selles, et ta valmistas selleks volitamata isiku tellimisel pitsati või muu asja, mida tarvitatakse tõendusmärgi pealepanemiseks riigi või omavalitsuse asutuse või teenija nimel, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*330. Töösturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügi jaoks või müüs:

1) müügile määratud või tellimise peale valmistatud kuld- või hõbeasju Eesti Vabariigi proovitemplita, kui need asjad kuulusid sundproovimisele;

2) sisemaa ettevõtetes valmistatud kuld- või hõbeasju ettevõtte pidaja nimetemplita,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekordse nende asjade valmistamiseks tarvitatud metalli hinna.

*331. Töösturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügi jaoks või müüs sundproovimisele kuuluvat kuld- või hõbeasja, mis kas terves oma massis või koosseisu- või lisaosades oli alla seadusliku proovi, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sarnase üleastumise kordamisel karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasurahaga mitte üle kolmesaja krooni.

*332. Süüdlast selles, et ta:

1) valmistas või hoidis müügi jaoks järeletehtud proovitemplit;

2) lõi järeletehtud proovitempli kuld- või hõbeasjale;

3) muutis proovikoja poolt löödud proovitempli kõrgemaks;

4) lõi asjale proovitempli väljaspool proovikoda;

5) jootis külge proovikoja poolt asjale löödud proovitempli teisele asjale,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

*333. Töösturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügi jaoks või müüs kuld- või hõbeasju, kui neile oli löödud teadvalt järeletehtud proovitempel, proovikoja poolt löödud proovitempel kõrgemaks oli muudetud või proovikoja poolt teisele asjale löödud proovitempel neile külge oli joodetud, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

*334. Paragrahvides 330—333 ettenähtud juhtudel võetakse ära asjades olev kuld ja hõbe, millel puudus seatud proovi- või nimetempel, või mis olid alla seadusliku proovi.

*335. Kuld- või hõbeasjade töösturit või nende asjadega kauplejat, kes süüdlane selles, et ta ei registreerinud enne tööstus- või kaubandusettevõtte avamist seda ettevõtet proovikojas või ei andnud proovikojale nõutud teateid, karistatakse[1]:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Sama karistuse alla langeb ka kuld- või hõbeasjade tööstur, kes süüdlane selles, et ta enne tööstusettevõtte avamist ei saatnud proovikotta oma nimetemplit vaskplaadil[1].

*336. Töösturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta:

1) omavoliliselt pani oma valmistatud või oma käes müügi jaoks olevale kaubale, kaubaümbrikule või nõu-

[1]) § 335. ette nähtud süütegudes võetakse süüdlased vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või proovikoja juhataja poolt administratiivkorras (vaata KKS § 974.).

le, kus hoitakse kaupa, ärikuulutusele, hinnakirjale või blanketile niisuguse kaubamärgi, mis oli täpselt järele tehtud või lausa ühetaoline samasuguse kaubamärgiga, mis oli temale teadvalt teise töösturi või kaupleja ainuõiguslikul tarvitusel;

2) hoidis müügi jaoks, müüs või saatis käivusse äriotstarbega kaupa, millele oli pandud eelmises punktis tähendatud märk teadvalt omavoliliselt,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Seadusvastaselt pandud kaubamärgid võetakse maha ja hävitatakse.

*337. Tööstur või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta pani kaubale, kaubaümbrikule või nõule, kus hoitakse kaupa, või ärikuulutusele, hinnakirjale või blanketile niisuguse kaubamärgi, millel keelatud pealkirjad või kujutused, või et ta hoidis müügi jaoks või müüs niisuguse märgiga kaupa, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Seadusvastaselt pandud kaubamärgid võetakse maha ja hävitatakse.

*338. Süüdlast selles, et ta tarvitas tööstussaadustel niisugust märki, mis on seatud mustri või mudeli tarvitamise ainuõiguse kindlustamiseks, ilma et ta mustrit või mudelit seatud korras enne oleks registreerinud, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*339. Süüdlast selles, et ta sellekohase loata tarvitas seatud korras asutatud seltsi märki kauplemises, asjade veol või igasugustel korjandustel, kauplus- või tööstusasutuste siltidel või kuulutustel, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*340. Süüdlast selles, et ta sellekohase loata tarvitas riigivapi kujutust või kujutust, mis lausa riigivapi sarnane, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*341. Süüdlast selles, et ta ei teatanud vastavale võimule oma päralt oleva Eesti Vabariigi kaubalipu kandmise patendiga varustatud kaubalaeva edasiandmisest isikule, kellel seaduse järgi ei olnud õigust tarvitada seda lippu, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane selles, et ta kinnistatud laeva võõrandamisel isikule, kellel puudub õigus sõita Eesti Vabariigi kaubalipu all, seatud tähtajal ei esitanud laevakinnistusosakonnale nõutavaid dokumente laeva kustutamiseks kinnistusregistrist.

*341[1]. Süüdlast selles, et ta võõrandas laevahüpoteegiga koormatud laeva ilma hüpoteegikreeditori loata isikule, kel puudub õigus Eesti Vabariigi kaubalipu all sõita, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*342. Süüdlast selles, et ta isikule, kellel ei olnud õigust üles tõmmata Eesti Vabariigi kaubalippu, võimalikuks tegi tema, süüdlase, nime tarvitada patendi saamiseks või temale väljaantud patendi kasutamiseks laevasõiduks Eesti Vabariigi kaubalipu all, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb välismaalane, kes sõlmis Eesti Vabariigi kodanikuga seadusvastase tehingu, sihiga saada endale patendi laevasõiduks Eesti Vabariigi kaubalipu all, ilma et tal selleks õigust oleks, samuti välismaa laeva juht, kes süüdlane seadusvastases laevasõidus Eesti Vabariigi kaubalipu all.

*343. Tööturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügi jaoks, müüs või hoidis tarvitamise jaoks või tarvitas kauplemisel või tööstusäri ajamisel seesugust kaalu või mõõtu, mis:

1) ei olnud õige;

2) oli keelatud tarvitamiseks kauplemises üldse või käesolevas kauplemisharus eriti;

3) oli seatud templita,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*344. Tööturit, kes müügi jaoks valmistab kaale või mõõte ja kes süüdlane kaalude või mõõtude käivusse saatmises enne nende esitamist sundproovimisele, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*345. Süüdlast selles, et ta:

1) tegi järele templi kaalude või mõõtude tembeldamiseks;
2) lõi järeletehtud templi kaalule või mõõdule;
3) muutis prooviasutuse poolt löödud templi;
4) lõi templi väljaspool prooviasutust,
karistatakse:
vangimajaga mitte üle kuue kuu.
Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

*346. Töösturit või kauplejat, kes süüdlane selles, et ta:
1) müüs, hoidis tarvitamise jaoks või tarvitas kauplemisel või tööstusäri ajamisel seesugust kaalu või mõõtu, millele löödud teadvalt järeltehtud tempel, prooviasutuse poolt löödud tempel muudetud või tempel oli löödud väljaspool prooviasutust;
2) tarvitas seesugust kaalu või mõõtu, mis esitatud proovimiseks ja tembeldamiseks, kuid millel oli teistelt mõõtmisabinõudelt võetud tempel,
karistatakse:
vangimajaga mitte üle kolme kuu.

17. peatükk.

Töökaitse määruste rikkumine.

*347. Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta seaduse või sundmääruse eeskirju rikkudes:
1) alandas omavoliliselt töölisele palka;
2) maksis töölisele palka raha asemel kaubaga või muude asjadega;
3) maksis töölisele palka kupongiga, kuigi selle maksutähtaeg juba käes oli, või maksutähega, millel tinglik väärtus;
4) võttis tööliselt maksu seesuguste asjade kasutamise eest, mille kasutamise eest tööliselt tasu ei võidud võtta, või võttis maksu suuremal määral, kui lubatud;
5) võttis töölisele võlgu antud rahalt protsenti või töölise võlakohustuse kindlustuseks antud vastutuse eest tasu,
karistatakse[1]):

[1]) § 347 esimeses lõikes ja § 348 ja 349 ettenähtud süütegudes võetakse süüdlane vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või vanema tööinspektori poolt administratiiv-korras (vaata KKS §§ 971—973).

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui säärane üleastumine saadeti korda kolmat korda või olgugi esimest korda, kuid sünnitas tööliste hulgas rahutuse, mis kutsus välja politseivõimu kohaleilmumise korra jaluleseadmiseks, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Peale selle võib kohus juhul, kui süüdlane pidas või juhatas tööstusettevõtet, temalt võtta niisuguse ettevõtte pidamise või juhatamise õiguse ühest kuni viie aastani.

*348. Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, samuti ka põllumajapidajat, kes süüdlane selles, et ta seaduse või sundmääruse eeskirju rikkudes:

1) pidas töölist palgaraamatuta;

2) ei pidanud korraliikult palgaraamatut,

karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*349. Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta rikkus seaduse või sundmääruse eeskirju:

1) tööliste nimekirja pidamise kohta;

2) tööstusettevõtte poe avamise või selles kauplemise kohta;

3) seatud raamatute pidamise kohta;

4) nõutavate teadaannete väljapanemise kohta,

karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb tööstusettevõtte juhataja, kes süüdlane seaduse või sundmääruse eeskirjade rikkumises endale asemiku nimetamise kohta, samuti tööstusettevõtte pidaja, kes süüdlane seaduse või sundmääruse eeskirjade rikkumises tööstusettevõtte juhataja nimetamise kohta[1]).

*349[1]. Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta tahtlikult takistas tööliskonna asutuse või töölisvanema valimist või tööliskonna asutuse tegevust või töölisnõukogu liikme või töölisvanema

[1]) § 347. esimeses lõikes ja §§ 348. ja 349. ette nähtud süütegudes võetakse süüdlane vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või vanema tööinspektori poolt administratiivkorras (vaata KKS §§ 971—973).

teenistuskohuste täitmist, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*349[2]. Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta töölisnõukogule või töölisvanemale nende nõudel ei näidanud ettevõtte raamatuid või dokumente töölepingu kohta või ei andnud ülevaadet ettevõtte üldise seisukorra ja loodetava tööjõuvajaduse kohta, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*350. Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud tööliste tööaja kohta või nende tervise või julgeoleku kaitseks, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*351. Tööstus- või kaubandusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud laste, alaealiste või naisisikute töö kohta nimetatud ettevõttes, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb põllumajapidaja, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud laste või alaealiste töö kohta nende tervise või julgeoleku kaitseks [1]):

*351[1]. Tööstusettevõtte juhatajat või ta asemikku, kes süüdlane selles, et ta töölistele ületunnitööde eest ei maksnud tasu vähemalt viiskümmend protsenti rohkem kui harilikkude tööde eest, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*352. Tööliste õnnetusjuhtude vastu kindlustamise seaduse alla kuuluva tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta seatud korras ei teatanud politseile või tööinspektorile õnnetusest, mis töölisele juhtunud ettevõtte töö juures või töö tagajärjel, või säärasel juhul seatud korras ei kutsunud arsti töölise ülevaatamise toimetamiseks, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*353. Tööliste õnnetusjuhtude vastu kindlustamise

---

[1]) §§ 349[1]—352. tähendatud süütegudes võetakse süüdlane vastutusele kas üldises kohtukorras või vanema tööinspektori poolt administratiiv-korras (vaata KKS §§ 971—973).

seaduse alla kuuluva tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta seatud korras ei saatnud vastavale tööinspektsiooni ametnikule teateid ettevõtte töötamisviisi või tööle võetud isikute arvu kohta või ettevõtte sulgemise või ülemineku ja viimastega ühenduses olevate kohuste täitmise kohta, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Kui süüdlane saatis valeteateid, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

*354. Tööliste haiguse vastu kindlustamise seaduse alla kuuluva tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ei saatnud nimetatud seadusega nõutavaid teateid selles ettevõttes tehtavate tööde, tööle võetud isikute arvu, nende palga suuruse ja selle maksmise tähtaegade, nende tööle või teenistusse võtmise aja või nende vabastamise aja kohta, samuti selles, et ta ei pidanud või revideerimisele ei esitanud nimetatud seadusega nõutavaid dokumente, arveid, raamatuid või sissekirjutusi, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Kui süüdlane saatis valeteateid, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

*355. Tööliste haiguse vastu kindlustamise seaduse alla kuuluva tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta teadvalt laskis sünnitajat, kes oli haigekassa osanik, tööle enne nelja nädala möödumist, arvates sünnitamise päevast, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*356. Süüdlast osavõtmises streikimisest niisuguses ettevõttes või asutuses, kus streik keelatud seadusega või sundmäärusega, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

---

[1]) §§ 352. 353. esimeses lõikes, 354. esimeses lõikes ja 355 tähendatud süütegudes võetakse süüdlane vastutusele kas üldises kohtukorras või vanema tööinspektori poolt administratiiv-korras (vaata KKS §§ 971—973).

*357. Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta sulgus ettevõtte, kui sulgumine keelatud seadusega või sundmäärusega, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*357[1]. Tööstusettevõtte pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ettevõttes massiliselt vallandas või võttis juurde töölisi teatamata ette töölisnõukogule või töölisvanemale, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*358. Laevajuhti või ta asemikku, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis käivad laevale teenijate võtmise, nendega palgaarvete õiendamise või nende eemaldamise kohta laevalt väljaspool Eesti Vabariigi piire, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Sama karistuse alla langeb laevaomanik, kes ei täitnud neid seaduse eeskirju, mis käivad laevajuhiga kirjaliku lepingu sõlmimise kohta.

*358[1]. Laevajuhti või ta asemikku, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse eeskirju, mis antud laevale laevapere peale- või mahamunsterdamise kohta, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

*359. Laevajuhti, kes süüdlane selles, et ta:

1) puudulikult varustas laeva toiduainetega või varustas toiduks kõlbmatute toiduainetega;

2) äärmise vajaduseta vähendas toiduportsjone laevateenijatele;

3) jagas välja toiduaineid toiduks kõlbmatus olekus,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnastel juhtudel laevalolevad isikud sõidu

---

[1]) § 357[1] tähendatud süüteos võetakse süüdlane vastutusele kas üldises kohtukorras või vanema tööinspektori poolt administratiiv-korras (vaata KKS §§ 971—973).

[2]) § 358[1] ettenähtud süüteos võetakse süüdlased vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või meremeestekodu vanema poolt administratiivkorras (vaata KKS § 977).

ajal toidu puudusel või kõlbmatu toidu tõttu jäid elukardetavalt haigeks, või neid ähvardas näljasurma hädaoht, siis karistatakse süüdlast laevajuhti:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*360. Laevateenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) lubatud puhkuse aja möödumisel omavoliliselt teenistusse jäi ilmumata laeva sõidulemineku või sõidu-loleku ajal, kui seesugune omavoliline puudumine kestis üle kolme ööpäeva;

2) lahkus omavoliliselt mõjuva põhjuseta laevalt rohkem kui kolmeks öö-päevaks, laeva sõidulemineku või sõiduloleku ajal;

3) mõjuva põhjuseta ei ilmunud laeva ärasõiduks määratud tähtajaks laevale,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui seesugune üleastumine saadeti korda mitme isiku kokkuleppel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

18. peatükk.

Süüteod ehitustööde, teede ja liikumisabinõude kohta käivate määruste vastu.

*361. Süüdlast selles, et ta ehitas või ümber ehitas hoone või ehituse sellekohase loata, kui luba seadusega nõuti, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*362. Süüdlast selles, et ta ei täitnud ehitustööde tegemisel või teede või liikumisabinõude ehitamisel seaduse või sundmääruse tehnilisi või muid ehituste, teede või liikumisabinõude ehitamise kohta käivaid eeskirju, karistatakse:

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui ei täidetud eeskirju, mis määratud isikliku julgeoleku kaitseks, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui aga süüdlane on insener, tehnik või tööettevõtja, kes võttis teha ehitustöid suurel viisil, siis karistatakse teda:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud juhtudel —

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni,

käesoleva paragrahvi teises lõikes ettenähtud juhtudel —

arestiga mitte üle kuue kuu.

Peale selle võib kohus süüdiolevale insenerile, tehnikule või suur-tööettevõtjale keelata nimetatud töid teha ühest kuni viie aastani ja sarnase üleastumise kordamisel jäädavalt.

*363. Süüdlast selles, et ta ei täitnud seadusega või sundmäärusega pealepandud kohust kaevude korraspidamise kohta,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kümne krooni.

*364. Süüdlast selles, et ta ehitas toru mustuse kõrvalejuhtimiseks jõkke või kanalisse kohas, kus see keelatud seadusega või sundmäärusega, või linna või alevi selleks mittemääratud veetorusse, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*365. Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju:

1) põletis- või ehituspuude parvetamise kohta;

2) kalda veoradade korraspidamise ja nende tarvitamise kohta;

3) sildade lahtivõtmise kohta laevade läbilaskmiseks või vee allalaskmise kohta,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane laevasõidu seisaku tekitamises või muus laevade liikumise takistamises.

*366. Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis käivad: laevade ehitamise, varustamise, registreerimise, mõõtmise ja korraspidamise kohta; laevale märkide või nimetuste tähendamise kohta; laevade liikumise kohta veeteedel; laevade laadimise ja lossimise kohta; sadamate korraspidamise ja tarvitamise kohta; sadamas olevate tõstekraanide, aitade ja muude ehituste ning abinõude või sadama piirkonnas asuvate maatükkide tarvitamise kohta, karistatakse[1]:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

[1]) § 366 ettenähtud süütegudes, kui need saadetakse korda sadama piirkonnas, võetakse süüdlased vastutusele kas üldises kohtukorras või sadamakapteni poolt administratiiv-korras (vaata KKS § 976).

Kui ülalnimetatud eeskirjade rikkumine oli hädaohtlik isiklikule julgeolekule, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*366[1]. Ujuvabinõu omanikku või juhti, kes süüdlane selles, et ta seadusega nõutava eriloata liikus Eesti territoriaalvetes ujuvabinõuga, mille kiirus ületab kaksteist meremiili tunnis ja maht on vähem kui kakskümmend brutto-registertonni, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Ujuvabinõu võetakse ära.

*367. Süüdlast selles, et ta muutis laevasõiduks kõlbliku jõe sihti omavoliliselt, pani seisma selle jooksu tammiga, või nõrgendas ta jooksu kanali ehitamisega või muul viisil, karistatakse[2]):

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*368. Laevajuhti, kes süüdlane selles, et ta läks ära laevalt, laeva valitsemist temale järgneva vanema teenija kätte andmata, karistatakse[3]):

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*369. Laevajuhti, kes süüdlane selles, et ta omavoliliselt maha paigutas laeva reisija või teenija mittekokkulepitud kohal, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*370. Lootsi või muud sadama- või rannajuhti, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud laeva juhtimise kohuseid, samuti isikut, kes ei olnud loots ja kes süüdlane selles, et ta võttis enese peale sellekohase loata või silmnähtava tarviduseta nimetatud kohuse, karistatakse:

---

[1]) § 366[1] ettenähtud süüteos võetakse süüdlased vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või piirivalve poolt administratiiv-korras (vaata KKS § 975).

[2]) § 367 käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 25 määrusi.

[3]) § 368 ettenähtud süüteos, kui see on korda saadetud sadama piirkonnas, võetakse süüdlane vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või sadamakapteni poolt administratiiv-korras (vaata KKS § 976).

arestiga mitte üle kahe nädala või rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui juhitav laev jäi kinni madalikule või kivile lootsi või lootsi kohused enese peale võtnud isiku süü pärast, või laevade liikumises tekkis seisak, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*371. Süüdlast seaduses keelatud tuletegemises tuletorni ümbruses ranna piirkonnas, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui selle tagajärjel juhtus laevaõnnetus, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*372. Laevajuhti, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud laevade kokkupõrkamise ärahoidmise signaalide kohta käivaid eeskirju ajal, kui ta laev töötas meretelegraafi kaabli sissepanemisel või parandamisel, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*373. Süüdlast selles, et ta, jättes tähelepanemata telegraafi kaabli sissepanemist või parandamist toimetava laeva poolt ülespandud signaale, selle laeva juurest ei viinud laeva, kalavõrke või -püügiriistu vähemalt ühe meremiili kauguseni või vähemalt veerand meremiili kauguseni paagist, mis tähendas kaabli seisukohta selle sissepanemise või parandamise ajal, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui aga süüdlane ei viinud oma laeva või kalapüügiriistu seatud kauguseni ka pärast sellekohast nõudmist kaabli sissepanemist või parandamist juhtiva isiku poolt, siis karistatakse teda:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*374. Süüdlast selles, et ta heitis välja pallasti selleks määratud kohal, kuid rikkudes seaduse või sundmääruse eeskirju, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui pallasti keelatud kohal heideti välja, nagu

reidil, laeva sõiduteel, sadamas, jões või kanalis, siis karistatakse süüdlast[1]):

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui aga pallasti väljaheitmise tagajärjel mittelubatud kohal võis tekkida seisak laevade liikumises, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*375. Raudtee ja muude ühendusteede teenistuses olevat isikut, samuti avalikkude sõiduriistade juhti, kontrolöri või konduktorit, kes süüdlane sõitjatega jämedalt ümberkäimises, karistatakse:

arestiga mitte üle seitsme päeva või rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni.

*376. Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis seatud publiku kohta raudteel, karistatakse[2]):

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*377. Süüdlast selles, et ta:

1) sõitis üle raudtee, läks üle või vedas midagi üle keelatud ajal;

2) politsei või raudteevalitsuse meeldetuletusele vaatamata ei hävitanud või ära ei viinud raudteeliinile pandud takistusi, samuti üldse seadet, mis tehtud rikkudes raudteeliini läheduses tehtavate ehituste ja tööde kohta käivaid seaduse eeskirju,

karistatakse[3]):

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*378. Raudteeteenijat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud reisijate- või kraamiveo või raudteepolitsei valve kohta käivaid seaduse või sundmääruse ees-

[1]) § 374 esimeses ja teises lõikes tähendatud süütegudes, kui need on korda saadetud sadama piirkonnas, võetakse süüdlane vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või sadamakapteni poolt administratiiv-korras (vaata KKS §976).

[2]) § 376 tähendatud süüteos võetakse süüdlane vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või raudteepolitsei poolt administratiiv-korras (vaata KKS §§ 961 ja 963—970).

[3]) § 377 käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 25 määrusi.

kirju, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*379. Süüdlast selles, et ta võttis raudtee ekspluateerimise või laevasõidu teenistusse isiku, kellel teadvalt ei olnud selleks õigust, või niisugusel ekspluateerimisel andis kohuseid täita isikule, kes teadvalt oli selleks võimetu, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*380. Süüdlast selles, et ta:

1) ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis käivad linnades uulitsate, platside, sõidu- või kõnniteede, kraavide või neile sildade tegemise kohta;

2) kõnni- või sõiduteid või sildu pidas korratus olekus,

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni.

*381. Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju uulitsate korrashoidmise või valgustamise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni.

*382. Süüdlast selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju koormaveo või karjaajamise kohta kivi- või muudel teedel, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kümne krooni.

*383. Süüdlast selles, et ta seadis sisse postivalitsuse loata postiveo või postitalituse kirjade, raha või asjade lubamatuks edasisaatmiseks või kohal kättetoimetamiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*384. Süüdlast selles, et ta takistas üldtarvitusele määratud teedel sõitmist ja käimist tee sulgumisega, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*385. Süüdlast selles, et ta seadis üles sellekohase loata raadio- saateseade või kasutas säärast raadiosaateseadet, mille kasutamiseks puudub vastav luba, karistatakse:

---

[1]) § 384 käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 25 määrusi.

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Kui loata seati üles või kasutati säärast raadiosaateseadet, mis võimaldab ühendust isikutega väljaspool Eesti Vabariigi piire, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Loata ülesseatud või kasutatud raadio-saateseade võetakse ära.

*385[1]. Süüdlast selles, et ta seadis üles sellekohase loata raadio-vastuvõtuseade või vastuvõtuseade pidajana kasutamisloata kasutas raadio-vastuvõtuseadet, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Peale selle nõutakse süüdlaselt sisse raadioringhäälingu pidaja kasuks raadio-vastuvõtuseade kasutamismaks ühe aasta eest.

19. peatükk.

Süüteod perekonnaõiguste vastu[1]).

386. Süüdlast selles, et ta abiellus isikuga, kes selleks teadvalt sunnitud oli vägivallaga isiku kallal, tapmise või üliraske või raske kehavigastuse ähvardusega, mis oli sihitud ähvardatava enese või ta perekonnaliikme vastu, kui seesugune ähvardus võis kahjusaajas äratada kartust selle teostamise võimaluse kohta, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kuue aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta sundis abiellumisele käesolevas paragrahvis tähendatud viisil mõlemaid või ühte abiellujaist.

387. Süüdlast selles, et ta abiellus isikuga, kes teadvalt oma teo iseloomust ja tähendusest ei võinud saada aru või juhtida oma tegevust olgu vaimutegevuse haigusliku rikke, meelemõistuseta oleku või kehaveast või haigusest oleneva mõistusliku arenemature tagajärjel, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

388. Süüdlast selles, et ta abiellus peiu või mõrsja petmise teel, valesti esinedes nende väljavalitud

[1]) K. o. peatüki §§ 386—392 ja 394 ettenähtud süüteod kuuluvad arutamisele kinnisel istungil (KKS § 412 ja 785).

isikuna või varjates asjaolu, mis teeb tühiseks abielu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

389. Süüdlast selles, et ta abiellus teadvalt nii lähedaastmelise sugulasega, kellega suguühendus käesoleva seadustiku järgi loetakse veresegamiseks, karistatakse niisama kui veresegamise eest.

390. Süüdlast selles, et ta abiellus senise teadvalt olemasoleva abielu peale vaatamata, karistatakse:

abielus olijat —

vangimajaga mitte üle ühe aasta,

abielus mitteolijat —

arestiga mitte üle kuue kuu.

*391. Süüdlast selles, et ta ei andnud elatist oma emale, seaduslikule isale või alaealisele lapsele, kes tema teades kannatavad puudust, kui tal selleks oli võimalus, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane, kes oma väljaspool abielu sündinud lapsele kolme kuu kestel ei andnud tsiviilkohtu otsusega väljamõistetud elatist, kui tal selleks oli võimalus[1]).

*392. Vanemat, eestkostjat, hooldajat või alaealise eest hoolitsejat, kes süüdlane selles, et ta:

1) käis ümber julmilt alla seitsmeteistkümne aastase isikuga;

2) saatis alla seitsmeteistkümne aastase isiku kerjama või muule kõlblusvastasele tegevusele või andis ta edasi selleks otstarbeks teisele;

3) sundis abielluma alla kahekümne aastase isiku oma vanemliku või eestkostliku võimu kuritarvitusega, kui abielu järgnes,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta võimu alaealise üle.

*393. Vanemat, eestkostjat, hooldajat või lapseealise eest hoolitsejat, kes süüdlane selles, et ta saatis tööstusettevõttesse tööle lapseealise, kes veel ei olnud nii vana kui määratud nende tööde jaoks, karistatakse:

---

[1]) § 391 tähendatud süütegudes kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

394. Eestkostjat või hooldajat, kes süüdlane selles, et ta sundis oma võimu kuritarvitusega alla kahekümne aastast isikut enesega abielluma, kui abielu järgnes, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

***395.** Süüdlast selles, et ta tema vastutusliku valve all oleva alla seitsmeteistkümne aastase alaealise või muu isiku, kes seatud korras antud ta valve alla, jättis tarviliku valveta, milleks ta oli kohustatud, kui selle tagajärjel valvealune saatis korda raske kuriteo või kuriteo, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

***395[1].** Süüdlast selles, et ta seatud korras tema hoole alla antud vaimuhaige jättis tarviliku valveta, milleks ta oli seadusega kohustatud, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

***396.** Isikut, kes seadusega kohustatud teatama sünnist või surmast perekonnaseisu ametnikule ja kes süüdlane selle kohuse täitmatajätmises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

***396[1].** Isikut, kes seadusega kohustatud teatama hoolealuse lapse surmast või tema juurest lahkumisest või oma elukoha või korteri muutmisest ja kes süüdlane selle kohuse täitmata jätmises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Sama karistuse alla langeb isik, kes seadusega kohustatud andma teateid vigaste, pimedate, kurttummade või nõrgamõistuseliste laste kohta nende registreerimiseks ja kes süüdlane selle kohuse täitmata jätmises.

20. peatükk.

Rahamärkide, väärtpaberite ja väärtmärkide võltsimine.

397. Süüdlast selles, et ta tegi järele:

1) Eesti Vabariigi metallrahamärgi, olgugi metallist selle proovi väärtuses, mis maksev Vabariigi metallraha kohta, või Eesti Vabariigi kassatähe, vahetustähe või Eesti Panga tähe;

2) Eesti Vabariigi kassaveksli, protsentpaberi, selle kupongi või talongi või Vabariigi muu väärtpaberi, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheteistkümne aasta.

Kui Vabariigi metallrahamärgi, kassatähe, vahetustähe, pangatähe, kassaveksli, paberi, kupongi või talongi järeletegemine toimus niisugusel viisil, mis ei võimalda järeltehtud märkide tunduvat paljundamist, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui tehti järele välisriigi metallrahamärk, krediit pilet või protsentpaber, selle kupong või talong või riikliku krediitasutuse pilet või riigi muu väärtpaber, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheteistkümne aasta.

Kui aga:

1) välisriigi metallrahamärgi, pileti, paberi, kupongi või talongi järeletegemine toimus niisugusel viisil, mis ei võimalda järeletehtud märkide tunduvat paljundamist;

2) tehti järele välisriigi mittetäisväärtuslik metallrahamärk (billon), siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

398. Süüdlast selles, et ta tegi järele Eesti Vabariigi või välisriigi omavalitsuse või erakrediitasutuse pileti või niisuguse seltsi või ühisuse aktsia või obligatsiooni, kes seatud korras õigustatud oli andma välja pileteid, aktsiaid või obligatsioone, või tegi järele muu käivusele lubatud protsent- või väärtpaberi või selle kupongi või talongi, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Kui järeletegemine sündis niisugusel viisil, mis ei võimalda järeletehtud märkide tunduvat paljundamist, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

399. Süüdlast selles, et ta tegi ümber §§ 397 või 398 nimetatud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi, andes neile kõrgema

väärtuse, või kõrvaldas niisuguselt vekslilt, piletilt, paberilt, kupongilt või talongilt maksmise või muu kustutusmärgi, karistatakse niisama kui nende järeletegemise eest.

400. Süüdlast selles, et ta saatis käivusse, esitas väljamaksmiseks, andis edasi, võttis vastu, hoidis või vedas sisse välismaalt või laskis tuua sisse käivusse saatmise või väljamaksmiseks esitamise otstarbel teadvalt järele- või ümbertehtud, §§ 397 või 398 nimetatud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi, karistatakse niisama kui järeletegemise eest.

Kui niisuguse teadvalt järele- või ümbertehtud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi edasiandja nad ise oli võtnud vastu õigete pähe või õigete pähe saanud vastuvõtjalt, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

401. Süüdlast selles, et ta:

1) valmistas ette §§ 397 või 398 nimetatud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi järeletegemist;

2) leppis kokku teise või mitme isikuga §§ 397 või 398 nimetatud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi järele- või ümbertegemiseks või nende edasiandmiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

402. Süüdlast selles, et ta muutis Eesti Vabariigi või välisriigi metallrahamärgi proovi või kaalu neilt osa äravõtmisega, sihiga omastada äravõetud osasid seesuguse raha täiskaalulise raha pähe edasiandmise teel, kui seesugune edasiandmine järgnes või kui see tegevus oli süüdlasel äriajamiseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane niisuguse metalli ostmises, mis oli saadud teadvalt käesolevas paragrahvis ettenähtud viisil.

403. Süüdlast selles, et ta:

1) võttis ära riigi või omavalitsuse asutuste või teenijate asjatoimetustes hoitavatelt paberitelt, aktidelt võid dokumentidelt tempelmargid, millega need paberid, aktid või dokumendid olid tempelmakstud;

2) kõrvaldas või hävitas niisugustelt tempelmarkidelt kustutusmärgid;

3) kõrvaldas või hävitas riigi või omavalitsuse asutuste või teenijate asjatoimetustest võetud tempelpaberile kirjutatud teksti,

kui need teod saadeti korda sihiga neid tempelmarke või -pabereid õigete pähe anda edasi või saata käivusse,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud üleastumised saadeti korda äriajamisena, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

404. Süüdlast selles, et ta tegi järele või tegi ümber väärtust kõrgendavalt Eesti Vabariigi või välisriigi tempelpaberi, margi, panderolli või muu väärtmärgi, mis oli määratud riigi või omavalitsuse lõivu või muu maksu maksmise tõendamiseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

Sama karistuse alla langeb süüdlane teadvalt järele- või ümbertehtud väärtmärkide õigete pähe tarvitamises või edasiandmises.

Kui aga süüdlasele järele- või ümbertegemine või järele- või ümbertehtud väärtmärkide edasiandmine oli äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

405. Süüdlast selles, et ta tarvitas õigete pähe või andis edasi tarvitamatute pähe tempelpaberi, margi, panderolli või muu väärtmärgi, mis määratud riigi või omavalitsuse lõivu või muu maksu maksmise tõendamiseks ja millelt teadvalt olid hävitatud kustutusmärgid, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta hävitas tarvitusel olnud tempelpaberilt, margilt, panderollilt või muult sarnaselt väärtmärgilt kustutusmärgi, sihiga neid õigete pähe anda edasi või saata käivusse, kui nende edasiandmine või käivusse saatmine temale oli äriajamiseks.

Käesoleva paragrahvi teise lõike järgi süüdi mõistmise korral käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

406. Tööriistad ja materjalid, mida tarvitati metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi, talongi või väärtmärgi järele- või ümbertegemiseks, niisama järele- või ümbertehtud metallrahamärgid, tähed, vekslid, piletid, paberid, kupongid, talongid või väärtmärgid võetakse ära.

Peale karistuse määratakse süüdlaselt, kes § 397 esimeses või teises lõikes nimetatud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi tegi järele või ümber või andis edasi järele- või ümbertehtuid, tasuraha selles suuruses, mis vastab käivusse saadetud metallrahamärgi, tähe, veksli, pileti, paberi, kupongi või talongi nominaalhinnale.

21. peatükk.

Dokumentide võltsimine.

407. Süüdlast selles, et ta rikkus, peitis, haaras, tegi järele või ümber dokumendi, mis tõendab teise isiku perekonnaseisu, selle isiku perekonnaseisu varjamise või muutmise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

408. Süüdlast selles, et ta perekonnaseisu dokumenti, mis teadvalt tema päralt ei olnud, tarvitas selleks, et omastada võõrast perekonnaseisu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

409. Süüdlast selles, et ta dokumendi, mis võib tõendada õiguse või kohustuse tekkimist, muutumist või kustumist, tegi järele või ümber õige dokumendi pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

410. Süüdlast selles, et ta riigi või omavalitsuse asutuse või teenija poolt nende toimingu, määruse või korralduse tõendamiseks väljaantud dokumendi tegi järele või ümber õige dokumendi pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

**411. Süüdlast selles, et ta isikutunnistuse või peatus-, sõidu- või puhkeloa või hobusepassi tegi järele või ümber õige dokumendi pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, kui tarvitati või edasi anti dokumenti õige pähe, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Kui:

1) neis dokumentides tehti ümber ainult tähtaeg või viibimiskoht;

2) sarnast dokumenti ei tarvitatud õige pähe ega ei antud edasi,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (J).

Kui aga käesolevas paragrahvis nimetatud dokumentide järele- või ümbertegemine süüdlasele oli äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

**412. Süüdlast selles, et ta tegi järele või ümber õige pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks:

1) tervise, elukombe või vaesuse tunnistuse;

2) tunnistuse avaliku maksu, lõivu või muu maksu kergenduse saamise või neist vabastamise kohta, või riikliku või omavalitsusliku abi saamise kohta;

3) asja, mis võib tõendada õiguse või kohustuse tekkimist, muutumist või kustumist;

4) seadusega või sundmäärusega seatud plekktähe, žetooni või muu märgi, mis tõendab lõivu või muu maksu tasumist, sellekohase võimu poolt loa saamiseks tarvismineva teo kordasaatmist või sarnase loa saamist;

5) teenistuslepingu lehe või raamatu;

6) dokumendid, mida tarvitatakse teatiseks või paberite sissetulemise või liikumise tõendamiseks või asjaajamise vormide ja viiside täitmiseks;

7) tunnistuse, pileti või märgi, mis tõendavad õigust pidada jahti, toimetada kala- või muud sarnast püüki, korjata seeni või kasutada muul viisil varandust;

8) tunnistuse, pileti või märgi, mis tõendavad õigust sõita raudteel või muudel teedel või minna näitustele või ruumidesse, kus sisseminek lubatud eriliste tunnistustega, piletitega või märkidega;

9) riigivalitsuse poolt lubatud loterii pileti,

kui sarnaseid dokumente tarvitati või anti edasi õigete pähe,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (J).

Kui:

1) sarnase dokumendiga tõendatav asjaolu vastab tõele;

2) sarnast dokumenti ei tarvitatud õige pähe ega ei antud edasi,

siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu. (J).

Kui aga käesolevas paragrahvis nimetatud dokumentide järele- või ümbertegemine süüdlasele oli äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

413. Arsti, kes ei seisa riigi või omavalitsuse teenistuses ja süüdlane teadvalt valetunnistuse väljaandmises tervisliku seisukorra kohta, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

414. Süüdlast selles, et ta:

1) sellekohase võimu ees teadvalt valesti tõendas asjaolu, mida peab kantama sisse perekonnaseisu, või notariaal- või kinnistusaktidesse, või kinnistusraamatusse, kui selle tõenduse põhjal tehti või tõestati sarnane akt, või kanti sissekirjutus raamatusse;

2) tunnistajana oma allkirjaga kinnitas dokumendi, mis seaduse põhjal nõuab sarnast kinnitust ja kui see dokument või kinnitus teadvalt valesti kirjeldas seda asjaolu, mille kohta käis kinnitus;

3) seaduse põhjal peetavates kaubaraamatutes või neist väljakirjutatud kaubaarvetes teadvalt valesti kirjeldas nende raamatute läbi tõendatavat asjaolu, kui nimetatud raamatud või arved esitati sellekohasele asutusele tähendatud asjaolu tõendamiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

414[1]. Süüdlast selles, et ta kihutas riigi- või omavalitsusteenijat koostama dokumendi, milles teadvalt ebaõigelt kirjeldati selle dokumendiga tõendatavat asjaolu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

**415. Süüdlast selles, et ta teadvalt järele- või ümbertehtud või vale tõendust sisaldavat dokumenti tarvitas või andis edasi õige pähe, karistatakse niisa-

ma kui sarnase dokumendi järele- või ümbertegemise või kokkuseadmise eest[1]).

416. Süüdlast Eesti Vabariigi suure riigipitsati järeletegemises õige pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane teadvalt järeletehtud Eesti Vabariigi suure riigipitsati tarvitamises ükspuhas missuguse sihiga.

***417.** Süüdlast selles, et ta õigete pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, tegi järele pitsati või muu abinõu templi või muu tõendusmärgi pealepanemiseks riigi või omavalitsuse asutuse või teenija nimel, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

***418.** Süüdlast selles, et ta tegi järele võõra vapi- või nimepitsati, või muu abinõu pitsatit asendava märgi pealepanemiseks, kui see järeletegemine sündis pitsati või abinõu tarvitamise sihiga õigete pähe, või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, ja sihiga teha kahju eraisiku või eraasutuse varanduslikkudele huvidele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme kuu.

****419.** Süüdlast selles, et ta tarvitas tõendusmärgi pealepanemiseks:

1) teadvalt järeletehtud pitsatit või muud abinõu, mis oli määratud templi või muu tõendusmärgi pealepanemiseks riigi või omavalitsuse asutuse või teenija nimel;

2) teadvalt järeletehtud võõrast vapi- või nimepitsatit või muud abinõu pitsatit asendava märgi pealepanemiseks;

3) õiget pitsatit või muud käesoleva paragrahvi p.p. 1 või 2 nimetatud abinõu, teades, et tal ei olnud selleks õigust, või vastu selle isiku tahtmist, kelle nimel pandi peale tõendusmärk,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

---

[1]) § 415 ette nähtud süüteod alluvad jaoskonnakohtule niivõrd, kuivõrd need on ühenduses § 411 esimese ja teise lõikega ja § 412 esimese ja teise lõikega (KKS § 27).

Kui sarnast pitsatit või abinõu tarvitati dokumendi tõestamiseks, siis karistatakse süüdlast niisama kui dokumendi võltsimise eest[1]).

22. peatükk.

Surmamine.

420. Süüdlast tapmises karistatakse:
sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

421. Süüdlast selles, et ta tappis:
1) oma ema või seadusliku isa;
2) Eesti Vabariigi Riigivanema;
3) välisriigi riigipea;
4) salgaga;
5) viie aasta jooksul pärast karistuse ärakandmist tapmise eest, mis ette nähtud §§ 420—422,
karistatakse:
surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

422. Süüdlast selles, et ta tappis:
1) oma üleneva või alaneva sugulase, abikaasa, venna või õe;
2) riigi või omavalitsuse teenija tema teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast;
3) kaitseväe vahtkonna tunnimehe;
4) viisil, mis kardetav paljude inimeste elule;
5) viisil, mis eriti piinav tapetule;
6) mürgitamisega;
7) varitsedes;
8) omakasu sihiga;
9) teise raske kuriteo kordasaatmise hõlbustamiseks,
karistatakse:
tähtajata sunnitööga.

423. Süüdlast selles, et ta valmistas ette §§ 420—422 ettenähtud tapmist või et ta leppis kokku teise või mitme isikuga seesuguse tapmise kordasaatmiseks, karistatakse:
vangimajaga mitte üle ühe aasta.
Kui tapmise kordasaatmiseks oli valmis seatud lõhkeaine või lõhkeabinõu, siis karistatakse süüdlast:
vangimajaga mitte üle kuue aasta.

---

[1]) § 419 teises lõikes tähendatud süütegu allub jaoskonnakohtule niivõrd, kuivõrd see on ühenduses KS §§ 411 esimese ja teise lõikega ja 412 esimese ja teise lõikega (KKS § 27).

424. Süüdlast tapmises, mis kavatseti ja saadeti täide suure hingelise ärevuse mõjul, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Kui sarnase hingelise ärevuse kahjusaaja kutsus välja seadusvastase vägivallaga isiku kallal või raske teotamisega, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

425. Süüdlast tapmises, mis saadeti korda hädakaitse piiridest üle astumisel, kui see tapmine ei järgnenud kaitseks elu kallale kippumise või vägistamise vastu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

426. Süüdlast tapmises, mis saadeti korda tapetu tungival palvel ja halastuse pärast tema vastu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

Katse on karistatav.

427. Ema, kes süüdlane väljaspool abielu sünnitatud lapse tapmises ta sünnitamise ajal, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

428. Süüdlast vahendi kättetoimetamises enesetapmiseks, kui selle tagajärjeks oli enesetapmine, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

429. Süüdlast selles, et ta avatles enesetapmisele isikut alla kahekümne aastases vanuses, või isikut, kes teadvalt oma teo iseloomust ja tähendusest ei võinud aru saada või oma tegevust juhtida, või et ta sarnase isiku enesetapmisel aitas kaasa nõuga või juhatusega, vahendi kättetoimetamisega või takistuse kõrvaldamisega, kui selle tagajärjeks oli enesetapmine või selle katse, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

430. Süüdlast surma ettevaatamatus tekitamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui surma tekitamine oli selle tagajärjeks, et süüdlane tähelepanemata jättis seaduse või sundmääruse eeskirjad, mis antud tema tegevusala kohta isikliku julgeoleku kaitseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Peale selle võib kohus süüdlasele keelata tegutsemise sellel tegevusalal, kus ta tekitas surma, kuuest kuust kuni kolme aastani ja otsuse avalikult välja kuulutada.

23. peatükk.

Kehavigastamine ja vägivald isiku kallal.[1])

431. Süüdlast selles, et ta tekitas: elukardetava tervisrikke; vaimuhaiguse; nägemise, kuulmise, keele, käe, jala või sugutus- või sigitusvõime kaotuse; parandamatu näo inetuks tegeva rikke, karistatakse selle üliraske kehavigastuse eest:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Kui sarnase kehavigastuse tagajärjeks oli surm, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kümne aasta.

432. Süüdlast selles, et ta tekitas tervisrikke, mis elule mitte kardetav, aga jäädav või mis küll ajutine, kuid katkestas keha organi tegevust, karistatakse selle raske kehavigastuse eest:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

****433.** Süüdlast selles, et ta tekitas muid tervisrikkeid peale nende, mis §§ 431 või 432 nimetatud, karistatakse selle kerge kehavigastuse eest:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Kui selle tagajärjeks oli üliraske kehavigastus või surm või kui tegu saadeti korda teadvalt raskejalgse naisisiku kallal ja selle tagajärjeks oli enneaegne sünnitamine ja ihuvilja surm, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta (R).

Katse on karistatav.

****434.** Süüdlast kehavigastuse tekitamises, mis kavatseti ja saadeti täide suure hingelise ärevuse mõjul, karistatakse:

---

[1]) Seadusliku isa, ema või muu üleneva sugulase kallal vägivalla tarvitamise ja neile kergete kehavigastuste tekitamise asjad algatatakse ainuüksi kannatanute endi poolt ja neid võib kuni kohtuotsuse seadusjõusse astumiseni lõpetada leppimise teel (KKS § 5).

kui vigastus oli üliraske —
vangimajaga mitte üle kuue aasta, (R).
kui vigastus oli raske —
vangimajaga mitte üle kolme aasta, (R)
kui vigastus oli kerge —
vangimajaga mitte üle kuue kuu (J).

Kui kahjusaaja kutsus välja sarnase hingelise ärevuse seadusvastase vägivallaga isiku kallal või raske teotamisega, siis karistatakse süüdlast:
kui vigastus oli üliraske —
vangimajaga mitte üle kolme aasta (R),
kui vigastus oli raske —
vangimajaga mitte üle ühe aasta, (R).
kui vigastus oli kerge —
arestiga mitte üle kuue kuu. (J).
Katse on karistatav.

435. Süüdlast kehavigastuse tekitamises:
1) oma emale, seaduslikule isale või muule ülenevale sugulasele;
2) Eesti Vabariigi Riigivanemale;
3) välisriigi riigipeale;
4) riigi või omavalitsuse teenijale ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast;
5) kaitseväe vahtkonna tunnimehele;
6) viisil, mis eriti piinav kahjusaajale, karistatakse:
kui vigastus oli üliraske —
sunnitööga mitte üle kümne aasta,
kui vigastus oli raske —
vangimajaga mitte üle kuue aasta,
kui vigastus oli kerge —
vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui seesugune kehavigastus kavatseti ja saadeti korda suure hingelise ärevuse mõjul, siis karistatakse süüdlast:
kui vigastus oli üliraske —
sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta,
kui vigastus oli raske —
vangimajaga mitte üle kolme aasta,
kui vigastus oli kerge —

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

436. Süüdlast üliraske või raske kehavigastuse tahtlikus tekitamises hädakaitse piiridest ületamisel, kui see vigastus ei järgnenud kaitseks elukallalekippumise või vägistamise vastu, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

***437.** Süüdlast kehavigastuse ettevaatamatus tekitamises karistatakse:

kui vigastus oli üliraske või raske —

arestiga mitte üle kuue kuu,

kui vigastus oli kerge —

arestiga mite üle ühe nädala või rahatrahviga mitte üle kahekümneviie krooni.[1]).

Kui sarnane vigastus oli selle tagajärjeks, et süüdlane jättis tähelepanemata seaduse või sundmääruse eeskirjad, mis antud tema tegevusala kohta isikliku julgeoleku kaitseks, siis karistatakse teda:

kui vigastus oli üliraske või raske —

vangimajaga mitte üle kuue kuu,

kui vigastus oli kerge —

arestiga mitte üle kuue kuu.

Peale selle võib kohus süüdlasele keelata tegutsemise sellel tegevusalal, kus ta tekitas kehavigastuse, kuuest kuust kuni kahe aastani ja otsuse avalikult välja kuulutada.

***438.** Süüdlast tahtlikus löömises või muus vägivallateos, mis rikkus kehapuutumatust, karistatakse selle vägivalla eest isiku kallal[2]):

arestiga mitte üle kuue kuu.

439. Süüdlast § 438 ettenähtud vägivallas isiku kallal § 435 nimetatud isikute vastu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui sarnane vägivald isiku kallal kavatseti ja saadeti täide suure hingelise ärevuse mõjul, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

---

[1]) § 437. esimeses lõikes p. 2. tähendatud süüteos kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

[2]) § 438. tähendatud süüteos kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

Katse on karistatav.

440. Süüdlast § 438 ettenähtud vägivallas isiku kallal võidakse karistusest vabastada:

1) kui kahjusaaja kutsus välja vägivalla isiku kallal üheväärilise või raskema vägivallaga isiku kallal või üheväärilise või raskema teotamisega;

2) kui kahjusaaja tasus temale üheväärilise või raskema vägivallaga isiku kallal või üheväärilise või raskema teotamisega.

Need eeskirjad jäävad tarvitamata, kui vägivald isiku kallal saadeti korda riigi või omavalitsuse teenija vastu ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast.

441. Süüdlast § 438 ettenähtud vägivallas isiku kallal välisriigi saadiku või voliniku vastu karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud vägivallas isiku kallal muu diplomaatliku agendi vastu, kui sarnane vägivald saadeti korda tahtmisega avaldada ta riigi valitsusele lugupidamatust.

***442.** Laeva teenijat või reisijat, kes süüdlane kerge kehavigastuse tekitamises laevajuhile, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui aga sarnane teenija või reisija saatis korda isiku kallal vägivalla, mis ette nähtud § 438, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuuekuu.

Kui käesoleva paragrahvi esimeses või teises lõikes nimetatud süütegu kavatseti ja saadeti täide suure hingelise ärevuse mõjul, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme kuu.

24. peatükk.

Kahevõitlus.

443. Süüdlast kahevõitluses karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui kahevõitlusele kutsuja ning väljakutse vastuvõtja ilmusid määratud kohta või juba paljastasid võitlusriistad või endid valmis seadsid võitluseks, kahevõitlus aga teostamata jäi asjaolu pärast, mis ei olenenud nende tahtmisest, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle ühe kuu.

444. Kahevõitluses süüdlast, kes tekitas vastasele

üliraske kehavigastuse või võttis ta elu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle nelja aasta.

Kui sealjuures oli kokkulepitud võidelda kuni surmasaamiseni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

445. Sekundanti, kes süüdlane selles, et ta laskis sündida kahevõitluse teades, et oli kokku lepitud võidelda kuni surmasaamiseni, samuti isikut, kes sarnase tingimuse üle kokkuleppimises teadvalt aitas kaasa, kui seesugusel kahevõitlusel tekitati üliraske kehavigastus või surm, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

446. Süüdlast kahevõitluses sekundantideta, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui sarnasel kahevõitlusel tekitati üliraske kehavigastus või surm, siis karistatakse nende tekitajat:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

447. Süüdlast selles, et ta kutsus kahevõitlusele ametniku ta ametikohuste täitmise pärast, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu.

Kui sarnane väljakutse tehti ülemale riigi või omavalitsuse teenistuses, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

448. Süüdlast selles, et ta teadvalt kaldus kõrvale kahevõitlusel vastase kahjuks kahevõitluse tingimustest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui sealjuures süüdlane tekitas vastasele üliraske kehavigastuse või ta surmas, siis karistatakse teda kas üliraske kehavigastuse või tapmise eest.

Samade karistuste alla ning samal alusel langevad: kahevõitluse tingimustest vastase kahjuks kõrvalekaldumisele kihutaja; sekundant, kes sarnase kõrvalekaldumise laskis sündida teadvalt, ja isik, kes teadvalt aitas kaasa selle juures.

449. Kahevõitluseks kutsumisele, väljakutse vastuvõtmisele või kahevõitluse uuendamisele kihutajat, kui kahevõitlus teostati, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Karistuse alla ei lange:

1) isikud, kes andsid edasi väljakutse;

2) sekundandid ja isikud, kes kahevõitlusel aitasid kaasa, välja arvatud paragrahvides 445 või 448 nimetatud juhud;

3) kahevõitlusel arstiabi andvad arstid.

450. Süüdlast vastasega kokkuleppimises selle üle, et nende seast ühe enesetapmine oleneks loosimisest või muust kokkulepitud juhtumusest, kui seesuguse kokkuleppe tagajärjeks oli enesetapmine, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Oli seesuguse kokkuleppe tagajärjeks ainult enesetapmise katse, kuna enesetapmine jäi teostamata kokkuleppijate tahtmisest olenemata asjaolu tõttu, siis karistatakse kokkuleppimises süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Samade karistuste alla ning samal alusel langeb seesugusele kokkuleppele kihutaja, samuti selle sõlmimisel kaasaaitaja.

25. peatükk.

Hädaohtu jätmine.

451. Kes seaduse, oma peale võetud kohustuse või perekondliku vahekorra põhjal kohustatud hoolt kandma niisuguse isiku eest, kes oma lapseea, raugaõtruse, kehavea, haiguse, meelemõistusetuse või muu abitu oleku pärast ei suuda enese eest hoolitseda või end kaitsta, ja süüdlane selle isiku abita jätmises tingimustel, kus abitu elu oli teadvalt hädaohus, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui abitajäetud isik, kes ei suuda enese eest hoolitseda või end kaitsta, süüdlase poolt oli asetatud tingimustesse, kus abitu elu oli teadvalt hädaohus, siis karistatakse süüdlast, kuigi abitu ei seisnud ta hoole all,

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

*__452.__ Kes seaduse, oma peale võetud kohustuse või perekondliku vahekorra põhjal kohustatud hoolt kandma niisuguse isiku eest, kes oma lapseea, raugaõtruse, kehavea, haiguse, meelemõistusetuse või muu abitu oleku pärast ei suuda enese eest hoolitseda või end kaitsta, ja süüdlane selle isiku tahtlikult abita jätmises tingimustel, kus ta elu ei olnud hädaohus ja tõenäoline oli, et teised inimesed ta leiavad, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*453. Süüdlast selles, et ta, olles teise isiku elu hädaohusoleku tunnistajaks, sellest hädaohust ei teatanud vastavale võimule või ei andnud või ei muretsenud abi, mida ta oleks võinud anda või muretseda tõsise kartuseta enese või teiste pärast, kui selle tagajärjeks oli abitarvitaja surm või üliraske kehavigastus, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

454. Laevajuhti, kes süüdlane selles, et ta jättis maha omavoliliiliselt või pettes laeva teenija või reisija tingimustel, kus mahajäetu elu oli teadvalt hädaohus, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb ka voorimees või teejuht, kes süüdlane selles, et ta jättis maha omavoliliiselt või pettes reisija või teekäija tingimustel, kus mahajäetu elu oli teadvalt hädaohus.

*455. Lootsi või muud sadama- või rannajuhti, kes süüdlane selles, et ta ei andnud abi laevale, kes signaaliga otsis abi või teadvalt oli hädaohus, kui tal oli võimalus anda sarnast abi, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui sarnane abita jätmine sündis laevajuhi poolt, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta laevajuhiks, lootsiks või sadama- või rannajuhiks olemise õiguse ühest kuni viie aastani.

*456. Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad merehätta sattunud laevale abiandmise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui nende eeskirjade täitmatajätmine ähvardas isiklikku julgeolekut, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu.

457. Laeva-, õhulaeva-, raudteerongi- või vedurijuhti, kes süüdlane selles, et ta ei võtnud hädaohu ajal tarvitusele vastavaid abinõusid laeva, õhulaeva, rongi või veduri, või laeval, õhulaeval, rongil või veduril reisija või teenija päästmiseks, või et ta laevalt, õhulaevalt, rongilt või vedurilt lahkus enne kui sealsamas viibivad teised isikud seda tegid, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta laeva-, õhulaeva-, raudteerongi- või vedurijuhiks olemise õiguse ühest kuni viie aastani.

*458. Laevateenijat, kes süüdlane teenistuskohuste rikkumises laeva ähvardava hädaohu ajal, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*459. Süüdlast selles, et ta jättis täitmata seaduse või sundmääruse eeskirjad abiandmise kohta haigele või meelemõistusetus olekus olijale, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

26. peatükk.

Süüteod isikuvabaduse vastu[1]).

460. Süüdlast isikuvabaduse võtmises kinnipidamise või kinnihoidmise teel, kariastatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui sarnane isikuvabaduse võtmine kestis üle ühe nädala, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

461. Süüdlast isikuvabaduse võtmises kinnipidamise või kinnihoidmise teel:

1) emalt, seaduslikult isalt või muult ülenevalt sugulaselt;

2) riigi või omavalitsuse teenijalt, ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast;

3) kaitseväe vahtkonna tunnimehelt;

4) viisil, mis oli hädaohtlik isiku elule, kellelt vabadus võeti, või mis temale sünnitas piina,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui sarnane isikuvabaduse võtmine kestis üle ühe nädala, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

---

[1]) Seadusliku isa, ema või muu üleneva sugulase ähvardamise ja nende kallal vägivalla tarvitamise asjad kuuluvad algatamisele ainuüksi kannatanute poolt ja neid võib lõpetada kuni kohtuotsuse seadusjõusse astumiseni leppimise teel (KKS § 5).

462. Süüdlast isikuvabaduse võtmises kinnipidamise või kinnihoidmise teel[1]):

1) vaimuhaigete haigemajas — teadvalt mitte vaimuhaigelt isikult;

2) pordumajas — naisisikult,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui sarnane isikuvabaduse võtmine kestis üle ühe nädala, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

463. Süüdlast:

1) orjaks müümises või andmises;

2) neegritega kauplemises;

3) otsekoheses või muus osavõtmises sarnasest kauplemisest või laeva kordaseadmises või sõjariistu panemises sarnaseks kauplemiseks,

karistatakse:

käesoleva paragrahvi p. p. 1 või 2 ettenähtud juhtudel —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta,

käesoleva paragrahvi p. 3 ettenähtud juhtudel —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Laev, mida tarvitati sarnaseks seadusvastaseks kauplemiseks või mis selleks otstarbeks oli seatud korda või pandud sõjariistu, võetakse ära.

464. Süüdlast:

1) alla neljateistkümne aastase võõra lapse riisumises või peitmises;

2) alla neljateistkümne aastase lapse ümbervahetamises,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui laps riisuti, peideti või vahetati ümber kerjamise või muu kõlblusvastase tegevuse otstarbel, omakasu tõukel või sihiga võtta lapselt ta perekonnaseisu õigusi, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

***465.** Süüdlast selles, et ta tahtlikult ei andnud tagasi omavoliliselt võetud või kinnipeetud last, kes

---

[1]) Käesolevas paragrahvis ettenähtud süüteod kuuluvad arutamisele kinnisel istungil (KKS § 412).

alla neljateistkümne aasta vana, lapse vanemate või neid asendava isiku seadusliku nõudmise peale vaatamata, kui seesugune mittetagasiandmine või kinnipidamine ei sündinud halastuse pärast lapse vastu, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*466. Süüdlast selles, et ta ei teatanud kahe nädala jooksul kohalikule politseile, vanematele või neid asendavale isikule oma juurde jäetud heitlapsest või eksinud lapsest, kes alla neljateistkümne aasta vana, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

467. Süüdlast[1]):

1) neljateistkümne kuni kuueteistkümne aastase alaealise naisisiku riisumises ta nõusolekuta, või olgugi ta nõusolekul, kuid ta süütuse kurjasti tarvitamisega;

2) kuueteistkümne aastaseks saanud naisisiku riisumises ta nõusolekuta,

kui riisumine sündis sugukõlvatuse sihiga, karistatakse:

käesoleva paragrahvi p. 1 ettenähtud juhtudel — vangimajaga mitte üle kuue aasta.

käesoleva paragrahvi p. 2 ettenähtud juhtudel — vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Viimase karistuse alla langeb ka süüdlane selles, et ta riisus neljateistkümne kuni kahekümne aastase naisisiku ta nõusolekuta, sihiga selle juhtumuse avalikuks tegemisega rikkuda naisisiku au[1]).

Katse on karistatav.

468. Süüdlast vallalise naisisiku riisumises abiellumise otstarbel ta nõusolekuta, karistatakse[1]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

*469. Süüdlast selles, et ta vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega vanemliku, eestkostliku, või muu võimu kuritarvitusega sundis teist isikut midagi täitma või sündida laskma, mis rikkus sunnitava

[1]) §§ 467 ja 468 tähendatud süütegudes alatakse jälitamist ainult süüteost kannatanu kaebusel, kuid alatud jälitamist ei või lõpetada leppimise teel (KKS § 7). Asja arutamine peab sündima kinnisel istungil (KKS § 412).

õigust või kohust, või loobuma õiguse teostamisest või kohuse täitmisest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

Kui sundijal oli küllalt põhjust eeldada, et ta teostab sundimisega oma õigust, siis karistatakse teda:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*470. Süüdlast selles, et ta vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega, võimu kuritarvitusega või majandusliku rippuvuse kaudu kallutas täisealist kodanikku oma rahvust või seaduses ettenähtud korral oma laste rahvust määrama või määramata jätma oma tõeliku tahtmise vastu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Katse on karistatav.

471. Süüdlast selles, et ta katsus sundida teist isikut vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega või vanemliku, eestkostliku või muu võimu kuritarvitusega rasket kuritegu või kuritegu saatma korda, karistatakse:

kui sundis saatma korda rasket kuritegu — vangimajaga mitte üle kolme aasta,

kui sundis saatma korda kuritegu — vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui sarnase sundimise tagajärjeks oli raske kuriteo või kuriteo kordasaatmine või nende karistatav katse, siis karistatakse süüdlast:

kui sundis saatma korda rasket kuritegu — vangimajaga mitte üle kuue aasta,

kui sundis saatma korda kuritegu — vangimajaga mitte üle kahe aasta.

*472. Süüdlast selles, et ta töölisi sundis vägivallaga isiku kallal või karistatava ähvardusega § 356 ettenähtud streiki toime panema, kaasa või edasi streikima, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

*473. Süüdlast selles, et ta tahtlikult ähvardas surmata ähvardatavat isikut või ta perekonnaliiget, võtta neilt vabadust, toime panna vägivaldselt isiku kallale kippumist nende vastu, või hävitada nende

varandust süütamise, plahvatuse või uputuse teel, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui nimetatud ähvardus tehti kirjalikult või sihiti:

1) ema, seadusliku isa või muu üleneva sugulase vastu;

2) riigi või omavalitsuse teenija vastu ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast,

siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*474. Süüdlast selles, et ta:

1) tahtlikult ei lahkunud võõrast elutsetavast hoonest või muust ruumist, peremehe või teda asendava isiku nõudmisele vaatamata;

2) tahtlikult viibis võõras elutsetavas hoones või muus ruumis öösel peremehe või teda asendava isiku teadmata, kui süüdlane oli läinud sarnasesse hoonesse või ruumi salaja või omavoliliselt,

karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*475. Süüdlast selles, et ta tahtlikult tungis võõrasse hoonesse, muusse ruumi või aiaga ümberitsetud kohta vägivallaga isiku kallal, karistatava ähvardusega, valevõtme abil, või tõkete rikkumisega või kõrvaldamisega, mis takistasid sissepääsu, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnane sissetungimine saadeti korda öösel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui sarnase sissetungimise saatsid korda öösel kaks või rohkem isikut, kes aga ei tekitanud karistatavat rahvakoondumist, või üks isik, kes oli sõjariistus, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

---

[1]) § 473 esimeses lõikes, samuti teise lõike p. 1., ja § 474 tähendatud süütegudes kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

Sugukõlvatud teod[1]).

*476. Süüdlast kiimalises teos:

1) alla neiljateistkümne aastase lapse kallal;

2) neljateistkümne kuni kuueteistkümne aastase alaealise kallal ta nõusolekuta või olgugi ta nõusolekul, kuid tema süütuse kurjasti tarvitamisega,

karistatakse[2]):

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

*477. Süüdlast kiimalises teos kuusteistkümmend aastat vanaks saanud naisisiku kallal ta nõusolekuta karistatakse[3]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

478. Süüdlast §§ 476 või 477 ettenähtud kuritegudes[2]):

1) tema võimu või hoole all oleva isiku kallal;

2) isiku kallal, keda selleks sunniti vägivallaga isiku kallal või tapmise, üliraske või raske kehavigastuse ähvardusega, mis sihitud ähvardatava enese või ta perekonnaliikme vastu, kui sarnane ähvardus võis äratada kahjusaajas kartust selle teostamise võimaluse kohta;

3) naisisiku kallal, kui kiimaline tegu oli seotud neitsirikkega, kuid suguühenduseta,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

479. Süüdlast pederastias:

1) neljateistkümne kuni kuueteistkümne aastase alaealise kallal, ta nõusolekuta või olgugi ta nõusolekul, kuid ta süütuse kurjasti tarvitamisega;

2) isiku kallal, kes teadvalt ei võinud saada aru ta kallal tehtava teo iseloomust ja tähendusest või juhtida oma tegevust, olgu vaimutegevuse haigusliku rik-

[1]) K. o. peatükis ettenähtud süüteod (§§ 476—493) kuuluvad arutamisele kinnisel istungil (KKS §§ 412 ja 785).

[2]) §§ 476 ja 478 ettenähtud süütegudes alatakse jälitamist ainult süüteost kannatanu kaebusel, kuid alatud jälitamist ei või lõpetada leppimise teel (KKS § 7).

[3]) § 477 ettenähtud süüteos kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

ke, meelemõistuseta oleku või kehaveast või haigusest oleneva mõistusliku arenematuse tagajärjel;

3) isiku kallal, kellel ei olnud võimalust hakata vastu süüdlasele ja kes ei olnud nõus pederastliku teoga,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui pederastlik tegu saadeti korda:

1) alla neljateistkümne aastase lapse kallal;

2) süüdlase võimu või hoole all oleva isiku kallal;

3) isiku kallal, keda selleks sunniti vägivallaga isiku kallal või tapmise, üliraske või raske kehavigastuse ähvardusega, mis sihitud ähvardatava enese või ta perekonnaliikme vastu, kui sarnane ähvardus võis äratada kahjusaajas kartust selle teostamise võimaluse kohta;

4) isiku kallal, kes selleks oli viidud meelemõistuseta olekusse vägivalla tarvitaja enese poolt või ta osavõtul,

siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav.

480. Süüdlast suguühenduses selleks ta poolt äramеelitatud neljateistkümne kuni kahekümne aastase neiuga, kes oli süüdlase võimu või hoole all, karistatakse[1]:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

481. Süüdlast veresegamises alaneva või üleneva sugulasega karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

Alanev sugulane, kes oli vana alla neljateistkümne aasta, vabastatakse karistusest.

482. Süüdlast veresegamises oma venna või õega või poolvenna või poolõega karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

Külgsugulane, kes oli vana alla neljateistkümne aasta, vabastatakse karistusest.

483. Süüdlast suguühenduses[1]):

---

[1]) §§ 480 ja 483 ettenähtud süütegudes alatakse jälitamist ainult süüteost kannatanu kaebusel, kuid alatud jälitamist ei või lõpetada leppimise teel (KKS § 7).

1) alaealise neljateistkümne kuni kuueteistkümne aastase naisisikuga ta nõusolekuta või olgugi ta nõusolekul, kuid ta süütuse kurjasti tarvitamisega;

2) naisisikuga, kes teadvalt ei võinud saada aru ta kallal tehtava teo iseloomust ja tähendusest või oma tegevust juhtida, olgu vaimutegevuse haigusliku rikke, meelemõistuseta oleku või kehaveast või haigusest oleneva mõistusliku arenematuse tagajärjel;

3) naisisikuga, kellel ei olnud võimalust hakata vastu süüdlasele ja kes ei olnud nõus suguühendusega,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

484. Süüdlast suguühenduses alaealise neiljateistkümne kuni kuueteistkümne aastase naisisikuga ta süütuse kurjasti tarvitamiseta, kuid kasutades selleks ta abitut olekut, karistatakse [1]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

485. Süüdlast suguühenduses [1]):

1) alla neljateistkümne aastase lapsega;

2) naisisikuga, keda selleks sunniti vägivallaga isiku kallal või tapmise, üliraske või raske kehavigastuse ähvardusega, mis sihitud ähvardatava enese või ta perekonnaliikme vastu, kui sarnane ähvardus võis äratada kahjusaajas kartust selle teostamise võimaluse kohta;

3) naisisikuga, kes selleks oli viidud meelemõistuseta olekusse vägivalla tarvitaja enese poolt või ta osavõtul,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle kümne aasta.

486. Süüdlast §§ 483—485 ettenähtud suguühenduses:

1) alaneva või üleneva sugulasega;

2) ta võimu või hoole all oleva isikuga, karistatakse [1]):

§§ 483 või 484 nimetatud juhtudel —

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta,

§ 485 nimetatud juhtudel —

sunnitööga mitte üle kaheteistkümne aasta.

---

[1]) §§ 484, 485 ja 486 p. 2 ettenähtud süütegudes alatakse jälitamist ainult süüteost kannatanu kaebusel, kuid alatud jälitamist ei või lõpetada leppimise teel (KKS § 7).

**487. Süüdlast alla kahekümneühe aastase isiku kupeldamises sugukõlvatuse otstarbega karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui süüdlane kupeldas naist, tütart, enda võimu või hoole all olevat naisisikut või seesugust isikut, kellega suguühtimise eest karistatakse § 481—486 järgi, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

Sama karistuse alla langeb süüdlane käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud kupeldamises, kui see temale oli äriajamiseks.

*488. Vanemat, eestkostjat, hooldajat või isikut, kes alla seitsmeteistkümne aastase alaealise järele valvab või kes nende teenija on, kui nad on süüdlased kaasamõjumises seesuguse alaealise sugukõlvatusele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

*489. Süüdlast selles, et ta kallutas naisisikut sugukõlvatusega äri ajama vägivallaga isiku kallal või tapmise, üliraske või raske kehavigastuse ähvardusega, mis sihitud ähvardatava enese või ta perekonnaliikme vastu, pettusega, oma võimu kuritarvitusega tema üle või selleks kasutades ta abitut olekut või rippuvust endast, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Katse on karistatav.

**490. Süüdlast selles, et ta alla kahekümne ühe aastast isikut kallutas Eesti Vabariigist välja sõitma sihiga teda saata sugukõlvatus-ärile väljaspool Eesti Vabariiki, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui seesugune kallutamine saadeti korda eelmises (489) paragrahvis ettenähtud viisil, siis karistatakse süüdlast olenemata kahjusaaja vanusest:

vangimajaga mitte üle kolme aasta. (J).

Kui aga tõestatakse, et süüdlasele eelmises (489) ja käesolevas paragrahvis nimetatud kuriteod olid äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

Katse on karistatav.

*491. Meesisikut, kes süüdlane selles, et ta omale äriajamisena saavutas varanduslikku kasu sugukõlvatusega äri ajavalt naisisikult, kes seisis ta mõju all või oli rippuvuses temast, või kui süüdlane kasutas selleks ta abitut olekut, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Sama karistuse alla langeb isik, kes süüdlane selles, et ta sihiga sellest saada varanduslikku kasu hankis äriajamisena naisisikuid pordumajades sugukõlvatusega äri ajama.

*492. Süüdlast seatud eeskirjade täitmatajätmises, mis olid määratud sugukõlvatuse ärahoidmiseks ja selle kahjulikkude tagajärgede kõrvaldamiseks, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*493. Süüdlast selles, et ta võttis pordumajja teadvalt alla kahekümne aastase naisisiku, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

28. peatükk.

Teotamine.[1]).

*494. Süüdlast tahtlikus isiklikus haavamises seesuguse ümberkäimise või avaldusega, mis häbistas haa-

[1]) Teotamise asjades kuulub üldreegli järgi algatamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule ja neid asju võib kuni kohtuotsuse seadusjõusse astumiseni lõpetada leppimise teel. Erandiks sellest üldreeglist aga on teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast riigi- ja omavalitsuste teenijate teotamise asjad, missugustes võib jälgimist alustada ka süüteost kannatanu ülemus. Riigi- ja omavalitsuste teenijate teotamise asju leppimise teel lõpetada ei saa (vaata KKS §§ 5 kuni 7).

vatut ennast või ta perekonna, olgugi surnud, liiget, karistatakse selle teotamise eest:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*495. Süüdlast selles, et ta teotas § 494 ettenähtud isikliku haavamisega:

1) oma ema, seaduslikku isa või muud ülenevat sugulast;

2) riigi või omavalitsuse teenijat ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast;

3) kaitseväe vahtkonda, ta tunnimeest, väeosa või meeskonda,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb laeva teenija või reisija, kes süüdlane laevajuhi teotamises § 494 ettenähtud isikliku haavamisega.

*496. Süüdlast § 494 ettenähtud isikliku haavamisega teotamises levitatud või avalikult väljapandud trükitootes, kirjas või kujutuses, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

497 kaotatud.

*498. Süüdlast laimamises, olgugi laimatava äraolekul, teda häbistava asjaolu avaldamisega, karistatakse selle teotamise eest:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

*499. Süüdlast selles, et ta teotas § 498 ettenähtud laimamisega:

1) oma ema, seaduslikku isa või muud ülenevat sugulast;

2) riigi või omavalitsuse teenijat ta teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast;

3) kaitseväe vahtkonda, ta tunnimeest, väeosa või meeskonda,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb laeva teenija või reisija, kes süüdlane laevajuhi teotamises § 498 ettenähtud laimamisega.

*500. Süüdlast § 498 ettenähtud laimamisega teotamises levitatud või avalikult väljapandud trükitootes, kirjas või kujutuses, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

501 kaotatud.

502. Süüdlast, §§ 494 või 498 ettenähtud teotamises võidakse karistusest vabastada:

1) kui teotamise kutsus välja kahjusaaja ise üheväärilise või raskema vägivallaga isiku kallal või üheväärilise või raskema teotamisega;

2) kui kahjusaaja tasus temale üheväärilise või raskema vägivallaga isiku kallal või üheväärilise või raskema teotamisega.

503. Laimava asjaolu avaldamist ei loeta karistatavaks laimamiseks, kui süüalune teeb tõeks:

1) et avaldatud asjaolu vastab tõele, või

2) et tal oli küllaldane põhjus lugeda avaldatud asjaolu tõeliseks ja et ta selle avaldas riigi või ühiskonna kasu pärast, oma kohuse täitmise huvides või oma või oma perekonna au kaitseks.

504. Süüdlane laimamises ei või esitada tõendusi avaldatud asjaolu tõestamiseks ega võida teda vabastada vastutusest § 503 põhjal, kui nimetatud asjaolu käib:

1) välisriigi riigipea, saadiku, volitatud asjaajaja või muu diplomaatliku agendi kohta;

2) laimatud isiku era- või perekonnaelu kohta ja kui sealjuures avaldamine oli saadetud korda levitatud või avalikult väljapandud trükitootes, kirjas või kujutuses, või avalikus kõnes.

505. Süüdimõistmise korral teotamise eest võib kohus kuulutada välja kahjusaaja palvel kohtuotsuse avalikult ajalehes.

***506.** Süüdlast teadvalt vale asjaolu avaldamises, mis halvab tööstuslikus või kaubanduslikus tegevuses usaldust isiku, seltsi või asutuse vastu või halvab usaldust isiku võimete vastu ta kutse- või tegevuskohuste täitmise suhtes, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui avaldamine saadeti korda levitatud või avalikult väljapandud trükitootes, kirjas või kujutuses, avalikus kõnes või sihiga sünnitada varanduslikku kahju või saada varanduslikku kasu, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

***507.** Süüdlast selles, et ta tahtlikult avalikult haavas Eesti Vabariigis registreeritud usutunnistusliku ühingusse kuuluva isiku usutunnet Jumala või usutunnistusliku ühingu jultunud teotamisega, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

29. peatükk.

Saladuste avaldamine.

*508. Kes oma teenistuse või tegevuse järgi on kohustatud hoidma salajas temale usaldatud teadet ja kes süüdlane selles, et ta tahtlikult avaldas selle teate mõjuva põhjuseta, kui seejuures avaldatud teade võis sünnitada varanduslikku kahju või laimata isikut, kelle kohta teade käis, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnane avaldamine saadeti korda sihiga sünnitada varanduslikku kahju või saada varanduslikku kasu või laimata isikut, kelle kohta käis avaldatud teade, siis karistatakse süüdlast[1]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*509. Süüdlast teadvalt võõra kirja, telegrammi või muu paberi omavolilises avamises, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui süüdlane avaldas tema poolt avaldatud paberites sisalduva teate, mis võis laimata isikut, kelle kohta see käis, siis karistatakse teda[1]):

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

*510. Tööstusettevõtte teenijat või töölist, kes süüdlane selles, et ta avaldas neid eritöötamisviise, mis tarvitati või kavatseti võtta tarvitusele selles ettevõttes ja mis olid usaldatud saladustena süüdlasele, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnane üleastumine saadeti korda sihiga sünnitada ettevõttele varanduslikku kahju või saada enesele varanduslikku kasu, siis karistatakse süüdlast[1]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*511. Krediit- või kooperatiivasutuses, atsiaseltsis või osaühisuses teenistuses olevat isikut, kes süüdlane selles, et ta tahtlikult avaldas teate, mis teadvalt

1) §§ 508—510 tähendatud süütegudes kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

oli seesuguse seltsi või asutuse saladus ja mis ei kuulunud avaldamisele, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sarnane avaldamine saadeti korda sihiga teha kahju nimetatud asutuse, seltsi või ühisuse krediidile või eraisikute krediidile, kes olid usaldanud oma varandused või varandusliku huvi selle asutuse, seltsi või ühisuse kätte, või sihiga saada enesele varanduslikku kasu, siis karistatakse süüdlast[1]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*512. Kaubandusettevõttes teenistusesolevat isikut, kes süüdlane selles, et ta avaldas selle ettevõtte ärisaladuse sihiga teha kahju ettevõtte peremehe krediidile või saada enesele varanduslikku kasu, karistatakse[1]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*513. Riigi äri- või tulumaksu komiteesse või komisjoni kutsutud eksperti, kes süüdlane selles, et ta avaldas saladuses hoitavaid teateid, mis puutuvad riigi äri- või tulumaksu maksjate varanduslikku seisukorda, võlakohustustesse, läbikäikudesse ja kasudesse, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui sarnane üleastumine saadeti korda sihiga teha kahju selle isiku aule või krediidile, kelle kohta käis avaldatav teade, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Peale selle kaotab süüdlane seesuguses komitees või komisjonis eksperdiks olemise õiguse kolmeks aastaks.

30. peatükk.

Varanduse rikkumine ja üldhädaohtlikud süüteod.

*514. Süüdlast võõra varanduse tahtlikus rikkumises karistatakse[1]):

---

[1]) §§ 511, 512 ja 514 tähendatud süütegudes kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui sünnitatud kahju ületab viissada krooni, siis karistatakse süüdlast[1]):

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui aga rikkumine oli vähetähtis, siis karistatakse süüdlast[1]):

rahatrahviga mitte üle kahekümne viie krooni.

*515. Süüdlast jõe, kanali, allika või kaevu ummistamises, neisse seesuguste ainete pildumisega, mis ei riku vett, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahekümne viie krooni.

*516. Süüdlast:

1) üldtarvitusel oleva maa- või veetee või riigi või omavalitsuse päralt oleva ja üldtarvitusel seisva ehituse või asja tahtlikus rikkumises;

2) piiri, otsimistööde või uurimistööde märgi või riigi, omavalitsuse või nende poolt lubatud rajamistööde tegemisel teede ehitamise tarbeks või riiklikkude maamõõtmistööde jaoks ülespandud märgi tahtlikus rikkumises või ümberpaigutamises;

3) võõra viljapuu- või aiavilja või külvi tahtlikus rikkumises[1]);

4) võõra kalapüüniste või kalapüügi-abinõude tahtlikus rikkumises[1]),

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui seesugune rikkumine oli vähetähtis, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

*517. Süüdlast selles, et ta rikkus:

1) riigi või omavalitsuse loaga ülesseatud avalikku mälestussammast;

2) teaduse- või kunstieset, mis avaliku raamatukogu, muuseumi või muu riikliku, omavalitsusliku või

---

[1]) § 514 ja 516 esimese lõike punktides 3 ja 4 tähendatud süütegudes kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

ühiskondliku hoiukoha päralt või muinsuskaitse all;

3) ehitust, mida tarvitatakse riigi kaitseks või mis seatud korda selleks otstarbeks;

4) riigi või omavalitsuse toiduainete ladu või kaitseväe tagavarade, laskemoona või kaitseväe muu varustuse ladu;

5) hüdrotehnilist kõrgeväärtuslikku ehitust, mida tarvitatakse liikumise või niisutamise abinõuks või üleujutamise ärahoidmise abinõuks;

6) hoiatusmärki, mis teadvalt pandud isikliku julgeoleku kaitseks;

7) võõrast elutsematut hoonet või laeva[1]);

8) võõraid kariloomi jootmiskoha või toidutagavarade mürgitamisega või taudi ülekandmisega;

9) kalu võõrais vetes vee mürgitamisega või plahvatusega;

10) viinamarjapõõsast võõras viinamarjaaias phyloxera ülekandmisega,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

Sama karistuse alla langeb süüdlane hoiatusmärgi ümberpaigutamises, mis teadvalt pandud isikliku julgeoleku kaitseks.

*518. Süüdlast selles, et ta rikkus vee, gaasi, nafta või elektri juhtimise vahendit, mis oli üldtarvitusel, või võõra tööstusettevõtte käimapanemise vahendit, kui seesugune rikkumine sünnitas seisaku selle vahendi töötamises või ähvardas isiklikku julgeolekut või varanduse puutumatust, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

519. Süüdlast selles, et ta rikkus:

1) võõrast dokumenti, mis võis tõendada õiguse või kohustuse tekkimist, muutumist või kustumist;

2) võõrast posti või telegraafi kirjavahetust, mis oli posti-telegraafi asutuse korralduses;

3) dokumenti, mis kuulus riigi või omavalitsuse asutuse asjatoimetusse,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane seesuguse dokumendi või kirjavahetuse peitmises või omastamises.

Katse on karistatav.

---

[1]) § 517. esimese lõike p. 7. tähendatud süüteos kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

Kui tehtud kahju on vähetähtis või kui süüdlane andis vabatahtlikult tagasi peidetud või omastatud dokumendi või kirjavahetuse enne kohtuotsuse, -resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist ja kui selle peitmise või omastamise tagajärjel ei olnud kahjulikke järeldusi, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu.

*520. Süüdlast haua, hauasamba või -risti rikkumises karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

521. Süüdlast selles, et ta rikkus:

1) võõrast elutsetavat hoonet, laeva või seesugust elutsematut hoonet, laeva või muud ruumi, kus tol ajal teadvalt inimene viibis, kelle elu sattus hädaohtu seesuguse rikkumise tõttu;

2) võõrast kaevandust või naftaallikat;

3) võõrast tulekustutamise või päästmise vahendit, sihiga takistada tulekahju kustutamist või hukkujate päästmist;

4) võõrast vahendit või ehitust, mida teadvalt tarvitati tööliste isikliku julgeoleku kaitseks tööstusettevõttes, kaevandustööstuses või ehitus- või mullatöödel,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

**522. Süüdlast selles, et ta rikkus üldisel, riigi või omavalitsuse tarvitusel olevat telegraafi või telefoni või eratarvitusel olevat kõrgehinnalist telegraafi või telefoni, kui seesugune rikkumine sünnitas seisaku nende töötamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Kui seesugune telegraafi või telefoni rikkumine saadeti korda sihiga panna seisma riiklikkude või omavalitsuslikkude teadete edasiandmist, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

Katse on karistatav.

523. Süüdlast selles, et ta rikkus üldtarvitusel olevat veeteed, paisu, veemahalaskekohta, tammi, silda või muud ehitust, mis määratud ülekäimiseks, laevasõiduks või üleujutamise ärahoidmiseks, kui seesugune rikkumine sünnitas üleujutamise või katkestas ühenduse, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui seesuguse rikkumisega tekkis hädaoht inimese elule, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

524. Süüdlast selles, et ta raudtee liikumist, laeva- või õhusõitu hädaohtlikuks tehes rikkus:

1) raudteed või raudtee veerevat koosseisu;

2) laeva või õhulaeva;

3) hoiatusmärki, mis seatud raudtee liikumise, laeva- ja õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta raudteel, veeteel, laeval või õhulaeval teenimise õiguse, samuti raudtee või laevade või õhulaevade ehituste alal ehitajaks või tööettevõtjaks olemise õiguse ühest kuni viie aastani.

Kui seesuguse rikkumise tõttu tekkis raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetus, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Kui aga seesugune rikkumine saadeti korda sihiga tekitada raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetust, siis karistatakse süüdlast:

käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud juhtudel —

sunnitööga mitte üle kümne aasta;

käesoleva paragrahvi teises lõikes nimetatud juhtudel —

tähtajata sunnitööga või sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

525. Paragrahv 524 määratud karistuste alla ja selles nimetatud alustel langeb:

1) süüdlane selles, et ta rikkudes raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolekut andis valesti sarnase märgi, mida tarvitatakse raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks;

2) raudtee, veetee, laeva või õhulaeva teenistuses olev isik, kes süüdlane selles, et ta rikkudes raudtee liikumise,, vee- või õhusõidu julgeolekut ei täitnud eeskirju, mis seatud seadusega või sundmäärusega raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks.

526. Raudtee, laeva või õhulaeva ehitajat, raudteevalitsuse liiget või muud isikut, kes juhatas või korraldas raudtee või selle veereva koosseisu, laeva või õhulaeva ehitamist, parandamist või ekspluateerimist või kes valvas sarnase ehitamise, parandamise või eks-

pluateerimise üle ja kes süüdlane selles, et ta tarvitas või laskis tarvitada teadvalt kõlbmatut või puudulikul määral materjali või et ta teadvalt ei täitnud tehnilisi eeskirju või laskis sündida nende täitmatajätmist, või et ta ei võtnud käsitusele abinõusid, mis tarvilikud raudtee või selle veereva koosseisu, laeva või õhulaeva julgeoleku kindlustamiseks liikumisel, kui seesugune tegu rikkus raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolekut, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui seesuguse kuriteo tagajärjel tekkis raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetus, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta või vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Samade karistuste alla ja samal alusel langeb raudtee ehituse või raudtee veereva koosseisu, laeva või õhulaeva vastuvõtja, kes süüdlane selles, et ta need võttis vastu kõlblikkude pähe teadvalt seesuguses mitterahuldavas seisukorras, mis sisaldas hädaohtu raudtee liikumisele, laeva- või õhusõidule.

527. Inseneri, tehnikut või tööettevõtjat, kes süüdlane kõlbmatu või puudulikul määral materjali tarvitamises või tehniliste eeskirjade täitmatajätmises ehitustöödel, kui selle tagajärjel tekkis hoone, ehituse või nende osa sisselangemine, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta ehituste tegemise või ehitustöö ettevõtete oma peale võtmise õiguse ühest kuni viie aastani ja kohtuotsuse ajalehes avalikult välja kuulutada.

****528.** Süüdlast võõra varanduse rikkumises, süütamisega, plahvatusega või uputusega karistatakse[1]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Kui seesugusel viisil rikuti võõrast metsa, aeda, põlluvilja kõrrel, turbaraba, naftaallikat, ehituspuude, põletispuude, kauba, põllumajandussaaduste, toiduainete, lõhkeainete või kergesti süttivate ainete või lõhkeabinõude ladu, elutsematut hoonet või laeva, siis karistatakse süüdlast:

---

[1]) §528 esimeses lõikes tähendatud süüteos kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale (KKS § 5).

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

Kui aga see rikkumine asjade iseloomu või oleku või teo kordasaatmise tingimuste tõttu teadvalt ähvartulekahju, plahvatuse või uputuse levinemise hädaohuga § 529 nimetatud hoonetele, laevadele, ruumidele või kohtadele, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta. (R).

Käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes nimetatud juhtudel langeb süüdlane samas lõikes määratud karistuse alla, kuigi rikutud asjad olid tema omandus.

Katse on karistatav.

529. Süüdlast selles, et ta rikkus süütamisega, „plahvatusega või uputusega:

1) riigi või omavalitsuse asutuse ruumi, avalikku raamatukogu või muuseumi või muud riiklikku, omavalitsuslikku või ühiskondlikku teaduse- või kunstiesemete hoiukohta;

2) elusetavat hoonet või laeva, kaevandust või seesugust elutsematut hoonet, laeva, ruumi või muud kohta, kus tol ajal teadvalt inimene viibis, kelle elu sattus hädaohtu,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Kui see rikkumine saadeti korda mitme isiku kokkuleppel ja seejuures korraga mitmes kohas linnas, alevis või külas, siis karistatakse süüdlast:

tähtajata sunnitööga.

530. Süüdlast selles, et ta valmistas ette:

1) raudtee, selle veereva koosseisu või raudtee liikumise julgeoleku kindlustamiseks seatud märgi rikkumist sihiga tekitada raudteerongi õnnetust;

2) laeva või õhulaeva või laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks seatud märgi rikkumist sihiga tekitada laeva või õhulaeva õnnetust;

3) § 529 ettenähtud rikkumist,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb isik, kes leppis kokku teise või mitme isikuga käesolevas paragrahvis ettenähtud süüteo kordasaatmiseks.

***531.** Süüdlast selles, et ta rikkus ettevaatamata:

1) üldisel, riigi või omavalitsuse tarvitusel olevat telegraafi või telefoni, kui see rikkumine tekitas seisaku nende töötamises;

2) § 523 nimetatud asja, kui see rikkumine tekitas üleujutamise või katkestas ühenduse,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*532. Süüdlast selles, et ta tehes hädaohtlikuks raudtee või maantee liikumist, laeva- või õhusõitu rikkus ettevaatamata:

1) maanteed või raudtee liini või raudtee veerevat koosseisu;

2) laeva või õhulaeva;

3) maantee või raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks seatud hoiatusmärki,

karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui sellest tekkis jõuvankri, raudteerongi, laeva või õhulaeva õnnetus, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta maanteel, raudteel, veeteel, laeval või õhulaeval teenimise õiguse, samuti maantee, raudtee, laevade või õhulaevade ehituste alal ehitajaks või tööettevõtjaks olemise õiguse ühest kuni viie aastani.

*533. Paragrahv 532 määratud karistuste alla ja selles tähendatud alustel langeb:

1) süüdlane raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks seatud signaali ettevaatamata valesti andmises, kui sellega rikuti raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolekut;

2) raudtee, veetee, laeva või õhulaeva teenija, kes süüdlane raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeoleku kindlustamiseks seatud seaduse või sundmääruse eeskirjade ettevaatamatus täitmatajätmises, kui sellega rikuti raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolekut;

3) paragrahv 526 nimetatud isik, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamata tarvitas või laskis tarvitada kõlbmatut või puudulikul määral materjali raudtee või selle veereva koosseisu, laeva või õhulaeva ehitamisel, parandamisel või ekspluateerimisel, seesuguste ehitamiste, parandamiste või ekspluateerimise järelevalvamisel, või selles, et ta ei täitnud tehnilisi eeskirju, või lubas nende täitmatajätmist, või et ta ei võtnud käsitusele abinõusid, mis tarvilikud raudtee või selle

veereva koosseisu, laeva või õhulaeva julgeoleku kindlustamiseks liikumisel, või et ta ettevaatamata võttis vastu mitterahuldavas seisukorras raudtee ehituse, selle veereva koosseisu, laeva või õhulaeva, kui see rikkus raudtee liikumise, laeva- või õhusõidu julgeolekut.

*534. Süüdlast § 528 teises lõikes ja § 529 nimetatud asja ettevaatamatus rikkumises süütamisega, plahvatusega või uputusega karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

*535. Paragrahvides 531—534 ettenähtud ettevaatamatuid tegusid ei loeta süütegudeks, kui süüdlase teo läbi tekitatud, neis paragrahvides tähendatud, hädaoht kõrvaldati ta enese poolt või ta ülesandmise põhjal, või kui tule, plahvatuse või uputuse mõju lõpetati juba algul.

*536. Süüdlast selles, et ta ei teatanud või õigel ajal ei teatanud raudteevahile või muule isikule, kes valvas maa-, õhu- või veeteede julgeolekut, süüdlase poolt juhtumisi tehtud teerikkumisest, mis tegi teel liikumise hädaohtlikuks, või süüdlase poolt juhtumisi tehtud hoiatusmärgi rikkumisest, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

31. peatükk.

Leiu teatamatajätmine, võõra varanduse omastamine ja usalduse kuritarvitamine[1]).

*537. Süüdlast selles, et ta ei teatanud seatud korras:

1) tema poolt leitud teadmata kelle päralt olevast varandusest, mille väärtus ületab kolm krooni;

2) süüdlase karja hulka või tema maa peale tulnud teadmata kelle päralt olevast hulkuvast koduloomast,

karistatakse:

---

[1]) Omastamises, mis on korda saadetud abikaasade või ülenevate ja alanevate sugulaste vahel, kuulub asja algatamine ainuüksi süüteost kannatanule ja neid asju võib kuni kohtuotsuse seadusejõusse astumiseni lõpetada leppimise teel (KKS § 5).

rahatrahviga mitte üle kümne krooni.

*538. Süüdlast selles, et ta tahtlikult jättis oma kätte omandamise sihiga või et ta tahtlikult raiskas:

1) tema poolt leitud või tema juurde unustatud teadmata kelle päralt oleva varanduse, mille väärtus ületab kolm krooni;

2) teadmata kelle päralt oleva hulkuva kodulooma, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*539. Süüdlast selles, et ta omastas:

1) võõra maa seest tema poolt leitud peitevara;

2) tema poolt leitud või tema juurde unustatud võõra varanduse või hulkuva kodulooma, kelle peremees omastamise ajal süüdlasele oli teada,

karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui aga süüdlane omastamise ajal teadis, et peremees otsib taga seda varandust, või kui peremees nõudis selle tagasiandmist süüdlaselt, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

**540. Süüdlast tema kätte usaldatud võõra vallasvara omastamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui omastatud varanduse väärtus ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

Kui omastatud varanduse väärtus ei ületa kaht krooni või kui süüdlane andis tagasi vabatahtlikult enne kohtuotsuse, -resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist omastatud varanduse, või muul viisil rahuldas kahjusaajat, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (J).

Kui aga käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes ettenähtud omastamine saadeti korda kergemeelselt, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu. (J).

**541. Haigekassa juhatuse liikmeid, samuti ka ettevõtte omanikku, kus haigekassa olemas, või haigekassa asjade ajamiseks kinnitusameti poolt eriti määratud isikuid, kes süüdlased selles, et nad:

1) haigekassast andsid rahalist toetust isikule, kellel teadvalt selleks õigust ei olnud või kes ei olnud haigekassa osanik, või seesuguse isiku perekonnaliikmele;

2) haigekassa raha või muud varandust teadvalt kulutasid seesugusteks otstarbeteks, mis ei ole ette nähtud kassa põhikirjas,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Kui toetuse või kulutatud summa ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

Kui süüdlane vabatahtlikult andis tagasi enne kohtuotsuse, -resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist väljaantud toetuse või ärakulutatud summa või varanduse haigekassale või rahuldas muul viisil haigekassat, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (J).

Kui aga käesoleva paragrahvi kolmandas lõikes ettenähtud kuritegu kergemeelselt saadeti korda, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu. (J).

542. Pangakontori või rahavahetusasutuse pidajat, juhatajat või teenijat, samuti igaühte, kes võtab võõrast vallasvara hoiule, panti või muudeks teatavateks operatsioonideks, kui nad süüdlased sarnase neile usaldatud varanduse omastamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

543. Isikut, keda riigi või omavalitsuse võim volitanud andma abi tulekahju, rahva toitlusainete puuduse või muu ühiskondliku õnnetuse läbi kannatajatele ja kes süüdlane selles, et ta:

1) omastas varandust, mida pidi jagatama välja kannatajatele;

2) varandusest, mida pidi jagatama välja kannatajatele, omakasu tõukel andis abi isikule, kellel ei olnud õigust saada seda abi,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

544. Isikut, kes volikirja või muu seadusliku volituse järgi kohustatud hoolt kandma võõra varanduse või varandusliku huvi eest ja kes süüdlane oma volituse tarvitamises teadvalt kahjuks temale usaldatud varandusele või varanduslikule huvile, kui sellest kuritarvitusest järgnes kahju, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui sünnitatud kahju ületab tuhat krooni või kui selle kuritarvituse saatis korda eestkostja eestkostealuse kahjuks, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Viimase karistuse alla langeb ka eestkostja või hooldaja, kes süüdlane ta valitsemisel oleva võõra vallasvara omastamises.

545. Riigi või omavalitsuse, samuti heategeva, krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi teenijat, kes süüdlane oma teenistusseisu tarvitamises teadvalt kahjuks teenistusalal tema hoolele usaldatud varandusele või varanduslikule huvile, kui sellest kuritarvitusest järgnes kahju, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Oli aga kahju niivõrd suur, et sellest järgnes krediitasutuse asjade korratus või halvenemine, või et selle tõttu paljud isikud kaotasid oma varanduse, või kui sellest tekkis tähtis kahju riigile, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langevad käesolevas paragrahvis nimetatud isikud, kes süüdlased teenistusalal nende käes oleva varanduse omastamises või teenistusalal nende valve all oleva varanduse varguses.

Viimasel juhul on varguse katse karistatav.

546. Krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi juhatajat või asjade korraldajat, kes süüdlane:

1) sarnase asutuse, ühisuse või seltsi varanduse tarvitamises seesugusteks operatsioonideks, mis põhikirja järgi ei olnud lubatud;

2) riigivalitsuselt ettevõtte vajaduste jaoks saadud kapitalide tarvitamises määratud otstarbe vastaselt,

kuigi sarnane tegu saadeti korda nimetatud asutuse, ühisuse või seltsi otsuste täitmiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui aga sarnase teo tagajärjeks oli maksmiste seismapanek või nimetatud asutuse, ühisuse või seltsi maksujõuetuks tunnustamine, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla ja samal alusel langeb käesolevas paragrahvis nimetatud isik, kes süüdlane selles, et ta riigivalitsuselt ettevõtte vajaduste jaoks saadud kapitale ei tarvitanud ei määratud otstarbele vastavalt ega üldse ettevõtte vajaduseks.

547. Aktsiaseltsi või osaühisuse asutajat või krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi juhatajat või asjade korraldajat, kes süüdlane:

1) teadvalt valeteadete andmises riigivalitsusele asutatava aktsiaseltsi või osaühisuse kohta seltsi või ühisuse asutamiseks loa nõutamisel, kui seesugune valeteadete andmine võis sünnitada kahju aktsionäridele või osanikkudele;

2) teadvalt valeteadete mahutamises asutuse, ühisuse või seltsi asjade seisu või arvete kohta kuulutuses, aruandes, bilansis või äriraamatus;

3) teadvalt vale jaotusarve esitamises dividendi väljaarvamise ja väljaandmise kohta;

4) obligatsioonide või pantkirjade väljaandmises, mis põhikirja või sellekohaste eeskirjade järgi ei olnud kindlustatud või hoiupiletite väljaandmises vastavat hoiusummat vastu võtmata;

5) obligatsioonide või muude väärtpaberite väljaandmises suuremas summas kui see oli lubatud,

kuigi see tegu saadeti korda nimetatud asutuse, ühisuse või seltsi otsuste täitmiseks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

32. peatükk.

Vargus, röövimine ja väljapressimine[1]).

***548.** Süüdlast võõra vallasvara riisumises salaja või avalikult, omastamise sihiga, karistatakse selle varguse eest:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

[1]) Varguses, mis on korda saadetud abikaasade või ülenevate ja alanevate sugulaste vahel, kuulub asja algatamine ainuüksi süüteost kannatanule ja neid asju võib kuni kohtuotsuse seadusjõusse astumiseni lõpetada leppimise teel (KKS § 5).

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kohus võib vangimaja karistust pikendada kuni kahe aastani, kui vargus oli saadetud korda: erilise jultumusega; usalduse rikkumisega; tõkete või lukustuste kõrvaldamisega, mis takistasid pääsemist õue, hoonesse või muusse ruumi või hoiukohta; raudteerongi liikumise või selle peatuse ajal; öösel; kui riisutud varandus kahjusaaja toitmiseks oli teadvalt hädatarvilik.

Kui riisutud varanduse väärtus ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga riisutud varanduse väärtus ei ületa kahte krooni, või kui süüdlane vabatahtlikult andis tagasi enne kohtuotsuse, -resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist riisutud varanduse või rahuldas kahjusaajat muul viisil, või kui vargus saadeti korda äärmise häda sunnil, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane § 519 nimetatud dokumendi või kirjavahetuse riisumises salaja või avalikult, omastamise sihiga.

Katse on karistatav.

549. Süüdlast selles, et ta varastas:

1) varandust, selleks otstarbeks lahtikaevatud või rikutud hauast;

2) varandust, mis tulekahju, üleujutuse, laevaõnnetuse või muu ühiskondliku õnnetuse tõttu oli hädaohus, kui vargus saadeti korda seesuguse õnnetuse ajal;

3) riigi päralt olevaid sõjariistu, padruneid, püssirohtu või muid asju, mis kuulusid pealetungimise või kaitse abinõude hulka, kui vargus oli äriajamiseks, või olgugi mitte äriajamiseks, kuid kui see vargus saadeti korda ladudest või kaitseväe hoiukohtadest või ruumidest,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

550. Süüdlast varguses elutsetavast hoonest, laevast või muust ruumist või sarnasest elutsematust ruumist, kus tol ajal teadvalt inimene viibis, või aiaga ümbritsetud elutsetava hoone õuest:

1) kui süüdlane ennast varustanud oli sõjariistaga või muu abinõuga kallaletungimiseks või kaitseks;

2) öösel, kui sealjuures süüdlane tungis sellesse

ruumi või õue valevõtme abil või rikkudes tõkkeid või lukustusi, mis takistasid ruumi või õue pääsemist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

551. Süüdlast varguses, mis saadeti korda:

1) öösel mitme isiku poolt, kes olid endid varustanud sõjariistaga või muu abinõuga kallaletungimiseks või kaitseks, elutsetavast hoonest, laevast või muust ruumist, sarnasest elutsematust ruumist, kus tol ajal teadvalt inimene viibis, või aiaga ümbritsetud elutsetava hoone õuest, kui seejuures süüdlane tungis sellesse ruumi või õue valevõtme abil või rikkudes tõkkeid või lukustusi, mis takistasid pääsemist ruumi või õue;

2) salgaga,

karistatakse:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav.

****552.** Süüdlast hobusevarguses karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (J).

Kui aga süüdlane saatis korda hobusevarguse enne viie aasta möödumist, pärast karistuse ärakandmist varem kordasaadetud hobusevarguse eest, arvates selle karistuse ärakandmise päevast, või kui hobusevargus temale oli äriajamiseks, siis karistatakse teda:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta. (R).

Katse on karistatav.

***553.** Süüdlast § 548 esimeses ja teises lõikes ettenähtud varguses, mis saadeti korda pärast kahel korral karistuse ärakandmist varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

554. Süüdlast varguses, mis saadeti korda pärast karistuse ärakandmist mitte vähem kui kolmel korral varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga süüdlane mõne nimetatud süüteo eest karistusena ära kandis vangimaja üle ühe aasta ja uuesti korda saadetud varguse eest enne nimetatud tähtaja möödumist kohtu poolt tunnustatakse vangimaja karistuse vääriliseks samuti üle ühe aasta, siis karistatakse teda:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav.

555. Süüdlast võõra vallasvara riisumises omastamise sihiga meelemõistuseta olekusse viimise, kehavigastuse, karistatava ähvarduse või isiku kallal vägivalla tarvitamisega karistatakse selle röövimise eest:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui röövimine saadeti korda:

1) üliraske või raske kehavigastusega;

2) lahtisel merel;

3) mitme isiku poolt, kes tungisid selleks elusetavasse hoonesse või muusse ruumi;

4) isiku poolt, kes oli ennast varustanud sõjariistaga või muu abinõuga kallaletungimiseks või kaitseks;

5) isiku poolt, kes oli kandnud mitte vähem kui kahel korral karistust varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest, enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast,

siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle viieteist-kümne aasta.

Kui röövimine saadeti korda:

1) tapmisega;

2) salgaga;

3) isiku poolt, kes oli kandnud mitte vähem kui kolmel korral karistust varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest, enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast,

siis karistatakse süüdlast:

surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane § 519 nimetatud dokumendi või kirjavahetuse riisumises käesolevas paragrahvis nimetatud tingimustel.

Katse on karistatav.

556. Süüdlast selles, et ta sihiga saada endale või teisele varanduslikku kasu sundis kehavigastuse, ka-

ristatava ähvarduse või isiku kallal vägivalla tarvitamisega ära andma varanduslikku õigust või astuma muusse kahjulikku varanduslikku tehingusse, karistatakse selle väljapressimise eest:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui väljapressimine saadeti korda:

1) üliraske või raske kehavigastusega;

2) mitme isiku poolt, kes selleks tungisid elutsetavasse hoonesse või muusse ruumi;

3) isiku poolt, kes oli ennast varustanud sõjariistaga või muu abinõuga kallaletungimiseks või kaitseks;

4) salgaga;

5) isiku poolt, kes oli kandnud mitte vähem kui kolmel korral karistuse varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest, enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav.

33. peatükk.

Kelmus[1]).

**557. Süüdlast:

1) võõra vallasvara riisumises omastamise sihiga pettuse abil;

2) avatlemises pettuse abil sihiga saada endale või teisele varanduslikku kasu, ära andma varanduslikku õigust või astuma muusse kahjulikku varanduslikku tehingusse,

karistatakse selle kelmuse eest:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui kahju ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

---

[1]) Kelmuses, mis on korda saadetud abikaasade või ülenevate ja alanevate sugulaste vahel, kuulub asja algatamine ainuüksi süüteost kannatanule ja neid asju võib kuni kohtuotsuse seadusjõusse astumiseni lõpetada leppimise teel (KKS § 5).

Kui aga kahju ei ületa kahte krooni või kui süüdlane vabatahtlikult andis tagasi enne kohtuotsuse, -resolutsiooni või vandekohtunikkude verdikti kuulutamist varanduse või rahuldas kahjusaajat muul viisil, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu. (J).

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane § 519 nimetatud dokumendi või kirjavahetuse riisumises omastamise sihiga, pettuse abil.

Katse on karistatav.

*558. Süüdlast asja edasiandmises kriminaalseadusega käivuseks keelatud või süüteo läbi saadud asja pähe, kui saadi kätte tehingu järgi kokkulepitud hind täielt või osalt, karistatakse selle kelmuse eest:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Karistatava tehingu järgi saadud raha või muu varandus võetakse süüdlaselt või nõutakse temalt sisse vastav summa.

**559. Süüdlast selles, et ta:

1) pantis, müüs või muul viisil võõrandas enne ostuhinna lõplikku väljamaksmist masina, tööriista või muu vallasvara, mis ostetud väikekauplusest järelmaksuga, kuulus koduse majapidamise, põllumajapidamise (välja arvatud elav inventar) või tööstuse sisseseadesse ja mis määratud tarvitamiseks, mitte aga äratarvitamiseks, või edasimüümiseks;

2) varjas või pantis, müüs või muul viisil võõrandas väikelaenuasutuse nõusolekuta asja, mis oli omandatud selle asutuse poolt saadud laenu eest ja pidi olema selle laenu kindlustuseks, kuid oli jäetud laenaja tarvitamiseks, kui laenusumma veel ei olnud täielt tagasi makstud,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui kahju ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

Katse on karistatav.

560. Süüdlast kinnitussumma vastuvõtmises oma nõudmisel varanduse eest, mis kinnitatud rikkumise

vastu, kui rikkumist teadvalt ei olnud või kui süüdlane varjas asjaolu, et varandus oli rikutud põhjusel, mis temalt õiguse võttis saada kinnitussummat, karistatakse selle kelmuse eest:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

561. Süüdlast kelmuses:

1) kui ta selleks valesti esines riigi või omavalitsuse teenijana või isikuna, kes täidab seesuguse teenija poolt antud ülesannet;

2) mis saadeti korda salgaga,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

***562.** Süüdlast § 557 esimeses lõikes ettenähtud kelmuses, mis saadeti korda pärast kahel korral karistuse ärakandmist varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

563. Süüdlast kelmuses, mis saadeti korda pärast karistuse ärakandmist mitte vähem kui kolmel korral varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui süüdlane mõne nimetatud süüteo eest karistusena ära kandis vangimaja üle ühe aasta ja uuesti kordasaadetud kelmuse eest enne sama tähtaja möödumist kohtu poolt tunnustatakse vangimajakaristuse väärilisekс samuti üle ühe aasta, siis karistatakse teda:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav.

564. Süüdlast kinnitatud varanduse süütamises, plahvatuses või uputuses kinnitussumma saamise sihiga, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Katse on karistatav.

Pankrott, liigkasuvõtmine ja muud karistatavad seadusvastased teod varanduse asjus.

565. Kohtu poolt maksujõuetuks tunnustatud võlgnikku, kes süüdlane:

1) maksujõuetuks tunnustamisel oma varanduse varjamises ülesandmata jätmise või valeteadete andmise teel sihiga pääseda võlgade tasumisest;

2) konkurss-tompu vähendava võlakohustuse väljaandmises täielt või osalt väljamõeldud võla peale, või oma varanduse tasuta edasiandmises, ümberkinnistamises või muul viisil varjamises pärast maksujõuetuks tunnustamist, kui see sündis sihiga pääseda võlgade tasumisest;

3) täielt või osalt väljamõeldud võla peale võlakohustuse väljaandmises või oma varanduse tasuta edasiandmises, ümberkinnistamises või muul viisil varjamises, olgugi enne maksujõuetuks tunnustamist, kuid ette nähes,, et sarnane tunnustamine sünnib paratamata lähemal ajal, kui see sündis sihiga pääseda võlgade tasumisest,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

566. Kohtu poolt kaubanduslikult maksujõuetuks tunnustatud võlgnikku, kes süüdlane § 565 ettenähtud süütegudes, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Oli aga kahju niivõrd suur, et sellest järgnes krediitasutuse asjade korratus või halvenemine, või et selle tõttu paljud isikud kaotasid oma varanduse, või kui sellest tekkis tähtis kahju riigile, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

567. Krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi juhatajat või asjade korraldajat, kes süüdlane selles, et ta:

1) seesuguse asutuse, ühisuse või seltsi kohtu poolt maksujõuetuks tunnustamisel keeldus teatamast kohtule või vastavale võimule seaduses määratud juhtudel ja korras selle asutuse, ühisuse või seltsi varandusest, või sarnasel teadaandmisel andis valeteate nende varandusest, kui seesugune keeldumine sündis või teade

anti sihiga aidata kaasa asutusele, ühisusele või seltsile pääseda võlgade tasumisest;

2) andis välja täielt või osalt väljamõeldud võla peale võlakohustuse, mis vähendab seesuguse asutuse, ühisuse või seltsi varandust, või andis edasi tasuta, kinnistas ümber või varjas muul viisil selle varandust sihiga aidata kaasa asutusele, ühisusele või seltsile pääseda võlgade tasumisest, kui seesugune kohustuse väljaandmine või varanduse tasuta edasiandmine, ümberkinnistamine või varjamine sündis pärast maksmiste lõpetamist seesuguse asutuse, ühisuse või seltsi poolt või pärast nende maksujõuetuks tunnustamist, või olgugi enne, kuid ette nähes, et sarnane lõpetamine või tunnustamine sünnib paratamata lähemal ajal;

kui seejuures järgnes asutuse, ühisuse või seltsi maksujõuetuks tunnustamine või maksmiste seismapanek,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Oli aga kahju niivõrd suur, et sellest järgnes krediitasutuse asjade korratus või halvenemine või et selletõttu paljud isikud kaotasid oma varanduse või kui sellest tekkis tähtis kahju riigile, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

568. Paragrahvides 565—567 ettenähtud süütegude osaliseks nende kordasaatmise puhul loetakse ja osalisena karistatakse süüdlast:

1) nendele tegudele kihutamises;

2) maksu nõudmises või vastuvõtmises seesuguse kohustuse järgi, mis teadvalt oli antud välja nimetatud paragrahvides tähendatud tingimustel;

3) tasu eest omandamise näol seesuguse varanduse tasuta omandamises, mis teadvalt oli antud üle nimetatud paragrahvides tähendatud tingimustel;

4) varanduse varjamises või varjamisest osavõtmises nimetatud paragrahvides tähendatud tingimustel.

569. Kaubanduslikult maksujõuetuks tunnustatud isikut, kes süüdlane kergemeelses äriasjade ajamises, samuti ka pillamises, mis oli põhjuseks ta maksujõuetusele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta kauplemise õiguse ühest kuni viie aastani või jäädavalt.

570. Krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi juhatajat või asjade korraldajat, kes süüdlane selles, et ta ajas kergemeelselt seesuguse asutuse, ühisuse või seltsi asju, või saatis korda pillamise neis asjus, kui sarnane asjaajamine või pillamine tekitas maksmiste lõpetamise seesuguse asutuse, ühisuse või seltsi poolt või nende maksujõuetuks tunnustamise, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Peale selle võib kohus süüdlaselt võtta käesolevas paragrahvis nimetatud asutuste, ühisuste või seltside juhatamise või asjade korraldamise õiguse ühest kuni viie aastani või jäädavalt.

571. Krediit- või kooperatiivasutuse, osaühisuse või aktsiaseltsi juhatajat või asjade korraldajat, kes süüdlane seadusega või põhikirjaga nõutavate korralduste tegematajätmises ettevõtte asjade likvideerimiseks nende tingimuste olemasolekul, mil seadusega või põhikirjaga ette kirjutatakse sarnane likvideerimine, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui asutuse, ühisuse või seltsi asjade seisukord oli teadvalt sarnane, mil seadusega või põhikirjaga ette kirjutatakse teatada asutuse, ühisuse või seltsi maksujõuetusest, siis karistatakse süüdlast selle ülesandmise kohuse täitmatajätmises:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

*572. Isikut, kellel olid teadvalt käepärast mingisugused võimalused oma võlauskuja rahuldamiseks ja kes süüdlane:

1) nendest võimalustest teatamata jätmises kohtule või sellekohasele võimule seaduses määratud juhtudel ja korras;

2) nendest teatamisel kohtule või sellekohasele võimule valeteate andmises võlauskuja kahjuks,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb:

1) süüdlane valeteate andmises kohtule, et ta kaotanud maksmata veksli;

2) süüdlane valeteate või tõenduse andmises seaduses määratud korral temalt allkirja võtmisel pärandusvara kinnipitserdamise ja üleskirjutamise või kohtu kutsetoimetuse avamise puhul.

572[1]. Süüdlast selles, et ta esitas põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise komisjonile väljamõeldud võlanõudmise, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb võlgade korraldamist paluv põllupidaja või kalur, kes süüdlane selles, et ta esitas põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise komisjonile valeandmeid oma varanduslikku seisukorra kohta.

*572[2]. Põllupidajat- või kalurit-võlgnikku, kes süüdlane selles, et ta ei esitanud põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise komisjonile viimase poolt antud tähtajal ja korras aruannet oma vara ja tulude valitsemise kohta, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*573. Süüdlast selles, et ta riisus, varjas, rikkus, tasuliselt või tasuta võõrandas või pantis oma panditud, aresti või sekvestri all olevat vallasvara, või seesugust vallasvara, mille aresti või sekvestri alla panemise kohta vastava võimu poolt korraldus ehk küll juba teadvalt oli tehtud, kuid millele arest või sekvester veel ei olnud pandud, kui need teod saadeti korda võlauskuja või muu isiku kahjuks, kelle õigused olid kindlustatud selle varandusega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

*573[1]. Süüdlast selles, et ta tööstus- või kaubandusettevõtte võõrandamisel sääraste ettevõtete üleminekuks määruste kohaselt esitatavasse nimekirja ei kandnud mõnda võõrandatava ettevõtte võlausaldajat või tähendas selles nimekirjas mõnele võlausaldajale kuuluva võlasumma tõelisest vähemana, kui sellest järgnes kahju võlausaldajaile, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla ja samadel alustel langeb ka süüdlane selles, et ta omandas tööstus- või kaubandusettevõtte teades, et selle ettevõtte võõrandaja ettevõtte üleminekul süüdlasele saatis korda eelmises lõikes ettenähtud süüteo.

*573[2]. Süüdlast selles, et ta tööstus- või kaubandusettevõtte võõrandamisel sääraste ettevõtete üleminekuks määruste kohaselt esitatavasse nimekirja ettevaatamatuse tõttu jättis kandmata mõne võõrandatava ettevõtte võlausaldaja või tähendas selles nimekirjas

mõnele võlausaldajale kuuluva võlasumma tõelisest vähemana, kui sellest järgnes kahju võlausaldajaile, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*573[3]. Süüdlast selles, et ta tööstus- või kaubandusettevõtte võõrandamisel sääraste ettevõtete ülemineku määruste kohaselt esitatavasse nimekirja teadvalt valesti tähendas võõrandatava ettevõtte võlausaldajate elukoha või asukoha, kui sellest järgnes kahju võlausaldajaile, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

*574. Süüdlast selles, et ta leppis kokku teise isikuga, lubades viimasele laenata kapitali ja nõudes selle kohustuse protsente üle seaduses lubatud ülemmäära, või võttis rahalise kohustuse puhul üle selle ülemmäära protsente või muud rahalist tasu, karistatakse selle liigkasuvõtmise eest:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Peale selle võib kohus määrata süüdlaselt tasuraha mitte üle kolme tuhande krooni.

Sama karistuse alla ja samadel alustel langeb süüdlane liigkasulise kohustuse teadvalt omandamises.

Sama karistuse alla langeb krediitasutuse juhataja või asjade korraldaja, kes süüdlane selles, et ta võttis krediitasutusele makstavaid otseseid kulusid üle seaduses või sundmääruses lubatud ülemmäära.

Liigkasuline kohustus tunnustatakse tühiseks protsendimäära suhtes ja võlgnikud vabanevad sel juhul üldse protsentide maksmise kohustusest, kuid laenuandjale jääb õigus saada tagasi tõesti antud kapitali, arvatud maha kättesaadud summad, kusjuures kohustuse tähtaeg pikendatakse kaheks aastaks, arvates kohtuotsuse seadusjõusse astumisest, kui kohustuses eneses ei ole nähtud ette pikemat tähtaega.

575. Süüdlast selles, et ta:

1) avatles isikut, kes teadvalt ei suutnud saada aru oma tehtud tehingu või korralduse iseloomust või tähendusest, või juhtida oma tegevust, või kes tsiviilõiguslikult ei olnud täisealine, astuma temale kahjulikku varanduslikku tehingusse või tegema muud temale kahjulikku varanduslikku korraldust, kasutades tema teadmatust või vilumatust;

2) avatles astuma kahjulikku tehingusse või tegema muud kahjulikku varanduslikku korraldust vale

lubadustega või muude kavalustega, selleks kasutades kahjusaaja selge arusaamise puudust sarnase tehingu või korralduse iseloomust või tähendusest;

3) tõstis nõudmist dokumendi järgi selle terves summas või osas, kui sissenõutav võlg teadvalt oli kustutatud;

kui need teod saadeti korda sihiga saada varanduslikku kasu omale või teisele,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui tehtud kahju ületab tuhat krooni, siis karistatakse süüdlast:

vanimajaga mitte üle kuue aasta.

Käesoleva paragrahvi p. p. 1 ja 2 ettenähtud kuriteo katse on karistatav.

576. Süüdlast pimeda isiku avatlemises niisuguse dokumendi allakirjutamisele, mis teadvalt ei vastanud pimeda tahtmisele, kuid sarnasel näol, nagu oleks see ta tahtmisele vastav, ja mis oli kahjulik allakirjutaja või teise isiku varandusele või varanduslikule huvile, karistatakse:

vanimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla ja samadel alustel langeb süüdlane, kes kasutas teadvalt sarnast dokumenti.

577. Süüdlast võõra allkirjaga varustatud blanketi täitmises dokumendi teksti pealekirjutamisega, mis oli kahjuks allakirjutaja varandusele või varanduslikule huvile ja mis teadvalt ei vastanud allakirjutaja tõelisele tahtmisele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla ja samal alusel langeb süüdlane, kes kasutas teadvalt sarnast dokumenti.

578. Süüdlast võõra allkirjaga varustatud blanketi täitmises dokumendi teksti pealekirjutamisega, mis oli kahjuks allakirjutaja varandusele või varanduslikule huvile ja teadvalt ei vastanud allakirjutaja tõelisele tahtmisele, ning millise dokumendi järeletegemine ette nähtud § 412, karistatakse:

kui dokumenti tarvitati õige pähe või anti edasi —

vangimajaga mitte üle kuue kuu,

kui selles dokumendis tõendatav asjaolu on tõeline või kui dokumenti ei tarvitatud õige pähe ega ei antud edasi —

arestiga mitte üle kuue kuu,

kui süüdlasele oli äriajamiseks sarnane tekstiga pealekirjutamine dokumentidele —

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb süüdlane, kes kasutas teadvalt sarnast dokumenti.

579. Süüdlast avatlemises, sihiga saada varandusliku kasu omale või teisele, varanduse või varandusliku õiguse üleandmisele või muusse kahjulikku varandusliku tehingusse astumisele ähvardusega avaldada väljamõeldud või tõelisi teateid:

1) asjaolu kohta, mis häbistab kahjusaajat või ta perekonna, olgugi surnud, liiget;

2) seesuguse teo kordasaatmise kohta kahjusaaja või ta, olgugi surnud, perekonnaliikme poolt, mida karistatakse kui rasket kuritegu või kuritegu;

3) asjaolu kohta, mis halvab kahjusaaja ärikrediiti,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui seesugune kuritegu saadeti korda:

1) salgaga, kes oli koondunud seda liiki tegude kordasaatmiseks;

2) isiku poolt, kes mitte vähem kui kahel korral oli kandnud karistuse samasuguse teo eest, või varguse, röövimise, väljapressimise või kelmuse eest enne viie aasta möödumist, arvates ühe seesuguse süüteo eest karistuse ärakandmise päevast;

3) perioodilise trükitoote toimetaja, väljaandja või kaastööline poolt, kes ähvardas avaldada trükis sarnase teate,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

****580.** Süüdlast teadvalt raske kuriteoga või kuriteoga saadud võõra varanduse omandamises, hoiule, varjamiseks, pandiks või edasiandmiseks võtmises või edasiandmises, karistatakse:

kui varandus oli saadud raske kuriteoga —

vangimajaga mitte üle kolme aasta (J),

kui varandus oli saadud kuriteoga —

vangimajaga mitte üle ühe aasta. (J).

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud kuritegu oli süüdlasele äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta. (R).

*581. Kauplejat, kes süüdlane raske kuriteoga või kuriteoga saadud võõra varanduse omandamises, hoiule, pandiks või edasiandmiseks võtmises või edasiandmises teadmata, et see varandus oli saadud raske kuriteoga või kuriteoga, kuid siiski tarviliku ettevaatuseta, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui süüdlane oli kangete jookide müügiasutuse pidaja, siis võetakse temalt peale selle sarnaste jookidega kauplemise õigus ühest kuni viie aastani.

*582. Süüdlast kaitseväelaselt teadvalt riigile kuuluva sõjariista, riide või varustusasja omandamises või pandiks võtmises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui seesugune kuritegu oli süüdlasele äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui süüdlane oli kangete jookide müügiasutuse pidaja, siis võetakse temalt peale selle nende jookidega kauplemise õigus ühest kuni viie aastani.

35. peatükk.

Süüteod autoriõiguste ja ainuõiguste vastu.

583. Süüdlast võõra autoriõiguse tahtlikus rikkumises karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui seesugune autoriõiguse rikkumine saadeti kor-

[1]) § 583 tähendatud süütegudes kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või volitatud esindajale (KKS § 5).

da teose omavolilise kirjastamisega või paljundamisega teose edasiandmise sihiga, siis karistatakse süüdlast[1]):

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui aga süüdlane andis välja omavoliliselt võõra teose oma nime all, siis karistatakse teda[1]):

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

584. Süüdlast selles, et ta omavoliliselt kasutas võõrast seatud korras antud ainuõigust leiutise või firma peale või võõrast õigust seatud korras registreeritud tööstussaaduse mudeli või joonise reprodutseerimise peale, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

585. Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta hoidis müügiks või vedas sisse välismaalt müügiks või müüs asja, mis teadvalt oli valmistatud autoriõiguse või leiutise ainuõiguse rikkumisega, karistatakse[1]):

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

36. peatükk.

Võõra varanduse omavoliline kasutamine.

***586.** Süüdlast omavolilises kala- või muus püügis võõra maa peal, võõras metsas või võõrais vetes, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle kahekümne viie krooni.

***586[1].** Süüdlast jahipidamises võõras jahipiirkonnas, jahipiirkonna kasutaja kirjaliku loata, karistatakse[2]):

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane loata jahipidamises riigile kuuluvail maa-aladel või veekogudel, samuti ka jahipidamises jahipiirkonda mittekuuluval võõral eramaa-alal või veekogul, olgugi omaniku loal.

---

[1]) §§ 583—586 tähendatud süütegudes kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või volitatud esindajale (KKS § 5).

[2]) Jahisüütegude jälitamiseks näeb seadus ette erikorra (vaata KKS §§ 942—952).

*587. Süüdlast selles, et ta[1]):

1) omavoliliselt raius puid võõras metsas, kuigi maharaiutud puud ei olnud välja veetud või ära viidud;

2) riisus omastamise sihiga võõrast metsast, mitte aga metsamaterjali valmistuskohast või hoiuladudest, tuulemurtud puu, lamapuu või säärase puu osa,

karistatakse:

kui süüdlane saatis korda selle teo esimest korda, —

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni;

kui süüdlane saatis korda selle teo teist või rohkemat korda enne kahe aasta möödumist, arvates endise samasuguse teo eest karistuse ärakandmise päevast, —

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Karistuse alla, mis määratakse selle teo teistkordse kordasaatmise eest, võib langeda süüdlane, kes selle saatis korda esimest korda, kui omavoliline metsaraiumine või kõrvaletoimetamine mitme isiku poolt saadeti korda öösel või metsas, salus või metsatükis, mis olid määratud eriotstarbeks, olid kaitse all, istutatud või ümbritsetud kraaviga või aiaga, või kui lõigati maha seemnepuu.

Karistuse alla käesolevas paragrahvis ettenähtud tegude eest ja selles nimetatud alustel langevad mitte üksnes nende otsesed kordasaatjad, vaid ka kihutajad ja kaasaaitajad.

*588. Paragrahvis 587 määratud karistuse alla ja selles nimetatud alustel langeb süüdlane selles, et ta[1]):

1) omavoliliselt valmistas metsasaadusi võõras metsas;

2) omavoliliselt laastas teiseks otstarbeks kasutamise sihiga võõrast metsa, metsa kasvatamiseks eraldatud välja või metsaga istutatud või külvatud kohta;

3) omavoliliselt raius metsa üle lubatud määra või valmistas metsasaadusi üle lubatud määra;

4) omavoliliselt raius metsa või üksikuid puid, mis teadvalt olid teist liiki või teiste omadustega või teiste numbrite all, kui need, mis lubatud;

5) raius metsa või valmistas metsasaadusi teadvalt selleks mitte määratud metsatükis;

6) omavoliliselt rikkus võõra maa peal kasvavat puud täkkimisega, koorimisega või muul viisil.

---

[1]) §§ 587 ja 588 ette nähtud süütegude jälitamiseks näeb seadus ette erikorra (vaata KKS §§ 918—941).

*589. Süüdlast teadvalt §§ 587 või 588 ettenähtud süütegudega saadud metsamaterjali või metsasaaduste omandamises, hoiule, varjamiseks, pandiks või edasiandmiseks võtmises või edasiandmises, karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Kui see üleastumine süüdlasele oli äriajamiseks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui süüdlane on metsaäriajaja, võib kohus peale selle temalt võtta metsaäri ajamise õiguse ühest kuni viie aastani.

*590. Peale § 587—589 määratud karistuse mõistetakse süüdlaselt metsamajanduse kapitali kasuks — süüteo mitme isiku poolt kordasaatmise puhul aga kõigilt süüdlasilt solidaarselt — tasuraha omavoliliselt raiutud, rikutud või kõrvaletoimetatud metsamaterjali või metsasaaduste või seadusvastaselt valmistatud metsasaaduste kahekordses väärtuses trahvitaksi järgi; kui aga süüdlasi ei avastatud või nad on maksuvõimetud nimetatud tasuraha maksmiseks, siis nõutakse varjajailt sisse nende poolt varjatud metsa või metsasaaduste kahekordne väärtus trahvitaksi järgi. Tasuraha maksmata jätmise korral asendatakse tasuraha arestiga § 59 tähendatud eeskirjade järgi.

Eelmise lõike eeskirjadest olenemata võetakse ära omavoliliselt raiutud või kõrvaletoimetatud metsamaterjal ja antakse tagasi metsaomanikule süüdlase kulul või nõutakse sisse metsaomaniku kasuks samade metsamaterjalide või -saaduste hind trahvitaksi järgi[1]).

*590[1]. Saeveski, metsatööstuse või metsasaaduste-äri pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud seaduse või sundmääruse eeskirju, mis antud raamatupidamise kohta metsasaaduste ostu või ümbertöötamise suhtes, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

*591. Süüdlast selles, et ta hakkas raiuma lubatud riigimetsa enne kirjaliku raieloa kättesaamist või raius seda pärast raieloas tähendatud tähtaega, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

---

[1]) §§ 587—590 ette nähtud süütegude jälitamiseks näeb seadus ette erikorra (vaata KKS §§ 918—941).

*592. Süüdlast võõras metsas telliskivitehase või muu tule abil töötava tehase omavolilises sisseseadmises, või omavolilises tõrva või tökati ajamises, või potase, süte või lubja põletamises, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Peale selle määratakse süüdlaselt metsaomaniku kasuks tasuraha mitte üle viiekümne krooni ja võetakse ära metsaomaniku kasuks kõik süüdlase omavolilised ehitused ning valmistused, samuti tööriistad ja materjalid.

Kui see üleastumine saadeti korda riigi metsas sellekohase loaga, kuid teadvalt selleks mittemääratud kohas, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle kahekümne viie krooni.

Peale selle määratakse süüdlaselt tasuraha mitte üle kahekümneviie krooni ja kohustatakse teda ära koristama korravastaselt tehtud ehitused.

*593. Süüdlast võõras metsas viibimises mõjuva põhjuseta läbisõiduteelt kõrval metsaraiumise riistadega või veoriistadega metsamaterjali väljavedamiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kümne krooni.

*594. Paragrahvis 587 ettenähtud võõra metsa vähetähtsat omavolilist kasutamist ei loeta süüteoks, kui säärane kasutamine toimus ainult teekäigul tekkinud metsasaaduste vajadusest sõiduabinõude parandamiseks.

*595. Süüdlast selles, et ta:

1) korjas võõra maa pealt teadvalt peremehe keelu vastu metspuuvilja, metsmarju, seeni või muid asju, mis peremehele võisid tuua kasu;

2) omavoliliselt lõikas võõral maal mättaid, võttis kive, liiva, savi või muid väljakaevatud asju;

3) omavoliliselt vedas võõrale maale kive, prügi, lõpnud loomi või mustust;

4) omavoliliselt karjatas võõral maal kariloomi või linde;

5) omavoliliselt läks jalgsi või sõites läbi võõra viljapuu- või aedviljaaia, noore metsa, metsamisele jäetud raiestiku, heinamaa või põllu enne saagi koristamist;

6) omavoliliselt ajas kariloomi või linde üle võõra heinamaa või põllu;

7) omavoliliselt niitis metsarohtu võõral heinamaal või võõras metsas;

8) omavoliliselt viis ära või ajas ära võõral maal söömiselt kinniaetud karilooma või linnu;

9) omavoliliselt noppis või korjas tähtsusetul määral võõras viljapuu- või aedviljaaias, põllul või külvatud heinamaal aialilli, puuvilja, aedvilja või muid külitisi või istutisi kohe äratarvitamiseks, kuigi mitte selle üleastumise kordasaatmise kohas,

karistatakse[1]):

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*596. Süüdlast omavolilises jalakäimises, sõitmises või kariloomade või lindude ajamises läbi võõra viljapuu- või aedviljaaia või läbi võõra heinamaa, põllu, metsa või karjamaa, mis olid ümbritsetud aiaga, või kui nendest läbikäimine, läbisõit või läbiajamine teadvalt oli keelatud ülespandud hoiatusmärkidega,

karistatakse[1]):

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

*597. Isikut, kes toimetab võõra vallasvara panti- või hoiulevõtmist, või ta selli, kes süüdlane sarnase varanduse omavolilises kasutamises varanduse peremehele kahjuks või selle varanduse kasutamiseks väljaandmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

37. peatükk.

Teenistusalased süüteod riigi ja omavalitsuse teenistuses.[1]).

598. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta saatis korda teenistuse alal teo:

1) milliseks seadus või tema peale pandud ülesanne ei andnud õigust, või kuigi andis, mille kordasaatmiseks siiski ei olnud seaduslikke põhjusi;

2) sellekohase võimu loata, kui seadusega nõuti sarnast luba,

karistatakse selle võimuliialduse eest,

kui see saadeti korda tahtlikult või kui see saa-

[1]) §§ 595 ja 596 tähendatud süütegudes kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või volitatud esindajale (vaata KKS § 5).

[1]) Teenistusalaste süütegude jälitamiseks näeb seadus ette erikorra (vaata KKS §§ 897—916).

deti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui võimuliialdus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui süüdlane tarvitas võimuliialdusel vägivalda isiku kallal või karistatavat ähvardust, või kui võimuliialdus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimuliialdusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Riigi või omavalitsuse teenijaks loetakse isik, kes kannab kohuseid või täidab ajutist ülesannet riigi või omavalitsuse teenistuse alal.

599. Võimuliialduseks ei loeta juhtumust, kui riigi või omavalitsuse teenija saadab korda mõnedel erakorralistel asjaoludel teenistusalase teo, milleks seadus või tema peale pandud ülesanne ei andnud temale õigust, mis aga hädatarvilik oli riigi huvides või mida asja tungivuse pärast kuni selleks loa saamiseni ei võidud lükata edasi nähtava hädaohuta või kahjuta teenistuse huvile.

600. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süündlane selles, et ta teist teenijat tahtlikult takistas ta kohuste täitmises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

601. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes oli kohustatud seaduse, tema peale pandud ülesande või oma teenistuse iseloomu põhjal ära hoidma või katkestma kahju, mis ähvardas valitsemiskorda, riigi- omavailtsuse- või erahuvi, ja kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid või ei teinud tegusid, millega sarnast kahju oleks võidud ära hoida või katkestada, karistatakse selle võimutegevusetuse eest, kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui see võimutegevusetus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Samade karistuste alla ning samadel alustel langeb riigi või omavalitsuse teenija, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid või ei teinud tegusid raskete kuritegude või kuritegude jälgimiseks või seadusjõusse astunud kohtu määruste või otsuste täidesaatmiseks kriminaal-, administratiiv- või tsiviilasjus.

602. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid seaduse väljakuulutamiseks, teadaandmiseks või maksmapanemiseks, karistatakse selle võimutegevusetuse eest, kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui see võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui see võimutegevusetus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

603. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid sundmääruse väljakuulutamiseks või maksmapanemiseks, karistatakse selle võimutegevusetuse eest, kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järg-

nes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui see võimutegevusetus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

604. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) ei tarvitanud abinõusid, milleks ta oli kohustatud temast alluvuskorras kõrgema ametiasutuse või ülemuse poolt antud käsu või muu ettekirjutuse täidesaatmiseks;

2) oma kohusest hoolimata ei teadnud sissetulnud paberist oma ülemusele või asutusele, kus ta seisis teenistuses,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest, kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui see võimutegevusetus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

605. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes oma teenistuse iseloomu tõttu oli kohustatud ära hoidma või katkestama süütegusid ja süüdlane selles, et ta hoolimata sellest, et temale teada olid tõendused kavatsetud või ettevõetud raske kuriteo või kuriteo kohta, ei võtnud tarvitusele vastavaid abinõusid nende ärahoidmiseks või katkestamiseks, kui abinõude tarvitamatajätmise tagajärjeks oli kuriteo või raske kuriteo kordasaatmine, karistatakse:

kuriteo kordasaatmise juhul —

vangimajaga mitte üle ühe aasta,

raske kuriteo kordasaatmise juhul —

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui ei võetud tarvitusele neid abinõusid §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo ärahoidmiseks või katkestamiseks, siis karistatakse süüdlast[1]):

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga sarnase abinõude tarvitamatajätmise tagajärjeks oli §§ 74—76 või 80 ettenähtud raske kuriteo kordasaatmine, siis karistatakse süüdlast[1]):

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Samade karistuste alla ning samadel alustel langeb riigi või omavalitsuse teenija, kes süüdlane selles, et ta ei teatanud oma ülemusele või sellekohasele võimule või ähvardatavale isikule kavatsetud või ettevõetud raskest kuriteost või kuriteost, hoolimata sellest, et tõendused selle kohta temale teada olid, või et ta varjas oma teadaandes asjaolu, mis oli tähtis raske kuriteo või kuriteo ärahoidmiseks või katkestamiseks.

606. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma kohusest ei teatanud oma ülemusele või sellekohasele politsei- või kohtuvõimule kordasaadetud raskest kuriteost või kuriteost, mille jälgimine ei olene erakaebusest, või ei teatanud nende kuritegude kordasaatmisest osavõtjast, hoolimata sellest, et tõendused selle kohta temale teada olid, või et ta varjas oma teadaandes asjaolu, mis oli tähtis raske kuriteo, kuriteo või nendest osavõtja avalikuks tegemiseks, karistatakse selle teatamatajätmise eest,

kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see teatamatajätmine saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui teatamatajätmine saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

---

[1]) § 605 teise ja kolmanda lõike käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 9 määrust.

Kui aga sellest omakasu tõukel kordasaadetud teatamatajätmisest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi- omavalitsuse- või erihuvile või sarnase kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui teatamatajätmine puutus §§ 74—76 või 80 ettenähtud raskesse kuriteosse või sellest osavõtjasse, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

607. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma kohusest ei võtnud tarvitusele sellekohaseid abinõusid isiku kinnivõtmiseks, kes teadvalt:

1) oli põgenenud vahi alt või kinnihoidmiskohast;

2) pidi kinni võetama tema kohta vabaduskaotusliku kohtuotsuse täitmiseks või sellekohase võimu kinnivõtmise määruse täitmiseks ta eeluurimise või kohtu alla andmise tõttu, või et teda otsiti raskes kuriteos või kuriteos süüdistamise pärast;

3) pidi kinni võetama, sest et ta oli tabatud raske kuriteo või kuriteo kordasaatmisel või kohe pärast selle kordasaatmist,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest, kui see saadeti korda tahtlikult, või kui see saadeti korda ettevaatamata ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see võimutegevusetus saadeti korda tahtlikult ja sellest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht, või kui see võimutegevusetus saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui:

1) sellest omakasu tõukel kordasaadetud võimutegevusetusest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsuse- või erahuvile või sarnase kahju hädaoht;

2) jäeti tarvitamata abinõud teadvalt sunnitööle mõistetud isiku kinnivõtmiseks,

siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui jäeti tarvitamata abinõud isiku kinnivõtmiseks, kes teadvalt saatnud korda §§ 74—76 või 80 ettenähtud

raske kuriteo, oli selles süüdistatav või selles süüdi mõistetud, siis karistatakse süüdlast[1]):

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

608. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud tema peale pandud kohust valvata seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmise üle rahva tervishoiu kaitseabinõude kohta, karistatakse:

arestiga mitte üle kolme kuu või rahatrahviga mite üle kolmesaja krooni.

Kui kohuse täitmatajätmine puutus eeskirjadesse rahva tervishoiu kaitseabinõude kohta taudide vastu, siis karistatakse süüdlast:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui kohuse täitmatajätmine saadeti korda kohas, kus seatud korras oli kuulutatud erakorraliste eeskirjade maksvus niisuguste taudide ootel või ilmumisel, mida seadus loeb eriti kardetavaks, siis karistatakse süüdlast nimetatud kohuse täitmatajätmises, kui eeskirjades nende täitmatajätmise eest ei olnud määratud teistsugu vastutust:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

609. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta ei täitnud temale pandud kohust valvata seaduse või sundmääruse eeskirjade täitmise järele, mis olid antud ettevaatusabinõude kohta:

1) koduloomataudide, põllumajanduslikkude taimede, viljapuude, okas- või lehtpuude nakkustõbede vastu;

2) insektide levinemise vastu, mis kahjulikud põllumajandusele, aiandusele või metsandusele,

karistatakse:

arestiga mitte üle kahe kuu või rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

610. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamatuse tõttu seadusvastaselt võttis isikuvabaduse kinnipidamisega, kinnihoidmisega, vabaduskaotuse tähtaja pikendamisega või vabaduskaotuse viisi ebakohase raskendamisega, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

611. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta toimetas läbiotsimist, ülevaatust või

---

[1]) § 607 neljanda lõike käsitamisel tuleb pidada silmas üldosa § 9 määrust.

asjade äravõttu seadusega lubamatus korras, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui süüdlane selleks tarvitas vägivalda isiku kallal või karistatavat ähvardust, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui süüdlane toimetas läbiotsimist, ülevaatust või asjade äravõttu olgugi peremehe või ta asemiku nõusolekul, kuid seadusliku aluseta, väljamõeldud ettekäändel panna toime teenistustalitust, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui süüdlane toimetas läbiotsimist, ülevaatust või asjade äravõttu seadusliku aluseta, väljamõeldud ettekäändel panna toime teenistustalitust ja selleks tarvitas vägivalda isiku kallal või karistatavat ähvardust, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

612. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta toimetas häbitunnet haavavat läbivaatust naisisiku juures viimase nõusolekuta ja sellekohase volituseta, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui süüdlane pani toime sarnase läbivaatuse, olgugi vaatusaluse nõusolekul, kuid seadusliku aluseta, väljamõeldud ettekäändel täita teenistusülesannet, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

613. Riigi või omavalitsususe teenijat, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamata teostas tema kätte usaldatud valvet vangi üle, kui selle ettevaatamatuse tagajärjeks oli põgenemine vahi alt või kinnihoidmiskohast, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui põgenenud vang teadvalt oli mõistetud raske kuriteo eest seatud karistusele või kui ta oli kinni võetud rakes kuriteos süüdistamise pärast, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui põgenenud vang oli teadvalt süüdi mõistetud või kinni võetud süüdistamise pärast raskes kuriteos, mis ette nähtud §§ 74—76 või 80, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

614. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta avaldas riigi või omavalitsuse korraldusi, teateid või dokumente, mis temale olid saanud teatavaks teenistuse alal või teenistusvolituste kuritarvitamisega tema poolt ja mis teadvalt pidid hoitama saladuses, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb posti, telegraafi või telefoni asutuse teenija, kes süüdlane telegrammi, postikirjavahetuse või telefonikõne sisu avaldamises või teadaandmises.

Kui see, mis avaldati, võis tekitada tähtsat kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui aga see, mis avaldati, sisaldas Eesti Vabariigi välisesse julgeolekusse puutuvat saladust, siis karistatase süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

615. Riigi või omavalitsuse teenij , kes süüdlane selles, et ta ettevaatamatuse või seatud eeskirjade täitmatajätmise tagajärjel võimaldas riisuda, hävitada või kaotada plaani, joonistuse või dokumendi, mida Eesti Vabariigi julgeoleku pärast teadvalt pidi hoitama saladuses välisriigi eest, või et ta ilmutas sarnase saladuse ettevaatamatuse tõttu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

616. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta avaldas teenistuse alal või tema poolt teenistusvolituste kuritarvitamisega temale teatavaks saanud:

1) valmistusviise, mida tarvitatakse riiklikkude krediitpaberite valmistamisel, või nende paberite salatundemärke;

2) riigi või omavalitsuse või eraisiku päralt oleva saladuse mõnede asjade või tööde erivalmistusviiside kohta;

3) riigi või omavalitsuse tööettevõtete või hangete asjus enampakkumise saladuse, kui enampakkumine teostatakse kinniste teadaannetega;

4) teate, mille avaldamine võis laimata isikut, kellesse ta puutus;

5) akti sisu, kui akt oli tehtud selle osaliste soovil sisu avaldamiseta tunnistajatele, notariaalseaduses ettenähtud korras,

kui neid teateid teadvalt pidi hoitama saladuses, karistatakse:

käesoleva paragrahvi p. 1 nimetatud juhtudel — vangimajaga mitte üle ühe aasta, muudel juhtudel — vangimajaga mitte üle kuue kuu.

617. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta võttis vastu altkäemaksu, mis teadvalt oli antud tema poolt kordasaadetud ja tema teenistuskohuste piirkonda kuuluva teo eest, karistatakse: vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui teenija võttis vastu altkäemaksu, mis teadvalt oli antud tema avatlemiseks sarnase teo kordasaatmiseks, siis karistatakse teda: vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui teenija võttis vastu altkäemaksu, mis teadvalt oli antud tema avatlemiseks süüteo või distsiplinaarüleastumise kordasaatmiseks ta teenistuskohuste piirkonnas, või sarnase teo või üleastumise eest pärast nende kordasaatmist, siis karistatakse teda: vangimajaga mitte üle kolme aasta.

618. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta võttis vastu altkäemaksu, mida ta oli nõudnud teo kordasaatmise puhul ta teenistuskohuste piirkonnas, või sarnase teo eest pärast selle kordasaatmist, karistatakse: vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui teenija võttis vastu altkäemaksu, mida ta oli nõudnud süüteo või distsiplinaarüleastumise kordasaatmise puhul ta teenistuskohuste piirkonnas, või sarnase teo või üleastumise eest pärast nende kordasaatmist, siis karistatakse teda: vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga teenija võttis vastu altkäemaksu, mille ta oli välja pressinud teenistusalase survega või selle ähvardusega, teenistusalase teo kordasaatmise puhul või sarnase teo eest pärast selle kordasaatmist, siis karistatakse teda: vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

Altkäemaksu nõudmine või väljapressimine loetakse selle saamise katseks.

619. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüd-

lane selles, et ta seadis sisse või võttis seadusevastaseid makse enese kasuks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui aga süüdlane pressis välja sarnaseid makse teenistusalase surve või selle ähvarduse abil, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

620. Kindlaks määratud kohtuistungite ajajärguks vandekohtunikkude nimekirja ülesvõetud isik, niisama vandekohtunikkude koosseisu kuuluv isik, kes süüdlane selles, et ta võttis vastu temale pakutud või tema poolt nõutud altkäemaksu, mis temale teadvalt oli antud kohtu asjas, mis võis tulla tema kui vandekohtuniku läbivaatamisele, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

621. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta §§ 617—620 ettenähtud altkäemaksu maksmisel teadvalt aitas kaasa selle maksu edasiandmisega, enese nimel vastuvõtmisega või muu vahetalitusega, karistatakse kui nende kuritegude kaasaitajat.

622. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) omastas kingituse, mis temale oli antud edasiandmiseks, või mille ta oli saanud teisele teenijale edasiandmise ettekäändel;

2) omastamise sihil võttis vastu altkäemaksu teise teenija pähe,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

623. Paragrahvides 617—622 ettenähtud tegude eest süüdimõistmisel võetakse süüdlaselt temale osaks saanud kingitus või nõutakse sisse selle hind, kui kingitus ei ole kättesaadaval. Kui aga kohus leiab, et kingitus oli välja pressitud, siis antakse see tagasi kingituse andjale. Kui altkäemaks seisab varandusliku õiguse kinkimises, siis tunnustatakse seesugune kinkimine maksvusetuks.

624. Riigi või omavalitsuse teenijat, kelle ülesandeks oli valvata ehitustööde tegemise üle ja kes süüdlane selles, et ta hoone või muu ehituse valmistamisel teadvalt laskis tarvitada kõlbmatut või puudu-

likul määral materjali või võimaldas tehniliste eeskirjade täitmatajätmise, kui sellest teost järgnes hoone või muu ehituse või nende osa kokkulangemine, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb hoone või muu ehituse vastuvõtja, kes süüdlane nende vastuvõtmises kõlblikkude pähe, teades, et need olid ehitatud kõlbmatust või puudulikul määral tarvitatud materjalist või tehniliste eeskirjade rikkumisega, kui selle tagajärjeks oli hoone või muu ehituse või nende osa kokkulangemine.

625. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta omastamise sihil võttis vastu rahasumma või muu varanduse, mida ta oli teadvalt seadusvastaselt nõudnud seaduse või sundmääruse täitmise, avaliku enampakkumise tingimuste või riigiga või omavalitsusega tehtud lepingu tingimuste täitmise ettekäändel, või teenistusalase teo eest seatud maksu pähe, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui sealjuures pandi varandust aresti või keelu alla või müügile, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

626. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta käsutuskorras pressis välja survega, selle ähvardusega või teenistusvolituse muu kuritarvitusega teadvalt mittekohusliku töö või naturaalkohuse täitmise enese või teise kasuks, tasuta või ebaväärselt madala tasu eest, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Katse on karistatav.

627. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) kaldus kõrvale eeskirjadest, mis olid seatud arvepidamise või raha või muu varanduse vastuvõtmise, hoidmise ja väljaandmise korra kohta;

2) ei pidanud kinni seatud korrast raharaamatute pidamisel;

3) ei täitnud eeskirju nende raamatute pidamisel, mis seatud mõnesuguste asjade ülestähendamiseks või muude sissekirjutuste jaoks, samuti nende raamatute pidamisel, mis määratud kinnisvara omandusõiguse ülemineku või kitsendamise ülestähendamiseks,

kui need teod saadeti korda tahtlikult või olgugi ettevaatamata, kuid kui neist järgnes tähtis lohakus või korratus teenija hoolde usaldatud teenistustegevuse harus või tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui aga need teod saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

628. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) seadis kokku dokumendi, milles teadvalt ebaõigelt kirjeldati selle dokumendiga tõendatavat asjaolu;

2) kandis teadvalt valeteated raamatutesse, mis olid seatud rahasummade või muude asjade ülestähendamiseks või muude sissekirjutuste jaoks, mis tähtsad valitsemiskorra suhtes,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui teadvalt valekirjeldus mahutati § 412 nimetatud dokumentidesse, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

629. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamata andis suusõnal või kirjalikult ametlikus teadaandes või tunnistuses ebaõigeid teateid, millest järgnes tähtis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

630. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta oma teenistusalal suusõnal teadvalt ebaõigeid teateid andis või neid tõendas, kui sellest tekkis kahju valitsemiskorrale või riigi-, omavalitsuse- või erahuvile, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui süüdlane saatis korda selle kuriteo sihiga kutsuda välja teadvalt süüta isiku süüdlaseks tunnustamist või tema peale kahtlustuse juhtimist, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

631. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta ei kandnud õigel ajal selleks seatud raamatutesse või ei saatnud õigel ajal ära rahasummasid või asju, mille sissekandmine või ärasaatmine oli ta teenistuskohus, kui see tegu saadeti korda tahtlikult, karistatakse peale arveseaduses määratud tasuraha:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui see tegu saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

632. Notarit või muud riigi või omavalitsuse teenijat, kes seadusega volitatud tegema, tõestama või kinnitama akte ja kes süüdlane seadusega keelatud akti tegemises, tõestamises või kinnitamises, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb teenija, kes võttis osa riigi või omavalitsuse asutuse esindajana käesolevas paragrahvis nimetatud aktide tegemisest, tõestamisest või kinnitamisest.

633. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane ta teenistuskohuste piirkonda kuuluva teo kordasaatmises seesuguste eeskirjade või vormide tahtliku rikkumisega, mis seatud sarnase teo kohta seadusega või sundmäärusega ja mille täitmatajätmine tühistab teo enese, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui seesugune eeskirjade või vormide rikkumine saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

634. Kinnistusjaoskonna ülemat, notarit või muud riigi või omavalitsuse teenijat, kes seadusega õigustatud tegema, tõestama või kinnitama akte ja kes süüdlane niisuguste vormide rikkumises, mille täitmatajätmine tühistab akti tõestamise või akti enese, või võtab viimaselt kinnistus- või notariaalakti jõu, kui seesugune vormide rikkumine saadeti korda sihiga tühistada akti, või võtta sellelt kinnistus- või notariaalakti jõud, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

Kui see tegu saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

635. Kohtunikku või muud riigi või omavalitsuse teenijat, kes seadusega volitatud otsustama kriminaal-, administratiiv-, tsiviil- või distsiplinaarasju, või vahekohtunikku, kes süüdlane teadvalt ülekohtuse otsuse tegemises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui see tegu saadeti korda omakasu tõukel, või kui selle otsusega teadvalt ebaõigelt määrati kohtualusele karistus, mis seadusega seatud raske kuriteo eest, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

636. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta kriminaal-, administratiiv-, tsiviil- või distsiplinaarasjade ajamisel taotles oma teenistusvolituste kuritarvitustega või õigusmõistmisele ebakohaste abinõudega süüaluselt süütunnistust, või tunnistajalt või eksperdilt tunnustust, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Kui süüdlane saatis korda selle teo sihiga kutsuda esile teadvalt süüta isiku süüdlaseks tunnustamist või tema peale kahtlustuse juhtimist, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

637. Asja otsustamisest osavõtvat vandekohtunikku, kes süüdlane kohtu nõupidamise või vandekohtunikkude hääletamise saladuse tahtlikus avaldamises selles asjas, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

638. Vandekohtunikku, kes süüdlane selles, et ta ei ilmunud kohtu kutsel vandekohtuniku kohuste täitmisele kolmat korda seadusliku põhjuseta karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb vandekohtunik, kes süüdlane teadvalt valetunnistuse andmises asjaolu üle, mis on seaduslikuks põhjuseks ta kõrvaldamiseks või tagandamiseks asjast osavõtmisest vandekohtunikuna.

639. Kohtu kutsel vandekohtuniku kohuste täitmisele ilmunud vandekohtunikku, kes süüdlane oma kohuse täitmisest keeldumises mõjuva põhjuseta, karistatakse:

arestiga mitte üle ühe kuu või rahatrahviga mitte üle saja krooni

640. Posti-telegraafi-telefoni asutuse teenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) hävitas, varjas või omastas postikirjavahetuse või telegrammi, või pidas kinni selle edasisaatmise või väljaandmise;

2) moonutas postikirjavahetuse või telegrammi sisu;

3) avaldas või andis teada telegrammi, kinnise postikirjavahetuse või telefonikõne sisu, olgugi pärast teenistusest lahkumist neis asutustes, või andis seesuguse telegrammi või kirjavahetuse teadvalt mittevastavale isikule, sihiga tutvustada teda nende sisuga;

4) tegi lahti postikirjavahetuse või telegrammi, kui see tegu saadeti korda omakasu tõukel, karistatakse:

käesoleva paragrahvi p.p. 1 ja 2 nimetatud juhtudel —

vangimajaga mitte üle kolme aasta,

muil juhtudel —

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

Samade karistuste alla ja samal alusel langeb posti-telegraafi-telefoni asutuse teenija, kes süüdlane selles, et ta võimaldas saata korda seesuguse asutuse teisele teenijale või muule isikule käesolevas paragrahvis ettenähtud süütegusid.

641. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes toimetab vööra varanduse müümist enampakkumise teel või valvab müümise järele ja kes süüdlane selles, et ta müüs ära või võimaldas ära müüa tähendatud varanduse ebaväärselt madala hinna eest, enampakkumise jaoks seatud eeskirjade teadvalt rikkumisega, kui see tegu saadeti korda omakasu tõukel, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langeb enampakkumist toimetava isiku ülem, kes süüdlane nimetatud teo kordasaatmisele kihutamises.

642. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane varanduslikku tehingusse astumises, mis temale oli keelatud seadusega ta teenistusala tõttu, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb teenija, kes süüdlane sarnase tööstusliku või kaubandusliku äri ajamises või muu varanduslikku iseloomuga tegevuse või eraülesande toimetamises, mis temale oli keelatud seadusega ta teenistusala tõttu, või ei olnud lubatud ülemuse poolt kui sarnast luba seadusega nõuti.

643. Riigi või omavalitsuse teenijat, kelle kohus valvata varanduslikkude ettevõtete üle või sõlmida, kinnitada või täita töövõtte, hanke või muud varanduslikku lepingut, või toime panna enampakkumist, või valvata nimetatud toimetuste järele, ja kes süüdlane temale seadusega keelatud osavõtmises neist ettevõtetest või lepingutest, või kautsjoni andmises lepingu järgi oma nimel või oma abikaasa nimel või aseisiku läbi, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Süüdlase poolt makstud kautsjon võetakse ära.

644. Kaitseväe hobuste jaoskonna juhataja kohustetäitjat või ta abi, kes süüdlane jaoskonna juhatamisest tahtlikult kõrvalehoidmises või oma kohuste täitmatajätmises selle jaoskonna juhatamisel kaitseväe hobuste või kaitseväe veoriistade üleskirjutamise või kaitseväele hobuste või veoriistade andmisel, kui see tegu tekitas kahju üleskirjutamisele või andmisele, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui süüdlane ei täitnud oma kohust kaitseväele hobuste või veoriistade andmise asjus sõja ajal, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

645. Riigi või omavalitsuse teenijat, kes süüdlane:

1) kaalu või mõõdu tembeldamises, mis olid teadvalt ebaõiged;

2) tembeldamisele kuuluvale asjale teadvalt ebaõige proovi löömises,

karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

646. Riigi või omavalitsuse teenijat, kelle kohus oli panna templit või muud märki toiduainetele või muule kaubale, mis tõendab nende kahjutust tervisele, ja kes süüdlane sarnase märgi panemises kaubale, mis teadvalt ei olnud läbivaatusel, karistatakse:

arestiga mitte üle kuue kuu.

Kui sarnane märk pandi toiduainetele või muule kaubale, mis tervisele kahjulikud, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

647. Raudtee teenistuses olevat isikut, kes oli kohustatud sellesse teenistusse jääma kaitseväe mobilisatsiooni väljakuulutamise päevast peale, ja kes süüdlane sellest teenistusest omavolilises lahkumises või mõjuva põhjuseta teenistuskohuste täitmisele antud tähtajaks mitteilmumises sellele raudteele, kuhu ta oli komandeeritud, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb käesoleva paragrahvi esimeses lõikes nimetatud raudteeteenija ülem, kes süüdlane selles, et ta vabastas teenija teenistusest sihiga anda talle võimalust hoiduda kõrvale oma kohuslikust teenistusest, või laskis ta teenistuspuhkusele sama sihiga.

Tähestikuline sisujuht.

(Arvud tähendavad paragrahvide numbreid).

A.

Abiellumine, — vägivalla või ähvardusega 386; isikuga, kes sellest ei võinud aru saada 387; petmise teel 388; sugulastega 389; olevale abielule vaatamata 390; võimu kuritarvitusega 392, 394; riisumine abiellumiseks 468.

Abistamine, — vaenlase 80—86, 96, 97; vaata abita-olek.

Abita-olek, — sellesse jätmine 451—459; kasutamine enda huvides 484, 489, 490, 491.

Abort, — 193,194.

Aed, — rikkumine: tahtlik 516, 528, ettevaatamatu 534, 535; omavoliline läbikäik 595, 596.

Aedvili, — kontrolli määruste rikkumine 325[1]; korjamine 595.

Aegumine, — 11, 69—72.

Agent, — välisriigi, salakuulamine 83—86; diplomaatlik, vägivald, teotamine 441, 504.

Aineline kasu, — 102.

Ainuõigus, — kaitse 584, 585.

Ajakiri — vaata trükitoode.

Ajalehekontor, — 294.

Aktid, — tempelmarkide äravõtmine 403; valeteated, koostamisel 414; sisu avaldamine 616; keelatud, tegemine 632; vormide rikkumine tegemisel 634.

Aktsiad, — järeletegemine 398, 399, 401; seesuguste tarvitamine 400; vaata väärtpaberid.

Aktsiaselts, — loata avamine 307; väärtpaberite väljalaskmine 311; nöörraamatud 313; keelatud operatsioonid 315; saladuste avaldamine 511; kuritarvitused teenijailt 545—547, maksujõuetus 567—571.

Alaealised, — süütegude süüks mittearvamine 40, 41; vastutuslik valve 41, 55; karistuste kergendamine, asendamine 55, 57; õiguste võtmine 56; lubamine avalikule ettekandele 299; viibimine trahteris 304; tööstusse võtmine ja saatmine 351, 393; julm ümberkäimine, kerjama saatmine, abiellumine 392, 394; valveta jätmine 395; enesetapmisele avatlemine 429;

kiimalus, pederastia 476—479; suguühendus 480—486; kupeldamine, sugukõlvatus 487—490, 493; avatlemine kahjulikku tehingusse 575; vaata lapsed.

Alimendid, — vanematele 391.

Alkoholised joogid, — vaata kanged joogid.

Allikas, — 515.

Allkiri, — hääletamisel 101; elukohast mittelahkumise üle 160; valedokumendile 414; tühjal blanketil 577, 578.

Altkäemaks, — pakkumine 132; vastuvõtmine 617, 618, 622, 623; vandekohtunikule 620.

Ametnik, — vaata riigiteenija.

Ametialased süüteod, — vaata teenistusalased süüteod.

Apteek, — 200—203.

Arest, — mõiste 2, 3, 15; määramise viis 16; asendamine 59, 66; koostamine, liitmine 64—67; aegumine 69; arestimõistetu varjamine 150; arestitud varandus 573; seadusevastane 625.

Armuandmine, — 73.

Arst, — 413.

Arstimine, — kutsetegevuse loata 195.

Arstirohud, — 200.

Arstlik komisjon, — 164.

Aruanne, — A/S, O/Ü, vale 547.

Arvepidamine, — 627.

Asitõendus, — vale 142; varjamine, rikkumine 148, 149.

Asjaajaja, — välisriigi 108, 504.

Atsetüleen, — 227.

Auhaavamine, — vaata teotamine.

Aumärk, — äravõtmine 18; omavoliline kandmine 263.

Aurukatel, — tarvitamine 228.

Auto, — 230.

Autoriõigus, — rikkumine 583, 585.

Autäht, — äravõtmine 18; omavoliline kandmine 263.

Avaldamine, — riigikaitse teadete 84—87; kohtumaterjali trükis 291; teadvalt vale asjaolude 506; salajaste teadete: eraisikute poolt 508—513, riigiteenijatelt 614—616, 640, vandekohtuniku poolt 637.

Avalik kord, — selle vastased süüteod 110—121; rikkumine 254.

Avatlemine, — vaenulistele tegudele E V. vastu 82; riigiteenija teenistusekohuste täitmata jätmisele,

kuriteole 132, 617; väejooksule 167, 168; väljarändamisele 257, 490; enesetapmisele 429; kahjulikku tehingusse 575, 576, 577.

B.

Bigaamia, — 390.
Bilanss, — 547.
Billon, — järeletegemine 397, 399, 400, 401.
Blankett, — võõra kaubamärgiga 336, 337; võõra allkirjaga 577, 578.
Börsitehing, — 256.

D.

Diplomaatlik-agent, — vägivald 441; teotamine 504.
Diplomaatlikud läbirääkimised, — 94.
Distsiplinaar-asi, — 635, 636.
Distsiplinaar-üleastumine, — valesüüdistamine 139, 142; avatlemine altkäemaksuga 617.
Dividend, — 547.
Dokument, — mobilisatsiooni, avaldamine 84—86; riiklikud, rikkumine, võltsimine 95; mahakiskumine jne. 136; võõras, isikutõestamine 264; järeletegemiseks ühinemine salgaks 268; avaldamine trükis 285; töölepingu 349[2]; järeletegemine ja seesuguste tarvitamine: eraisikutelt 407—412, 414, 415, riigiteenija poolt 414[1], 628, 629; rikkumine 519; vargus 547; rööv vimine 555; väljapetmine 557; teistkordne nõudmine 575; allakirjutamine pimedalt 576; allakirjutatud blanketil 577, 578; salajased, avaldamine, kaotamine riigiteenija poolt 614, 615.
Duell, — 443—449.

E.

Ebaõiged teated, — ametlikud 629, 630.
Edasiandmine, — salajaste teadete 84—86; lõhkeainete 221, 224; isikutunnistuse, peatusloa 264; vale väärtmärkide 400, 401, 404, 405; võltsdokumentide 415; kriminaalseadusega keelatud asja pähe 558; vara, maksujõuetusel 565—567; metsamaterjali 589; altkäemaksu 621.
Eeluurimine, — valetunnistus 141, 144; eeluurimise all olija varjamine 150, 151, 153; teise asemel esinemine 152; materjali avaldamine trükis 291.
Eelvangistus, — arvestamine 33, 54.
Eesti Panga täht, — järeletegemine 397—402, 406.
Eesti Vabariik, — riigikorra kukutamine, lahutamine 74—76; äraandmine, salakuulamine 80—96; jultunud lugupidamatus 120.

Eestkostja, — julm ümberkäimine jne. hoolealustega 392—394; sugukõlvatus nendega 488; vara omastamine 544.
Ehitamine, — hoiatusmärgi väljapanemata jätmine 229; loata 361; eeskirju pidamata 362; mustustorude 364; laevade 366; raudtee, laevade 526, 533; vaata ehitused.
Ehitused, — riigikaitse: teadete avaldamine 83—88, neisse tungimine 90; loata ümberehitamine 361; rikkumine 516, 517, 521, 523; kokkuvarisemine 527, 624, vaata ehitamine, eluhoone.
Ehitusetööd, — vaata ehitamine, ehitused.
Ehituspuud, — parvetamine 365; rikkumine 528, 534, 535.
Ekspert, — valetunnistus 141, 141[1], 144; keeldumine kohuseid täita 155; salajaste teadete avaldamine 513.
Ekterritoriaalsus, — 5, 6.
Elamine, — isikutunnistuseta 261.
Elatis, — vanematele 391.
Eluhoone, — sellesse tungimine 111, 475; viibimine peremehe teadmata 265, 474; mittelahkumine 474; rikkumine 521, 529, 530; vargus ja röövimine sellest 550, 551, 555; vaata ehitused.
Elukoht, — lahkumine, omavoliline 160; muutmisest mitteteatamine 260.
Elustapaloomad, — 303[1].
Ema, — elatis temale 391; tapmine 421; kehavigastamine 435; löömine 439; vabaduse võtmine 461; ähvardamine 473; teotamine 495, 499.
Enampakkumine, — 641, 643.
Enesetapmine, — vahendi muretsemine 428; avatlemine 429; loosimisega 450.
Ennetähtaega tingimusi vabastamine, — tingimused 33—38; tähtaja pikendamine 65, 67; aegumisel mitte-arvestamine 72.
Epideemilised haigused, — 207, 208; vaata nakkushaigused.
Eraõppeasutus, — loata avamine 278.
Esplanaad, — 84—86, 88.
Essentsid, — 213.
Ettekanded, — lugupidamatuse ülesnäitamiseks 79; õhutamiseks vägivallategudele jne. 115, 118; katkestamine 254; loata pidamine 296—299; lõbustusemaks 328.
Ettekirjutus, — täitmata jätmine 604.
Ettelugemine, — 79, 115.
Ettevaatamatu süütegu, — vaata süütegu.

Ettevaatamatus, — laskeainetega 226; asja väljapanemisel, viskamisel jne. 229; sõitmisel 230; metsloomа pidamisel 231; tulega, süttivate ainetega 235, 236; dokumentide hoidmisel 615.
Ettevalmistus, — vaata süütegu.
Ettevõte, — avamine 300; õhu, vee, maapinna rikked 301; õigustamata pidamine 319; saladuste avaldamine 510—513; võõrandamine 573[1—3]; vaata trükiasutus, töölised.

F.

Farmatsöitiline, — preparaat 197, 200—202; vabrik, labaratoorium, rohuladu 201—203.
Fiktiivne, — volitusleping 140; vara üleandmine 565—567, 573.
Firma, — 584.

G.

Gaas, — 518.

H.

Haaramine, — dokumendi 95, 407; asitõendise 149.
Haavamine, — välisriigi riigipea, voliniku, asjaajaja 108; ümberkäimisega või avaldusega 494, 495; trükis 496; vaata teotamine.
Haige, — ravimine arstliku kutsetegevuse loata 195; jätmine hädaohtu 451, 452; abiandmise eeskirjade mittetäitmine 459.
Haigekassa, — 355, 541.
Haigemaja, — 462.
Haigus, — vaata epideemilised ja nakkushaigused.
Hangeldamine, — 239.
Harimatus, — 49.
Hasartmäng, — 277.
Haud, — surnukeha väljakaevamine 220; rikkumine 520; vargus sellest 549.
Hauarist, — 520.
Hauasammas, — 520.
Heinamaa, — omavoliline läbikäimine 595, 596.
Heinataimed, — 321—323.
Heitlaps, — 466.
Hinnakiri, — 336, 337.
Hirv, — 248.
Hobune, — juhtimine 230; vargus 552; üleskirjutamine kaitseväele 644.
Hobusepass, — 411, 415.

Hoiatusemärk, — mittetarvitamine ehitustöödel 229; rikkumine 517, 524, 532; rikkumisest mitteteatamine 536.
Hoidja, — lapse 209.
Hoidmine, — õhutava kirjanduse 117; ravimite 197; mürgiste ja kangemjõuliste ainete 204; toiduainete ja jookide 211, 213, 214, 216, 217; lõhkeainete, -abinõude ja relvade 221, 224, 229; kaltsium-karbiidi 227; valgustus-mineraalõlide 234; süttivate ainete 235; kõlvatute kirjatööde 271; seemnete, lina ja kanepi 323, 325; proovita kuld- ja hõbeasjade 330, 334; järeletehtud kaubamärgiga kauba 336, 337; järeltehtud või muudetud tempelitega kaalude ja mõõtude 343, 346; valeraha 400; kuriteoga saadud varanduse 580, 581; metsamaterjali 589.
Hoiupiletid, — 547.
Hoiusummad, — 121, 547.
Hooldaja, — vaata eestkostja.
Hoolealune, — lahkumisest või surmast mitteteatamine 396[1]; kiimalus ja pederastia 478, 479; suguühendus 480, 486; kupeldamine 487.
Hoone, — vaata eluhoone ja ehitused.
Hulkur, — 265.
Häbematud, — sõnad ja teod 270.
Hädakaitse, — mõiste 45; selle piiridest ületamine 425, 436.
Hädakell, — 255.
Hädaoht, — selle eemaldamiseks abinõude tarvitusele mittevõtmine ehitamise jne. juures 229; sellesse jätmine 451—459; tulekahju, plahvatuse või uputuse hädaohu tekitamine 223, 226, 528.
Hädaseisukord, — mõiste 46.
Hävitamine, — valimiskirjanduse 98; rahvahulgalt võõra vara, sõjariistade lao, tehase jne. 111, 112; kustutusmärkide tempelmarkidelt 403, 405; vaata rikkumine.
Hääletamine, — valimistel 101; vandekohtunike hääletussaladus 637.
Hõbeasjad, — proovi- või nimetemplita 330; alla seadusliku proovi 331; järeletehtud tempiga 332, 333; nende tööstuse või kaupluse mitteregistreerimine 335.
Hüdrasüsteemiline, — kupongide jne. müük 318[2].

I.

Ideaalkonkurents, — 60.
India kanep, — 206.
Inetukstegev, — näorike 431.
Insektid, — 243, 609.

Insener, — 362, 527.
Intellektuaalne võltsimine, — 413, 414, 414[1], 628.
Isa, — elatis temale 391; tapmine 421; kehavigastuse sünnitamine 435; löömine 439; vabaduse võtmine 461; ähvardamine 473; teotamine 495, 499.
Isesõitja veoriist, — 175.
Isikutunnistus, — selleta elamine 261; valeteadete andmine selle üle 262; edasiandmine 264; võltsimine 411, 415.
Isikuvabadus, — selle võtmine kinni hoidmise või kinnipidamise teel 460—462: riigi- või omavalitsuse teenija poolt ettevaatamatuse tõttu 610.
Istandused, — 241—242.

J.

Jahiloomad, — nende küttimine keelatud ajal 245; nende müümise jne. määruste rikkumine 249.
Jahipidamine, — keelatud viisil, ajal ja kohas, jahitunnistuseta 245; põdra, hirve ja metskitse peale 248; võõras jahipiirkonnas 586[1].
Jahitunnistus, — jahipidamine selleta 245; mitteettenäitamine 247; võltsimine 412.
Jahud, — 215, 324.
Joobnud olek, — joobnule hobuse, sõiduriista juhtimise usaldamine 230; joobnu eest mittehoolitsemine ja temale alkoholiste jookide müümine trahteris 233, 304; avalikku kohta ilmumine 274.
Joogid, — puhtuseta valmistamine ja hoidmine 211; võltsimine 212; kahjulikud ja halvaks läinud 213; kallima hinna eest müümine 304; vaata kanged joogid.
Joonistus, — 84—86, 88; 584, 615.
Jootmiskoht, — mürgitamine 517.
Juhtmed, — 518.
Julgeolek, — riiklik, salajased teated 83—86, 88, 614, 615; isiklik ja ühiskondlik 221—238.
Julmus, — vaimuhaigega, raugaga või muu hoolealusega 272; alaealisega 392.
Jultunud lugupidamatus, — 79, 120; vaata lugupidamatus.
Jäme ümberkäimine, — 375.
Järeletegemine, — tõendiste 142; kuld- ja hõbeasjade proovitemplite 332; kaalu- ja mõõdutemplite 345; raha ja väärtpaberite 397—399, 401; tempelpaberite, markide 404; dokumentide 407—412; pitsatite ja vappide 416—418.
Järelmaks, — 559.

Jõgi, — mustustoru ehitamine 364; sihi muutmine, jooksu seisma panemine jne. 367; pallasti heitmine 374; ummistamine 515.

K.

Kaabel, — veealuse telegraafi 372, 373.

Kaalud, — ebaõiged ja seatud templita 343; sundproovimiseta 344; templite järeletegemine nendel 345; seesuguste kaalude tarvitamine 346; nende ebaõige tembeldamine riigiteenija poolt 645.

Kaardimäng, — 277.

Kaasaaitaja, — mõiste 51.

Kaasaaitamine, — kohtualuste ja teiste isikute varjamises 150, 151, 153; enesetapmisele 429; kahevõitlusel 445, 448, 449, 450; metsa raiumisel ja omastamisel 587; altkäemaksu andmisel 621.

Kaev, — 229, 363, 515.

Kaevandus, — rikkumine: tahtlik 521, 529, ettevaatamata 534, 535.

Kahenaisepidamine, — 390.

Kahevõitlus, — 443—449.

Kahjulik(ud), — leping 94; tehing 556, 557, 575, 576, 579; ained 93, 213—215, 219.

Kahjutasu, — 31.

Kaitsemets, — 250, 587.

Kaitseväelane, — õhutamine teenistuskohuste rikkumisele ja väejooksule 115, 116, 168; kihutamine väljarändamisele 257; sõjariistade ja varustuse ostmine 582; vaata kaitseväeteenistus.

Kaitseväeteenistus(kohuhtus), — enesest arvestamiseasutusse mitteteatamine 161, 162, 170, 171; mitteilmumine arstlikku komisjoni vanaduse kindlaksmääramiseks 163; vastuvõetud kutsealuse mitteilmumine teenistuskohta või komisjoni 164; kehavigastuse tekitamine või pettuse tarvitamine teenistusest vabanemiseks 165, 166; kihutamine teenistusest kõrvalhoidmisele ja väejooksule 167, 168; väejooksiku varjamine 169; kontrollkogumisele mitteilmumine 172; vaata kaitseväelane.

Kaitsmiseabinõud, — 92, 549.

Kakelus, — 254.

Kalad, — rikkumine mürgitamisega või plahvatusega 517.

Kalakaup, — 325[1].

Kalapüügiabinõud, — 373, 516.

Kalapüük, — keelatud kohas, ajal ja viisil 244; võõrais vetes 586.

Kalda-veorada, — 365.

Kalurid, — võlgade korraldamine 572[1-2].
Kaltsium-karbiit, — 227.
Kanal, — toru ehitamine 364; kanali ehitamine jõkke 367; pallasti heitmine 374; ummistamine 515.
Kanamunad, — 325[1].
Kanep, — 325, 326.
Kanged joogid, — nende müügikohas joobnu eest mitteholitsemine 233; joomine keelatud kohas 275; nende müügikohtadesse puutuvad mitmesugused määrused 304; kauplemine Ioata või keelatud kohas 305; võlgu või pandi vastu müümine ja nendega töötasu maksmine 306.
Kangemõjulised ained, — 201, 202, 204, 205.
Kapitalid, — nende väljavedu 240[1].
Kari(loomad), — 382, 517, 595, 596.
Karistus, — liigid 2, 12—26; kergendamine 8, 11, 51, 53, 55; aegumine 11, 69—72; kõrgendamine 65, 66, 68; koostamine 30, 61, 63; liitmine 29, 36, 64, 67; asendamine 55, 57—59; tingimusi vabastamine 27—32; enne tähtaega tingimusi vabastamine 33—38; armuandmine 73; kandmine teise isiku eest 152; teadvalt ebaõige karistuse määramine 635.
Karjaajamine, — 382.
Karjatamine, — omavoliline 595.
Kartulid, — 325[1].
Kassatäht, — järele- ja ümbertegemine 397, 398, 400, 401.
Kassaveksel, — järele- ja ümbertegemine 397, 398, 400, 401.
Katkestamine, — koosoleku 124.
Katkirebimine, — 98.
Katse, — vaata süütegu.
Katseaeg, — karistuse kardmisest tingimusi vabastamisel 28—30; enne tähtaega tingimusi vabastamisel 35, 36.
Kaubaarved, — 414.
Kaubalipp, — 341, 342.
Kaubamärk, — 336, 337.
Kaubandus-ettevõtte, — vaata ettevõtte.
Kaubanduslik maksujõuetus, — vaata maksujõuetus.
Kaubaraamatud, — 414; vaata nöörraamatud.
Kauplemine, — farmatsöitiliste preparaatidega, ravimitega jne. 197, 200; mürgiste ainetega, oopiumiga jne. 204, 206; toiduainetega, jookidega ja muude tarbeainetega 211—218; lõhke- ja laskeabinõudega ja -ainetega 224, 226; kaltsium-karbiidiga 227; jahisaadustega 249; elustapaloomadega ja lihaga 303[1], 325[1]; kangete jookidega 304—306; loterii ja võiduloosi pi-

letitega 318, 318[2]; Paldiski vabasadamas 320; seemnetega 321—324; viljaga 324, 324[1]; lina- ja kanepiga 325; aed- ja puuviljaga, kanamunadega, liha saadustega ja kalakaubaga 325[1]; mängukaartidega 326, 327; kuld- ja hõbeasjadega 330—335; võera kaubamärgiga varustatud kaubaga 336—339; vale mõõtude ja kaaludega 343—346; kuriteo läbi saadud asjadega 581; kaitseväelastelt ostetud asjadega 582; asjadega, mis on valmistatud autoriõiguse või leiutise ainuõiguse rikkumisega 585.

Kavalus, — 90 575.

Keelatud, — koosolek 113; kohas viibimine 159; kala- või muu püük 244; jahipidamine 245; mängud 277; ajal, kohas ja viisil kangete jookidega kauplemine 304, 305; pealkiri või kujutus kaubamärgil 337; tehingusse astumine riigiteenija poolt 642.

Keel, — 431.

Keeldumine, — 102 155.

Kehapuutumatus, — rikkumine 438—442.

Kehavigastus, — üliraske 431; raske 432; kerge 433; hingelises ärevuses 434; sugulaste, riigipea jne. 435; hädakaitsel 436; ettevaatamata 437; laevajuhi 442; kahevõitlusel 444—446, 448, 453; vastuhakkamisel riigiteenijale 125; riigiteenija sundimisel 128; kaitseväeteenistusest kõrvalehoidmiseks 165, 166; rahva määratsemisel 254; rööv imisel 555; väljapressimisel 556.

Kelmus, — mõiste, üle 1000 kr., privill. 557; asja edasiandmine keelatud asja pähe 558; järelemaksuga või väikelaenuastuse abil ostetud vara võõrandamine 559; kinnitussumma väljapetmine 560, 564; esinedes riigiteenijana või salgaga 561; retsidiivid 562, 563; ühinemine salgaks 268.

Kerge kehavigastus, — vaata kehavigastus.

Kerjamine, — 266; alaealise võtmine kerjamiseks 273, 392; lapse riisumine selleks 464.

Kihutaja, — mõiste 51.

Kihutamine, — vaata õhutamine.

Kihutustöö, — takistamine valimistel 103.

Kiimalus, — seesugused teod alaealiste kallal 476—478.

Kiire, — sõit 230.

Kindlustatud koht, — 80, 84—86, 88, 90, 112.

Kingitus, — 622 623.

Kinnihoidmine, — vaata kinnipidamine.

Kinnihoidmisekoht, — selle rikkumine: rahvakoondumise poolt 112, vangi põgenemisel 156—158.

Kinnipidamine, — 460—462; lapse 465; riigiteenija poolt 610.

Kinnistamine, — laeva 341; varanduse ümberkinnistamine maksujõuetusel 565, 567.
Kinnistuseaktid, — 414, 634.
Kinnistuseraamatud, — 414, 627.
Kinnisvaramaks, — 192[1].
Kinnitatud varandus, — kinnitussumma väljapetmine 560; hävitamine 564.
Kinnitusoperatsioon, — 312.
Kino-etendus, — 296.
Kiosk, — 294.
Kiri, — teotamine kirjas 135, 496, 500; omavoliline avamine ja sisu avaldamine eraisiku poolt 509; avamine, hävitamine, varjamine jne. postiteenija poolt 614, 640; vaata kirjavahetus.
Kirjalik tõendis, — järele- ja ümbertegemine 142; mitteväljaandmine 148; rikkumine, varjamine jne. 149.
Kirjandus, — valimise 98.
Kirjastaja, — 282.
Kirjastamine, — 583.
Kirjatöö, — jultunud lugupidamatust sisaldav 79; seaduse mittetäitmisele, vägivallategudele jne. õhutav 115, 117; kuritegu ülistav 118; teotamist sisaldav 135; kõlbusevastane 271.
Kirjavahetus, — posti, telegrafi asutuse korralduses oleva võõra kirjavahetuse: rikkumine, peitmine, omastamine 519, vargus 548, röövimine 555, väljapetmine 557; vaata kiri.
Kisa, — 254.
Kiskja-metsloom, — 231.
Kliid, — 324.
Kodakonsus, — salgamine 90; võõra kodakonsusse astumine 137.
Koduloomad, — ettevaatama pidamine 229; hulkuvad, mitteteatamine, endale pidamine 537—539; koduloomataudid 241, 243, 609; vaata karjaajamine.
Koer, — 232.
Kohtumõistmine, — erapoolik 635.
Kohtuotsus, — avalikult väljakuulutamise kord 22; avaldamine trükis 284, 291; täidesaatmata jätmine 601; teadvalt ülekohtune 635.
Kohtukulu, — 31.
Kohus, — teise isiku eest esinemine 152; varanduse ülesandmata jätmine 567, 572; vandekohtuniku mitteilmumine 638.
Kohuste-täitmatajätmine, — riigiteenija avatlemine, sundimine selleks 128—130, 132; rongi-, laevajuhi sundimine selleks 131; tunnistaja, eksperdi tõlgi poolt 155; kaitseväeteenistuskohusliku kodaniku poolt 161—

167, 170—172; kaitseväelaste kihutamine selleks 168; veovahendite toomata jätmine 173, 174, 175; sõjakohuse seaduse täitmata jätmine laevameeste poolt 176, 177; naturaalkohuste täitmata jätmine 178; küüdikohuse täitmata jätmine 178[1]; eraisiku sundimine selleks 469; riigiteenija poolt: kuritegevuse vastu 605, 606; valvealuste suhtes 607; tervishoiu ja taudidesse puutuvate eeskirjade järgi mittevalvamine 608, 609; vaata teenistusalased süüteod.

Kohustus, — elukohast mittelahkuda 159, 160; nende eest kangete jookidega maksmine 306; liigkasuline 574; vaata leping, tehingud.

Kohvik, — 297.

Kokkulepe, — mõiste 51..52.

Komando, — 80.

Komisjoni-kontor, — 307.

Konduktor, — 375.

Konfiskeerimine, — tarvitamise alused 24, 26, 31.

Kontor, — ajalehe 294; komisjoni, teadetemuretsemise 307.

Kontrafaktsia, — 583 585.

Kontrollkogumine, — 172.

Kontrolör, — 375.

Kontsert, — 296.

Kookalehed, — 206.

Koolikohustus, — 278—280.

Kooperatiivasutus, — loata avamine 307; keelatud operatsioonid 315; salajaste teadete avaldamine 511; teenijate ja juhataja kuritarvitused 545—547; maksujõuetus, maksuraskused, likvideerimine 567, 570, 571.

Koor, — 303[2].

Koorejaam, — 303 .

Koormavedu, — 382.

Koosolek, — valimiste koosoleku takistamine 99[1]; koosolekult mittelahkumine 110; kokkukutsumine keelatud ajal ja kohal 113; kokkukutsumine seatud korras teatamata 114; juhataja nõudmiste mittetäitmine 124; korratused sellel 254; vaata rahvakoosolek.

Koostamine, — karistuste 61.

Kord, — avaliku korra rikkumised rahvakoonduse poolt 110—112; korrarikkumised üksikute isikute poolt 254.

Korjandus, — 267, 339.

Korralikkus, — 270.

Korraspidamine, — kaevu 363; kaldaveoraja 365; laevade ja sadamate 366; uulitsate 381.

Korratus, — 254.

Kraamivedu, — 378.
Kraavid, — 380.
Krediit, — valekulujutud halvamiseks 121; saladuste avaldamine kahju tekitamiseks 511—513.
Krediitasutus, — rahvahulga sissetungimine 112; kuulujutud umbusalduse tekitamiseks 121; avamine seatud eeskirju täitmata, loata 307; keelatud operatsioonid 315; saladuste avaldamine 511; teenijate ja juhataja kuritarvitused 545—547; maksujõuetus, maksuraskused 566, 567, 568, 570, 571; otseste kulude võtmine üle lubatud ülemmäära 574.
Krediitpaberid, — 616.
Krediitpiletid, — nende võltsimine 397 399, 400, 401.
Kriminaaljälgimine, — aluseta tõstmine 138, 139.
Kriminaalseadustik. — selle maksupiirkond 4—11.
Kujutused, — jultunud lugupidamatust sisaldavad 79; sõjalistest riigikaitse ehitustest 84—86, 88; tõrkumisele seaduse vastu, vägivallategudele jne. õhutavad 115, 117; kuritegu ülistavad 118; riigiasutusi teotavad 135; kõlblusvastased 271; keelatud kujutused kaubamärkidel 337; laimavad ja haavavad 496, 500.
Kukutamine, — välisriigi riigikorra 106.
Kuldasjad, — vaata hõbeasjad.
Kunstiesemed, — nende rikkumine 517; nende hoiukohtade rikkumine 529, 530, 534, 535.
Kunstlikud magusained, — 217.
Kunstvõi, — 216.
Kupeldamine, — 487.
Kupongid, — nendega töölistele palkade maksmine 347; nende võltsimine 397—401.
Kuritegu, — mõiste 3; välismaalaste poolt kordasaadetavad 7—10; alaealiste poolt kordasaadetavad 41; karistatavus 48—52; kuriteo katse, ettevalmistus ja kokkuleppe 49—52; aegumine 69—72; õhutamine sellele 115—117; ülistamine 118; riigiteenija sundimine selleks 129; riigiteenija avatlemine kuriteole altkäemaksuga 132; kordasaatmine võimuomastaja poolt 133; valeteadete andmine olemata kuriteost 138; valesüüdistuse tõstmine 139, 142; kavatsetavast kuriteost mitteteatamine 146, 147; teise isiku eest kuriteo toimepanemise süü endale võtmine 152; valve all oleva isiku valveta jätmine, millele järgnes kuritegu 395; vägivaldne sundimine kuriteole 471; kuriteo läbi saadud asjade pidamine 580, 581; kuritegude jäl-

gimiseks abinõude tarvitusele mittevõtmine riigiteenija poolt 601, 605, 606, 607; vaata süütegu, raske kuritegu.
Kustutusemärgid, — 403.
Kutse, — selle omastamine 263.
Kutseesinduskoda, — selle valimised 99—105.
Kuulmine, — 431.
Kuulujutt, — E. V. riigikorra vägivaldse muutmise või riigist osa lahutamise kohta 119; sihiga halvata krediitasutuste krediiti 121; ühiskondlikku ärevust tekitav 255; börsitehingute sõlmimist mõjutav 256; väljarändamise kasulikkusest 257.
Kuulutused, — mahakiskumine 136; avaldamata jätmine trükis 284; neis võõraste kaubamärkide ja seltsimärkide tarvitamine 336, 337, 339; neisse valeteadete mahutamine a/s, o/ü jne. juhataja poolt 547.
Kõlblus, — selle vastased süüteod 269—277.
Kõlbmatud, — abinõud süüteo toimepanemisel 49; pealetungimise või kaitsmise abinõud, valmistamine, vastuvõtmine 92, 93; toiduained joogid, valmistamine, müümine 213—215; materjalid ehitamisel 526, 527, 533.
Kõlvatud, — kirjatööd, kujutused 271.
Kõlvatu võistlus, — 318[1].
Kõne, — lugupidamatust sisaldav, teotav 79, 135: seaduse mittetäitmisele, vägivallale õhutav 115; kuritegu ülistav 118.
Kõnnitee, — 380.
Kõrvaldamine, — kustutusmärkide tempelmarkidelt 403, 405; tõkete 475.
Kõrvalehoidmine, — riigikaitsekohustest 167, 177; raudteeteenistusest 647.
Kõvad asjad, — ettevaatamatu ümberkäimine 229.
Käimine, — läbi võõra maa 595.
Kännud, — 250.
Käsi, — vigastamine 431.
Käsimüük, — trükitoodete 295.
Käsk, — täitmata jätmine 604.
Käsutusväelane, — 169 170.
Külviseemned, — vaata seemned.
Küünlad, — 213.

L.

Laadimine, — 366.
Laboratoorium, — 200[1] 201—203.
Ladu, — kaitseväe, hävitamine 80, 96; sõjariistade, sõjamoona, hävitamine rahvahulgalt 112; lõhke-, laskeainete, loata avamine, üleliia lõhkeainete hoidmine jne. 224—226; rikkumine: tahtlik 517, 528, ettevaatamatu 534, 535; kaitseväe, vargus sellest 549.

Laen, — liigkasuline 574.
Laenukassa, — loata avamine 307; eeskirjade mittepidamine 308.
Laenuraamatukogu, — 294.
Laev, — tulekahjuvastaste eeskirjade täitmata jätmine 236; edasiandmine välismaalasele 341, 341[1] 342; korraspidamine, registreerimine jne. 366; juhtimine lootsilt 370; pallasti heitmine 374; abi andmata jätmine 355, 366; orjadega kauplemine 463; rikkumine: tahtlik 517, 521 524, 529, ettevaatamatu 532, 534, 535; ehitamine, parandamine 526, 533; vargus sellelt 550, 551; vaata laevajuht, -sõit, -teenija, -õnnetus.
Laevajuht, — sõnakuulmatus 123; vastuhakkamine 125; sundimine 131; sõjakohuse täitmata jätmine 176, 177; laeva puudulik varustamine 359; lahkumine asetäitjat määramata 368; reisija omavoliline mahapanek 369,454; signaalid merekaabli panemisel 372; õigusteta isiku teenistusse võtmine 379; löömine, kehavigastus 442; laeva ja reisijate hädaohtu jätmine 457; teotamine 495, 499; vaata laev.
Laevaomanik, — 176 177.
Laevasõit, — seisaku tekitamine 366, 370, 374; loata liikumine territoriaalvetes 366[1]; selleks määratud ehituste rikkumine 523; julgeoleku reeglite rikkumine 525, 533, 536.
Laevateenija, — mobilisatsiooni korral lahkumine 177; peale- ja mahamunsterdamine, palgaarvete õiendamine 358, 358[1]; omavoliline lahkumine laevalt 360; teenistuskohuste mittetäitmine hädaohu ajal 458; vaata laev, laevajuht, -omanik, -õnnetus.
Laevaõnnetus, — laevajuhi kallal vägivalla tarvitamise või ta meelemärkuseta olekusse viimise tagajärjel 131; rannal tuletegemise tagajärjel 371; laeva või hoiatusmärkide rikkumisest või julgeoleku reeglite mittepidamisest 524, 525; kõlbmatu materjali tarvitamisest või tehniliste nõuete mittepidamisest laeva ehitamisel, parandamisel 526; vargus selle ajal 549.
Laimamine, — välisriigi riigipea, saadiku, asjaajaja 108; lihtne 498; sugulaste, riigiteenija, tunnimehe 499; trükis 500; vaata teotamine.
Lammutamine, — 25, 26.
Langetõbine, — 272.
Laps(ed), — koolikohusliku loata palgateenistuses pidamine 279; koolikohustuse mittetäitmine 280; töötamine tööstuslikus või kaubanduslikus ettevõttes 351, 393; hoolealuse lapse registreerimata jätmine 396[1]; tapmine 427; riisumine, peitmine, ümbervahetamine 464; kinnipidamine 465; heit- või eksinud lapsest mitte-

teatamine 466; kiimaline tegu tema kallal 476, 478; suguühendus temaga 485, 486; vaata alaealised.

Laskeabinõud(-ained), — loata valmistamine 222,223; loata hoidmine, müümine jne. 224; laos hoidmine määruste vastaselt 225, 226; vaata ladu.

Lasekmoonaladu, — vaata ladu.

Laskmine, — keelatud 229.

Laskeriist, — 229.

Leib, — 214.

Leid, — teatamata jätmine 537; endale pidamine 538, 539.

Leiutis, — sõjaline, müümine 87; omastamine 584, 585.

Lendamine, — keelatud kohas 91.

Lennuriist, — äraandmine vaenlasele 80, 96; lendamine keelatud kohas 91; vallutamine rahvalt 112; usaldamine joobnule või võimetule 230.

Leping, — viivitus varustuse muretsemisel kaitseväele 92, 93; kahjulik, välisriigi kasuks 94; riigiteenija keelatud osavõtmine 643; vaata tehingud.

Levitamine, — kirjatööde, kujutuste, trükitoodete: lugupidamatute 79, kuritegudele õhutavate ja neid ülistavate 115, 117, 118, kõlvatute 271 keelatud, välismaa 289; teotavate 496, 500; valekuulujuttude: riigikorra muutmise kohta 119, krediitasutuste vastu umbusaldust tekitavate 121, ärevate 255, börsitehingute kohta 256, väljarändamise kohta 257.

Lihaloom, — 325[1].

Liigkasuvõtmine, — 239, 574.

Liikumisabinõud (vahendid), — üldlugemisele mittetoomine 174; sõja või mobilisatsiooni ajal rikkumine, varjamine 175; ehitamise tehniliste määruste mittepidamine 362.

Liitpreparaadid, — vaata preparaadid.

Liitsüütegu, — 71.

Liiv, — 595.

Likvideerimine, — 571.

Lina, — 325, 325[1].

Linnased, — 324.

Linnud, — 595,596.

Linnumunad, — 246.

Linnupesad, — 246.

Linnupojad, — 246.

Lipp, — riigi, teotamine 136; kauba, õiguseedasiandmine 341, 341[1], 342.

Lisakaristused, — 16, 22, 61.

Litograafia, — avamine 287; vaata trükiasutus.

Lohakus, — 627.
Lokaut, — 357.
Loom, — kallale ässitamine 232; piinamine 276; tapmine väljaspool tapamaja 303; karjatamine 595; ajamine läbi võõra maa 596.
Loomaliha, — 303[1], 325[1].
Loots, — 370, 455.
Lossimine, — 366.
Loterii, — 317, 318.
Loteriipilet, — võltsimine 412.
Lubi, — põletamine, omavoliline 592.
Lugemistuba, — 294.
Lugupidamatus, — Riigivanema Vab. Val., Riigikogu ja Riigikohtu vastu 79; E. V. riigihümni vastu 120; võimude vastu 135, 136; välisriigi vastu 441.
Lumepallisüsteemijärgne, — 318[2].
Lõbustusemaks, — 328.
Lõhkeabinõud(ained), — vaata laskeabinõud, ladu.
Läbiotsimine, — 611.
Läbirääkimised, — diplomaatlikud, kahjulikud 94.
Läbivaatus, — 612.
Löömine, — lihtne 438; sugulase, riigipea, riigiteenija, tunnimehe 439; mittekaristatav 440; saadiku 441; laevajuhi 442.

M.

Maakaitseväelane, — 169—171.
Maalt väljasaatmine, — 23.
Maantee, — sõjalise, kõlbmatukstegemine 80, 96; sulgemine 382, 384; rikkumine 516, 532, 536.
Magusained, — kunstlikud 217.
Mahakiskumine, — võimumärkide, lippude 136.
Mahavõtmine, — valimisüleskutsete 98.
Maja (peremees), — 258, 260.
Maksud, — väljapressimine riigiteenija poolt 619; vaata kinnisvaramaks.
Maksujõuetus, — mittekaubanduslik 565, 568; kaubanduslik 566, 569; krediit-, kooperatiivsuse, a/s, o/ü 567, 570, 571.
Maksuvahendid, — 316[1].
Margariin, — 216.
Margid, — 404, 405.
Marjad, — 325[1], 595.
Materjal(id), — juurdluse avaldamine trükis 291; vaata — kõlbmatud materjalid.
Matmine, — 154, 220.
Matmispaik, — korrashoidmine 220; rüvetamine 269.

Meelemärkuseta olek, — sellesse viimine: riigiteenija 130; rongi-, laevajuhi 131.
Merehäda, — 456.
Meretelegraaf, — 372, 373.
Metallograafia, — 287.
Metallrahamärk, — salga moodustamine järeltegemiseks 268; järeletegemine 397, 399, 400, 401; kaalu vähendamine 402.
Mets, — kasutamiseeskirjade rikkumine: kaitsemetsa 250, 253, tulundusmetsa 251, 253, metsapinna 252, 253; metsa enda rikkumine: tahtlik 528, ettevaatamatu 534, 535; omavoliline jaht 586[1]; omavoliline raiumine, vargus 587, 590, 594; metsamaterjali varjamine 589; muu omavoli 588, 591, 592, 595, 596; viibimine võõras metsas raiumise riistadega või veoriistaga 593.
Metsatööstus, — 590[1].
Metsataimede külviseemned, — vaata seemned.
Metskits, — 248.
Metsloom, — kiskja, pidamine 231.
Mineraalõli, — 234.
Mitteperioodiline trükitoode, — vaata trükitoode.
Mitteteatamine, — vaata teatamata-jätmine.
Mobilisatsioon, — dokumendi avaldamine 84, 86; sõiduriista rikkumine, varjamine 175; laevateenija mitteilmumine teenistuskohta 177; teadete avaldamine trükis 286; raudteeteenija mitteilmumine 647.
Moonamuretseja, — 92, 93.
Mootorpaat, — 230.
Motosüklett, — 230.
Mudelid. — 338, 584.
Muinsuskaitseese, — 517.
Munsterdamine, — 358[1].
Mustrid, — 338.
Mustus, — 364 595.
Muuseum, — rikkumine: tahtlik 517, 529, 530; ettevaatamatu 534, 535.
Mälestussammas, — 517.
Mängud, — hasart 277.
Mängukaardid, — 326, 327.
Märatsemine, — 254.
Märgid, — piiri, rikkumine, ümberpaigutamine 95, 516; välisriigi, teotamine 107; võimu, rikkumine 127, 136; hoiatuse, väljapanemata jätmine, rikkumine valesti andmine 229, 525, 530 532; lubamatu kandmine 263; kauba 336, 337; seltsi 339; väärt-, raha, järeletegemine 397—401; kustutuse, kõrvaldamine 403; tõendus: valmistamine 329, järeletegemine 417—419; toi-

duainete, kauba kahjutust tõendavad, pealepanemine 646; uurimis-, otsimistööde 516.
Mõõdud, — järeletehtud 343—346; riigiteenija poolt ebaõigelt tembeldamine 645.
Mõbleeritud toad, — 259.
Müra, — 254.
Mürgitamine, — inimese 422; loomade, vee 517.
Mürkained, — 201—205, 213.
Müümine, — leiutise, salajase 87; vaata kauplemine.

N.

Nafta, — juhtmete rikkumine 518.
Naftaallikas, — rikkumine: tahtlik 521, 528, ettevaatamatu 534, 535.
Naisisik, — surmanuhtluse asendamine 58; töötamine 351; enneaegne sünnitus tervisrikke tagajärjel 433; kinnipidamine pordumajas 462; riisumine 467, 468; kiimalus temaga 477, 478; suguühendus 480, 483—486; kupeldamine ja sugukõlvatus 487, 489, 490, 493; haavav läbivaatus 612.
Nakkushaigused, — 208—210; vaata epideemilised haigused, taudid.
Nakkustõved, — taimede, loomade 242, 243, 609.
Naturaalkohustused, — täitmata jätmine 178; väljapressimine 626.
Neegrid, — kauplemine 463.
Neutraliteet, — rikkumine 109.
Niitmine, — 595.
Nimekirjad, — valimiste 98, 99; kutsealuste 162; tööliste 349.
Nimepitsat, — järeletegemine 418, 419.
Nimetahvel, — välja panemata jätmine 259.
Nimetempel, — kuld- ja hõbeasjadel 330, 334, 335.
Nimi, — salgamine, kaitseteenistusse tungimisel 90; varjamine 263.
Nimetus, — trükitoote, trükiasutuse 282; laeva 366.
Notar, — keelatud aktide tegemine 632; vormide rikkumine 634; vaata notariaalakt.
Notariaalakt, — akti kantava asjaolu valesti tõendamine 414; sisu avaldamine 616; vaatar notar.
Nõuandmine, — juriidiline, seks õigustamata isikult 140.
Nõudja, — valetunnistus 143.
Nõudmine, — liigkasulise kohustuse järgi 514; makstud dokumendi järgi 575; altkäemaksu 618.

Nägemine, — kaotus 431.
Nägu, — rikkumine 431.
Näidend, — 296.
Nöörraamatud, — apteekides, rohuladudes jne. 200[1], 202; lõhkeainete ladudes 224; trükiasutustes 288; a/seltsis ja o/ühisuses 313.

O.

Obligatsioon, — järele- ja ümbertegemine 398—401; kindlustamata või suuremas summas väljaandmine 547.
Ohvitser, — elukohast lahkumisest mitteteatamine 171.
Omandamine, — lõhekainete 221, 224, 226; maksujõuetusel, fiktiivne 568; liigkasulise kohustuse 574; kuriteo läbi saadud vara 580, 581; kaitseväelaste varustuse 582; metsamaterjali 589.
Omastamine, — võimu 133; mittekuuluva kutse 263; kirjavahetuse, dokumendi 519; leiu 538, 539; usaldatud vara 540, 542, 543, 544, 545; kingituse, riigiteenija poolt 622; postikirjavahetuse, riigiteenija poolt 640; vaata vargus, röövimine, kelmus.
Omavalitsuseteenija, — vaata riigiteenija.
Omavalitsusevalimised, — vaata valimised.
Omavoli(line), — valimistel 98; riigiteenijana esinemine 133; lahkumine elukohast või keelatud kohas elamine 159; lahkumine laevalt 360; laevajuhi poolt 454; lapse kinnihoidmine 465; võõras ruumis viibimine 474; võõra kirja avamine 509; kala- või muu püük 586; jaht 586[1]; metsa raiumine 587—591; mitmesugused omavolilised teod võõral maal, metsas ja vetel 592, 595 596; panditud või hoiulevõetud vara kasutamine 597.
Oopium, — 206.
Operatsioonid, — lubamata, seltsi ühisuse nimel 307; pangakontori, rahavahetusasutuse 310; kinnitus 312; keelatud, o/ü, a/s, krediit- või kooperatiivasutuse 315.
Orjad, — 463.
Osaline, — mõiste 51.
Osaühisus, — vaata aktsiaselts.

P.

Paber, — mürgine 213.
Paberid, — salgast osavõtmine nende ümbertegemiseks 268; markide võtmine nendelt 403; omavoliline avamine 509; sissetulnud paberist ülemusele mitteteatamine 604.

Padrunid, — vargus 549.
Pais, — rikkumine 523.
Paldiski vabasadam, — 320.
Palgaarved, — laevateenijate 358.
Palgaraamatud, — tööliste 348.
Palk, — omavoliline alandamine 347; mitteteatamine palga suurusest 354.
Pallast, — 374.
Panderollid, — mängukaartide 327; ümbertegemine ja seesuguste tarvitamine 404, 405.
Pangakontor, — keelatud tehingud 309; teatamata operatsioonid 310; usaldatud vara omastamine 542; vaata krediitasutus.
Pankrott, — 565—571.
Pant, — selle vastu alkoholiste jookide müümine 306; omastamine 542; riisumine, varjamine, võõrandamine 573; kuriteo läbi saadud varanduse pandiks võtmine 580, 581, 589; kaitseväelaste varustuse pandiks võtmine 582; vaata pantimine.
Pantimine, — järelmaksuga või laenuasutuse kaudu ostetud vallasvara 559; arestitud vallasvara 573; vaata pant.
Pantkiri, — 547.
Parandamine, — raudtee, laeva 526, 533, 535.
Parandusasutis, — 41, 55, 64.
Parvetamine, — puude 365.
Patent, — kaubalipu 341, 342.
Pealetungimiseabinõud, — 92, 549.
Pealkiri, — mahakiskumine, rikkumine 136; keelatud, kaubamärgil 337.
Peatusluba, — selleta elamine 261; edasiandmine 264; võltsimine 411.
Pederastia, — 479.
Peitevara, — 539.
Peitmine, — dokumentide 95 407, 519; postikirjavahetuse 519; surnukeha 154; lapse 464.
Perekonnaseisu dokument, — vaata dokumendid.
Peremees, — 474, 488.
Perioodiline trükitoode, — vaata trükitoode.
Pettus, — valimistel 101; kaitseväeteenistusest pääsemiseks 165, 166; abiellumisel 388; laevateenija, reisija, teekäia mahajätmisel 454; sugukõlvatusele kallutamisel 489, 490; vaata kelmus.
Phyloxera, — viinamarja põõsal 517.
Piir, — väljaspoolt tegevuspiirkonda vastuvõtmine 303[2]; kontroll 325[1].
Piiratalitus, — 303[2].

Piinamine, — loomade 276; tapmisel 422; kehavigastamisel 435; vabaduse võtmisel 461.
Piirjoon, — moonutamine 95.
Piirimärk, — 95, 516.
Pillamine, — mis maksujõuetuse põhjuseks 569, 570.
Pime, — 576.
Pitsat, — valmistamine 329; järele-, ümbertegemine 416—419.
Pitser, — rikkumine 127.
Plaan, — sõjaline, edasiandmine, avaldamine 84—86, 88; salajane, lohakas hoidmine 615.
Plahvatus, — selle tekitamine 223, 226; kalade surmamine 517; võõra vara hävitamine: tahtlik 528, 529, ettevaatamata 534, 535, enda vara 564.
Plats, — 265, 298 380.
Plekktäht, — võltsimine 412.
Poliitiline, — ühing 112[1], 114[1].
Politsei, — 110.
Pood, — 349.
Pordumaja, — kinnipidamine seiles, 162; naisisiku võtmine 491, 493.
Pornograafia, — 271.
Postikirjavahetus, — vaata kiri, kirjavahetus.
Postituid, — 89.
Postivedu, — 383.
Preemiad, — 318[2].
Preparaadid, — keemilised, farmatsöitilised 197, 200—202.
Proov, — kuld- ja hõbeasjad alla seadusliku proovi 331, 334; muutmine metallrahal 402; ebaõige proovi löömine riigiteenijalt 645; vaata proovitempel.
Proovitempel, — selleta kuld- ja hõbeasjad 330; järeletegemine 332—334; kaaludel-, mõõtudel 344—346; vaata proov, templid.
Protokollid, — salajased, avaldamine trükis 285.
Protsendid, — töölistele antud võlad 347; liigkasulised 574.
Provokatsioon, — teotamisel 502.
Protsentpaberid, — järeletegemine 397—401.
Prügi. — 595.
Publik, — raudteel 376.
Puhkeluba, — võltsimine 411.
Puhtus, — toiduainete, jookide 211.
Putukad, — kahjulikud põllumajanduses, aianduses 241, 243, 609.
Puudujääk, — lõhkeainete laos 224.
Puuvili, 325[1], 595.

Põder, — 248.
Põgenemine, — vangi 156—158; riigiteenija vastutus vangi põgenemisel 607, 613.
Põhiseaduslik kord, — kukutamine 74—76.
Põld, — omavoliline läbikäimine, -sõitmine 595, 596.
Põletispuud, — parvetamine 365; rikkumine 528, 534, 535.
Põllupidajad, — võlgade korraldamine 572 [1–2].
Püügiriistad, — kala 373, 516.
Püük, — keelatud 244; omavoliline 586.
Püssirohi, — vaata laskeabinõud, laod.

R.

Raadio, — riigivastaseks salakuulamiseks 89; loata ülesseadmine, kasutamine 385, 385[1].
Raamatud, — tööstusettevõttes, mittepidamine 359; riigiteenijalt korratu pidamine 627, valeteadete kandmine 628; viivitamine sissekannetes 631; vaata nöörraamatud, palgaraamatud, raamatupidamine.
Raamatukauplemine, — loata kaupluse avamine 294; käsimüügi teel 295.
Raamatukogu, — laenu, loata avamine 294; seal leiduva kunstieseme rikkumine 517; raamatukogu enda rikkumine: tahtlik 529, 530, ettevaatamatu 534,535.
Raamatupidamine, — metsasaaduste kohta 590[1]; vaata raamatud.
Rahamärgid, — nimeta, käivusse saatmine 314; võltsimine 397—402, 406, 268.
Raharaamatud, — vaata raamatud.
Rahatehas, — 112.
Rahatrahv, — määramise viis 17; asendamine 55, 59; liitmisel 64; koostamisel 65.
Rahavahetuseasutus, — vaata pangakontor.
Rahutused, — tööliste hulgas 347; rahva hulgas kuulujuttude tagajärjel 255; vaata rahvakoosolek.
Rahvahääletamine, — vaata valimised.
Rahvakoosolek (koondumine), — mittelahkumine 110; vägivallateod 111, 112.
Rahvus, — vägivald selle määramisel 470.
Rasedus, — katkestamine 193, 194.
Raske kehavigastus, — vaata kehavigastus.
Raske kuritegu, — mõiste 3; välismaal korda saadetud 7—10; karistatavus 41, 48—52; katse 49; aegumine 69—72; vale süüdistus 139; mitteteatamine 145—147; lõhkeabinõude hoidmine selleks 221; vaata kuritegu, süütegu.

Raskendavad asjaolud, — süüteo toimepanemisel 60—68.

Rasv, — 216.

Raudtee(liikumine), — vallutamine rahvahulgalt 112; jäme ümberkäimine sõitjatega 375; sõitjate korravastane ülalpidamine 376; käimine, takistuste seadmine 377; veo ja politsei valvemääruste mittepidamine raudteeteenijailt 378; ebakohase isiku teenistusse võtmine 379; rikkumine: tahtlik 524, 530, ettevaatamatu 532, 535; valesignaalide andmine ja julgeoleku määruste mittepidamine 525, 533; ehitamine kõlbmatust materjalist või tehnilisi nõudeid pidamata 526, 533, 535; vaata rongijuht, rongiõnnetus.

Raudteeteenija, — mobilisatsiooni korral lahkumine 647; vaata raudtee, rongijuht.

Rauk, — julm ümberkäimine 272; hädaohtu jätmine 451, 452.

Ravimid, — valmistamine, müümine jne. 200.

Ravimine, — kutsetegevuse loata 195.

Registreerimine, — tagavaraväelaste 170; veoabinõude 174; üürnikkude 258; kuld- ja hõbeasjade ettevõtte 335; mustrite, mudelite 338; laevade 366.

Reisijad, — omavoliline mahapanemine laevalt 368; jäme ümberkäimine 375; nende veomääruste rikkumine 378; hädaohtu jätmine 454, 457.

Rekvisitsioon, — 173.

Relvad, — valmistamine 222; kandmine, hoidmine, tarvitamine 229.

Reservväelane, — 169, 170; vaata ohvitser.

Retseptid, — 200, 202.

Retsidiiv, — üldalused karistamiseks 68.

Riigiasutus, — teotamine, lugupidamatus 135; rikkumine 528, 529, 530.

Riigihümn, — 120.

Riigikaitse abinõud, — vaata kaitseabinõud.

Riigikaitsehitused, — vaata ehitused.

Riigikaitsekohustus, — vaata kaitseväeteenistuskohustus, kaitseväelane.

Riigikogu, — tegevuse takistamine 77, 78; lugupidamatus 79; arutatavate asjade avaldamine trükis 285.

Riigikohus, — tegevuse takistamine 77, 78; lugupidamatus 79.

Riigikord, — kukutamine: E. V. 74—76, välisriigi 106.

Riigi lipp, — 136.

Riigipea. — välisriigi: teotamine 108, 504; tapmine 421; kehavigastus 435; löömine 439; vaata Riigivanem.

Riigipitsat, — 416.

Riigiteenija, — mõiste 598; ametist tagandamise alused 16, 22, 66; karistuse suurendamine temale 66; riigiäraandmine 82—86; kõlbmata varustuse vastuvõtmine kaitseväele 92, 93; sõnakuulmatus, vastutuhakkamine temale 123— 126; sundimine 128, 129, 130; altkäemaks temale 132; temana esinemine 133, 561; tapmine 422; kehavigastamine 435; löömine 439; kinnipidamine 461; ähvardamine 473; teotamine 495, 499; usaldatud varanduse kuritarvitus 545; vaata teenistusalased süüteod.

Riigivanem, — lugupidamatus 79; tegevuse takistamine 77, 78, tapmine 422; kehavigastus 435; löömine 439.

Riigivapp, — välisriigi, teotamine 107; kujutuse tarvitamine 340.

Riigivõimumärk, — 107.

Riigi äraandmine, — 80—97.

Riisumine, — rahvahulga poolt 111; lapse 464; naisisiku 467; panditud, arestitud vallasvara 573; vaata kelmus, röövimine, vargus, väljapressimine.

Rikkumine, — sõjaväe varustuse 80, 112, 517; teede 80, 112, 523, 524, 532; sidevahendite 80, 112, 522, 531; piiri- ja hoiatusmärkide 95, 517, 530; dokumentide ja kirjavahetuse 95, 136, 407, 519; kihutustöö kirjanduse 98; rahvahulga ühisel jõul, salgaga 111, 112, 268; pitserite, võimumärkide 127, 136; asitõendiste 149; kinnihoidmiskoha 112, 156, 157; mitmesuguse muu võõra vallasvara 111, 514—518, 520, 528, 534, 535; ehituste 516, 517, 521, 523, 529, 531, 534, 535; oma panditud, arestitud või sekvestri all oleva vara 573.

Rohuladu, — 200[1], 201, 202.

Rohuteadlane, — 200, 203.

Rongijuht, — sõnakuulmatus 123; vastuhakkamine 125; sundimine, meelemärkuseta olekusse viimine 131; hädaohul reisijate mittepäästmine ja enne neid lahkumine 457.

Rongikäik, — 254.

Rongiõnnetus, — tahtlik tekitamine 131; hoiatusmärgi rikkumise ja valesti andmise tagajärjel 524, 525.

Rukis, — 324[1].

Röövimine, — 555, 268.

Rüvetamine, — 269.

Saadik, — teotamine 108, 504; vägivald 441.
Sadamad, — 366, 374.
Sadamajuht, — 370, 455.

Salajased teated, — riigikaitse kohta, avaldamine, kogumine 84—86, 87, 88; avaldamine trükis 285; varanduslikku kahju sünnitavad, laimavad, avaldamine 508, 510—513; teenistuslikud, riigiteenija poolt avaldamine 614—616; kohtuniku hääletamise saladus 637.

Salakuulamine, — 80, 96, 83—86.
Salk, — kuritegude toimepanemiseks 268.
Savi, — 595.

Seadus, — õhutamine tõrkumisele selle vastu 115, 116; väljakuulutamise takistamine 125; väljakuulutatamata jätmine 602.

Seaduslik korraldus, — vaata seadus.
Seemned, — kauplemine 321—324, 325[1].
Sekundant, — vastutus kahevõitlusel 445, 448, 449.
Sekvester, — 573.
Selts, — märgi loata tarvitamine 307; vale asjaolu avaldamine 506; vaata aktsiaselts.
Sideabinõud, — 80, vaata telefon, telegraaf.
Sigitusevõime, — kaotuse tekitamine 431.
Signaalid, — merekaabli sissepanemisel 372, 373; valesti andmine 525, 533.
Sillad, — lahtivõtmine 365; tegemine, korrashoid linnades 380; rikkumine 523, 531.
Silt, — välja mittepanemine 259; seltsi märgi tarvitamine sellel 339.
Sisemaksuvahendid, — liikumise eeskirjade rikkumine 316[1].
Sissesõidu koht, — 258.
Sissetungimine, — sõjaehitisse 90; võõrasse hoonesse 475.
Sissevedu, — kauba päritolu valetunnistuse esitamine 320[1]; valerahamärkide 400.
Sisseveoluba, — 320[1].
Spekulatsioon, — 239, 240.
Streikimine, — osavõtmine 356; sellele sundimine 472.
Suguhaigus, — edasiandmine 210.
Suguihad, — rahuldamine häbemata teoga 270.

Sugukõlvatus, — kupeldamine 487; kaasamõjumine 488; kallutamine 489, 490; sellega äri ajava naise ärakasutamine 491; ärahoidmise eeskirjade mittepidamine 492.

Sugulased, — tapmine 422; keha vigastamine 435; löömine 439; vabaduse võtmine 461; ähvardamine 473; veresegamine 481, suguühendus 486; teotamine 495, 499.
Sugutusvõime, — kaotuse tekitamine 431.
Suguühendus, — 480, 486.
Suitsetamine, — keelatud kohas 237.
Sundelukoht, — lahkumine 159, 160.
Sundimine, — valimistel 100; poliitilisest ühingust osavõtmisele 114[1]; riigiteenija 128, 129; rongi-, laeva jne. juhi 131; abiellumisel 386, 392; loobuma õigustest või kohustustest 469; rahvuse määramisel 470; kuriteole 471; streikimisele 472; sugukõlvatusele 489, 490.
Sundmäärus, — õhutamine tõrkumisele selle vastu 115, 116; täitmata jätmine 122; väljakuulutamise takistamine 125; väljakuulutamata jätmine 603.
Sundproovimine, — 344.
Sunnitöö, — mõiste 13; määramise viis 16; tagajärjed 18, 19, 21, 23; sellest tingimusi vabastamine 33; asendamine 55, 57, 58; koostamine, liitmine 61—67; aegumine 69; vaata sunnitööline.
Sunnitööline, — varjamine 151, 153; vabastamine, põgenemine 156, 158.
Surm, — abordi tagajärjel 194; tekitamine rahvahulga poolt 254; teatamata jätmine 396, 396[1]; ettevaatamata tekitamine 430; kehavigastuse tagajärjel 431, 433; kahevõitlusel 444; 446, 448; vaata tapmine.
Surmanuhtlus, — täitmise viis 12; tagajärjed 18; asendamine 55, 57, 58; aegumine 69.
Surnukeha, — peitmine 154; matmine 220; rüvetamine 269.
Sutenöör, — 491.
Sõiduluba, — võltsimine 411.
Sõidupilet, — 412.
Sõidutee, — 380.
Sõitmine, — kiire 230; läbi võõra maa 595, 596.
Sõja ehitused, — teadete kogumine 83—88; sissetungimine 90.
Sõjajõud, — vastuhakkamine 80, 96; teadete kogumine 83—88.
Sõjalaev, — äraandmine vaenlasele 80, 96; teadete kogumine 84—86, 88; sellele loata tungimine 90; oma alla võtmine rahvahulga poolt 112.
Sõja lennuriist, — 112.
Sõjariistad, — vaata relvad.
Sõjasadam, — äraandmine 80.
Sõjavang, — vastutus 97.
Sõnad, — häbematud 270.

Sõnakuulmatus, — 123, 124.
Sööginõud, — 213.
Sünd, — teatamata jätmine 396.
Sünnitaja, — töölelaskmine 355.
Sünnitus, — enneaegne 196; enneaegne, kehavigatuse tagajärjel 433.
Süüdistus, — vale, tõstmine 139.
Süüdlus, — liigid 48—52.
Süüksarvamine, — 39—47.
Süütamine, — võõra vara, tahtlik 528, 529; ettevaatamata 534, 535; oma kinnitatud vara 564.
Süütegu, — mõiste, liigitus 3; süüks mitte arvamine 39—47; katse 49; tahtlik 48; ettevaatamatu 48; ettevalmistus 50; osalised 51; kokkulepe 52; kordamine 68; mitmest teost koosnev ja vältav 71; vale süüdistus süüteo toimepanemises 139, 142; süüteo tundemärke sisaldav trükitoode 292; vaata kuritegu, raske kuritegu.
Süütunnistus, — ebakohane taotlemine 636.

S.

Šantaaž, — 579.
Špionaaž, — vaata salakuulamine.

T.

Tahtlus, — 48.
Taimed, — kahjulikud putukad ja nakkustõved nendel 241—243.
Takistamine, — teenistusekohuste täitmise 77, 78, 126, 600; valimiste 100, 103.
Takistused, — raudteeliinil 377.
Talongid — väärtpaberil, järeletegemine 397—401, 406.
Tammid, — ehitamine 367; rikkumine 523.
Tangud, — 324.
Tapamaja, — sisseseade 302; väljaspool tapmine 303.
Tapeedid, — 213.
Tapmine, — äraandlik, vaenlase abistamiseks 80, 96; tahtlik 420; tahtlik, kvalifitseeritud 421, 422; kokkulepe, ettevalmistus 423; hingelises ärevuses 424; hädakaitsel 425; tapetu soovil 426; lapse 427; vaata kahevõitlus, surm.
Tarbeained, — kaitseväele, kõlbmatud 93; keelatud müük 213; spekulatsioon nendega 239, 240.
Tasuta üleandmine, — varanduse, maksujõuetusel 565, 567, 568.

Tasuraha, — 22.

Taudid, — koduloomade 241—243, 609; inimeste 608.

Teated, — vaata avaldamine, salajased teated.

Teatamata jätmine, — koosoleku kokkukutsumisest 114; kuriteost 145—147, 153, 605, 606; epideemilisest haigusest 207; tulekahjust 238; koduloomade taudidest ja põllumajanduse kahjuritest 241, 242; maja elanikest 258; elukoha muutmisest majaomanikule 260; tööõnnetusest, töötamisviisist, tööliste arvust jne. 352, 353; teise isiku elu hädaohusolekust 453; heitvõi eksinud lapsest 466; tee või hoiatusmärgi rikkest 536; leiust 537; maksuvõimalustest 572.

Teed, — vaata maanteed, raudteed, veeteed.

Teejuht, — 454.

Teenija, — vaata laeva-, raudtee- riigiteenija.

Teenistusalased süüteod, — usaldatud vara kuritarvitus 545; võimuliialdus 598, 599; teise teenija takistamine 600; võimutegevusetus: üldmõiste 601, seaduse, sundmääruse väljakuulutamisel 602, 603, korralduste mittetäitmisel ja sissetulnud paberist mitteteatamisel 604, kurjategijate ja kuritegude jälitamisel 605—607; rahva tervishoiu, taudidelevimise jne. kohta puutuvate eeskirjade täitmata jätmine 608, 609; ettevaatamata vabaduse võtmine 610; läbiotsimiste ja läbivaatuste toimetamine 611, 612; nõrk järelvalve vangi üle 613; saladuste avaldamine 614—616; altkäemaks, seadusevastased maksud jne. 617—623, 625, 626; kuritarvitused hoonete ehitamisel 624; eksimused arvepidamises 627, 631; võltsimised ja valeteadete andmine 628—630; keelatud aktide tegemine, vormide rikkumine nende tegemisel 632—634; eksimused õigusmõistmisel 635—639; postikirjavahetuse, telegrammide jne. avaldamine, rikkumine jne. 640; kuritarvitused enampakkumisel ja muudel varanduslikel tehingutel 641—643; kõrvalehoidmine veo- ja liikumisvahendite üleskirjutamisest 644; valetemplite ja teiste märkide pealepanemine 645, 646; raudteelase teenistusse mitteilmumine mobilisatsiooni korral 647; vaata riigiteenija.

Teenistuskohalt tagandamine, — 19, 22, 66.

Teenistuskohused, — vaata kohuste täitmata jätmine.

Teenistuse leping, — 412.

Teenistuse märk, — 263.

Tehas, — 112.

Tehingud, — keelatud, pangakontoris 309; varan-

duslikult kahjulikud 556, 557, 575, 579; keelatud riigiteenijaile 642.
Tehnik, — 362, 572.
Tehnilised eeskirjad, — ehitamisel täitmata jätmine 362, 526, 527, 533, 624.
Telefon, — rikkumine 80, 96, 522, 531; ehitamine riigi äraandmiseks 89; hävitamine rahvahulga poolt 112.
Telefonikõne, — avaldamine 614, 640.
Telegraaf, — vaata telefon.
Telegraafikaabel, — veealune, panemine 372, 373.
Telegraafi kirjavahetus, — vaata kiri, kirjavahetus, telegramm.
Telegramm, — omavoliline avamine 509; avaldamine, rikkumine jne. telegraafi teenija poolt 614, 640.
Telliskivi tehas, — 592.
Tembeldamine, — kaalude, mõõtude 343—346; vaata tempel.
Tempel, — järeletegemine 417—419; vale, pealepanemine riigiteenijailt 645, 646.
Tempelmargid, — 403, 406.
Tempelpaber, — 403, 405.
Teotamine, — valimiseelne 99; riigivõimu märkide 107, 136; välisriigi riigipea, saadiku jne. 108; riigiasutise, riigiteenija 135, 495, 499; ümberkäimisega või avaldusega 494—496, 502—505; laimamisega 498—500, 502, 505; vaata lugupidamatus.
Teravili, — 215, 324.
Territoriaalveed. — 366[1].
Tervishoid, — rahva, eeskirjade täitmata jätmine 208; tervisele kahjulikkude ainete müük 211—218; tööliste 350, 351; järelvalve teostamata jätmine 608; tervisele kahjulikkude ainete tembeldamine õigete pähe 646.
Tervisetunnistus, — võltsimine 412; vale väljaandmine arstilt 413.
Tingimusi vabastamine, — karistuse kandmisest 27—32; enne tähtaega 33—38.
Toad, — mööbleeritud 259.
Toiduained, — müük, võltsimine valmistamine 211—218; spekulatsioon nendega 240; müük trahterites 304; laeva varustamine nendega 359; rikkumine 517, 528, 534, 535; vale tembeldamine 646.
Toimetaja, — trükitoote, tema vastutus 271, 283—286, 291, 292; nime tähendamata jätmine perioodilisel väljaandel 282; šantaaž tema poolt 579.
Torud, — mustuse, ehitamine keelatud kohta 364.
Traadita telegraaf, — vaata raadio.

Trahteriasutus, — eksimused pidamise korra kohta 304.
Tramm, — kiire sõit 230.
Trükiasutus, — mõiste 287; avamine nõutavat teadaannet saatmata 287; nõõrraamatute mittepidamine ja sundeksemplaaride saatmata jätmine 288; vaata trükitoode.
Trükitoode, — teotamine selles 135, 496, 500; kõlvatute kirjatööde kirjutuste avaldamine 271; väljaandmine: nõutavat teadaannet saatmata 281, nimetuse, järjekorra numbri jne. tähendamata 282; õienduste, kohtu otsuste jne. avaldamata jätmine 283, 284; keelatud teadete avaldamine 258, 286, 291; välismaa keelatud trükitoote levitamine 289; seismapandud, väljaandmine 290; süüteo tundemärke sisaldav 292; käsimüük 295; vaata trükiasutus.
Tubakas, — suitsetamine 237.
Tulekahju, — ettevaatusabinõude eeskirjade mittepidamine 235, 236; teatamata jätmine 238; kustutusvahendite rikkumine 521; hädaohu tekitamine 528, 237; sellest kannatanutele määratud varanduse omastamine 543; vargus selle ajal 549.
Tuletorn, — 371.
Tuli, — hooletu ümberkäimine 235; tegemine tuletorni ümbruses 371.
Tulumaks, — teadete avaldamine 513.
Tunnimees, — kallelekippumine rahvahulgalt 112; sõnakuulmatus tema vastu 123; tapmine 422; kehavigastamine 435; löömine 439; vabaduse võtmine 461; teotamine 495, 499.
Tunnistaja, — valetunnistus 141, 141[1]; valeseletus 144; keeldumine tunnistuse andmisest 155; valedokumentide oma allkirjaga kinnitamine 414; seletuse väljapressimine 636.
Tunnistused, — külviseemnete, mitteandmine 321; mitmesugused, järeletegemine 411, 412; tervise, väljaandmine 413; ebaõigete väljaandmine riigiteenijalt 629.
Turbaraba, — rikkumine 528, 534, 535.
Tõendus, — kirjalik, vale 142.
Tõestamine, — aktide 632, 634.
Tõlk, — valetunnistus 141, valeseletus 144; kohustetäitmisest keeldumine 155.
Tõrvaajamine, — omavoliline 592.
Tõkatiajamine, — omavoliline 592.
Töö, — sunduslik vangidele 13, 14; selle eest kangete jookidega maksmine 306; ületunni 351[1]; väljapressimine riigiteenija poolt 626.
Tööaeg, — kaitsemäärused 350, 351[1]

Tööleping, — 349[2].
Töölised, — väärnähted töötasu ja palgaraamatute kohta 347, 348, 351; nende nimekirjade mittepidamine 349; nende tervise ja julgeoleku kaitsereeglite mittepidamine 350, 351; haiguste ja õnnetuste vastu kindlustamine 352—355; streikimine 356, 472; massiline vallandamine või juurdevõtmine 357[1]; salajaste töötamisviiside avaldmine nende poolt 510; vaata tööstusettevõte, töö, tööaeg, tölisnõukogu.
Töölisnõukogu, — valimiste, tegevuse takistamine 349[1]; sellele teadete mitteandmine töölepingust ja ettevõtte seisukorrast 349[2].
Tööpõlgamine, — 265.
Tööstusettevõte, — vaata ettevõte.
Töövõimetus, — 272.

U.

Ujuvabinõud, — keelatud liikumine 366[1].
Ulakus, — 254, 270.
Ummistamine, — jõe, kanali, allika 515.
Uputamine, — võõra vara 528, 529, 534, 535; enda kinnitatud vara 564.
Usaldatud vara, — kuritarvitused sellega 540—547.
Usaldus, — selle halvamine 506.
Usulised talitused, — korrarikkumised nende ajal 254.
Usutunne, — haavamine 507.
Uulits, — tegemine, korrashoidmine 380, 381.
Uurimisetööd, — 516.

V.

Vabariigi Valitsus, — tegevuse takistamine 77, 78; lugupidamatus 79.
Vabastamine, — vangide 112, 156; loomade 595.
Vabrik, — farmatseutiline 201—203; lõhkeainete, relvade 222, 223; vaata ettevõte.
Vaenlane, — abistamine 80, 97; sõjaväkke astumine 81.
Vaesustunnistus, — võltsimine 412.
Vaesusõigus, — 144.
Vagun, — 236.
Vahekohtunik, — ülekohtune otsus temalt 635.
Vahetustäht, — võltsimine 397, 399—401.
Vahialused, — vabastamine 112, 156; kinnivõtmata jätmine 607.
Vahisalk, — kallalekippumine 112.

Vahtkond, — sõnakuulmatus tema vastu 123; teotamine 495, 499; vaata tunnimees, vahisalk.
Vaimuhaige, — julm ümberkäimine 272; valveta jätmine 395[1].
Vaimuhaigla, — kinnipidamine selles 462.
Vaimuhaigus, — tekitamine 431.
Valedokument, — 628; vaata dokumendid.
Valekuulujutt, — vaata kuulujutt.
Valenimi, — tarvitamine valimistel 105.
Valeseletus, — andmine 144.
Valesüüdistus, — tõstmine 139.
Valeteated, — E. V. kahjuliku lepingu sõlmimisel 94; valimiskandidaadi kohta 99; olemata kuriteost 138, 139; varanduslikust seisukorrast, kohtule 144; kinnisvaramaksu kohta 192[1]; ettevõtte registreerimisel 300[1]; seemnete müügil 321, 322; usalduse halvamiseks 506; A/S, O/Ü, kooperatiivasutuse ja krediitasutuse tegevuse kohta 547, 567; maksujõuetusel 565—568; võlauskuja kahjuks või veksli ja pärandusvara kohta 572; võlgade korraldamise komisjonile 572[1]; ettevõte võõrandamisel 573[1–3]; andmine riigiteenija poolt 628—630.
Valetunnistus, — kohtus 141, 143; vandekohtunikuna 638.
Valetunnistused, — vaata tunnistused.
Valevanne, — 141, 143.
Valgustamine, — uulitsate 381.
Valgustusmineraalõlid, — hoidmine, müümine 234.
Valimised, — omavalitsuse, kutseesinduskoja 99—105; tööliskonna asutiste 349[1].
Valmistamine, — ravimite 197, 200—202; uimastavate ainete 206; toiduainete, jookide 211—218; lõhkeainete, süttivate ainete 221, 222, 235; pitsatite 329; proovitemplite 332; kaalude, mõõtude 344.
Valveta-jätmine, — alaealiste, valvealuste 395; vaimuhaigete 395[1]; vangide 613.
Vandekohtunik, — teise isiku eest 134; altkäemaksu võtmine 620; hääletamise saladuse avaldamine 637; valetunnistuse andmine, ilmumata jäämine 638; kohustetäitmisest keeldumine 639.
Vanemad, — elatis neile 391.
Vangid, — vabastamine 112, 156; põgenemine 157, 158; puudulik valve 613.
Vangimaja-karistus, — mõiste, määramise viis 14, 16; tagajärjed 20, 21, 23, 66; kergendamine, asendamine 53, 55, 57; liitmine, koostamine 64—67.
Vangivaht, — 156—158.

Vapp, — teotamine 107, 136; kujutuse tarvitamine 340; vapp-pitsati järeletegemine 418, 419.
Vargus, — ühinemine salgaks 268; dokumentide 519, 548; teenistusalaline 545; liht, üle 1000 kr., privill 548; kvalifits. 549—552; retsidiivid 553, 554.
Varjamine, — tõendiste 149; süüaluste 150, 151, 268; väejooksiku 169; nime 263; süüteo läbi saadud vara 268, 580, 581; trükiasutuse 287; asjaolu, mis tühistab abielu 388; laenuasutuses panditud asja 559; vara, maksujõuetusel 565—568; maksuvõimaluste 572; panditud, arestitud või sekvestri all oleva enda vara 573.
Vastuhakkamine, — sõjajõududele sõja ajal 80; rahvahulga poolt 111, 112, 255; riigiteenijale, laevajuhile jne. 125.
Vastutav-toimetaja, — vaata toimetaja.
Vastutus, — raskendavad asjaolud 60—68.
Vastutuslik-valve, — määramine 39, 41; koostamisel 67.
Vedelikud, — ettevaatamata ümberkäimine 229.
Vedu, — surnukehade 220; lõhke-, laskeainete 226; kõvade asjade 229; süttivate ainete 235; reisijate, kraami 229, 378.
Vedurijuht, — vaata rongijuht.
Veeteed, — rikkumine vaenlase abistamiseks 80, 96; inimeste vedu 229; liikumise julgeolek 366, 525; rikkumine 515, 516, 523, 531.
Veetoru, — ehitamine 364.
Veksel, — valeteated kaotamise kohta 572; võltsimine 409; vaata kassaveksel.
Veorada, — korraspidamine 365.
Veoriistad(-vahendid), — toomatajätmine 174, 175; viibimine võõras metsas 593; üleskirjutaja kõrvalehoidmine 644.
Veresegamine, — 389, 481, 482.
Vesi, — 219, 301.
Vigastus — vaata kehavigastus.
Viibimisekoht, — 160.
Viinamarja-põõsas, — 517.
Viivitus, — lepingu täitmisel, riigivastane 92, 93.
Vili, — 324, 324[1].
Volitus, — kuritarvitus 544.
Voorimees, — 454.
Vormiriie, — õigustamata kandmine 263.
Võiduloosid, — 318, 318[2].
Võim(ud), — õhutamine vastuhakkamisele 115, 116; vastuhakkamine 122—137; omastamine 133; lugupimatus 135, 136.

Võimuliialdus, — 598, 599.
Võimutegevusetus, — 601, 607.
Võlakohustused, — fiktiivsed, maksujõuetusel 565—567.
Võlglane, — lahkumine elukohast 160; maksujõuetus 565— 571; maksuvõimaluste varjamine 572, 573.
Võltsimine, — dokumentide 95, 407—415, 628; tõendiste 142; toiduainete, jookide 212, 213; proovide 332—334; kaubamärkide 336; kaalude ja mõõtude 345, 346; väärtmärkide 397—406; pitsatite, templite 416—419.
Võrgud, — 373.
Võõrad kohtuasjad, — 140, 144.
Võõrandamine, — ettevõtete 573[1-3].
Võõrastemaja, — 258.
Väejooks, — kihutamine 168.
Väejooksik, — varjamine 169.
Väeosa, — äraandlikud teod selles 80, 96; teotamine 495, 499.
Vägistamine. — 483—486.
Vägivallategu, — rahvahulga poolt 111, 112; õhutamine nendele 115, 116; riigiteenija, -asutuse vastane 125, 128—130, 135; rongi-, laevajuhi kallal 131, 442; kehapuutumatust rikkuv 438—441; riigiteenija poolt 598, 611.
Välismaa, — seal kordasaadetud süüteod 6—10; trükitoode 289, 293; vaata välisriik.
Välismaalased, — kohtualluvus, karistatavus 4—10, 97; väljasaatmine 23; omavoliline tagasitulek 159; teenistusse võtmine 319[1].
Välismaksuvahendid, — liikumine 316[1].
Välisriik, — äraandlikud teod selle kasuks 80—87, 89, 94—97; riigikorra kukutamine 106; riigivõimumärkide teotamine 107; riigipea: tapmine 421, kehavigastamine 435, kehapuutumatuse rikkumine 439, teotamine 109, 504; esitaja: teotamine 108, 504; kehapuutumatuse rikkumine 441.
Väljaandja, — vaata toimetaja.
Väljaandmine, — kurjategijate 8, 10.
Väljapressimine, — salga moodustamine 268; mõiste 556; riigiteenija poolt 618, 619, 625, 626.
Väljariputamine, — 229.
Väljarändamine, — 257, 490.
Värvid, — kahjulikud 213.
Väärtmetallid, — 316[1].
Väärtmärgid, — võltsimine 397—406.
Väärtpaberid, — loata väljalaskmine, ettetellimiste avamine 311; korravastane väljaandmine 316, 547; võltsimine 397—406.

Õhk, — 301.
Õhulaev, — rikkumine 524, 532; ehitamine 526, 533, 535; julgeoleku märkide rikkumine 530.
Õhulaevajuht, — sõnakuulmatus tema vastu 123; vastuhakkamine 125; sundimine, meelemärkuseta olekusse viimine 131; reisijate hädaohtu jätmine 457.
Õhulaevaõnnetus, — 131, 524, 526.
Õhusõit, — julgeoleku määruste rikkumine 525, 533, 535; riketest mitteteatamine 536.
Õhutamine, — kuritegudele 115, 116, 117; kaitseväeteenistuskohustest kõrvalehoidmisele 167; väejooksule 168; väljarändamisele 257.
Õiendus, — avaldamata jätmine trükis 283.
Õigused, — varanduslikud, äraandmine 556, 557.
Õigusmõistmine, — teadvalt ülekohtune otsus 635; tunnistuse väljapressimine 636; hääletamise saladuse avaldamine 637.
Õiguste-kaotus, — alus ja loetelu 18—20; tagasiandmine 21; määramine alaealistele 56, 57; liitmisel 61; aegumisel 70; kaotatud õiguste omavoliline tarvitamine 159.
Õnnetus, — ühiskondlik 543.
Õnnetusjuhud, — tööstuses 352, 353.
Õppeasutus, — loata avamine 278.

Ähvardus, — kui süüd kõrvaldav asjaolu 46; kui süüd suurendav asjaolu 66; karistatav, mõiste 473, 579.
Ämmaemand, — 194, 196.
Äraandmine, — riigi 80—97.
Ärevus, — tekitamine 119, 121, 255, 256.
Äri, — vaata ettevõte.
Äriajamine, — keelatud, riigiteenijate 642.
Ärimaks, — 513.
Äriraamatud, — 547; vaata nöörraamatud, raamatud.
Ärisaladused, — avaldamine 510—513.
Ässitamine, — loomade, inimese peale 232.

Ühing, — asutamine, liikmeks astumine 112[1], 114[1]; usuline, haavamine 507.
Ühiskondlik, — ärevus 255; õnnetus 543.
Üldlugemine, — veoabinõude 174.

Üleastumine, — mõiste 3; karistatavus 7, 48, 49, 51; aegumine 69.
Ülemus, — äraandmisele kihutamine 80; kahevõitlusele väljakutsumine 447; käsu täitmata jätmine 604.
Ülesandmata-jätmine, — varanduse maksujõuetusel 565—567.
Ületunnitöö, — tasu mittemaksmine 351[1].
Ülespidamine, — vanematele 391.
Ülevaatus, — lubamata 611, 612.
Üliraske kehavigastus, — vaata kehavigastus.
Ülistamine, — kuriteo 118.
Ümberehitamine, — loata 361.
Ümberhulkumine, — 265.
Ümberkäimine, — jäme 375.
Ümbruselanik, — 141.

Kriminaalseadustiku üldosa võrdlustabel Uue Nuhtlusseaduse üldosaga.

KrS.	UNS.	KrS.	UNS.	KrS.	UNS.
1	1	**26**	38	**51**	51
2	2	**27**	—	**52**	52
3	3	**28**	—	**53**	53
4	4	**29**	—	**54**	54
5	5	**30**	—	**55**	55
6	6	**31**	—	**56**	56
7	9	**32**	—	**57**	57
8	10	**33**	—	**58**	58
9	11	**34**	—	**59**	59
10	13	**35**	—	**60**	—
11	14	**36**	—	**61**	60
12	15	**37**	—	**62**	61
13	16	**38**	—	**63**	62
14	18, 20	**39**	39	**64**	63
15	21	**40**	40	**65**	64
16	22	**41**	41	**66**	65
17	24	**42**	42	**67**	66
18	25	**43**	43	**68**	67
19	26	**44**	44	**69**	68
20	27	**45**	45	**70**	69
21	31	**46**	46	**71**	70
22	33	**47**	47	**72**	71
23	35	**48**	48	**73**	72
24	36	**49**	49		
25	37	**50**	50		

Kriminaalseadustiku eriosa võrdlustabel Uue nuhtlusseaduse, Nuhtlusseaduse ja Rahukohtu nuhtlusseaduse eriosadega ja Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadusega ära muudetud mitmesugustes eriseadustes leiduvate kriminaalnormidega.

KrS	UNS	NS, RNS ja eriseadused
74	100	
75	101	
76	102	
77	—	
78	—	
79	—	
80	108	
81	109	
82	110	
83	111	
	118[2]	
84	111[1]	
	118[2]	
85	111[2]	
	118[2]	
86	111[3]	
	118[2]	
87	111[4]	
	118[2]	
88	112	
	118[2]	
89	112[1]	
	118[2]	
90	113	
	118[2]	
91	113[1]	
	118[2]	
92	114	
93	115	
94	116	
95	117	
96	118	
	118[1]	
	118[2]	

97	119	
98	—	Linnavolikogude valimise seaduse (RT 84—1926) § 54. Maavolikogude valimise seaduse RT 100—1926) § 63. Põllutöökoja seaduse (RT 60—1931) § 24. Vallavolikogude valimise ja vallavolikogude ning vallavalitsuste korraldamise seaduse (RT 97—1926) § 62.
99	—	
99[1]	—	
100	—	
101	—	
102	—	
103	—	
104	—	
105	—	
106	135	
107	136	
108	534	
	535	
109	137	
110	120	
111	122	NS, — 269[1] 269[2].
112	123	NS, — 263, 264, 268, 269[1], 269[2].
113	—	RNS, — 39[4]
112[1]	124	
114	—	RNS, — 39[4].
114[1]	127[1]	
115	129	
116	130	
	131	
117	132	
118	133	
119	134	
120	—	
121	—	NS, — 275[1]
122	138	RNS, — 29. Riigieelarve tasakaalustamise, eramajanduse korraldamise ning tööpuuduse vastu võitlemise seaduse (RT 27—1934) §§ 8, 9
123	139	NS, — 273, 1261. RNS, — 29, 30, 30[1], 167.
124	140	RNS, — 39[3], 39[5].
125	142	NS, — 270, 271, 272, 823, 824, 1262.
126	143	NS, — 273[1].
127	144	NS, — 304, 305, 917.
128	145	NS, — 272, 1143.
129	146	
130	147	NS, — 1143.
131	148	NS, — 1262.
132	149	
133	151	NS, — 289, 290.
134	153	
135	154	NS, — 279, 280, 282, 283, 287, 1040.

136	155	NS, — 278. RNS, — 33.
137	—	NS, — 325.
138	156	
139	157	NS, — 940, 941.
140	—	NS, — 939[1].
141	158	NS, — 236—239, 942—945.
141[1]	—	NS, — 943.
142	159	
143	160	NS, — 236—239, 942.
144	161	NS, — 943.
145	162	NS, — 125.
146	163	
147	164	
148	165	
149	166	NS, — 303.
150	167	RNS, — 64.
151	168	NS, — 316, 974, 1662. RNS, — 64.
152	169	
153	170	NS, — 128.
154	171	NS, — 860, 1460.
155	172	
156	173	NS, — 308, 310, 315, 317, 1236.
157	174	NS, — 309, 311, 312.
158	176	NS, — 309, 311, 312.
159	177	NS, — 314. RNS, — 63.
160	178	RNS, — 63.
161	—	
162	—	
163	—	
164	—	
165	—	Karistusmäärused kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus (RT 100—1926 ja 51—1928).
166	—	
167	—	
168	—	
169	—	
170	—	
171	—	
172	—	
173	—	
174	—	Rekvisitsiooni ja sundkorras kasutamise seaduse (RT 100—1933) §§ 79, 80. Veo ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväele võtmise seaduse rikkumise kohta käivate karistusmääruste seaduse (RT 103—1927) §§ 1—3.
175	—	
176	—	
177	—	

178	194	NS, — 540, 541.
178[1]	—	Küütide seaduse (RT 32—1926) § 7.
192[1]	—	
193	465	NS, — 1462.
194	466	NS, — 1461—1463.
195	195	NS, — 871[1]. RNS, — 104, 105.
196	196	NS, — 877—880.
197	197	NS, — 883, 886. RNS, — 106, 106[1].
200	200	NS, — 884, 884[1], 892—899.
200[1]	—	
201	201	NS, — 885.
202	202	
203	203	NS, — 889.
204	204	NS, — 867, 869. RNS, — 104[1], 104[2].
205	205	NS, — 868, 869. RNS, — 104[2].
206	—	NS, — 869[2].
207	206	NS, — 857. RNS, — 102[1].
208	207	NS, — 831—852, 858. RNS, — 52[1] 102, 105[1], 105[2]. Suguhaiguste vastu võitlemise seaduse (RT 1—1927) § 16.
209	208	NS, — 855.
210	—	NS, — 854. RNS, — 103.
211	209	RNS, — 116.
212	210	RNS, — 115[2], 115[3]. Nisu ja maisijahu ning nisu- ja maisimanna müügi seaduse (RT 97—1926) §§ 4, 5.
213	211	RNS, — 115, 115[3].
214	212	
215	213	
216	214	RNS, — 115[1].
217	215	
218	218	
219	220	RNS, — 111.
220	221	NS, — 859, 1460. RNS, — 107, 108, 109.
221	222	NS, — 987[1].
222	223	NS, — 986, 1346—1348, 1350—1350[2].
223	224	NS, — 1350[1]. RNS, — 118[1], 127.
224	225	NS, — 986[1], 986[2]. RNS, — 118.
225	226	NS, — 986[2]. RNS, — 118.
226	227	NS, — 986[3]. RNS, — 118.
227	228	NS, — 1077[2]. RNS, — 91 .
228	229	RNS, — 118[2].
229	230	RNS, — 117, 118, 119, 121, 124—126.
230	231	RNS, — 123.
231	232	RNS, — 120.
232	233	NS, — 988. RNS, — 122.
233	234	RNS, — 127.

234	235	NS, — 1077[1]. RNS, — 91[1].
235	236	RNS, — 88—91, 94—96.
236	237	RNS, — 90, 93, 94.
237	238	RNS, — 92.
238	239	RNS, — 97.
239	242	NS, — 913, 913[1], 1180, 1180[1—2], Määruse hangeldamise (spekulatsiooni) ja liiakasuvõtmise vastu (RT 14/15—1920) §§ 7, 8, 9, 19 ja 23.
240	—	
240[1]	—	Kapitalide väljaveo tõkestamine, nende Eestisse toomise ja Eesti rahvamajandusele kindlustamise seaduse (RT 1—1934) § 2.
241	243	NS, — 861, 861[1]. RNS, — 112[1].
242	244	RNS, — 112[1].
243	245	NS, — 861. RNS, — 112, 113.
244	246	NS, — 917, 920. RNS, — 57.
245	247	RNS, — 56[2].
246	248	RNS, — 56[1].
247	249	RNS, — 56[3].
248	250	RNS, — 56[4].
249	251	RNS, — 56[5].
250	255	RNS, — 57[2].
251	256	RNS, — 57[2]—57[4].
252	257	RNS, — 57[4].
253	258	RNS, — 57[5].
254	262	NS, — 1465, 1485. RNS, — 38, 39.
255	263	NS, — 281[1], 938, 1034[4]. RNS, — 37.
256	264	NS, — 1277.
257	265	NS, — 328.
258	266	NS, — 958. RNS, — 59, 59[1].
259	267	NS, — 958.
260	268	RNS, — 58.
261	269	RNS, — 61.
262	271	NS, — 943.
263	272	NS, — 1416, 1417, 1417[1], 1418.
264	273	NS, — 977.
265	274	NS, — 950—952.
	275	
266	276	NS, — 984. RNS, — 49, 50. Hoolekandeseaduse (RT 120/121—1925) §§ 167—175.
267	277	
268	279	NS, — 922, 924—929.
269	—	NS, — 235.
270	280	NS, — 1003. RNS, — 43.
271	281	NS, — 1001, 1002. RNS, — 45.

272	282	Hoolekandeseaduse (RT 120/121—1925) §§ 167—175.
273	283	
274	284	RNS, — 42.
275	286	RNS, — 42[1], 42[2].
276	287	RNS, — 43[1].
277	289	NS, — 990. RNS, — 46.
278	290	NS, — 1049, 1050.
279	365	NS, — 1404[1]—[3]. RNS, — 144[2].
280	—	RNS, — 144[3].
281	—	Karistusmäärused trükiseaduse, avalikkude ettekannete seaduse ja raamatukaupluste ning avalikkude lugemistubade avamise seaduse rikkumise asjus (RT 43—1923).
282	—	
283	—	
284	—	
285	—	
286	—	
287	—	
288	—	
289	—	
290	—	
291	—	NS, — 1038[1].
292	307	NS, — 1041—1044[1].
293	309	NS, — 1045, 1045[1].
294	—	
295	—	
296	—	
297	—	
298	—	
299	—	
300	310	NS, — 863, 881, 882, 1075, 1076, 1346, 1348, 1393. RNS, — 52[1].
300[1]	—	Äride registreerimise seaduse (RT 36—1927) § 16.
301	311	NS, — 863.
302	312	RNS, — 110.
303	313	RNS, — 114.
303[1]	—	Elustapaloomade ja loomaliha alaliste turgude korraldamise seaduse (RT 2—1933) § 10.
303[2]	—	RNS, — 57[14].
303[3]	—	RNS, — 57[15].
304	315	RNS, — 41, 45[1], 51[8], 51[9], 51[13].
305	316	RNS, — 51[4], 51[5].
306	317	RNS, — 51[6], 51[7].
307	318	NS, — 1152, 1197. RNS, — 47[1].
308	319	NS, — 992[2]—992[4]. RNS, — 47[2].
309	322	NS, — 1174[4].

310	323	NS, — 1174[6].
311	324	NS, — 1150[1].
312	325	NS, — 1150[1].
313	326	
314	329	
315	330	
316	331	
316[1]	—	Sisemaksuvahendite liikumise korraldamise seaduse (RT 6—1932) § 5. Välismaksuvahendite ja väärtmetallide liikumise korraldamise seaduse (RT 95—1931) § 7.
317	332	RNS, — 47.
318	333	RNS, — 47.
318[1]	—	Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse (RT 62—1931) §§ 21—25, 29—31.
318[2]	—	
319	335	NS, — 992[1], 1169, 1170.
319[1]	—	RNS, — 63[1]
320	—	NS, — 821.
320[1]	—	Kaupade sisseveo korralduse seaduse (RT 90—1931) § 4.
321	—	Seemnemüügi korralduse seaduse (RT 20—1921) §§ 8, 9.
322	—	
323	—	Seemnemüügi korralduse seaduse (RT 20—1921) §§ 8, 9.
324	341	RNS, — 48[3].
324[1]	—	Teravilja kaitse seaduse (RT 56—1930) § 6.
325	342	
325[1]	—	Kalakauba väljaveo kontrolli seaduse (RT 42—1931) § 7. Kanamunade sisse- ja väljaveo kontrolli seaduse (RT 16—1931)§ 12. Kartuliveo kontrolli seaduse (RT 12—1926) §§ 9, 10. Lihaloomade, liha ja lihasaaduste väljaveo kontrolli seaduse (RT 63—1932) § 6. Lina ja linaseemne hoiu ja veo kontrolli seaduse (RT 44—1931) § 11. Piimasaaduste väljaveo kontrolli seaduse (RT 85/86—1924) §§ 7, 8. Puuja aedvilja ning marjade väljaveo kontrolli seaduse (RT 61—1932) § 8.
326	343	NS, — 555[2], 1351, 1351[1].
327	344	NS, — 555[2], 1351, 1351[1].
328	345	
329	347	NS, — 297.
330	348	NS, — 1386, 1390.

331	349	NS, — 1389.
332	351	NS, — 1395.
333	352	NS, — 1396.
334	353	NS, — 1404.
335	—	Prooviseaduse (RT 74—1924) § 25.
336	356	NS, — 1354, 1357[1], 1357[3].
337	357	NS, — 1357[2], 1357[3].
338	358	NS, — 1356.
339	359	NS, — 1357[4].
340	360	
341	361	NS, — 1215, 1216. Laevakinnistusseaduse (RT 77/78—1924) §§ 27, 28.
341[1]	—	
342	362	NS, — 1217, 1218.
343	363	NS, — 1175.
344	—	
345	—	NS, — 1395[1].
346	—	NS, — 1395[2].
347	364	NS, — 1359, 1359[1], 1359[2].
348	—	Tööstusliku töö seaduse §§ 212, 213, 214.
349	—	
349[1]	—	RNS, — 51[18], 51[19].
349[2]	—	RNS, — 51[17].
350	—	RNS, — 51[15]. Pagaritööstuse öötöö keelu seaduse (RT 30—1929 ja 27—1934) § 5. Seaduse tinavalge tarvitamise kohta maalritöödes (RT 46—1928) § 7. Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse (RT 4—1926) § 8.
351	366	NS, — 1404[1], 1404[3].
351[1]	—	RNS, — 51[16].
352	—	NS, — 1404[4]. Tööst. töö s. § 570.
353	—	NS, — 1404[5], 1404[6]. „ „
354	—	NS, — 1404[7], 1404[8]. „ „
355	—	NS, — 1404[9].
356	367	NS, — 1359[4], 1359[5].
357	—	
357[1]	—	RNS, — 51[17].
358	370	NS, — 1213, 1231, 1232, 1234, 1235, 1240, 1245.
358[1]	—	Meremeeste kodu seaduse (RT 13—1928) §§ 90, 91.
359	371	NS, — 1237.
360	372	NS, — 1270, 1271.
361	378	RNS, — 65.
362	382	NS, — 1058. RNS, — 66, 66[1].
363	383	RNS, — 52.

364	385	RNS, — 53.
365	386	RNS, — 77, 81—83, 85.
366	387	NS, — 1242, 1250. Kaubalaevade mõõtmise ja registreerimise korralduse (RT 18—1919) § 27.
366[1]	—	Kiirsõidu ujuvabinõude liikumise seaduse (RT 54—1930) § 6.
367	388	RNS, — 86.
368	389	NS, — 1224.
369	390	NS, — 1241.
370	391	NS, — 1255. RNS, — 79, 80.
371	392	NS, — 1205.
372	393	RNS, — 101[1].
373	394	RNS, — 101[2].
374	395	NS, — 1246. RNS, — 78.
375	396	NS, — 1136. RNS, — 100.
376	397	RNS, — 76[2].
377	398	RNS, — 66[1], 76, 76[1].
378	399	RNS, — 76[3].
379	400	NS, — 1085, 1097[1].
380	401	RNS, — 67, 69.
381	402	RNS, — 54, 55.
382	403	RNS, — 55, 71, 74.
383	406	NS, — 1113, 1114, 1126.
384	407	RNS, — 73.
385	—	RNS, — 101[3].
385[1]	—	RNS, — 101[4].
386	408	NS, — 1550.
387	409	NS, — 1551.
388	410	NS, — 1551, 1556.
389	411	NS, — 1560.
390	412	NS, — 1558.
391	419	RNS, — 143.
392	420	NS, — 1476, 1586, 1599. RNS, — 51. Hoolekandeseaduse (RT 120/121—1925) §§ 167—175.
393	421	
394	422	NS, — 1599.
395	423	RNS, — 144[1].
395[1]	—	Hoolekandeseaduse (RT 120/121—1925) § 174.
396	424	
396[1]	—	Hoolekandeseaduse (RT 120/121 — 1925) § 168.
397	427	NS, — 556—559, 571—573, 1149.
398	428	NS, — 1150, 1194.
399	429	NS, — 556—561, 566, 571—573, 1149, 1150, 1194.

400	430	NS, — 563, 564, 567, 568, 571—573, 576, 577.
401	431	
402	432	NS, — 565.
403	433	NS, — 581[2]
404	434	NS, — 555, 555[3], 555[4], 579—581[1].
405	435	NS, — 555[1], 581[2].
406	436	NS, — 562, 575.
407	438	NS, — 1405, 1406, 1441.
408	439	NS, — 1412—1414.
409	440	NS, — 1160, 1195, 1537, 1677, 1678, 1688, 1690, 1691, 1692.
410	441	NS, — 293, 294, 361, 554, 834, 1151, 1406, 1412—1414, 1441, 1571, 1677, 1678, 1690.
411	442	NS, — 975, 976.
412	443	NS, — 300.
413	444	
414	445	NS, — 1572, 1696.
414[1]	—	
415	448	NS, — 294, 834, 1170, 1217, 1679, 1697, 1698.
416	449	
417	450	NS, — 296.
418	451	NS, — 1354, 1692.
419	452	NS, — 296, 554, 814, 1692.
420	453	NS, — 1452, 1453[1], 1454, 1455—1 j., 1456, 1458, 1459, 1469, 1519, 1543.
421	99, 454—456	NS, — 1449, 1450.
422	99, 455	NS, — 1451, 1453.
423	457	NS, — 864, 1457.
424	458	NS, — 1455.
425	459	NS, — 1467.
426	460	
427	461	NS, — 1451, 1460.
428	462	NS, — 1475.
429	463	NS, — 1475, 1476.
430	464	NS, — 307, 827, 865, 869, 870, 989[1], 989[2], 1077[1], 1080[1], 1085, 1097[1], 1139, 1142, 1458, 1459, 1466, 1468, 1543.
431	467	NS, — 1464, 1477, 1484, 1486, 1490, 1583.
432	468	NS, — 345, 1478, 1481, 1486, 1489—1491, 1533, 1583.
433	469	NS, — 345, 1464, 1478, 1482, 1484, 1486, 1488, 1489—1491, 1533, 1583.
434	470	NS, — 1480, 1483.
435	471, 472	NS, 346, 823, 1479, 1492, 1591.

436	473	NS, — 1493.
437	474	NS, — 307, 827, 870, 871[1], 989[1], 989[2], 1077[1], 1080[1], 1085, 1097[1], 1139, 1142, 1494. RNS, — 128, 129.
438	475	NS, — 347. RNS, — 133, 134, 135, 142.
439	476	NS, — 285, 286[1], 287, 288, 1534, 1591.
440	477	RNS, — 138.
441	478	
442	479	NS, — 1263.
443	481	NS, — 1497, 1498, 1499, 1502, 1505.
444	482	NS, — 1503, 1504.
445	483	NS, — 1504.
446	484	NS, — 1509.
447	485	NS, — 396.
448	486	NS, — 1510.
449	487	NS, — 1500, 1508, 1512.
450	488	
451	489	NS, — 1513—1516.
452	490	RNS, — 144.
453	491	NS, — 1208, 1521.
454	492	NS, — 1241, 1517, 1518.
455	493	NS, — 1256.
456	494	NS, — 1209, 1211.
457	495	NS, — 1083, 1225, 1226, 1227.
458	496	NS, — 1268.
459	497	NS, — 872, 873, 1522. RNS, — 128.
460	498	NS, — 1540.
461	499	NS, — 1542—1544.
462	500	
463	501	NS, — 1410, 1411.
464	502	NS, — 1407, 1408.
465	503	NS, — 1409.
466	504	NS, — 1409.
467	505	NS, — 1529, 1530, 1580, 1581.
468	506	NS, — 1549.
469	507	NS, — 1545—1547. RNS, — 142.
470	—	
471	508	NS, — 1548, 1584, 1587, 1600.
472	509	NS, — 1358[2], 1359[7].
473	510	NS, — 823. RNS, — 139—141.
474	511	
475	512	
476	513	
477	514	
478	515	
479	516	NS, — 996.
480	517	NS, — 1532.

481	518	NS, — 1593.
482	519	NS, — 1594.
483	520	NS, — 1525.
484	521	
485	522	NS, — 1523, 1524, 1526.
486	523	NS, — 1526, 1596.
487	524	
488	525	NS, — 1002.
489	526	
490	526[1]	
491	527	
492	528	
493	529	
494	530	NS, — 347. RNS, — 130, 131, 131[1], 133—135.
495	532	NS, — 283, 286, 286[1], 287, 288, 1263, 1534. RNS, — 31, 132.
496	533	NS, — 279, 280, 1040.
498	531	NS, — 1535. RNS, — 136.
499	532	
500	533	NS, — 1039, 1535.
502	536	RNS, — 138.
503	537	NS, — 1039.
504	538	
505	539	NS, — 1536.
506	540	
507	—	
508	541	NS, — 301, 1316, 1710. RNS, — 34, 51[20], 137.
509	542	NS, — 350. RNS, — 137.
510	543	NS, — 1355.
511	544	NS, — 1157.
512	545	NS, — 1187.
513	546	NS, — 1157[2], 1157[3].
514	547	NS, — 353, 551, 552, 1189, 1221, 1265, 1621, 1704, 1706, 1711. RNS, — 152, 153, 153[1] 153[2].
515	548	RNS, — 52.
516	549	NS, — 594[1], 1605, 1621. RNS, — 32, 70, 72.
517	550	NS, — 307, 862, 1088, 1221, 1255, 1621, 1623, 1624. RNS, — 33, 152[1].
518	551	RNS, — 153[2].
519	552	NS, — 303, 1300, 1622, 1657, 1711.
520	554	NS, — 235.
521	555	NS, — 1221, 1255, 1621.
522	556	NS, — 1140—1144, 1146—1148.
523	557	NS, — 1087.

524	558	NS, — 307, 1081, 1082, 1203, 1204, 1257, 1258.
525	559	NS, — 1084.
526	560	NS, — 1085.
527	561	NS, — 1059, 1060, 1072.
528	562	NS, — 1077, 1222, 1607—1610, 1612—1618.
529	563	NS, — 831, 1088, 1222, 1606, 1607, 1612, 1616, 1619.
530	564	NS, — 307, 1203, 1204, 1610, 1611.
531	565	NS, — 1087, 1139, 1148. RNS, — 101.
532	566	NS, — 1080[1], 1085, 1206. RNS, — 76[1], 76[3].
533	567	NS, — 1080[1] 1085, 1206. RNS, — 76[1] 76[3].
534	568	NS, — 1255, 1620.
535	569	RNS, — 101.
536	570	NS, — 1080[1]. RNS, — 32.
537	571	RNS, — 179.
538	572	RNS, — 178.
539	573	RNS, — 178.
540	574	NS, — 549, 1191, 1223, 1590, 1681, 1706. RNS, — 177.
541	—	NS, — 1199[1].
542	575	NS, — 992[2]. RNS, — 174,177.
543	576	
544	577	NS, — 1187, 1193, 1590, 1598, 1709, 1710.
545	578	NS, — 354, 359, 482, 483, 495, 812, 1109, 1110, 1153—1156, 1198, 1199, 1311, 1319.
546	579	
547	580	
548	581	NS, — 303, 548, 571, 572, 614, 832, 920, 1141, 1264, 1267, 1637—1639, 1643, 1644, 1649—1652, 1654[2], 1655—1661, 1663. RNS, — 154, 169—172.
549	582	NS, — 234, 1210, 1640, 1646.
550	583	NS, — 1641, 1645, 1647, 1649, 1653, 1654, 1659[1]. RNS, — 170[1].
551	584	
552	585	NS, — 1643[1], 1654[1].
553	586	NS, — 1646, 1647, 1651—1653, 1655, 1660.
554	587	

555	589	NS, — 1230, 1267, 1627—1635, 1637—1642.
556	590	NS, — 1263, 1545, 1546, 1686, 1687.
557	591	NS, — 1665, 1666, 1670, 1671, 1674, 1688. RNS, — 173—176.
558	592	NS, — 1670[1].
559	—	NS, — 1681. RNS, — 177.
560	594	NS, — 1195, 1238.
561	595	NS, — 1668, 1669, 1688.
562	596	NS, — 1672.
563	597	NS, — 1673.
564	598	NS, — 1196, 1612.
565	599	NS, — 1166.
566	600	NS, — 1163.
567	601	
568	602	NS, — 1164, 1167.
569	603	NS, — 1165.
570	604	
571	605	
572	606	RNS, — 176[1].
572[1]	—	Põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise seaduse (RT 85 — 1933) §§ 26, 27, 30.
572[2]	—	
573	607	NS, — 1700, 1700[1]. Maatulunduse kapitali seaduse (RT 58 — 1930) § 17.
573[1]	—	NS, — 1700[2].
573[2]	—	NS, — 1700[3].
573[3]	—	NS, — 1700[4].
574	608	NS, — 992[2], 1707. RNS, — 180[2].
575	611	NS, — 1688, 1689.
576	612	NS, — 1693.
577	613	NS, — 1694.
578	614	
579	615	
580	616	NS, — 930—931[2], 1210. RNS, — 180, 180[1].
581	617	
582	619	
583	620	
584	621	NS, — 1353, 1357. Firmade seaduse (RT 36 — 1927) § 12.
585	622	
586	623	RNS, — 146.
586[1]	—	RNS, — 56[6].
587	624	RNS, — 155.

588	625	RNS, — 158, 161.
589	626	NS, — 822, RNS, — 159.
590	627	RNS, — 158[1], 168[1].
590[1]	—	
591	628	
592	629	RNS, — 160.
593	630	
594	631	RNS, — 157.
595	633	RNS, — 56, 145, 147, 148, 150, 151.
596	634	RNS, — 149.
597	635	NS, — 992[2].
598	636	NS, — 338, 341—343.
599	637	NS, — 340, 341.
600	638	NS, — 341, 344.
601	639	NS, — 335, 339, 341, 343, 407—409, 429—431, 1212.
602	640	NS, — 329—333, 336.
603	641	
604	642	
605	643	NS, — 342, 405, 446.
606	644	NS, — 380, 406, 447.
607	645	NS, — 447.
608	646	NS, — 833, 847—850, 856.
609	648	NS, — 861.
610	649	NS, — 348, 448, 451 453, 458.
611	650	NS, — 349.
612	651	
613	652	NS, — 452.
614	653	NS, 419, 421, 422, 423, 848, 1157, 1316.
615	654	NS, — 425
616	655	NS, — 420, 424, 469, 489, 578.
617	656	NS, — 364, 372—376, 381[1,2], 428, 492, 493, 805, 807, 946, 979, 1289, 1291.
618	657	NS, — 377, 378, 381[1,2], 428, 436, 497, 1070, 1289.
619	658	NS, — 377—379, 381[1-2], 544, 545, 1080, 1089, 1305, 1317.
620	659	
621	660	NS, — 380, 381[1], 381[2].
622	661	NS, — 381, 381[1], 381[2].
623	662	NS, — 373, 378, 381[1], 381[2].
624	663	NS, — 1069, 1070—1072.
625	664	
626	665	NS, — 377, 378.
627	666	NS, — 351, 474.

628	667	NS, — 358, 359, 362, 364, 439, 440, 460, 461, 465, 468, 481, 946, 979, 1111, 1300, 1301, 1318, 1333, 1343, 1441, 1443.
629	669	NS, — 417, 441, 461, 465, 468, 979, 1301, 1343, 1443.
630	670	
631	671	NS, — 356, 474, 1039, 1310.
632	672	NS, — 464, 468, 1302, 1306.
633	673	NS, — 426.
634	674	NS, — 466, 468.
635	675	NS, — 366—370, 380, 401.
636	676	NS, — 345, 432.
637	677	
638	678	NS, — 414[1].
639	679	
640	680	NS, — 1098—1108, 1100, 1102, 1104, 1106, 1108, 1148[1].
641	681	NS, — 498.
642	682	NS, — 443, 815, 826, 1307, 1312, 1339, 1403.
643	683	NS, — 427, 485—488, 490, 494, 501, 1071, 1328—1330.
644	684	NS, — 384[1].
645	685	NS, — 569, 1402.
646	686	NS, — 865[1].
647	687	NS, — 384[2].

Nuhtlusseaduse eriosa võrdlustabel kriminaalseadustikuga.

(Need NS paragrahvid, mis ei ole meil maksvad või kohaldatavad, samuti need, millede kohta KrS vastavaid norme ei leidu, on jäetud välja).

NS.	KrS.	NS.	KrS.	NS.	KrS.
234	549	**293**	410	**335**	601
235	269 520	**294**	410 415	**336**	602 603 604
236 **237**	141	**296**	417 419	**338**	598
238	143	**297**	329	**339**	601
239		**300**	412	**340**	559
263 **264** **268**	112	**301**	508	**341**	598 599 600 601
269$_1$	111	**303**	149 519 548		
269$_2$	112	**304** **305**	127	**342**	598 605
270 **271** **272**	125, 128	**307**	430 437 517 524 530	**343**	598 601
273	123			**344**	600
273$_1$	126			**345**	433 636
275$_1$	121				
278	136	**308**	156	**346**	435
279 **280**	135 496	**309**	157 158	**347**	438 494
281$_1$	255	**310**	156	**348**	610
282	135	**311**	157	**349**	611
283	135 495	**312**	158	**350**	509
		314	159	**351**	627
285	439	**315**	156	**353**	514
286	495	**316**	151	**354**	545
286$_1$	439 495	**317**	156	**356**	631
		325	137	**358**	628
287	135 439 495	**328**	257	**359**	545 628
		329	602		
288	439 495	**331**	602	**361**	410
		332	603 604	**362**	628
289 **290**	133	**333**	602 603	**364**	617
				366 **367**	635

368, **369**, **370** 635
372 617
373
374, **375** { 617, 623
376
377, **378** { 618, 619, 623, 629
379 619
380 { 606, 621, 635
381 622
381[1], **381**[2] 617—623
384[1] 644
384[2] 647
396 447
401 635
405 605
406 606
407, **408**, **409** 601
414[1] 638
417 629
419 614
420 616
421, **422**, **423** 614
424 616
425 615
426 633
427 643
428 { 617, 618
429, **430**, **431** 601
432 636
436 618
439, **440** 628
441 629
443 642
446 605
447 { 606, 607
448, **451** 610
452 613
453, **458** 610
460 628
461 { 628, 629
464 632
465 { 628, 629, 630
466 634
628
468 629, { 632, 634
474 { 692, 631
481 628
482, **483**, **485**, **486**, **487**, **488** 545, 643
489 616
490 643
492, **493** 617
494 643
495 545
497 618
498 641
501 643
540, **541** 178
544, **545** 619
548 548
549 540
551, **552** 514
554 { 410, 419
555 404
555[1] 405
555[2] 327
555[3], **555**[4] 404
556
557, **558**, **559** { 397, 399
561 399
562 406
563, **564** 400
565 402
566 399
567, **568** 400
569 645
571, **572**, **573** { 397, 399, 400, 548
575 406
576, **577** 400
578 616
579, **580**, **581**, **581**[1] 404
581[2] 403, 405
594[1] 516
614 548
805, **807** 617
812 545
814 419
815 642
821 320
822 589
823 { 125, 435, 473
824 125
826 642

827 430, 437
831 208, 529
832 208, 548
833 608
834 208, 410, 415
835 208
836 208
837 208
838 208
839 208
840 208
841 208
842 208
843 208
844 208
845 208
846 208
847 608
848 608, 614
849 608
850 608
851 208
852 208
854 210
855 209
856 608
857 207
858 208
859 220
860 151, 241
861 243, 609
861[1] 241
862 517
863 300, 301
864 423
865 430
865[1] 646
867 204
868 205
869 204, 205, 430
869[2] 206
870 430, 437
871[1] 195, 437
872 459
873 459
877 196
878 196
879 196
880 196
881 300
882 300
883 197
884 200
884[1] 200
885 201
886 197
889 203
892 200
893 200
894 200
895 200
896 200
897 200
898 200
899 200
913 239, 240
913[1] 239, 240
917 127, 244
920 244, 548
922 268
924 268
925 268
926 268
927 268
928 268
929 268
930 580
931 580, 581
931[1] 581
931[2] 580, 581
938 255
939[1] 140
940 139
941 139
942 141, 143
943 141, 141[1], 144, 262
943[1] 141
944 141
945 141
946 617, 628
950 265
951 265
952 265
958 258, 259
974 151
975 411
976 411
977 264
979 617, 628, 629
984 266
986 222
986[1] 224
986[2] 224, 225
986[3] 226
987[1] 221
988 232
989 430
989[1] 430
989[2] 437
990 277
992[1] 319
992[2] 542, 574, 597
992[3] 308
992[4] 308
996 479
1001 271
1002 271, 488
1003 270

1034[2]	225
1034[3]	
1034[4]	
1038[1]	291
1039	500
	503
1040	135
	406
1041	292
1042	
1043	
1044	
1044[1]	
1045	293
1045[1]	
1049	278
1050	
1058	362
1059	527
1060	
1069	624
1070	618
	624
1071	624
	643
1072	527
	624
1075	300
1076	
1077	528
1077[1]	234
	430
	437
1077[2]	227
1080	619
1080[1]	430
	437
	532
	533
	536
1081	524
1082	
1083	457
1084	525
1085	379
	430
	437
	526
1085	532
	533
1087	523
	531
1088	517
	529
1089	619
1097[1]	379
	430
	437
1098	
1099	
1100	
1101	
1102	
1103	640
1104	
1105	
1106	
1107	
1108	
1109	
1110	545
1111	628
1113	383
1114	
1126	383
1136	375
1139	430
	437
	531
1140	522
1141	522
	548
1142	430
	437
	522
1143	128
	130
	522
1144	
1146	522
1147	
1148	522
	531
1148[1]	640
1149	397
	399
1150	398
	399
1150[1]	311
	312
1151	410
1152	307
1155	545
1156	
1157	511
	614
1157[2]	513
1157[3]	
1160	409
1163	566
1164	568
1165	569
1166	565
1167	568
1169	319
1170	319
	415
1174[4]	309
1174[6]	310
1175	343
1180	
1180[1]	239
1180[2]	240
1187	512
	544
1189	514
1191	540
1193	544
1194	398
	399
1195	409
	560
	410
1196	564
1197	307
1198	545
1199	
1199[1]	541
1203	524
1204	530
1205	371
1206	533
1208	453
1209	456

1210 { 549, 580, 581
1211 456
1212 601
1213 358
1215, **1216** 341
1217 { 342, 415
1218 342
1221 { 514, 517, 521
1222 { 528, 529
1223 540
1224 368
1225, **1226**, **1227** 457
1230 555
1231, **1232**, **1234**, **1235** 358
1236 156
1237 359
1238 560
1240 358
1241 { 369, 454
1242 366
1245 358
1246 374
1250 366
1255 { 370, 517, 521, 534
1256 455
1257, **1258** 524
1261 123
1262 { 125, 131
1263 { 442, 495, 556
1264 548
1265 514
1267 { 548, 555
1268 458
1270, **1271** 360
1277 256
1289, **1291** { 617, 618
1300 { 519, 628
1301 { 628, 629
1302 632
1305 619
1306 632
1307 642
1309, **1310** 631
1311 545
1312 642
1316 { 508, 614
1317 619
1318 628
1319 545
1328, **1329**, **1330** 643
1333 628
1339 642
1343 { 628, 629
1346, **1346**[1], **1347**, **1348** { 222, 300
1350 222
1350[1] { 222, 223
1350[2] 222
1351 327
1351[1] 326
1353 584
1354 336
1355 510
1356 338
1357 584
1357[1] 336
1357[2] 337
1357[3] { 336, 337
1357[4] 339
1358[2] 472
1359, **1359**[1], **1359**[2] 347
1359[4], **1359**[5] 356
1359[7] 472
1386 330
1389 331
1393 300
1395 332
1395[1] 345
1395[2] 346
1396 333
1402 645
1403 642
1404 334
1404[1] 351
1404[2] 279
1404[3] { 279, 351
1404[4] 352
1404[5], **1404**[6] 353
1404[7], **1404**[8] 354
1404[9] 355
1405 407
1406 { 407, 410
1407, **1408** 464
1409 { 465, 466
1410, **1411** 463
1412, **1413**, **1414** { 410, 408
1416, **1417**, **1417**[1], **1418** 263

1441 407, 410, 628
1443 628, 629
1449 421
1450 421
1451 422, 427
1452 420
1453 422
1453[1] 420
1451 420
1455 420, 424
1456 420
1457 423
1458 420
1459 430
1460 154, 220, 427
1461 194
1462 193, 194
1463 194
1464 431, 433
1465 254
1466 430
1467 425
1468 430
1469 420
1475 428, 429
1476 392, 429
1477 431
1478 432, 433
1479 435
1480 434
1481 432
1482 433
1483 434
1484 431, 433
1485 254
1486 431, 432, 433
1487 431
1488 431, 433
1489 431
1490 432, 433
1491 433
1492 435
1493 436
1494 437
1497 443
1498 443
1499 443
1500 449
1502 443
1503 444
1504 444, 445
1505 443
1503 449
1509 446
1510 448
1512 449
1513 451
1514 451
1515 451
1516 451
1517 454
1518 454
1519 420
1521 453
1522 459
1523 485
1524 485
1525 483
1526 485, 486
1529 467
1530 467
1532 480
1533 432, 433
1534 439, 495
1535 498, 500
1537 409
1538 409
1539 500
1540 460
1542 461
1543 420, 430, 461
1544 461
1545 469
1546 556
1547 469
1548 471
1549 468
1550 386
1551 387, 388
1556 388
1558 390
1560 389
1572 414
1580 467
1581 467
1583 431, 432, 433
1584 471
1586 392
1587 471
1590 540, 544
1591 435, 439
1593 481
1594 482
1596 486
1598 544
1599 392, 394
1600 471
1605 516
1606 529
1607 528, 529
1608 528
1609 528
1610 528, 530
1611 530
1612 528, 529, 564
1613 528
1614 528
1615 528
1616 528, 529

1617 } 528
1618 }
1619 529
1620 534
1621 { 514, 516, 517, 521
1622 519
1623 } 517
1624 }
1627 }
1628 |
1629 |
1630 |
1631 } 555
1632 |
1633 |
1634 |
1635 }
1637 } 548
1633 } 555
1639 }
1640 { 549, 555
1641 { 550, 551
1642 555
1643 548
1643[1] 552
1644 548
1645 { 550, 551
1646 { 549, 553, 554
1647 { 550, 553, 554
1649 { 548, 550, 551
1650 548
1651 } { 548, 553
1652 } { 554
1653 { 550, 551, 553, 554
1654 { 550, 551
1654[1] 552
1654[2] 548
1655 { 548, 553, 554
1657 { 519, 548
1658 } 548
1659 }
1659[1] { 548, 550, 551
1660 { 548, 553, 554
1661 548
1662 151
1663 548
1665 } 557
1666 }
1668 } 561
1669 }
1670 557
1670[1] 558
1671 557
1672 562
1673 563
1674 557
1677 } 409
1678 } 410
1679 415
1681 { 540, 559
1686 } 556
1687 }
1688 { 409, 557, 561, 575
1689 575
1690 } { 409
1691 } { 410
1692 { 409, 418, 419
1693 576
1694 { 577, 578
1696 414
1697 { 1693, 1694
1698 415
1700 } 573
1700[1] }
1700[2] 573
1700[3] 573
1700[4] 573
1704 514
1706 { 514, 540
1707 574
1709 544
1710 { 508, 544
1711 { 514, 519

Rahukohtu Nuhtlusseaduse eriosa võrdlustabel Kriminaalseadustikuga.

(Need RNS paragrahvid, mis ei ole meil maksvad või kohaldatavad, samuti need, millede kohta KrS vastavaid norme ei leidu, on jäetud välja).

RNS.	KrS.	RNS.	KrS.	RNS.	KrS.
29	122 123	51[6] 51[7]	306	59[1]	258
30	123	51[8] 51[9] 51[13]	304	61	261
30[1]				63	159 160
31	495			63[1]	319[1]
32	516 536	51[15]	350	64	150 151
33	136 517	51[16]	350[1]	65	361
34	508	51[17]	349[2] 357[1]	66	362
37	255	51[18] 51[19]	349[1]	66[1]	362 377
38	254	51[20]	508	67	380
39	254	52	363 515	68	25
39[3]	124	51[1]	208 300	69	380
39[4]	113 114	53	364	70	516
39[5]	124	54	381	71	382
41	304	55	380 382	72	516
42	274	56	595	73	384
42[1] 42[2]	275	56[1]	246	74	382
43	270	56[2]	245	76	377
43[1]	276	56[3]	247	76[1]	377 532
45	271	56[4]	242	76[2]	376
45[1]	304	56[5]	249	76[3]	378, 533
46	277	56[6]	586[1]	77	365
47	317 318	57	244	78	374
47[1]	307	57[2]	250	79 80	370
47[2]	308	57[3]	251	81 82 83 85	365
48[3]	324	57[4]	252		
49 50	266	57[5]	253		
51	392	57[14]	303[2]	86	367
51[4] 51[5]	305	57[15]	303[3]	87	366
		58 59	260 258	88 89	235

90 235, 236
91 235
91¹ 234
91² 227
92 237
93 236
94 235, 236
95, **96** 235
97 238
100 375
101 531, 535
101¹ 372
101² 373
101³ 385
101⁴ 385¹
102 208
102¹ 207
103 210
104 195
104¹ 204
104² 204, 205
105 195
105¹, **105²**, **106**, **106¹**, **107**, **108**, **109** 208, 197, 220
110 302
111 219
112 243
112¹ 241, 242
113 243
114 303
115 213
115¹ 216
115² 212
115³ 212, 213
116 211
117 229
118 224, 225, 226, 229
118¹ 223
118² 228
119 229
120 231
121 229
122 232
123 230
124, **125**, **126** 229
127 233
128 437, 459
129 437
130, **131**, **131¹** 494
132 495
133, **134**, **135** 438, 494
136 498
137 508, 509
138 440, 502
139, **140**, **141** 473
142 438, 469
143 391
144 452
144¹ 395
144² 279
144³ 280
145 595
146 586
147, **148** 595
149 596
150, **151** 595
152 514
152¹ 517
153 514
153¹ 514, 518
153² 518
154 548
155 587
157 594
158 588
158¹ 590
159 589
160 592
161 588
167 123
168¹ 590
169, **170** 548
170¹ 548, 550, 551
171, **172** 548
173 557
174 542, 557
175 557
176 557
176¹ 572
177 540, 542, 559
178 538, 539
179 537
180 580, 581
180¹ 582
180² 574

Uue Nuhtlusseaduse võrdlustabel Kriminaalseadustikuga.

(Need UNS paragrahvid, mis ei olnud meil maksvad või kohaldatavad, on jäetud välja).

UNS.	KrS.	UNS.	KrS.	UNS.	KrS.
1	1	45	45	111[2]	85
2	2	46	46	111[3]	86
3	3	47	47	111[4]	87
4	4	48	48	112	88
5	5	49	49	112[1]	89
6	6	50	50	113	90
9	7	51	51	113[1]	91
10	8	52	52	114	92
11	9	53	53	115	93
12	—	54	54	116	94
13	10	55	55	117	95
14	11	56	56	118	96
15	12	57	57	118[1]	96
16	13	58	58	118[2]	83—91,
18	14	59	59		96
19	—	60	61	119	97
20	14	61	62	121	—
21	15	62	63	123	112
22	16	63	64	124	112[1]
23	—	64	65	125	—
24	17	65	66	126	—
25	18	66	67	127	—
26	19	67	68	127[1]	114[1]
27	20	68	69	128	—
31	21	69	70	129	115
32	—	70	71	129[1]	—
33	22	71	72	130	116
34	—	72	73	131	116
35	23	99	421	132	117
36	24		422	134	119
37	25	100	74	155	136
38	26	101	75	155[1]	—
39	39	102	76	163	146
40	40	108	80	164	147
41	41	109	81	166	149
42	42	110	82	168	151
43	43	111	83	170	153
44	44	111[1]	84	173	156

279	268
309	293
449	416
450	417
451	418
452	419
500	462
524	487
525	488
526	489
526[1]	490
527	491
528	492
529	493
530	494
531	498
532	495
	499
533	496
	500
534	108
535	108
536	502
537	503
538	504
539	505
540	506
579	546
580	547
601	567
604	570
605	571
620	583
622	585
643	605
644	606
645	607
652	613

Mitmesugustes eriseadustes leiduvate KrSMS ära muudetud kriminaalnormide võrdlustabel Kriminaalseadustikuga.

Eriseaduse nimetus ja paragrahv	Kriminaalseadustiku paragrahv
Elustapaloomade ja loomaliha alaliste turgude korraldamise seaduse (RT 2 — 1933) § 10	303[1].
Firmade seaduse (RT 36—1927) § 12 .	584.
Hoolekandeseaduse (RT 120/121—1925) §§ 167—175	266, 272. 392, 395[1], 396[1].
Kalakauba väljaveo kontrolli seaduse (RT 42 — 1931) § 7	325[1].
Kanamunade sisse- ja väljaveo kontrolli seaduse (RT 16 — 1931) § 12	325[1].
Karistusmäärused kaitseväeteenistuse seaduse rikkumise asjus (RT 100 — 1926 ja 51 — 1928)	161—172.
Karistusmäärused trükiseaduse, avalikkude ettekannete seaduse ja raamatukaupluste ning avalikkude lugemistubade avamise seaduse rikkumise asjus (RT 43 — 1923)	281—299.
Kapitalide väljaveo tõkestamise, nende Eestisse toomise ja Eesti rahvamajandusele kindlustamise seaduse (RT 1 — 1934) § 2	240[1].
Kartuliveo kontrolli seaduse (RT 12 — 1926) §§ 9, 10	325[1].
Kaubalaevade mõõtmise ja registreerimise korralduse (RT 18—1919) § 27 . .	366.
Kaupade sisseveo korralduse seaduse (RT 90—1931) § 4	320[1].
Kiirsõidu ujuvabinõude liikumise seaduse (RT 54—1930) § 6	366[1].
Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse (RT 62—1931) §§ 21—25, 29—31 .	318[1], 318[2].

Küütide seaduse (RT 32—1926) § 7 . . 178[1].

Laevakinnistusseaduse (RT 77/78—1924) §§ 27, 28 . . . . . 341, 341[1].

Lihaloomade, liha ja lihasaaduste väljaveo kontrolliseaduse (RT 63—1932) § 6 . 325[1].

Lina ja linaseemne hoiu ja veo kontrolli seaduse (RT 44—1931) § 11 . . . 325[1].

Linnavolikogude valimise seaduse (RT 84—1926) § 54 . . . . . 98—105.

Maatulunduse kapitali seaduse (RT 58—1930) § 17 . . . . . 573.

Maavolikogude valimise seaduse (RT 100—1926) § 63 . . . . . 98—105.

Meremeestekodu seaduse (RT 13—1928) §§ 90, 91 . . . . . 358[1].

Määruse hangeldamise (spekulatsiooni) ja liigkasuvõtmise vastu (RT 14/15—1920) §§ 8, 9, 19 ja 23 . . . . . 239.

Nisu- ja maisijahu ning nisu- ja maisimanna müügi seaduse (RT 97—1926) §§ 4, 5 . . . . . 212.

Pagaritööstuse öötöö keelu seaduse (RT 30—1929 ja 27—1934) § 5 . . . . 350.

Piimasaaduste väljaveo kontrolli seaduse (RT 85/86—1924) §§ 7, 8 . . . 325[1].

Prooviseaduse (RT 74—1924) § 25 . . . 335.

Puu- ja aedvilja ning marjade väljaveo kontrolli seaduse (RT 61—1932) § 8 . . 325[1].

Põllupidajate ja kalurite võlgade korraldamise seaduse (RT 85—1933) §§ 26, 27, 30 . . . . . 572[1], 572[2].

Põllutöökoja seaduse (RT 60—1931) § 24 . 98—105.

Rekvisitsiooni ja sundkorras kasutamise seaduse (RT 106—1933) §§ 79, 80 . 173, 174.

Riigi eelarve tasakaalustamine, eramajanduse korraldamise ning tööpuuduse vastu võitlemise seaduse (RT 27—1934) §§ 8, 9 . . . . . 122.

Seaduse tinavalge tarvitamise kohta maalritöödes (RT 46—1928) § 7 . . . 350.

Seemnemüügikorralduse seadusu (RT 20—1921) §§ 8, 9 . . . . . 321—323.

Sisemaksuvahendite liikumise korraldamise seaduse (RT 6—1932) § 5 . . . 316[1].

Suguhaiguste vastu võitlemise seaduse (RT 1—1927) § 16 . . . . . 208.

Teravilja kaitse seaduse (RT 56—1930) § 6 . . . . . 320[1], 324[1].

Tööstusettevõtete nädala puhkepäevade seaduse (RT 4—1926) § 8 . . . . . 350.

Tööstusliku tööseaduse (VSK XI k.) §§ 212—214, 570 . . . . . 347—349. 352—354.

Vallavolikogude valimise ja vallavolikogude ning vallavalitsuste korraldamise seaduse (RT 97—1926) § 62 . . . . . 98—105.

Veo- ja liikumisvahendite üldlugemise, registreerimise ja kaitseväele võtmise seaduse rikkumise kohta käivate karistusmääruste seaduse (RT 103—1927) §§ 1—3 . . . . . 173—176.

Välismaksuvahendite ja väärtmetallide liikumise korraldamise seaduse (RT 95—1931) § 7 . . . . . 316[1].

Äride registreerimise seaduse (RT 36—1927) § 16 . . . . . 300[1].

Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadusega (RT 85 — 1934) muudetud, juurdeloodud ja kaotatud KrS paragrahvide nimestik.

KrS	MS	KrS	MS	KrS	MS	KrS	MS
19	3	185	5	252	3	366[1]	4
27	„	186	„	253	„	372	3
58	„	187	„	268	5	383	„
73	„	188	„	271	3	385	„
77	„	189	„	272	„	385[1]	4
78	„	190	„	292	5	391	3
79	„	191	„	293	3	395[1]	4
98	„	192	„	300[1]	4	396[1]	4
99	„	192[1]	4	303[1]	„	397	3
99[1]	4	193	3	303[2]	„	414[1]	4
100	3	194	„	303[3]	„	487	3
101	„	195	„	307	3	490	„
102	„	197	„	315	„	497	5
103	„	198	5	316[1]	4	500	5
104	„	199	„	318[1]	„	501	5
105	„	200	3	318[2]	„	532	3
112[1]	4	200[1]	4	319[1]	„	555	„
114[1]	„	201	3	320[1]	„	563	„
120	3	202	„	323	3	569	„
141[1]	4	203	„	324[1]	4	572[1]	4
153	3	206	„	325[1]	„	572[2]	„
162	„	208	„	341[1]	„	573[1]	„
164	„	212	„	347	3	573[2]	„
165	„	213	„	348	„	573[3]	„
166	„	225	„	349	„	574	3
167	„	227	„	349[1]	4	584	„
168	„	230	„	349[2]	„	586	„
170	„	235	„	350	3	586[1]	4
173	„	239	„	351	„	587	3
174	„	240[1]	4	351[1]	4	588	„
178[1]	4	243	3	352	3	590	„
179	5	245	„	353	„	590[1]	4
180	„	247	„	354	„	591	3
181	„	248	„	355	„	594	„
182	„	249	„	357[1]	4	595	„
183	„	250	„	358	3	596	„
184	„	251	„	358[1]	4	609	3

Distsiplinaarseadustik

Antud Riigivanema poolt dekreedina 19. septembril 1934 (RT 81 — 1934).

SISUKORD.

1. Üldeeskirjad . . . . . §§ 1—13
2. Distsiplinaarsüüteod . . . . . 14—28
3. Distsiplinaarvõim . . . . . 29—31
4. Distsiplinaarsüüteoasjade toimetamine . 32—43

5. Tähestikuline sisujuht . . . lhk. 260.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 1. Distsiplinaarsüütegudeks loetakse need Kriminaalseadustikus mitteettenähtud riigi- ja omavalitsusteenistusalased väärteod, mis on karistatavad käesoleva seadustiku 2. peatüki järgi.

Kohtuametkonna ametnikkude ja teenijate[1], samuti ka kaitseväelaste distsiplinaarkaristamise alused ja kord on nähtud ette eriseadustes.

2. Distsiplinaarsüütegude eest määratavad karistused on:

1) märkus;
2) noomitus;
3) rahatrahv;
4) ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale;
5) paigutamine alamale teenistuskohale;
6) tagandamine teenistuskohalt.

Punktides 2—6 loendatud karistused kantakse teenistuskirja.

3. Märkus tehakse kirjalikult, mitteavalikult.

4. Noomitus tehakse kirjalikult ja seda võidakse avaldada kaasteenijate juuresolekul.

5. Rahatrahv määratakse ühest kroonist kuni süüdlase veerand kuu rahapalgani.

Rahatrahvi maksmist võidakse võimaldada jaokaupa võrdseis osades kuni kuue kuu kestel.

Rahatrahv, mida süüdlane ei tasu vabatahtlikult, peetakse kinni ta rahapalgast või pensionist, kuid mitte suuremal määral, kui see lubatud on nõuete rahuldamisel ametnikkude palkadest ja muust teenistuslikust tasust Tsiviilkohtupidamise seaduse järgi.

Rahatrahv läheb riigi kasuks.

6. Distsiplinaarkaristuste määramisel käiakse Kriminaalseadustiku üldosas üleastumiste kohta antud eeskirjade järgi alljärgnevate eranditega ja täiendustega.

---

[1]). Vaata KrS maksm. p. s. §§ 30 ja 33.

7. Kui distsiplinaarkaristusena määratakse noomitus või rahatrahv, siis võib karistuse määraja süüdlast tingimisi vabastada karistuse kandmisest, kui teda varem ei ole karistatud teenistusalase süüteo eest kohtu poolt või distsiplinaarkorras vähemalt noomitusega.

8. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastatu katseaja kestel saadab korda uue distsiplinaarsüüteo, mille eest teda karistatakse vähemalt noomitusega, siis pööratakse ühes sellega täitmisele ka endine karistus § 12 eeskirjade järgi.

9. Distsiplinaarkaristust, mille kandmisest süüdlane on tingimisi vabastatud, ei kanta teenistuskirja, kui seda karistust ei tule pöörata täitmisele uue distsiplinaarsüüteo eest.

10. Süüd vähendavate asjaolude olemasolul võidakse käesoleva seaduse teises peatükis ettenähtud karistusi määrata kõige vähemal määral või ka minna üle eelmisele kergemale karistusele § 2 järgi.

11. Distsiplinaarkaristused ei kuulu koostamisele ei distsiplinaar- ega kriminaalkaristustega. Tagandamine teenistuskohalt kustutab teiste distsiplinaarkaristuste täitmise.

12. Kui süüdlane ühe aasta kestel, arvates distsiplinaarkaristuse ärakandmisest, mis ei olnud vähem noomitusest, või arvates teenistusalase süüteo eest määratud kriminaalkaristuse ärakandmisest, saadab korda uue distsiplinaarsüüteo, siis võidakse talle seaduses selle süüteo eest ettenähtud karistust suurendada ning määrata:

1) märkuse asemel — noomitus või rahatrahv;

2) noomituse asemel — rahatrahv või ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale;

3) rahatrahvi asemel — ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale või paigutamine alamale teenistuskohale;

4) teisal asuvale teenistuskohale ümberpaigutamise asemel — paigutamine alamale teenistuskohale või tagandamine teenistuskohalt;

5) alamale teenistuskohale paigutamise asemel — tagandamine teenistuskohalt.

13. Kui riigi- või omavalitsusteenija ühe aasta jooksul saadab korda distsiplinaarsüüteo korduvalt ja kui leitakse, et säärane kordumine tõendab süüdlase ebakohasust ta teenistuskohale, siis võidakse distsiplinaarsüüteo eest seaduses ettenähtud karistuse asemel määrata paigutamine alamale teenistuskohale või tagandamine teenistuskohalt.

Distsiplinaarsüüteod.

14. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes on süüdlane selles, et ta teenistuse alal on saatnud korda teo:

1) milleks tal seaduse järgi või temale pandud ülesande kohaselt õigust ei olnud või kuigi oli, kuid teo kordasaatmiseks siiski puudusid seaduslikud põhjused,

2) ilma vastava võimu loata, kui seaduses nõuti säärast luba, karistatakse selle võimuliialduse eest —

kui see saadeti korda ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

15. Võimuliialduseks ei loeta juhtu, kui riigi- või omavalitsusteenija mõnel erakorralisel asjaolul saadab korda teenistusalase teo, milleks tal seaduse järgi või temale pandud ülesande kohaselt õigust ei olnud, mis aga oli hädatarvilik riigi huvides või mida asja tungivuse pärast kuni selleks loa saamiseni ei võidud edasi lükata nähtava hädaohuta või kahjuta teenistushuvile.

16. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes seaduse, temale pandud ülesande või oma teenistuse iseloomu põhjal oli kohustatud eemaldama või katkestama kahju, mis ähvardas valitsemiskorda või riigi-, omavalitsus- või erahuvi, ja kes on süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest abinõusid tarvitusele ei võtnud või toiminguid ei teinud, millega säärast kahju oleks võidud eemaldada või katkestada,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

17. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid seaduse väljakuulutamiseks, teadaandmiseks või maksmapanemiseks,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

ümberpaigutamisega teisal asuvale teenistuskohale või paiguta-

misega alamale teenistuskohale või tagandamisega teenistuskohalt.

18. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid seadusjõusseastunud kohtumääruse või -otsuse täidesaatmiseks kriminaal-, tsiviil- või administratiivasjas või distsiplinaarkaristuse täideviimiseks,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest — kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

19. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes on süüdlane selles, et ta:

1) hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid sundmääruse väljakuulutamiseks või maksmapanemiseks,

2) ei tarvitanud abinõusid, milleks ta oli kohustatud alluvuskorras temast kõrgema ametasutise või ülema käsu või muu ettekirjutuse täidesaatmiseks,

3) oma kohusest hoolimata ei teatanud sissetulnud paberist oma ülemale või asutisele, kus ta seisis teenistuses,

karistatakse selle võimutegevusetuse eest — kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega.

20. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes on süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei astunud samme kriminaal- või distsiplinaarsüüteo eemaldamiseks, katkestamiseks või jälitamiseks, olgugi et tal oli teateid selle süüteo kohta, või isikute kinnivõtmiseks, kellest oli teada, et neid pidi vahistatama või kinni peetama,

karistatakse — kui see võimutegevusetus toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

21. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei võtnud tarvitusele abinõusid:

1) riigile või omavalitsusele kuuluvate maksude või lõivude sissenõudmiseks,

2) teenistuse alal tema kätte usaldatud vara, asjatoimikute, dokumentide või muude asjade alalhoidmiseks,

3) tema hoolde usaldatud riigi-, omavalitsus- või eravaralise huvi kaitsmiseks,

karistatakse —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile ja kui see tegu ei ole karistatav eriseaduste järgi:

noomitusega või rahatrahviga.

22. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) kaldus kõrvale eeskirjadest, mis olid seatud arvepidamise või raha või muu vara vastuvõtmise, arvestamise, hoidmise, väljaandmise või ärasaatmise korra kohta,

2) raharaamatute pidamisel ei järginud seatud korda,

3) ei täitnud eeskirju nende raamatute pidamisel, mis on seatud mõnesuguste asjade ülesmärkimiseks või muude sissekirjutuste jaoks, samuti ka nende raamatute pidamisel, mis on määratud kinnisvara omandusõiguse ülemineku või kitsenduse ülesmärkimiseks,

karistatakse —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

23. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) teenistuse alal ei täitnud ülema või mõne teise riigi- või omavalitsusteenija nõuet, kui selle täitmine temale oli kohuslik,

2) hoolimata oma teenistuskohusest ei esitanud või õigeks ajaks ei esitanud seatud raamatuid, aruandeid, andmeid või teatisi,

karistatakse —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

märkusega, noomitusega või rahatrahviga.

24. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane tema teenistuskohuste piirkonda kuuluva toimingu kordasaatmises seatud eeskirjade või vormide rikkumisega,

karistatakse —

kui see saadeti korda ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

noomitusega või rahatrahviga.

25. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane põhjendamatus viivitamises teenistuskohuste täitmisel,

karistatakse —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

märkusega, noomitusega või rahatrahviga.

26. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta hoolimata oma teenistuskohusest ei valvanud temale alluvate riigi- või omavalitsusteenijate teenistuskohuste korraliku täitmise järele,

karistatakse —

kui see toimus ettevaatamatuse tõttu ja kui sellest ei järgnenud tähtsat kahju valitsemiskorrale, riigi-, omavalitsus- või erahuvile:

märkusega või noomitusega.

27. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane selles, et ta:

1) oli viisakusetu oma ülema vastu,

2) teenistuskohuste täitmisel oli viisakusetu oma kaasteenijate või eraisikute vastu,

3) tarvitas ebaviisakaid väljendeid teenistusalases kirjavahetuses,

karistatakse:

märkusega, noomitusega või rahatrahviga.

28. Riigi- või omavalitsusteenijat, kes süüdlane teenistusse ilmumata jäämises mõjuva põhjuseta või lubatud teenistuspuhkuselt õigel ajal teenistusse tagasi ilmumata jäämises,

karistatakse:

märkusega, noomitusega või rahatrahviga.

Kui teenistusest puudumine mõjuva põhjuseta on kestnud üle kahe nädala, siis karistatakse süüdlast:

paigutamisega alamale teenistuskohale või tagandamisega teenistuskohalt.

Sõltumata distsiplinaarkaristuse määramisest tuleb palgasaamise asjas käia Riigiteenistuse seaduse eeskirjade järgi.

3. peatükk.
Distsiplinaarvõim.

29. Riigiteenijaile määrab distsiplinaarkaristused:
1) Riigivanema poolt ametisse nimetatavaile riigiametnikkudele:
a) ministritele alluvaile — vastav minister;
b) ministritele mittealluvaile — Vabariigi Valitsus;
2) Riigikontrolli nõukogu liikmeile — Riikontrolör;
3) muudele riigiteenijaile — ametisse nimetav ülem.

Politseis kuulub distsiplinaarvõim peale ametisse nimetava ülema ka politseikomissarile ja neist kõrgemaile ametnikkudele kõigi neile alluvate riigiteenijate suhtes, kuid karistada viimaseid on neil õigus ainult märkusega või noomitusega distsiplinaarsüütegude eest, mille eest karistusena ei ole nähtud ette tagandamist teenistuskohalt.

Karistuse määramise õigus süütegude eest on ka ametisse nimetajast kõrgemal ülemal.

30. Omavalitsuste teenijaile määrab distsiplinaarkaristused:
1) linnavalitsuste liikmeile — Siseminister;
2) muudele linnavalitsuse teenijaile — linnapea;
3) valla- ja alevivalitsuse liikmeile, sekretäridele ja teistele teenijaile — Siseministeeriumi administratiivosakonna direktor.

Siseminister võib määrata karistusi ka punktides 2 ja 3 tähendatud teenijaile.

31. Õppejõududele määrab distsiplinaarkaristused:
1) Riigivanema poolt ametisse kinnitatavatele, samuti ka Haridus- ja sotsiaalministri poolt ametisse kinnitatavatele ja määratavatele õppejõududele — Haridus- ja sotsiaalminister;
2) Haridus- ja sotsiaalministeeriumi teaduse- ja kunstiosakonna, koolivalitsuse ja kutseoskuse osakonna poolt ametisse kinnitatavatele ja määratavatele õppejõududele — vastavalt teaduse- ja kunstiosakonna, koolivalitsuse või kutseoskuse osakonna direktor;
3) Põllutööministeeriumile alluvate õppeasutiste õppejõududele — Põllutööminister.

Haridus- ja sotsiaalminister võib määrata karistusi ka p. 2 tähendatud õppejõududele.

4. peatükk.
Distsiplinaarsüüteo-asjade toimetamine.

32. Distsiplinaarsüüteo-asja algatab võim, kes on õigustatud määrama karistust.

33. Ametlikud ettekanded ja teadaanded, samuti ka asjast huvitatud eraisikute või -asutiste kaebused ja avaldused riigi- või omavalitsusteenijate poolt kordasaadetud distsiplinaarsüütegude kohta juhitakse karistust määrava võimu kätte.

34. Kui distsiplinaarsüüteo-asja algataja leiab süüdistatava teos distsiplinaarsüüteo tunnuseid, siis nõuab ta süüdistatavalt seletust, määrates seletuse esitamiseks 3—14 päevase tähtaja, arvates seletuse nõudmise kättesaamise päevast, kogub vajaduse korral ka teisi andmeid ja otsustab selle järel distsiplinaarsüüteo-asja.

Seletuse esitamata jätmine antud tähtajaks ilma vabandava põhjuseta ei takista distsiplinaarsüüteo-asja otsustamist.

Distsiplinaarkorras karistamise otsus peab olema kirjalik ja põhistatud.

35. Kui riigi- või omavalitsusteenija on teenistusalase teo eest vastutusele võetud või karistatud distsiplinaarkorras, siis see ei takista ta vastutusele võtmist kriminaalkorras, kui samas teos leitakse Kriminaalseadustiku järgi karistatava süüteo tunnuseid.

Niisugusel juhul tühistub kriminaalkaristuse tõttu distsiplinaartoimetus või -karistus; õigeksmõistmine kriminaalkorras aga ei takista vastutusele võtmist ega karistamist distsiplinaarkorras, kui samas teos leitakse Distsiplinaarseadustiku järgi karistatava süüteo tunnuseid.

36. Distsiplinaarkorras tehtud otsuse peale võib süüdimõistetu kaevata karistuse määranud ülemast vahenditult kõrgemale ülemale 7 päeva jooksul, arvates otsuse süüdimõistetule kuulutamise päevast.

Linnapea suhtes loetakse kõrgemaks ülemaks käesoleva seadustiku mõttes Siseminister.

Ministri otsuse peale, millega karistus määratud, võib süüdimõistetu kaevata Vabariigi Valitsusele käesoleva paragrahvi esimeses lõikes ettenähtud tähtaja jooksul.

37. Kaebus kirjutatakse kõrgema ülema nimele (§36) ja esitatakse karistuse määrajale, kes selle esitab kõrgemale ülemale ühes oma toimikuga 3 päeva jooksul, arvates kaebuse esitamise päevast.

38. Kõrgema ülema ja Vabariigi Valitsuse otsuse peale võib süüdimõistetu kaevata Riigikohtu kriminaalosakonnale kassatsioonikorras 14 päeva jooksul, arvates otsuse temale kuulutamise päevast.

39. Kaebus kirjutatakse Riigikohtu kriminaalosakonna nimele ja esitatakse sellele ülemale või Vabariigi

Valitsusele, kelle otsuse peale kaevatakse. Ühes kaebusega esitatakse kassatsioonikautsjon kümne krooni suuruses. Kautsjonita esitatud kaebus saadetakse kaebajale tagasi.

Kaebus ühes asjasse puutuva toimikuga esitatakse Riigikohtule 3 päeva jooksul, arvates kaebuse saamise päevast.

Kaebuse rahuldamise korral maksetakse kautsjon tagasi.

40. Distsiplinaarkorras süüdistataval on õigus tutvuda distsiplinaartoimikuga nii karistust määravate ülemate juures kui ka Riigikohtus, kuid kaitsja kaudu esinemine on talle lubatud ainult Riigikohtus.

41. Distsiplinaarkorras tehtud otsus, mille peale ei ole kaevatud § 36 ja 38 ettenähtud tähtajal ja korras või mille peale antud kaebuse Riigikohus on jätnud tagajärjeta, saadetakse täide karistust määrava ülema korraldusel.

42. Süüdistatava lahkumine riigi- või omavalitsusteenistusest ei takista distsiplinaarsüüteo-asja toimetamist, otsustamist ega karistuse kandmist teenistuskirja.

Süüdistatava või karistatu lahkumine riigi- või omavalitsusteenistusest enne karistuse täideviimist vabastab ta karistuse kandmisest, kuivõrd see karistus selleks ajaks on veel täide viimata.

43. Distsiplinaarkorras määratud karistusi võidakse kergendada või nende kandmisest vabastada ainult armuandmiskorras.

Tähestikuline sisujuht.

(Arvud tähendavad paragrahvide numbreid).

A.

Alluvad, — nõrkjärelevalve nende üle 26.
Armuandmine, — 43.
Aruanded, — tähtajal esitamata jätmine 23.
Arvepidamine, — eeskirjade mittepidamine 22.

D.

Distsiplinaar-süütegu, — mõiste 1; kordamine 8, 12, 13; jälitamise algatamine 32, 33; otsustamine 34, 42.
Distsiplinaar-karistus, — liigid 2—5; määramise viis 6; tingimusi vabastamine 7—9; kergendamine 10, 43; koostamine 11; suurendamine 12, 13; täideviimata jätmine 18; määrajad 29—31; tühistamine kriminaalkaristuse kõrval 35; edasikaebamine 36—39; täidesaatmine 11, 41, 42; vabanemine 35, 43.
Distsiplinaar-toimik, — alustamine 32, 33; tutvunemine 40.
Distsiplinaar-võim, — 29—31.
Dokumendid, — puudulik hoidmine 21.

E.

Ettekirjutus, — täitmata jätmine 19.
Edasikaebus, — vaata kaebus.

H.

Hoidmine, — usaldatud asjade, puudulik 21.

J.

Järelevalve, — puudulik, alluvate üle 26.
Jälitamine, — alustamine 32, 33; lõpetamine 35, 42.

K.

Kaebus, — ülemuse otsusele 36, 38; ministri otsusele 36; vabariigi valitsuse otsusele 38; tähtajad 36, 38; esitamise kord 37, 39.
Karistus, — vaata distsiplinaar- ja kriminaalkaristus.

Kautsjon, — edasikaebusel 39.
Kohtuotsus(-määrus), — täidesaatmata jätmine 18.
Kriminaalkaristus, — mõju distsiplinaarkaristusele 35.
Käsk, — täitmata jätmine 19, 23.

L.

Lõivud, — sissenõudmata jätmine 21.

M.

Maksud, — sissenõudmata jätmine 21.
Minister, — karistuse määrajana 29—31.
Märkus, — tegemise viis 3.

N.

Noomitus, — tegemise viis 3.

O.

Omavalitsusteenija, — karistust määrajad 30.
Otsus, — tegemise kord 34; edasikaebamine 36—39; täideviimine 41, 42.

P.

Paberid, — sissetulnud, ettekandmata jätmine 19.
Paigutamine alamale teenistuskohale, — 2, 13.
Politsei, — karistust määrajad 29.
Puhkus, — hilinemine tagasitulekul 28.

R.

Raamatud, — puudulik pidamine 22; esitamata jätmine 23.
Raha, — hooletu ümberkäimine 22.
Raharaamatud, — vaata raha.
Rahatrahv, — 2, 5.
Riigikontrolör, — karistuse määrajana 29.

S.

Seadus, — väljakuulutamata jätmine 17.
Seletus, — nõudmine, andmine 34.
Sissetulnud paberid, — teatamata jätmine 19.
Sundmäärus, — väljakuulutamata jätmine 17.
Süütegu, — jälitamata jätmine 20; vaata distsiplinaarsüütegu.

T.

Tagandamine teenistuskohalt, — 2; distsiplinaarsüüteo kordamisel 11, 13.
Teatised, — esitamata jätmine 23.

Teenistus, — puudulik täitmine 25, 26; puudumine 28.
Teenistuskiri, — karistuse kandmine 2, 42; karistuse kandmise ärajätmine 9.
Tähtaeg, — seletuse andmiseks 34; edasikaebamiseks 36, 38.
Täitmine, — karistuse 11, 41, 42.

U.

Usaldatud vara, — puudulik hoidmine 21, 22.

V.

Vara, — puudulik hoidmine, arvestamine jne. 21, 22.
Vabariigi Valitsus, — karistuse määrajana 29; edasikaebus tema otsusele 38.
Viisakusetus, — 27.
Viivitus, — 25.
Võimuliialdus, — mõiste ja karistatavus 14, 15.
Võimutegevusetus, — üldmõiste 16; seaduse, sundmääruse maksmapanemisel 17, 19; kohtuotsuse, -määruse täitmisel 18; käsu, ettekirjutuse täitmisel 19, 23; süütegude ja kurjategijate jälitamisel 20; maksude nõudmisel, vara hoidmisel jne. 21; raamatu- ja arvepidamisel 22, 23.

Õ.

Õppejõud, — karistuse määrajad neile 31.

Ü.

Ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale, — 2.

Kriminaalkohtupidamise seadustik.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 21. septembril 1934 (RT 89 — 1934).

SISUKORD.

I. Üldosa.

1. Üldeeskirjad . . . . . §§ 1—26.
2. Alluvus
   1. Asialluvus . . . . . 27— 35.
   2. Kohtalluvus . . . . . 36— 42.
3. Alluvusvaidlused . . . . 43— 49.
4. Asjade üleviimine ühest kohturingkonnast või -jaoskonnast teise . . . . . 50— 52.

II. Ringkonnakohtule alluvate asjade toimetamise kord.

1. Andmete kogumine ja juurdlus. 53— 72.
2. Eeluurimine.
   1. Kohtuuurija kohused ja võimkond ja eeluurimise toimetamise tingimused . . . . . 73— 99.
   2. Prokuratuuri esindajate kohused ja võimkond . . . . . 100—108.
   3. Süüteo sündmuse uurimine
      1. Vaatlus ja läbivaatus
         Vaatlus ja läbivaatus kohtuuurija enese poolt . . . . . 109—119.
         Vaatlus ja läbivaatus asjatundjate kaudu . . . . . 120—129.
         Vaatlus ja läbivaatus arstide kaudu . . . . . 130—144.
      2. Süütegu avastavate asjade otsimine
         Läbiotsimine ja väljavõtmine majades . . . . . 145—160.
         Asitõendite kogumine ja hoidmine . . . . . 161—167.

4. Süüaluse eeluurimisele toimetamise viis ja tema ülekuulamine.
Süüaluse väljakutsumine ja sundtoomine . . . . . 168—188.
Süüaluse ülekuulamine . . . . . 189—208.
5. Tõkkeabinõud eeluurimisest ja kohtust kõrvalehoidumise takistamiseks . . . . . 209—227.
6. Tunnistajate kutsumine ja ülekuulamine . . . . . 228—252.
7. Eeluu imisprotokollid . . . . . 253—261.
8. Eeluurimise lõpetamine . . . . . 262—268.
9. Kaebused eeluurimistoimingute peale
1. Kaebuste esitamise kord . . . 269—278.
2. Kaebuste läbivaatamise kord . 279—288.

3. Kohtu alla andmise ja kriminaaljälitamise lõpetamise ja peatamise kord
1. Ringkonnakohtu prokuröri toimingud . . . . . 289—310.
2. Kriminaaljälitamise peatamise kord asjus, milles süüalune pärast süüteo kordasaatmist on langenud Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes ettenähtud seisukorda . . . . . 311—320.
3. Kohtukoja toimingud . . . . . 321—333.

4. Toimetamise kord ringkonnakohtus
1. Korraldused asja arutamise ettevalmistamiseks . . . . . 334—387.
2. Kohtuistungi koosseis . . . . . 388—403.
3. Kohtuistungi käigu juhtimine . . . 404—409.
4. Asjaarutamise tingimused kohtuistungil . . . . . 410—433.
5. Kohtuistungi avamine . . . . . 434—448.
6. Kohtuliku uurimise toimetamise kord . . . . . 449—500.
7. Lõppvaidlused . . . . . 501—513.
8. Otsuste tegemise ja kuulutamise kord.
1. Küsimuste seadmine . . . . 514—529.
2. Otsuse tegemine . . . . . 530—554.
3. Tagaselja otsused . . . . . 555—567.

9. Kohtuistungi protokoll . . . . . 568—576.
10. Asjust, milles kohtualune kohtu eest kõrvale hoidub . . . . . 577—579.

5. Edasikaebuste esitamine
1. Edasikaebused ja protestid mittelõpplikkude otsuste peale.
1. Apellatsioonikaebuste ja -protestide esitamise kord . . . . 580—599.
2. Apellatsioonikaebuste ja -protestide läbivaatamise kord . . 600—612.
2. Erikaebused ja -protestid
1. Erikaebuste ja -protestide esitamise kord . . . . . 613—618.
2. Erikaebuste ja -protestide läbivaatamise kord . . . . . 619—624.
3. Edasikaebused ja protestid lõplikkude otsuste peale.
1. Kassatsioonikaebuste ja -protestide esitamise kord . . . . 625—632.
2. Lõplikkude otsuste tühistamise ajendid . . . . . 633—635.
3. Kassatsioonikaebuste ja -protestide läbivaatamise kord . . 636—656.
4. Kriminaalasjade uuendamine . . . 657—666.

6. Kohtuotsuste täitmine
1. Kohtuotsuste seadusjõusse astumine . . . . . 667—671.
2. Mitmesuguste võimude ülesanded kohtuotsuste täitmisel . . . . . 672—685.
3. Kohtuotsuste täitmise kord
1. Üldine kohtuotsuste täitmise kord . . . . . 686—692.
2. Surmanuhtluse täitmine . . . 693—703.
4. Ennetähtaegne õiguste tagasiandmine . . . . . 704—713.
5. Kohtukulud . . . . . 714—742.

III. Jaoskonnakohtule alluvte asjade toimetamise kord.

1. Asjade algatamise kord jaoskonnakohtus
1. Asjade algatamise ajendid . . . 743—755.
2. Poolte ja tunnistajate kohtusse kutsumine . . . . . 756—774.

3. Asja arutamise edasilükkamine ja tõkkeabinõud kohtu eest kõrvalehoidumise takistamiseks . . . . 775—781.

2. Asja arutamine jaoskonnakohtus.

1. Jaoskonnakohtuniku taandamine ja taandumine . . . . . 782—784.
2. Asja arutamise kord . . . . . 785—805.

3. Asja otsustamine ja otsuse kuulutamine . . . . . 806—814.

4. Kohtu käskotsused . . . . 815—823.

5. Protokollid . . . . . 824—827.

6. Apellatsiooni ja erikaebused jaoskonnakohtuniku otsuste ja korralduste peale . 828—840.

7. Asja arutamise kord ringkonnakohtus . . . . . 841—860.

8. Jaoskonnakohtuniku ja ringkonnakohtu lõplikkude otsuste tühistamine . . . . 861—875.

9. Otsuste täitmine . . . . 876—880.

10. Kohtukulud . . . . . 881—883.

IV. Erandid üldisest kohtupidamise korrast

1. Isiku õigus asjaarutamisest osa võtta juhul, kui ta ei ole asjas kohtualune, kuid kui ta õigus i otseselt võib puudutada Kriminaalseadustiku § 24, 25 ja 293 eeskirjade kohaldamine ja nende eeskirjade kohaldamise kord kriminaaljälitamise lõpetamise või peatamise puhul . . . . . 884—888.

2. Trükiteel kordasaadetud süütegude jälitamise kord . 889—896.

3. Teenistusalaste süütegude jälitamise kord . . . . . 897—916.

1. Riigi- ja omavalitsusteenijate poolt kordasaadetud teenistusalaste süütegude jälitamise kord . . . . . 898—903.

2. Kohtunikkude, kohtuuu ijate ja prokuratuuri esindajate poolt kordasaadetud teenistusalaste süütegude jälitamise kord . . . . . 904—916.

4. Süütegude jälitamise kord metsa ja jahi alal maksvate seaduste ja määruste rikkumise asjus . . . . . 917—952.

5. Administratiivvõimu esindajate õigused ja kohused mõnede süütegude jälitamisel ja administratiivkorras karistamine . . . . . 953—980.

6. Kurjategijate väljaandmine . . . . . 981—1002.

V. Tähestikuline sisujuht . lhk. 402

1. osa.

ÜLDOSA.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 1. Kedagi ei või süüteo eest kriminaalkohtulikult jälitada, kui ta käesoleva seadustikuga määratud korras ei ole võetud vastutusele.

2. Kriminaaljälitamise algatavad ametivõimud ja eraisikud.

3. Jaoskonnakohtule alluvais asjus kuulub süüdistamise õigus eraisikule, kes süüteost vahenditult kaanatanud ja politseile ning seadustes eriti määratud piires ka teistele administratiivvõimudele.

4. Ringkonnakohtule, Kohtukojale ja Riigikohtule alluvais asjus on süüdistajaiks kohtus prokuratuuri esindajad.

5. Kriminaalseadustiku § 99, 391, 437 esimese lõike p. 2, § 438, 473 esimeses lõikes, § 474, 477, 494, 495 teises lõikes, § 496, 498, 499 teises lõikes, § 500, 506—512, 514, 516 esimese lõike punktides 3 ja 4, § 517 esimese lõike p. 7, § 528 esimeses lõikes, § 583—586, 595 ja 596 loendatud süütegudes kuulub algatamise ja kohtus süüdistamise õigus ainuüksi süüteost kannatanule või ta seaduslikule või selleks volitatud esindajale. Samadel isikutel on õigus neid asju kuni kohtuotsuse seadusjõusse astumiseni lõpetada leppimise teel. Sama kord maksab ka omastamise, varguse ja kelmuse kohta, kui need on korda saadetud abikaasade, ülenevate ja alanevate sugulaste vahel, ja ka seadusliku isa, ema või muu üleneva sugulase ähvardamise, nende teotamise, nende kallal vägivalla tarvitamise ja neile kergete kehavigastuste tekitamise kohta.

6. Kui § 5 loendatud süütegudest kannatanuks on alla 17-aastane alaealine, siis kuulub asja algatamise, süüdistamise ja leppimise õigus alaealise seaduslikule esindajale või viimase selleks volitatud volinikule.

7. Teenistuskohuste täitmisel või nende täitmise pärast riigi- või omavalitsusteenijate vastu kordasaadetud teotamise jälitamine alatakse ainult kannatanu või tema ülemuse kaebusel, kuid alatud jälitamist ei või lõpetada leppimise teel.

Samuti alatakse kriminaaljälitamist Kriminaalseadustiku § 467, 468, 476, 478, 480, 483, 484, 485 ja § 486 p. 2 ettenähtud süütegudes ainult süüteost kannatanu kaebusel, kuid alatud jälitamist ei või lõpetada leppimise teel.

8. Kui süüteost ainelist kahju kannatanu esitab kriminaalasja toimetuse ajal kahjutasunõude, siis tunnustatakse ta selles asjas tsiviilnõudjaks.

9. Süüteost kahju kannatanu, kes ei ole asja kohtuliku arutamise alguseni kriminaalasjas esitanud kahjutasunõuet, kaotab nõudeõiguse kriminaalkohtus kriminaalkohtupidamise korras. Ta võib oma nõude esitada aga tsiviilkohtule tsiviilkohtupidamise korras.

Kahjutasunõue, mis oli kriminaalkohtupidamise korras esitatud õigel ajal, jäetakse kriminaalkohtus läbi vaatamata kriminaalasja lõpetamise, samuti ka kohtualuse õigeks mõistmise korral, kuid tähendatud nõue võidakse sel juhul esitada tsiviilkohtule tsiviilkohtupidamise korras. Samas korras võidakse kahjutasunõue esitada ka kriminaalasja peatamise korral, kui tsiviilnõudja ei soovi ära oodata kriminaalasja jätkamist.

Süüaluse pärijailt ja isikuilt, kes seaduse järgi vastutavad süüaluse poolt tekitatud kahjude eest, saab nõuda ainult tsiviilkohtus tsiviilkohtupidamise korras.

10. Kedagi ei või vahi all pidada seadusliku aluseta ega kinni pidada kohas, mis ei ole seaduses selleks määratud.

11. Vahistamiskäsku tuleb täita ainult sel juhul, kui see on antud käesoleva seadustikuga määratud korras.

12. Kohtunik, kohtu-uurija või prokuratuuri esindaja, kes leiab, et tema jaoskonnas või ringkonnas peetakse kedagi kinni ilma selleks õigustatud võimude korralduseta, on kohustatud seadusvastaselt kinnipeetava viivitamata vabastama.

13. Kohtunik, kohtu-uurija või prokuratuuri esindaja, kes leiab, et tema jaoskonnas või ringkonnas peetakse kedagi kinni mitte selleks määratud kinnipidamiskohas, on kohustatud tarvitusele võtma abinõud selleks, et kinnipidamine toimuks määratud korras.

14. Kõik kohtuasutised on kohustatud asju lahendama seaduse täpse mõtte kohaselt. Kui seadus, millega arutatav tegu on karistuse ähvardusel keelatud, on puudulik, selgusetu või vastuoluline, tuleb otsus rajada seaduste üldisele mõttele.

15. On keelatud jätta seisma asja otsustamine seaduse puudulikkuse, selgusetuse või vastuolulikkuse ettkäändel.

16. Ei või kedagi karistada kohtule alluva süüteo eest muidu, kui selleks õigustatud kohtu seadusjõusse astunud otsuse põhjal.

17. Ei või algatada kriminaaljälitamist ja algatatud jälitamine kuulub lõpetamisele:

1) süüaluse surma korral;

2) Kriminaalseadustiku § 69 punktides 1 ja 2 ettenähtud aegumise tõttu;

3) süüaluse leppimise tõttu kannatanuga erasüüdistusasjus, tähendab asjus, mida võib lõpetada leppimise teel.

Samuti ei või algatada kriminaaljälitamist erasüüdistusasjus pärast süüteost kannatanu surma, kuid süüteost kannatanu poolt juba algatatud kriminaaljälitamine peatatakse viimase surma korral ja kuulub lõpetamisele enne kohtuotsuse seadusjõusse astumist, kui ühe kuu jooksul pärast süüteost kannatanu surma ei ole ta abikaasa, ta ülenev või alanev sugulane, või ta vend või õde kohtule avaldanud soovi süüteost kannatanu asemele astumiseks.

18. Jälitamine lõpetatakse süütegudes, mille eest on ähvardamas vaid rahatrahv, kui süüalune kuni kohtuotsuse või -resolutsiooni tegemiseni tasub kõrgeimal määral rahatrahvi, tasuraha, kohtukulud ja rahuldab kahjutasunõude.

19. Leppimine erasüüdistusasjus vabastab süüaluse kriminaalvastutusest; ühtlasi loetakse leppimine ka loobumiseks kahjutasunõudest, kui kannatanu eriti ei ole jätnud endale õigust selle nõude esitamiseks.

20. Vastava kohtu seadusjõusse astunud otsusega õigeksmõistetu vastu ei saa sama süüteo pärast teiskordselt alata kriminaaljälitamist, olgugi et hiljem avalikuks tuleb uusi süütõendusi tema süüdistamiseks.

21. Seadusjõusse astunud kohtuotsusega süüdimõistetu vastu ei saa sama süüteo pärast teiskordselt alata kriminaaljälitamist, olgugi et hiljem avalikuks tuleb süüd raskendavaid asjaolusid.

22. Paragrahvide 20 ja 21 eeskirjad ei ole maksvad juhtudel, mil kohus tunnustab eelmise otsuse võltsimise, altkäemaksu või mõne muu süüteo tulemuseks.

23. Vastavas korras asja uuendamise seaduslikuks põhjuseks on süüdimõistetu süütuse avalikukstulek või selgumine, et süüdimõistetu on kohtu eksimuse tõttu karistatud raskemini, kui seaduses säärase teo eest ette nähtud.

24. Süütult süüdimõistetu au ja õiguste ennistamine on lubatud igal ajal, vaatamata aegumisele või süüdimõistetu surmale.

25. Valesüüdistuses või laimus, mille aineks on mõne süüteo kordasaatmine, ei alata kriminaaljälitamist, ning alatud jälitamine peatatakse kuni kohtuotsuse seadusjõusse astumiseni või seaduslikus korras kriminaaljälitamise lõpetamiseni alatud süüdistuses, milles leitakse valesüüdistust või laimu.

26. Kriminaalasjas tekkivad tsiviilõiguslikud küsimused lahendab kriminaalkohus tsiviilseaduste alusel kriminaalkohtupidamise korras.

2. peatükk.

Alluvus.

1. jagu.

Asialluvus.

27. Jaoskonnakohtule alluvad:

1) Kriminaalseadustiku § 98—103, 105, 107, 110, § 112[1] esimeses lõikes, § 113—114[1], 122, 123, 124, 126, 127, 134, § 135 esimeses lõikes, § 136—138, 150, 154, 159—192[1], 195—207, § 208 esimeses ja teises lõikes, § 209—220, 222—239, 241—253, § 254 esimeses, teises ja kolmandas lõikes, § 255 esimeses lõikes, § 256—267, 269—292, 294—314, 316—385[1], 391—393, 395—396[1], § 411 esimeses ja teises lõikes, § 412 esimeses ja teises lõikes, § 415, 417, 418, 419, § 433 esimeses lõikes, § 434 esimese lõike p. 3 ja teise lõike p. 3, § 437, 438, 442, 452, 453, 455, 456, 458, 459, 465,466, 469, 470, 472—477, § 487 esimeses lõikes, § 488, 489, § 490 esimeses ja teises lõikes, § 491—496, 498—500, 506—518, 520, § 522 esimeses lõikes, § 528 esimeses lõikes, § 531—539, § 540 esimeses, kolmandas ja neljandas lõikes, § 541 esimeses, kolmandas ja neljandas lõikes, § 548, § 552 esimeses lõikes, § 553, § 557 esimeses, kolmandas ja neljandas

lõikes, § 558, § 559 esimeses lõikes, § 562, 572, 572[2], 573—573[3], 574, § 580 esimeses lõikes, § 581, 582 ja 586—597 ettenähtud süüteod, kuid § 415 ja § 419 teine lõige ainult niivõrd, kuivõrd need on ühenduses § 411 esimese ja teise lõikega ja § 412 esimese ja teise lõikega;

2) eriseadustes ettenähtud süüteod, mille eest on ähvardamas kõige raskema karistusena vangimaja mitte üle kahe aasta.

28. Ringkonnakohtule alluvad üldises korras kõik need süüteod, mis § 27, 29 ja 30 põhjal ei allu jaoskonnakohtunikule, Kohtukojale ega Riigikohtule.

29. Kohtukojale alluvad ringkonnakohtu esimeeste, abiesimeeste, liikmete, kohtu-uurijate, jaoskonnakohtunikkude, lisakohtunikkude, ringkonnakohtu prokuröride ja nende abide teenistusalased süüteod.

30. Riigikohtu üldkogule alluvad Riigivanema, Peaministri, ministrite, Riigikohtu Esimehe, riigikohtunikkude, Kohtukoja esimehe, abiesimehe ja liikmete, Riigikohtu ja Kohtukoja prokuröride ja nende abide teenistusalased süüteod.

31. Kriminaalkohtupidamise korras esitatud kahjutasunõue allub summa suurusele vaatamata sellele kohtule, kellele allub süütegu.

32. Asja, mis on jõudnud kõrgema kohtu arutada, ei või anda otsustamiseks alamale kohtule, kui kohtulikul uurimisel selgub, et asi allub alamale kohtule.

33. Mitmeliigiliste kohtute otsustega määratud karistuste koostamise või liitmise otsuse teeb kõrgema kohtu esimene aste.

Kriminaalseadustiku § 29 ja 30 põhjal karistuse täitmisele pööramise ja liitmise või koostamise küsimuse lahendab igal juhul see kohus, kes teeb otsuse uues süüteos, olgugi et karistuse kandmisest tingimisi vabastamise otsus on kõrgema kohtu otsus.

34. Ühe süüteo osaliste asju, kes on koos võetud vastutusele, arutab üks kohus ja nimelt see, kellele alluvad süüteo vahenditud kordasaatjad või selle kordasaatmisest osavõtjad. Kui mõned osalised alluvad kõrgemale kohtule, teised alamale, siis arutab kõigi osaliste asja kõrgem kohus, välja arvatud juhud, kui kõigi osaliste süütegusid ei ole võimalik kõrgemas kohtus ühel ajal arutada.

35. Kui asjaolud lubavad, siis eraldatakse 12—17-aastaste alaealiste osaliste süüteod, mis on korda saadetud kokkuleppel või teadvalt koos täisealistega, iseseisvaks toimetuseks ja arutatakse lahus täisealiste osaliste süütegudest.

2. jagu.

Kohtalluvus.

36. Süütegu arutatakse kohtus, kellele allub see koht, kus süütegu on korda saadetud, välja arvatud seaduses otseselt loendatud erandid.

37. Trükiteel kordasaadetud süüteod alluvad süütegu sisaldava trükitoote trükkimise kohta kohtule. Kui aga süütegu sisaldav trükitoode on trükitud välismaal või selle trükkimise koht on teadmata, siis allub trükiteel kordasaadetud süütegu trükitoote levitamise koha kohtule, kui aga levitamine on toimunud mitmes kohturingkonnas või -jaoskonnas, siis sellele kohtule, kus kriminaaljälitamine on algatatud varem.

38. Trükiteel kordasaadetud süüteod, mida võib lõpetada leppimise teel, alluvad trükitoote trükkimise või levitamise koha või süüdistaja elukoha kohtule süüdistaja valikul.

39. Kui süütegu on aland ühes kohturingkonnas või -jaoskonnas ja edasi kestnud teises, siis arutab asja kohus, kelle ringkonnas või jaoskonnas on korda saadetud viimased süüteotoimingud.

40. Kui süüteo kordasaatmise koht on teadmata, siis arutab asja süüteo avastumise koha kohus.

41. Väljaspool Eesti Vabariigi piire kordasaadetud süüteos süüdistatav allub Eestis Tallinna-Haapsalu ringkonnakohtule või Tallinna 1. jaoskonna kohtule, kui ta ei allu Riigikohtule või Kohtukojale.

42. Üheliigiliste kohtute otsustega määratud karistuste koostamise või liitmise otsuse teeb selle kohtu esimene aste, kes määranud raskema karistuse, võrdsete karistuste korral aga selle kohtu esimene aste, kes teinud hilisema otsuse.

Kodanlikkude kohtute otsuste koostamisel või liitmisel kaitseväekohtute otsustega loetakse ringkonnakohus võrdseks kaitseväe ringkonnakohtuga ja jaoskonnakohus — rügemendikohtuga.

3. peatükk.

Alluvusvaidlused.

43. Iga kohtuasutis on kohustatud ise otsustama, kas asi temale allub, ega ole õigustatud esitama oma kahtlusi kõrgemale kohtule lahendamiseks.

44. Ringkonnakohus lahendab alluvusvaidlused: 1) oma ringkonna kohtu-uurijate vahel, 2) oma ringkonna jaoskonnakohtute vahel, 3) oma ringkonna kohtu-uurija ja jaoskonnakohtu vahel.

45. Kohtukoda lahendab alluvusvaidlused: 1) ringkonnakohtute vahel, 2) ringkonnakohtu ja teise ringkonna kohtu-uurija või jaoskonnakohtu vahel, 3) eriringkondade kohtu-uurijate vahel, 4) eriringkondade jaoskonnakohtute vahel, 5) eriringkondade kohtu-uurija ja jaoskonnakohtu vahel.

46. Alluvusvaidlused kodanikkude kohtute ja kaitseväe ülemuse või kaitseväe ringkonnakohtu vahel lahendab Riigikohtu kriminaalosakond.

47. Seaduspärase alluvuse määramise või ennistamise asi alatakse kohtuasutiste ettekandel, kelle vahel alluvusvaidlused on puhkenud.

48. Alluvusvaidlused lahendab kohus kriminaalosakonna korraldaval istungil, kuulanud prokuröri arvamuse.

49. Alluvusvaidlus ei peata eeluurimist; kohtu alla andmine, samuti kohtus asja edasi arutamine ja otsuse tegemine ei või aga toimuda enne alluvusvaidluse lõplikku lahendust.

4. peatükk.

Asjade üleviimine ühest kohturingkonnast või -jaoskonnast teise.

50. Kriminaalasjade üleviimine ühest kohturingkonnast või -jaoskonnast teise toimub kas kohtu esitusel, kus asi arutusel, või selle kohtu prokuröri esitusel või kõrgema kohtu nägemisel.

51. Järelevalvekorras on kõrgema kohtu korraldav istung õigustatud lubama asja üleviimist ühest enesele alluvast ringkonnast või jaoskonnast teise järgmistel juhtudel:

1) kui suurem osa süüaluseid või tunnistajaid elab teises ringkonnas või jaoskonnas;

2) kui süüteo kordasaatmise koht on alluvuskohtu asupaigast kaugel ja arutuse hõlpsuse pärast on otstarbekohasem asja arutada teises ringkonnakohtus või jaoskonnakohtus, kes asub süüteo kordasaatmise kohale lähemal.

52. Riigikohtu üldkogu on õigustatud kohtute või ülemprokuröri esitusel või enda nägemisel asju üle viima ühest ringkonnast teise, kui asja üleviimine on tarvilik kohtuotsuse erapooletuse, ühiskondliku korra ning rahu saavutamiseks.

RINGKONNAKOHTULE ALLUVATE ASJADE TOIMETAMISE KORD.

1. peatükk.

Andmete kogumine ja juurdlus.

53. Iga sündmuse kohta, mis sisaldab süüteo tunnuseid, alustab politsei juurdlust, ja asjus, mis ületavad jaoskonnakohtu alluvuse, teatab viivitamata, igal juhul mitte hiljem kui 24 tunni jooksul, prokuratuuri esindajale.

54. Juhul, kui süüteo tunnused äratavad kahtlust või kui politsei ammutab teateid sääraste tunnustega sündmusest isikuilt, kes pole olnud süüteo pealtnägijaiks, või kuulujutust või üldse ebakindlast allikast, siis enne juurdluse algamist ja prokuratuuri esindajale teatamist peab ta andmete kogumisega jõudma selgusele, kas säärane sündmus on olnud ja kas selles leidub süüteo tunnuseid. Kogutud andmed, mis politsei arvates ei põhjusta juurdluse algamist, kannab politsei kirjalikult ette prokuratuuri esindajale, kes lõpetab andmete kogumise või teeb politseile ettepaneku koguda täiendavaid andmeid või toimetada juurdlust.

55. Süüteost kannatanu kaebusel, süüteo pealtnägija avaldusel, süütegija süütunnistusele ilmumisel, prokuratuuri esindaja ettepanekul ja ametivõimude teadaandel on politsei kohustatud otsekohe algama juurdlust.

56. Süüteost kannatanu kaebused erasüüdistusasjus saadab politsei juurdlust toimetamata viivitamata alluvuse järgi edasi kohtu-uurijale või jaoskonnakohtule.

57. Kaebuseks nimetatakse süüteost kannatanu avaldust. Kaebuse võivad esitada, kas otseselt või selleks volitatud voliniku kaudu, kannatanu ise või isikud, kellele seaduse järgi kuulub õigus kannatanu eest toimida.

58. Kaebuses tuleb võimalikult märkida:

1) kaebaja nimi ja perekonnanimi ning elukoht;
2) süüteo kordasaatmise aeg ja koht;
3) tunnistajad ja teised kaebust kinnitavad tõendused;
4) kahtlustatav ja kahtlustamise põhjused;
5) kahtlustatava ja tunnistajate elukohad;
6) tekitatud kahjusumma suurus.

59. Kaebused, avaldused ja süütegija süütunnistused võivad olla kirjalikud ja suulised. Politseivõimud ja prokuratuuri esindajad on kohustatud neid igal ajal vastu võtma. Suuline kaebus, avaldus või süütegija süütunnistus tuleb vastuvõtmisel protokollida.

60. Juurdlusel toimetab politsei süüteo ja süütegija selgitamiseks tunnistajate ülekuulamist, vaatlusi, läbivaatusi, läbiotsimisi, väljavõtmisi ja asitõendite kogumist ja hoidmist eeluurimiseeskirjade järgi. Politsei ei ole aga õigustatud juurdlusel tunnistajaid ja asjatundjaid laskma sunniviisil tuua ülekuulamisele ega trahvima neid ilmumata jäämise korral ega ka posti- ja telegraafilist kirjavahetust postil läbi vaatama ega kinni pidama.

61. Kui politsei ei leia alust juurdluse jätkamiseks süüteo tunnuste puudusel, siis katkestab ta juurdluse ja saadab selle prokuratuuri esindaja korraldusse. Samuti tuleb prokuratuuri esindaja korraldusse saata juurdlused ringkonnakohtule alluvais asjus, milles politsei arvates on juurdlusel selgunud kriminaaljälitamise algamise või jätkamise seaduslikud takistused või milles ei ole korda läinud süüalust avastada.

62. Süüteolt tabamisel on politseil õigus süüalust tõkestamise otstarbel vahistada eeluurimiseeskirjade järgi. Vahistamisest peab ta viivitamata vastavalt asja alluvusele teatama kohtu-uurijale ja prokuratuuri esindajale või jaoskonnakohtunikule ja vahistatu ühes juurdlusega hiljemalt 48 tunni jooksul, arvates vahistamise momendist, üle andma kohtu-uurija või jaoskonnakohtuniku korraldusse.

63. Süüteolt mittetabatud süüaluse võib politsei tõkestamise otstarbel vahistada vastavalt asiaíluvusele kohtu-uurija või jaoskonnakohtuniku loal, missuguse loa võib anda ka lähem kohtu-uurija või jaoskonnakohtunik, kui kauge maa või ühenduse puuduse tõttu ei ole võimalik nõutada luba kohtualluvusele vastavalt kohtu-uurijalt või jaoskonnakohtunikult. Politsei on kohustatud säärase loa põhjal vahistatu ühes juurdlusega üle andma alluvuse poolest vastavale kohtuuurijale või jaoskonnakohtunikule hiljemalt 24 tunni jooksul, arvates vahistamise momendist.

Äärmistel juhtudel aga, kui politsei juhuslikult ühel ajal avastab ja tabab säärase süüteolt mittetabatud süüaluse raskes kuriteos või kuriteos, kelle isikut ei olnud võimalik varem kindlaks teha ning kelle vahistamise luba selle tõttu polnud võimalik kohtuvõimu-

delt nõutada, ja kelle kohta on andmeid, et ta kohtuvõimude eest kõrvale hoidub, on politseil õigus tabatut enesega kaasa kutsuda, keeldumise korral aga ta sunniviisil toimetama kohtu-uurija või jaoskonnakohtuniku juurde või lähemasse telefoni- või telegraafiasukohta selleks, et viivitamata nõutada vastav vahistamisluba.

64. Ringkonnakohtule alluvais asjus lõpuleviidud juurdluse, välja arvatud § 61 tähendatud juhud, annab politsei edasi kohtu-uurijale. Juurdluse kestel on politsei kohustatud seda edasi andma kohtu-uurijale, peale § 62 ja 63 tähendatud juhtude, prokuratuuri esindaja ettepanekul.

Juurdluse edasiandmisest kohtu-uurijale teatab politsei prokuratuuri esindajale.

65. Juurdluse jaoskonnakohtule alluvais asjus annab politsei edasi kuuluvuse järgi vastavale jaoskonnakohtunikule.

66. Pärast juurdluse edasiandmist prokuratuuri esindajale kohtu-uurijale või jaoskonnakohtunikule täiendavalt ilmsikstulnud asjaolude kohta tehtud üksikud juurdlustoimingud või kogutud andmed saadab politsei lisaks esialgsele juurdlusele.

67. Juurdluse toimetamise õigus on politseis konstaablitel, kriminaal- ja poliitilise politsei assistentidel ja kõigil neist kõrgemail politseiametnikel.

68. Süütegude kohta andmete kogumisel ja süütegude juurdlemisel on vastavad politseiametnikud prokuratuuri vahenditus käsutuses.

Kohtukoja prokurör annab politseile süütegude kohta andmete kogumise ja juurdluse alal üldisi juhtnööre.

69. Politsei poolt esitatud juurdlused asjus, milles süüteo tunnused puuduvad, samuti ka juurdlused ringkonnakohtule alluvais asjus, milles on selgunud kriminaaljälitamise algamise või jätkamise seaduslikud takistused, lõpetab prokuratuuri esindaja. Juurdlused ringkonnakohtule alluvais asjus, milles süütegu on juurdlusega selgitatud, kuid ei ole korda läinud avastada süüalust, peatab prokuratuuri esindaja kuni süüaluse avastamiseni, kui ta ei pea tarvilikuks asja otkohe saata eeluurimisele.

Lõpetades või peatades kriminaaljälitamise võtab prokurör seisukoha ka asja juurde võetud asitõendite ja süüteo läbi saadud asjade kohta Kriminaalseadustiku § 24 ja käesoleva seadustiku § 166, 538 ja 539 toodud alustel, kuid lõplikud korraldused tähendatud asitõendite või asjade kohta vastavalt võetud seisukohale teeb prokurör ühe kuu möödumisel, arvates sei-

sukoha võtmise päevast, kui vahepeal keegi, kelle õigusi prokuröri poolt võetud seisukoht võib puudutada, selle vastu ei ole avaldanud vaidlust.

70. Kui prokuratuuri esindaja poolt lõpetatud või peatatud asjas tuleb kohaldada Kriminaalseadustiku § 25 või 293 ettenähtud tagajärgi, siis ta teeb juurdluse põhjal sellekohase esituse ringkonnakohtule käesoleva seadustiku § 888 ettenähtud korras.

Samas korras teeb prokurör ringkonnakohtule esitise ka asitõendite ja süüteo läbi saadud asjade kohta seisukoha võtmiseks, kuid ainult sel juhul, kui on avaldatud vaidlus § 69 teises lõikes ettenähtud tähtaja jooksul ses küsimuses prokuröri poolt võetud seisukoha vastu.

71. Juurdlused asjus, milles leidub jaoskonna kohtule alluvate süütegude tunnuseid, saadab prokuratuuri esindaja politseile tagasi ettepanekuga algatada jaoskonnakohtus süüdistus või esitada asi lõpetamiseks või peatamiseks, kui ses leidub kriminaaljälitamise algamiseks või jätkamiseks seaduslikke takistusi või kui ei ole korda läinud avastada süüalust.

72. Süüteost kannatanul on isiklikult või voliniku kaudu õigus tutvuda prokuratuuri esindaja poolt lõpetatud või peatatud juurdlusega ja paluda aegumise tähtaja kestel prokuratuuri esindajalt juurdluse täiendamist või eeluurimisele pööramist. Selle palve mitterahuldamise korral on temal õigus paluda Kohtukojalt asja eeluurimisele pööramist. Viimasena tähendatud palve lahendab Kohtukoda § 322—326 ettenähtud korras.

Ringkonnakohtule alluvais asjus võivad volinikkudeks olla vannutatud advokaadid, nende abid ja eraadvokaadid. Peale advokaatide võivad volinikkudena esineda isikud, kes üldvolituse põhjal valitsevad volitaja varasid või juhivad volitaja kaubanduslikke või tööstuslikke ettevõtteid, samade varade või ettevõtete valitsemisega või juhtimisega seotud asjus.

2. peatükk.

Eeluurimine.

1. jagu.

Kohtu-uurija kohused ja võimkond ja eeluurimise toimetamise tingimused.

73. Kõigis ringkonnakohtule, Kohtukojale ja Riigikohtule alluvais avaliksüüdistusasjus on eeluurimine

süüaluse kohtu alla andmiseks sunduslik, ringkonnakohtule alluvais erasüüdistusasjus aga — ainult omastamise, varguse ja kelmuse kohta, mis on korda saadetud abikaasade, ülenevate ja alanevate sugulaste vahel.

74. Eeluurimist toimetab kohtu-uurija politsei kaasabil ja prokuratuuri järelevalvel.

75. Kohtu-uurija algab eeluurimist avaliksüüdistusasjus prokuratuuri esindaja ettepanekul või politsei poolt esitatud juurdluse põhjal, erasüüdistusasjus aga — süüteost kannatanu kaebusel pärast lepitustoimetuse nurjumist. Peale selle algab kohtu-uurija eeluurimist veel seaduses eriti ettenähtud juhtudel Kohtukoja ettepanekul ja teiselt kohtuvõimult alluvuse järgi üleantud asjus.

Eeluurimise algamisest või jätkamisest Kohtukoja ettepanekul ja teiselt kohtuvõimult alluvuse järgi üleantud asjus teatab kohtu-uurija prokuratuuri esindajale.

76. Tähtsamate asjade kohtu-uurija algab eeluurimist ainult ringkonnakohtu prokuröri või Kohtukoja prokuröri ettepanekul.

Eriti tähtsate asjade kohtu-uurija toimetab eeluurimist üle riigi ja algab eeluurimist ainult Kohtukoja prokuröri või Kohtuministri ettepanekul.

77. Kaebusele erasüüdistusasjas tuleb juurde lisada kautsjon 10 krooni suuruses summas, mis süüaluse süüdimõistmise, samuti ka kriminaaljälitamise lõpetamise korral § 17 p. 1 ja § 18 toodud põhjustel ja Kriminaalseadustiku § 69 p. 2 tähendatud aegumise tõttu kaebajale tagasi antakse, süüaluse õigeksmõistmise, samuti ka muudel põhjustel kriminaaljälitamise lõpetamise korral aga riigi kasuks läheb. Kautsjoni puudumisel jätab kohtu-uurija kaebuse käiguta, kuni kautsjoni esitamiseni, sellest kaebajale teatades. Kautsjonita kaebuse esitamist ei loeta kriminaaljälitamise algatamiseks ja see ei katkesta ka aegumist.

Kautsjoni maksmisest on vabastatud riigi- ja omavalitsusasutised, isikud, kellele on antud vaesuse õigus, ja maksujõuetuks tunnustatud võlgnikud.

Erasüüdistusasjus süüteost kannatanu poolt otseselt või politsei kaudu esitatud kaebuse põhjal kutsub kohtu-uurija pooled välja lepitamiseks. Kui leppimine on läinud korda või erasüüdistaja on seaduslikkude põhjusteta jäänud ilmumata, siis kohtu-uurija lõpetab asja jäädavalt. Kui aga leppimine ei ole läinud korda või süüalune on jäänud seaduslikkude põhjusteta ilmumata, siis asjus, milles eeluurimine on sunduslik,

algab kohtu-uurija eeluurimist, kuna kaebused muude süütegude kohta ta esitab § 266 ettenähtud korras ringkonnakohtule.

78. Kohtu-uurija toimetab eeluurimist süütegudes, mis on korda saadetud tema jaoskonnas, ja ka teadmata paigas korda saadetud süütegudes, mis on avalikuks tulnud tema jaoskonnas. Viimasel juhul viib ta eeluurimise lõpuni või selgitamiseni, kus süütegu on korda saadetud .

79. Kohtu-uurija toimetab eeluurimist temale määratud jaoskonnas.

80. Kui seaduses määratud juhtudel on tarvis üle kuulata süüalusei d, tunnistajaid või ette võtta mõni muu eeluurimistoiming väljaspool uurimist toimetava kohtu-uurija jaoskonda, siis tehakse nende toimingute täitmine ülesandeks sellele kohtu-uurijale, kelle jaoskonnas neid tuleb täita. Neil juhtudel täidetakse eeluurimistoimingud ülesande teinud kohtu-uurija küsimuskava järgi.

81. Ülesannet täitev kohtu-uurija ei ole piiratud ainult ülesande täitmisega, vaid ta võib ka omal nägemisel ette võtta teisi eeluurimistoiminguid, milliseid tuleb täita tema jaoskonnas, kui ta selle tunnustab asjale tarvilikuks.

82. Kohtu-uurija, kes teeb ülesandeks teisele kohtu-uurijale kedagi üle kuulata süüalusena, peab ühes sellega ära tähendama, kas süüaluse vastu tuleb tarvitusele võtta ka tõkkeabinõu ja milline. Ülesannet täitev kohtu-uurija peab tõkkeabinõu tarvitusele võtmisel arvestama ka tema enese poolt avalikuks tehtud asjaolusid.

83. Linnas, kuigi see on jaotatud mitmeks eeluurimisjaoskonnaks, on iga kohtu-uurija kohustatud ette võtma vahenditult kõiki eeluurimistoiminguid tema toimetuses olevas asjas.

84. Süüteo uurimisel võib kohtu-uurija üksikuid eeluurimistoiminguid ette võtta ka tema asukoha maakonna teise kohtu-uurija jaoskonnas või isegi teises maakonnas, kui see on tõe leidmiseks tarvilik.

85. Eeluurimist peab toimetama kiirelt; kui asjaolud seda nõuavad, siis ei tohi seda katkestada ka pühadel ja puhkepäevadel.

86. Kohtu-uurija võtab oma võimuga tarvitusele kõik vajalikud abinõud eeluurimise toimetamiseks, välja arvatud need, milles tema võim on seadusega sõnaselgelt piiratud.

87. Eeluurimise toimetamisel on kohtu-uurija kohustatud täieliku erapooletusega selgitama niihästi süüalust süüdistavaid kui ka kaitsvaid asjaolusid.

88. Kohtu-uurija on kohustatud õigel ajal tarvitusele võtma vajalikud abinõud tõenduste kogumiseks; eriti ei tohi ta viivitada sääraste süüteo jälgede ja tunnuste avastamisega ja alalhoidmisega, mis võivad hävida.

89. Süüteo asitõendite, samuti ka süüteo läbi saadud asjade väljavõtmist ja äravõtmist toimetab kohtu-uurija viivitamata nende asjade leidmisel.

90. Kohtu-uurijal on õigus pärast juurdluse saamist kontrollida, täiendada ja muuta politsei poolt juurdluse kestel ettevõetud toiminguid ja korraldusi.

Politsei juurdluse toiminguid, mis § 60 põhjal eeluurimiseeskirjade järgi on toimetatud rahuldavalt ja täielikult, ei ole kohtu-uurija kohustatud kordama.

91. Kohtu-uurija seaduslikke nõudeid peavad politsei ja teised ametivõimud, samuti ka eraisikud viivitamata täitma.

92. Kohtu-uurija võib teha politseile ülesandeks koguda tarvilikke andmeid tema ettepaneku kohaselt.

Paragrahvi 60 korras vaatluse, läbivaatuse, läbiotsimise, väljavõtmise või tunnistajate ülekuulamise toimetamist võib kohtu-uurija sellekohase määrusega teha politseile ülesandeks ainult edasilükkamatuil juhtudel, kui kohtu-uurija ise mõne teise kiire eeluurimistoimingu või kauge maa tõttu seda ei saa otsekohe ette võtta.

93. Kui kohtu-uurija oma ametikohuste täitmisel leiab vastupanu, siis on tal õigus nõuda kodanlike ja kaitseväevõimude ning ka ümbruselanike kaasabi.

Kaitseväe kaasabi tuleb nõuda Kodanliste võimude poolt nõuetava kaitseväelise kaasabi andmise seaduse korras.

94. Süüalusel, erasüüdistajal ja tsiviilnõudjal on õigus kohtu-uurijat taandada põhjustel, mis loetakse kohtunikkude taandamise seaduslikkudeks põhjusteks. Taandus esitatakse kohtu-uurijale enesele.

95. Kohtu-uurija, kui talle on taandumise seaduslik põhjus teada, on kohustatud ise taanduma ja sellest teatama kohtule.

96. Kohtu-uurija, esitades tema vastu avaldatud taandumisnõude kohtule lahendamiseks, ei katkesta eeluurimist. Olles taandunud aga ise, täidab ta ainult edasilükkamatuid eeluurimistoiminguid kuni taandumiseni selgelt piiratud.

97. Eeluurimise kestel on tsiviilnõudjal vahenditult ja erasüüdistajal ka volinikuu kaudu õigus:
1) üles anda tunnistajaid ja esitada teisi tõendusi;
2) kohtu-uurija loal viibida eeluurimistoimingute juures ja esitada küsimusi süüalusele ja tunnistajaile;
3) nõuda omal kulul ärakirju kõigist protokollidest ja määrustest.

98. Süüteost kannatanu, kes on esitanud kahjutasunõude, võib paluda selle kindlustamist. Kui kohtu-uurija tunnustab nõudja palve põhjendatuks, siis teeb ta sellekohase esituse ringkonnakohtule, kes otsustab palve ja rahuldamise korral teeb vastava korralduse Tsiviilkohtupidamise seadustiku korras.

99. Kui ühe süüteo uurimisel avastub teine süütegu, mis ei ole ühenduses esimesega, siis kohtu-uurija, võttes tarvitusele abinõud selle süüteo andmete alalhoidmiseks, teatab sellest prokuratuuri esindajale ja alustab selles asjas eeluurimist vaid pärast prokuratuuri esindaja ettepaneku või politsei juurdluse saamist.

2. jagu.

Prokuratuuri esindajate kohused ja võimkond.

100. Prokuratuuri esindajad ei toimeta ise eeluurimist, kuid teevad selle kohta ettepanekuid kohtu-uurijaile ja valvavad alaliselt eeluurimise järele.

101. Prokuratuuri esindajad teevad ettepanekuid eeluurimise algamiseks asjus, milles nad leiavad süüteo tunnuseid, kuid neil ei ole õigust nõuda eeluurimise algamist küllaldase aluseta.

102. Prokuratuuri esindajail on õigus viibida kõigi eeluurimistoimingute juures ja vaadata kohapeal algtoimikut.

103. Kohtu-uurija on kohustatud täitma süüteo uurimisse ja tõenduste kogumisse puutuvad prokuratuuri esindaja seaduslikud nõuded, märkides protokolli, missugused toimingud on täidetud viimase nõudmisel.

104. Kui prokuratuuri esindaja nõude täitmisel on takistusi, siis täidab kohtu-uurija nõude määral, mil see on võimalik, ja teatab sellest nõude esitajale, jäädes ootama viimaselt lahendust.

105. Igast määrusest, millega kohtu-uurija süüaluse vastu tarvitusele võtab, muudab või ära muudab tõkkeabinõu, peab ta viivitamata teatama järelevalvet teostavale prokuratuuri esindajale.

Prokuratuuri esindajal on õigus nõuda, et kohtuuurija süüaluse vastu tarvitusele võtaks kergema tõkkeabinõu, missugune nõue on kohtuuurijale kohuslik. Prokuratuuri esindaja võib kohtu-uurijale ka ette panna, et viimane süüaluse vastu tarvitusele võtaks tõkkeabinõu või raskema tõkkeabinõu, missuguse ettepanekuga mitteühinemise korral kohtu-uurija esitab tõkkeabinõu küsimuse ringkonnakohtule lahendamiseks.

106. Prokuratuuri esindaja võib nõuda eeluurimise täiendamist tema ettepaneku kohaselt, olgugi et kohtu-uurija leidis selle olevat lõpule viidud.

107. Prokuratuuri esindajat ei saa eeluurimise järelevalve teostamisest taandada; kui tal on aga süüalusega või süüteost kannatanuga suhteid, mis on põhjuseks kohtunikkude taandamisele, siis on ta kohustatud ise taanduma. Kaebused selle eeskirja täitmata jätmise peale esitatakse ta otsesele ülemusele.

108. Eeluurimistoimingute järelevalve on selle prokuratuuri esindaja kohuseks, kelle alluvuspiirkonnas neid toiminguid täidetakse, olgugi et need puutuvad süüteosse, mis on korda saadetud väljaspool seda kohturingkonda, kelle juures ta asub.

3. jagu.

Süüteo sündmuse uurimine.

1. jaotis.

Vaatlus ja läbivaatus.

1. alljaotis.

Vaatlus ja läbivaatus kohtu-uurija enese poolt.

109. Vaatlusi ja läbivaatusi toimetab manukate juuresolekul kohtuuurija kas vahenditult või asjatundjate kaudu.

110. Vaatluste ja läbivaatuste juures võib viibida süüalune, kuid kohtu-uurija ei ole kohustatud ära ootama tema kohaleilmumist.

111. Vaatlusi ja läbivaatusi toimetatakse päeval, välja arvatud edasilükkamatud juhud. Viimasel juhul tuleb protokollis ära tähendada põhjused, mis sundisid vaatlust või läbivaatust toimetama öösel.

112. Vaatluse toimetamisel elumajade või üldse hoonete siseruumes tuleb järgida § 147, 149 ja 150 eeskirju.

113. Vaatluste ja läbivaatuste toimetamisel peab kohtu-uurija tähelepanu pöörama mitte ainult ilmsetele süüteo jälgedele, vaid ka jälgi ümbritsevaile esemeile ja kohale. Vajaduse ja võimaluse korral toimetab ta sellekohaseid mõõtmisi ja teeb vaadeldud kohtadest ja sääraseist esemeist, mida ei ole võimalik asitõenditena asja juurde võtta, jooniseid, päevapiltlikke ülesvõtteid ja mudeleid.

114. Vaatluse või läbivaatuse kohta kirjutab kohtu-uurija protokolli võimalikult nende toimingute teostamise kohal. Kõik, mis leiti vaatlusel või läbivaatusel, kirjeldatakse protokollis selles järjekorras, nagu seda vaadeldi ja nagu see ilmsiks tuli.

115. Kirjalikkude tõenduste vaatlusel tuleb protokollis üksikasjaliselt kirjeldada nende sisust kõik asjasse puutuvad osad.

116. Vaatlusi ja läbivaatusi toimetatakse vähemalt kahe manuka juuresolekul, kelleks kutsutakse usaldusväärsed isikud lähemal asuvate elanikkude hulgast.

117. Naisisikute vaatlusele ja läbivaatusele kutsutakse manukatena abielunaisi.

118. Eeluurimisele ilma mõjuva põhjuseta ilmumata jäänud manukat võib kohtu-uurija trahvida rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

119. Kui mitteilmumise eest rahatrahviga trahvitud manukas kahe nädala jooksul pärast trahvimääruse kuulutamist esitab kohtu-uurijale tõendused selle kohta, et ta ilmuda ei saanud § 180 ettenähtud seaduslikkudel põhjustel, siis vabastab kohtu-uurija ta trahvist.

2. alljaotis.

Vaatlus ja läbivaatus asjatundjate kaudu.

120. Asjatundjaid kutsutakse neil juhtudel, kui asjaolu täpseks mõistmiseks on vaja erilisi teadmisi või vilumust teaduses, kunstis, käsitöös, tööndus es või mõnel teisel kutsealal.

121. Asjatundjatena võidakse kutsuda: arste, farmatseute, professoreid, õpetajaid, tehnikuid, kunstnikke, käsitöölisi, raamatupidajaid ja üldse isikuid, kes pikaajalise tegevuse tõttu mõnesugusel alal on omandanud erilise vilumuse.

122. Vaatlusel ja läbivaatusel ei või olla asjatundjaiks isikud, kes võivad ise loobuda või keda võidakse

seaduslikkudel põhjustel taandada arvamuste avaldamisest kohtus vande all.

123. Asjatundjad on kohustatud kohtu-uurija nõudel ilmuma viivitamata. Mitteilmumise eest trahvitakse neid samadel alustel ja samuti kui manukaid.

124. Mitteilmumise põhjuste hindamisel tuleb määratud trahvist vabastamise küsimuse otsustamisel riigi või omavalitsuse teenistuses seisvate asjatundjate suhtes arvestada ka nende ülemuse tõendust, et ilmumise takistuseks oli edasilükkamatu iseloomuga teenistuskohuste täitmine.

125. Esemete kohta, mis kuuluvad läbivaatusele ja uurimisele asjatundjate kaudu, toimetab kohtu-uurija esialgse välise vaatluse ja koostab protokolli süüteo nähtavate tunnuste kohta, kui selliseid olemas, samuti ka muutuste kohta vaadeldavate esemete seisukorras.

126. Läbivaatust asjatundjate kaudu toimetatakse kohtu-uurija ja manukate juuresolekul, kui selleks ei ole erilisi takistusi. Vajaduse korral võib esemeid uurimiseks anda ka asjatundjate kätte või saata vastavasse eriasutisse.

127. Lahendamisele kuuluvad küsimused esitab kohtu-uurija asjatundjaile suuliselt või kirjalikult, enne tutvustades asjatundjaid kõigi andmetega, mis neile võivad vajalikud olla küsimustest õigesti arusaamiseks ja nende lahendamiseks.

128. Toimetades läbivaatust peavad asjatundjad arvestama ka neid andmeid, millele kohtu-uurija ei ole pööranud tähelepanu, kuid mille uurimine võib kaasa aidata tõe avastamiseks.

129. Kahtluse korral asjatundjate arvamuse õigsuses, samuti ka arvamuste lahkumineku korral nõuab kohtu-uurija arvamust teistelt asjatundjailt või teeb nende kohalekomandeerimiseks esitise vastavale kõrgemale eriasutisele või saadab, kui see võimalik, uuritava eseme sinna.

3. alljaotis.

Vaaatlus ja läbivaatus arstide kaudu.

130. Laipade ja süüteost kannatanu või süüaluse enese kehavigastuste, vägivallajälgede ja tervisliku seisukorra vaatlemiseks ja läbivaatamiseks, samuti ka muude asjaolude selgitamiseks, milleks on vaja arstiteaduslikku kogemust, kutsub kohtu-uurija kohtuarsti.

131. Kohtuarstide kohuste täitmine lasub erilistel kohtu-politseiarstidel.

Kohtades, kus ei ole erilisi kohtu-politseiarste, pannakse kohtuarsti kohused: maakondades — maakonnaarstile, linnades — linnaarstile; kui nad ei saa ilmuda haiguse tõttu või mõnel muul kaaluval põhjusel, kutsub kohtu-uurija mõne teise ametliku või eraarsti.

132. Tähtsatel juhtudel võib kohtu-uurija läbivaatusele kutsuda mitu arsti, nende hulgas ka selle arsti, kes läbivaadatavat on ravinud, kui on tarvilik saada seletusi haiguse ja ravimiskäigu kohta.

133. Kuni kohtuarsti jõudmiseni laiba asupaigale kohtu-uurija:

1) teeb elustamiskatseid, kui on kahtlus tõelises surmas, vastasel korral võtab tarvitusele abinõud laiba hoidmiseks lagunemise ja vigastuste eest;

2) teeb kindlaks, kas see on sama isiku laip, kelle surma kohta eeluurimist toimetatakse;

3) koostab tarvitusele võetud abinõude kohta protokolli.

134. Kohtuarstliku läbivaatuse toimetamisel teeb kohtu-uurija arstile teatavaks need olemasolevad andmed, mis võivad olla juhteks selle kohta, millele arst läbivaatamisel peab pöörama erilist tähelepanu.

135. Kohtuarstlikul läbivaatamisel toimib arst Arstiseaduse eeskirjade järgi ja pöörab erilist tähelepanu kõigile sellele, mis võib kaasa aidata süüteo selgitamiseks. Oma tähelepanekuist läbivaatamisel teatab arst võimalikult täielikult läbivaatust toimetavale kohtu-uurijale. Kõik need andmed, samuti ka kõik seletused, mis arst on andnud juuresviibijate küsimustele, kantakse läbivaatusprotokolli, millele kirjutavad alla arst, kõik juuresviibijad ja kohtu-uurija.

136. Kohtu-uurijal ja manukail, samuti ka teistel läbivaatusele kutsutud isikuil on õigus avaldada oma arvamust arsti toimingute ja seletuste kohta, mis neile paistavad kahtlastena. Nende arvamused protokollitakse.

137. Kohtu-uurija poolt esitatud küsimuste kohta koostab arst oma arvamuse kirjalikult ja esitab selle kohtu-uurijale võimalikult kohe pärast vaatlust või läbivaatust, kuid hiljemalt kolme päeva jooksul.

138. Läbivaatuse kordamisel teatab kohtu-uurija kutsutud arstidele läbivaatuse kordamise otstarbe, tutvustab neid esialgse läbivaatuse protokolliga ja arstide arvamusega, samuti ka kõigi andmetega, mis võivad olla vajalikud esitatud küsimuste kohta õige arvamuse avaldamiseks. Läbivaatuse kordamise juurde kutsutakse võimaluse korral ka arst, kes toimetas esialgse läbivaatuse.

139. Kohtu-uurija ei asu maetud laiba väljakaevamisele enne arsti kohalejõudmist. Väljakaevamise juurde kutsutakse isikud, kes on olnud matmise juures ja kes võivad tõestada väljakaevatava laiba samasust.

140. Kui kogutud andmeist ei selgu, kes on see isik, kelle laip läbi vaadati, siis võib kohtu-uurija, täpselt kirjeldades laiba tunnuseid, leiukohta ja arsti arvamust surma põhjuste kohta, omal nägemisel valitud ajalehes avaldada sellekohase kuulutuse.

141. Laiba või süüteost kannatanu või süüaluse kehavigastuste, vägivallajälgede, tervisliku seisukorra või raseduse katkestamise jälgede läbivaatamisel annab arst arvamuse:

1) surma põhjuste kohta;
2) kehavigastuse iseloomu ja tema mõju kohta läbivaadatava tervisele;
3) abinõude kohta, millega surm või kehavigastus on tekitatud või vägivald või raseduse katkestamine korda saadetud;
4) aja kohta, mil surm või kehavigastus on tekitatud või vägivald või raseduse katkestamine korda saadetud.

142. Ämmaemandaid ei kutsuta iseseisvalt toimetama naisisikute läbivaatust, kuid neid võib kutsuda kohtuarsti abilistena.

143. Kohtu-uurija ei viibi naisisikute kaetud kehaosade läbivaatuse juures, kui läbivaadatav avaldab, et tema seda ei soovi.

144. Naisisiku läbivaatust, mille juures tuleb paljastada kaetud kehaosasid, võib ette võtta vajaduse korral läbivaadatava nõusolekuta ainult juhul, kui ta on võetud kohtu-uurija poolt süüalusena vastutusele või kui ta on süüteost kannatanu asjas, mida ei saa lõpetada leppimise teel.

2. jaotis.
Süütegu avastavate asjade otsimine.

1. alljaotis.
Läbiotsimine ja väljavõtmine majades.

145. Läbiotsimisi elumajades ja teistes ruumes võib toimetada ainult põhjendatud kohtluse korral, et neis peitub süüalune või süüteo läbi saadud asju või teisi asju, mis võivad olla asitõendiks. Läbi otsida võib ka isikuid, kelle kohta on põhjendatud kahtlus, et nad enese juures varjavad süüteo läbi saadud asju või teisi asju, mis võivad olla asitõendiks.

146. Läbiotsimist asjade väljavõtmiseks või süüaluse tabamiseks võib toimetada ainult juhul, kui tarvilikku asja või otsitavat isikut sellekohase nõude peale välja ei anta või nende peidukohta ei näidata.

147. Läbiotsimisi ja väljavõtmisi toimetatakse järgides § 114 toodud eeskirja vähemalt kahe manuka ja maja või ruumi peremehe juuresolekul, kui aga viimane puudub või keeldub juures olemast, siis ta abikaasa või mõne teise tema täisealise kodukondse juuresolekul.

Juhul, kui on vajalik toimetada läbiotsimist lukustatud majas, ruumis või hoiukohas peremehe ja teiste ta kodukondsete äraolekul või kui nad keelduvad lukustatut avamast, siis korraldab kohtu-uurija lukustatu avamise ja läbiotsimise, mille juures tuleb hoiduda asjatust rikkumisest. Peremehe või ta kodukondsete äraolekul avatud ja läbiotsitud ruumid või hoiukohad tuleb anda kohaliku politsei valvele.

148. Läbiotsimise ja väljavõtmise juures võib olla süüalune.

149. Välismaalaste ruumes, kellel on Eesti Vabariigis eksterritoriaalsuse õigus, ei või läbiotsimisi ja väljavõtmisi toimetada muidu, kui pärast sellekohaseid läbirääkimisi Välisministriga.

150. Läbiotsimise ja väljavõtmise juurde majades ja ruumes, mida kasutavad ametiasutised, samuti ka kaitseväe käsutada olevais ruumes peab kohtu-uurija kutsuma vastava asutise lähema ülemuse, kes on kohustatud tõe avastamisele kaasa aitama kõigi temast olenevate abinõudega.

151. Läbiotsimisi ja väljavõtmisi toimetatakse päeval, kuid edasilükkamatul juhul võib seda teha ka öösel, kusjuures aga protokollis tuleb seletada põhjused, mis sundisid tarvitama seda erakorralist abinõu.

152. Manukaile ja läbiotsitava maja või ruumi peremehele tuleb seletada, mis asjas ja mis otstarbel läbiotsimist toimetatakse.

153. Vajaduse korral võidakse läbiotsitav koht sisse piirata politseiametnikkudega, viimaste puudumisel aga ka eraisikutega.

154. Kahtlustatava isiku paberite läbiotsimist tuleb toimetada äärmise ettevaatusega, jättes avaldamata asjaolud, mis eeluurimisse ei puutu. Asjale lisandamiseks tuleb välja võtta ainult tarvilikud paberid, mis ette näidatakse ka manukaile ja teistele läbiotsimise juures olevaile isikuile.

155. Kui läbiotsimise kohal ei ole võimalik läbi vaadata kõiki leitud pabereid, siis võib kohtu-uurija

neid läbivaatamiseks kaasa võtta. Kaasavõetavad läbivaatamata paberid tuleb paigutada erilisse pitseeritud pakki, millele võib kinnitada oma pitseri ka see isik, kellelt need on võetud. Viimane võib nõuda, et paki avamine ja läbivaatamine toimuks tema juuresolekul, kuid tema mitteilmumine määratud ajaks ei takista läbivaatamise toimetamist. Kohtu-uurija poolt kaasavõetud pabereist tuleb kõik need, mida ei ole tarvis võtta asja juurde, hiljemalt seitsme päeva jooksul tagasi anda isikule, kellelt need võeti.

156. Ametiasutised ega ametnikud, samuti ka eraisikud ei või keelduda välja andmast eeluurimise toimetamiseks tarvilikke kirjalikke asitõendeid.

157. Juhul, kui on tarvis teateid kirjavahetuse kohta, mis vastutusele võetud isik on saatnud või saanud, pöördub kohtu-uurija nõudega nende teadete saamiseks vastava posti- või telegraafiasutise juhataja poole.

158. Kui eeluurimisel osutub tarvilikuks vaadelda või välja võtta posti- või telegraafilist kirjavahetust, mis on saadetud isiku poolt või saadud ta nimele, kes on kohtu-uurija poolt süüalusena võetud vastutusele, siis teeb kohtu-uurija kirjavahetuse kinnipidamiseks korralduse vastava posti- või telegraafiasutise juhatajale.

Posti- ja telegraafilise kirjavahetuse vaatlust ja väljavõtmist toimetatakse posti- või telegraafiasutise juhataja juuresolekul, kusjuures kirjad, saadetised ja telegrammid, mis ei kuulu kinnipidamisele, saadetakse viivitamata edasi.

159. Maaklerid ja notarid on kohustatud kohtu-uurija nõudel näitama temale oma raamatuid.

160. Kui tekib tarvidus saada pabereid, mis on üle antud advokaadile tingimusega neid hoida saladuses, siis vaatleb kohtu-uurija neid koos advokaadiga, täpselt jälgides § 154 eeskirju.

2. alljaotis.

Asitõendite kogumine ja hoidmine.

161. Asitõendid, nagu: süüteo kordasaatmise abinõud, võltsitud dokumendid, valerahad, verised või rikutud asjad ja üldse kõik vaatlusel, läbiotsimisel ja väljavõtmisel leitud asjad, mis võivad abiks olla süüteo ja süütegija avastamisel, tuleb ükšikasjaliselt kirjeldada protokollis, märkides ka asitõendite otsimisega ja väljavõtmisega kaasaskäivaid asjaolud.

162. Asitõendid tuleb võimalust mööda nummerdada, sisse pakkida, kinni pitseerida ning asja juurde võtta.

163. Kui asitõendeid ei ole võimalik eraldada kohast, kus need leitud, kuid neid on tarvis alal hoida läbivaatuseks asjatundjate kaudu, siis on kohtu-uurija kohustatud tarvitusele võtma abinõud süüteo jälgede hoidmiseks muutuste või hävituse eest ja võimaluse korral kinni pitseerima koha või asja, kus leidub süüteo jälgi, ning andma kinnipitseeritu politsei või ustavate isikute hoiu alla või juurde panema valve.

164. Keemilisele, mikroskoobilisele või muule tehnilisele uurimisele kuuluvaid asju võetakse ainult uurimiseks tarvilikul määral ja pakitakse asjatundja poolt niiviisi, et need ei võiks teel minna kaotsi, seguneda kõrvaliste ainetega ega anda anumaga keemilisi ühendusi.

165. Asjadest, mis läbivaatusel muutuvad või hävinevad, vaadatakse läbi ainult üks osa, kuna teine osa tuleb alal hoida selleks, et vajaduse korral oleks võimalus läbivaatust korrata.

166. Süüteo läbi saadud asjad antakse pärast nende leidmist ja hindamist allkirja vastu tagasi neile, kellelt need on süüteoga ära võetud, kui nende asjade lisandamiseks asjale ei ole erilist vajadust.

167. Isikuile, kellelt võetakse asju, on kohtu-uurija kohustatud andma selle kohta allkirja, kui nad seda nõuavad.

4. jagu.

Süüaluse eeluurimisele toimetamise viis ja tema ülekuulamine.

1. jaotis.

Süüaluse väljakutsumine ja sundtoomine.

168. Kohtu-uurija, tunnustades tarvilikuks süüalusena vastutusele võtta isik, kelle vastu on küllaldaselt süüandmeid, või saades sellekohase põhistatud ettepaneku prokuratuuri esindajalt, koostab vastutusele võtmise määruse, milles tuleb näidata vastutusele võtmise alused või prokuratuuri esindaja ettepanek.

169. Riigi- ja omavalitsusteenijate, üliõpilaste ja kooliõpilaste vastutusele võtmisest teatab kohtu-uurija vastavalt riigi- ja omavalitsusteenija ametisse määra-

vale ülemusele või järelevalveasutisele, ülikooli valitsusele või õppeasutise juhatajale. Samuti teatab kohtuuurija kohtunikkude vastutusele võtmisest Riigikohtule ja tegelikus kaitseväeteenistuses olevate isikute vastutusele võtmisest nende otsesele ülemusele.

Tervishoiu personaali hulka kuuluvate isikute vastutusele võtmisest süütegudes nende kutsetegevuse alal teatatakse Tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele.

170. Süüalune kutsutakse eeluurimisele kutselehega; kui ta aga viibib kohas, kus toimetatakse eeluurimist, siis võib kohtu-uurija teda kutsuda ka suuliselt.

171. Kutseleht saadetakse linnas ja alevis politsei ja maal kohaliku vallavalitsuse kaudu kahes eksemplaris, millest üks kutsutavale kätte antakse, teisele aga kutsutavalt allkiri võetakse kutse kättesaamise kohta.

172. Kutselehel peab olema kohtu-uurija allkiri ja ta peab sisaldama: 1) eeluurimisele kutsutava nime ja perekonnanime, 2) ilmumise aja ja koha, 3) asja nimetuse, mille pärast välja kutsutakse, 4) mitteilmumise tagajärjed.

173. Kutsutavale tuleb määrata ilmumise aeg vastavalt kaugusele ja kohalikele liikumisvahendeile.

174. Kutselehe kätteandja märgib sellele kätteandmise aja ja nõuab, et vastuvõtja annaks tagasisaadetavale eksemplarile oma allkirja ning märgiks kättesaamise aja. Kui kutsutav keeldub allkirja andmast, siis kordab kutselehe andja oma nõuet selleks kutsutud manuka juuresolekul ja märgib kutselehe mõlemale eksemplarile, kellele ja millal on kutse kätte antud ja mispärast puudub vastuvõtja allkiri.

175. Kirjaoskamatule kuulutatakse kutselehe sisu igal juhul manuka juuresolekul.

176. Kui süüalune ei viibi oma elukohas, siis antakse kutseleht edasiandmiseks allkirja vastu ühele tema kodukondseist või majaperemehele või kojamehele.

177. Juhul, kui süüaluse viibimiskohta ei ole läinud korda kindlaks teha või kui ta kõrvale hoidub, teeb kohtu-uurija korralduse ta otsimiseks politsei kaudu.

178. Kui kohtu-uurijal on kindlaid andmeid, et säärases süüteos, mille pärast väljanõudmine seaduse järgi lubatav, vastutusele võetud süüalune on redus välisriigis, siis esitab ta ringkonnakohtu prokuröri kaudu väljanõudmispalve Kohtuministrile süüaluse väljanõudmiseks diplomaatilisel teel. Väljanõudmispalvele tuleb lisandada: 1) kohtu-uurija pitseriga ja allkirjaga tõestatud ärakirjad vastutusele võtmise ja vahistamise määrustest; 2) kriminaalseaduste tõestatud tekst, mis

käib selle süüteo kohta ja näitab sellega seotud karistust; 3) väljanõutava süüaluse tunnuste kirjeldus ja võimaluse korral ka ta päevapilt. Mainitud kirjavahetusele tuleb veel lisandada selle tõestatud tõlge prantsuse või selle riigi keeles, kust süüalust välja nõutakse, kui Eesti ja sama riigi vahel sõlmitud lepinguga see ei ole teisiti korraldatud.

179. Kutsutav peab määratud tähtajaks ilmuma isiklikult. Kui ta aga määratud tähtajaks seaduslikel põhjusil ilmuda ei saa, siis peab ta esitama selle kohta tõendused.

180. Seaduslikeks mitteilmumise põhjusiks loetakse:

1) vahiall viibimine;

2) liiklemisühenduse katkemine ülepääsematute takistuste tõttu;

3) ootamatu varakaotus õnnetusjuhu tõttu;

4) kutsutava haigus, mis ei võimalda kodunt lahkuda;

5) vanemate, abikaasa või lapse surm või nende elukardetav haigus;

6) kutselehe mittekättesaamine või selle hiline kättesaamine.

181. Süüaluse, kes seaduslikke põhjusi ette toomata jääb kutse peale õigeks ajaks eeluurimisele ilmumata, võib toimetada politsei kaudu eeluurimisele sunniviisil. Ilma eelkäiva kutseta võib lasta tuua sunniviisil eeluurimisele:

1) süüaluse raskes kuriteos või kuriteos;

2) süüaluse üleastumises, kellele ei ole võimalik kutset saata põhjusel, et ta ennast varjab;

3) süüaluse, kellel puudub kindel elukoht.

182. Süüaluse sunniviisil eeluurimisele toimetamisel näidatakse temale ette sundtoomiskäsk, millel peavad olema märgitud § 172 toodud andmed ja § 183—185 ettenähtud sundtoomise kord. Sundtoomise ajana tuleb võimalikult märkida mitte üks kindel tähtpäev, vaid aja kestus, mille jooksul kohtu-uurijal on võimalik süüalust üle kuulata.

183. Pärast sundtoomiskäsu ettenäitamist paneb selle ettenäitaja süüalusele ette tulla kaasa. Juhul, kui süüalune keeldub või tõrgub kaasa tulemast, toimetatakse ta kohtu-uurija juurde ametivõimude või eraisikute kaasabil.

184. Süüaluse sundtoomist eeluurimisele, samuti ta vahistamist tuleb toimetada päeval, välja arvatud edasilükkamatud hädavajalikud juhud.

185. Kui sundtoomiskäsku täitval politseiametnikul on põhjendatud andmeid, et süüalune sundtoomiseks määratud ajaks kõrvale hoidub, siis on ta kohustatud süüalust ka enne ilmumiseks määratud tähtaega esimesel võimalusel kinni pidama ja kohtu-uurija juurde toimetama.

186. Kutseleht, mida ei ole korda läinud tähtajaks kätte anda süüalusele või mõnele ta kodukondsele, tuleb tagasi saata kohtu-uurijale ühes märkusega mittekätteandmise põhjuste kohta. Samuti tuleb toimida sundtoomiskäsuga, mida ei ole saadud täita.

187. Vahi all viibiva süüaluse toimetamiseks eeluurimisele teeb kohtu-uurija korralduse vangistusasutise direktorile.

188. Kui kutsutav või sundtoomisele kuuluv süüalune haiguse või mõnel muul kaaluval põhjusel eeluurimisele ilmuda ei saa, siis kohtu-uurija, arvestades asja tähtsust, ilmumise takistuste kestust ja oma tööd teistes asjades, tuleb süüalust üle kuulama viimase viibimiskohta või ootab ära ilmumise või sundtoomise takistuste möödumise.

2. jaotis.

Süüaluse ülekuulamine.

189. Kohtu-uurija on kohustatud ilmunud või sunniviisil toodud süüaluse viivitamata üle kuulama, hiljemalt aga 24 tunni jooksul pärast tema ilmumist või sundtoomist.

190. Kui ülekuulamine ei ole toimunud esimese 12 tunni jooksul pärast süüaluse ilmumist või sundtoomist, siis peab kohtu-uurija viivituse põhjuste kohta koostama protokolli, millest süüalusele ta sellekohasel nõudel antakse ärakiri.

191. Kui kohtu-uurija 24 tunni jooksul pärast süüaluse sundtoomist ei ole tulnud teda üle kuulama, siis koostab politsei selle kohta protokolli, mis asjale lisandatakse, ja kuulutab süüalusele ta kinnipidamise põhjused, kuivõrd need temale on teada.

192. Paragrahvis 191 nimetatud juhul on süüalusel õigus anda politseile seletusi ja nõuda, et need protokollitaks.

193. Kui süüaluse seletustest selgub, et ta on võetud kinni eksimuse või arusaamatuse tõttu, siis on politsei kohustatud ta viivitamata vabastama, koostades selle kohta protokolli, milles tuleb tähendada vabastamise põhjused.

194. Enne süüalune ülekuulamist teeb kohtu-uurija kindlaks ta isiku samasuse ja kuulutab talle vastutusele võtmise määruse.

195. Süüalusele esitatud küsimused peavad olema kergesti arusaadavad.

196. Kohtu-uurija ei või taotleda süüaluse süütunnistust lubadustega, kavalusega, ähvardustega või muude sarnaste väljapressimis-abinõudega.

197. Kui süüalune keeldub vastamast esitatud küsimustele, siis kohtu-uurija, tehes selle kohta märkuse protokolli peab otsima tõe selgitamiseks teisi seaduslikke vahendeid.

198. Ühes süüteos süüditatavad kuulatakse üle eraldi ja võetakse tarvitusele abinõud, et nad ei saaks üksteisega kokku rääkida.

199. Kirjaoskajaile võimaldatakse oma käega protokolli kirjutada nende poolt kohtu-uurija küsimustele antud vastused.

200. Süüaluse seletused kirjutatakse esimeses isikus, võimalikult süüaluse oma sõnadega, midagi muutmata, vahele jätmata või juurde lisamata. Lihtrahvakeelsed, kohalikud või mitte päris arusaadavad väljendid ja sõnad tuleb sulgudes ära seletada.

201. Süüalune, kelle keelt kohtu-uurija ei oska, kuulatakse üle tõlgi abil.

202. Tuummade ja üldse nende süüaluste ülekuulamist, kes ei suuda oma mõtteid avaldada sõnaliselt, toimetatakse järgmiselt:

1) kui süüalune ei saa seletusi anda ka kirjalikult, siis kuulatakse ta üle isikute abil, kes täpselt mõistavad ta mõtteavaldusvahendeid;

2) kui ülekuulamist toimetatakse linnas, kus asub kurttummade kasvatusasutis, siis kutsutakse tõlgiks üks selle asutise kasvataja;

3) tõlk, kelle abil kurtumma üle kuulatakse, peab kõik märkide abil tehtavad seletused ühtlasi kuuldavalt väljendama ka sõnaliselt.

203. Kohtu-uurija ei või toimetada süüaluse korduvat ülekuulamist, kui selleks ei ole erilist vajadust.

204. Kui süüaluse vanusest võib oleneda süüteo süüks arvamine või karistuse määr, siis tuleb süüdistatava seletuse täiendamiseks nõuda asja juurde perekonnaseisuameti või mõne teise ametiasutise kirjalik teatis süüaluse vanuse kohta. Kui aga kirjalikku teatist asja juurde ei ole võimalik saada, siis tuleb süüaluse vanus teha kindlaks ta kohtuarstliku läbivaatuse teel.

205. Kohtu-uurija ei või piirduda ainult süüaluse enese seletustega, vaid peab aegsasti koguma andmeid

süüaluse eelmiste karistuste kohta, samuti ka teisi andmeid süüaluse isiku ja elukäigu kohta, mis võivad olla kohtule vajalikud karistusmäära valikuks.

206. Kui eeluurimisel selgub asjaolusid, mis lubavad järeldada, et süüalune on süüteo korda saatnud Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes ettenähtud seisukorras või et ta on langenud säärasesse seisukorda pärast süüteo kordasaatmist, siis toimetab kohtu-uurija ka süüaluse vaimlise seisukorra uurimist.

207. Süüaluse vaimlise seisukorra uurimisel toimetab kohtu-uurija ta läbivaatust arsti kaudu, kui võimalik, siis vaimuhaigustearsti kaudu, kes annab arvamuse süüaluse vaimlise seisukorra kohta. Rippumatult läbivaatamisest kogub kohtu-uurija süüaluse ja võimalust mööda ka ta vanemate ja lähemate sugulaste kehalise ja vaimlise tervise, isikliku, perekondliku ja ühiskondliku elu kohta andmeid, mis võivad kaasa aidata süüaluse vaimlise seisukorra kindlakstegemisele.

208. 12—17-aastase alaealise süüaluse kohta peab kohtu-uurija igal juhul koguma andmeid, mille põhjal võib otsustada, kas süüalune oma teo iseloomust ja tähendusest võis aru saada või juhtida oma tegevust, kusjuures erilise tähelepanuga peab selgitama küsimusi, kuivõrd alaealine oli vaimliselt ja kõlbeliselt arenenud, kuivõrd ta oli teadlik teo kuritegelikkusest ja millised olid põhjused, mis kallutasid teda süütegu korda saatma.

5. jagu.

Tõkkeabinõud eeluurimisest ja kohtust kõrvalehoidmise takistamiseks.

209. Kohtu-uurija poolt vastutusele võetud süüalune on kohustatud kohtu-uurijale teatama oma alalise elukoha muutmisest, samuti ka ajutisest lahkumisest, kui äraolek kestab üle ühe nädala.

210. Eeluurimisest ja kohtust kõrvalehoidumise takistamiseks võib süüaluse vastu vajaduse korral tarvitusele võtta järgmised tõkkeabinõud: 1) allkiri selle kohta, et süüalune oma elukohast ei lahku, 2) käendus, 3) kautsjon, 4) vahistamine.

211. 12—17-aastase alaealise süüaluse suhtes võib tõkkeabinõuna kohaldada ainult vastutusliku valve alla andmist või vahistamist.

Alaealise võib anda tema vanemate või tema eest hoolitseva või mõne muu ustava isiku vastutusliku

valve alla, kes sellega on nõus ja kohustub teda nõudmise peale toimetama kohtu-uurija juurde või kohtusse.

Vahistamise korral tuleb alaealine paigutada alaealiste parandusasutisse. Kui teda ei ole aga võimalik sinna paigutada ruumipuuduse või kauge maa tõttu, siis paigutatakse ta vangimajja alaealiste jaoks ettenähtud eriruumi.

212. Tõkkeabinõu valikul tuleb kaaluda, kas on alust karta, et süüalune võiks eeluurimise või kohtu eest kõrvale hoiduda või süüteo jälgi kõrvaldada või tõendusi moonutada, kusjuures tuleb arvestada ka ähvardava karistuse raskust ja süütõenduste kaalukust ja süüaluse tervislikku ja varalist seisukorda ja vanust. Tõkkeabinõu aluseks olevate asjaolude muutumisel võib igal ajal tõkkeabinõu muuta või ära muuta.

213. Üleastumistes võib tõkkeabinõuna tarvitusele võtta allkirja ja ainult selle rikkumise korral käenduse või kautsjoni.

214. Käendus seisab enese peale kindlas summas rahalise vastutuse võtmises juhuks, kui süüalune eeluurimisest või kohtust kõrvale hoidub. Käenduse võib süüaluse eest esitada iga usaldusväärne varandusega isik.

215. Kautsjon peab olema rahas ja selle võib esitada süüalune ise, samuti ka iga teine isik süüaluse eest.

216. Tõkkeabinõu tarvitusele võtmise kohta teeb kohtu-uurija oma allkirjaga määruse, mis peab sisaldama:

1) aja, millal määrus tehtud;
2) süüaluse nime ja perekonnanime;
3) kirjelduse süüteost, milles süüalust süüdistatakse;
4) tõkkeabinõu ja selle tarvitusele võtmise alused.

217. Vahistamismäärus tuleb esitada süüdistatavale hiljemalt kolme päeva jooksul pärast ta kinnivõtmist. Selle määruse ärakiri saadetakse vangistusasutisele, kus vahistatu kinni peetakse.

218. Üliõpilase või kooliõpilase vahistamisest teatatakse ka ülikooli valitsusele või vastava õppeasutise juhatajale. Samuti tuleb teatada riigi- või omavalitsusteenijate vahistamisest vastavalt nende ametisse määravale ülemusele või järelevalveasutisele, tegelikus kaitseväe teenistuses olevate isikute vahistamisest aga nende otsesele ülemusele.

219. Kohtades, mis on kaitseväe ülemuse ainukäsutuses, võib kaitseväelase vahistamist, samuti ka sundtoomist toimetada ainult kaitseväe ülemuse kaasabil.

220. Vahistatud süüalusel on õigus ta enese poolt valitud advokaadiga nõu pidada pärast seda, kui ta on kohtu-uurija poolt esimest korda süüalusena üle kuulatud oma süüteo asjas, samuti ka oma isiklikes, perekondlikes ja varalistes asjus.

Kohtu-uurija nägemisel võib nõupidamine toimuda kas ta enese juuresolekul, või ta korraldusel vangistusasutise valve juuresolekul või ka kellegi juuresolekuta.

Vahistatud süüaluse palvel teeb kohtu-uurija politseile korralduse esialgsete abinõude tarvitusele võtmise kohta vahistatud valveta jäänud vara hoidmiseks ja ta alaealiste laste eest hoolitsemiseks.

221. Vahistatu vastuvõtmisel vangistusasutisse annab vastuvõttev vangistusasutise ametnik toojale vastuvõtmise kohta oma allkirja, mille viimane peab esitama kohtu-uurijale, kelle määramisel toimus vahistamine.

222. Käenduse- või kautsjonimäärusest antakse käenduse või kautsjoni esitajale sellekohase palve peale ärakiri. Käenduse esitajalt võetakse allkiri selle kohta, et ta võtab enese peale kohtu-uurija poolt määratud summas rahalise vastutuse juhuks, kui süüalune kõrvale hoidub eeluurimisest või kohtust.

223. Käenduse või kautsjoni vastu vabadusse jäetud süüalune ei vabane § 209 ettenähtud eeskirja täitmisest.

224. Kuni käenduse või kautsjoni esitamiseni võetakse süüalune vahi alla.

225. Kui eeluurimisele või kohtusse kutsutakse süüalune, kelle eest on käenduse või kautsjoni esitanud teised isikud, siis saadetakse ühel ajal süüalusele kutse saatmisega teadaanne selle kohta ka käendajale või kautsjoni maksjale, et viimane võiks tarvitusele võtta abinõusid selleks, et süüalune õigeks ajaks ilmuks kohtu-uurija juurde.

226. Juhul, kui käenduse või kautsjoni vastu vabadusse jäetud süüalune eeluurimise, kohtu või kohtuotsuse täitmise eest kõrvale hoidub või mõjuva põhjuseta jääb eeluurimisele või kohtusse kutse peale tulemata, arvatakse käenduse või kautsjoni summast riigi kasuks see osa, mis üle jääb süüteost kannatanu kahjutasu nõude rahuldamisest.

227. Kautsjoni või käenduse konfiskeerimise mää-

ruse teeb see kohtu-uurija või kohus, kelle eest süüalune kõrvale hoidub või kelle kutse peale ta mõjuva põhjuseta jääb tulemata.

6. jagu.

Tunnistajate kutsumine ja ülekuulamine.

228. Tunnistajad kuulutakse üle kohas, kus kohtu-uurija toimetab eeluurimist. Kui tunnistajad haiguse pärast või mõnel muul seaduslikul põhjusel ei saa ilmuda kohtu-uurija juurde või kui kohtu-uurija tunnustab selle otstarbekohaseks, siis kuulatakse nad üle nende elukohas.

229. Riigivanem, Riigikogu Esimees, Riigikohtu Esimees, Vabariigi Valitsuse liikmed ja Riigikontrolör juhul, kui neid kutsutakse tunnistajatena eeluurimisele, võivad paluda kohtu-uurijat kolme päeva jooksul pärast kutselehe kättesaamist, et neid üle kuulataks nende elu- või ametikohas.

230. Kui on tarvis üle kuulata palju tunnistajaid, kes elavad või viibivad ühes kohas, siis kuulatakse nad üle igal juhul nende elu- või viibimiskohas.

231. Tunnistajad kutsutakse eeluurimisele § 170—176, 186 ja 187 ettenähtud korras.

232. Tegelikus kaitseväeteenistuses olevad isikud kutsutakse tunnistajatena eeluurimisele kutselehega nende lähema ülemuse kaudu, välja arvatud ohvitserid, kellele kutseleht saadetakse otseselt.

233. Isikud, kellel on eksterritoriaalsuse õigus, kutsutakse tunnistajatena eeluurimisele Eesti Vabariigi Välisministeeriumi kaudu.

234. Eeluurimisele ilmumiseks määratakse tunnistajatele võimalust mööda aeg, mil nad on vabad kutsetegevusest. Ühes asutises teenivaid isikuid ei kutsuta korraga, välja arvatud juhud, kui selleks on eriline tarvidus.

235. Kui tunnistaja kutse peale ei ilmu määratud ajaks ega esita ka § 180 ettenähtud seaduslikke põhjusi mitteilmumise kohta, siis trahvib kohtu-uurija teda rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni ja kordab kutset. Kui tunnistaja ka teiskordse kutse peale jääb määratud ajaks ilmumata ilma seadusliku põhjuseta, siis toimetatakse ta eeluurimisele sunniviisil § 182—185 ettenähtud korras.

236. Tegelikus kaitseväeteenistuses olevate tunnistajate suhtes loetakse eeluurimisele mitteilmumise seaduslikuks põhjuseks ka asjaolu, et ülemus tunnis-

tajat kaitseväeliste asjaolude tõttu teenistuskohustest ei vabastanud.

237. Kui kaitseväe ülemus leiab, et tunnistajana väljakutsutud kaitseväelasel ei ole kaitseväeliste asjaolude tõttu võimalik isiklikult ilmuda kohtu-uurija juurde, siis kuulatakse ta üle ta teenistuskohas.

238. Kui eeluurimisele mitteilmumise pärast trahvitud tunnistaja kahe nädala jooksul pärast trahvimääruse kuulutamist esitab tõendused selle kohta, et ta ei saanud ilmuda seaduslikel põhjusil, siis vabastab kohtu-uurija ta määratud rahatrahvist.

239. Tunnistaja kuulatakse üle kohe peale ta ilmumist. Kui aga mõnesuguste takistuste tõttu ei ole võimalik tunnistajat üle kuulata 12 tunni jooksul pärast ta ilmumist, siis märgitakse viivituse põhjused protokolli, millest tunnistajale ta sellekohasel nõudel antakse ärakiri.

240. Eeluurimisel kuulatakse tunnistajad üle vande all järgmistel juhtudel:

1) kui tunnistaja kavatseb pikemaks ajaks Eestist välja sõita.

2) kui tunnistaja on elukardetavalt haige.

241. Välja arvatud § 240 toodud juhud kohtu-uurija kuulab tunnistajad üle vandeta, seletades neile valetunnistuse andmise tagajärjed ja hoiatades neid sellejuures, et neid võidakse kohtus üle kuulata vande all, ja tuletab neile meelde, et nad peavad rääkima puhtast südamest kogu tõe ja ainult tõtt.

242. Tunnistajate vannutamisel ja vandest taandamisel, samuti ka mõne isiku vabastamisel üldse tunnistuse andmisest, kohaldab kohtu-uurija eeskirju, mis on seatud tunnistajate ülekuulamiseks kohtus.

243. Taandamise põhjused selgitab kohtu-uurija ka sel juhul, kui ta kuulab tunnistaja üle vandeta.

244. Tunnistajad kuulatakse üle eraldi ja, kui see vajalik, siis esialgu ka süüaluse ja tsiviilnõudja juuresolekuta.

245. Küsimused ja vastused peavad olema kergesti arusaadavad. Iga tunnistaja ülekuulamisel tuleb selgitada ka ta suhted süüalusega ja süüteost kannatanuga.

246. Tunnistaja ei või keelduda vastamast küsimustele, mis on esitatud vastuolude selgitamiseks tema enese ütlustes või tema ütluste ja teadaolevate asjaolude või teiste tunnistajate ütluste vahel, kuid ta ei ole kohustatud vastama küsimustele, millele vastamine võib põhjustada kriminaaljälitamise algatamise ta enese, ta abikaasa, ta ülenevate või alanevate sugulaste või ta venna või õe vastu.

247. Protokoll tunnistaja ülekuulamise kohta, mis on toimetatud süüaluse juuresolekuta, loetakse süüalusele ette. Süüalusel on õigus tema kahjuks esitatud väidetele anda vastuseletusi ja paluda kohtu-uurijat, et tunnistajale esitataks täiendavaid küsimusi.

248. Asjaolusid, mis süüalune on ette toonud tunnistaja ütluste ümberlükkamiseks, tuleb eeluurimisel selgitada, kui neil on asja kohta olulist tähtsust.

249. Tummade ja nende tunnistajate ülekuulamisel, kelle keelest kohtu-uurija ei saa aru, tuleb kohaldada § 201 ja 202 eeskirjad.

250. Vajaduse korral võib kohtu-uurija tunnistaja täiendavalt üle kuulata.

251. Tunnistajad kuulatakse üle vastastamise teel juhtudel, kui tunnistajate üksteisele vastukäivate ütluste selgitusest oleneb uurimise edaspidine käik.

252. Tunnistajate ütlused protokollitakse samas korras kui süüaluse seletused. Iga tunnistaja ülekuulamise protokollis märgitakse ka, kas ta on üle kuulatud vandeta või vande all.

7. jagu.

Eeluurimisprotokollid.

253. Iga eeluurimistoimingu kohta koostatakse protokoll.

254. Protokoll koostatakse nõnda, et sellest selgesti nähtuks, kelle poolt, kus ja missugused eeluurimistoimingud tehti, kes selle juures viibisid, mis selle toiminguga avastatai, ja missugused märkused või vastuväited esitati juuresviibijailt.

225. Ülekuulamisprotokollis märgitakse:

1) ülekuulatud isikute nimed, samuti ka ülekuulamise juures viibinute nimed;

2) ülekuulatud isikute seletused või ütlused;

3) tunnistaja ülekuulamise juures viibinud süüaluse märkused ja vastuväited.

256. Protokollile kirjutavad alla kõik selle sissejuhatavas osas nimetatud isikud.

257. Protokoll loetakse ette kõigile neile, kes peavad alla kirjutama. Kui keegi keeldub või ei saa alla kirjutada, siis märgitakse selle põhjused protokolli.

258. Peale käesolevas seadustikus otseselt tähendatud juhtude teeb kohtu-uurija erilisi määrusi ainult siis, kui see on tarvilik eeluurimise käigu või kohtu-uurija korralduste seletamiseks.

259. Määruses märgitakse selle koostamise aeg ja

ettevõetavate eeluurimistoimingute ajendid ning alused ja sellele kirjutab alla kohtu-uurija.

260. Kaaped ja kustutused ei ole kohtu-uurija protokollis ega määrustes lubatavad; nähtavaid parandusi ja täiendusi võib teha, kuid nende kohta tuleb kirjutada protokolli või määruse alla vastav ojendus enne protokolli või määruse allakirjutamist.

261. Sellekohasel palvel annab kohtu-uurija protokollide ja määruste ärakirju: süüalusele — tasuta, erasüüdistajale ja tsiviilnõudjale aga — määratud tasu eest.

8. jagu.

Eeluurimise lõpetamine.

262. Kui kohtu-uurija ei leia alust eeluurimise jätkamiseks süüteo tunnuste puudumise tõttu või kriminaaljälitamise algamise või jätkamise seaduslike takistuste tõttu või süüaluse mitte-kindlakstegemise tõttu, siis avaliksüüdistusasjus esitab ta eeluurimistoimingu prokuratuuri esindaja korraldusse, erasüüdistusasjus aga lõpetab kriminaaljälitamise.

Kriminaaljälitamise lõpetamisest erasüüdistusasjas teatab kohtu-uurija kaebajale.

263. Kui keegi on võetud eeluurimisel süüalusena vastutusele, siis näitab kohtu-uurija enne toimiku ärasaatmist selle süüalusele ette, kui viimane seda soovib, ja küsib temalt, kas ta ei soovi enese kaitseks eeluurimist millegagi täiendada.

264. Eeluurimise toimetamise lõpetamisest 12—17-aastase alaealise süüaluse kohta teatab kohtu-uurija alaealise vanemaile või tema eest hoolitsevaile isikuile.

Alaealise vanemail või tema eest hoolitsevail isikuil on õigus seitsme päeva jooksul pärast teate kättesaamist paluda kohtu-uurijalt eeluurimistoimiku ettenäitamist ja eeluurimise täiendamist.

265. Kui süüalune toob ette toimiku ettenäitamisel mõnesuguseid uusi asjaolusid, siis on kohtu-uurija kohustatud nendest kontrollima neid, mis võivad mõjutada asja otsustamist. Süüaluse sellekohase palve tagajärjeta jätmise põhjuste kohta peab kohtu-uurija koostama määruse.

266. Pärast seda kuulutab kohtu-uurija süüalusele, erasüüdistajale ja tsiviilnõudjale, et eeluurimise toimetamine on lõpetatud, ja saadab terve toimiku

avaliksüüdistusasjas prokuratuuri esindaja korraldusse, erasüüdistusasjas aga otseselt ringkonnakohtule.

267. Kui eeluurimisel selgub, et asi ei allu ringkonnakohtule, siis annab kohtu-uurija asja edasi alluvuse järgi, teatades sellest prokurörile või ta abile.

268. Eeluurimistoimetusse puutuvad paberid õmmeldakse toimikusse koostamise või sissetulemise aja järjekorras, nummerdatakse, kinnitatakse lehtede arvu järgi ja nööritakse kohtu-uurija pitseriga. Toimikus olevate paberite kohta koostatakse nimestik, milles märgitakse, missugusel lehel missugune paber leidub.

9. jagu.

Kaebused eeluurimistoimingute peale.

1. jaotis.

Kaebuste esitamise kord.

269. Süüalune, tsiviilnõudja ja erasüüdistaja võivad esitada kaebusi iga eeluurimistoimingu kohta, mis rikub või kitsendab nende õigusi.

270. Tunnistajad, asjatundjad, kautsjonimaksjad, käendajad, manukad ja teised isikud võivad esitada kaebusi ainult neis asjus, mis vahenditult riivavad nende õigusi.

271. Kaebused eeluurimistoimingute peale esitatakse ringkonnakohtule.

272. Kaebusi võib esitada ka enne asja jõudmist kohtusse.

273. Kaebused võivad olla suulised või kirjalikud. Suulised kaebused protokollitakse vastuvõtmisel.

274. Vahistatud süüalusele, kui ta avaldab soovi kaebuse esitamiseks, tuleb seda võimaldada kõigi vajalikkude abinõudega.

275. Kõik kaebused esitatakse edasisaatmiseks kuuluvuse järgi sellele kohtu-uurijale, kelle toimingu peale nad antakse.

276. Kaebuse esitaja sellekohasel nõudel antakse temale kaebuse vastuvõtmise kohta allkiri.

277. Kaebus tuleb ühes tarviliku seletusega edasi saata kuuluvuse järgi kolme päeva jooksul pärast esitamist, kaebused vahi all pidamise kohta aga ühe päeva jooksul.

278. Kaebuse esitamine ei peata kuni selle lahendamiseni eeluurimise toimetamisest ega selle üksikuid toiminguid.

2. jaotis.

Kaebuste läbivaatamise kord.

279. Kohus saanud kaebuse ühes seletusega selle kohta, peab selle lahendama korraldaval istungil mitte hiljem kui järgmisel tööpäeval.

280. Kaebuse ja kõik sellesse puutuvad andmed kannab ette üks kohtuliikmeist.

281. Kaebuse lahendamiseks eeluurimistoimiku väljanõudmine on lubatud ainult neil juhtudel, kui ilma selleta ei ole võimalik esitatud kaebust lahendada.

282. Kaebajaile lubatakse esineda kohtus suuliste seletustega, kui nad on isiklikult ilmunud, kuid kohus võib neid ka välja kutsuda, kui ta tunnustab selle vajalikuks.

283. Enne kaebuse lahendamise määruse tegemist kuulatakse ära prokuratuuri esindaja arvamus.

284. Iga kaebuse lahendamise kohta koostatakse põhistatud määrus.

285. Kui kohus määrab alatud eeluurimise üle anda teisele kohtu-uurijale, siis tuleb ühes üleandmise põhjuste väljendamisega tähendada ka need eeluurimistoimingud, mis tunnustatakse maksvusetuiks ja mis tuleb uuesti toimetada.

286. Kohtu määrus kuulutatakse kaebajale ja täidetakse viivitamata.

287. Kaebajale antakse ta sellekohasel palvel kohtu määruse ärakiri kolme päeva jooksul pärast palve esitamist.

288. Ringkonnakohtu määruse peale võib kaebaja esitada erikaebuse ja prokurör eriprotesti Kohtukojale kahe nädala jooksul pärast ringkonnakohtu määruse kuulutamist või täitmist. Kohtukoja määrus on lõplik ning selle peale edasikaebust ei ole.

3. peatükk.

Kohtu alla andmise ja kriminaaljälitamise lõpetamise ja peatamise kord.

1. jagu.

Ringkonnakohtu prokuröri toimingud.

289. Saanud eeluurimistoimetuse, ringkonnakohtu prokurör on kohustatud võtma seisukoha järgmistes küsimustes:

1) kas asjale on käik antud õige alluvuse korras ja kas asi kuulub jälitamisele avaliksüüdistuse korras;

2) kas eeluurimine on toimetatud küllalt täielikult;

3) kas kriminaaljälitamine tuleb lõpetada või peatada või tuleb süüalune anda kohtu alla.

290. Juhul, kui eeluurimine on toimetatud puudulikult, nii et selle tõttu ei ole võimalik võtta õiget seisukohta asja edaspidise käigu kohta, on prokuratuuri esindajal õigus nõuda täiendavaid andmeid asja kohta või saata asi tagasi kohtu-uurijale eeluurimise täiendamiseks.

291. Süüteoasja läbivaatamisel avastunud teised süüteod ei või olla eeluurimise täiendamise ajendiks, vaid nad kuuluvad eeluurimisele eraldi.

292. Prokuratuuri esindajal on keelatud kinni pidada asja selle täiendamiiseks mitteoluliste andmetega.

293. Kaitseväekohtule alluvas asjas saadab ringkonnakohtu prokurör eeluurimistoimetuse kaitseväe prokurörile.

294. Kui eeluurimisel kogutud andmeist selgub, et asjas puuduvad süüteo tunnused või on olemas kriminaaljälitamise algamise või jätkamise seaduslikud takistused või süütõendused eeluurimisel vastutusele võetud süüalune vastu on puudulikud, siis lõpetab prokurör kriminaaljälitamise.

Kriminaaljälitamise lõpetamisest teatatakse süüalusele ja ka süüteost kannatanule.

295. Kriminaaljälitamise lõpetamisega tühistub ka süüaluse vastu tarvitusele võetud tõkkeabinõu, millest prokurör viivitamata teatab vahi all pidamise korral vangistusasutise direktorile vahistatud vabastamiseks, kautsjoni korral kohtu-uurijale kautsjoni tagasiandmiseks, käenduse või allkirja korral aga käenduse või allkirja andjale.

296. Asjus, milles süütegu on eeluurimisega selgitatud, kuid ei ole korda läinud avastada süüalust, samuti ka asjus, milles süüalune kohtuvõimude eest kõrvale hoidub ning nõutavad eeluurimistoimingud on selle tõttu täitmata, peatab prokurör kriminaaljälitamise kuni süüaluse avastamiseni või tabamiseni. Kriminaaljälitamise peatamisest tuleb teatada süüteost kannatanule.

Lõpetades või peatades kriminaaljälitamise võtab prokurör seisukoha ka asja juurde võetud asitõendite ja süüteo läbi saadud asjade kohta Kriminaalseadustiku § 24 ja käesoleva seadustiku § 166, 538 ja 539 toodud alustel, kuid lõplikud korraldused tähendatud asitõendite või asjade kohta vastavalt võetud seisukohale teeb prokurör ühe kuu möödumisel, arvates

seisukoha võtmise päevast, kui vahepeal keegi, kelle õigusi prokuröri poolt võetud seisukoht võib puudutada, selle vastu ei ole avaldanud vaidlust.

297. Kui prokurör asjas, milles ta kriminaaljälitamise on peatanud, peab tarvilikuks välja kuulutada eeluurimisel vastutusele võetud süüaluse otsimise ajalehes, siis teeb ta sellekohase esituse ringkonnakohtule, kes otsimise võib välja kuulutada § 577 ja 578 ettenähtud korras.

298. Kui asjas, milles prokurör on kriminaaljälitamise lõpetanud, või peatanud, tuleb kohaldada Kriminaalseadustiku § 25 või 293 eeskirju, siis teeb prokurör sellekohase esituse ringkonnakohtule käesoleva seadustiku § 888 korras.

Samas korras teeb prokurör ringkonnakohtule esitise ka asitõendite ja süüteo läbi saadud asjade kohta seisukoha võtmiseks, kuid ainult sel juhul, kui on avaldatud vaidlus § 296 teises lõikes ettenähtud tähtaja jooksul ses küsimuses prokuröri poolt võetud seisukoha vastu.

299. Prokurör ei või oma võimuga muuta asja alluvust, kuigi asi on eeluurimisel saanud valekäigu, vaid ta esitab oma arvamuse selle kohta ringkonnakohtule.

300. Süüaluse kohtu alla andmiseks kirjutab prokuratuuri esindaja süüdistusakti.

301. Süüdistusakt peab sisaldama:

1) süüteo tunnuseid sisaldava sündmuse kirjelduse;
2) süüteo kordasaatmise aja ja koha, kuivõrd need on teada;
3) süüaluse nime ja perekonnanime või hüüdnime ja sündimise aja;
4) süüaluse vastu kogutud süüandmete ja -tõenduste kokkuvõtte;
5) juhul kui prokuratuuri esindajal on kahtlus, et süüalune on süüteo korda saatnud Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes tähendatud seisukorras, ka andmed, mis põhjustavad säärase kahtluse;
6) süüaluse süüdistuse ühes äratähendusega, missugusele kriminaalseadusele vastavad kirjeldatud teo tunnused;
7) kohtu äramärkimise, kellele süüalune allub;
8) koostamise aja ja koostaja allkirja.

302. Süüdistusaktile lisandab prokuratuuri esindaja nende isikute nimestiku, kes tema arvates asja arutamiseks tuleb kutsuda kohtusse, või kelle poolt

eeluurimisel või juurdlusel antud ütlused tuleb kohtus avaldada, kui neid isikuid ei ole võimalik kohtusse kutsuda.

305. Ühes süüdistusaktiga, samuti ka arvamusega asja alluvuse muutmise kohta esitab prokurör ringkonnakohtule ka oma arvamuse süüaluse vastu tõkkeabinõu tarvitusele võtmise, muutmise või äramuutmise kohta, kui ta selle tunnustab tarvilikuks.

304. Ringkonnakohtule esitatavale süüdistusaktile, samuti ka arvamusele asja alluvuse muutmise kohta lisandab prokurör igal juhul kogu eeluurimistoimetuse.

305. Kui süütegu on korda saadetud mitme isiku poolt, siis kuigi kõik nendest ei ole kindlaks tehtud või leitud, tuleb asjale anda edaspidine käik nende süüaluste suhtes, kelle kohta kõik asjaolud on selgitatud.

306. Prokurör on kohustatud võtma asja kohta seisukoha ja oma määrusega lõpetama või peatama kriminaaljälitamise, samuti ka saatma kohtule süüdistusakti või esitama oma arvamuse alluvuse muutmise kohta kahe nädala jooksul, arvates asja saabumise ajast prokuratuuri.

307. Prokuröri arvamuse põhjal asja alluvuse muutmise kohta ringkonnakohus vaatab toimetuse läbi korraldaval istungil ühe liikme ettekandel. Kui ringkonnakohus ei ühine prokuröri arvamusega alluvuse suhtes, siis esitab ta lahkarvamuse Kohtukojale, kes asja § 322, 323, 325 ja 326 korras läbi vaadates seab jalule seaduspärase alluvuse või toimib § 329 ja 330 juhatusel.

Alluvuse muutmise arvamuse läbivaatamisel võib kohus ka muuta või ära muuta süüaluse vastu tarvitusele võetud tõkkeabinõu.

308. Süüteost kannatanul ja tema volinikul on õigus tutvuda eeluurimistoimetusega asjus, milles prokurör on kriminaaljälitamise lõpetanud või peatanud.

309. Prokuröri määruse peale kriminaaljälitamise lõpetamise või peatamise kohta võib süüteost kannatanu isiklikult või voliniku kaudu kahe nädala jooksul, arvates teadaande kättesaamise päevast, kaevata Kohtukojale. Kaebus tuleb kirjutada Kohtukoja nimele ja esitada prokurörile, kes selle ühes toimetusega saadab viivitamata edasi.

310. Pärast eeluurimisel vastutusele võetud isiku kriminaaljälitamise lõpetamist võidakse uute süütõenduste avastamisel sama isiku vastu sama asi uuesti eeluurimisele pöörata ainult Kohtukoja loal, missuguse

loa võib Kohtukoda anda prokuröri esitise põhjal. Teisi asju, milles prokurör on kriminaaljälitamise lõpetanud või peatanud, võib ta uute andmete saamisel omal nägemisel tagasi saata kohtu-uurijale täiendavaks eeluurimiseks.

2. jagu.

Kriminaaljälitamise peatamise kord asjus milles süüalune pärast süüteo kordasaatmist on langenud Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes ettenähtud seisukorda.

311. Kui asjas, milles on küllaldaselt andmeid süüaluse kohtu alla andmiseks, prokurör leiab, et süüalune on eeluurimise andmete järgi Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes tähendatud seisukorras ja et ta säärasesse seisukorda on langenud pärast süüteo kordasaatmist, siis ta esitab ringkonnakohtule arvamuse süüaluse vaimlise seisukorra läbivaatamiseks.

312. Prokuröri arvamuse põhjal toimetab ringkonnakohus süüaluse vaimlise seisukorra läbivaatamist korraldaval istungil kohtuarsti ja kahe teise arsti kaudu, kelleks tuleb kutsuda, kui võimalik, vaimuhaigustearste.

313. Istungile kutsutud arstid annavad kohtu poolt esitatud küsimustele vastused kirjalikult. Iga arst võib esitada ka oma eriarvamuse.

314. Kui eeluurimisel süüaluse vaimlise seisukorra kohta kogutud andmed ei ole küllaldased läbivaatamisel seisukoha võtmiseks, siis võib ringkonnakohus välja kutsuda need tunnistajad, kelle ülekuulamise ta peab tarvilikuks. Tunnistajad kuulatakse üle korraldaval istungil selles korras, mis on määratud tunnistajate ülekuulamiseks eeluurimisel.

315. Kui süüaluse vaimlise seisukorra läbivaatamisel selgub, et tema vaimlise seisukorra uurimiseks on tarvis paigutada ta haiglasse, siis teeb rinkonnakohus korralduse ta paigutamiseks haiglasse määratud tähtajaks, missugust aega võib pikendada ainult kohtu loal. Haiglas uurimisel avastunud asjaolude kohta koostab uuriv arst akti, mis saadetakse ringkonnakohtule. Pärast uurimise lõpetamist haiglas toimetatakse süüaluse läbivaatust §312, 313 ja 316 ettenähtud korras.

316. Juhul, kui arstide arvamus on vastuolus teiste uurimisandmetega või arstid on lahkarvamusel, siis

võib kohus määrata uue läbivaatuse teiste arstide kaudu, kuid sama kohtuarsti juuresolekul.

317. Kui vabaduses viibiv süüalune § 180 tähendatud seadusliku põhjuseta jääb kutse peale läbivaatusele ilmumata või kui ta omaksed või isikud, kelle hoole all ta elab, ei suuda teda kohtusse toimetada, siis toimetatakse ta kohtusse sunniviisil.

318. Kui kohus pärast süüaluse vaimlise seisukorra läbivaatamist tunnustab, et süüalune on läbivaatuse ajal Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes tähendatud seisukorras, ja et ta on säärasesse seisukorda langenud pärast süüteo kordasaatmist, siis peatab ta süüaluse vastu alatud kriminaaljälitamise kuni ta paranemiseni, ära muutes tema vastu tarvitusele võetud tõkkeabinõud. Vastasel korral saadab ringkonnakohus toimetuse prokurörile tagasi asjale käigu andmiseks üldises korras.

319. Eelmiste (312—318) paragrahvide korras süüaluse vaimlise seisukorra läbivaatamisele ja kriminaaljälitamise peatamise küsimuse lahendamisele võib kohus asuda ka omal nägemisel, kui tal süüdistusaktile käigu andmise ajal või sisulisel asja arutamisel tekib põhjendatud kahtlus, et süüalune on Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes tähendatud seisukorras ja et ta säärasesse seisukorda on langenud pärast süüteo kordasaatmist.

Käigu andmisel tekkinud kahtluse lahendab kohus igal juhul korraldaval istungil. Sisulisel asja arsutamisel tekkinud kahtluse võib aga lahendada ka samal istungil, selleks toiminguks istungi kinniseks kuulutades, — kui §312 tähendatud arstid viibivad kohtus või kui neid on võimalik kutsuda samale istungile asja arutamist edasi lükkamata või katkestamata.

320. Paragrahvi 318 põhjal kohtu poolt peatatud kriminaaljälitamist võib jätkata ainult pärast seda, kui ringkonnakohus on prokuröri esitise põhjal süüaluse § 312—316 korras uuesti läbi vaadanud ja terveks tunnustanud.

3. jagu.

Kohtukoja toimingud.

321. Kohtukoda asub süüdistusakti läbivaatamisele ainult süüaluse kaebusel, prokuröri poolt lõpetatud või peatatud asja läbivaatamisele aga süüteost kannatanu kaebusel.

322. Asjatoimetus vaadatakse Kohtukojas läbi kinnisel kohtuistungil ühe liikme ettekandel.

323. Ettekandja kohtuliige kannab asjaolud ette suuliselt, ja loeb ette sõna-sõnalt ainult need protokollid või nende osad, millel on oluline tähtsus asja kohta.

324. Pärast asja ettekannet võib suuliste seletustega esineda kaebaja kas isiklikult või voliniku kaudu, kui ta on ilmunud, kuid tema mitteilmumine ei takista asja läbivaatamist.

325. Pärast asja ettekandmist ja kaebaja seletust avaldab Kohtukoja prokurör või ta abi asja kohta suuliselt oma arvamuse.

326. Asja ettekande, kaebaja seletuse ja prokuratuuri esindaja arvamuse ära kuulanud, asub Kohtukoda seisukohta võtma kohtuotsuse tegemise korras, mille juures ei või viibida prokuratuuri esindaja.

327. Kui Kohtukoda leiab, et süüalust kaebus on põhjendatud, siis võib ta asja lõpetada kriminaaljälitamise algamise või jätkamise seaduslikkude takistuste tõttu, samuti ka süüteo tunnuste puudumise tõttu, või jalule seada seaduspärase alluvuse.

328. Kohtukoda võib süüalust kaebusel prokuröri süüdistusakti ka muuta või täiendada, asendades või täiendades sel juhul süüdistusakti oma määrusega, kuid piirdudes süüalusele eeluurimisel esitatud süüdistusega või ka üle minnes teisele, kuid mitte raskemalt karistatavas süüteos süüdistusele.

Kui kohtukoda leiab, et asi sisaldab raskemalt karistatava süüteo tunnuseid, siis ta saadab asja kohtu-uurijale tagasi täiendava süüdistuse esitamiseks.

329. Kui Kohtukoda süüteost kannatanu kaebust läbi vaadates leiab, et eeluurimine on toimetatud puudulikult või et kohtu-uurija poolt vastutusele võetud süüalust vastu on küllaldasi tõendusi tema kohtu alla andmiseks, siis vastavalt sellele ta kas saadab asja kohtu-uurijale tagasi täiendavaks eeluurimiseks, ettekirjutades tarvilikud toimingud, või asendab puuduva süüdistusakti oma määrusega. Vastasel korral ta jätab süüteost kannatanu kaebuse tagajärjeta.

330. Süüdistusakti asendav Kohtukoja määrus peab sisaldama ka isikute nimestiku, kes tema arvates asja arutamiseks tulevad kutsuda kohtusse. See nimestik ei takista aga pooli täiendavalt üles andmast tunnistajaid ja asjatundjaid.

331. Kohtukoda võib süüalust vastu tarvitusele võtta tõkkeabinõu, samuti ka muuta või ära muuta olemasoleva tõkkeabinõu.

332. Kui Kohtukoda süüdistusakti asendava määrusega annab kohtu alla säärase süüaluse, kelle vastu alatud kriminaaljälitamise on ringkonnakohtu prokurör lõpetanud, siis võib Kohtukoja prokurör teha prokuratuuri esindajana kohtus esinemise ülesandeks mõnele teisele alluvale prokuratuuri esindajale või võtta enese peale, kuid tal ei ole õigust nõuda, et sama prokuratuuri esindaja, kes lõpetas kriminaaljälitamise, peaks oma veendumuse vastu esinema kohtus süüdistajana.

Esimeses lõikes tähendatud asjas omab süüteost kannatanu, kelle kaebusel süüalune Kohtukoja poolt kohtu alla antud, kõrvalsüüdistaja õigused erasüüdistaja õiguste ulatuses, välja arvatud leppimise teel asja lõpetamise õigus.

333. Kohtukoja määruste peale, millega Kohtukoda lõpetab kriminaaljälitamise asjus, milles prokurör on kirjutanud süüdistusakti, võib prokurör esitada eriprotesti Riigikohtule. Samuti võib süüteost kannatanu esitada erikaebuse Riigikohtule Kohtukoja määruse peale, millega viimane on jätnud tagajärjeta kaebuse süüaluse kohtu alla andmise või asja eeluurimisele saatmise kohta põhjusel, et puudub süüteo koosseis või et asjas on olemas seaduslikud takistused kriminaaljälitamise algamiseks või jätkamiseks.

Protest või kaebus tuleb anda Kohtukojale kahe nädala jooksul, arvates määruse tegemise päevast.

4. peatükk.

Toimetamise kord ringkonnakohtus.

1. jagu.

Korraldused asja arutamise ettevalmistamiseks.

334. Ringkonnakohus algab toimetust kriminaalasjus prokuröri poolt esitatud süüdistusakti, erasüüdistaja kaebuse või süüdistusakti asendava Kohtukoja määruse põhjal.

335. Kui toimetus saabub ringkonnakohtusse prokuröri süüdistusaktiga, süüdistusakti asendava Kohtukoja määrusega või erasüüdistaja kaebusega, siis määrab kriminaalosakonna esimees viivitamata asja ettekandja kohtuliikme.

336. Kui ettekandja kohtuliikme arvates prokuröri süüdistusaktiga või erasüüdistaja kaebusega saabunud asi ringkonnakohtule ei allu või kuulub lõpetamisele

kriminaaljälitamise algamise või jätkamise seaduslike takistuste tõttu, siis kannab ta asja nende küsimuste lahendamiseks kohtule ette korraldaval istungil.

Süüdistusakti asendava Kohtukoja määrusega saabunud asjas võib ringkonnakohus esimeses lõikes tähendatud küsimusi tõsta ja lahendada ainult vastavastunud asjaolude korral.

337. Asjus, milles ei ole eelmises (336) paragrahvis tähendatud takistusi edaspidise käigu andmiseks, teeb ettekandja kohtuliige viivitamata korralduse saata süüalusele ärakirjad süüdistusaktist või erasüüdistaja kaebusest ja kohtusse kutsutavate isikute nimestikust.

338. 12—17-aastase alaealise süüteoasjas saadetakse ettekandja kohtuliikme korraldusel ärakiri süüdistusaktist või erasüüdistaja kaebusest ja kohtusse kutsutavate isikute nimestik ka ta vanemaile või tema eest hoolitsevaile isikuile.

339. Ärakiri süüdistusaktist või erasüüdistaja kaebusest ja kohtusse kutsutavate isikute nimestik saadetakse vabaduses viibivale süüalusele kätte politsei kaudu ja vahi all viibivale vangistusasutise direktori kaudu, kummalgi juhul kaaskirjaga kahes eksemplaris, milline peab sisaldama ka § 342 eeskirjad.

Üks eksemplar kaaskirjast jääb süüalusele, kuna teine kohtule tagasi saadetakse süüaluse allkirjaga selle kohta, et ta kaaskirjas nimetatud dokumendid on kätte saanud.

340. Paragrahvis 339 nimetatud dokumentide kätteandmisel loeb politseiametnik või vangitusasutise direktor süüalusele ette kaaskirja sisu, seletab talle § 342 toodud tema õigused ja kui viimane on endale valinud kaitsja või soovib kohtusse kutsutavate isikute nimestiku täiendamist, siis protokollib ta sellekohase avalduse ja selle põhjused. Tähendatud protokollile kirjutab alla ka süüalune; kui ta on aga kirjaoskamatu, siis isik, kelle ta selleks volitab.

341. Paragrahvis 339 ja 340 ettenähtud korras toimetatakse 12—17-aastase alaealise süüdistusasjas ärakiri süüdistusaktist või erasüüdistaja kaebusest ja kohtusse kutsutavate isikute nimestik kätte ka alaealise vanemaile või tema eest hoolitsevaile isikuile. Alaealise süüdistusasjas kuulub § 342 tähendatud õigus ka ta vanemaile või tema eest hoolitsevaile isikuile.

342. Seitsme päeva jooksul, arvates § 339 nimetatud dokumentide kättesaamisest, võib süüalune isiklikult või kaitsja kaudu esitada Kohtukoja nimele ringkonnakohtu kaudu vaidluse süüdistusakti kohta, mis-

sugune vaidlus võib sisaldada ainult järgmisi vastuväiteid: 1) et asjas ei leidu süüdistusaktis ettepandud süüteo tunnuseid, 2) et on olemas seaduslikud takistused kriminaaljälitamise algamiseks või jätkamiseks, 3) et kohtualluvus ei ole õige.

Vaidluse mitteesitamise korral on kohtualune kohustatud sama aja jooksul kohtule teatama: kui ta on endale valinud kaitsja, siis kelle, ja kui ta soovib, et peale nimestikku võetud isikute kedagi veel üle kuulataks tunnistajana või asjatundjana, siis keda ja missuguste asjaolude tõenduseks.

343. Vaidlusele lisandatakse 20 krooni kautsjonit, milleta vaidlust vastu ei võeta; kui vaidlus esitatakse enne viimast tähtaega, siis võidakse kautsjon esitada kuni vaidluse esitamise tähtaja lõpuni. Vaidluse tagajärjeta jätmise korral läheb kautsjon riigi kasuks; vaidluse rahuldamise korral aga antakse kautsjon vaidluse esitajale tagasi. Kautsjoni maksmisest on vabastatud vahi all olevad süüalused, isikud, kellele on antud vaesuseõigus, ja maksujõuetuks tunnustatud võlgnikud.

Kui süüalune on määratud tähtajal esitanud ringkonnakohtule süüdistusakti kohta vaidluse, millele on lisandatud nõutav kautsjon, siis tuleb vaidlus viivitamata ühes kogu toimetusega edasi saata Kohtukojale.

344. Kohtukoja määrusest, millega ta asendab või täiendab süüdistusakti ja kohtusse kutsutavate isikute nimestikku, samuti ka määrusest, millega Kohtukoda jätab tagajärjeta süüaluse vaidluse, toimetatakse kohtualusele kätte ärakiri § 339 ja 340 ettenähtud korras. Seitme päeva jooksul, arvates Kohtukoja määruse ärakirja kättesaamisest, on kohtualune õigustatud kasutama § 342 teises lõikes tähendatud õigust.

345. 12—17-aastase alaealise süüdistusasjus tuleb ärakiri Kohtukoja määrusest toimetada kätte ka alaealise vanemaile või tema eest hoolitsevaile isikuile, kes samuti võivad seitsme päeva jooksul kasutada § 342 teises lõikes tähendatud õigust.

346. Asjale käigu andmise ajal lahendab ettekandja kohtuliige ka muud sellega ühenduses olevad küsimused, nagu:

1) kas on võimalik eraldada eritoimetusse 12—17-aastaste alaealiste ühe ning sama süüteo osaliste asja täiseaeliste osaliste asjast ja arutada viimasest eraldi;

2) kas asja juurde esitatud tsiviilnõue tuleb võtta vastu;

3) kas on vajalik kohtualuse vastu tarvitusele võtta tõkkeabinõu või muuta või ära muuta tarvitusele

võetud tõkkeabinõu. Samuti nõuab ta välja asja juurde kuuluvad asitõendid ning asjas puuduvad tarvilikud andmed, näiteks süüaluse vanuse, eelmiste karistuste ja kutse kohta.

347. Eelmises (346) paragrahvis tähendatud küsimusi võib ettekandja kohtuliige esitada ka kohtule lahendamiseks korraldaval istungil, kui ta selle tunnustab tarvilikuks.

348. Süüdistusakti, samuti ka süüdistusakti asendava või täiendava Kohtukoja määruse saabumisest ringkonnakohtusse teatatakse ka tsiviilnõudjale, kellele ta sellekohasel palvel, määratud tasu eest, antakse ärakiri süüdistusaktist või süüdistusakti asendavast või täiendavast Kohtukoja määrusest ja kohtusse kutsutavate isikute nimestikust.

349. Tsiviilnõudjal on õigus seitsme päeva jooksul, arvates eelmises (348) paragrahvis mainitud teadaande kättesaamisest paluda kohtusse kutsutavate isikute nimestiku täiendamist tema poolt näidatud isikutega, tähendades palve põhjused.

350. Kohtualusel on õigus valida kaitsjaks vannutatud advokaati, vannutatud advokaadi abi või eraadvokaati.

351. Kohtualuse palvel, kes on vahi all või kellele on antud vaesusõigus, määrab kriminaalosakonna esimees temale kaitsja kohtu juures olevaist vannutatud advokaatidest või nende abidest.

352. Kui 12—17-aastasele alaealisele kohtualusele tema ise, tema vanemad või tema eest hoolitsevad isikud kaitsjat ei ole valinud, siis määrab kriminaalosakonna esimees temale § 342 määratud tähtaja möödumisel ka ilma vastava palveta kaitsja § 351 mainitud isikuist.

353. Säärasele kohtualusele, kelle kohta süüdistusaktis on avaldatud kahtlust või kohtul enesel asjale käigu andmisel tekib kahtlus, et ta süüteo on korda saatnud Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes tähendatud seisukorras, määrab kohtu esimees kaitsja igal juhul.

354. Kahele ja rohkemale kohtualusele võib määrata ühe ühise kaitsja ainult siis, kui ühe kaitsmine ei ole vastuolus teise kaitsmisega; vastasel korral tuleb määrata igale kohtualusele erikaitsja.

355. Juhul, kui kohtualust kaitsma ilmub ta enese poolt valitud kaitsja, võib osakonna esimees või eesistuja määratud kaitsja vabastada.

356. Kohtualusel on õigus kohtu esimehe teadmisel ta enese poolt valitud kaitsja asendada teisega ja paluda kohtu poolt määratud kaitsja asemele määrata teine.

357. Ühes loa andmisega kaitsjale ta ülesannete täitmisele asumiseks antakse temale luba vahi all viibiva kaitsealusega läbirääkimiseks kellegi juuresolekuta.

358. Kohtualusel ja ta kaitsjal, samuti ka erasüüdistajal ja tsiviilnõudjal või nende volinikkudel on õigus kohtu kantseleis lugeda toimikut ja sellest teha väljakirjutusi neile tarvilikkude andmete kohta sekretäri või ta abi juuresolekul ja järelevalvel. Nende isikute palvel võib sekretär või ta abi tutvumiseks avada ka pitseeritud asitõendeid, millise avamise kohta tuleb koostada protokoll sekretäri või ta abi ja teiste juuresolijate allkirjadega.

359. Pooltele on lubatud toimikute lugemine nii kohtu alalises asukohas kui ka neis kohtades, kuhu kohtuistungite pidamiseks ajutiselt välja sõidetakse.

360. Iga toimik tuleb saata kolm päeva enne asja arutamise päeva kohale, kus ses asjas peetakse kohtuistungit.

361. Prokuröri poolt süüdistusaktile lisandatud nimestikus või hiljem asja arutamise ettevalmistamise ajal kohtule esitatud erinõudes ülesantud tunnistajaid ega asjatundjaid ei või jätta kutsumata. Nende tunnistajate või asjatundjate kutsumisest tuleb viivitamata teatada kohtualusele, kui asja arutamise päevani järelejäänud aeg seda võimaldab.

362. Erinõudes ülesantud tunnistajate või asjatundjate kohta peab prokuratuuri esindaja tähendama, missuguste asjaolude tõendamiseks nad kutsutakse.

363. Kohtualuse, erasüüdistaja või tsiviilnõudja palved nende tunnistajate kutsumise kohta, kes ei ole võetud kutsutavate isikute nimestikku, lahendab ettekandja kohtuliige, kes sellejuures peab arvestama, kas neil asjaoludel, mis need tunnistajad peavad tõendama, on asja kohta tähtsust. Tunnistajate kutsumise palve tagajärjeta jätmise kohta koostatakse määrus, milles märgitakse tagajärjeta jätmise alused.

364. Kui jäetakse tagajärjeta kohtualuse, erasüüdistaja või tsiviilnõudja tunnistajate kutsumise palve, siis võib paluja tunnistajad enesega kohtusse kaasa tuua nende omavahelisel vabal kokkuleppel, teatades sellest kohtule 7 päeva jooksul, arvates palve tagajärjeta jätmise teate kättesaamisest. Kui aga paluja sama tähtaja jooksul kohtule teatab, et ta võtab nende

tunnistajate kohtusse kutsumise kulud enda kanda, ja maksab selleks kohtule ettekandja poolt määratud summa viimase poolt määratud tähtajaks, siis koostab ettekandja määruse nende tunnistajate kutsumiseks kohtusse.

Paragrahvi 363 ja 364 esimese lõike põhjal kohtusse kutsuvaist ja kaasatoodavaist tunnistajaist teatatakse viivitamata vastaspoolele.

365. Pärast tunnistajate ülesandmiseks määratud tähtaegade möödumist võib kohus neid kutsuda ainult vastavastunud asjaolude tõestamiseks, sellest teatades vastaspoolele, kui asja arutamise päevani järelejäänud aeg seda võimaldab.

366. Pärast tunnistajate ülesandmiseks määratud tähtaegade möödumist kohtualuse, tsiviilnõudja ja erasüüdistaja poolt varem teada olnud asjaolude uute tõenduste kohta ülesantud tunnistajate väljakutsumine oleneb kohtu nägemisest.

367. Eeluurimisel või juurdlusel ekspertiisi toimetanud asjatundjaid võib ettekandja kohtuliige ka poolte palveta määrata kutsuda tehtud ekspertiisi selgitamiseks.

368. Mõnesuguse asjaolu seletamiseks või eeluurimisel tehtud ekspertiisi kontrollimiseks võivad pooled paluda kutsuda asjatundjaid tunnistajate kutsumiseks määratud korras. Asjatundja isiku valiku õigus kuulub igal juhul kohtule, kes kutsub eeskätt isikud, kes on ekspertiisi toimetanud eeluurimisel või juurdlusel.

Asjatundjaiks ei või valida neid, kes on samas asjas süüteost kannatanuks, pooleks, volinikuks või kohtunikuks või on kutsutud tunnistajaks. Asjatundja isiku valikul tuleb järgida ka § 121 ja 122 eeskirju.

369. Asjatundjaid, kes on toimetanud ekspertiisi eeluurimisel või juurdlusel, ei kutsuta seletuse andmiseks kohtuistungile, kui nad asuvad väljaspool kohtupidamise kohta ja kui neid on võimalik asendada kohapealsete asjatundjatega. Sama eeskiri on maksev ka teadusliku kohtuekspertiisi kabineti ametnikkude kohta, juhul, kui asja arutamine toimub väljaspool kabineti asukohta.

370. Asjus, milles on süüdistusaktis või kohtu enese poolt tõstetud kahtlus, et kohtualune on süüteo korda saatnud Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes tähendatud seisukorras, kutsub kohus igal juhul § 312 tähendatud arstid süüaluse vaimlise seisukorra läbivaatamiseks.

371. Vajaduse korral määrab ettekandja kohtuliige kohtuistungile kutsuda tõlgi nende isikute hulgast, kellel on usaldusväärse tunnistaja omadused.

372. Kui kohtualune või mõni tunnistajaist on tumm või kurt ega suuda end avaldada ka kirjas, siis kutsutakse kohtuistungile tõlk § 201 ja 202. eeskirjade järgi.

373. Kohtualused, nende kaitsjad, erasüüdistajad, tsiviilnõudjad, tunnistajad, asjatundjad ja teised asja kohtulikule arutamisele kutsutavad isikud kutsutakse kohtusse kutselehega § 171—176 määratud korras.

374. 12—17-aastase alaealise süüteoasja arutamise aeg teatatakse ka süüaluse vanemaile või ta eest hoolitsevaile isikuile. Kutselehes märgitakse, et nende kohtusse ilmumine ei ole sunduslik ja et nad võivad enese eest saata kohtusse ka voliniku.

Juhul, kui alaealist süüdistatakse raskes kuriteos või kuriteos, võib ettekandja kohtuliige eelmises lõikes mainitud isikute kohtusse ilmumise teha sunduslikuks, kui asjaolud seda nõuavad.

375. Tegelikus kaitseväeteenistuses olevad isikud kutsutakse tunnistajaina kohtusse § 232 määratud korras.

376. Kohtualune raskes kuriteos on kohustatud ilmuma kohtusse isiklikult, kuigi tal on volitatud või määratud kaitsja. Ettekandja kohtuliige võib teha sunduslikuks ka kuriteos süüdistatava kohtualuse kohtusse ilmumise, kui ta selle tunnustab tarvilikuks.

377. Vahi all viibiv kohtualune toimetatakse selle linna vangistusasutisse, kus ta süüteoasjas peetakse kohtuistungit vähemalt üks nädal enne istungi avamist.

378. Erasüüdistajad ja tsiviilnõudjad võivad kohtusse ilmuda isiklikult või saata enese asemel volinikke.

379. Üheaegselt korralduste tegemisega vajalikkude isikute kohtusse kutsumiseks määrab kohtu esimees ka iga asja kohta istungi aja ning koha, sellejuures arvestades kohtusse kutsutavate isikute asukoha kaugust ja aega, mis on kohtualustele tarvilik kaitseks ettevalmistumiseks, samuti ka kohtuistungite pidamiseks ettemääratud päevi.

380. Kohtuistungile määratud asjade kohta koostatakse kuulutus, mis pannakse kohtu uksele nii ta alalises asukohas kui ka kohas, kuhu ajutiselt välja sõidetakse istungit pidama.

381. Vähemalt kolm päeva enne kohtuistungi avamist tehakse igale kohtualusele teatavaks kohtunikkude ja prokuratuuri esindajate nimestik.

382. Kui asjas, mis on määratud arutamisele, esineb takistusi kohtuistungi avamiseks määratud ajal kas kohtualuse või niisuguse tunnistaja haiguse tõttu, kelle ütlustel on asja kohta olulist tähtsust, või mõnel muul mõjuval põhjusel, siis selles asjas istungit edasi lükates teatab kohtu esimees viivitamata sellest kohtusse kutsutud isikuile.

Mõne kutsutud tunnistaja puudumisel vaatamata võib kohus istungi avada, kuid ainult pärast seisukoha võtmist § 438 korras.

383. Kohtuistungi avamise takistuseks võib olla ka kohtualuse kaitsja haigus, kui vastmääratud kaitsjal kuni kohtuistungi avamiseni jäänud aja vähesuse tõttu ei ole võimalik kaitseks ette valmistuda.

384. 12—17-aastase alaealise süüteoasjas ei või kohtuistungit kaitsja puudumisel avada. Kui alaealise enese, ta vanemate või ta eest hoolitsevate isikute poolt valitud kaitsja jääb kohtuistungile ilmumata mõjuvaid põhjusi ette toomata, siis määrab kohtu esimees kaitsja § 351 nimetatud isikuist.

385. Kui asjus, milles kohtualuse kohtusse ilmumine on sunduslik või milles ettekandja kohtuliige on teinud ta isikliku ilmumise sunduslikuks, kohtualune ilma seaduslikkude põhjusteta on jäänud kohtusse ilmumata, siis toimetatakse ta kohtusse sunniviisil ja pannakse temale kõik kohtukulud, mis on tekitatud asja arutamise edasilükkamisest.

Muis asjus ei takista kohtualuse kohtusse mitteilmumine istungi avamist, välja arvatud juhud, kui kohtualune jääb kohtusse ilmumata § 180 tähendatud seaduslikkudel põhjustel.

Kohtualune, keda peetakse vahi all, toimetatakse määratud ajaks kohtuistungile, kui ta kutse kättesaamisel avaldab sellekohast soovi, olgugi et ta isiklik ilmumine asja arutamisele ei ole sunduslik.

386. Erasüüdistaja või ta voliniku kohtusse ilmumata jäämine seadusliku põhjuseta loetakse süüdistusest loobumiseks ja asi lõpetatakse. Kuid ilmunud kohtualune või ta volinik võivad nõuda asja arutamist erasüüdistaja puudumisel.

387. Tsiviilnõudja või ta voliniku kohtusse mitteilmumine ei takista istungi avamist, kuid sel juhul jäetakse kahjutasunõue kriminaalkohtus läbi vaatamata, kui tsiviilnõudja ei ole palunud asja arutada tema äraolekul.

Kohtuistungi koosseis.

388. Kohtuistungist peavad võtma osa:

1) vähemalt kolm kohtunikku, nende hulgas ka eesistuja;

2) prokuratuuri esindaja;

3) sekretär või ta abi.

389. Kui asja arutamise kestel enne selle lõpetamist üks kohtunik koosseisust lahkub haiguse tõttu või mõnel muul põhjusel ja teda asendab teine, siis tuleb asja kohtulik uurimine ja poolte vaidlused korrata algusest peale.

390. Prokuratuuri esindaja lahkumine ei katkesta kohtuistungit, kui teda asendab mõni teine prokuratuuri esindaja.

391. Sekretäri lahkumise korral võib kohtuistungit jätkata vaid pärast tema asendamist teise isikuga.

392. Kohtualusel, erasüüdistajal ja tsiviilnõudjal on õigus seaduslikkudel põhjustel taandada kohtunikke asja arutamisest.

393. Kohtunikke võib taandada järgmistel juhtudel:

1) kui süüteost kannatanuks või kohtualuseks või nende volinikuks on: kohtunik ise, ta abikaasa, tema otsejoones sugulased eranditult, nelja esimese astme külgjoones sugulased, kolme esimese astme hõimlased, ta lapsendatud või ta lapsendaja;

2) kui kohtunik on asjast osa võtnud kohtu-uurijana, prokurörina või ühe poole volinikuna või kui ta on samas asjas üle kuulatud või kuulatakse üle tunnistajana või asjatundjana;

3) kui kohtunik on süüteost kannatanu või kohtualuse või nende voliniku eestkostja või asjade valitseja või kui üks viimastest on kohtuniku asjade valitseja;

4) kui kohtunik või ta abikaasa on süüteost kannatanu või kohtualuse või nende voliniku lähem seadusejärgne pärija või on süüteost kannatanuga või kohtualusega või nende volinikuga kohtuprotsessi-vahekorras.

394. Kohtuniku taandamise palve tuleb esitada kirjalikult või suuliselt hiljemalt üks päev enne kohtuistungi avamist. Pärast seda esitatud taandust võib vastu võtta ainult siis, kui selle põhjus on avastunud või tekkinud pärast mainitud tähtaja möödumist.

395. Taandamispalve esitaja peab täpselt seletama taandamise alused ja nende kohta esitama või näitama tõendusi.

396. Kohtunik, kelle vastu on esitatud taandus, ei või osa võtta tema enese vastu esitatud taanduse otsustamisest. Selle küsimuse otsustamiseks tuleb ta juhul, kui kohtu koosseisu jääb järele alla kolme liikme, asendada teise kohtunikuga.

397. Kuulanud prokuratuuri esindaja arvamuse ja vajaduse korral ka taandatava kohtuniku seletuse, teeb kohus taandamise kohta määruse. Juhul, kui kohus taanduse vastu võtab, peab ta tegema määruse ka nende toimingute jõu kohta, mis on toimetatud taandatud kohtuniku osavõtul.

398. Taandamispalvete kohta tehtud määruste peale võib edasi kaevata ainult ühes apellatsioonikaebusega.

399. Kohtunik, kellel on teada põhjusi taandumiseks, peab ise sellest kohtule teatama, ootamata taandamisnõude esitamist tema vastu.

400. Säärase teadaande põhjal teeb kohus määruse taanduse kohta § 397 ettenähtud korras.

401. Prokuratuuri esindaja on kohustatud taanduma samadel põhjustel kui kohtunikud. Taandumise korral annab prokuratuuri esindaja oma ülesanded edasi teisele prokuratuuri esindajale Kohtute seaduse ettenähtud korras.

402. Kohtualune ja tsiviilnõudja võivad kohtule teatavaks teha taanduse seaduslikud põhjused prokuratuuri esindaja suhtes, kes ei ole asjast taandunud eelmise (401) paragrahvi kohaselt. Säärasel korral ei katkesta kohus asja arutamist, vaid teatab prokuratuuri esindaja teost ta lähemale ülemusele seisukoha võtmiseks.

403. Sekretär on kohustatud taanduma § 393 ettenähtud põhjustel, kuid selle eeskirja mittetäitmine ei tee tühiseks tema poolt protokollitud kohtutoiminguid, kui nende protokollide usutavust ei lükata ümber teiste põhjustega.

3. jagu.

Kohtuistungi käigu juhtimine.

404. Eesistuja juhib kohtuistungi käiku, valvab ülekuulamiste, seletuste ja vastuväitmiste korra järele, kõrvaldades uurimisest ja poolte vaidlusest kõik, mis ei käi asja kohta, ja takistades asjatuid kordamisi ning

viiteid asjaolule, mis ei ole kohtus kontrollitud, ja ei luba haavavaid ütlusi kellegi kohta ega lugupidamatuse avaldusi seaduse ja seatud võimude kohta.

405. Eesistuja peab võimaldama kohtualusele tarvitada kõiki seaduslikke kaitsmisvahendeid. Kui kohtualusel ei ole kaitsjat, siis seletab eesistuja temale kohtuistungi kestel vajadust mööda ta õigused.

406. Juhtides asja käiku selles korras, mis rohkem kaasa aitab tõe selgitamiseks, võib eesistuja teha korralduse, et esialgu toimetataks kohtulik uurimine ühe, pärast teise sama süüteo osalise kohta, kuid ta ei ole õigustatud ühtki neist kõrvaldama seletuse andmisest terve asja sisu kohta, samuti arutamise korra kohta kohtus.

407. Eesistuja takistab igaüht, kes kohtuistungil julgeb avaldada poolehoidu või rahulolematust ütluste või seletuste kohta või astub mittelubatud läbirääkimistesse tunnistajatega või muul viisil rikub seatud korda.

408. Kui eesistuja poolt tehtud hoiatus ei anna tagajärgi, siis toimib ta korrarikkujaga Kohtute seaduses määratud korras.

409. Kõik korraldused, mida ei või teha eesistuja temale antud võimuga, ja kõik määrused poolte tülide ja vaidluste kohta teeb kohus, pärast seda, kui ta on ära kuulanud poolte arvamuse asjaajamise korrasse puutuvais küsimusis.

4. jagu.

Asja arutamise tingimused. kohtuistungil.

410. Süüteoasju arutatakse avalikul kohtuistungil. Kõrvalisi isikuid lastakse istungile arvul, mis vastab kohtu ruumile ega takista asja kohtulikku arutamist.

411. Alaealisi alla 17 aasta ega kooliõpilasi ei või lasta kohtuistungile pealtkuulajaina. Alaealisi üle 17 aasta võib eesistuja kohtusaalist välja saata, kui seda nõuab arutamisel oleva asja iseloom või üksikud kohtutoimingud.

412. Erandina § 410 eeskirjast arutatakse kinnisel istungil:

1) Kriminaalseadustiku § 386—390, 394, 462, 467, 468, 476—486, 487 teises ja kolmandas lõikes ja § 490 kolmandas lõikes ettenähtud süüteod;

2) asjad, milles arstide kaudu tuleb uurimisele kohtualuse vaimline seisukord selleks, et lahendada küsimust, kas ta on süüteo korda saatnud Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes tähendatud seisukorras;
3) erasüüdistusasjad, kui mõlemad pooled paluvad asja arutada kinnisel istungil.

413. Peale eelmise (412) paragrahvis märgitud juhtude võib kohus istungi kinniseks kuulutada ka teistes asjades üksikute toimingute või kogu asjaarutamise ajaks, kui ta tunnustab, et asjas läbivaatamisele tulevad asjaolud võivad haavata kõlbelist tunnet, või et see on vajalik riigivõimust lugupidamise või avaliku rahu või kohtutoimingute korrapärasuse kaitseks.

414. Kohtu sellekohase määruse põhjal võib kinnisel istungil arutada ka 12—17-aastaste alaealiste teisi süüteoasju, mis ei ole loendatud § 412.

415. Kohtuistungi kinniseks kuulutamine erakordse abinõuna § 413 ettenähtud põhjustel võib toimuda ainult hädavajalikul korral, ning sel puhul tuleb kohtumääruses tähendada, millised toimingud ja missugustel põhjustel toimetatakse kinnisel istungil. Kohtuistungi kinniseks kuulutamise küsimust arutatakse kinnisel istungil.

416. Kui Kohtuminister temale teada olevail andmeil leiab, et mõne asja arutamist avalikul kohtuistungil ei või lubada § 413 toodud põhjustel, siis teeb ta vastava kohtu esimehele korralduse toimetada kas kogu asja või ainult selle üksiku toimingu arutamine kinnisel istungil.

417. Kohtualuse ja süüteost kannatanu soovil võib kinnisele istungile pealtkuulajaina lasta nende sugulasi või tuttavaid, kuid mitte rohkem kui kolm isikut igaühe poolt.

418. Kohtu eesistuja loal võivad kinnisel kohtuistungil pealtkuulajaina viibida advokaadid ja kohtuametkonda kuuluvad isikud.

419. Kohtuotsus kuulutatakse igal juhul avalikul istungil.

420. Kohtulikku uurimist toimetatakse suuliselt, välja arvatud alljärgnevais paragrahvides toodud erandid.

421. Kohtuistungil võib avaldada eeluurimis- ja juurdlustoimikust nende kohtusse mitteilmunud tunnistajate ülekuulamise protokollid, kelle mitteilmumise põhjused kohus on tunnustanud seaduslikkudeks.

422. Kohtusse ilmunud tunnistaja poolt eeluurimisel või juurdlusel antud ütluste protokolle võib aval-

dada, kui suulised ütlused kohtus nendega ei ole kooskõlas või kui tunnistaja on asjaolud unustanud või seadusliku aluseta keeldub tunnistuse andmisest.

Samadel alustel võib avaldada ka kohtualuse ülekuulamise protokolle eeluurimistoimingust.

423. Kohtualused, tsiviilnõudjad, erasüüdistajad, tunnistajad ja asjatundjad võivad suuliste seletuste andmisel kasutada kaasasolevaid kirjalikke märkmeid arvude, arvutluste ja arvepidamiste kohta, mida on raske meeles pidada.

424. Tunnistajad võivad esitada kohtule saadud kirju ja teisi kaasasolevaid dokumente, kui need käivad nende ütluste kohta.

425. Eeluurimisel või juurdlusel toimetatud vaatluste, läbivaatuste, läbiotsimiste ja väljavõtmiste protokolle, samuti ka asjatundjate arvamusi avaldatakse kohtus, kui pooled seda nõuavad või kui kohus selle tunnustab tarvilikuks.

426. Kõiki teisi asja juures olevaid või poolte poolt kohtule esitatud kirjalikke teatisi, dokumente, kirju või teisi pabereid, mida eelmistes paragrahvides ei ole nimetatud, võidakse kohtus avaldada ainult siis, kui need käivad asja kohta ja kui kohus nende avaldamise tunnustab tarvilikuks.

427. Asja juures olevate kirjalikkude teatiste, dokumentide, kirjade ja teiste paberite, samuti ka vaatluste, läbivaatuste, läbiotsimiste ja väljavõtmiste protokollide ettelugemise asemel võib kohus poolte nõusolekul lubada vaidlustes neile toetuda.

428. Prokuratuuri esindaja või erasüüdistaja ühelt poolt ja kohtualune või ta kaitsja teiselt poolt kasutavad kohtulikul võistlusel võrdseid õigusi. Nii ühele kui teisele poolele kuulub õigus:

1) esitada tõendusi oma seletuste põhjendamiseks;
2) taandada seaduslikkudel põhjustel tunnistajaid ja asjatundjaid, eesistuja loal esitada neile küsimusi, vastu väita tunnistajate ütlustele ja paluda, et tunnistajaid uuesti üle kuulataks üksteise juuresolekul või eraldi;
3) teha avaldusi ja anda seletusi iga toimingu kohta, mis kohtus tehakse;
4) ümber lükata vastaspoole väiteid ja kaalutlusi.

429. Paragrahvis 428 loendatud õigusi kasutab ka tsiviilnõudja kõigis küsimusis, mis on ühenduses tema tsiviilnõudega.

430. Kohtulikkudel poolte vaidlustel asja sisu kohta, samuti ka üksikute vaieldavate küsimuste koh-

ta kuulub viimase sõna õigus alati kohtualusele või ta kaitsjale.

451. Kohtuistung ühe asja kohta peab kestma katkestamata, välja arvatud puhkuseks vajalik aeg.

452. Kui kohus tunnustab tarvilikuks koguda täiendavaid andmeid või vastavastunud olulise asjaolu selgitamiseks kutsuda tunnistaja või asjatundja, siis katkestab ta kohtuistungi.

453. Kui pärast vaheaega on võimalik katkestatud kohtuistungit jätkata endises kohtu koosseisus, siis alatakse asja arutamist sellest toimingust, mille juurde oli jäädud peatuma, kuid kohtunikkudel on seejuures õigus nõuda mõningate toimingute uuendamist või kohtuliku uurimise toimetamist algusest peale.

5. jagu.

Kohtuistungi avamine.

454. Asja arutamiseks määratud ajal kohtu eesistuja, tehes kindlaks, et kõik ametlikud isikud, kes peavad viibima istungil, on kohal, avab istungi, kuulutab, missugune asi tuleb arutusele, ja teeb korralduse kohtualuse toomiseks kohtusaali.

455. Kohtualune asub kohtusaalis temale määratud kohale; kui ta on vahi all, siis jääb ta ka kohtus valve alla.

456. Kohtu eesistuja esitab kohtualusele küsimused tema nime ja perekonnanime või hüüdnime, vanuse, elukoha ja elukutse kohta, samuti ka selle kohta, kas ta on kätte saanud ärakirja süüdistusaktist või erasüüdistaja kaebusest ja kohtunikkude ning prokuratuuri esindajate nimestiku.

457. Selle järel teeb eesistuja kindlaks, kas kõik kohtusse kutsutud tunnistajad ja asjatundjad on ilmunud, ja kui neist mõned puuduvad, siis kes nimelt ja millised andmed on kohtul nende puudumise põhjuste kohta.

458. Kui mõned kutsutud tunnistajad või asjatundjad ei ole ilmunud, siis ära kuulanud poolte seletused selle kohta, kas võib asja arutada nende puudumisel, teeb kohus määruse kas asja arutamine edasi lükata või asuda selle arutamisele vaatamata sellele, et mõned tunnistajad või asjatundjad puuduvad.

459. Asja arutamise edasilükkamisel mõne tunnistaja või asjatundja puudumise pärast, kelle ütlustel või arvamustel on asja kohta oluline tähtsus, samuti

ka tõlgi mitteilmumisel teeb kohus korralduse mitteilmunule kutse kordamiseks või mitteilmunud tunnistaja sundtoomiseks või asjatundja või tõlgi asendamiseks.

440. Kui ühes ning samas asjas on jäänud ilmumata mõni kohtualustest, siis võib kohus nende asja eraldada üldisest toimetusest ja läbi arutada ilmunud kohtualuste asja.

441. Tunnistajate, asjatundjate ja tõlkide kohtusse mitteilmumise seaduslikkudeks põhjusteks loetakse takistused, mis on nähtud ette § 180. Peale selle vabastatakse kohtusse ilmumisest kaitseväelased tegelikus kaitseväes, kui nende ülemus tunnustab, et kaitseväeliste asjaolude tõttu ei ole neid võimalik vabastada teenistuskohustest.

442. Kohtusse seaduslikkude põhjusteta ilmumata jäänud tunnistajat, asjatundjat või tõlki karistatakse rahatrahviga mitte üle saja krooni ja peale selle pannakse temale kulud, mis on tekitatud kohtusse kutse peale ilmunud isikuile asja arutamise edasilükkamisega, kui ta mitteilmumine oli selle edasilükkamise põhjuseks.

443. Tunnistaja, asjatundja või tõlk, kes kahe nädala jooksul, arvates trahvimääruse kuulutamisest, esitab kohtule tõendused mitteilmumise seaduslikkude põhjuste kohta, vabastatakse kohtu poolt rahatrahvist ja asja arutamise edasilükkamisest tekkinud kulude maksmisest.

444. Paragrahvi 442 ja 443 eeskirjad kohaldatakse ka juhul, kui kohtu nõude peale ei ilmu kohtusse § 374 nimetatud isikud.

445. Ilmunud tunnistajad eemaldatakse tunnistajaile eriti määratud tuppa, kust nad võivad lahkuda ainult eesistuja loal. Sellejuures võetakse tarvitusele abinõud, et tunnistajad ei saaks üksteisega kokku rääkida.

446. Kahjusaaja, kes esineb tsiviilnõudjana või erasüüdistajana ja on ühtlasi kutsutud ka tunnistajana, jäetakse asja arutamise ajaks kohtusaali.

447. Kohtusaali võib jätta kogu kohtuliku uurimise ajaks ka asjatundjad.

448. Asjatundjail on õigus eesistuja loal esitada kohtualustele ja tunnistajaile küsimusi, vaadelda asitõendeid ja paluda asjaolude selgitamist, kuid ainult aladel, mille kohta nõutakse nende arvamust.

Kohtuliku uurimise toimetamise kord.

449. Pärast kõiki toiminguid, mis on ühenduses kohtuistungi avamisega, loetakse ette süüdistusakt või erasüüdistaja kaebus.

450. Selle järel eesistuja seletab lühidalt süüdistuse sisu ja küsib kohtualuselt, kas ta tunnistab enese süüdi.

451. Kohtualusele, kes enese süüdi tunnistas, esitatakse edaspidised küsimused süüteo asjaolude kohta, milles teda süüdistatakse.

452. Kui kohtualuse süütunnistus ei ärata kahtlust, siis võib kohus, toimetamata edaspidist uurimist, üle minna lõppvaidlustele.

453. Vaatamata sellele, et kohtualune enese süüdi tunnistas, võivad kohtunikud ja pooled nõuda kohtulikku uurimist või selle üksikuid toiminguid. Säärasel juhul asub kohus vastavalt nõudmisele kogu uurimise või selle üksikute toimingute teostamisele.

454. Kohtualusele, kes ennast süüdi ei tunnistanud, seletab eesistuja, et tal on õigus iga tõenduse läbivaatamisel enese kaitseks esineda seletustega või vastuväidetega.

455. 12—17-aastase alaealise süüteoasja arutamisele kohtusse ilmunud alaealiste vanemaile või ta eest hoolitsevaile isikuile lubatakse esineda seletustega.

456. Eesistuja ja tema loal kohtuliikmed võivad otseselt esitada kohtualusele küsimusi kõigi asjaolude kohta, mis nende arvates ei ole küllalt selgitatud.

457. Kohtualuse vaikimist ei või võtta süütunnistusena.

458. Kui asjas on mitu kohtualust, siis kuulatakse nad üle ühekaupa, kas eraldatult või üksteise juuresolekul kohtu eesistuja nägemisel.

459. Eraldatult ülekuulatud kohtualuse seletused avaldatakse eemaldatud kohtualustele pärast seda, kui nad on üle kuulatud § 450 ja 451 määratud korras.

460. Kui kohus poolte seletuste peale või omal nägemisel tunnustab, et eeluurimisel või juurdlusel toimetatud vaatlusprotokollil ei ole seaduslikku jõudu või ta ei ole küllalt täielik, siis teeb ta ühele kohtuliikmele ülesandeks uue vaatluse toimetamise, mille juures võivad viibida pooled, või sõidab terves kohtuistungi koosseisus vaatluse toimetamiseks kohale, kus jätkab kohtuistungit üldises korras.

461. Poolte palvel või omal nägemisel võib kohus määrata uue läbivaatuse või ekspertiisi kohta poolt valitud asjatundjate kaudu, kes peavad toimetama läbivaatust või ekspertiisi kohtuistungil, kui see võimalik, või vähemalt esitama kohtuistungil täieliku aruande selle kohta.

462. Asjatundjad vannutatakse enne seletuste andmist samas korras kui tunnistajadki. Enne vannutamist võivad pooled asjatundjaid taandada, kui viimastel ei ole seaduses nõutavaid omadusi.

463. Kohus võib asjatundjaile arvamuse avaldamiseks küsimused esitada kirjalikult ja anda neile toa nõupidamiseks enne arvamuse avaldamist.

464. Asjatundjad esitavad igaüks oma arvamused ja, kui kohus tunnustab tarvilikuks, siis eraldatult teistest; kui aga asjatundjad on jõudnud ühisele arvamusele, siis võib üks neist nende omal valikul avaldada nende ühise arvamuse.

465. Pärast asjatundjate arvamuse avaldamist võivad asjatundjaile küsimusi esitada eesistuja loal kohtunikud ja pooled.

466. Asitõendid, mis kaasa aitavad süüteo selgitamisele või on kohtualuse süü või süütuse tõenduseks, tulevad toimetada kohtusaali ja paigutada kohtunikkude ette, kui selleks ei ole takistusi asitõendite ruumala või omaduste tõttu või teistel kaaluvail põhjusil.

467. Pärast asitõendite vaatlust kohtunikkude poolt antakse nad vaatlemiseks pooltele.

468. Kohtusaalist tunnistajatetuppa saadetud tunnistajad kutsutakse kohtu ette ühekaupa.

469. Kõige enne kuulatakse tunnistajana üle süüteost kannatanu, kuigi ta esineb erasüüdistajana või tsiviilnõudjana, selle järel süüdistaja poolt ülesantud tunnistajad ja lõpuks kohtualuse poolt ülesantud tunnistajad.

470. Tunnistajate ülekuulamise järjekorda, mis toodud eelmises (469) paragrahvis, võib muuta, kui sellest kinnipidamiseks esineb takistusi või mõni teine mõjuv põhjus, mida eesistuja arvestab.

471. Enne sisulist ülekuulamist asjas esitab eesistuja igale tunnistajale küsimused tema isiku samasuse kindlakstegemiseks ja tema suhete selgitamiseks kohtualusega ja süüteost kannatanuga.

472. Pärast tunnistajalt vastuste saamist eelmises (471) paragrahvis nimetatud küsimustele küsib kohtu eesistuja pooltelt, kas neil on vastuväiteid tunnistaja ülekuulamise või vannutamise kohta.

473. Tunnistajaina ei või üle kuulata:
1) vaimuhaigeid;
2) vaimulikke asjaolude kohta, mis neile on avaldatud pihisaladusena;
3) advokaate, kes on olnud kohtualuse kaitsjaks, asjaolude kohta, mis kohtualune neile asjatoimetuse kestel on avaldanud.

474. Ei või üle kuulata tunnistajana isikut, kes samas asjas esineb prokuratuuri esindajana, kohtualuse kaitsjana või erasüüdistaja või tsiviilnõudja volinikuna.

475. Kohtualuse abikaasa, ülenevad ja alanevad sugulased, samuti ka vennad ja õed võivad tunnistuse andmisest loobuda; kui nad seda õigust aga ei soovi kasutada, siis kuulatakse nad üle vandeta.

476. Vannet ei võeta alaealistelt kuni 17 aastani ega nõrgamõistuslikelt, kes ei suuda aru saada vande tähtsusest, ja isikuilt, kelle kohta on varem samas asjas kohtuotsus tehtud.

477. Ühe või mõlema poole taandamise tõttu ei kuulata vande all üle:
1) süüteost kannatanut, kuigi ta asjas ei esine poolena, ta abikaasat, ülenevaid või alanevaid sugulasi ja venda või õde;
2) süüteost kannatanu, samuti ka kohtualuse kolmanda ja neljanda astme külgjoones sugulasi ja kahe esimese astme hõimlasi;
3) süüteost kannatanuga või kohtualusega lapsendamise, hooldamise või üksteise asjade valitsemise tõttu erilises vahekorras olevaid isikuid, samuti ka neid, kes on kohtuprotsessivahekorras süüteost kannatanuga või kohtualusega.

478. Tunnistajate taandamise põhjuste kohta ei toimeta kohus erilist uurimist, vaid taandamispalve rahuldamine või tagajärjeta jätmine määratakse asjas leiduvate andmete, pooltelt esitatud tõenduste ja taandatavate isikute seletuse põhjal. Kahtluse korral isikud, kelle kohta on esitatud taandus, kuulatakse üle vandeta.

479. Tunnistajad vannutatakse kohtuistungil. Vannet võtab kohtu eesistuja kõigi kohtusaalis viibijate püsti seistes järgmise valemi järgi:

„Mina tõotan ja vannun, et ma käesolevas asjas oma südametunnistuse järgi ainult puhast tõtt tunnistan, suguluse, sõpruse, isikliku kasu või vae-

nu peale vaatamata, ja et ma midagi ei salga, mis ma tean, meeles pidades, et seadus valetunnistust raske karistusega nuhtleb.

480. Tunnistaja, kes seadusliku põhjuseta keeldub vannet andmast, kuulatakse üle vandeta, asendades vannet hoiatusega, et valetunnistuse andmise eest vastutab ta samuti kui valetunnistuse andja vande all.

481. Enne tunnistajate ülekuulamist hoitab kohtu eesistuja neid valetunnistuse andmise eest ja seletab neile valetunnistuse tagajärjed.

482. Ülekuulamine algab ettepanekuga tunnistajale jutustada kõik, mis tal asja kohta on teada, puudutamata kõrvalisi asjaolusid ja kordamata teadmata kust alguse saanud kuuldusi.

483. Kui tunnistaja on oma ütlesed avaldanud, võib eesistuja nende ütluste selgitamiseks ja täiendamiseks, kui ta selle tunnustab tarvilikuks, esitada küsimusi. Selle järel annab eesistuja pooltele võimaluse esitada tunnistajale küsimusi asjaolude kohta, mis kumbki pool peab tarvilikuks selgitada.

484. Tunnistajale esitab esimesena küsimusi see pool, kelle palvel ta on kohtusse kutsutud, ja selle järel vastaspool.

485. Pooltel on õigus esitada tunnistajale küsimusi mitte ainult selle kohta, mis tunnistaja on näinud ja kuulnud, vaid ka asjaolude kohta, mis tõendavad, et tunnistaja ei võinud tema poolt öeldut näha ega kuulda, või vähemalt näha ega kuulda nõnda, nagu ta seda tunnistab.

486. Tunnistaja ei või keelduda vastamast küsimustele, mis on esitatud vastuolude selgitamiseks ta enese ütlustes või ta ütluste ja teiste teadaolevate asjaolude või teiste tunnistajate ütluste vahel, kuid ta ei ole kohustatud vastama küsimustele, millele vastamine võib põhjustada kriminaaljälitamise algatamise ta enese, ta abikaasa, ta ülenevate või alanevate sugulaste või venna või õe vastu.

487. Iga pool võib tunnistajale esitada teiskordselt küsimusi nende vastuste selgitamiseks, mis tunnistaja on andnud vastaspoole küsimustele.

488. Kui poolte küsimustele antud vastustega ei ole tõendatav asjaolu täielikult selgitatud, siis võivad eesistuja ja kohtuliikmed eesistuja loal tunnistajale esitada täiendavaid küsimusi.

489. Tunnistajale esitatavad küsimused peavad olema lühikesed ning kergesti arusaadavad, kuid küsimust ei või esitada kujul, mis sisendab ka vastuse.

490. Tunnistajale näidatakse ette asi- ja kirjalikud tõendid, mis on ühenduses ta ütluste sisuga.

491. Tunnistaja ülekuulamist võib korrata teiste tunnistajate juuresolekul või nendega vastastamise teel, kuid vannet kordamata.

492. Ülekuulatud tunnistajad ja asjatundjad ei või eesistuja loata lahkuda kohtusaalist enne kohtuliku uurimise lõpetamist.

493. Eesistuja võib lubada tunnistajaile ja asjatundjaile lahkuda kohtust enne istungi lõppu käesolevas asjas ainult poolte nõusolekul; viimastel on õigus neile enne lahkumist esitada täiendavaid küsimusi.

494. Kui kohtuistungilt eemaldatakse kohtualune kas korrarikkumise pärast või kellegi ülekuulamise ajaks, siis seletab eesistuja temale tagasitulekul täpselt kõik, mis tema äraolekul on toimunud.

495. Kohtuistungile kutsutud tõlgid vannutatakse samas korras nagu tunnistajadki, selleks et nad õigesti edasi annaksid nende kaudu esitatud küsimused ja vastused.

496. Pooled võivad nõuda tõlgi taandamist enne ta vannutamist. Taandamise põhjendatuks tunnustamine oleneb kohtu nägemisest.

497. Kui kohtualune on tumm, aga kirjaoskaja, siis avaldab ta oma seletused kirjalikult, on ta aga kurt, kuid kirjaoskaja, siis esitatakse temale küsimused kirjalikult. Kummalgi juhul loetakse kirjutatu ette.

498. Kui kohtulikul uurimisel keegi pooltest tarvilikuks peab esitada vastavastunud tõendusi, siis teatab ta sellest kohtule.

499. Ühe poole poolt uue tõenduse esitamise korral peab kohus vastaspoolele võimaldama ette valmistuda sellele vastuvaidlemiseks. Säärasel juhul võib kohus omal nägemisel kohtuliku uurimise katkestada § 432 alusel.

500. Pärast kõigi kogutud tõenduste läbivaatamist ja kontrollimist kohtuistungil küsib eesistuja pooltelt, kas neil on veel millegagi täiendada kohtulikku uurimist. Eitava vastuse või nende sellekohaste palvete tagajärjeta jätmise korral kuulutab eesistuja kohtuliku uurimise lõpetatuks ja seda võib uuendada enne otsuse tegemist ainult kohtu nägemisel.

7. jagu.

Lõppvaidlused.

501. Kohtulikule uurimisele järgnevad poolte vaidlused läbivaadatud ja kontrollitud tõenduste sisu kohta.

502. Lõppvaidlused koosnevad:

1) prokuratuuri esindaja või erasüüdistaja süüdistuskõnest;

2) tsiviilnõudja seletusest;

3) kohtualuse kaitsja kaitsekõnest või kohtualuse enese seletusest.

503. Alaealisi kohtualuseid võib üksikute uurimistoimingute ja lõppvaidluste ajaks kohtusaalist eemaldada kohtu erilise määrusega.

504. Süüdistuskõnes prokuratuuri esindaja toob esile olulised süüandmed kohtuliku uurimise alusel ja oma arvamuse kohtualuse süü iseloomu ja karistuse määra kohta.

505. Süüdistuskõnes ei või prokuratuuri esindaja asja esile tuua ühekülgselt, esitades sellest ainult süüd tõendavaid asjaolusid, ega suurendada asjas olevate süütõenduste ega süüteo tähtsust.

506. Kui prokuratuuri esindaja leiab, et kohtualuse kaitseks ettetoodud asjaolud on arvestamisväärsed, siis peab ta sellest oma veende järgi kohtule teatama, mitte toetades süüdistusakti, mis on kohtulikul uurimisel ümber lükatud.

507. Erasüüdistusasjas võib erasüüdistaja lõppvaidlustes esineda samade seletustega kui avaliksüüdistusasjas prokuratuuri esindaja.

508. Kui prokuratuuri esindaja loobub süüdistusest, siis jätkab kohus asja arutamist ja teeb otsuse üldkorras.

509. Tsiviilnõudja võib anda seletusi kõigi nende toimingute ja asjaolude kohta, mille tunnustamisest ja määramisest oleneb tsiviilnõude rahuldamine.

510. Kohtualuse kaitsja toob kaitsekõnes esile kõik need asjaolud ja väited, mis ümber lükkavad või nõrgendavad kohtualusele esitatud süüdistust.

511. Pärast kohtualuse või ta kaitsja kaitsekõnet võivad prokuratuuri esindaja või erasüüdistaja, samuti ka tsiviilnõudja esineda vastuväidetega, kuid viimase sõna õigus kuulub igal juhul kohtualusele või ta kaitsjale.

512. Pärast kaitsja lõppseletust küsib eesistuja kohtualuselt, kas tal on veel midagi ette tuua enese kaitseks. Eitava vastuse korral kuulutab eesistuja poolte vaidlused lõpetatuks.

513. 12—17-aastase alaealise süüdistusasjas lubatakse lõppvaidlustel esineda ka vanemail või ta eest hoolitsevail isikuil. Alaealisel kohtualusel enesel, kes on lõppvaidluste ajaks kohtusaalist eemaldatud, igal juhul lubatakse esineda viimase sõnaga.

8. jagu.

Otsuse tegemise ja kuulutamise kord.

1. jaotis.

Küsimuste seadmine.

514. Pärast kohtulikku uurimist ja lõppvaidlusi asub kohus otsustamisele kuuluvate küsimuste seadmisele.

515. Asja sisusse puutuvate küsimuste aluseks ei või olla ainult süüdistusakti süüdistuspunkt, vaid ka kohtulik uurimine ja lõppvaidlused, kuivõrd need süüdistuspunkti arendavad, täiendavad või muudavad.

516. Kui kohtulikul uurimisel ja poolte vaidlustel avastunud asjaolud ei muuda süüdistusaktis ettenähtud süüteo seaduslikku koosseisu, siis mahutatakse need süüdistusakti järgi seatud peaküsimusse. Vastasel juhul tuleb need mahutada eri küsimustesse, mis täiendavad peaküsimust või seatakse tingimisi.

517. Tingimisi seatud küsimustes tuleb ära tähendada need eelnevad küsimused, millele eitava vastuse andmisel nad kuuluvad otsustamisele.

518. Kui kohtulikul uurimisel avastunud asjaolu, mis võib aluseks olla täiendavale või tingimisi seatavale küsimusele, on niisugune, mille tunnustamisel kohtualune võib langeda raskema karistuse alla kui see, mis seadus näeb ette süüdistusakti järgi temale süüks-pandava süüteo eest, siis võib kohus, juhtides sellele kohtualuse tähelepanu, viimase palvel kohtuistungi katkestada ja kohtualusele anda aega valmistada kaitseks või asja arutamise edasi lükata.

519. Küsimused selle kohta, kas süüteo sündmus on toimunud, kas see on korda saadetud kohtualuse poolt ja kas see tuleb kohtualusele süüks arvata, liidetakse ühisesse küsimusse kohtualuse süü kohta.

Küsimus kohtualuse süü kohta peab sisaldama peale kohtualuse nime ja perekonnanime ning süüteo kordasaatmise aja ja koha, kui need on teda, ainult neid asjaolusid, mis moodustavad süüteo seadusliku koosseisu.

520. Kui kohtulikul uurimisel muutunud asjaolude tõttu kavatsetakse seada küsimus raskema süüteo kohta, kui süüdistusaktis ette nähtud, siis seatakse niisugune küsimus esimesena ja süüküsimus süüdistusakti järgi seatakse tingimisi.

521. Peaküsimuse järel, kas kohtualune on süüdi süüdistuse aluseks olevas süüteos, seatakse täiendavad küsimused asjaolude kohta, mis seaduse järgi suurendavad või vähendavad kriminaalvastutust süüteo eest.

522. Mingil juhul ei või liita niisuguseid küsimusi, millest üht võib otsustada jaatavalt ja teist eitavalt.

523. Kui süüteoosalisteks oli mitu isikut, siis seatakse küsimused eraldi iga osalise poolt kordasaadetud teo kohta.

524. Kohtualuse kohta, kes süüteo kordasaatmise ajal oli alla 17 aastat vana, seatakse igal juhul peale süüküsimuse, sellele eitava vastuse andmise juhuks, tingimisi küsimus selle kohta, kas ta on tema süüdistuse aluseks oleva süüteo korda saatnud Kriminaalseadustiku § 41 esimeses lõikes tähendatud seisukorras.

525. Kui süüdistusaktis on avaldatud või kohtutulikul uurimisel kohtul on tekkinud kahtlus kohtualuse vaimlise seisukorra kohta, siis seatakse peale süüküsimuse, sellele eitava vastuse andmise juhuks, tingimisi küsimus selle kohta, kas on tema süüdistuse aluseks oleva süüteo kohtualune korda saatnud Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes tähendatud seisukorras.

526. Kohtualuse karistuse ja süüteo teiste seaduslikkude tagajärgede kohta seatakse küsimused ühel ajal süüküsimustega.

527. Küsimuste kava koostatakse kohtu poolt kirjalikult, loetakse kuuldavalt ette ja parandatakse või täiendatakse poolte nende avalduste kohaselt, mis kohus tunnustab rahuldamisväärseteks. Poolte nõudel annab kohus neile aega oma vastuväidete läbimõtlemiseks ja annab neile kätte küsimuste kava.

528. Pärast poolte seletuste ärakuulamist küsimuste kava kohta kinnitab kohus küsimuslehe, millele alla kirjutavad kõik kohtuliikmed.

529. Kohtulikul istungil avastunud teise süüteo kohta, mis on kohtualuse poolt korda saadetud peale selle süüteo, mille eest ta on antud kohtu alla, samal istungil otsust ei tehta, vaid kohtuistungi protokolli väljavõtted selle kohta saadetakse prokuröri korraldusse.

2. jaotis.

Otsuse tegemine.

530. Pärast küsimuste seadmist asuvad kohtunikud nende otsustamisele eritoas. Otsustamise juures ei või viibida pooled.

531. Kohtunikud peavad kohtualuse süü või süütuse määrama oma veende järgi, aluseks võttes kõigi kohtulikul uurimisel selgunud asjaolude kogumi kaalutluse.

532. Pärast esialgset nõupidamist kogub eesistuja iga küsimuse kohta kohtunikkude hääled, alates kõige nooremast liikmest, ja avaldab oma arvamuse viimasena.

533. Pärast häälte kogumist kõigis küsimustes kuulutab eesistuja jaatavad ja eitavad vastused ja märgib küsimuslehel, kuidas iga küsimus on otsustatud ja kas ühel häälel või häälteenamusega, viimasel juhul vähemusse jäänud kohtunikkude nõudmisel tähendades nende nimed.

534. Kui kohtunikud otsuse tegemisel ei jõua ühisele arvamusele, siis otsustatakse küsimus häälteenamusega, mis ületab poole kõigi otsustamisest osavõtnud kohtunikkude häälte arvust. Kahe võrdse häältearvu korral võetakse otsuse aluseks see arvamus, mis on kohtualusele soodsam. Kohtunik peab osa võtma kõigi küsimuste hääletamisest ega või keelduda selgi juhul, kui ta mõnes küsimuses on jäänud vähemusse.

535. Häälte jagunemisel rohkemaks kui kaheks arvamuseks, millistest ükski ei ole saanud otsustavat enamust, arvatakse hääled, mis on antud kohtualusele raskema arvamuse poolt, lähema vähemraske arvamuse poolt antuks, kuni saavutatakse otsustav enamus.

536. Kohus teeb otsuse:

1) kas kohtualune õigeks mõista, kui tegu, milles teda süüdistati, tunnustatakse mittetõendatuks või seda ei arvata süüks seaduslikkudel põhjustel või see ei ole karistuse ähvardusel seadusega keelatud;

2) või kriminaaljälitamine lõpetada, kui asjas on selgunud kriminaaljälitamise algamise või jätkamise seaduslikud takistused;

3) või kohtualust karistada, kui teda süüdistatakse süüteos, milles ta on süüdi ja mille eest ta kriminaalvastutusest ei või vabaneda.

Rahatrahvi mõistmise korral määrab kohus otsuses ka vastava asekaristuse rahatrahvi mittemaksmise puhuks.

537. Peale süü- ja karistusküsimuste otsustamise teeb kohus otsuse ka süüteo teiste tagajärgede ja kohtutoimingute kohta, nagu:

1) süüteo läbi saadud asjade, asitõendite ja Kriminaalseadustiku § 24 ja 25 toodud küsimuste kohta,

2) esitatud kahjutasunõude kohta,

3) kohtumaksu ja kohtukulude kohta.

538. Süüteo läbi saadud asjad antakse tagasi neile, kelle käest need süüteoga võetud, kuigi selle kohta ei ole esitatud nõuet; kuid asitõendeid, millel

on asja kohta olulist tähtsust, ei anta tagasi enne kohtuotsuse seadusjõusse astumist. Asitõendid, mis ei kuulu tagasiandmisele, nagu: süüteo kordasaatmise abinõud, päevapiltlikud ülesvõtted, süüteojälgedega esemed j. n. e., kui neil on teaduslikku tähtsust, antakse peale kohtuotsuse seadusjõusse astumist Kohtukoja prokurörile edasiandmiseks ülikooli kriminalistikakabinetile või politsei muuseumile.

539. Kui süüteo läbi saadud asjade suhtes esitab nõude keegi kolmas isik, siis jätab kohus vaidlejaile võimaluse lahendada asja tsiviilkohtukorras.

540. Kahjutasunõude rahuldamise korral teeb kohus tsiviilnõudja sellekohasel palvel korralduse nõude kindlustamiseks Tsiviilkohtupidamise seadustikus ettenähtud korras, kui seda ei ole tehtud juba enne kohtuotsust.

541. Vastuste järgi, mis kohtunikkude poolt küsimustele antud, koostab eesistuja või ta ülesandel üks kohtuliige resolutsiooni, millele kirjutavad alla kõik kohtunikud, ka need, kes on jäänud eriarvamusele.

542. Kohtuotsuse tegemise juures avaldatud eriarvamus võidakse esitada kirjalikult kuni lõppvormilise kohtuotsuse allakirjutamiseni.

543. Kohturesolutsioonis märgitakse:

1) aasta ja kuupäev, mil asja kohta istungit peeti;

2) kohtu koosseis;

3) iga kohtualuse nimi, perekonna- või hüüdnimi ja vanus;

4) otsuse sisu.

544. Pärast resolutsiooni allakirjutamist lähevad kohtunikud tagasi kohtusaali, kus eesistuja kuulutab otsuse sisu.

545. Kõik kohtusaalis viibijad tõusevad kohtunikkude saali tulekul püsti ja kohtuistungi koosseisu mittekuuluvad isikud kuulavad kohturesolutsiooni kuulutamist püsti seistes.

546. Asjas, mis vajab pikemat nõupidamist, võidakse kohturesolutsiooni kuulutamine edasi lükata järgmiseks päevaks, millest eesistuja teatab kohtusaalis viibijaile.

547. Ühes kohturesolutsiooni kuulutamisega teatab eesistuja tähtpäeva, milleks valmib kohtuotsus lõppvormis, kusjuures see aeg ei või ületada kaht nädalat, arvates kohturesolutsiooni kuulutamise päevast ja seletab edasikaebuse korra ja tähtaja.

548. Kui pooled soovivad, et neile lõppvormilise kohtuotsuse ärakiri välja antaks või välja saadetaks

viivitamata pärast lõppvormilise kohtuotsuse valmimist, siis peavad nad sellest kohtule teatama pärast kohturesolutsiooni kuulutamist.

549. Kohtuotsuse ärakiri antakse kohtualusele tasuta, tsiviilnõudjale ja erasüüdistajale aga määratud tasu eest.

550. Lõppvormilise kohtuotsuse koostab üks kohtuliige eesistuja määramisel. Kui mainitud kohtuliige asja suure ulatuse tõttu ei suuda kohtuotsust koostada § 547 põhjal määratud tähtaja jooksul, siis võib kohus sellekohase määrusega pikendada kohtuotsuse koostamise tähtaega, kuid korraga mitte üle kahe nädala, millest pooltele tuleb teatada.

551. Iga asja kohta koostatakse kohtuotsus eraldi.

552. Kohtuotsus lõppvormis peab peale kohturesolutsioonis toodud andmete sisaldama veel:

1) kohtualusele esitatud süüdistuse vastavalt süüdistusaktile või erasüüdistaja kaebusele, kui aga süüdistus kohtulikul uurimisel on muutunud, siis ka vastavalt kohtulikul uurimisel avastunud asjaoludele;

2) olulised asjaolud, mille põhjal kohus veendus kohtualuse süüs või süütuses, ja kaalutlused, mille põhjal kohus otsustas seaduse kohaldamise küsimused ja mille põhjal ta valis karistuse määra ning tegi otsused süüteo teiste tagajärgede kohta.

553. Kohtuotsusele kirjutavad alla kõik asja otsustamisest osavõtnud kohtunikud, samuti ka sekretär.

554. Lõppvormilise kohtuotsuse mitteallakirjutamine ühe või isegi kahe kohtuliikme poolt nende eemalviibimise või haiguse tõttu või mõnel muul põhjusel ei takista asja edaspidist käiku.

3. jaotis.

Tagaseljaotsused.

555. Kui asjus, milles kohtualuse istungile ilmumine ei ole sunduslik, kohtualune jääb kutse peale kohtusse ilmumata ega saada ka oma kaitsjat, siis arutab kohus asja ja teeb otsuse tagaselja.

556. Tagaseljaotsuse tegemisel kohus arvestab kohtualuse seletusi, mis ta on andnud eeluurimisel.

557. Kohtuotsust ei loeta tagaseljaotsuseks, kui kohtualune või ta kaitsja ilmusid kohtusse pärast asja arutamise algust, kuid enne asja sisu kohta käiva kohturesolutsiooni kuulutamist, ja võisid esineda suuliste seletustega, samuti ka siis, kui nad viibisid asja arutamisel ja lahkusid kohtusaalist enne arutamise lõpetamist.

558. Tagaseljaotsuse ärakiri saadetakse kohtualusele kaaskirjaga hiljemalt kolmandal päeval pärast otsuse valmimist; kaaskirjas märgitakse edasi kaebuse kord ja tähtaeg.

559. Tagaseljaotsuse peale võib edasi kaevata üldises korras, kusjuures kohtualuse edasikaebuse tähtaeg arvatakse temale otsuse ärakirja kätteandmise päevast.

560. Pärast süüdimõistva tagaseljaotsuse ärakirja kättesaamist on kohtualusel õigus seistme päeva jooksul esitada samale kohtule kaja asja uuesti läbivaatamiseks. Kajas peab kohtualune seletama eelmisele asjaarutamisele mitteilmumise põhjused. Kaja esitamisel tuleb järgida § 585—587 ja 590—592 eeskirju.

561. Kui kohus korraldaval istungil, läbi vaadanud kaja, tunnustab mitteilmumise põhjused mõjuvaiks, siis määrab ta asja uuestiarutamiseks aja, millest teatab asjaosalistele ühes mitteilmumise tagajärgede seletamisega, vastasel korral aga jätab kaja tagajärjeta ja tagaseljaotsuse jõusse, millest viivitamata kirjalikult teatab kohtualusele. Kui selle teate kättesaamise ajaks tagaseljaotsuse peale apellatsioonikaebuse esitamise tähtaeg on möödunud või sellest on järele jäänud vähem kui kolm päeva, siis võib kohtualune veel kolme päeva jooksul pärast mainitud teate kättesaamist esitada apellatsioonikaebuse.

562. Esimesel asjaarutamisel ülekuulatud tunnistajaist ja asjatundjaist kutsutakse uuele asjaarutamisele ainult need, kelle ülekuulamise kordamise kohus tunnustab vajalikuks.

563. Kui kohtualune jääb ilmumata ka teistkordsele asjaarutamisele ega esita selle kohta mõjuvaid põhjusi, siis trahvitakse teda rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni ja varem tehtud kohtuotsus jäetakse jõusse kohtu sellekohase määrusega.

564. Kui erasüüdistaja või tsiviilnõudja jääb seadusliku põhjuseta ilmumata kohtualuse kaja põhjal ettevõetud asjaarutamisele, siis ei lükka kohus asjaarutamist edasi ega kohalda ka § 386 ja 387 eeskirju, vaid arvestab nende poolt esimesel asjaarutamisel avaldatud seletusi ja nõudeid.

565. Teistkordsel asjaarutamisel arvestab kohus otsuse tegemisel pooltelt esitatud uusi tõendusi ja uuesti ülekuulatud tunnistajate ning asjatundjate ütlusi, samuti ka esmakordsel asjaarutamisel protokollitud andmeid.

566. Teistkordsel asjaarutamisel tehtud kohtuot-

suse kuulutamisega kaotab tagaseljaotsus jõu. Uue otsusega ei või suurendada tagaseljaotsusega määratud karistust.

567. Kohtualuse mitteilmumise põhjuste mittemõjuvaiks tunnustamise kohta ja kohtualuse trahvimise kohta teistkordsele asjaarutamisele mitteilmumise pärast antud kohtumääruse peale võib kaevata erikaebekorras.

9. jagu.

Kohtuistungi protokoll.

568. Iga kohtuistungil läbivaadatud asja kohta kirjutab sekretär või ta abi eraldi protokolli.

569. Kohtuistungi protokollis märgitakse:

1) istungi aeg ja koht, tähendades ka algamise ja lõpetamise kellaaja;

2) kohtuistungi koosseisust osavõtnud ametlikud isikud;

3) istungil arutamisel olnud süüteoasi;

4) kohtualused ja nende kaitsjad, erasüüdistajad või tsiviilnõudjad ja nende volinikud;

5) istungil ülekuulatud tunnistajad, asjatundjad, samuti ka nende poolt istungil antud ütlused või arvamused;

6) kõik istungil tehtud toimingud nende toimetamise järjekorras;

7) istungil avaldatud märkused ja vastuväited kohtulikkude toimingute kohta ja nende märkuste ja vastuväidete kohta tehtud kohtumäärused.

570. Kohtuistungi protokoll koostatakse nõnda, et sellest oleks näha terve istungi käik ja selle järgi võiks veenduda, et on kinni peetud neist eeskirjadest, mille rikkumine võib põhjustada kohtuotsuse tühistamise.

571. Kohtuistungi protokollile kirjutavad alla kohtunikud ja sekretär.

572. Kaapeid protokollis ei lubata. Paranduste ja juurdekirjutuste kohta tuleb protokolli alla teha õiendused enne allakirjutamist.

573. Protokoll koostatakse hiljemalt samaks ajaks kui kohtuotsus lõppvormis. Pärast seda lubatakse pooltele tutvuda istungi protokolliga, kirjaoskamatuile aga sekretär loeb protokolli ette, kui nad seda paluvad.

574. Poolte suulised avaldused protokolli ebatäpsuse kohta kohtutoimingute või tunnistajate ja asjatundjate ütluste või poolte seletuste kirjelduses kirjutab sekretär või ta abi protokolli alla, kohtunikkude ja sekretäri allkirjade järel, või erilehel, mis protokollile lisandatakse. Protokolli ebatäpsuse kohta võib avaldusi esitada ka kirjalikult, edasikaebuse tähtaja jooksul.

575. Neid avaldusi läbi vaadates teeb kohus endises koosseisus nende tõele vastavuse või mittevastavuse kohta määruse, millele alla kirjutavad kohtunikud ja sekretär.

576. Kohtupidamise seatud vorminõuded ja talitusviisid, mille täitmise kohta kohtuistungi protokollis ei ole sissekandeid või kohtu erimäärusi, loetakse rikutuiks.

10. jagu.

Asjust, milles kohtualune kohtu eest kõrvale hoidub.

577. Juhul, kui ei ole läinud korda teha kindlaks kohtualuse viibimiskohta või kui kohtualune kohtu eest kõrvale hoidub, teeb kohus korralduse tema otsimiseks politsei kaudu; kui see ei anna mingeid tagajärgi, siis kuulutab ta otsimisest Riigi Teatajas või mõnes ajalehes omal valikul, kui ta, arvestades asjaolusid, leiab, et viimane abinõu võib kaasa aidata otsitava isiku viibimiskoha avalikuks tegemiseks.

578. Otsimiskuulutuses tuleb märkida:

1) kohus, kelle nõudel kuulutus avaldatakse;

2) otsitava isiku nimi ja perekonnanimi või hüüdnimi ja ta tunnused, võimaluse korral ka otsitava päevapilt;

3) süütegu, milles otsitavat süüdistatakse;

4) tarbe korral ka kohtu poolt määratud tasusumma ülesandmise eest tabamise puhul.

Peale selle märgitakse veel kuulutuses, et kõik isikud, kellel on teada otsitava isiku asukoht, peavad sellest teatama vastavaile võimudele.

579. Kui kohtul on aga kindlaid andmeid, et kohtualune viibib välisriigis, siis esitab kohus väljanõudmispalve ühes süüdistusaktiga või seda asendava Kohtukoja määruse tõestatud ärakirjaga otseselt Kohtuministrile, muus osas järgides § 178 eeskirja.

5. peatükk.

Edasikaebuste esitamine.

1. jagu.

Edasikaebused ja protestid mittelõplikkude otsuste peale.

1. jaotis.

Apelatsioonikaebuste ja -protestide esitamise kord.

580. Ringkonnakohtu otsuseid ei loeta lõplikkudeks. Kõigi nende otsuste peale kohtualused ja erasüüdistajad võivad esitada apellatsioonikaebusi ja prokuratuuri esindajad — apellatsiooniproteste.

581. Kohtualusel on õigus esitada apellatsioonikaebust ringkonnakohtu otsuse peale kõigi temasse puutuvate osade kohta ja kõigi eksimuste kohta, mis leiduvad asja arutamises või kohtuotsuses.

582. Erasüüdistajal on apellatsioonikaebuse esitamiseks võrdne õigus kohtualusega, kuid ta ei või paluda apellatsioonikaebuses rohkem, kui ta taotles esimese astme kohtus.

Erasüüdistusasjas süüdistaja poolt esitatud apellatsioonikaebusele tuleb juurde lisada kautsjon 20 krooni suuruses summas, mis apellatsioonikaebuse rahuldamise, samuti ka kriminaaljälitamise lõpetamise korral §17 p. 1 ja § 18 toodud põhjusel ja Kriminaalseadustiku § 69 p. 2 tähendatud aegumise tõttu süüdistajale tagasi antakse, kaebuse tagajärjeta jätmise, samuti ka muudel põhjustel kriminaaljälitamise lõpetamise korral aga riigi kasuks läheb. Kui kaebus esitatakse apellatsioonikaebuse viimasel tähtpäeval, võidakse kautsjon maksta ka veel järgmisel tööpäeval. Kautsjoni mittemaksmise korral jäetakse kaebus käiguta. Kautsjoni maksmisest on vabastatud riigi- ja omavalitsusasutised, isikud, kellele on antud vaesuse õigus, ja maksujõuetuks tunnustatud võlgnikud.

583. Prokuratuuri esindaja võib esitada apellatsiooniproteste ainult ringkonnakohtu nende otsuste peale, mis ei ole kooskõlas tema poolt antud arvamustega, ja ainult neis osades, milles ta nõuded esimese astme kohtus on jäetud rahuldamata.

584. Tsiviilnõudjal on õigus esitada apellatsioonikaebust ainult kohtualuse süüdimõistmise korral ja ainult ringkonnakohtu otsuse nende osade kohta, mis puutuvad kahjutasunõudmisse.

585. Alaealiste ja üldse isikute eest, kes ei ole võimelised kasutama oma õigusi, võivad apellatsioonikaebusi esitada nende vanemad, eestkostjad, abikaasad või nende eest hoolitsevad isikud.

586. Apellatsioonikaebust võib esitada ainult kirjalikult, kas isiklikult või selleks volitatud kaitsjate ja volinikkude kaudu.

587. Apellatsioonikaebuses peab olema märgitud: kelle poolt see esitatakse ja esitaja elukoht; kas palutakse muuta tervet otsust või selle üksikuid osasid, kohtuotsusele vastuvaidlemise põhjendused ja see, mida apellatsioonikaebuse esitaja just palub.

588. Apellatsioonikaebused ja -protestid tuleb anda otsuse teinud kohtule hiljemalt kahe nädala jooksul pärast lõppvormilise otsuse valmimise tähtaega.

589. Tähtaja alguseks loetakse lõppvormilise kohtuotsuse valimise päevale järgnev päev. Kui tähtaja viimne päev langeb pühale või puhkepäevale, siis loetakse tähtaja lõpuks sellele järgnev tööpäev.

590. Tähtaega ei loeta möödalastuks, kui apellatsioonikaebus on enne selle tähtaja lõppu antud postile kohtusse saatmiseks.

591. Juhul, kui tähtaeg on mööda lastud mõjuvail põhjusil, võib kohus, kelle otsuse peale edasikaebus antud, tähtaega uuendada.

592. Isikud, kellel on apellatsioonikaebuse esitamise õigus, võivad asjaga tutvuda § 358 ettenähtud korras.

593. Vahi all viibivale kohtualusele teatatakse igast apellatsioonikaebusest ja -protestist, mis tema asjas on esitatud.

594. Ärakirju apellatsioonikaebustest ja -protestidest antakse kohtualusele, tsiviilnõudjale ja erasüüdistajale nende palvel: kohtualusele — tasuta, erasüüdistajale ja tsiviilnõudjale aga — määratud tasu eest.

595. Ühe poole kaebuse või protesti vastu võib teine pool esitada Kohtukojale vastuvaidluse või seletuse kuni asja arutamise päevani.

596. Apellatsioonikaebused ja -protestid kriminaalvastutuse osa kohta peatavad kohtuotsuse täitmise terves ulatuses, kuna nende esitamine tsiviilnõude osa kohta peatab kohtuotsuse täitmise ainult selles osas.

597. Apellatsioonikaebuse esitanud kohtualust, kes on kohtuotsusega mõistetud vangimajja või raskemale karistusele, võib jätta vabadusse ainult kautsjoni või käenduse vastu.

598. Apellatsioonikaebuse või -protesti esitamine kohtuotsuse peale, millega kohtualune on mõistetud õigeks või kriminaaljälitamine on lõpetatud, ei peata kohtumääruse täitmist tõkkeabinõu äramuutmise kohta.

599. Kui kohtuotsuse peale on esitatud apellatsioonikaebus või -protest, siis saadab ringkonnakohus pärast apellatsiooni tähtaja möödumist kogu toimetuse viivitamata Kohtukojale.

2. jaotis.

Apellatsioonikaebuste ja -protestide läbivaatamise kord.

600. Asjade toimetusel Kohtukoda järgib samu eeskirju, mis on maksvad ringkonnakohtu kohta, alljärgnevais paragrahvides toodud eranditega ja täiendustega.

601. Ringkonnakohtu õigeksmõistva, samuti ka § 536 korras tehtud kriminaaljälitamise lõpetamise otsuse peale esitatud prokuratuuri esindaja apellatsiooniprotesti või § 332 teises lõikes tähendatud kõrvalsüüdistaja apellatsioonikaebuse läbivaatamisel vaadatakse Kohtukojas läbi ka ringkonnakohtule õigel ajal esitatud tsiviilnõue, mis ringkonnakohtus jäeti läbi vaatamata süüaluse õigeksmõistmise või kriminaaljälitamise lõpetamise tõttu, kui tsiviilnõudja ei ole vahepeal palunud Kohtukoda jätta see läbi vaatamata.

Sääraselt toimib Kohtukoda ka juhul, kui Riigikohus tühistab prokuratuuri esindaja kassatsioonikaebuse põhjal Kohtukoja õigeksmõistva või kriminaaljälitamise lõpetamise otsuse ning annab asja tagasi Kohukojale uuesti arutamiseks.

602. Asja arutamise päevast Kohtukojas saadetakse aktis märgitud viibimiskohta teade kohtualusele, tsiviilnõudjale ja erasüüdistajale, kes võivad ilmuda asja arutamisele isiklikult või enda asemel saata volinikke. Nende mitteilmumine ei takista asja arutamist ega otsustamist, ka siis mitte, kui neid aktis märgitud viibimiskohas ei ole leitud.

603. Kohtukojal on õigus kutsuda omal algatusel tunnistajaid ja asjatundjaid Kohtukotta täiendavaks ülekuulamiseks, kui ta peab selle tarvilikuks. Samuti võib Kohtukoda kohtualuse ilmumise teha sunduslikuks ja kutsuda neid tunnistajaid, kes jäid ilmumata ringkonnakohtusse.

Poolte palved tunnistajate ja asjatundjate uuestikutsumise kohta tuleb rahuldada ainult siis, kui ring-

konnakohus on palve jätnud ebaõigelt tagajärjeta või kui tunnistaja või asjatundja on kutse peale jäänud ringkonnakohtusse ilmumata või kui Kohtukoda, arvestades palve põhjendusi, leiab, et ringkonnakohtu poolt ülekuulatud tunnistaja või asjatundja uuesti ülekuulamine on olulise tähtsusega.

604. Kohtukoja kriminaalosakonna esimees teeb asja ettekandmise ülesandeks ühele Kohtukoja liikmele ja määrab päeva asja arutamiseks.

605. Arutamisele määratud asjade kohta pannakse kohtuistungi päevaks nimekiri Kohtukoja eesruumi.

606. Apellatsioonikaebuste või -protestide peale vastulausete mitteesitamine ei takista asja arutamist ega otsustamist.

607. Asja kannab ette Kohtukoja liige suuliselt, sellujuures lugedes sõnasõnalt ette ainult nende toimingute protokollid ja dokumendid, millel on asja kohta olulist tähtsust.

608. Asja ettekandmisel tuleb avaldada:

1) asja sisu olulised osad;

2) ringkonnakohtu otsus;

3) apellatsioonikaebus või -protest, samuti ka vastaspoole vastulaused, kui neid on esitatud.

609. Asjaarutamisele mitteilmunud kohtualuse, tsiviilnõudja või erasüüdistaja apellatsioonikaebus tuleb ette lugeda täielikult.

610. Vaidlused ja asja arutamine ei või kõrvale kalduda apellatsioonikaebuse või -protesti piirest.

611. Kohtukoda kas kinnitab oma otsusega ringkonnakohtu otsuse või teeb uue otsuse apellatsioonikaebuse piires.

Sõltumata poolte avaldustest peab Kohtukoda ennistama rikutud asialluvuse, kui asi allub kõrgemale kohtule või kaitseväekohtule, ja kõrvaldama eksliku seadusekohaldamise, kui kohtualusele on mõistetud karistus teo eest, mis ei ole seadusega karistuse ähnvardusel keelatud, või temale on määratud karistus, mis ei ole seaduses ette nähtud selle süüteo eest, või kui on tehtud viga viites seadusele süüteo määramisel. Kuid kohtualusele karistust suurendada või seda määrata kohtualusele, kes on esimese astme kohtu poolt õigeks mõistetud, võib ainult juhul, kui seda on palunud süüdistaja apellatsiooniprotestis või -kaebuses.

Teise lõike eeskiri kohaldatakse ka nende sama süüteo osaliste kohta, kes ei ole edasi kaevanud, kui selle eeskirja alused käivad ka nende suhtes tehtud otsuse kohta.

612. Kohtukoja otsuses märgitakse täpselt, missugustel alustel Kohtukoda kinnitab või muudab täielikult või osaliselt ringkonnakohtu otsuse ja millega ta asendab muudetud otsuse.

2. jagu.

Erikaebused ja -protestid.

1. jaotis.

Erikaebuste ja -protestide esitamise kord.

613. Eraldi apellatsioonikaebustest ja -protestidest võidakse esitada enne otsuse tegemist erikaebusi ja -proteste järgmiste küsimuste kohta:

1) tõkkeabinõude määramise kohta;

2) kahjutasunõude mittevastuvõtmise ja selle kindlustamise kohta.

Peale eelmistes punktides tähendatud juhtude võib prokuratuuri esindaja esitada eriproteste ringkonnakohtu määruste peale, millega viimane muudab alluvust või lõpetab kriminaaljälitamise § 336 korras.

614. Peale selle võib esitada erikaebusi määruste peale, millega trahvitakse kohtusse mitteilmumise pärast tunnistajaid, asjatundjaid ja teisi isikuid, samuti ka apellatsiooni- ja kassatsioonikaebuste mittevastuvõtmise ning tähtaja mitteennistamise ja kohtuotsuse ebaõige täitmise peale.

615. Erikaebused ja -protestid kohtu või ettekandja-kohtuliikme määruste peale antakse samale kohtule kahe nädala jooksul pärast määruse kuulutamist või selle täitmist, kui määrus ei olnud kuulutatud.

616. Viivituse peale asjaajamises ja ebaõige vahistamise peale võib esitada erikaebusi kogu asjatoimetuse kestel.

617. Määruse peale erikaebuse või -protesti esitamine ei takista määruse täitmist, välja arvatud juhud, kui kohus, kes määruse teinud, või kohus, kellele erikaebus esitatud, tunnustavad selle tarvilikuks.

618. Erikaebused kassatsioonikaebuse mittevastuvõtmise ja kassatsioonikaebuse tähtaja mitteuuendamise peale antakse Kohtukojale edasisaatmiseks Riigikohtu kriminaalosakonnale.

2. jaotis.

Erikaebuste ja -protestide läbivaatamise kord.

619. Erikaebused ja -protestid lahendatakse Kohtukoja korraldaval istungil viivitamata pärast nende kättesaamist.

620. Kaebajail lubatakse esineda suuliste seletustega, kui nad on ise ilmunud, kuid kohus võib neid ka kutsuda, kui ta selle vajalikuks tunnustab.

621. Erikaebuste ja -protestide läbivaatamisel piirdub Kohtukoda ainult neis käsitletud küsimuste lahendamisega võtmata seisukohta asja sisu kohta. Kaebuse kohta tehtud määrus teatatakse kaebajale.

622. Pärast erikaebuse või -protesti lahendamist Kohtukoja poolt peab ringkonnakohus edaspidises asjatoimetuses arvestama Kohtukoja määrust, välja arvatud juht, kui avastub uusi asjaolusid, mis muudavad või tühiseks teevad Kohtukoja korralduse. Niisugusel juhul ringkonnakohtus, arvestamata edaspidises asjatoimetuses Kohtukoja korraldusi, peab sellest viimasele teatama.

623. Määruses, millega ära muudetakse apellatsiooni- või kassatsioonikaebuse või -protesti mittevastuvõtmine, määratakse uueks kaebuse või protesti esitamise tähtajaks mitte vähem kui üks ja mitte rohkem kui kaks nädalat, arvates Kohtukoja või Riigikohtu määruse kuulutamisest.

624. Apellatsiooni- või kassatsioonikaebus või -protest, mis on tagasi saadetud ebaõigelt, võidakse esitada teiskordselt samal kujul, olgugi et sellele kohtu poolt on kirjutatud märkus selle mittevastuvõtmise kohta.

3. jagu.

Edasikaebused ja protestid lõplikkude otsuste peale.

1. jaotis.

Kassatsioonikaebuste ja -protestide esitamise kord.

625. Kohtukoja kui teise astme kohtu otsused loetakse lõplikkudeks. Seesuguste otsuste peale võib esitada ainult kassatsioonikaebusi ja -proteste.

626. Samad isikud, kellel on õigus esitada apellatsioonikaebusi või -proteste, võivad esitada ka

kassatsioonikaebusi või -proteste, nende kitsendustega, mis on toodud alljärgnevais paragrahvides.

627. Kes ei ole esitanud apellatsioonikaebust või -protesti ringkonnakohtu otsuse peale, see ei või ka esitada kassatsioonikaebust või -protesti Kohtukoja otsuse peale, millega on kinnitatud ringkonnakohtu otsus .

628. Kohtukoja otsuse peale, millega on muudetud ringkonnakohtu otsus, võivad pooled edasi kaevata kassatsioonikorras, ka sel juhul, kui nad ei olnud esitanud edasikaebust apellatsioonikorras.

629. Tsiviilnõudja võib esitada kassatsioonikaebuse ainult kohtualust süüdimõistva otsuse korral.

630. Kohtualune, tsiviilnõudja ja erasüüdistaja võivad paluda otsuse tühistamist kassatsioonikorras ainult nende eeskirjade rikkumise pärast, mis on nähtud ette nende endi õiguste, mitte aga vastaspoole õiguste kaitseks.

631. Kassatsioonikaebused ja -protestid esitatakse samal tähtajal ja samade eeskirjade järgi, mis on maksvad apellatsioonikaebuste ja protestide esitamise kohta, järgmiste eranditega:

1) Kaebusele lisandatakse 50 krooni kautsjonit, milleta kaebust vastu ei võeta. Kui kaebus esitatakse kassatsioonikaebuse esitamise viimasel tähtpäeval, siis võidakse maksta kautsjonit ka veel järgmisel tööpäeval. Kaebuse tagajärjeta jätmise korral läheb kautsjon riigi kasuks; kaebuse rahuldamise korral aga antakse kautsjon kaebajale tagasi. Katsjoni maksmisest on vabastatud riigi- ja omavalitsusasutised, vahi all olevad kohtualused, isikud, kellele on antud vaesusõigus, ja maksujõuetuks tunnustatud võlgnikud.

2) Kohtualune, kes on esitanud kassatsioonikaebuse Kohtukoja lõpliku otsuse peale, millega ta on mõistetud kinnipidamiskaristusele, võidakse jätta vabadusse ainult kautsjoni vastu.

3) Kohtukoja lõpliku otsuse peale kassatsioonikaebuse esitamine ei peata otsuse täitmist arestiga asendamata tasuraha ja kahjutasusummade sissenõudmise osas, kui need summad hoitakse alal vastava kohtu deposiidis kuni kassatsioonikaebuse lõpliku otsustamiseni.

632. Vastulausete esitamisel kassatsioonikaebuste ja -protestide vastu Riigikohtu kriminaalosakonnale ja edasikaevatud otsuse täitmisel tuleb järgida § 595, 596 ja 598 ettenähtud korda.

2. jaotis.

Lõplikkude otsuste tühistamise ajendid.

633. Kassatsioonikaebusi ja -proteste lõplikkude otsuste peale võib esitada järgmistel juhtudel:

1) kui süüteo või karistuse määramist on ilmselt rikutud seaduse otsest mõtet või seadust ekslikult tõlgitsetud;

2) kui on rikutud kohtupidamise korda või vorminõudeid niivõrd oluliselt, et selle rikkumise tagajärjel ei või otsus omada kohtuotsuse jõudu;

3) kui on rikkutud seadusjärgset kohtualluvust või kohtu võimkonna piire.

634. Süüteo ja karistuse määramisel seaduseviites tehtud viga ei või olla otsuse tühistamise ajendiks, kui karistus on määratud neis piires, mis süüksarvatud teo eest on seaduses ette nähtud, kuigi mitte selles seaduses, millele viide tehtud.

635. Karistuste koostamise otsuses seaduse ebaõige kohaldamine kergemale süüteole ei või olla koostusotsuse tühistamise ajendiks, kui see ei võinud mõjutada koostusotsusega määratud karistuse suurust.

3. jaotis.

Kassatsioonikaebuste ja -protestide läbivaatamise kord.

636. Saanud kaebuse või protesti, Riigikohtu kriminaalosakonna esimees määrab asja ettekandmise päeva.

637. Kõik Riigikohtu kriminaalosakonnale esitatud kassatsioonikaebused ja -protestid kohtute lõplikkude otsuste peale vaadatakse esialgu läbi osakonna korraldaval istungil selleks, et kõrvaldada läbivaatamiselt need kaebused ja protestid, mille esitamisel ei ole kinni peetud seadusega määratud vorminõudeist või milles ei ole toodud mingeid põhjendusi kohtuotsuse tühistamiseks.

638. Korraldaval istungil vastuvõetud resolutsioon viiakse täide, ilma et selle kohta koostataks põhistust.

639. Asja arutamisele Riigikohtu kriminaalosakonnas ei kutsuta kedagi pooltest, kuid kellelegi neist ei ole keelatud asja arutamisele ilmuda.

640. Asja kannab avalikul istungil suuliselt ette osakonna esimehe määramisel üks riigikohtunik. Sel-

lejuures loeb ettekandja sõnasõnalt ette need aktid või dokumendid, millel on olulist tähtsust.

641. Asja ettekandmisel avaldatakse:

1) asjaolud, mis on ühenduses kaebuse või protesti sisuga;

2) kohtuotsus, mille peale kaebus või protest on esitatud;

3) põhjused, mille alusel taotletakse otsuse tühistamist;

4) asja kohta käivad seadused;

5) näidislikud otsused, mis Riigikohus on varem teinud samaliigilistes asjades.

642. Pärast asja ettekandmist lubab eesistuja kohtusse ilmunud pooltel esineda seletustega oma õiguste kaitseks.

643. Pärast poolte seletusi annab Riigikohtu prokurör pooltelt ettetoodud otsuse tühistamise ajendite kohta oma arvamuse, kuid selle järel kuulub viimase sõna õigus alati kohtualusele või ta volinikule.

644. Kuulanud poolte seletused ja prokuröri arvamuse, ettekandja riigikohtunik esitab otsustamisele kuuluvate küsimuste kava. Lihtsates asjades küsimuste kava ei esitata.

645. Riigikohtu prokuratuuri esindaja ja pooled võivad viidata küsimustele, mida ettekandja kohtunik oma küsimuskavas pole esitanud.

646. Lõplikult seab küsimused Riigikohus ja eesistuja kuulutab need.

647. Seatud küsimuste arutamise ja otsustamise korra kohta on maksvad § 530 ja 532—535 eeskirjad.

648. Riigikohtu kriminaalosakonna istungil tehtud resolutsiooni kirjutab eesistuja või tema ülesandel ettekandja või üks kohtuistungist osavõtnud riigikohtunik. Neis asjus, milles Riigikohus ei pea tarviliku ks kõigi otsuse aluseks võetud kaalutluste ülesmärkimist, otsust lõppvormis ei koostata, vaid Riigikohtu käsk niisugustes asjades saadetakse välja tehtud resolutsiooni põhjal. Sel juhul tuleb resolutsioonis märkida:

1) millal resolutsioon tehtud;

2) kes kaebuse või protesti esitanud;

3) asja nimetus;

4) seadused ja Riigikohtu varemad otsused, mida on arvestatud;

5) resolutsiooni sisu.

Määrused ja otsused lõppvormis koostab ettekandja riigikohtunik.

649. Riigikohtu otsuse kuulutab kriminaalosakonna esimees avalikul istungil.

650. Riigikohtu otsuse peale edasikaebust ei ole.

651. Asi, milles Riigikohus on otsuse tühistanud, saadetakse tagasi samale kohtule, kelle otsus tühistati, või teisele võrdsele kohtule uuestiarutamiseks alates sellest toimingust, mis oli otsuse tühistamise ajendiks.

652. Kui asi on tagasi saadetud samale kohtule, kelle otsus tühistati, siis otsustatakse ta uuesti selle kohtu poolt, kuid teises koosseisus.

653. Kohus, kes on Riigikohtult asja tagasi saanud uuestiotsustamiseks, on kohustatud seaduse otsese mõtte tõlgitsemisel alistuma Riigikohtu seletustele. Kohtuotsuse peale ses osas, mis on tehtud Riigikohtu seletustele vastavalt, edasikaebust ei ole; kuid see ei kõrvalda edasikaebamise õigust juhul, kui kohus teeb uusi vigu või kordab vigu, mis olid esimese otsuse tühistamise ajendiks.

654. Uuel asjaarutamisel ei või kohtualusele tühistatud otsusega määratud karistust suurendada, kui tühistamine ei ole järgnenud prokuratuuri esindaja protestile või erasüüdistaja edasikaebusele. See eeskiri ei ole maksev juhul, kui uuel asjaarutamisel avalikuks tuleb uusi asjaolusid, mis muudavad süüdistuse sisu.

655. Riigikohtu poolt jõusse jäetud kohtuotsus saadetakse tagasi täitmiseks sellele kohtule, kelle poolt see on tehtud.

656. Kõik Riigikohtu otsused ja määrused, milles seletatakse seaduste otsest mõtet, kuulutatakse avalikult välja juhtnööriks seaduste ühtlaseks tõlgitsemiseks ja kohaldamiseks.

4. jagu.

Kriminaalasjade uuendamine.

657. Prokuratuuri esindajate esitused või süüdimõistetute eneste või nende abikaasade või sugulaste või hõimlaste palved seaduslikkudel põhjustel niisuguste asjade uuendamiseks, mille kohta otsused on astunud seadusjõusse, esitatakse Riigikohtu kriminaalosakonnale.

658. Asja uuendamise seaduslikkudeks põhjusteks loetakse:

1) mitme seadusjõusse astunud kohtuotsusega mitme isiku süüdimõistmine ühes ning samas ja sellejuures niisuguses süüteos, mille kordasaatmine ühe

süüdimõistetu poolt kõrvaldab selle kordasaatmise võimaluse teise poolt;

2) kellegi süüdimõistmine inimese surmamises, kes hiljem leitakse elavana, või mõnes muus süüteos, mis ei ole toimunud, ja üldse kohtule varem mitte teada olnud uute asjaolude avastumine, mis tõendavad kohtualuse süütust või millest selgub, et kohtuvea tõttu on määratud raskem karistus, kui seaduses on ette nähtud teo eest, mis kohtualune tõeliselt korda saatnud;

3) nende dokumentide võltsimise avastumine või nende tunnistuste valeks osutumine, millistele kohtuotsus on rajatud;

4) kohtu poolt tõendatud kohtunikkude omakasu või muud isiklikud huvid selles asjas, mille uuendamise kohta on esitatud palve või ettekanne.

659. Asja uuendamise taotlemine, mis on rajatud kellegi süüdistamisele süüteos, kuulub rahuldamisele ainult pärast süüdistatava süüdimõistmist seadusjõusse astunud kohtuotsusega; kui aga kriminaaljälitamist tema vastu ei saa alata või see kuulub lõpetamisele, siis on asja uuendamine lubatav ainult siis, kui süütõenduste puudulikkus ei ole takistuseks asja kohtulikule arutamisele.

660. Asja uuendamise põhjusena palveis või prokuratuuri esindajate esitistes toodud andmete kontrollimiseks võib Riigikohus vajaduse korral teha kohtuuurijale ülesandeks üksikute eeluurimistoimingute toimetamise.

661. Asja uuendamise esitise lahendab Riigikohtu kriminaalosakond korras, mis on määratud kassatsioonikaebuste ja -protestide läbivaatamiseks.

662. Riigikohus, tunnustades asja uuendamise palve rahuldusväärseks, tühistab kohtu endise otsuse kas täiel määral või osaliselt ja, otsustades asja uuendada, saadab selle tagasi kohtule alluvuse järgi.

663. Asja uuendamise korral katkestatakse tühistatud kohtuotsusega määratud karistuse täitmine või täitmisele pööramine viivitamata ja vajaduse korral võetakse süüaluse vastu tarvitusele kuni asja uuesti-otsustamiseni üks § 210 ja 211 ettenähtud tõkkeabinõudest.

664. Kohus, kes asja uuesti läbi vaatab, arutab seda algusest peale ja teeb uue otsuse.

665. Kui eelmise otsusega süüdimõistetu on surnud või vaimuhaige, siis kaitseb uuendatud asja arutamisel tema õigust tema sugulaste poolt volitatud või kohtu poolt määratud kaitsja.

666. Uuendatud asjades tehtud otsuste peale võib esitada kaebusi ja proteste üldkorras.

6. peatükk.

Kohtuotsuse täitmine.

1. jagu.

Kohtuotsuste seadusjõusse astumine.

667. Pärast kohturesolutsiooni või -otsuse kuulutamist ei või kohus ise seda tühistada ega muuta. Erimäärusi võib kohus ise vajaduse korral tühistada ja muuta vastavalt muutunud asjaoludele.

668. Kohtuotsus astub seadusjõusse:

1) kui määratud tähtajaks mittelõpliku otsuse peale ei ole apellatsioonikorras esitatud prokuratuuri esindaja poolt protesti ega kohtualuse, tsiviilnõudja või erasüüdistaja poolt kaebust ega kohtualuse poolt kaja tagaseljaotsuse peale;

2) kui määratud tähtajaks lõpliku otsuse peale ei ole kassatsioonikorras prokuratuuri esindaja esitanud protesti ega kohtualune, tsiviilnõudja või erasüüdistaja — kaebust;

3) kui kassatsioonikorras esitatud prokuröri protest või kohtualuse, tsiviilnõudja või erasüüdistaja kaebused on jäetud tagajärjeta.

669. Otsus astub seadusjõusse kas terves ulatuses või üksikuis osades.

670. Kui mitme kohtualuse kohta tehtud otsuse peale on edasi kaevatud või protest antud ainult mõne kohtualuse suhtes, siis astub kohtuotsus kõigi teiste kohtualuste suhtes seadusjõusse edasikaebamise tähtaja möödumisel.

671. Kohtuotsus, mille peale on esitatud edasikaebus ainult tsiviilnõude suhtes, astub seadusjõusse kõigis teistes osades, mis ei puutu sellesse nõudesse.

2. jagu.

Mitmesuguste võimude ülesanded kohtuotsuste täitmisel.

672. Kõigi otsuste täitmiseks vajaliste korralduste tegemine, millised ei kuulu kohtu otseste toimingute

hulka, on prokuröri kohuseks, kellele selleks saadetakse lõppvormilise kohtuotsuse ärakiri.

673. Kohtuotsuse täitmiseks teeb prokurör korraldused vastavaile võimudele ja valvab selle järele, et need täidetaks täpselt ning viivitamata.

674. Samal ajal kohtuotsuste täitmisele pööramisega saadab prokurör kohtuotsusest ärakirjad teadmiseks:

1) riigi- või omavalitsusteenijate suhtes vastavalt nende ülemusele või järelevalveasutisele;

2) õpilaste ja üliõpilaste suhtes vastava kooli juhatajale või ülikooli valitsusele;

3) tegevas kaitseväeteenistuses olevate isikute suhtes vastava kaitseväeosa ülemale;

4) tervishoiu personaali hulka kuuluvate isikute suhtes Tervishoiu- ja hoolekandevalitsusele;

5) välismaalaste suhtes, kes on säärase välisriigi kodanikud, kellele lepingu järgi tuleb teatada tema kodanikkude karistamisest, Kohtuministrile.

675. Toimingud kohtuotsuse täitmiseks, mis nõuavad politseivõimu korraldust, nagu kinnipidamiskaristusele mõistetu toimetamine vangistusasutisse, rahatrahvi ja tasuraha sissenõudmine jne., pannakse kohalikule politseile.

676. Politseinik, kelle peale on pandud rahatrahvi või tasuraha sissenõudmine, toimetab süüdimõistetu sel juhul, kui viimane ei maksa rahatrahvi või arestiga asendatavat tasuraha täiel määral või pikenduse või jaotuse korral vastavat osa kohtuotsuses tähendatud asekaristuse täitmiseks vangistusasutisse.

677. Kui rahatrahviga või arestiga asendatava tasurahaga karistatu tasub rahatrahvi või tasuraha ainult osaliselt, kui osade kaupa tasumine ei ole kohtuotsuses ette nähtud, siis esitab politsei selle kohta andmed viivitamata prokurörile kanda jääva asekaristuse arvutamiseks.

678. Kohtuotsused, millega riigi- või omavalitsusteenijale on määratud karistus, mille tagajärjeks on riigi- või omavalitsusteenistuse õiguste kaotamine, saadetakse ärakirjas vastavalt riigi- või omavalitsusteenija ülemusele või järelevalveasutisele, kes on kohustatud viivitamata tegema korralduse tema tagandamiseks teenistusest ja sellest teatama prokurörile, kelle poolt kohtuotsus täitmiseks saadetud.

679. Tegelikus kaitseväeteenistuses oleva isiku kohta tehtud kohtuotsuse saadab ringkonnakohtu prokurör teadmiseks ja, kui sellele isikule on määratud

kaitseväeline karistus, siis ka täitmiseks kaitseväe ülemusele, kellele tuleb teatada ka kaitseväelase õigeksmõistmisest.

680. Kohtuotsusega väljamõistetud kahjutasusummade sissenõudmist toimetatakse Tsiviilkohtupidamise seadustikus ettenähtud korras.

681. Täitjad peavad täpselt järgima kohtuotsust ja täitma sellega kooskõlas olevaid prokuröri nõudeid. Prokuröri kaudu tuleb kohtule lahendamiseks esitada ka kõik raskused või kahtlused, mis tekivad otsuse täitmisel.

682. Eelmises (681) paragrahvis nimetatud takistused või kahtlused otsuse teinud kohus lahendab korraldaval istungil, kuid vajalikud lisaotsused teeb kohtulikul istungil. Kui kohtualuse istungile toimetamine on seotud raskustega, siis tehakse lisaotsus tagaselja ja sellest saadetakse ärakiri kohtualusele teadmiseks.

683. Kellegi süüdimõistmine valenime all kohtu vea või kohtualuse enese valeseletuse tõttu tuleb parandada lisakohtuotsusega.

684. Kui kaitseväelaste kohta tehtud kohtuotsuse täitmisel süütegude eest, mis nende poolt on korda saadetud enne kaitseväeteenistusse astumist, selgub, et Kriminaalseadustiku järgi määratud karistused ei ole ümber arvutatud kaitseväelisteks karistusteks või see ümberarvutus on tehtud ebaõigelt, siis teatab kaitseväeülemus sellest otsuse teinud kohtule, kes kõrvaldab eeltähendatud puuduse või eksimuse lisaotsusega, mis kohtu poolt täitmisele pööratakse pärast seadusjõusse astumist.

685. Kohtuotsuse täideviimisest teatab prokurör kohtule.

3. jagu.

Kohtuotsuste täitmise kord.

1. jaotis.

Üldine kohtuotsuste täitmise kord.

686. Kohtuotsus pööratakse täitmisele viivitamata pärast selle seadusjõusse astumist.

687. Kohtualuse õigeksmõistmise, kriminaaljälitamise lõpetamise ja karistuse kandmisest tingimisi vabastamise korral muudetakse ära ühel ajal kohturesolutsiooni kuulutamisega kohtualuse vastu tarvitusele võetud tõkkeabinõu.

688. Kohtuotsuse täitmise edasilükkamine võib toimuda ainult järgmistel juhtudel:

1) süüdimõistetu haiguse korral, mis on takistuseks kinnipidamiskaristuse täitmisele, lükatakse täitmine edasi ta paranemiseni;

2) karistuse täitmine rasedate või vastsünnitanud naiste suhtes lükatakse edasi kuni 1½ kuu möödumiseni pärast sünnitamist;

3) kui on vaja kohtuotsusega määratud karistus ümber arvutada teiseks vastavaks karistuseks, siis lükatakse kohtuotsuse täitmine edasi selle ümberarvutamise teostamiseni;

4) kui süüdimõistetut süüdistatakse veel teises süüteos, mille eest seadus näeb ette raskema karistuse, kui talle on juba kohtuotsusega määratud, siis lükatakse karistuse täitmine edasi;

5) kui süüdimõistetu ennast varjab, siis lükatakse kinnipidamiskaristuse täitmine edasi kuni tema tabamiseni, kuid asekaristuseta tasuraha nõutakse viivitamata sisse tema varast;

6) eriti mõjuvail perekondlikel, majanduslikel või muil sarnaseil põhjusil võidakse vangimija- ja arestikaristuse täitmine edasi lükata kuni nende põhjuste möödumiseni.

689. Kui süüdimõistetu juures tuleb ilmsiks vaimuhaiguse tunnuseid pärast otsuse täitmist, kuid enne kinnipidamiskaristuse kandmise lõppu, siis toimetab süüdimõistetu vaimlise seisukorra läbivaatamist § 312—316 eeskirjade järgi see ringkonnakohus, kelle rinkonnas süüdimõistetu asub.

690. Kui kohus pärast süüdimõistetu vaimlise seisukorra läbivaatamist tunnustab, et süüdimõistetu on läbivaatuse ajal Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes tähendatud seisukorras, siis peatab ta kinnipidamiskaristuse täitmise kuni süüdimõistetu paranemiseni.

Kohtu poolt peatatud kinnipidamiskaristuse täitmist võib jätkata ainult pärast seda, kui ringkonnakohus prokuröri esitise põhjal on süüdimõistetu § 312—316 korras uuesti läbi vaadanud ja terveks tunnustanud.

691. Kinnipidamiskaristusele mõistetu toimetatakse vastavasse vangistusasutisse. Vangistusasutise direktorile saadetakse ärakiri lõppvormilisest kohtuotsusest.

692. Pärast kohtuotsuse seadusjõusse astumist vahi all oldud aeg arvatakse kinnipidamiskaristusele mõistetu karistusaja hulka. Kui kohtualune otsuse

peale edasi ei ole kaevanud või kaebas edasi ning selle tagajärjel temale vähendati karistusi või tühistati otsus kassatsioonikorras, siis arvatakse kohtuotsusega määratud karistusaja hulka ka pärast kohturesolutsiooni kuulutamist vahi all oldud aeg. Isikuile, kelle suhtes tõkkeabinõuna ei ole kohaldatud vahi all pidamist, arvatakse karistusaega sellest momendist, mil nad karistuse täitmiseks vahi alla võeti. Enne karistusaja lõppu vahialt põgenenuile redus olemise aega karistusaja hulka ei arvata.

Tähtaegsele kinnipidamiskaristusele mõistetuile arvatakse karistusaja hulka ka see aeg, mis pärast nende kinnivõtmist kuulub nende saatmiseks vangistusasutisse või nende ümberpaigutamiseks ühest vangistusasutisest teise.

2. jaotis.

Surmanuhtluse täitmine.

693. Surmanuhtlus viiakse täide prokuröri korraldusel ja valvel mitteavalikult ühes neist vangistusasutistest, kus on sellekohased ruumid ja abinõud.

Otsuse täitmist ja ettevalmistusi selleks juhatab tegelikult vangistusasutise direktor.

Mürgistusvahendi koosseisu ja kaalu määrab tervishoiu- ja hoolekandevalitsus.

694. Kui surmamõistetut kinni peetakse vangistusasutises, kus sisseseadet surmanuhtluse täitmiseks ei ole, siis viiakse ta üle prokuröri korraldusel lähemasse vangistusasutisse, kus vastav sisseseade olemas.

695. Surmanuhtlus viiakse täide mitte varem kui 24 tundi ja mitte hiljem kui 48 tundi pärast seda, kui prokuröri vastav kirjalik korraldus vangistusasutises saadud.

696. Kui surmanuhtluse täitmiseks tekib takistusi, teatab vangistusasutise direktor neist viivitamata prokurörile, oodates ära neile järgnevad korraldused.

697. Surmanuhtluse täitmise ettevalmistuse ajal on surmamõistetul õigus üksikkambris kokku saada oma abikaasaga, ülenevate ja alanevate sugulastega, vendadega ja õdedega, oma usutunnistuse vaimulikuga ja oma kaitsjaga, samuti ka notariga selle teenistuskohustesse kuuluvate toimingute tegemiseks. Kui surmamõistetu ja nimetatud isikud soovivad, teostub kokkusaamine valve juuresolekuta.

Kokkusaamine lõpetatakse vangistusasutise direktori korraldusel hiljemalt üks tund enne ettevalmistusaja lõppu.

698. Surmanuhtluse täitmise täpse tähtaja teatab vangistusasutise direktor prokurörile, kelle korraldusel vastav otsus täide saadetakse.

Nimetatud ajaks ilmub vangistusasutisse prokuratuuri esindaja ühes oma sekretäriga.

699. Surmanuhtluse täitmise juures viibivad ka vangistusasutise arst ja vangistusasutise direktori määramisel tarvilik arv valvureid.

Surmanuhtluse täitmise juurde kutsutakse surmamõistetu soovil ka tema usutunnistuse vaimulik, kuid selle mitteilmumine ei takista surmanuhtluse täitmist.

700. Surmanuhtluse teostavad eriti selleks palgatud isikud, kelle nimed hoitakse täielikus saladuses ja kelle vaevatasu väljamaksmine tõestatakse sellekohase aktiga tasu saajalt allkirja võtmata.

701. Pärast surmamõistetu toomist surmamisruumi avaldab prokuratuuri esindaja temale seadusjõusse astunud kohtuotsuse, milles temale surmanuhtlus määratud, vastavail juhtudel ka armuandmispalve tagajärjeta jätmise, ja küsib temalt, kas ta soovib, et surmanuhtlus täide saadetakse mürgistamise teel. Selle järel teeb prokuratuuri esindaja korralduse vangistusasutise direktorile surmanuhtluse täitmiseks. Viimase korraldusel annab surmanuhtluse teostaja surmamõistetule tarvitada mürgistusvahendi, kui ta on soovinud surmanuhtluse täidesaatmist mürgistamise teel.

Kui surmamõistetu viie minuti jooksul ei ole mürgistamisega lõpetanud oma elu, teostatakse surmanuhtlus poomise teel.

702. Pärast surmanuhtluse täitmist tõestab vangistusasutise arst suusõnaliselt surma saabumist, mille järele prokuratuuri esindaja koostab surmanuhtluse täitmise kohta akti, millele peale prokuratuuri esindaja alla kirjutavad vangistusasutise direktor, vangistusasutise arst ja prokuröri sekretär.

703. Surmatu laip maetakse vangistusasutise direktori korraldusel või saadetakse ülikoolile teaduslikuks otstarbeks.

4. jagu.

Ennetähtaegne õiguste tagasi andmine.

704. Ennetähtaegse õiguste tagasiandmise, mis on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 21 teises lõikes,

lahendab see ringkonnakohus, kelle ringkonnas palve esitaja elab.

705. Palved ennetähtaegseks õiguste tagasisaamiseks esitatakse vastava ringkonnakohtu prokurörile.

706. Saanud palve, prokurör kogub andmeid:

1) kohtuotsuse kohta, mille põhjal õigused on kaotatud;

2) tähtaja kohta, mille möödumisel võib Kriminaalseadustiku § 21 teise lõike põhjal õigusi tagasi anda;

3) paluja eluviiside kohta karistuse kandmise ajal ja pärast karistuse kandmist, samuti ka ta hilisemate karistuste kohta.

707. Palve ühes kogutud andmetega ja oma arvamusega esitab prokurör ringkonnakohtule otsustamiseks.

708. Palve ennetähtaegseks õiguste tagasisaamiseks otsustab ringkonnakohus korraldaval istungil, ära kuulanud paluja või ta voliniku seletused ja prokuratuuri esindaja arvamuse. Paluja ja ta volinik kutsutakse selleks kohtusse, nende mitteilmumine ei takista aga asja otsustamist.

709. Kui kogutud andmed on niivõrd puudulikud, et ei ole võimalik asja otsustada, siis võib ringkonnakohus ise otseselt nõuda täiendavaid andmeid või nõutada neid prokuröri kaudu.

710. Ringkonnakohtu määruse peale ennetähtaegse õiguse tagasiandmise asjas on palujal või ta volinikul, samuti ka prokuratuuri esindajal õigus edasi kaevata Kohtukojale erikaebuse korras.

Mainitud edasikaebused vaatab Kohtukoda läbi korraldaval istungil, järgides § 708 eeskirju.

711. Ärakiri kohtumäärusest, millega õigused enne tähtaega tagasi antakse, saadetakse sellele kohtule, kelle otsusega õigused olid võetud.

712. Juhul, kui õiguste tagasisaamiseks esitatud palve on kohtu poolt jäetud tagajärjeta, ei või seda palvet korrata enne üheaastase tähtaja möödumist, arvates kohtumääruse tegemise päevast.

713. Kriminaalseadustiku § 21 esimeses lõikes ettenähtud tähtaegade möödumise kohta annab süüdimõistetule ja ametivõimudele nende sellekohasel palvel tõestusi see prokurör, kelle poolt kohtuotsus täideti.

5. jagu.

Kohtukulud.

714. Kõik kulud kriminaalasjus tasutakse esialgu riigisummadest. Kohtuotsuste täitmisel nõutakse

järgnevais paragrahvides tähendatud kulud sisse neilt isikuilt, kellele need kohtuotsusega on pandud, kõik muud aga võetakse lõplikult riigi kanda.

715. Kohtukulude maksmisele mõistetult nõutakse sisse:

1) sõidu- ja päevarahad uurimist toimetanud isikuile;

2) tasu asjatundjaile, tõlkidele, tunnistajaile ja teistele isikuile järgnevais paragrahvides tähendatud juhtudel ja määral;

3) kulud, mis on tehtud asitõendite hoidmiseks ja saatmiseks, keemiliste ja tehniliste uurimiste toimetamiseks ja mitmesuguste kuulutuste avaldamiseks.

716. Eraldi muist kohtukuludest paneb kriminaalkohus oma otsuses igale süüdimõistetule veel erilise kohtumaksu, asjaoludele vastavalt viiest kuni saja kroonini, mõlemas astmes eraldi.

717. Erasüüdistusasjas pannakse kohtukulud: 1) erasüüdistajale, kui kohtualune õigeks mõistetakse, 2) kohtualusele, kui ta süüdi mõistetakse, 3) mõlemale poolele võrdseis osades, kui asi lõpetatakse poolte leppel.

718. Kriminaalasjus esitatud tsiviilnõudeilt võetakse kohtulõivu Tsiviilkohtupidamise seadustiku § 848, 200[7], 880 ja 888 alustel, kusjuures tsiviilnõudjal on igal tingimusel vaesusõigus.

719. Ametlikud või eraarstid, keda kutsutakse toimetama kohtuarstlikke uurimisi väljaspool nende asukohta, saavad sõidu- ja päevaraha samal määral nagu kohtu-uurijad ametisõitude puhul.

Peale selle makstakse neile, välja arvatud erilised kohtupolitseiarstid, kohtu määramisel tasu töö eest 1—10 kroonini.

Laipade lahkamisel arstidele tarvilikud abijõud saavad peale sõidu- ja päevarahade kohtu määramisel tasu töö eest 1—5 kroonini. Seda tasu ei saa kohtupolitseiarstide juhatusel töötavad lahkamiskambrite kindlapalgalised abijõud.

720. Teadusliku kohtueksperti isi kabineti juhataja ja tema abijõud saavad sõidu- ja päevaraha nende palgaastme järgi, kui neid kutsutakse väljapoole nende asukohta tegema uurimistoiminguid.

721. Tõlkidele ja asjatundjaile, ühes arvatud ka maakonna- ja linnaarstid ja teised arstid, peale eriliste kohtu-politseiarstide, — makstakse tasu nende töö eest Tsiviilkohtupidamise seadustiku § 529, 530, 531, 860 ja 862 eeskirjade järgi, kui neid kutsutakse uurimistoimingute juurde või kohtusse nende asukohas.

See tasu makstakse summadest, mis Kohtuministeeriumi eelarves selleks ette nähtud.

722. Politsei- ja teised administratiivvõimud, kelle kohuseks seaduse järgi on süütegude jälitamine, samuti ka kaitseväelased, välja arvatud alamväelased, saavad kohtusse kutsumise korral asjus, milles nad on toimetanud juurdlust või algatanud kriminaaljälitamist, sõidu- ja päevaraha nende palgaastme järgi.

723. Tunnistajad ja teised asjas kõrvalised isikud, keda kutsutakse eeluurimisele või kohtusse kaugemale kui 10 kilomeetri taha, saavad päeva- ja sõiduraha Vabariigi Valitsuse poolt kindlaksmääratud takside alusel; kui aga on võimalik sõiduks tarvitada raud- või veeteed või autobust, siis — raudtee või laeva või autobuse alama klassi piletihinna sinna ja tagasi.

724. Eraapteekide ja -laboratooriumide omanikud või juhatajad saavad nende poolt kohtu-keemilistel uurimisel tarvitatud reagensside eest tasu tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse poolt määratud erilese taksi järgi.

725. Keemilisele uurimisele kuuluvate asjade pakkimise ja saatmise kulud, samuti ka teiste asitõendite saatmise kulud, mis on tehtud materjalide, tööliste ja veoabinõude muretsemiseks, tasutakse kohalikkude hindade järgi.

726. Isikuile, kelle hoiule on antud kinnipeetud koduloomad, makstakse tasu nende toitmise eest, kuid selle tasu suuruse määramisel arvestatakse see kasu, mis need isikud on saanud nende hoiu all olevate koduloomade kasutamisest.

727. Süüaluse ja uurimiseks vajalikkude asjade otsimise kuulutamise, samuti ka leitud laipade kuulutamise kulud nõutakse sisse asjas süüdimõistetud isikuilt.

728. Kõik palved, seletused, kajad ja edasikaebused, samuti ka asjaajamine on kriminaalasjus lõivust ja tempelmaksust vabad.

729. Asjaosalistelt, kellel ei ole õigust käesoleva seadustiku eeskirjade järgi saada tasuta ärakirju otsustest, protokollidest ja teistest pabereist, võetakse nimetatud ärakirjade eest nende andmisel kantseleimaksu 50 senti leheküljelt. Maks võetakse kohtumarkides.

730. Ekspertidele, tunnistajaile ja teistele asjatoimetusel väljakutsutud isikuile makstakse tasu selle kohtu määruse järgi, kus asi on arutamisel. Eeluurimisele kutsutud ekspertidele, tunnistajaile ja teis-

tele isikuile makstakse tasu kohtu-uurija määruse järgi. Tasu makstakse ainult isikute nõudel, kellel õigus tasu saada.

731. Sõidu- ja päevarahad § 722 mainitud isikule, samuti ka § 723 näidatud tasud, mis määratakse teistele riigiteenijaile, kes on kohtusse või eeluurimisele kutsutud nende teenistuskohuse tõttu, makstakse välja nende teenistuskoha krediidist. Sel alusel väljamakstud summadest teatavad väljamaksvad asutised viivitamata neile kohtuasutistele, kelle poolt kutsumine toimus.

732. Isik, kes ei ole enne kohturesolutsiooni kuulutamist avaldanud tema poolt kantud kulude tasu nõudmist, kaotab õiguse seda nõuda hiljem.

733. Kui kohtusse kutsutud ei ole sõiduks tarvitanud raudteed või veeteed või autobust, siis võetakse sõiduraha määramisel aluseks kilomeetrite arv, mille märgib kohtusse tagasisaadetavale kutsekirja eksemplarile kutsekirja kätteandnud vallavalitsus või politsei.

734. Kohtu-uurijad, samuti ka kohtud on kohustatud üksikasjaliselt arvet pidama kõigi asjas tekkinud kulude kohta. Kohtu-uurijalt koostatud arve esitatakse pärast eeluurimise lõpetamist viivitamata kohtule.

735. Mitme isiku poolt kordasaadetud süüteo asjas jagatakse kohtukulud süüteo osaliste vahel võrdseis osades nende ühisvastutusel.

736. Kohtuotsuses tuleb alati märkida kellele nimelt pannakse kohtukulude tasumine ja missugune osa kõigist kohtukuludest langeb igale kohtualusele. Üksikasjaline kohtukulude arvutlus ühes tähendamisega, milleks need on tarvitatud, tehakse erilises määruses, mis koostatakse pärast kohturesolutsiooni kuulutamist.

737. Pärast kohtuotsuse seadusjõusse astumist kuulutatakse määrus kohtukulude kohta neile, kes kohtuotsuse kohaselt on kohustatud need tasuma.

738. Kui isikud, kellelt nõutakse kohtukulude tasumist, ei pea arvutlust õigeks, siis võivad nad kahe nädala jooksul arvates arvutlusmääruse kuulutamisest esitada erikaebuse: ringkonnakohtu määruse peale Kohtukojale, Kohtukoja kriminaalosakonna määruse peale aga Kohtukoja üldkoosolekule.

739. Eksliku arvutlemise peale esitatud erikaebuse põhjal tehtud kohtumäärus loetakse igal juhul lõplikuks ja selle peale edasikaebust ei ole.

740. Kui isikult, kellele on pandud kohtukulude tasumine, on välja mõistetud ka kahjutasunõue, siis nõutakse temalt esimeses järjekorras sisse kahjutasusumma ja selle järel kohtukulud.

741. Kohtukulude sissenõudmist ei pöörata kohtualuse varale, kui kohtualune on surnud enne kohtuotsuse seadusjõusse astumist, olgugi et ta oli kohtuotsusega süüdi tunnustatud. Kui aga süüdimõistetu on surnud pärast kohtuotsuse seadusjõusse astumist, siis pööratakse kohtukulude sissenõudmine tema järelejäänud varale.

742. Kohtukulud, kohtumaks ja kohtulõiv nõutakse administratiivkorras sisse sellelt, kellele need kohtuotsusega või määrusega on pandud, tema maksuvõimetuse korral võetakse need aga lõplikult riigi kanda.

Samas korras nõutakse sisse ka käesolevas seadustikus ettenähtud käendus, rahatrahvid ja Kriminaalseadustikus ettenähtud asekaristuseta tasurahad.

3. osa.

JAOSKONNAKOHTULE ALLUVATE ASJADE TOIMETAMISE KORD.

1. peatükk.

Asjade algatamise kord jaoskonnakohtus.

1. jagu.

Asjade algamise ajendid.

743. Jaoskonnakohtunik asub asjade arutamisele:

1) süüteost kannatanud eraisikute kaebusel;

2) politsei juurdluse põhjal ja teiste administratiivvõimude teadaandel;

3) omal nägemisel süütegudes, mis kuuluvad jälitamisele, olenemata eraisikute kaebusest;

4) teiselt kohtuvõimult alluvuse järgi üleantud asjas.

744. Eraisikute kaebused esitatakse jaoskonnakohtunikule või politseile süüteost kannatanute eneste või nende poolt, kellele seaduse järgi kuulub õigus kannatanu eest toimida kas otseselt või selleks volitatud volinikkude kaudu.

Kaebusele erasüüdistusasjas tuleb juurde lisada kautsjon 5 krooni suuruses summas, mis süüaluse süüdimõistmise, samuti ka kriminaaljälitamise lõpetamise korral § 17 p. 1 ja § 18 toodud põhjustel ja Kriminaalseadustiku § 69 p. 2 tähendatud aegumise tõttu kaebajale tagasi antakse, süüaluse õigeksmõistmise, samuti ka muudel põhjustel kriminaaljälitamise

lõpetamise korral aga riigi kasuks läheb. Kautsjoni puudumisel jätab jaoskonnakohtunik kaebuse käiguta kuni kautsjoni esitamiseni, sellest kaebajale teatades. Kautsjonita kaebuse esitamist ei loeta kriminaaljälitamise algatamiseks ja see ei katkesta ka aegumist. Kautsjoni maksmisest on vabastatud riigi- ja omavalitsusasutised, isikud, kellele on antud vaesuse õigus ja maksujõuetuks tunnustatud võlgnikud.

745. Kriminaalasjus võivad volinikkudeks olla vannutatud advokaadid, nende abid ja eraadvokaadid. Peale advokaatide võivad kohtus, välja arvatud Riigikohus, volinikkudena esineda süüteost kannatanu ja süüaluse ülenevad ja alanevad sugulased, abikaasa, vennad ja õed, samuti ka isikud, kes üldvolituse põhjal valitsevad süüteost kannatanu varasid või juhivad süüteost kannatanu kaubanduslikke või tööstuslikke ettevõtteid, samade varade või ettevõtete valitsemisega või juhtimisega seotud asjus.

746. Kaebus peab kandma kaebaja allkirja ja selles peab olema võimalust mööda näidatud:

1) kaebaja nimi ja perekonnanimi ning elukoht;
2) süütegu ja selle kordasaatmise aeg ja koht;
3) tunnistajad ja teised kaebust kinnitavad tõendused;
4) süüalune ja süüdistamise põhjendused;
5) süüaluse ja tunnistajate elukohad;
6) tekitatud kahjusumma suurus.

747. Kui süüteos, mille kohta on esitatud kaebus otseselt jaoskonnakohtunikule, süüalune ei ole teada, või ei ole küllaldasi tõendusi süüdistuse põhjenduseks, siis võib jaoskonnakohtunik teha politseile ülesandeks kõigi tarvilikkude andmete kogumise või juurdluse toimetamise.

748. Administratiivvõimud teatavad jaoskonnakohtunikule nende poolt nende tegevuse alal avastatud süütegudest, mis kuuluvad jälitamisele eraisikute kaebusteta.

749. Kirjalikkudes administratiivvõimude teadaannetes jaoskonnakohtunikule peab võimalust mööda olema näidatud:

1) süütegu ja selle kordasaatmise aeg ja koht;
2) tunnistajad ja teised teadaannet kinnitavad tõendused;
3) süüalune ja süüdistamise põhjendused;
4) süüaluse ja tunnistajate elukohad;
5) tekitatud kahjusumma suurus.

750. Jaoskonnakohtuniku enese poolt ülesvõetud süütegudes võib ta teha politseile ülesandeks tarvilikkude andmete kogumise või juurdluse toimetamise, kui ta tunnustab selle tarvilikuks.

751. Asjus, milles puuduvad süüteo tunnused või on selgunud kriminaaljälitamise algamise või jätkamise seaduslikud takistused, samuti ka § 18 tähendatud juhul lõpetab jaoskonnakohtunik toimetuse. Asjus, milles on küll selgitatud süütegu, kuid ei ole korda läinud avastada süüalust, peatab jaoskonnakohtunik toimetuse kuni süüaluse avastamiseni.

752. Jaoskonnakohtunik võib toimetuse lõpetada või peatada kas ära kuulates poolte seletused või ka ilma selleta. Viimasel juhul peab ta toimetuse lõpetamisest või peatamisest teatama asja algatajale — süüteost kannatanule, politseile või administratiivvõimule, kellel on õigus jaoskonnakohtuniku määruse peale seitsme päeva jooksul erikaebekorras edasi kaevata rinkonnakohtule.

753. Lõpetatud või peatatud asja võib uuendada, kui peale asja lõpetamist avastub uusi süütõendeid või pärast peatamist ära langevad peatamise põhjused.

Asja uuendamise palved esitatakse samale jaoskonnakohtunikule, kes asja lõpetanud või peatanud, ja lahendatakse ka tema poolt.

754. Juhtudel, kui ringkonnakohus saab andmeid, et jaoskonnakohtunik on ebaõigelt lõpetanud või peatanud kriminaaljälitamise, siis võib ta võtta asja ka ilma kaebuseta enda läbivaatamisele ja ära muuta selle kohta tehtud jaoskonnakohtuniku määruse.

755. Juhul, kui politsei ei täida temale pandud ülesandeid jaoskonnakohtunikule alluvais asjus, siis teatab jaoskonnakohtunik sellest ringkonnakohtu prokurörile või ta abile, kes annab asjale edaspidise käigu seatud korras.

2. jagu.

Poolte ja tunnistajate kohtuse kutsumine.

756. Pooled ja nende volinikud, tunnistajad, asjatundjad ja üldse kõik kohtusse kutsutavad isikud kutsutakse jaoskonnakohtuniku poolt kohtusse kutselehega § 170—176, 186, 187, 231, 232 ja 233 ettenähtud korras, kuid jaoskonnakohtunik võib neid kutsuda ka suuliselt, kui nad viibivad kohas, kus asja arutatakse.

Kutseleht peab kandma jaoskonnakohtuniku või ta sekretäri allkirja.

757. Pooled võivad kohtusse ilmuda isiklikult või saata oma volinikud, milline asjaolu märgitakse ka kutselehes. Kui aga asjaolud selle tarvilikuks teevad, võib jaoskonnakohtunik nõuda, et kohtualune ilmuks kohtusse isiklikult, mil puhul see nõue tuleb kutselehes otseselt väljendada.

758. Kui kuriteos süüdistatav nõude peale jääb mõjuva põhjuseta kohtusse ilmumata, siis võib jaoskonnakohtunik teha korralduse tema sundtoomiseks. Sama korralduse võib jaoskonnakohtunik teha säärase süüaluse kohta ka eelmainitud nõudeta, kui nõuet ei ole võimalik süüalusele saata põhjusel, et ta kohtu eest kõrvale hoidub või et tal puudub kindel elukoht ja elukutse.

759. Sundtoomine toimetatakse § 182—186 ettenähtud korras.

760. Kui kuriteos süüdistatava elukohta ei ole läinud korda teha kindlaks või kui ta on põgenenud ja kui politsei kaudu toimetatud otsimine ei ole andnud tagajärgi, võib jaoskonnakohtunik välja kuulutada süüaluse otsimise § 577 ja 578 määratud korras.

761. Kui jaoskonnakohtunikul on aga kindlaid andmeid, et süüalune säärases süüteos, mille pärast väljanõudmine seaduse järgi on lubatav, on redus välisriigis, siis esitab ta väljanõudmispalve Kohtuministrile süüaluse väljanõudmiseks diplomaatilisel teel. Väljanõudmispalvele tuleb lisandada:

1) jaoskonnakohtuniku pitseriga ja allkirjaga tõestatud ärakiri vahistamismäärusest;

2) kriminaalseaduste tõestatud tekst, mis käib selle süüteo kohta ja näitab sellega seotud karistust;

3) väljanõutava süüaluse tunnuste kirjeldus ja võimaluse korral ka ta päevapiltlik ülesvõte.

Mainitud kirjavahetusele tuleb veel lisandada selle tõestatud ärakiri prantsuse või selle riigi keeles, kust süüalust välja nõutakse, kui Eesti ja sama riigi vahel sõlmitud lepinguga see ei ole korraldatud teisiti.

762. 12—17-aastase alaelise süüteoasja arutamise aja teatab jaoskonnakohtunik ka kohtualuse vanemaile või tema eest hoolitsevaile isikuile. Kutses märgitakse, et nende kohtusse ilmumine ei ole sundislik ja et nad võivad enese eest saata kohtusse ka voliniku.

Juhul, kui alaealist süüdistatakse kuriteos, võib jaoskonnakohtunik eelmises lõikes mainitud isikute kohtusse ilmumise teha sunduslikuks, kui asjaolud seda nõuavad.

763. Nende asjade arutamisele, mis on algatatud ametlikkude isikute teadaannete põhjal, võivad viimased saata eneste eest volinikke, kui neil enestel ei ole võimalik ilmuda kohtusse.

764. Prokuratuuri esindajad jaoskonnakohtuniku juures asja arutamisest osa ei võta, kuid võivad teha ettepanekuid ja anda juhtnööre politseile süüaluste süüdistamiseks.

765. Poolte poolt ülesantud tunnistajaid võib jaoskonnakohtunik jätta kutsumata ainult juhul, kui need asjaolud, mida nad peavad tõendama, ei käi asja kohta. Ülesantud tunnistaja kutsumata jätmise kohta tuleb koostada määrus, milles märgitakse kutsumata jätmise alused.

Poolte kaasatoodud tunnistajaid on jaoskonnakohtunik kohustatud üle kuulama igal juhul.

766. Jaoskonnakohtunik võib tunnistajaid, asjatundjaid ja tõlke kutsuda ka ilma poolte palveta.

767. Riigivanem, Riigikogu Esimees, Riigikohtu Esimees, Vabariigi Valitsuse liikmed ja Riigikontrolör juhul, kui neid kutsutakse tunnistajaina jaoskonnakohtuniku juurde, võivad paluda jaoskonnakohtunikku kolme päeva jooksul pärast kutse kättesaamist, et neid üle kuulataks nende elu- või ametikohas.

768. Kui kaitseväe ülemus leiab, et tunnistajana väljakutsutud kaitseväelasel ei ole kaitseväeliste asjaolude tõttu võimalik isiklikult ilmuda kohtusse, siis kuulatakse ta üle tema teenistuskohas.

769. Tunnistaja, kes vanadusnõrkuse, haiguse või mõnel muul mõjuval põhjusel ei saa ilmuda jaoskonnakohtuniku juurde, kuulatakse üle ta elukohas ja poolte juuresolekul, kui viimased määratud ajaks ilmuvad kohale. Samas korras kuulatakse üle tunnistajad ka sel juhul, kui asjas on tarvis üle kuulata suurem arv inimesi, kes elavad ühes kohas.

770. Tunnistajad, kes elavad teise jaoskonnakohtuniku jaoskonnas ja üle 25 kilomeetri eemal sellest kohast, kus toimetatakse asja arutamist, kuulab üle see jaoskonnakohtunik, kelle jaoskonnas nad elavad; ülekuulamise juures võivad viibida ka ilmunud pooled.

771. Tunnistajat, kes jäänud kutse peale kohtusse ilmumata § 180 ettenähtud seaduslikke põhjusi ette toomata ja kelle alaline või ajutine elukoht on jaoskonnakohtuniku jaoskonnas või väljaspool jaoskonda, kuid kutsumiskohast mitte üle 25 kilomeetri eemal, karistatakse jaoskonnakohtuniku määrusega rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni, arvestades asja täht-

sust ja tunnistaja varalist seisukorda. Seadusliku põhjuseta teiskordse mitteilmumise korral trahvitakse niisugust tunnistajat ülalmainitud määral, kusjuures teda võidakse peale rahatrahviga karistamise lasta tuua kohtusse sunniviisil samas korras kui süüalust.

772. Tunnistaja võib kahe nädala jooksul pärast trahvimääruse kuulutamist või uuestimääratud tähtajal kohtusse ilmudes esitada oma mitteilmumise põhjused jaoskonnakohtunikule, kes vabastab tunnistaja trahvist, kui ta tunnustab need põhjused seaduslikeks.

773. Paragrahvi 771 eeskirjad mitteilmumise tagajärgede kohta, samuti § 772 eeskirjad kohaldatakse ka juhtudel, kui jaoskonnakohtuniku nõude peale jäävad ilmumata § 762 tähendatud isikud.

774. Kutse peale seadusliku põhjuseta ilmumata jäänud asjatundjat, tõlki ja manukat karistatakse samuti kui tunnistajat ja asendatakse võimaluse korral teise asjatundjaga, tõlgiga või manukaga.

3. jagu.

Asja arutamise edasilükkamine ja tõkkeabinõud kohtu eest kõrvalehoidmise takistamiseks.

775. Kui mõlemad ilmunud pooled või üks neist paluvad asja edasilükkamist täiendavate tõenduste esitamiseks, siis lükkab jaoskonnakohtunik asja arutamise edasi, kui ta tunnustab edasilükkamispalve mõjuvaks, ja määrab pooltele uue ilmumise tähtaja.

776. Jaoskonnakohtunik võib asja arutamise edasi lükata omal nägemisel, kui ta leiab, et on tarvis toimetada vaatlust, läbivaatust, läbiotsimist või välvõtmist või üle kuulata uusi tunnistajaid või teha pooltele ülesandeks esitada või politseile ülesandeks koguda asjas mõnesuguseid täiendavaid andmeid.

Samuti lükkab jaoskonnakohtunik asja arutamise edasi, kui talle on teatavaks saanud enne asja arutamise algamist või saab selle kestel, et üks pooltest on seaduslikel põhjusil jäänud kohtusse ilmumata.

777. Kui süüdistaja jääb seaduslikke põhjusi esitamata kohtusse ilmumata määratud ajaks ega saada ka oma volinikku, siis lõpetab jaoskonnakohtunik erasüüdistusasjas jälitamise, avaliksüüdistusasjas aga asub asja arutamisele, arvestades kaebuses toodud asjaolusid. Selkorral tehtud kohtuotsus loetakse süüdistajale kuulutatuks selle avaldamisega kohtuistungil.

778. Kui asjus, mida võib lõpetada leppimise teel, erasüüdistaja jääb seadusliku põhjuseta kohtusse ilmumata, siis võib kohtualune või ta volinik paluda asja arutamist erasüüdistajata. Selles asjas tehtud kohtuotsus loetakse erasüüdistajale kuulutatuks selle avaldamisega kohtuistungil ja edasikaebamine selle peale sünnib üldises korras.

779. Kui kohtualune jääb kutse peale kohtusse ilmumata seadusliku põhjuseta ega saada ka oma volinikku, siis teeb jaoskonnakohtunik, järgides § 556—567 ettenähtud korda otsuse tagaselja, asjas, milles ta ei pea tarvilikuks kohtualust lasta tuua sunniviisil.

780. Kohtualune on kohustatud teatama jaoskonnakohtunikule oma alalise elukoha muutmisest, samuti ka sealt ajutisest lahkumisest, kui äraolek kestab üle ühe nädala.

781. Kohtust kõrvalehoidmise takistamiseks võib jaoskonnakohtunik kohtualuse vastu tarvitusele võtta ühe § 210 ja 211 ettenähtud tõkkeabinõudest § 212—227 toodud alustel ja korras.

2. peatükk.

Asja artamine jaoskonnakohtus.

1. jagu.

Jaoskonnakohtuniku ta andamine ja taandumine.

782. Jaoskonnakohtunik peab taanduma ja teda võivad pooled taandada § 393 ettenähtud juhtudel.

783. Pooled peavad esitama palve jaoskonnakohtuniku taandamise kohta ühes põhjenduste toomisega hiljemalt esimesel istungil ses asjas, välja arvatud juhul, kui taandamise põhjused on avalikuks tulnud või tekkinud asja arutamise ajal.

784. Jaoskonnakohtunik, kes seaduslikel põhjusil taandub omal nägemisel või poolte palvel, annab asja üle sellele jaoskonnakohtunikule, kes Kohtute seaduses ettenähtud korras on määratud tema asetäitjaks säärastel juhtudel.

2. jagu.

Asja arutamise kord.

785. Jaoskonnakohtunik arutab asja suuliselt ja avalikul kohtuistungil, järgides § 410—419 eeskrju.

Peale § 412, 413, 414 ja 416 ettenähtud asjade arutatakse kinnisel istungil Kriminaalseadustiku § 391, 392, § 487 esimeses lõikes, § 488, 489, § 490 esimeses ja teises lõikes ja § 491—493 ettenähtud süüteoasju.

786. Pooltel on õigus usaldada oma õiguste kaitsmist kohtus volinikkudele.

787. 12—17-aastase alaealise süüdistusasja arutamiseks kohtusse ilmunud alaealise vanemail või tema eest hoolitsevail isikuil lubatakse kohtus esineda seletustega.

788. Jaoskonnakohtunik, seletades kohtualusele süüdistuse sisu ja selle alused, küsib temalt, kas ta tunnistab enese süüdi tema vastu tõstetud süüdistuses.

789. Kui kohtualune enese süüdi tunnistab ja see süütunnistus ei ärata mingit kahtlust, siis võib jaoskonnakohtunik teha otsuse edaspidist kohtulikku uurimist toimetamata.

790. Kui kohtualune ennast süüdi ei tunnista või ta süütunnistus äratab kahtlust, siis jätkab jaoskonnakohtunik asja arutamist.

791. Tunnistajate ja asjatundjate taandamisel, tunnistuse või arvamuse andmisest keeldumisel, vannutamisel ja ülekuulamisel tuleb järgida § 462—465 ja 468—493 eeskirju.

792. Jaoskonnakohtunik võib omal nägemisel süüdistajale ja kohtualusele esitada küsimusi vastuolude kõrvaldamiseks ja asja selgitamiseks.

793. Juhul, kui kohtualune keeldub vastamast temale esitatud küsimustele, jätkab kohtunik asjas olevate tõenduste läbivaatamist.

794. Ühelt poolelt esitatud tõendused jaoskonnakohtunik näitab ette teisele poolele.

795. Kui asja arutamise kestel tuleb vajadus toimetada vaatlusi, läbivaatusi, läbiotsimisi või väljavõtmisi, siis toimetab jaoskonnakohtunik neid ise või teeb nende toimetamise ülesandeks politseile, kui tal enesel eriliste asjaolude tõttu ei ole võimalik neid toimetada. Posti või telegraafilise kirjavahetuse vaatlust, läbivaatust või väljavõtmist võib jaoskonnakohtunik toimetada ainult isiklikult oma sellekohase määruse põhjal.

Vaatluste, läbivaatuste, läbiotsimiste ja väljavõtmiste toimetamisel tuleb järgida seaduse eeskirju eeluurimise kohta.

Politsei poolt juurdlusel toimetatud vaatluste, läbivaatuste, läbiotsimiste ja väljavõtmiste protokollid kuuluvad kohtus avaldamisele.

796. Kui mõni pooltest palub kontrollida politsei poolt toimetatud vaatlust, läbivaatust, läbiotsimist või väljavõtmist, siis peab jaoskonnakohtunik seda toimetama isiklikult, kui ta tunnustab palve põhjendatuks ja kontrollimise võimalikuks; kui aga kontrollimist tuleb toimetada väljaspool tema jaoskonda, siis saadab ta selle kohta erinõude kohalikule jaoskonnakohtunikule.

797. Kui asjas tõendusena esineva asjaolu mõistmiseks on vaja eriteadmisi või vilumust teaduses, kunstis, käsitöös, tööndus es või mõnel teisel kutsealal, siis kutsutakse selleks asjatundjaid.

798. Asjatundja isiku valikul tuleb järgida § 368 ja 369 eeskirju.

799. Ainelise kahju suuruse, samuti ka omastatud või riisutud eseme hinna, kui pooled kokku ei lepi, määrab jaoskonnakohtunik kaalutledes pooltelt esitatud tõendused ja vajaduse korral ära kuulates ka asjatundjate arvamuse.

800. Kui asja arutamisel selgub asjaolusid, mis lubavad järeldada, et kohtualune on süüteo korda saatnud Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes ettenähtud seisukorras või et ta on langenud säärasesse seisukorda pärast süüteo kordasaatmist, siis toimetab jaoskonnakohtunik kinnisel kohtuistungil kohtualuse vaimlise seisukorra läbivaatamise kohtuarsti ja kahe teise arsti kaudu, kellena tuleb kutsuda, kui võimalik, vaimuhaiguste-arste.

Kohtualuse vaimlise seisukorra läbivaatamisel tuleb järgida §313—317 eeskirju.

801. Kui jaoskonnakohtunik, läbi vaadanud kohtualuse vaimlise seisukorra, tunnustab, et kohtualune on läbivaatuse ajal Kriminaalseadustiku § 39 esimeses lõikes tähendatud seisukorras ja et ta on säärasesse seisukorda langenud pärast süüteo kordasaatmist, siis peatab ta oma määrusega kriminaaljälitamise kohtualuse vastu kuni ta paranemiseni, ära muutes tema vastu tarvitusele võetud tõkkeabinõu.

802. Eelmise (801) paragrahvi põhjal peatatud kriminaaljälitamist võib jätkata ainult pärast seda, kui jaoskonnakohtunik kas omal algatusel või süüdistaja palvel on süüaluse § 800 korras uuesti läbi vaadanud ja terveks tunnustanud.

803. Kohtualuse vanuse, eelmiste karistuste ja üldse kohtualuse isiku kohta käivaid andmeid, mis võivad kuidagi aluseks olla karistusmäära valikul või

süüdivuse küsimuse lahendamisel, kogub jaoskonnakohtunik kõigi seks tarvilikkude kohtulikkude toimingute kaudu.

804. Jaoskonnakohtunik peab asja läbi arutama ja otsustama võimalikult ühel istungil.

805. Kui jaoskonnakohtunik leiab, et asi temale ei allu, siis annab ta asja viivitamata üle alluvuse järgi, teatades sellest pooltele.

3. peatükk.

Asja otsustamine ja otsuse kuulutamine.

806. Pärast poolte seletuste ärakuulamist ja kõigi asjas olevate tõenduste läbiarutamist otsustab jaoskonnakohtunik kohtualuse süüküsimuse oma veende järgi, aluseks võttes kõigi kohtulikul asjaarutamisel selgunud asjaolude kogumi kaalutluse.

807. Asjus, mida võib lõpetada poolte leppimise teel, peab jaoskonnakohtunik katsuma pooli lepitada, kui nad on ilmunud, ja võib ainult lepituskatse nurjumisel asuda tegema otsust.

808. Otsuse tegemisel tuleb järgida § 536—540 ja 551 eeskirju.

809. Jaoskonnakohtuniku otsus loetakse lõplikuks, kui sellega määratakse manitsus, rahatrahv või tasuraha mitte üle 25 krooni ühelt isikult või arest mitte üle ühe nädala ja kui kahjutasunõue ei ulatu üle 100 krooni.

810. Jaoskonnakohtunik kuulutab otsuse avalikult samal kohtuistungil, mil lõpeb asja arutamine.

Otsuse kuulutamisel seletab jaoskonnakohtunik pooltele edasikaebuse korra ja tähtaja.

811. Keerulises süüteoasjas võib jaoskonnakohtunik kuulutada ainult kohturesolutsiooni ja koostada otsuse põhistuse hiljemalt 3 päeva jooksul.

812. Jaoskonnakohtuniku otsus peab kandma kohtuniku allkirja ja sisaldama:

1) aasta ja kuupäeva, mil otsus tehtud;

2) kohtualuse nime ja perekonnanime või hüüdnime;

3) kaalutlused, mis võetud otsuse aluseks;

4) otsuse sisu ühes seaduste märkimisega, mille alusel otsus tehtud;

5) kohtumaksu ja kohtukulud.

813. Otsuse resolutsioonis märgitakse eelmise (812) paragrahvi punktid 1, 2, 4 ja 5.

814. Kohtuotsuse ärakirja saamiseks esitatud palve peale peab jaoskonnakohtunik ärakirja andma hiljemalt kolmandal päeval pärast palve esitamist.

4. peatükk.

Kohtu käskotsused.

815. Kriminaalasjus, kus raskeima karistusena seaduses on ette nähtud rahatrahv mitte üle 100 krooni või arest mitte üle ühe kuu või mõlemad koos, võib jaoskonnakohtunik, ilma et ta asja määraks arutusele harilikus korras avalikul kohtuistungil, kohtualuse mõista süüdi käskotsusega ja talle määrata karistuse, kui ta ettepandud süüdistusmaterjali põhjal jõuab kindlale veendumusele, et kohtualune on süüteo korda saatnud.

816. Käskotsuseid ei või teha erasüüdistusasjus üldse ja avaliksüüdistusasjus neil juhtudel, kui asjas on esitatud kahjutasunõue või kui tuleb kohaldada Kriminaalseadustiku § 24 ja 25 eeskirju või süüdimõistetult ära võtta mõnesugused õigused.

817. Käskotsus peab kandma jaoskonnakohtuniku allkirja ja sisaldama:

1) aasta ja kuupäeva, mil käskotsus tehtud;

2) kaebealuse nime ja perekonnanime või hüüdnime;

3) kaalutlused, mis võetud käskotsuse aluseks;

4) otsuse sisu, ühes seaduste märkimisega, mille alusel otsus tehtud.

818. Käskotsusest saadab jaoskonnakohtunik viivitamata ärakirja ametiasutisele või politseile, kes asja algatasid, samuti ka süüdimõistetule, kaaskirjaga, milles peab sisalduma asja harilikus korras arutamise nõudmise palve esitamise kord ja tähtaeg.

819. Süüdistajal, samuti ka süüdimõistetul on õigus seitsme päeva jooksul, arvates käskotsuse ärakirja kättesaamisest, paluda asja arutamist harilikus kohtukorras.

820. Käskotsus omandab, kui seatud tähtajal ei ole palutud asja arutust harilikus korras, seadusjõusse astunud kohtuotsuse maksvuse.

821. Kui on palutud arutada asja harilikus korras, siis määrab jaoskonnakohtunik asja selles korras arutusele ja teeb otsuse, millega käskotsus kaotab oma jõu.

822. Kui asi kaebealuse palvel on võetud uuesti arutusele, ei loeta jaoskonnakohtuniku poolt tehtud

otsust mitte tagaseljaotsuseks, olgugi et kaebealune arutusele ei ilmunud.

823. Käskotsuses kohtumaksu süüdimõistetule ei panda. Kui aga asi tuleb uuele arutusele harilikus korras ja kaebealune leitakse süüdi olevat, siis kannab ta kõik kohtukulud ja kohtumaksu.

5. peatükk.

Protokollid.

824. Jaoskonnakohtuniku protokoll peab sisaldama oluliste asjaolude lühida kirjelduse, nimelt:

1) asja algamise aja ja ajendid; poolte ja nende volinikkude nimed ja perekonnanimed või hüüdnimed; kaebuste ja teadaannete sisu;

2) kohtualuse süütunnustamise või mõne asjaolu õigeksvõtmise, mis on süüdistuse aluseks;

3) pooltelt esitatud tõendused, tunnistajate ja asjaosaliste väljakutsumisest ja ülekuulamisest keeldumise alused; tunnistajate ja asjatundjate vannutamise ja nende ütlused;

4) vaatlused, läbivaatused, läbiotsimised, väljavõtmised ja hindamised;

5) kinnise istungi juhud; asja arutamise edasilükkamise; trahvimised korrarikkumiste eest kohtuistungil;

6) kohtualuse või tunnistajate sundtoomise korralduse; tõkkeabinõu määramise, mitteilmumise pärast trahvimise ja sellest trahvist vabastamise määrused;

7) otsuse kuulutamise aja; edasikaebuse korra kuulutamise;

8) poolte leppe ja selle tingimused.

825. Kohtuistungi protokolli koostab istungil iga asja kohta eraldi kohtunik ise või ta ülesandel sekretär. Protokollile kirjutab alla kohtunik ja ka sekretär, kui selle on koostanud viimane. Pooled võivad teha avaldusi protokolli ebatäpsuste kohta § 574 ettenähtud korras. Poolte avalduste tõele vastavuse või mittevastavuse kohta teeb jaoskonnakohtunik määruse.

826. Protokolli kantud poolte ja tunnistajate ütlused, samuti leppe tingimused loetakse nende avaldajaile ette ja parandatakse nende märkuste kohaselt ning kirjutatakse nende poolt alla, kui nad on kirjaoskajad.

827. Kohtupidamise seatud vorminõuded ja talitusviisid, mille täitmise kohta kohtuistungi protokollis ei ole sissekandeid või kohtu erimäärusi, loetakse rikutuiks.

Apellatsiooni- ja erikaebused jaoskonnakohtuniku otsuste ja korralduste peale.

828. Jaoskonnakohtuniku otsused, väljaarvatud need, mis on ette nähtud § 809, loetakse mittelõplikkudeks.

Jaoskonnakohtuniku mittelõplikkude otsuste peale võivad mõlemad pooled kahe nädala jooksul, arvates otsuse kuulutamisest või valmistamisest, esitada apellatsioonikaebusi ringkonnakohtule, järgides nende koostamisel § 587 eeskirju.

829. Kohtualusel on õigus esitada apellatsioonikaebust jaoskonnakohtuniku otsuse peale temasse puutuvas osas, samuti ka kõigi eksimuste kohta, mis leiduvad asja arutamises või kohtuotsuses.

830. Süüdistajal on apellatsioonikaebuse esitamiseks võrdne õigus kohtualusega, kuid ta ei või paluda apellatsioonikaebuses rohkem, kui ta taotles esimese astme kohtus.

Erasüüdistusasjas süüdistaja poolt esitatud apellatsioonikaebusele tuleb juurde lisada kautsjon 10 krooni suuruses, mis apellatsioonikaebuse rahuldamise, samuti ka kriminaaljälitamise lõpetamise korral § 17 p. 1 ja § 18 toodud põhjustel ja Kriminaalseadustiku § 69 p. 2 tähendatud aegumise tõttu süüdistajale tagasi antakse, kaebuse tagajärjeta jätmise, samuti ka muudel põhjustel kriminaaljälitamise lõpetamise korral aga riigi kasuks läheb. Kui kaebus esitatakse apellatsioonikaebuse viimasel tähtpäeval, võidakse kautsjon maksta ka veel järgmisel tööpäeval. Kautsjoni mittemaksmise korral jäetakse kaebus käiguta. Kautsjoni maksmisest on vabastatud riigi- ja omavalitsusasutised, isikud, kellele on antud vaesuseõigus ja maksujõuetuks tunnustatud võlgnikud.

831. Süüteost kannatanul, kes esineb ka tsiviilnõudjana, on õigus esitada apellatsioonikabust tsiviilnõude alal ilma apellatsioonikaebuseta süü ja karistuse küsimuse kohta ainult kohtualuse süüdimõistmise korral.

832. Kui politsei tunnustab tarvilikuks anda jaoskonnakohtuniku otsuse peale apellatsioonikaebuse, siis esitab ta selle ühes apelleeritava otsuse ärakirjaga kohalikule prokuratuuri esindajale, kes võib apellatsioonikaebuse edasi saata jaoskonnakohtunikule või sellest keelduda.

835. Alaealiste ja üldse isikute eest, kes ei ole võimelised kasutama oma õigusi, võivad apellatsioonikaebusi esitada nende vanemad, eestkostjad, abikaasa või nende eest hoolitsevad isikud.

834. Apellatsioonikaebusi võidakse esitada ainult kirjalikult, kas isiklikult või selleks volitatud kaitsjate ja volinikkude kaudu.

835. Isikud, kellel on apellatsioonikaebuse esitamise õigus, võivad asjaga tutvuda § 358 ettenähtud korras.

836. Apellatsioonikaebuse vastuvõtmisel ja sellele käigu andmisel tuleb järgida § 589—591 ja 593—598 eeskirju.

837. Apellatsioonikaebuse saadab jaoskonnakohtunik ühes kogu selle juurde kuuluva toimetusega ringkonnakohtule hiljemalt kolme päeva jooksul pärast apellatsioonikaebuse tähtaja möödumist.

838. Eraldi apellatsioonikaebusest on lubatud järgmised erikaebused:

1) asja lõpetamise peale;
2) alluvuse küsimuses enne kohtuotsuse tegemist;
3) lõpetatud asja uuesti ülesvõtmisest keeldumise peale;
4) tõkkeabinõu määruse peale;
5) edasikaebuse mittevastuvõtmise peale;
6) viivituse peale asjatoimetuses;
7) trahvimise peale mitteilmumise pärast;
8) paragrahvis 567 ettenähtud alusel jaoskonnakohtuniku määruste peale;
9) edasikaebuse tähtaja ennistamisest keeldumise peale;
10) kohtuotsuse ebaõige täitmise peale.

839. Eelmise (838) paragrahvi punktides 1, 3, 5, 7, 8 ja 9 ettenähtud asjus võib esitada erikaebusi seitsme päeva jooksul pärast neis punktides tähendatud korralduste kuulutamist või täitmist.

Ebaõige vahistamise ja kohtuotsuse ebaõige täitmise, samuti ka viivituse peale asjatoimetuses võib esitada erikaebusi kogu toimetuse kestuse ajal.

840. Paragrahvis 838 märgitud erikaebused peab jaoskonnakohtunik edasi saatma kolme päeva jooksul pärast nende esitamist temale. Erikaebusi viivituse, apellatsioonikaebuse tagasilükkamise, apellatsioonikaebuse tähtaja mitteennistamise ja kohtuotsuse ebaõige täitmise peale võib esitada otseselt ringkonnakohtule.

Asja arutamise kord ringkonnakohtus.

841. Ringkonnakohtus on pooltel ja prokuratuuri esindajal õigus tutvuda asjaga enne selle arutamist.

842. Asja arutamist ringkonnakohtus toimetatakse suuliselt ja avalikult samas korras nagu jaoskonnakohtuniku juures, kuid järgides alljärgnevais paragrahvides toodud eeskirju.

843. Ringkonnakohtu kriminaalosakonna esimees teeb ühele ringkonnakohtu liikmele ülesandeks, asja ettekandmise ja määrab päeva asja arutamiseks.

844. Asja arutamise aeg teatatakse pooltele kutsega, aadressil, mis asjas näidatud. Pooled võivad ilmuda isiklikult või saata oma volinikud, kuid nende mitteilmumine ei takista asja arutamist, välja arvatud juhud, kui ringkonnakohus ise tunnustab nende ilmumise tarvilikuks või kui vahi all viibiv kohtualune palub asja arutada tema juuresolekul ja ringkonnakohus tunnustab selle palve rahuldamisväärseks.

845. Asja arutamine algab asja ettekandmisega § 607—609 ettenähtud korras ettekandja kohtuliikme poolt. Selle järele võivad pooled esineda suuliste seletustega.

846. Pooled võivad esitada tõendusi ja kaasa tuua tunnistajaid. Ringkonnakohtul ei ole õigust keelduda üle kuulamast neid tunnistajaid, keda küll on üle kuulanud jaoskonnakohtunik, kuid keda pooled ringkonnakohtusse kaasa toonud, ja nende tunnistajate ja asjatundjate ülekuulamisest, keda jaoskonnakohtunik on ebaõigelt keeldunud üle kuulamast. Teiste tunnistajate ja asjatundjate ülekuulamine oleneb ringkonnakohtust, kes peab arvestama seda, kas nende tunnistajate ja asjatundjate ütlustega selgitamisele kuuluvail asjaoludel võib asja kohta olla tähtsust.

Tunnistajate ja asjatundjate ülekuulamisest keeldumise kohta teeb ringkonnakohus määruse, milles ta peab tähendama ka keeldumise põhjendused.

847. Ringkonnakohus võib ka omal nägemisel ilma poolte palveta kutsuda uusi tunnistajaid ja asjatundjaid, samuti neid tunnistajaid ja asjatundjaid, keda jaoskonnakohtunik on juba üle kuulanud või kelle ülekuulamisest jaoskonnakohtunik on keeldunud.

848. Juhul, kui on tarvis toimetada uut vaatlust, läbivaatust või hindamist või üle kuulata tunnistajaid koha peal, siis ringkonnakohus täidab need toimingud ise või teeb selle ülesandeks ühele kohtuliikmele või

kohalikule jaoskonnakohtunikule, välja arvatud see jaoskonnakohtunik, kelle otsuse peale apellatsioonikaebus on esitatud.

849. Kui tunnistajad on oma ütlused avaldanud, lubab eesistuja pooltel esitada tunnistajaile täiendavaid asjasse puutuvaid küsimusi.

850. Vastuolude kõrvaldamiseks ja asjaolude selgitamiseks esitavad küsimusi eesistuja ja tema loal kohtuliikmed, samuti prokuratuuri esindaja.

851. Jaoskonnakohtuniku juures vande all ülekuulatud tunnistajaid ringkonnakohtus uuesti ei vannutata, kuid eesistuja tuletab neile meelde, et nende poolt jaoskonnakohtuniku juures antud vandetõotus on maksev ka ütluste kohta ringkonnakohtus.

852. Pärast tunnistajate ülekuulamist võib seletustega esineda apellatsioonikaebuse esitaja, samuti ka vastaspool.

853. Asjus, mida võib lõpetada leppimise teel, katsub eesistuja pooli lepitada.

854. Prokuratuuri esindaja võtab ringkonnakohtus asja arutamisest osa omal nägemisel.

Prokuratuuri esindaja osavõtmise korral annab viimane enne kohtuotsuse tegemist seletust kogutud tõenduste kohta, viitab asja kohta käivaile seadustele ja avaldab oma arvamuse nende kohaldamise kohta käesolevas asjas; kuid pärast seda antakse viimane sõna alati kohtualusele või ta volinikule.

855. Asja arutamisest ja otsustamisest ringkonnakohtus ei võta osa see jaoskonnakohtunik, kelle otsuse peale edasikaebus on esitatud.

856. Ringkonnakohus kas kinnitab oma otsusega jaoskonnakohtuniku otsuse või teeb uue otsuse apellatsioonikaebuse piires.

Sõltumata poolte avaldustest peab aga ringkonnakohus ennistama rikutud asialluvuse ja kõrvaldama ekslikku seadusekohaldamise, kui kohtualune on võetud vastutusele teo eest, mis ei ole seadusega karistuse ähvardusel keelatud, või temale on määratud karistus, mida ei ole seaduses selle teo eest ette nähtud, või kui on tehtud viga viites seadusele süüteo määramisel. Kuid kohtualusele karistust suurendada või seda määrata kohtualusele, kes on jaoskonnakohtuniku poolt õigeks mõistetud, võib ainult juhul, kui seda on palunud süüdistaja oma apellatsioonikaebuses.

Teise lõike eeskiri tuleb kohaldada ka neile sama süüteo osalistele, kes ei ole edasi kaevanud, — kui selle eeskirja alused käivad ka nende suhtes tehtud otsuse kohta.

857. Kohtuotsuse hääletamisel tuleb järgida § 534 ja 535 eeskirju.

858. Ringkonnakohtu otsuse kuulutamisel, koostamisel ja ärakirjade väljaandmisel, samuti ka istungi protokolli koostamisel tuleb järgida § 808, 810—814 ja 824—827 eeskirju, kuid selle vahega, et kõik korraldused neil aladel teeb ringkonnakohtu kriminaalosakonna esimees.

859. Ringkonnakohtu otsusele ja istungi protokollile kirjutavad alla asja arutamisest osavõtnud eesistuja ja kohtuliikmed, samuti ka sekretär.

860. Ringkonnakohtu otsused on lõplikud ning nende peale ei saa apelleerida.

8. peatükk.

Jaoskonnakohtuniku ja ringkonnakohtu lõplikkude otsuste tühistamine.

861. Jaoskonnakohtuniku ja ringkonnakohtu lõplikkude otsuste peale võivad pooled § 633 näidatud juhtudel esitada edasikaebusi ja prokuratuuri esindajad proteste kassatsioonikorras. Kassatsioonikaebuste ja -protestide esitamisel tuleb järgida ka § 634 ja 635 eeskirju.

862. Kes pooltest ei ole esitanud apellatsioonikaebust jaoskonnakohtuniku mittelõpliku otsuse peale, see ei või ka esitada kassatsioonikaebust ringkonnakohtu otsuse peale, kui sellega on kinnitatud jaoskonnakohtuniku otsus; kuid otsuse peale, millega jaoskonnakohtuniku otsus on muudetud, võivad kassatsioonikaebusi esitada mõlemad pooled, ka need, kes apellatsioonikaebust ei olnud esitanud.

863. Iga pool võib paluda otsuse tühistamist kassatsioonikorras ainult nende eeskirjade rikkumise pärast, mis on nähtud ette tema enda õiguste, mitte aga vastaspoole õiguste kaitseks.

864. Kassatsioonikaebused ja -protestid jaoskonnakohtuniku lõpliku otsuse peale esitatakse ringkonnakohtule ja ringkonnakohtu lõpliku otsuse peale Riigikohtule selle kohtu kaudu, kes otsuse teinud. Jaoskonnakohtunik, samuti ka ringkonnakohus on kohustatud kassatsioonikaebused ja protestid ühes toimetusega edasi saatma hiljemalt kolme päeva jooksul, arvates kassatsioonikaebuse tähtaja möödumisest.

865. Lõpplikkude otsuste peale võib esitada edasikaebusi ja proteste sama tähtaja jooksul, mis on määratud apellatsioonikaebuste esitamiseks.

866. Kohtualune, kes on esitanud kassatsioonikae-

buse ringkonnakohtu lõpliku otsuse peale, millega ta on mõistetud kinnipidamiskaristusele, võidakse jätta vabadusse ainult käenduse või kautsjoni vastu.

867. Kassatsioonikaebuse esitamine rinkonnakohtu lõpliku otsuse peale ei takista otsuse täitmist arestiga asendamatu tasuraha ja kahjutasu summade sissenõudmise osas, kuid need summad hoitakse kohtu deposiidis kuni kassatsioonikaebuse läbivaatamiseni.

868. Vastulausete esitamisel kassatsioonikaebuste ja -protestide vastu ringkonnakohtule või Riigikohtule ja edasikaevatud otsuse täitmise kohta tuleb järgida ka § 595, 596 ja 598 eeskirju.

869. Jaoskonnakohtuniku lõpliku otsuse peale antud kaebusele lisandatakse kautsjon 5 krooni suuruses ja ringkonnakohtu lõpliku otsuse peale 25 krooni suuruses. Ilma kautsjonita kaebust vastu ei võeta. Kui kaebus esitatakse kassatsioonikaebuse esitamise viimasel tähtpäeval, võidakse maksta kautsjon ka järgmisel tööpäeval. Kaebuse tagajärjeta jätmisel läheb kaotsjon riigi kasuks, kaebuse rahuldamisel antakse kautsjon kaebajale tagasi. Kautsjoni maksmisest on vabastatud riigi- ja omavalitsusasutised, vahi all olevad kohtualused, isikud, kellele on antud vaesusõigus, ja maksujõuetuks tunnustatud võlgnikud.

870. Ringkonnakohus, rahuldades kassatsioonikaebuse või -protesti, tühistab jaoskonnakohtuniku otsuse ja saadab asja uuesti arutamiseks ja otsustamiseks teisele jaoskonnakohtunikule. Samuti saadab Riigikohus ringkonnakohtu otsuse tühistamise korral asja uuesti arutamiseks ja otsustamiseks samale ringkonnakohtule teises koosseisus või teisele ringkonnakohtule.

871. Jaoskonnakohtunik või ringkonnakohus, kellele asi on üle antud uuesti arutamiseks ja otsustamiseks, peab seejuures järgima § 653 ja 654 eeskirju.

872. Asja, milles jaoskonnakohtuniku või ringkonnakohtu otsus on seadusjõusse astunud, võidakse § 658 ettenähtud põhjustel Riigikohtu loal uuendada § 657 nimetatud isikute taotlemisel.

873. Asjade uuendamise palved ja avaldused antakse otsuse teinud kohtule ja kontrollitakse vajaduse korral viimase korraldusel.

874. Otsused asja uuendamise palvete ja avalduste tagajärjeta jätmise või esitamise kohta Riigikohtule asja uuendamiseks teeb ringkonnakohus. Jaoskonnakohtunik peab ühes asja uuendamise palvega esitama ringkonnakohtule ka oma arvamuse selle kohta.

875. Ringkonnakohtu määruse peale asja uuendamise taotlemise tagajärjeta jätmise kohta võidakse esitada erikaebuse Riigikohtule seitsme päeva jooksul, arvates määruse kuulutamisest.

9. peatükk.

Otsuste täitmine.

876. Jaoskonnakohtuniku ja ringkonnakohtu otsused astuvad seadusjõusse:

1) kui mittelõpliku otsuse peale seatud tähtajal ei ole esitatud apellatsioonikaebust;

2) kui lõpliku otsuse peale seatud tähtajal ei ole esitatud kassatsioonikaebust või -protesti või kui esitatud kaebus või protest on jäetud tagajärjeta;

3) kui tagaseljaotsuse peale seatud tähtajal ei ole esitatud kaja ega apellatsioonikaebust, kui otsus asja liigi järgi kuulub edasikaebamisele apellatsioonikorras.

877. Otsuse üksikute osade seadusjõusse astumise kohta on maksvad § 670 ja 671 eeskirjad.

878. Jaoskonnakohtuniku otsuse täidab jaoskonnakohtunik. Ringkonnakohtu otsus saadetakse aga täitmiseks sellele jaoskonnakohtunikule, kes tegi esimese astme otsuse.

879. Manitsuse avaldamiseks kutsutakse süüdimõistetu jaoskonnakohtuniku juurde, kui ta elab samas kohtujaoskonnas, vastasel korral aga saadetakse otsus ses osas täitmiseks sellele jaoskonnakohtunikule, kelle jaoskonnas süüdimõistetu elab.

880. Jaoskonnakohtuniku ja ringkonnakohtu otsuse täitmise korra kohta on üldiselt maksvad § 674—692 eeskirjad, kuid selle vahega, et nende täitmisest ei võta osa prokuratuuri esindajad, vaid kõik korraldused otsuste täitmiseks teeb jaoskonnakohtunik ise vahenditult vastavaile võimudele ja viimased pöörduvad ka tema poole otseselt juhtnööride ja seletuste saamiseks.

10. peatükk.

Kohtukulud.

881. Kohtukulude kohta on üldiselt maksvad § 714—742 eeskirjad järgnevate eranditega.

882. Eraldi muudest kohtukuludest paneb kohus jaoskonnakohtunikule alluvais asjus igale süüdimõistetule veel erilise kohtumaksu, asjaoludele vastavalt 2 kuni 25 krooni, mõlemas astmes eraldi.

883. Kui isikud, kellelt nõutakse kohtukulude tasumist, ei pea nende arvutlust õigeks, siis võivad nad kahe nädala jooksul, arvates arvutlusmääruse kuulutamisest esitada erikaebuse: jaoskonnakohtuniku määruse peale ringkonnakohtule, ringkonnakohtu kriminaalosakonna määruse peale ringkonnakohtu üldkoosolekule.

4. osa.

ERANDID ÜLDISEST KOHTUPIDAMISE KORRAST.

1. peatükk.

Isiku õigus asja arutamisest osa võtta juhul, kui ta ei ole asjas kohtualune, kuid kui ta õigusi otse selt võib puudutada Kriminalseadustiku § 24, 25 ja 293 eeskirjade kohaldamine, ja nende eeskirjade kohaldamise kord kriminaaljälitamise lõpetamise või peatamise puhul.

884. Kui süüaluse jälitamisel tuleb kohaldada Kriminaalseadustiku § 24, 25 ja 293 eeskirju ja kui see kohaldamine vahenditult puudutab isiku õigusi, kes asjas kohtualusena ei esine, siis kutsutakse ka see isik kolmandana asja sisulisele arutamisele, kui ta on enese kohtule üles andnud või kui kohtule toimetusest selgub, kelle õigusi nende eeskirjade kohaldamine puudutab.

885. Kolmandal isikul on kohtus asja arutamisel kohtualuse õigused selles toimetuse osas, mis puudutab tema õigusi. Tal on õigus esineda üldises korras ka voliniku kaudu. Ka sel puhul, kui kolmas isik pole kohtusse kutsutud, võib ta ise kohtusse ilmuda ja asja arutamisel kasutada temale kuuluvaid õigusi. Tema mitteilmumine ei takista asja arutamist. Kolmanda isiku suhtes ei loeta otsust tagaseljaotsuseks ta mitteilmumise korral.

886. Kui kohtuotsusega kohaldatakse mõni Kriminaalseadustiku § 24, 25 või 293 eeskiri, mis puudutab niisuguse kolmanda isiku õigusi, kes kohtusse ei olnud kutsutud ja kes ka ise asja arutamisele ei ilmunud, siis saadetakse temale hiljemalt järgmisel tööpäeval pärast kohtuotsuse tegemist või valmistamist otsuse ärakiri teadmiseks, kui ta elukoht on kohtule teada.

887. Kolmandal isikul on õigus otsuse peale

edasi kaevata edasikaebuse tähtaja jooksul üldises korras, kuid ainult ses osas, mis puudutab tema õigusi. See õigus kuulub ka neile kolmandaile isikuile, kes asja sisulisele arutamisele ei olnud kutsutud ega ise ilmunud.

888. Kui mõni Kriminaalseadustiku § 24, 25 või 293 eeskirjadest tuleb kohaldada kriminaaljälitamise lõpetamise või peatamise korral, siis peab prokurör ringkonnakohtule alluvais asjus tegema kohtule sellekohase esituse.

Kohtu poolt lõpetatud või peatatud asjus võtab kohus selle küsimuse arutamisele ka omal nägemisel, kohtu-uurija poolt lõpetatud asjus aga kohtu-uurija esitusel.

Kohus võtab kriminaaljälitamise lõpetamise või peatamise korral nende eeskirjade kohaldamise küsimuse sisulisele arutamisele kohtuistungil samas korras kui süüaluse jälitamise puhul ja selle järgi tehtud kohtuotsuse peale võib edasi kaevata samas korras.

2. peatükk.

Trükiteel kordasaadetud süütegude jälitamise kord.

889. Trükiteel kordasaadetud süütegusid jälitatakse käesolevas seadustikus ettenähtud üldises korras järgnevate eranditega.

890. Juurdlusel võib politsei süütegu sisaldavaid trükitooteid oma määrusega panna aresti alla ainult järgmistel juhtudel:

1) kui trükitootes leidub Vabariigi Valitsuse keelu vastu Trükiseaduse § 14 tähendatud teateid;

2) kui trükitoote sisu sisaldab säärase süüteo tunnuseid, mille jälitamist võib algatada süüteost kannatanu kaebuseta.

Käibele saadetud süütegu sisaldava trükitoote eksemplaride arvu kohta tuleb igal juhul koguda andmeid, olgugi et süütegu on jälitatav erasüüdistuskorras. Kui tähendatud andmeid ei ole kogutud juurdlusel, siis teeb seda kohtu-uurija või kohus, kellele allub süüteoasja arutamine.

891. Perioodilise trükitoote üksikute numbrite või mitteperioodilise trükitoote üksiku väljaande aresti alla

panekul korjatakse ära perioodilise või mitteperioodilise trükitoote levitamiseks olevad eksemplarid peale nende, mis on juba läinud kolmandate isikute kätte isiklikuks tarvitamiseks. Ühes sellega pannakse aresti alla ka stereotüübid ja teised trükkimisabinõud, mis on valmistatud aresti alla pandud perioodilise trükitoote numbri või mitteperioodilise trükitoote väljaande trükkimiseks, kui trükikoja omanik või juhataja soovib neid alal hoida kohtuotsuseni.

892. Kui politsei on pannud trükitoote aresti alla, on ta kohustatud jaoskonnakohtunikule alluvas asjas juurdluse edasi saatma vastavale jaoskonnakohtunikule kahekümne nelja tunni jooksul, arvates aresti alla panemisest, ringkonnakohtule alluvas asjas aga sama aja jooksul üle andma kohtu-uurijale, kes alates eeluurimist on kohustatud viivitamata, hiljemalt järgmisel tööpäeval, põhistatud määrusega seisukoha võtma trükitoote aresti alla jätmise või aresti alt vabastamise kohta.

893. Kohtu-uurija võib ka omal nägemisel või prokuratuuri esindaja ettepanekul eeluurimise kestel süütegu sisaldava trükitoote panna aresti alla. Kui kohtuuurija ei ühine prokuratuuri esindaja ettepanekuga trükitoote aresti alla panemise kohta, siis esitab ta lahkarvamuse ringkonnakohtule lahendamiseks. Prokuratuuri esindaja ettepanek trükitoote aresti alt vabastamise kohta on kohtu-uurijale kohuslik.

894. Hiljemalt järgmisel tööpäeval pärast kohtuuurija esitise erasüüdistaja palve, süüaluse või § 884 tähendatud kolmanda isiku erikaebuse või prokuröri arvamuse saamist trükitoote aresti alla jätmise või panemise või aresti alt vabastamise kohta teeb kohus korraldaval istungil määruse trükitoote aresti alla jätmise või panemise kohta kuni kohtuotsuseni või aresti alla pandud trükitoote aresti alt vabastamise kohta.

895. Peale eelmises (894) paragrahvis tähendatud juhtude võib kohus enne asja sisulist arutamist ka omal nägemisel süütegu sisaldava trükitoote panna aresti alla kuni kohtuotsuseni, kui ta selle tarvilikuks tunnustab.

896. Paragrahvis 893 tähendatud õigus trükitoote aresti alla jätmise, panemise, samuti aresti alt vabastamise suhtes kuulub jaoskonnakohtule alluvais asjus jaoskonnakohtunikule.

3. peatükk.

Teenistusalaste süütegude jälitamise kord.

897. Teenistusalaste süütegude jälitamine toimub üldises korras järgnevate eranditega.

1. jagu.

Riigi- ja omavalitsusteenijate poolt kordasaadetud teenistusalaste süütegude jälitamise kord.

898. Eraisikute kaebused ja avaldused, samuti ka ametivõimude teadaanded riigi- või omavalitsusteenijate poolt kordasaadetud teenistusalaste süütegude kohta esitatakse prokuratuurile.

899. Politsei algab juurdlust ja kohtu-uurija eeluurimist riigi- ja omavalitsusteenijate poolt kordasaadetud teenistusalastes süütegudes selle ringkonnakohtu prokuröri ettepanekul, kellele asi allub, või Kohtukoja prokuröri ettepanekul.

900. Vajaduse korral võib prokurör enne seisukoha võtmist koguda asja kohta täiendavaid andmeid isiklikult või mõne alluva prokuratuuri esindaja kaudu.

901. Süüteost kannatanu kaebusele või ametivõimu teadaandele käigu mitteandmisest, samuti ka juurdluse või eeluurimise lõpetamisest teatab prokurör süüteost kannatanule ja süüaluse ülemusele või järelevalveasutisele.

902. Süüteost kannatanul, samuti ka süüaluse ülemusel või järelevalveasutisel on õigus taotleda asjale käigu andmist § 72 või 309 ettenähtud korras.

903. Riigi- või omavalitsusteenija kohta süüdistusakti kohtusse esitamisest teatab prokurör vastavalt süüaluse ülemusele või järelevalveasutisele.

2. jagu.

Kohtunikkude, kohtu-uurijate ja prokuratuuri esindajate poolt kordasaadetud teenistusalaste süütegude jälitamise kord.

904. Eraisikute kaebused ja avaldused, samuti ka ametivõimude teadaanded ja kohtuvõimude ettekanded kohtunikkude, kohtu-uurijate ja prokuratuuri esindajate poolt kordasaadetud teenistusalaste süütegude kohta esitatakse Riigikohtule.

905. Kui Riigikohtu üldkogu ei leia alust kriminaaljälitamise algamiseks süüteo tunnuste puudusel või kriminaaljälitamise algamise seaduslikkude takistuste tõttu, siis lõpetab ta asja, vastasel korral aga pöörab selle eeluurimisele.

906. Enne asja eeluurimisele pööramist võib Riigikohus vajaduse korral koguda asja kohta täiendavaid andmeid süüaluse suhtes järelevalvekorras kõrgema kohtu liikme või mõne oma liikme kaudu. Kohtuliige, kelle peale on pandud täiendavate andmete kogumine, on õigustatud kaebuses, avalduses, teadaandes või ettekandes toodud asjaolude selgitamiseks tutvuma ka süüaluse toimetamisel olevate, samuti ka olnud toimetustega. Andmete kogumist ringkonnakohtu prokuröride ja nende abide kohta, samuti ka Kohtukoja prokuröride abide kohta toimetab Riigikohus Kohtukoja prokuröri kaudu, Riigikohtu prokuröri abide kohta Riigikohtu prokuröri kaudu, Riigikohtu ja Kohtukoja prokuröri kohta aga riigikohtuniku kaudu.

907. Riigikohus on õigustatud ka omal nägemisel algatama kriminaaljälitamist kohtunikkude ja kohtuuurijate vastu.

908. Kohtunikkude ja kohtu-uurijate poolt kordasaadetud teenistusalaste süütegude uurimist toimetab Riigikohtu üldkogu ettepanekul ja määramisel süüaluse suhtes järelevalvekorras kõrgema kohtu liige või riigikohtunik. Ringkonnakohtu prokuröride ja ta abide, Kohtukoja, samuti ka Riigikohtu prokuröri abide kohta toimetab eeluurimist Riigikohtu ettepanekul Kohtukoja liige, Riigikohtu ja Kohtukoja prokuröri kohta aga riigikohtunik.

909. Eeluurimist toimetatakse üldises korras. Järelevalvet eeluurimisel teostab Kohtukoja või Riigikohtu prokurör vastavalt sellele, kummale kohtule asi allub. Eeluurimise algamisest teatab eeluurimist toimetav kohtunik järelevalvet teostavale prokurörile.

Riigikohtu prokuröri kohta toimetatava eeluurimise järelevalvet peab Kohtukoja prokurör.

910. Kaebused eeluurimistoimingute kohta esitatakse § 269—278 toodud alustel vastavalt asja alluvusele kas Kohtukojale või Riigikohtule, kes kaebuse lahendab § 279—287 eeskirjade kohaselt. Kohtukoja, samuti ka Riigikohtu määrused on lõplikud ja nende peale edasikaebust ei ole.

911. Lõpetanud eeluurimise, eeluurimist toimetav kohtunik esitab toimetuse järelevalvet teostava prokuröri korraldusse.

912. Prokuröril ei ole õigust oma võimuga lõpetada ega peatada kriminaaljälitamist, vaid ta esitab oma arvamuse selle kohta Riigikohtule.

Samuti esitab prokurör Riigikohtule ka süüaluse kohtu alla andmiseks koostatud süüdistusakti.

913. Prokuröri poolt esitatud arvamuse või süüdistusakti läbivaatamisel on Riigikohtu üldkogul samad õigused, mis on Kohtukojal eeluurimise lõpetamise peale esitatud süüteost kannatanu kaebuse või süüdistusakti kohta esitatud süüaluse vaidluse läbivaatamisel.

914. Kohtukojale alluvais asjus esineb süüdistajana Kohtukoja prokurör, Riigikohtule alluvais asjus Riigikohtu prokurör, välja arvatud Riigikohtu prokuröri enese süüdistusasi, milles esineb süüdistajana Kohtukoja prokurör. Kohtus süüdistajana esinemine on Kohtukoja, samuti ka Riigikohtu prokurörile kohuslik ka sel juhul, kui Riigikohtu üldkogu on andnud süüaluse kohtu alla süüdistusakti asendava määrusega.

915. Kohtukoda, samuti ka Riigikohus esimese astmena asja arutades toimib samas korras kui ringkonnakohus esimese astme kohtuna.

916. Kohtukoja otsuste peale võivad pooled edasi kaevata apellatsioonikaebuse korras Riigikohtule. Riigikohtu kui esimese samuti ka kui teise astme otsused on lõplikud ega kuulu edasikaebamisele ei apellatsiooni- ega kassatsioonikaebuse korras.

4. peatükk.

Süütegude jälitamise kord metsa ja jahi alal maksvate seaduste ja määruste rikkumise asjus.

917. Metsade ja metsa kõrvalkasutuste kohta maksvate seaduste ja määruste rikkumisel sissenõudmisele kuuluvad tasurahad ja kahjud arvutatakse trahvitakse järgi, välja arvatud seadustes ettenähtud erandid.

Trahvitaksid kinnitab Põllutööminister kolmeks aastaks ja need avaldatakse Riigi Teatajas.

918. Süütegude jälitamine Metsaseaduse rikkumiste asjus toimub üldises korras käesoleva peatüki § 919—941 ettenähtud eranditega.

919. Riigi- ja omavalitsusmetsades kordasaadetud kõigis Metsaseaduse rikkumiste asjus ning erametsades Kriminaalseadustiku § 250—253 ja § 587—

590 ettenähtud süütegudes tuleb toimetada juurdlus süüteo ja süütegija selgitamiseks.

920. Juurdlust toimetatakse üldises juurdluse toimetamise korras, mille juures tuleb süüteo kordasaatmise koha eriliselt hoolsa vaatlusega ja teiste juurdlustoimingutega selgitada tekitatud kahju ja ähvardava tasuraha arvutamise aluseid.

921. Riigimetsas kordasaadetud Metsaseaduse rikkumise asjus toimetavad juurdlust riigi metsateenijad, kellel on õigus nõuda politsei kaasabi ja üksikute politseiliste juurdlustoimingute toimetamist.

922. Omavalitsuste ja erametsades kordasaadetud Kriminaalseadustiku § 250—253 ettenähtud süütegudes toimetavad juurdlust politsei ja metsahoiukomitee või Riigi maade ja metsade valitsuse poolt selleks üldvolitusega volitatud riigimetsateenijad. Juurdluse algamisest, niisama seaduse rikkumistest, mis nõuavad metsahoiukomitee poolt vastavate sammude astumist, teatatakse metsahoiukomiteele viivitamata.

Omavalitsuse metsades kordasaadetud kõigis muis süütegudes ja erametsades kordasaadetud Kriminaalseadustiku § 587—590 ettenähtud süütegudes võivad juurdlust toimetada vastavalt alluvusele ka omavalitsuse või erametsateenijad, kellel on õigus nõuda politsei kaasabi või anda asi juurdlemiseks üle politseile.

923. Riigimetsateenijaist on õigustatud juurdlust toimetama metsnikud ja neist kõrgemad riigimetsateenijad ja omavalitsuse ja erametsateenijaist metsahoiukomitee poolt samadele kohtadele kinnitatud metsateenijad.

Erametsateenijad kasutavad juurdluse toimetamsel samu õigusi, mis riigi ja omavalitsuse metsateenijad, ja vastutavad ka juurdluse toimetamisel kordasaadetud teenistusalaste süütegude eest ühesugusel alusel riigiteenijatega.

924. Igal metsateenijal on õigus süüteolt tabatud isikut kinni pidada ta isiku kindlakstegemiseks. Kui metsateenijal enesel ei ole võimalik kindlaks teha tabatu isikut, siis tuleb viimane selleks toimetada lähema politseiametniku korraldusse.

925. Avastatud Metsaseaduse rikkumisest on metsavaht kohustatud viivitamata ja hiljemalt 24 tunni jooksul teatama oma ülemusele või metsaomanikule ja süüteo jälgede hävimise vältimiseks tarvitusele võtma vajalikud abinõud.

926. Kriminaalseadustiku § 250—253 ettenähtud süütegude kordasaatmisel raiutud metsamaterjalid pannakse juurdluse toimetamisel aresti alla ja antakse

hoiule, kui need asuvad metsas, metsaomanikule, kui need on aga välja veetud või metsaomanik keeldub neid hoiule võtmast, siis lähemale riigimetsateenijale või politseile, kusjuures viimane võib neid omal vastutusel anda hoiule eraisikule või juurde palgata vahi, kui tal isiklikult ei ole neid võimalik hoida.

Metsaomanik võib nõuda metsamaterjali aresti alt vabastamist, kui ta esitab metsahoiukomitee poolt vastuvõetavaks tunnustatud kindlustuse.

Kui on karta, et aresti alla pandud metsamaterjal enne asja lõplikku kohtulikku lahendust võib rikkuda minna või oma väärtuse kaotada, on vastaval hoiukaitse asutisel õigus aresti alla pandud metsamaterjali enampakkumise korras ära müüa ja müügist saadud raha kanda oma deposiitarvele Eesti Panga osakonda, kuni asja lõpliku lahendamiseni kohtu poolt.

927. Riigimetsast omavoliliselt raiutud või riisutud metsamaterjalid ja muud metsasaadused pannakse juurdluse toimetamisel aresti alla ja antakse hoiule, kui need asuvad riigimetsa piires või selle läheduses, lähemale riigimetsateenijale, kui need on aga riigimetsa piirest välja veetud ja metsateenijail valve teostamine raskendatud, siis lähemale politseiametnikule, kes sel juhul on õigustatud talitama § 926 esimeses lõikes ettenähtud korras.

928. Aresti alla pandud metsamaterjaliga ja teiste metsasaadustega, mis riigimetsast omavoliliselt raiutud või riisutud, toimitakse järgmiselt:

1) kui süüdlased teadmata ja metsamaterjalide või teiste metsasaaduste aresti alla panemise vastu ei ole vaieldud, samuti juhul, kui süüdlased avastatud ja nad endid süüdi tunnistanud või kui nad süüteolt tabatud, võib metsaülem aresti alla pandud metsamaterjali või metsasaadused, pärast seda, kui sellest tarvilikud asitõendid võetud, müüa enne asja lõplikku lahendamist;

2) kui süüdistatavad endid süüdi ei tunnista ja neid ei ole tabatud süüteolt, samuti juhul, kui metsamaterjali või metsasaaduste aresti alla panemise vastu on vaieldud ja see tähele panemata jäetud, võib enne kohtuotsust materjale või metsasaadusi enampakkumise korras müüa ja müügihinda metsa valitseva asutise deposiidi arvele kanda ainult siis, kui on karta, et materjalid seismisega oma väärtuse kaotavad ja selle tagajärjel kahju võib tekkida.

929. Omavalitsuse või erametsast omavoliliselt raiutud või riisutud metsamaterjalid või metsasaadused pannakse juurdluse toimetamisel aresti alla ja antakse

hoiule omavalitsuse metsateenijale või metsaomanikule kuni asja lahendamiseni kohtus.

Kui aresti alla panemise vastu ei ole vaieldud ühe kuu jooksul, arvates aresti alla panemise päevast, ja süüdlane teadmata või kui süüdlane on avastatud ja enese süüdi tunnistanud, antakse metsamaterjalid või metsasaadused nende omanikule vabaks.

Kui aresti alla pandud metsamaterjalide suhtes on vaidlus ja pooled kokku ei lepi, lahendab asja kohus.

Kui süüteoasi on kohtus algatatud, võib aresti alla pandud metsamaterjali või metsasaaduste vabaksandmine või müük, kui need seismisega rikki võivad minna, toimuda ainult kohtuvõimu loal. Müügist saadud raha kantakse kohtu deposiiti kuni asja otsustamiseni kohtus.

930. Lõpuleviidud juurdlused Kriminaalseadustiku § 250—253 ettenähtud süütegudes, samuti juurdlused omavalitsuse ja erametsades kordasaadetud Kriminaalseadustiku § 587—590 ettenähtud süütegudes esitatakse asja alluvuse järgi vastavale kohtule, kaebekirjas tähendades, kes käesoleva seadustiku § 931 nimetatud ametlikest süüdistajaist kohtus esineb.

931. Kohtus süüdistamise õigus kuulub omavalitsuse ja erametsades kordasaadetud Kriminaalseadustiku § 250—253 ettenähtud süüteo asjus politseile ja metsahoiukomitee või Riigi maade ja metsade valitsuse poolt üldvolitusega volitatud riigimetsateenijaile, omavolilise metsaraiumise, -riisumise või -rikkumise asjus aga üldises korras süüteost kannatanule.

932. Juurdlused riigimetsas kordasaadetud kohtule alluvais Metsaseaduse rikkumise asjus antakse edasi kohtule üldises korras kohaliku metsaülema, metsavalitseja või vastava keskasutise juhataja kaudu käesolevas seaduses ettenähtud eranditega.

Ühel ajal juurdluse edasisaatmisega teatab metsaülem, metsavalitseja või vastava keskasutise juhataja kohtule, kes esineb asjas süüdistajana.

933. Juurdlusi riigimetsas kordasaadetud Kriminaalseadustiku § 587 ja 588 ettenähtud süütegudes, kui süütegu on süüaluse poolt korda saadetud esimest korda või ka teist või rohkem korda, kuid pärast kahe aasta möödumist, arvates viimase samasuguse teo eest kohtu poolt määratud karistuse ärakandmisest või administratiivkorras määratud trahvi tasumisest, ja kui selle eest ei ole ette nähtud kinnipidamiskaristust, samuti ka riigimetsas kordasaadetud omavolilise kõrvalkasutamise asjus, ei esitada otseselt kohtule.

934. Eelmises (933) paragrahvis tähendatud asjus koostab metsaülem või metsavalitseja trahvimääruse, kui süüteoga riigile tekitatud kahju trahvitaksi järgi ei ületa 250 krooni, kui see kahju aga ületab 250 krooni, siis saadetakse juurdlus trahvimääruse koostamiseks vastavale keskasutise juhatajale.

935. Trahvimääruses nõutakse süüaluselt:

1) Kriminaalseadustiku § 587 ja 588 ettenähtud süütegudes sama seadustiku § 590 ettenähtud tasuraha tasumist ja raiutud või riisutud metsamaterjali tagasitoomist või selle väärtuse tasumist trahvitaksi järgi;

2) omavolilise metsa kõrvalkasutamise asjus kõrvalkasutuse väärtuse tasumist trahvitaksi järgi.

936. Paragrahvis 935 tähendatud määrus koostatakse metsaülema, metsavalitseja või vastava keskasutise juhataja poolt 7 päeva jooksul, arvates juurdluse saabumise ajast; kui aga süüalune on esialgsel juurdlusel jäänud avastamata, siis 7 päeva jooksul, arvates ta avastamise ajast.

937. Trahvimäärus kuulutatakse süüalusele politsei kaudu ühes ettepanekuga täita määrus ühe kuu jooksul. Määruse kuulutamisel võetakse süüaluselt allkiri selle täitmiseks nõusoleku andmise või täitmisest keeldumise kohta.

Kui süüalune keeldub määrust täitmast, antakse juurdlus kohtusse üldises korras.

Määruse täitmiseks nõusoleku avaldamise korral võivad maksu tähtaega pikendada ja võimaldada osakaupa maksmist metsaülem või metsavalitseja kuni kuue kuuni, kui riigile tekitatud kahju trahvitaksi järgi ei ületa 250 krooni, vastava keskasutise juhataja kuni ühe aastani ja vastav minister kuni kahe aastani, kui süüdlane esitab vastuvõetava kindlustuse.

938. Pärast süüaluse poolt trahvimääruse vabatahtlikku täitmist lõpetatakse asi kohtusse andmata.

939. Kui süüalune on avaldanud nõusoleku määruse täitmiseks, kuid seda tähtajaks ei ole teinud või ei ole pidanud kinni maksupikenduse tähtaegadest, võib määruse koostaja pöörata määruse täitmisele administratiivkorras või asja üle anda kohtule, kusjuures viimasel puhul trahvimäärus tühistub. Kui trahvimäärus on juba pööratud täitmisele administratiivkorras, siis ei saa asja enam üle anda kohtule, olgugi et süüalune on osutunud maksuvõimetuks.

940. Riigimetsas kordasaadetud Metsaseaduse rikkumise asjas võib kohtus süüdistajana esineda metsaülem, metsavalitseja või ministeeriumi vastava kesk-

asutise juhataja ise või teha esinemise ülesandeks temale alluvale riigiteenijale.

941. Jaoskonnakohtule alluvais Metsaseaduse rikkumisel tekkinud tsiviilasjus võivad kohtus riigi huvides kaitsjana, nõudjana ja kostjana esineda peale ministeeriumi vastava keskasutise juhataja või tema poolt volitatud ametniku või isiku veel riigimetsaülem või metsavalitseja.

942. Süütegude jälitamine jahi alal maksvate seaduste ja määruste rikkumise asjus toimub üldises korras alljärgnevais paragrahvides (§ 943—952) toodud eranditega.

943. Riigi valduses olevail maa-aladel ja veekogudel kordasaadetud süütegudes võivad juurdlusi toimetada peale politseiametnikkude ka riigimetsateenijad.

Riigimetsateenijaist on õigustatud juurdlusi toimetama metsnikud ja neist kõrgemad riigimetsateenijad.

944. Jahi järelevalve teostajad, kellel ei ole juurdluse toimetamise õigust, on õigustatud süüteolt tabatuid kinni pidama ja ühes jahisaagi ja jahipidamise abinõudega toimetama lähema politseiametniku korraldusse juurdluse algatamiseks ja jahisaagi ning jahipidamise abinõude äravõtmiseks.

Riigi valduses oleval maa-alal või veekogul tabatud süüalust võib toimetada ka juurdluse toimetamiseks õigustatud riigimetsateenija korraldusse juurdluse algatamiseks ja jahisaagi ning jahipidamise abinõude äravõtmiseks.

Kui jahi järelevalve teostajal ei ole võimalik mõnesugusel mõjuval põhjusel süüteolt tabatut, kelle isik on tabajale tuntud või kes oma isikut võib kohapeal tõestada, otsekohe toimetada juurdluse toimetamiseks õigustatud politseiametniku või riigimetsateenija korraldusse, siis ta võtab süüaluselt ära jahisaagi ja jahipidamise abinõud ning viivitamata teatab süüteost juurdluse toimetamiseks politseiametnikule või selleks õigustatud riigimetsateenijale, andes viimasele üle ka süüaluselt võetud jahisaagi ja jahipidamise abinõud.

Jahikoerad ei kuulu jahipidamise abinõudena äravõtmisele.

945. Süüaluste tabamiseks on jahi järelevalve teostajad õigustatud nõudma politsei, riigimetsateenijate ja piiriäärseis kohtades ka piirivalve abi.

946. Jahipidamise abinõud kuuluvad juurdlusel asja juurde võtmisele ainult Kriminaalseadustiku § 245 ja 248 ettenähtud süütegude puhul.

947. Jahisaak või jahisaadused, mis võivad kuni asja kohtuliku otsustamiseni rikki minna või oma

väärtuse kaotada, müüakse ära, antakse tasuta heategevaks otstarbeks või hävitatakse juurdlust toimetava politseiametniku või riigimetsateenija poolt Põllutööministri määruses ettenähtud korras ja tingimustel.

948. Jahisaagi või jahisaaduste ja kohtuotsusega äravõetud jahipidamise abinõude müügist saadud summad kantakse jahikapitali arvele.

Süüaluse õigeksmõistmise korral tasutakse viimasele jahisaagi või jahisaaduste äravõtmisega tekitatud kahjud jahikapitali summadest Põllutööministri poolt määratud takside alusel.

949. Jahi alal maksvate seaduste ja määruste rikkumise asjus kuulub kohtus süüdistamise õigus üldises korras politseile, süüteost kannatanud maaomanikule või jahirentnikule ning riigi valduses olevail maa-aladel ja veekogudel kordasaadetud süütegudes kohalikule metsaülemale.

950. Maaomanikul, jahipidamiseks väljarenditud maa-aladel ja veekogudel aga jahirentnikul on õigus nõuda süüdlaselt tapetud või vigastatud jahiloomade eest tasu elusate jhiloomde väärtuses Põllutööministri poolt määratud ja Riigi Teatajas avaldatud takside alusel. Kui jahipidamise õiguse omanikuks või kasutajaks on riik, siis kantakse riigi kasuks mõistetud ja sissenõutud summad jahikapitali arvele.

951. Põllutööministril on õigus määrata jahikapitali summadest tasu jahi alal maksmapandud seaduste ja määruste rikkujate tabajaile ja ülesandjaile.

952. Kui jahitunnistusega varustatud isik keelatud ajal eksimuse tõttu laseb maha metskitse, mõtuse, tedre või emafaasani kohal, kus tal oli luba jahti pidada, ja teatab sellest ise viivitamata, kuid hiljemalt 24 tunni jooksul juurdluse toimetamiseks õigustatud politseiametnikule või riigimetsateenijale ja seejuures tasub trahvi, mis Põllutööministri poolt sääraste üleastumiste eest kindlaks määratud, siis lõpetatakse tema kohta jälitamine kohtus süüdistust tõstmata, kuid mahalastud jahiloom võetakse ära.

See trahv kantakse jahikapitali arvele.

5. peatükk.

Administratiivvõimu esindajate õigused ja kohused mõnede süütegude jälitamisel ja administratiivkorras karistamine.

953. Politsei kõrval on jaoskonnakohtule alluvais asjus õigustatud süüdistajaina esinema ka teiste ad-

ministratiivvõimude esindajad, igaüks viimaseist tema järelevalvele alluvas piirkonnas kordasaadetud süütegudes, millega on rikutud tema järelevalve ala kohta käivaid seaduse või sundmääruse eeskirju.

954. Kui avaliksüüdistajale teatab kohus asjaarutamise ajast kutselehega kas politseile või mõne teise administratiivvõimu esindajale olenevalt sellest, kumma poolt on süüdistus kohtule esitatud: politseile, kui süüdistus on esitatud politsei poolt, teise administratiivvõimu esindajale, kui süüdistus on esitatud viimase poolt.

Kuid politsei, samuti ka teise administratiivvõimu esindaja, kelle poolt ei ole süüdistust esitatud, on õigustatud omal algatusel igas protsessi staadiumis asjasse süüdistajana juurde astuma ja kõiki süüdistaja õigusi kasutama.

Süüteost kannatanu eraisiku poolt vahenditult kohtule esitatud süüdistuses saadab kohus kutselehe ka politseile, kui avaliksüüdistajale.

955. Sellekohase nõudmise peale antakse välja administratiivvõimude esindajaile asjus, milles nad on õigustatud kasutama süüdistamise õigust, ärakirjad kohtuotsuseist ja kriminaaljälitamise lõpetamise ja peatamise määrustest tasuta.

Administratiivvõimu esindaja poolt tõstetud süüdistuses tehtud õigeksmõistvast kohtuotsusest, samuti ka kriminaaljälitamise lõpetamise ja peatamise määrusest saadetakse jaoskonnakohtule alluvais asjus ärakirjad sellele administratiivvõimu esindajale, kelle poolt süüdistus on tõstetud, ilma nõudmiseta, kuid ainult sel juhul, kui niisugune otsus või määrus on tehtud administratiivvõimu esindaja tagaselja, olgugi et temale oli kutselehega asja arutamisepäevast teatatud, kusjuures säärasel juhul loetakse administratiivvõimu esindajal säärasel juhul loetakse administratiivvõimu esindajal õigeksmõistva otsuse, samuti ka kriminaaljälitamise lõpetamise ja peatamise määruse peale edasikaebuse tähtaeg ärakirja kättesaamise päevast.

956. Jaoskonnakohtule alluvais asjus on peale politsei teiste administratiivvõimude esindajaist õigustatud juurdlusi toimetama:

1) tervishoiu inspektorid, linna-, maa- ja jaoskonnaarstid, farmatseutiline inspektor ja apteekide revident süütegudes tervishoiu alal;
2) vanem tööinspektor, jaoskonna tööinspektorid ja nende abid töökaitsemääruste rikkumiste asjus;
3) riigi- ja omavalitsuste insenerid, arhitektid, ehi-

tuse ja maanteede inspektorid ja revidendid ning teeministrid igaüks oma järelevalve alal kordasaadetud süütegudes ehituse, teede ja liikumisabinõude kohta käivate määruste vastu;

4) Veeteedevalitsuse inspektorid ja nende abid laevade ja laevasõiduteede julgeoleku kohta maksvate seaduste ja sundmääruste rikkumiste asjus;

5) meremeestekodu vanem ja sadamakaptenid Kriminaalseadustiku § 358[1] ettenähtud süüteos;

6) mäetööstuse inspektorid Mäeseaduse eeskirjade rikkumiste asjus;

7) piirivalve rajooni- ja jaoskonnaülemad Kriminaalseadustiku § 366[1] ettenähtud süüteos;

8) Proovikoja juhataja ja kontrolörid proovi-, kaalu- ja mõõdumääruste rikkumiste asjus.

957. Eelmises paragrahvis tähendatud administratiivvõimu esindajad toimetavad juurdlust samas korras kui politsei ja nende poolt toimetatud juurdlustel on võrdne seaduslik jõud politsei juurdlustega.

958. Administratiivvõimu esindajate poolt toimetatud juurdlused esitatakse vastavale kohtule üldises korras vahetult või politsei kaudu, arvatud välja juurdlused alljärgnevais paragrahvides ettenähtud süüteo asjus, milles kuulub administratiivkorras karistamise õigus administratiivvõimule.

959. Kriminaalseadustiku § 230, 258, 260, 261 ja 376 ettenähtud süütegudes, samuti puhtuse ja tervishoiu, avalikkude kohtade, parkide, aedade ja puiestikkude korrashoiu ning autode ja teiste sõidu- ja veoriistade liikumise kohta käivate sundmääruste rikkumises võetakse süüdlased vastutusele ja karistatakse kas üldises kohtukorras või alljärgnevais paragrahvides ettenähtud administratiivkorras.

Administratiivkorras ei või karistada süüdlast sama süüteo eest, milles ta on vastutusele võetud kohtukorras; samuti ei või kohtukorras võtta vastutusele süüdlast sama süüteo eest, mille eest ta on karistatud administratiivkorras.

960. Õigus administratiivkorras karistada Kriminaalseadustiku § 230, 258, 260, 261 ettenähtud süütegude eest kuulub politseikomissarile, kelle jaoskonnas süütegu korda saadetud.

Sama õigus kuulub avalikkude kohtade, parkide, aedade ja puiestikkude kohta antud sundmääruste rikkumise asjus selle koha, pargi, aia või puiestiku järelevaatajale, kus süütegu korda saadetud.

961. Õigus administratiivkorras karistada Krimi-

naalseadustiku § 376 ettenähtud süütegude eest kuulub raudteepolitsei komissaridele, jaamaülemaile ja rongijuhtidele.

962. Politseikomissar võib karistada süüdlasi § 960 tähendatud süütegude eest rahatrahviga kuni 30 krooni, — sõidu- ja veoriistade juhte sõidu- ja veoriistade liikumise kohta antud sundmääruse rikkumise eest peale selle veel sõiduõiguse äravõtmisega kuni 7 päevani.

Avalikkude kohtade, parkide, aedade ja puiestikkude järelevaatajad võivad karistada avalikkude kohtade, parkide, aedade ja puiestikkude kohta antud sundmääruste rikkujaid rahatrahviga kuni ühe kroonini.

963. Kriminaalseadustiku § 376 ettenähtud üleastumiste eest võib süüdlast administratiivkorras karistada rahatrahviga kuni viie kroonini. Teedeministril on õigus tema poolt antud sundmääruste rikkumiste eest kindlaks määrata vähemaid trahvimäärasid.

964. Trahvikäsu täitmise puhul annab trahvimääraja ametnik trahvimaksjale kviitungi, mille vormi kinnitab Kriminaalseadustiku § 230, 258, 260 ja 261 ettenähtud süütegude jaoks Siseminister ja sama seadustiku § 376 ettenähtud süütegude jaoks Teedeminister.

965. Kui süüdlane trahvikäsu esitamisel trahvi trahvimäärajale ametnikule kohe ära ei maksa, siis koostab trahvimääraja ametnik protokolli, milles tuleb tähendada:

1) protokolli kokkuseadmise aeg ja koht;
2) süüaluse ees- ja perekonnanimi ja elukoht;
3) süüteo kordasaatmise aeg ja koht;
4) seadus või sundmäärus, mille rikkumises süüdistatakse;
5) süüteo kirjeldus ja süüaluse seletus;
6) trahvimäärus.

Protokoll tuleb viivitamata saata Kriminaalsedusa tiku § 230, 258, 260 ja 261 ettenähtud süüteo asjus kohaliku prefekti korraldusse, § 376 ettenähtud süüteo asjus aga raudteepolitsei ülemkomissari korraldusse.

966. Prefekt või raudteepolitsei ülemkomissar leides, et trahv määratud õieti ja seaduslikult, kinnitab trahvimääruse, vastasel korral aga tühistab trahvimääruse ja esitab protokolli vastavale jaoskonnakohtule asjale edaspidise käigu andmiseks üldises korras.

967. Prefekti või raudteepolitsei ülemkomissari poolt kinnitatud trahvimäärus kuulutatakse allkirja vastu süüdlasele ühes ettepanekuga määratud trahvi

7 päeva jooksul, arvates kuulutamise päevast, vabatahtlikult ära tasuda.

968. Trahvimääruse peale võib süüdlane edasi kaevata vastavale jaoskonnakohtule, kes asja läbi vaadates harilikus kohtu korras võib süüdlast karistada seaduses ettenähtud piirides ka kõrgemal määral, kui oli määratud administratiivvõimu poolt.

Edasikaebus tuleb kirjutada jaoskonnakohtu nimele ja esitada vastavalt prefektile või raudteepolitsei ülemkomissarile seitsme päeva jooksul, arvates trahvimääruse kuulutamise päevast.

Prefekt või ülemkomissar on kohustatud edasikaebuse ühes kogu toimikuga edasi saatma jaoskonnakohtule hiljemalt kolme päeva jooksul.

969. Kui süüdlane 7 päeva jooksul, arvates trahvimääruse kuulutamisest ei ole edasi kaevanud ega ka vabatahtlikult trahvi tasunud, siis teeb prefekt või raudteepolitsei ülemkomissar korralduse trahvi sissenõudmiseks administratiivkorras.

970. Kui ühe kuu jooksul, arvates edasikaebuse tähtaja möödumise päevast ei lähe korda süüdlaselt trahvi administratiivkorras sisse nõuda viimase maksuvõimetuse tõttu, siis tühistab prefekt või raudteepolitsei ülemkomissar trahvimääruse ja annab asja üle vastavale jaoskonnakohtule otsustamiseks üldises korras.

Samuti tühistab prefekt või raudteepolitsei ülemkomissar trahvimääruse ja annab asja üle jaoskonnakohtule üldises korras edaspidise käigu andmiseks ka sel juhul, kui ühe kuu jooksul, arvates trahvimääruse kinnitamisest, ei ole korda läinud seda süüdlasele § 967 ettenähtud korras kuulutada, tema leidmatuse tõttu.

971. Kriminaalseadustiku § 347 esimeses lõikes, §348—352, § 353 esimeses lõikes, § 354 esimeses lõikes, § 355 ja 357[1] ettenähtud süüteo asjus tööinspektorite ja nende abide samuti ka politsei poolt toimetatud juurdlused tuleb saata vanema tööinspektori korraldusse.

972. Kui juurdlusega on süüaluse süü kindlaks tehtud ja kui ei ole kriminaaljälitamise algamise või jätkamise seaduslikke takistusi, siis koostab vanem tööinspektor § 971 tähendatud süüteo asjus süüaluse kohta trahvimääruse, millega võib süüalusele määrata rahatrahvi seaduses ettenähtud rahatrahvi määrade piirides.

973. Vanema tööinspektori trahvimääruse kuulutamise, selle peale edasikaebamise ja üldse asja

edaspidise käigu kohta on maksvad § 967—970 eeskirjad, ainult selle vahega, et edasikaebused esitatakse vanema tööinspektori kaudu ja kõik korraldused asja edaspidiseks käiguks teeb vanem tööinspektor.

974. Kriminaalseadustiku § 335 ettenähtud süüteo asjus proovikoja kontrolöride, samuti plitsei poolt toimetatud juurdlused tuleb saata proovikoja juhatajale süüaluse kohta trahvimääruse koostamiseks.

Kriminaalseadustiku § 335 ettenähtud süüteo asjus toimub edaspidine jälitamine samas korras, kui § 971 tähendatud töökaitsemääruste rikkumise asjus, ainult selle vahega, et kõik § 967—970 ja 972 ettenähtud korraldused teeb proovikoja juhataja ja edasikaebus proovikoja juhataja määruse peale esitatakse proovikoja juhataja kaudu.

975. Kriminaalseadustiku § 366[1] ettenähtud süüteo asjus toimetatud juurdlus tuleb esitada sellele piirivalve jaoskonna ülemale, kelle piirkonnas süütegu korda saadetud, trahvi- ja ujuvabinõu konfiskeerimise määruse koostamiseks.

Kriminaalseadustiku § 366[1] ettenähtud süüteo asjus toimub edaspidine jälitamine samas korras, kui § 971 tähendatud töökaitse määruste rikkumise asjus, ainult selle vahega, et kõik § 967—970 ja 972 ettenähtud korraldused teeb piirivalve jaoskonna ülem ja edasikaebus piirivalve jaoskonna ülema trahvi- ja konfiskeerimise määruse peale esitatakse piirivalve jaoskonna ülema kudu.

976. Sadama piirkonnas kordasaadetud Kriminaalseadustiku § 235—238, 366, 368, § 374 esimeses ja teises lõikes ettenähtud süüteo asjus toimetatud juurdlused tuleb saata vastavale sadamakaptenile trahvimääruse koostamiseks.

Käesoleva paragrahvi esimeses lõikes tähendatud süüteo asjus toimub edaspidine jälitamine samas korras, kui § 971 tähendatud töökaitse määruste rikkumise asjus, ainult selle vahega, et kõik § 967—970 ja 972 ettenähtud korraldused teeb sadamakapten ja edasikaebus sadamakapteni määruse peale esitatakse sadamakapteni kaudu.

977. Kriminaalseadustiku § 358[1] ettenähtud süüteo asjus toimetatud juurdlused tuleb saata meremeestekodu vanemale süüaluse kohta trahvimääruse koostamiseks.

Kriminaalseadustiku § 358[1] ettenähtud süüteo asjus toimub edaspidine jälitamine samas korras, kui § 971 tähendatud töökaitsemääruste rikkumiste asjus, ainult selle vahega, et kõik § 967—970 ja 972 ettenäh-

tud korraldused teeb meremeestekodu vanem ja edasikaebus meremeestekodu vanema määruse peale esitatakse meremeestekodu vanema kaudu.

Meremeestekodu vanema trahvimääruse põhjal süüalune poolt vabatahtlikult tasutud, samuti ka administratiivkorras sissenõutud rahatrahvid lähevad meremeeste kodu kasuks.

978. Paragrahvis 970 tähendatud tähtajad loetakse § 976 ja 977 tähendatud süütegude suhtes kolm kuud.

979. Asjad, milles kompetentsi piirides tehtud administratiivvõimu trahvimääruse põhjal määratud trahv on vabatahtlikult tasutud või administratiivkorras sisse nõutud, lõpetatakse kohtusse andmata ära.

Samuti ei või kohtule üle anda ka asju, milles administratiivvõimu trahvimääruse põhjal on trahv osaliselt administratiivkorras sisse nõutud, olgugi et süüdlase maksuvõimetuse tõttu ei ole puuduvat osa võimalik sisse nõuda.

980. Administratiivvõimude poolt määratud trahvid ei kuulu omavahel ega ka kohtu poolt määratud karistustega koostamisele ega liitmisele.

6. peatükk.

Kurjategijate väljaandmine.

981. Välismaalane, kes väljaspool Eesti Vabariigi piire on saatnud korda raske kuriteo või kuriteo, mille eest ta Eesti Vabariigis ei ole seatud korras süüdlaseks või süütuks mõistetud või milles ei ole kriminaaljälitamine kohtuotsusega lõpetatud, antakse välja lepingu järgi, mis on sõlmitud süüaluse väljaandmist nõudva riigiga, või selles suhtes nimetatud riigiga maksva vastastikkuse põhjal.

Eesti Vabariigi kodanik antakse välja samadel tingimustel, kuid ainult lepingu järgi, mis on sõlmitud süüaluse väljaandmist nõudva riigiga.

982. Väljaandmine ei ole lubatud, kui Eestis maksvate kriminaalseaduste järgi on möödunud kriminaaljälitamise algamise, kohtuotsuse tegemise või otsuse täitmisele pööramise aegumise tähtajad.

983. Väljaandmine ei ole lubatud, kui Eestis on juba alustatud väljanõutava isiku vastu kriminaaljälitamine sama süüteo eest, mille pärast väljaandmist nõutakse.

984. Kui väljanõutava isiku vastu on Eestis alatud kriminaaljälitamine või kui ta kannab karistust mõnesuguse muu süüteo eest kui see, mille pärast teda välja nõutakse, siis tuleb väljaandmine edasi lükata kuni selle kriminaaljälitamise lõpetamiseni, süüaluse õigeksmõistmiseni, karistuse kandmise lõpuni või sellest vabastamiseni.

Kui väljanõutava isiku vastu on alatud tema maksujõuetuks tunnustamise asi, siis võib tema väljaandmist edasi lükata kuni selle toimetuse lõpetamiseni.

985. Välja anda võib ainult järgmisil tingimusil:

1) et väljaantavat ei või ilma Eesti Vabariigi Valitsuse nõusolekuta jälitada ega karistada riigis, kuhu ta välja antakse, mõne seesuguse süüteo eest, mille pärast väljaandmist ei ole nõutud, kuigi see süütegu on korda saadetud enne väljaandmise nõudmist; Eesti Vabariigi Valitsus võib sel juhul nõuda § 991 ettenähtud dokumentide esitamist;

2) et väljaantavat ei või väljanõudev riik eelmises punktis nimetatud süüteo pärast edasi anda mõnele kolmandale riigile ilma Eesti Vabariigi Valitsuse loata.

Käesoleva paragrahvi eeskirjad ei ole maksvad juhul, kui väljaantu ühe kuu jooksul pärast lõplikku vabanemist ei ole lahkunud riigist, kuhu ta on välja antud.

986. Välja anda võib ainult tingimusel, et väljaantavat ei jälitataks ega karistataks erakorraliste kohtute poolt, vaid nende kohtute poolt, kellele väljanõudva riigi üldkohtupidamise seaduse eeskirjade järgi see süütegu allub.

987. Kui väljanõue on esitatud ühe ning sama süüteo pärast ja ühe ning sama isiku kohta mitme riigi poolt, siis antakse ta välja sellele riigile, kelle territooriumil süütegu on korda saadetud.

Juhul, kui üks ning sama süütegu on korda saadetud mitmes riigis või kui see riik, kelle territooriumil süütegu on korda saadetud, süüaluse väljaandmist ei nõua, siis antakse ta nõude peale välja sellele riigile, kelle riikkondsusse ta kuulub; kui aga viimane väljanõuet ei ole esitanud, siis antakse süüalune välja sellele riigile, kelle väljanõue on saabunud esimesena.

988. Kui ühe ning sama isiku kohta on väljanõue esitatud mitme riigi poolt mitmesuguste süütegude pärast, siis antakse ta välja sellele riigile, kelle territooriumil on korda saadetud raskem süütegu. Kui aga süüteod on seaduses ettenähtud karistuse määra poo-

lest võrdsed, siis tuleb väljaandmist toimetada § 987 teises lõikes ettenähtud eeskirjade järgi. Ühele riigile väljaandmisel võib kokku leppida, et see väljaantud isiku, pärast kohut ja karistuse kandmist, edasi annaks teisele riigile, kes on väljaandmist nõudnud.

989. Süüteo läbi saadud asjad, süüteo kordasaatmise abinõud, samuti ka kõik väljaantavalt isikult äravõetud asjad ja üldse asitõendid antakse üle sellekohase nõude peale väljaandmist nõudvale riigile. Tähendatud asjad antakse üle ka sel juhul, kui süüaluse väljaandmiseks antud nõusolekut ei saa täita süüaluse surma või põgenemise tõttu. Tähendatud asju võib ajutiselt kinni pidada, kui neid on tarvis Eestis tekkinud kriminaalasja toimetuse juurde. Kolmandate isikute õigused tähendatud asjade peale jäävad alale ja need saadetakse neile tasuta tagasi pärast selle süüteoasja lõpetamist, millega ühenduses need välja anti.

990. Väljaandmisnõue esitatakse diplomaatilisel teel Välisministrile, kes selle edasi annab Kohtuministrile.

991. Väljaandmisnõudele peab olema juurde lisatud, algkirjas või tõestatud ärakirjas, väljaandmist nõudva riigi vastavate võimude poolt selles riigis maksvate seaduslikkude vorminõuete kohaselt koostatud kohtuotsus, süüdistusakt, või kohtu alla andmise määrus, või vastutusele võtmise määrus ühes vahistamismäärusega, või ainult see viimane määrus, milles peab siis ka ära märgitud olema ettepandud süüdistuse sisu. Mainitud dokumentide juurde peab olema veel lisatud nende prantsus- või eestikeelne tõestatud tõlge ja paluva riigi kriminaalseaduse ametlikult tõestatud tekst, mis käib väljanõudmise põhjustanud süüteo kohta ning näitab viimasega seotud karistust, ja, kui võimalik, siis ka väljanõutava isiku päevapilt või tema tunnuste kirjeldus ning muud andmed, mis võivad kaasa aidata tema isiku samasuse kindlakstegemiseks.

992. Kui kohtuminister, läbi vaadanud temale saadetud väljaandmisnõude ja selle juures olevad dokumendid, leiab, et väljaandmisnõue tuleb rahuldada, siis teeb ta Politseivalitsusele korralduse väljanõutava isiku otsimiseks ja vahistamiseks, samuti ka § 989 nimetatud asjade ja esemete äravõtmiseks.

993. Kui Kohtuminister väljaandmisnõude tagasi lükkab, siis teatatakse sellest väljaandmist nõudvale riigile diplomaatilisel teel Välisministeeriumi kaudu, ja isik, kelle väljaandmist nõuti, vabastatakse viivi-

tamata, kui ta oli juba selle väljanõudmise tõttu esialgselt vahistatud.

994. Enne väljaandmisküsimuse otsustamist võib Kohtuminister:

1) nõuda Välisministeeriumi kaudu väljanõudvalt riigilt täiendavaid andmeid ja dokumente;

2) teha ülesandeks selle rinkonnakohtu prokurörile, kelle ringkonnas on väljanõutava isiku viibimiskoht, andmete kogumise, mis on vajalikud väljaandmisküsimuse otsustamiseks.

Kuni mainitud andmete ja dokumentide saamiseni võib Kohtuminister teha korralduse väljanõutava süüaluse esialgseks vahistamiseks.

995. Ringkonnakohtu prokurör kogub politsei kaudu kõik tarvilikud andmed väljaandmisküsimuse lahendamiseks politsei juurdluse kaudu.

996. Edasilükkamatul juhul võib väljanõutavat isikut enne § 991 nimetatud dokumentide saamist Kohtuministri korraldusel esialgselt vahistada Välisministri kaudu diplomaatilisel teel saadud posti- või telegraafilise teadaande põhjal selle kohta, et väljaandmist nõudva riigi vastava võimu poolt on tehtud määrus väljanõutava süüaluse vahistamiseks. Käesoleva paragrahvi, samuti ka § 994 põhjal vahistatud isik vabastatakse vahi alt, kui väljaandmist nõudev riik alljärgnevate tähtaegade jooksul ei ole Välisministeeriumile esitanud § 991 ettenähtud dokumente või Kohtuministri poolt § 994 põhjal täiendavalt nõutud andmeid ja dokumente. See tähtaeg ei või Euroopa riikide kohta ületada kahte kuud ja väljaspool Euroopat asuvate riikide kohta kolme kuud, arvates vahistamise päevast.

997. Väljaantava süüaluse üleandmist vastavaile välisriigi võimudele toimetatakse Eesti administratiivvõimude poolt piiripunktis, mille on selleks määranud Välisminister kokkuleppel Siseministriga.

998. Väljaandmist mitte-naaberriigile toimetatakse pärast diplomaatilisel teel läbirääkimist edasitoimetamise korra kohta kõigi nende riikidega, kelle territooriumist väljaantav läbi saadetakse.

999. Esialgselt vahistatud isik vabastatakse vahi alt, kui väljaandmist nõudev riik § 996 nimetatud tähtaja jooksul pärast Eesti väljaandmisnõusoleku teadaande kättesaamist ei ole teinud korraldust väljaantava vastuvõtmiseks Eesti piiril.

1000. Ühe välisriigi poolt teisele väljaantud süüaluse läbisaatmiseks Eesti territooriumist annab loa Kohtuminister, pärast seda, kui temale on Välismi-

nisteeriumi kaudu esitatud üks § 991 mainitud kohtudokumentidest selle kohta, et süütegu, milles väljaantavat süüdistatakse, kuulub nende hulka, mille pärast ka Eesti oleks süüaluse välja andnud sellele väljanõudvale riigile, ja et väljanõudev riik kinni peab § 986 tähendatud tingimustest.

1001. Kulud, mis on Eestis tehtud välisriigi väljaandmisnõude täitmiseks, võetakse riigikassa kanda; neid kulusid aga, mis on tehtud väljaantava läbisaatmiseks Eesti territooriumi kaudu ühe välisriigi väljaandmisnõudel teisele välisriigile, riigikassa kanda ei võeta.

1002. Käesolevas peatükis toodud eeskirju tuleb kohaldada kurjategijate väljaandmisel vastastikusel alusel, kuna väljaandmisel lepingu põhjal kohaldatakse neid eeskirju niivõrd, kuivõrd väljanõudva välisriigiga sõlmitud leping seda teisiti ei korralda.

Tähestikuline sisujuht.

(Arvud tähendavad paragrahvide numbreid).

A.

Abikaasa, — vaata sugulased.

Administratiivkorras karistamine, — metsasüütegudes 933—939; politseilt 959—970; tööinspektorilt 971—973; provikoja ametnikelt 974; piirivalvelt 975; sadamakaptenilt 976, 978; meremeeste kodu vanemalt 977, 978; lõpetamine, maksujõuetus, koostamine 979, 980; vaata administratiiv-võimud.

Administratiiv-võimud, — kriminaaljälitamise algatajaina 55, 748, 749, 898, 904; esinemine jaoskonnakohtus 763; süüdistajaina 3, 953—955; juurdluse toimetamise õiguse üldalused 956—958; vaata administratiivkorras karistamine.

Advokaat, — volinikuna: ringkonnakohtus 72, eeluurimisel 220, jaoskonnakohtus 745; tema juures leiduvate paberite läbivaatus 160; nõupidamine süüalusega eeluurimisel 220; kaitsjana 350, 351; kinnisel istungil pealtkuulajana 418; tunnistajana 473.

Aegumine, — jälitamise lõpetamise alusena 17; kautsjoni tagasiandmise alusena 77, 582, 744, 830; väljaandmist kõrvaldav 982.

Ajatamine, — metsatrahvide 937.

Alaealised, — süüteost kannatanuna erasüüdistusasjades 6; toimetuse eraldamine 35, 346; andmete kogumine süüdivuse kohta 208; tõkkeabinõud 211; eeluurimise lõpetamine 264; süüdistusakti ja kohtukoja määruse saatmine vanemaile 338, 341, 345; kaitsja määramine 352, 384; vanemate esinemine kohtus 374, 455, 513, 762, 787; vanemate trahvimine mitteilmumise eest 444, 773; kohtusaali mittelaskmine 411, 503; süütegude arutamine kinnisel istungil 414; vande mittevõtmine 476; viimane sõna 513; süüküsimuste seadmine 524; edasikaebamine 585, 833.

Algatamine, — vaata jälitamine.

Allkiri elukohast mittelahkumise üle, — kui tõkkeabinõu 210, 213; sellest vabastamine 295.

Alluvus, — asialluvus 27—35; kohtalluvus 36—42; alluvusvaidlused 43—49; mittealluvuse tõttu üleandmine: kohtu-uurijalt 267, jaoskonnakohtunikult 805; prokuröri arvamus 299; arutamine ringkonnakohtus ja kohtukojas 307, 327, 336, 611; süüaluse vaidlus 342; prokuratuuri eriprotest 613; kassatsiooni põhjusena 633; arutamine ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 856.

Altkäemaks, — 22.

Ametiasutis, — läbiotsimine 150; asitõendite väljaandmine 156.

Ametnik, — vaata riigiteenija.

Apellatsioonikaebus, — tagaseljaotsusele 559, 561; ringkonnakohtu otsusele: esitamine 580—599, arutamine 600—612; erikaebus mittevastuvõtmise ja tähtaja mitteennistamise peale 614, 623; teistkordne esitamine 624; jaoskonnakohtu otsusele: esitamine 828—837, arutamine 841—860; kohtuametnikkude teenistusalastes süütegudes 916.

Apellatsiooniprotest, — vaata apellatsioonikaebus.

Arestimine, — trükitoodete 890—896; metsamaterjalide 926—929; vaata vahistamine.

Arst, — vaata kohtuarstlik läbivaatus.

Arvamus, — kohtuarsti 141; prokuröri: alluvuse kohta 299, tõkkeabinõu kohta 303, vaimlise seisukorra kohta 311, kohtuametnike süütegudes 912, 913; astundjate 128, 425, 464.

Asitõendid, — kogumine ja hoidmine juurdlusel 60; prokuröri korraldused juurdluse lõpetamisel 69, 70; väljavõtmine ja äravõtmine eeluurimisel 89, 145; ,kogumine ja hoidmine eeluurimisel 161—167; prokuröri seisukoht eeluurimise lõpetamisel või peatamisel 296,298; väljanõudmine kohtusse 346; kohtualuse ja kaitsja tutvunemine kohtukantseleis 358; vaatlemine kohtuistungil 466, 467; ettenäitamine tunnistajaile 490; seisukoha võtmine otsuses 537, 538; hoidmise ja saatmise kulude sissenõudmine 715, 725; kurjategijate väljaandmisel 989.

Asjad, — vaata süüteo läbi saadud asjad.

Asjatundja, — vaatlus ja läbivaatus eeluurimisel nende kaudu 109, 120—129; ülesandmine: süüaluselt 342, 344, 345, 368, erinõudes prokurörilt 361, 362, 368; kohtusse kutsumise üldalused 367—370, 373; eeluurimisel antud seletuse avaldamine 425; mitteilmumine kohtusse 437—439, 441—443; õigus viibida kohtusaalis 447; seletuse andmine kohtus 423, 448, 461—465; kohustus mittelahkuda istungilt 492, 493; tagaseljaotsusele antud kaja põhjal väljakutsumine 562;

kutsumine kohtukojasse 603; erikaebus trahvimise peale 614; tasu 715. 721, 730; jaoskonnakohtus: kutsumine 756, 766, mitteilmumine 774, ülekuulamine 791, 797—799, ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 846, 847.

Avaldamine, — juurdluse-, eeluurimismaterjali istungil 421—427.

Avaliksüüdistusasjad, — vaata jälitamine.

D.

Dokumendid, — vaata kirjelikud asitõendid, kirjad, postikirjavahetus.

E.

Edasikaebus, — taandamispalvete kohta tehtud määrustele 398; tagaseljaotsusele 559; kolmanda isiku 887; administratiiv-karistusele 968; vaata apellatsiooni-, eri- ja kassatsioonikaebused ja -protestid, kaja.

Edasikükkamine, — asjaarutamise 439, 775, 776; täitmise 688.

Eelkaristused, — andmete kogumine: eeluurimisel 205, ettekandja kohtuliikmelt 346.

Eeluurimine, — kohtu-uurija kohused ja võimkond ja eeluurimise toimetamise tingimused 73—99; prokuratuuri esindajate kohused ja võimkond 100—108; vaatlus ja läbivaatus: kohtu-uurija enese poolt 109—119, asjatundjate kaudu 120—129, arstide kaudu 130—144; läbiotsimine ja väljavõtmine majades 145—160; asitõendite kogumine ja hoidmine 161—167; süüaluse: väljakutsumine ja sundtoomine 168—188, ülekuulamine 189—208; tõkkeabinõud 209—227; tunnistajate kutsumine ja ülekuulamine 228—252; eeluurimisprotokollid 253—261; lõpetamine 262—268; kaebused: esitamine 269—278, läbivaatamine 279—288; trükitoodete arestimine 892—894; teenistusalastes süütegudes 899, 901, 905—911; täiendamine, uuendamine 290, 310, 329, 660.

Eesistuja, — üldalused istungi juhtimiseks 404—409; pealtkuulajate kõrvaldamine, lubamine 411, 417, 418; istungi avamine, kohtualuse, tunnistajate ilmumise ja isikukindlakstegemine 434—437, 471; kohtualusele: süüküsimuse esitamine 450, õiguste selgitamine 454, küsimuste esitamine 456, 458; asjatundjate vannutamine, küsimuste esitamine 462, 465; tunnistajate vannutamine, ülekuulamine 470, 472, 479—483; tunnistajate, asjatundjate vabastamine enne istungi lõppu 492, 493; kohtuliku uurimise lõpetamine 500; otsuse hääletamisel 532, 533; otsuse kuulutamine 544.

Eksimus, — uuendamise põhjusena 23, 658; isiku kinnivõtmisel 193; obligatoorne parandamine teiseastmekohtus 611, 856.
Ekspert, — vaata asjatundja.
Ekspertiis, — vaata asjatundja, kohtuarstlik läbivaatus.
Eksterritoriaalsuse õigus, — 193, 233, 756.
Ennistamine, — alluvuse: alluvus vaidlustel 47, vaidlusel süüdistusaktile 342, 327, obligatoorne teiseastmekohtus 611, 856; tähtaegade: ringkonnakohtus, Kohtukojas 591, 614, 618, 623, jaoskonnakohtus 838, 840.
Eraavaliksüüdistusasjad, — 7.
Erasüüdistusasjad, — loetelu ja algatamise õiguse üldalused 5, 6, 17; leppimise tagajärjed 17, 19; erialluvus trükisüütegudes 38;
juurdlusel ja eeluurimisel: politseikohused 56, 890, asja vastuvõtmine, lepitamise katse ja eeluurimise alustamine 73, 75, 77, kohtu-uurija taandamine 94, erasüüdistaja õigused 97, ärakirjade saamine 261, lõpetamine 262, toimetuse ärasaatmine 77, 266, kaebused 269;
ringkonnakohtus: toimetuse alustamine 334, 335, seisukohavõtmine alluvuse kohta 336, erasüüdistaja kaebuse toimetamine süüalusele 337—341, tutvumine toimikuga 358, 359, tunnistajate ja asjatundjate ülesandmine 363—366, 368, kohtusse kutsumine 373, 374, õigus saata volinikku 378, mitteilmumise tagajärjed 386, kohtunikkude taandamine 392, õigus paluda kinnist arutamist 412, õigused kohtulikul võistlusel 428, 446, ülekuulamine tunnistajana 469, lõppvaidlused 502, 507, 511, kohtuotsuse ärakirja saamine 549, mitteilmumine tagaseljaotsusele antud kaja põhjal määratud arutamisele 564, apellatsioonikaebus 582, 594, arutamine Kohtukojas 602, 609, kassatsioon 630, kohtukulud 717;
jaoskonnakohtus: esitamine ja vastuvõtmine 744, kohtusse kutsumine ja ilmumine 756, 757, erasüüdistaja mitteilmumine 777, 778, lepitamine 807, 853, apellatsioonikaebus 830, kassatsioon 861.
Eriarvamus, — asjatundjate 129, 464; arsti 313; kohtuniku 542.
Erikaebus, — eeluurimistoiminguis ringkonnakohtu määrusele 288; Kohtukoja määrusele kriminaaljälitamise lõpetamise kohta 333; kohtualuse trahvimisel tagaseljaotsusel 567; üldine esitamise kord 613—618; läbivaatamise kord 619—624; õiguste tagasiandmise asjus 710; kohtukulude arvutluse peale 738, 883; toimetuse lõpetamise või peatamise peale jaoskonna-

kohtuniku poolt 752; üldalused andmiseks jaoskonnakohtus 838—840; asja uuendamise asjas 875.

Erinõuded, — kohtu-uurija 80—82; prokuröri, tunnistajate väljakutsumiseks 362; jaoskonnakohtuniku 770.

Eriprotest, — vaata erikaebus.

Eriti tähtsade asjade kohtu-uurija, — 76.

Ettekandja-kohtuliige, — ringkonnakohtus: määramine 335, seisukoha võtmine asja alluvuse ja lõpetamise kohta 336, süüdistusakti väljasaatmine 337, 338, seisukoha võtmine asja eraldamise, tsiviilnõude, tõkkeabinõu kohta 346, 347, süüdistusakti saabumisest teatamine tsiviilnõudjale 348, tunnistajate, asjatundjate, tõlgi väljakutsumine 363, 364, 367, 371, ilmumise sunduslikuks tegemine kohtualusele 376; Kohtukojas 604—609; Riigikohtus 640, 641, 644; ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 843—845.

H.

Haigus, — asjatundja, tunnistaja, eeluurimisel 180, 188, 228, tunnistaja, kohtualuse, kaitsja 382, 383, kohtuniku 389, süüdimõistetu, otsuse täitmisel 688, tunnistaja, jaoskonnakohtus 769; vaata vaimuhaige.

Hõimlane, — taandamine 477; palve asja uuendamiseks 657.

Hääletamine, — otsuse tegemisel 532—535, 857.

I.

Istung, — päeva määramine 379, 380, päeva edasilükkamine 382, koosseis 388, üldalused käigu juhtimiseks 404—409, avalikkus 410, 419, kinniseks kuulutamine 412—416, pealtkuulajad 411, 417, 418, katkestamatus 431—433, avamine 434, kohtukojas 600, 604, Riigikohtus 636, 640, jaoskonnakohtus 785, ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 842, 843, 845; vaata eesistuja, ettekandja-kohtuliige, kohtulik uurimine.

J.

Jahisüüteod, — 942—952.

Jaoskonnakohus, — süüdistamise õigus3, alluvus 27, alluvusvaidlused 43—45; asjade algatamise ajendid 743—755; poolte ja tunnistajate kohtusse kutsumine 756—774; arutamise edasilükkamine, tõkkeabinõud 775—781; kohtuniku taandamine, taandumine 782—784; arutamise kord 785—805; otsustamine 806—814; käskotsused 815—823; protokollid 824—827; apellatsioonikaebused 828—837; erikaebused 838—840; arutamine ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 841—860; kas-

satsioon 861—871; uuendamine 872—875; otsuste täitmine 876—880; kohtukulud 881—883.

Juurdlus, — alustamine 53—55; toimetamise kord 60; katkestamine 61; süüaluse vahistamine 62, 63; edasiandmine 64, 65; toimetamise õigus 67; prokuratuuri järelevalve 68; lõpetamine, peatamine prokuratuuri poolt 69, 70; tagastamine politseile 71; süüteost kannatanu tutvunemine 72; täiendamine kohtu-uurija ülesandel 90, 92; avaldamine kohtuistungil 421, 422, 425; täiendamine, kontrollimine, avaldamine jaoskonnakohtus 747, 795, 796; teenistusalastes süütegudes 899, 901; metsasüütegudes 919—933; jahisüütegudes 943—947; toimetamine administratiiv-võimudelt 956—958.

Jälitamine — algatamine: avaliksüütistusasjus: üldine kord 53, 55, 75, 743, 748, teenistusalastes süütegudes 898, 899, 904, 905; erasüüdistusasjus 5, 6, 75, 743, 744; eraavaliksüüdistusasjus 7;

peatamine: süüteost-kannatanu surma tõttu erasüüdistusasjas 17, prejuditsiaalküsimuse tõttu 25, juurdlusel, süüdlase mitteavastamisel 69, 71, eeluurimisel, süüdlase mitteavastamisel või peitusoleku tõttu 296, süüaluse vaimlise seisukorra tõttu 318—320; jaoskonnakohtus: süüaluse mitteavastamise tõttu 751, süüaluse vaimlise seisukorra tõttu 801; kohtuametnike süütegudes 912, 913;

lõpetamine: avalik- ja eraavaliksüüdistusasjus: süüaluse surma, aegumise tõttu 17, rahatrahvi, kulude tasumisel 18, juurdlusel 69, 71, eeluurimise järele, prokuratuurilt 294, kohtukojalt 327, 611, ringkonnakohtult 336, 856, jaoskonnakohtult 751, kohtuametnike süütegudes 912, 913; erasüüdistusasjas: surma, aegumise, leppimise tõttu 17, 19, trahvi ja kahjude tasumisel 18, erasüüdistaja mitteilmumise või leppimise tõttu: eeluurimisel 77, ringkonnakohtus 386, jaoskonnakohtus 777, 807, ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 853; kohtuuurija poolt 262; ringkonnakohtus 336;

uuendamine: üldalused 20—24, juurdlusel 72, eeluurimisel peatatud või lõpetatud asjus 310, seadusejõusse astunud ringkonnakohtuasjus 657—666; jaoskonnakohtus 753, 872—875.

K.

Kaebus, — süüteost kannatanu, mõiste, sisu, vorm 55—59, 746; erasüüdistusasjus 75, 77, 744; eeluurimistoimingute peale 269—278, 910; prokuröri määrusele jälitamise lõpetamise ja peatamise kohta 72, 309, 321,

329; süüdistusaktile 342, 321, 329; uuendatud asjades 666, 875; vaata apellatsiooni-, eri- ja kassatsioonikaebusi, kaja.

Kahjutasu(nõue). — üldaluseid — esitamise aeg 8, 9; tasumine, jälitamist kõrvaldatav 18, leppimisel erasüüdistusasjas 19, alluvus 31; juurdlusel ja eeluurimisl: ülesandmine 58, kindlustamine 98; ringkonnakohtus: vastuvõtmise küsimuse otsustamine 346, 347, 613, läbivaatamata jätmine 387, seisukoha võtmine otsuses, kindlustamine 537, 540, edasikaebus 584, otsustamine Kohtukojas 601, 613, sissenõudmine 631, 680, 740, lõiv 718; jaoskonnakohtus: ülesandmine 746, 749, suuruse määramine 799, otsus 808, mittearutamine käskotsusekorras 816, sissenõudmine 867, 880; metsa-, jahisüüte gudes: arvutamise alused 917, 950, kindlakstegemine 920, sissenõudmine 934—939.

Kaitsekõne, — 502, 510.

Kaitseväekohus, — alluvusvaidlused 42, 44; asja üleandmine 293; alluvuse jaluleseadmine teiseastmekohtult 611, 856.

Kaitseväelane, — vastutusele võtmine 169; vahistamine 218, 219; väljakutsumine eeluurimisel 232, 236, 237, ringkonnakohtusse 375, jaoskonnakohtusse 756, 768; otsuse täitmine 674, 679, 684; päeva- ja sõidurahad 722, 731.

Kaitsja, — valimine 340, 350; määramine 351—354; määratud vabastamine 355; asendamine 356; vahialusega kokkusaamine 357; toimikuga tutvunemine 358, 359; väljakutsumine 373; mitteilmumine 383, 384; õigused kohtulikul võistlusel 428, 430; kaitsekõne 502, 510, 511; vaata volinik.

Kaja, — tagaselja otsusele 560—567; käskotsusele 819.

Kantseleimaks, — 729.

Karistus, — määramise üldalused 14—16; koostatamine, liitmine 33, 42, 635, 980; prokuröri arvamus määra kohta 504; küsimuse seadmine otsuse tegemisel 526; määramine otsuses 536; määramine teiseastmekohtus 611, 654, 856; kassatsioonipõhjusena 633—635; vaata eelkaristused, täitmine.

Kassatsioonikaebus, — kaebus mittevastuvõtmise peale 614, 618; ringkonnakohtuasjus: esitamise tingimused 625—632, ajendid 633—635, läbivaatamine 636—656; jaoskonnakohtuasjus 861—871.

Kassatsioonprotest, — vaata kassastsioonikaebus.

Kautsjon, — erasüüdistusasjus: eeluurimisel 77, apellatsiooniandmisel 582, 830, jaoskonna-

kohtus 744; kassatsiooni 631, 869; kaebusel süüdistusaktile 343; tõkkeabinõuna: eeluurimisel 210, 215, 222—227, jälitamise lõpetamisel 295, apellatsiooni sisseandnud kaebealuse kohta 597, sissenõudmise kord 742.

Kindlustamine, — kahjutasunõude 98, 540.

Kinnipidamine, — seadusliku aluseta 10—13.

Kirjad, — avaldamine, toetumine 424, 426, 427.

Kirjalikud asitõendid, — vaatlus 115, 160; väljanõudmine 156—159; ettenäitamine kohtus 490.

Kirjaoskamatu, — kutselehe andmine 175.

Kohtualune, — vaidlus süüdistusakti vastu 342—344; kaitsja valimine, määramine 340, 342, 350—356; kokkusaamine kaitsjaga 357; tutvunemine toimikuga 358, 359; tunnistajate, asjatundjate ülesandmine 342, 363—368; väljakutsumine, toomine kohtusse 373, 376, 377; mitteilmumine, sundtoomine 382, 385, 440; õigus nõuda asjaarutamist erasüüdistaja mitteilmumisel 386; kohtuametnikkude taandamine 392, 402, 403; seletuse avaldamine 422; õigused kohtulikul võistlusel 423, 428, 430; isiku kindlakstegemine enne kohtulikku uurimist 434—436; süüdistusakti ettelugemine, süüküsimus, ülekuulamine 450—459; eemaldamine korrarikkumise pärast 494; lõppvaidlused, viimane sõna 502, 511—513; kohtuotsuse ärakirja saamine 549; tagaselja otsus 555, 558, 560, 563, 567; otsimine 577—579; apellatsiooni andmine 581, 593, 597; esinemine kohtukojas 602, 610; kassatsiooniõigus 630; esinemine Riigikohtus 642—644; jaoskonnakohtus: kutsumine, sundtoomine kohtusse 756—759; otsimine, väljanõudmine 760, 761; mitteilmumine 779; kohustus teatada elukoha muutmisest 780; kohtuniku taandamine 783; süütunnistus 788—790; vaimlise seisukorra kindlakstegemine 800, 803; apellatsiooniõigus 828, 829; esinemine ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 844, 846, 852; kassatsiooniõigus 861, 866; vaata süüalune.

Kohtuarstlik läbivaatus, — toimetamise üldreeglid 131—144; vanuse kindlakstegemiseks 204; vaimlise seisukorra kindlakstegemiseks 207, 311—320; jaoskonnakohtus 800—802; tasud 719.

Kohtuistung, — vaata istung.

Kohtukulud, — tasumine jälitamise lõpetamise alusena 18; panemine kohtualusele mitteilmumise pärast 385; panemine tunnistajale, asjatundjale või tõlgile mitteilmumise pärast 442; seisukoha võtmine otsuses 537, 736; liigitus, suurus, väljamaksmise ja sissenõudmise kord 714—742; erandid jaoskonnakohtus 881—883.

Kohtukoosseis, — vaata istung.
Kohtulik-uurimine, — suulisuse põhimõte 420; eeluurimise ja juurdlusematerjali avaldamine, sellele toetumine 421—427; poolte õigused 428, 429, 430; katkestamatus 431—433; süüdistusakti ettelugemine, süüküsimuse esitamine ja kohtualuse ülekuulamine 449—459, 497; vaatlused, asjatundjate ülekuulamine 460—465; asitõendite vaatlus 466. 467; tunnistajate, tõlgi kutsumine, taandamine ja vannutamine 468—480, 495, 496; tunnistajate ülekuulamine 481—494; vastavastunud tõendid 498, 499; lõpetamine 500; vaata istung, lõppvaidlused.
Kohtulõiv, — 718, 728.
Kohtumaks, — ringkonnakohtus 537, 716; jaoskonnakohtus 812, 882.
Kohtuminister, — ettepanek eeluurimise alustamiseks 76; süüaluse väljanõudmisel välisriigist 178, 579, 761; korraldus asja arutamiseks kinnisel istungil 416; välismaalaste kohtuotsuse täitmisel 674; kurjategijate väljaandmisel 990—996.
Kohtuotsus, — üldalused 14—16; koostamine, liitmine 33, 42; tegemine, hääletamine 530—535; sisu 536—540,, 736; resolutsioon 541, 543, 544, 546; eriarvamus 542; kuulutamine 419, 544, 545, 546; lõppvormis 547—554; tagaselja 555; Kohtukoja 611, 612; Riigikohtu 648—656; tühistamine, uuendamisel 662; seadusejõusse astumine 667—671; jaoskonnakohtu 806—813; ringkonnakohtu teiseastmekohtuna 856—860; vaata käskotsus, täitmine.
Kohtunik, — kohustus jälgida, et keegi seadusvastaselt kinni ei hoita 12, 13; kohtualluvus 29, 30; teatamine vastutusele võtmisest Riigikohtule 169; haigus 389; taandamine 392—398, 782; taandumine 399, 400, 782; teenistusalased süüteod 904—916.
Kohtuuurija, — taandamine ja taandumine 94—96; vaata kohtunik.
Kolmas isik, — õigused, protsessist osavõtt 539, 884—888.
Konfiskeerimine, — kautsjoni 226, 227; asitõendite 538.
Kooliõpilane, — vastutusele võtmisest, vahistamimisest, teatamine kooliülemusele 169, 218; keeld olla pealtkuulajaks istungil 411; otsuse täitmisele pööramisest teatamine kooliülemusele 674.
Koostamine, — mitmeliigiliste kohtute otsuste 33; üheliigiliste kohtute otsuste 42; seaduse ebaõige kohaldamine 635; administratiivtrahvide 980.
Korrarikkumine, — istungil 407, 408, 494.

Kriminaaljälitamine, — vaata jälitamine.
Kurjategijad, — väljanõudmine 178, 579, 761; väljaandmine 981—1002.
Kutseleht, — süüaluse väljakutsumiseks eeluurimisel 170—176, 186; tunnistajate väljakutsumiseks eeluurimisel 231—233; asjaosaliste väljakutsumiseks ringkonnakohtusse 373—375, 439; väljakutsumisel Kohtukotta 602, 603; väljakutsumisel jaoskonnakohtusse 756; väljakutsumisel ringkonnakohtusse teiseastmekohtuna 844.
Kuulutus, — ajalehes: laiba kohta 140, süüaluse otsimise 297, 577, 578, 760, kuulutamise kulude kandmine 727; kohtu asukohas, arutusele tulevate asjade kohta 380.
Käendus, — mõiste 210, 214; vastuvõtmine, tagajärjed, konfiskeerimine 222—227; käendaja õigus esineda kaebusega 270; teatamine käendajale vabanemisest jälitamise lõpetamisel 295; sissenõudmine 742; tõkkeabinõuna jaoskonnakohtus 781; vaata tõkkeabinõu.
Käskotsus, — 815—823.
Küsimused, — otsuse tegemisel: seadmise alused 514—529, hääletamine 532—536, Riigikohtus 644—647.
Küsimuskava, — asjaosaliste ülekuulamiseks teises kohtuuurija ringkonnas 80; otsuse tegemisel 527, 528. 644.
Kõrvalsüüdistaja, — 332, 601.

L.

Laip, — kohtuarstlik vaatlus 130—141; kuulutamine isiku kindlakstegemiseks 140; kuulutamise kulude kandmine 727.
Leppimine, — erasüüdistusasjas: võimaluse kestus 5, 6, tagajärjed 17, 19, kohtu-uurija juures 77, jaoskonnakohtus 807, ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 853; vaata erasüüdistusasi.
Liitmine, — vaata koostamine.
Lõpetamine, — andmete kogumise 54; juurdluse 69; erasüüdistusasja 77, 386, 777; eeluurimise 262—268; kohtuliku uurimise 500; poolte vaidlused 512; administratiiv-karistamise asja 979; kriminaaljälitmise — vaata jälitamine.
Lõppvaidlused, — 452, 501—513.
Läbiotsimine, — juurdlusel 60; politsei poolt uurija korraldusel 92; toimetamise kord 145—160; andmete avaldamine, nendele toetumine kohtus 425, 427; toimetamine jaoskonnakohtunikult 795, 796.
Läbivaatus, — vaata läbiotsimine, vaatlus.

M.

Maakler, — 159.

Maksujõuetus, — administratiivtrahvi sissenõudmisel 979; vabanemine kautsjonidest 77, 343, 582, 631, 744, 830, 869.

Manukas, — vaatlusel ja läbivaatusel uurija enese poolt: valimine 109, 116, 117, trahvimine 118, 119; vaatlusel ja läbivaatusel asjatundjate kaudu 126; kohtuarstlikul vaatlusel 136; läbiotsimistel ja väljavõtmistel 147, 154; kutselehe kätteandmisel 174, 175; õigus esineda kaebustega 270; trahvimine jaoskonnakohtus 774.

Metsasüüteod, — trahvitaksid 917; jälitamise alused 918; juurdluse toimetamise alused 919—924, 930; metsarikkumisest teatamine 925; metsamaterjali arestimine 926—929; kohtus süüdistamine 931, 932, 940, 941; karistamine administratiiv-korras 933—939.

Meremeestekodu-vanem, — 977.

Mitteilmumine, — seaduslikud põhjused 180, 236, 441.

Määrused, — eeluurimisel: trahvimise 118, 123, 235, vastutusele võtmise 168, 105, 194, sundtoomise 181, 235, tõkkeabinõude kohta 216, 217, eeluurimise käigu ja korralduste seletamiseks 258—260, uute asjaolude kontrollimise palve tagajärjeta jätmise kohta 265; ringkonnakohtu: taandamise 397, poolte tülide ja vaidluste kohta istungil 409, istungi kinniseks kuulutamise kohta 413, 414, asjaarutamise kohta 438, trahvimise 442, 444, 563, protokolli vastavuse kohta 575; edasikaebamise kord 613—618; Kohtuko ja: süüdistusakti asendav 328, kriminaaljälitamist lõpetav 333; jaoskonnakohtu: sundtoomise, vahistamise 758—761, trahvimise 771, istungi edasilükkamise 775, 776, tõkkeabinõu kohta 781, edasikaebused 838; administratiivkorras trahvimise: vaata administratiiv-korras karistamine.

N.

Naisisik, — labivaatus 117, 142—144; otsuse täitmise edasilükkamine 688.

Nimestik, — kohtusse kutsutavate: koostamine 302, 330, kättetoimetamine kohtualusele 337—339, 344, 345, väljaandmine tsiviilnõudjale 348, täiendamine 342, 349; arutamisele määratud asjade: ringkonnakohtus 380, Kohtukojas 605; kohtunikkude ja prokuratuuri esindajate 381.

Notar, — 159.

Nõrgamõistuslised, — 476; vaata vaimuhaiged.

O.

Osalised, — alluvus 34, 35; ülekuulamise kord 458; kohtukulude jaotamine 735.

Otsus, — vaata kohtuotsus, täitmine.

Otsimine, — süüaluse: kohtuuurija korraldusel 177, 178, prokurörilt 297, ringkonnakohtult 577—579, jaoskonnakohtunikult 760, väljaandmisele kuuluva 992.

P.

Paberid, — läbiotsimine 154, 155, 160; avaldamine kohtus 426, 427.

Peaminister, — kohtualluvus 30; tunnistajana 229, 767.

Peatamine, — kriminaaljälitamise — vaata jälitamine.

Piirivalve, — 975.

Politsei, — juurdluse toimetajana: üldine kord 53—71, trükisüütegudes 889—892, teenistusalastes süütegudes 899, metsasüütegudes 921, 922—931, jahisüütegudes 942—952, heakorra rikkumise asjus 959—970, töökaitse süütegudes 971, proovi süütegudes 974, mõningais sadama piirkonnas toimetatud süütegudes 975—978, kurjategijate väljaandmise küsimuses 995;

eeluurimisel: uurija abistamine andmete kogumisel 91—93, 153, kutselehtede kättetoimetamine 171, 231, süüaluse otsimine, sundtoomine 177, 181—185, protokolli koostamine mitteülekuulamise asjus ja süüaluse vabastamine 191—193;

ringkonnakohtus: süüdistusakti kättetoimetamine 339—341, kutselehtede kättetoimetamine 373, süüaluse otsimine 577, kohtuotsuste täitmine 675, sõidu- ja päevarahad 722, 731, kohtukulude sissenõudmine 741, 742;

jaoskonnakohtus: süüdistajana 3, 931, 953—955, andmete kogumine kohtuniku ülesandel 747, 750, 755, kutselehtede kättetoimetamine 756, vaatluste, läbivaatuste toimetamine 795, apellatsioon 832, süüaluse otsimine, sundtoomine 758—760;

administratiivkorras karistamise õigus 959—970, 979, 980.

Postikirjavahetus, — vaatlemine, kinnipidamine 60, 157, 158, 795.

Prejuditsiaalküsimused, — 25, 26.

Prokuratuur, — üldalused: süüdistajana kohtutes 4, kohustus valvata, et keegi seadusevastaselt kinni ei peetaks 10—13, kohtualluvus 29, 30, arvamus alluvusvaidlustel 48, teenistusalased süüteod 904—916;

juurdlusel: süüteost politsei teatamise kohustus 53, politsei andmete kogumise lõpetamine 54, kaebuste vastuvõtmine 59, politsei teatamise kohustus vahistamisest 62, politsei käsutusõigus 68, juurdluste lõpetamine, peatamine 61, 69, 70, juurdluste tagastamine politseile 71, süüteost-kannatanule võimaldamine juurdlusega tutvuneda 72;

eeluurimisel: järelevalve 74, 100, ettepanek eeluurimise alustamiseks 75, 76, 100, 101, uurija kohustus teatada teiste kohtuvõimude ettepanekul alustatud uurimisest 75, viibimine eeluurimistoimingutel, tutvunemine toimikuga 102—104, seisukoht tõkkeabinõu kohta 105, eeluurimise täiendamise ettepanek 106, taandumine 107, järelevalve piirkond 108, arvamus kaebuste lahendamisel 283;

kohtu alla andmisel, jälitamise lõpetamisel, peatamisel: seisukoht eeluurimistoimiku kohta, täiendamine, tagastamine 289—292 üleandmine kaitseväekohtule 293, lõpetamine 294—296, 298, peatamine, otsimise korraldamine 296—298, arvamus alluvuse kohta 299, 303, 307, arvamus tõkkeabinõu kohta 303, süüdistusakt, tunnistajate nimestik 300—302, toimiku esitamine ringkonnakohtule, tähtaeg 304, 306, süüteost-kannatanu tutvunemine toimikuga, kaebus lõpetamisele, peatamisele 308, 309, uuendamine 310, arvamus vaimlise seisukorra kohta 311, arvamus Kohtukojas 325, süüdistaja asendamine 332;

ringkonnakohtus: erinõue tunnistajate kohta 362, kuuluvus kohtukoosseisu 388, 390, taandumine 401, 402, õigused kohtulikul võistlusel 428, süüdistuskõne 502, 504, 505, 511, loobumine süüdistusest 506;

edasikaebused: apellatsiooniprotest 580—599, eriprotest 613—618, kassatsiooni protest 625—635, arvamus Riigikohtus 643;

uuendamisasjas: 657, 666;

otsuse täitmisel: üldkohused, õigused 672—685, surmanuhtluse täitmisel 693—703, õiguste tagasiandmisel 705—707, 710;

jaoskonnakohtus: kohtuniku kaebus politsei tegevusele 755, osavõtt arutamisest 764, apellatsioon 832, ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 841, 850, 854, kassatsioon 861;

erikorra asjades: trükisüütegudes 893, 894, teenistusalastes süütegudes 898—903, kurjategijate väljaandmisel 994, 995.

Proovisüüteod, — 974.

Protokollid, — juurdlusel: kaebuse vastuvõtmise üle 59;

eeluurimisel: vaatluse, läbivaatuse 114, 115, 123, laiba vaatluse 133, 135, 136, läbiotsimise, väljavõtmise 147, asitõendite kirjeldamisel 161, süüaluse mitteülekuulamise põhjuste kohta 190—193, süüaluse ülekuulamise 197, 199, tunnistajate ülekuulamise 239, 247, koostamise eeskirjad 253—261, kaebuste kohta 273;

ringkonnakohtus: süüdistusakti kätteandmise üle 340, toetumine, avaldamine istungil 421—427, istungi 568—576;

jaoskonnakohtus 824—827, 858, 859;

administratiivtrahvi määramise 965.

Päevaraha, — arstidele ja nende abijõududele 719, ekspertiisikabineti juhatajale 720, politsei-, ja teiste ametnikele 722, 731, tunnistajaile 723.

R.

Rahatrahv, — tasumine jälitamise lõpetamise alusena 18; asekaristuse obligatoorne äratähendamine otsuses 536; sissenõudmine 675—677, 742; vaata trahvimine.

Rasedus, — täitmise edasilükkamise põhjusena 688.

Raudteepolitsei, — administratiiv-korras karistajana 961.

Resolutsioon, — ringkonnakohtu 541—547, Riigikohtu: korraldava istungi 638, otsustamisel 648, jaoskonnakohtu 811, 813, ringkonnakohtu teiseastmekohtuna 858; vaata kohtuotsus.

Riigiasutis, — vaata ametiasutis.

Riigikogu-Esimees, — tunnistajana 229, 767.

Riigikohtu-Esimees, — kohtualluvus 30; tunnistajana 229, 767.

Riigikohus, — asialluvus 30; kassatsioonikohtuna 636—656, 861—870; asjade uuendamisel 657—666, 872—875; esimese ja teiseastme kohtuna 904—916.

Riigikontrolör, — tunnistajana 229, 767.

Riigiteenija, — teenistuse tõttu mitteilmumine asjatundjana 124; vastutusele võtmine 169; vahistamine 218; otsuse täitmine 674, 678; teenistusalased süüteod 898—903.

Riigivanem, — kohtualluvus 30; tunnistajana 229, 767.

Ringkonnakohus, — võimkond 28; alluvusvaidlused 45; kahjutasunõude kindlustajana eeluurimisel 98; süüaluse vaimlise seisukorra kindlakstegemine 311—320; korraldused asja arutamise ettevalmistuseks 334—387; istungi koosseis 388—403; istungi käigu juh-

timine 404—409; arutamise tingimused 410—433; istungi avamine 434—448; kohtulik uurimine 449—500; lõppvaidlused 501—513; küsimuste seadmine 514—529; otsuse tegemine 530—554; tagaseljaotsus 555—567; istungi protokoll 568—579; teiseastmekohtuna 841—860; kassatsioonikohtuna 861—870; uuendamisel 872—875.

S.

Sadamakapten, — karistajana 976.

Seadus, — käsitamise alused 14, 15; tõlgendamine Riigikohtult 656.

Sekretär, — asitõendite vaatlemisel kohtukantseleis 358; kuuluvus kohtukoosseisu 388; puudumine 391; taandumine 403; protokollijana 568—576.

Sissenõudmine, — rahatrahvide, tasurahade 675—678; kahjutasusummade 680; kohtukulude 741, 742; administratiiv-trahvide 939, 979.

Sugulased, — nende vaheliste varguse, kelmuse, omastamise asjade jälitamise kord 5, 73; õigus erasüüdistusasjus süüteost-kannatanu surma korral viimase asemele astuda 17; tunnistuse andmisest loobumise õigus 475; taandamine 477; apellatsiooniõigus 585; asja uuendamise palujatena 657, 665; kokkusaamiseõigus surma nõistetuga 697; volinikena jaoskonnakohtus 745.

Sundilmumine, — alaealise vanemate 374, 762, kohtualuse 376, 757; vaata sundtoomine.

Sundtoomine, — kohtualuse: eeluurimisele 181—185, 191, kohtuarslikule läbivaatusele 317, ringkonnakohtus 385, jaoskonnakohtus 758, 759; tunnistaja: eeluurimisel 235, ringkonnakohtus 439, jaoskonnakohtus 771; vaata sundilmumine.

Surm, — jälitamise lõpetamise põhjuseks 17; õiguste ennistamist ei sega 24; kohtukulude sissenõudmise alused 741; vaata surmanuhtlus.

Surmanuhtlus, — täidesaatmine 693—703.

Sõidurahad, — arstidele 719; ekspertiisikabineti juhatajale 720; politsei ja teiste ametnikele 722; tunnistajaile 723; arvestamise alused kilomeetrite järgi 733; vaata tasu, kohtukulud.

Süüalune, — surm 17; kohtu-uurija taandamise õigus 94; õigus viibida vaatluste ja läbiotsimiste juures 110, 148; läbivaatus 130, 144; vastutusele võtmine 168, 169; kutsumine kohtu-uurija juurde 170—176; otsimine, väljanõudmine 177, 178; mitteilmumine 179, 180; sundtoomine 181—185, 187; ülekuulamine viibimiskohas 188; ülekuulamise tähtaeg 189, 190; täht-

ajal mitteülekuulamise tagajärjed 191—193; isiku kindlakstegemine 194; vastutusele võtmise määruse kuulutamine 194; ülekuulamine 195—203; vanaduse kindlakstegemine 204; andmete kogumine isiku kohta 205; vaimlise seisukorra kindlakstegemine 206—207; alaealise kohta andmete kogumine 208; tõkkeabinud 209—227; õigus viibida tunnistajate ülekuulamisel 244, 247, 248, õigus saada protokollide ärakirju 261; eeluurimise lõpetamisest kuulutamine 265, 266; kaebamise õigus 269, 282; otsimine prokuratuuri korraldusel 297; vaimlise seisukorra kindlakstegemine ringkonnakohtus 311—320; vaata kohtualune.

Süüdistaja, — õiguste kuulumine avalik- ja eraavaliksüüdistusasjus: üldkohtule alluvais 4, 332, 914, jaoskonnakohtule alluvais 3, 931, 940, 949, 953—954; erasüüdistusasjus 5, 6; ringkonnakohtus — vaata prokuratuur; jaoskonnakohtus: asja lõpetamisel, peatamisel 751, kutsumine kohtusse 760, õigus saata volinikku 761, 763, tunnistajate ülesandmine 765, istungi edasilükkamise palve 775, mitteilmumise tagajärjed 777, kohtuniku taandamise õigus 782, apellatsioon 828, 830, 832, ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 844, 846, 849, kassatsioon 861, 862; vaata erasüüdistusasi, prokuratuur.

Süüdistusakt, — koostamine, sisu 300, 301, 302, saatmine ringkonnakohtu, tähtaeg 303, 304, 306, ringkonnakohtusse saabumine, seisukoht, korraldused 334—336, kätteandmine kohtualusele 337—341, vaidlus selle vastu, kautsjon 342, 343, vaidluse läbivaatamine kohtukojas 321—328, protest tühistamisele 333, kohtusse saabumisest tsiviilnõudjale teatamine 348, ettelugemine 449, kohtuniku teenistusalastes süütegudes 912, 913; vaata nimestik, süüdistusakti asendav Kohtukoja määrus.

Süüdistusakti asendav Kohtukoja määrus, — koostamine 328, 329, juurdekuuluv nimestik 330, saabumine ringkonnakohtu, seisukoht, korraldused 334—336, kätteandmine kohtualusele 344, 345, saabumisest teatamine tsiviilnõudjale 348, ettelugemine 449; vaata süüdistusakt, nimestik.

Süüdistuskõne, — 504—507.

Süüdivus, — andmete kogumine eeluurimisel 206—208, seisukoht süüdistusaktis 301, kindlakstegemine ringkonnakohtus 370, küsimuse seadmine otsuse tegemisel 524, 525, küsimus jaoskonnakohtus 800; vaata vaimlise seisukorra uurimine.

Süüteo läbi saadud asjad, — seisukohavõtt juurdluse lõpetamisel 69, 70, äravõtmine, väljavõtmine eel-

uurimisel 89, 145, tagasiandmine, jätmine akti juurde 169, seisukohavõtt jälitamise lõpetamisel, peatamisel 296, 298, seisukohavõtt otsuses 537—539, metsa süütegudes 926—929, jahisüütegudes 944—948, kurjategijate väljaandmisel 989; vaata asitõendid.

Süüteo-osalised, — vaata osalised.

Süüteost-kannatanu, — jälitamise, süüdistamise õigus 3, 5—7, surm erasüüdistusasjas 17, lõpetatud juurdluse täiendamist või eeluurimisele pööramise nõudmise õigus 72, arstlik läbivaatus 130, 143, 144, prokurörilt lõpetatud või peatatud toimikuga tutvunemine, kaebamine 308, 309, kõrvalsüüdistajana 332, ülekuulamine kohtus 469, taandamine 477; vaata tsiviilnõudja, erasüüdistusasi.

Süütunnistus, — jälitamise alustamise alusena 55, 59; väljapressimine 196; rinkonnakohtus 451, 453, 457; jaoskonnakohtus 789.

T.

Taandamine, — kohtu-uurija 94, 96; prokuröri: eeluurimise järelevalvest 107, kohtus 402; tunnistajate: eeluurimisel 242, 243, ringkonnakohtus 472—478, jaoskonnakohtus 791; asjatundjate: eeluurimisel 122, ringkonnakohtus 462, jaoskonnakohtus 791; kohtunike: ringkonnakohtus 392—398, jaoskonnakohtus 782—784; tõlgi 496; vaata taandumine.

Taandumine, — kohtu-uurija 95, 96; prokuröri 107, 401; kohtunike 399, 400, 782; sekretäri 403.

Tagaseljaotsus, — ringkonnakohtus 555—567; jaoskonnakohtus 779.

Tasuraha, — kassatsioon ei takista sissenõudmist 631, 867; sissenõudmine 675—677, 688, 742; metsasüütegudes 917, 920, 935.

Teenistusalased-süüteod, — erialluvus 29, 30; riigi- ja omavalitsusteenijate 898—903; kohtuametnike 904—916.

Telegraafikirjavahetus, — vaata postikirjavahetus.

Tempelmaks, — 728.

Teotamiseasjad, — 7.

Tervishoiu-personaal, — vastutusele võtmine 169; täitmine 674.

Toimik, — saatmine prokuratuuri 262, 266; paberite nimestik 268; saatmine ringkonnakohtusse 304; tutvunemine 308, 358, 359; saatmine istungiasukohta 360.

Trahvimine, — manukate 118, 119, 774; asjatundjate, tõlkide: eeluurimisel 123, 124, ringkonnakohtus 442, 443, jaoskonnakohtus 774; tunnistajate: eeluuri-

misel 235, 238, ringkonnakohtus, 442, 443, jaoskonnakohtus 771, 772; alaealiste vanemate 444, 773; kohtualuse 563; administratiiv- võimudelt — vaata administratiiv-korras karistamine.

Trahvitaksid, — 917, 950.

Trükisüüteod, — kohtualluvus 37, 38; toodete arestimine 889—896.

Tsiviilnõudja, — mõiste, õigused 8, 9;

e e l u u r i m i s e l: uurija taandamise õigus 94, teised õigused 97, kahjutasunõude kindlustamine 98, protokollide, määruste ärakirjade saamine 261, kaebamise õigus 269, 282;

r i n g k o n n a k o h t u s: tsiviilnõude vastuvõtmine 346, süüdistusakti saabumisest teatamine 348, tunnistajate ülesandmine 349, 363, 366, tutvunemine toimikuga 358, 359, asjatundjate ülesandmine 368, väljakutsumine 373, õigus saata volinikku 378, mitteilmumise tagajärjed 387, kohtunikkude taandamise õigus 392, 402, õigused kohtulikul võistlusel 423, 429, tunnistajana esinemisel õigus jääda kohtusaali 446, ülekuulamine 469, õigused tunnistajate ülekuulamisel 485, 487, lõppseletus 502, 509, 511, kohtuotsuse ärakirja saamine 549, mitteilmumine teistkordsele arutusele tagaseljaotsusele antud kaja peale 564, apellatsiooniõigus 584, apellatsioonikaebuse ärakirja saamine 594, seletuse andmise õigus Kohtukojale 595, väljakutsumine Kohtukotta 602, mitteilmumine Kohtukotta 609, kassatsioon 629, 630;

j a o s k o n n a k o h t u s: asja lõpetamisel, peatamisel 751, kutsumine kohtusse 760, õigus esineda voliniku läbi 761, 763, tunnistajate ülesandmine 765, istangu edasilükkamise palve 775, kohtuniku taandamise õigus 782, apellatsioon 828, 831, ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 844, 846, 849, kassatsioon 861, 862;

v a a t a k a h j u t a s u n õ u e.

Tsiviilõiguslikud küsimused, — 26.

Tumm, — süüalune 202, 372, 497; tunnistaja 249, 372;

Tunnistaja, — ülekuulamine juurdlusel 60;

e e l u u r i m i s e l: ülekuulamine teise uurija kaudu 80, ülekuulamine politsei kaudu 92, ülesandmine 97, ülekuulamine elukohas, teenistuskohas 228—230, 237, väljakutsumine 231—234, mitteilmumine, trahviamine, sundtoomine 235, 236, 238, ülekuulamise tähtaeg 239, vanne, taandamine 240—243, ülekuulamine, vastastamine, seletuse protokollimine 244—252, kaebamiseõigus 270, 282.

ringkonnakohtus: süüaluse vaimlise seisukorra kindlakstegemisel 314, ülesandmine 342, 344, 345, 349, 361—366, väljakutsumine 373, 375, seletuste avaldamine 421, 422, õigus kasutada ja esitada kirjalikku materjali 423, 424, mitteilmumine, sundtoomine, trahvimine 382, 437—443, eemaldamine 445, 446, ülekuulamise järjekord 468—470, isiku kindlakstegemine, taandamine, vannutamine 471—480, hoiatamine valetunnistuse eest 481, ülekuulamine 482—489, asitõendite ettenäitamine 490, vastastamine 491, kohtusaalist mittelahkumine 492, 493, väljakutsumine tagaseljaotsusele antud kaja peale 562, Kohtukojas 603, kaebamine trahvimisele 614, tasud 715, 723, 730, 732, 733;

jaoskonnakohtus: väljakutsumine, ülesandmine 756, 765, 766, ülekuulamine elukohas, teenistuskohas 767—769, ülekuulamine teise jaoskonnakohtuniku kaudu 770, mitteilmumine, sundtoomine, trahvimine 771, 772, taandamine, vannutamine 791, ringkonnakohtus teiseastmekohtuna 845—852.

Tõkkeabinõu, — tarvitusele võtmine erinõude täitmisel 82; prokuratuurile teatamine, muutmine 105; liigid 210, 211; valik 212, 213; käenduse, kautsjoni mõiste 214; tarvitusele võtmise määrus 216; vahistamine 217—221; kautsjoni, käenduse võtmise viis, tagajärjed, konfiskeerimine 222—227; tühistumine jälitamise lõpetamisel prokuratuurilt 295; prokuröri arvamus muutmiseks 303, 307; äramuutmine vaimlise ülevaatuse tagajärjel 318, 801; Kohtukoja seisukoht 331, ringkonnakohtu ettekandja-liikme seisukoht 346, seisukoht otsuses 687, apellatsiooni andmisel 597, kassatsiooni andmisel 631, 866, asja uuendamisel 663, jaoskonnakohtus 781, erikaebus määrusele 613, 838.

Tõlk, — tarvitamine: eeluurimisel 201, 202, ringkonnakohtus 371, 372; ülekuulamine, taandamine, vannutamine 495, 496; trahvimine: ringkonnakohtus 442, 443, jaoskonnakohtus 774; kutsumine jaoskonnakohtu 766; tasud 715, 721, 732.

Tähtajad, — kahjutasunõude esitamise 9, erasüüdistaja surma korral tema asendamise 17, au ja õiguste ennistamise 24;

juurdlusel: süüteost teatamine prokuratuuri 53, vahistatu üleandmise 62, 63, seisukohavõtt asitõendite kohta 69;

eeluurimisel: tõendite esitamine mitteilmumise kohta 119, 123, 238, kohtuarsti arvamuse esitamise 137, läbivaatamiseks võetud paberite tagasiandmise 155, süüaluse ülekuulamise 189—191, vahistamis-

määruse esitamise 217, tunnistaja ülekuulamise 239, alaealise vanematelt toimiku ettenäitamise või uurimise täiendamise palumine 264, kaebuse esitamise, selle läbivaatuse 277, 279, edasikaebamise 288;

kohtu alla andmisel, jälitamise lõpetamisel ja peatamisel: seisukohavõtt asitõendite kohta 296, vaidluseks selle vastu 298, seisukohavõtuks toimiku kohta, edasisaatmise 306, kaebuseks lõpetamise, peatamise peale 309, kaebuseks Kohtukoja määrusele peatamise, lõpetamise või süüdistusakti asjus 333;

ringkonnakohtus: vaidluseks süüdistusakti vastu, kaitsja, tunnistajate ülesandmiseks 342, 344, 349, 364, toimiku saatmiseks istungi asukohta 360, vahistatu süüaluse toimetamiseks istungilinna 377, kohtunikkude nimestiku kätteandmiseks 381, tõendite esitamine mitteilmumise kohta 443, 444, otsuse lõppvormis valmistamise 547, tagaseljaotsuse väljasaatmiseks 558, kaja andmise 560, apellatsiooni andmise kaja rahuldamata jätmisel 561, avaldusteks protokolli ebatäpsuse kohta 574;

edasikaebustel: apellatsiooni 588—591, 623, erikaebuste 615, 616, kassatsiooni 631, 623;

otsuste täitmiel: täitmise edasilükkamise raseda naisisiku kohta 688, surmanuhtluse täideviimise 695, 701, õiguste tagasisaamise palve kordamise 712, kohtukulude arvutlusele kaebamise 738;

jaoskonnakohtus: kaebuseks asja lõpetamise, peatamise peale 752, tõendite esitamiseks mitteilmumise kohta 772, otsuse lõppvormis kuulutamiseks 811, otsuse ärakirja valmistamiseks 814, kaja käskotsusele 819, apellatsiooni 828, toimiku edasisaatmiseks 837, erikaebuste 839, erikaebuse edasisaatmiseks 840, kassatsiooni 865, kaebuseks uuendamise taotluse tagajärjeta jätmisele 875, kohtukulude arvutlusele kaebamiseks 883;

erikorra asjades: trükitoote arestimisel 892, 894, metsaseaduse rikkumisest teatamiseks 924, metsamaterjali vabaksandmiseks 929, trahvimääruse koostamiseks metsasüüteos 936, metsatrahvi määruse täitmiseks 937, jahitrahvi tasumiseks 952, politseitrahvi tasumiseks 967, politseitrahvi määrusele kaebamiseks 968, trahvimääruse tühistamiseks 970, väljaandmisele kuuluva isiku vahialt vabastamiseks 996.

Tähtsamate asjade kohtu-uurija, — 76.

Täitmine — kohtuotsuse: peatumine apellatsiooni-,

kassatsioonikaebuse andmisel 596, 631, 867, katkestamine uuendamisel 663; prokuröri, politsei ja muude võimude ülesanded 672—685; üldine kord 686—692; surmanuhtluse 693—703; jaoskonnakohtus 876—880; kaebused 614, 840; administratiivtrahvide — vaata administratiiv-korras karistamine.

U.

Uuendamine, — vaata jälitamise uuendamine, ennistamine.

Uued asjaolud, — istungil 336, 498; vaata jälitamise uuendamine, eeluurimine.

Uued süütõendid, — 20, 310.

V.

Vaatlus, — juurdlusel 60; erinõude põhjal: teise uurija kaudu 80, 81, politsei kaudu 92; kohtu-uurija enese poolt 109—119; asjatundjate kaudu 120—129; kohtuarstlik, eeluurimisel 130—144; paberite, kirjavahetuse 154—160; kohtuarstlik: vaimlise seisukorra määramiseks 311—320, 801, 802, süüdivuse määramiseks 370, 800; protokollide avaldamine, toetumine 425—427; uus, kohtukoosseisu poolt 460, 461, 848; jaoskonnakohtus 795, 796; metsasüütegudes 920.

Vaesuseõigus, — õigus paluda määratud kaitsjat 351; vaata maksujõuetus.

Vahistamine, — üldalused 10, 11; seadusvastane 12, 13; juurdlusel 62, 63; tõkkeabinõuna 210, 211, 217—220, 224; otsuse täitmiseks 675, 691; väljaandmisel 996; vaata vahistatu, sundtoomine.

Vahistatu, — vabastamine 12, 295; toimetamine: eeluurimisele 187, kohtusse 377, 385; õigus pidada nõu advokaadiga eeluurimisel 220; vara, laste eest hoolitsemine 220; kebus eeluurimisel 274; õigus kautsjonita anda vaidlust süüdistusaktile 343; õigus paluda määratud kaitsjat 351; igast apellatsioonist, kassatsioonist teatamine 593; õigus kautsjonita kasseerida 631, 869; vaata vahistamine.

Vaidlus, — süüdistusaktile 342, 343; lõppvaidlused 501—513; apellatsioonikaebuse, -protesti vastu 595, 836; kassatsioonikaebuse, -protesti vastu 632, 868.

Vaimulik, — tunnistajana 473; kokkusaamine surmamõistetuga 697, 699.

Valetunnistus, — hoiatamine 241, 480, 481, 791; uuendamise aluseks 658.

Valenimi, — 683.

Vaikimine, — kohtualuse 457.

Vaimlise seisukorra uurimine, — eeluurimisel 206—208; ringkonnakohtus 311—320, 370; jaoskonnakohtus 800—802; otsuste täitmisel 689, 690.

Vaimuhaige, — kõlbmatus tunnistajaks 473.

Vanemad, — vaata alaealised, sugulased.

Vanne, — võtmine: eeluurimisel 240, 242, ringkonnakohtus 462, 479, 495, jaoskonnakohtus 791, 851; taandamine 475—478, 791.

Vanus, — kindlakstegemine: eeluurimisel 204, jaoskonnakohtus 803; andmete väljanõudmine ettekandja poolt 346.

Vastastamine, — eeluurimisel 251; kohtus 491.

Vastulause, — vaata vaidlus.

Vastutuslik-valve, — tõkkeabinõuna 211.

Viimane sõna, — 430, 511, 513, 854.

Volinik, — jälitamise alustajana 5, 6, 57; volinikuks olema õigustatud isikud: ringkonnakohtus 72, jaoskonnakohtus 745.

Võltsimine, — uuendamise aluseks 22, 658.

Välismaalane, — otsuse täitmine nende suhtes 674; vaata eksterritoriaalsuse õigus.

Välisriik, — kohtualuse väljanõudmine 178, 579, 761; kurjategija väljaandmine 981—1002.

Väljaandmine, — kurjategijate: alused, tingimused 981—983, 985, 986, edasilükkamine 984, mitu nõudmist 987, 988, asitõendite, süüteo läbi saadud asjade 989, dokumendid 991, andmete kogumine, otsimine 992—995, vahistamine, vabastamine 993, 996, 999, edasitoimetamise kord 997—1000, kulud 1001, vastastikkuse alusel 1002.

Väljavõtmine, — vaata läbiotsimine.

Õ.

Õpilased, — vaata kooliõpilased.

Õigused, — ennistamine 24, 704—713.

Ä.

Ämmaemand, — kohtuarsti abilisena 142.

Ärakirjad, — saamise õigus: eeluurimisel 97, 261,

287, ringkonnakohtus 548, 549, 594, jaoskonnakohtus 814; kantseleimaks nendelt 729.

Ü.

Üleastumine, — tõkkeabinõud 213.

Ülekuulamine, — vaata asjatundja, kohtualune, tunnistaja.

Üleviimine, — kohtuasjade ühest ringkonnast teise 50—52, 285.

Üliõpilane, — vaata kooliõpilane.

Maksukaristuste seadustik

Antud Riigivanema poolt 21. septembril 1934
(RT 88 — 1934).

SISUKORD.

I. Üldosa . . . . . §§ 1— 38.

II. Eriosa . . . . . 39— 96.

1. Süüteod aktsiisimaksu ja monopoli vastu . . . . . 39— 82.
   1. Maksuvarjamine ja maksuhalvamine 39— 56.
   2. Maksustamata maksuesemetega kauplemine . . . . . 57— 60.
   3. Esemete valmistamine ja nendega kauplemine ilma loata . . . . . 61— 74.
   4. Korrarikkumised . . . . . 75— 82.
2. Salakaubavedu ja tollivarjamine . . . . . 83— 95.
3. Ettevõtte pidaja ja juhataja vastutus . . . . . 96.

III. Süütegude jälitamine . . . . . 97—228.

1. Andmete kogumine ja juurdlus . . . . . 98—121.
2. Maksudevalitsuse poolt asjale edaspidise käigu andmine ja asja otsustamine administratiiv-korras . . . . . 122—153.
3. Toimetamise kord kohtuasutistes . . . . . 154—169.
4. Kohtuotsuste täitmine . . . 170—189.
5. Esemete tagasiandmine ja realiseerimine . . . . . 190—214.
6. Süütegude ülesandjatele ja avastajatele autasu maksmine . . . . . 215—228.

IV. Tähestikuline sisujuht . . . . . lhk. 469.
V. Võrdlustabelid . . . . . lhk. 480.

ÜLDOSA.

1. Käesolevas seadustikus ettenähtud süütegude kohta maksavad Kriminaalseadustiku üldosa eeskirjad, kuivõrd see ei ole nähtud ette teisiti käeolevas seadustikus.

2. Maksuseadusteks käesoleva seadustiku mõttes loetakse Aktsiisimaksu seadus, Tolliseadustik, Piiritusmonopoli seadus, Tuletikkude valmistamise ja müügi seadus ja Alkoholimüügi seadus.

3. Kui määratav rahatrahv või tasuraha on alla kahe krooni, siis määratakse rahatrahvi või tasuraha vähemalt kaks krooni.

Rahatrahvi ja tasuraha summad ümmardatakse nii, et osad alla 50 sendi jäetakse ära, kuna 50 senti ja rohkem loetakse terveks krooniks.

4. Süüdimõistetut ei või rahatrahvi ja tasuraha maksmisest ega rahatrahvi ja tasuraha asendamiseks määratud kinnipidamiskaristuse kandmisest tingimisi vabastada.

5. Käesolevas seadustikus ettenähtud karistustega loetakse kaetuks ka süüteo läbi varjatud aktsiisi- ja tollimaksud ning monopolipanis ja süüalune karistamise korral tähendatud makse eraldi ei nõuta.

6. Rahatrahv ja tasuraha tollisüütegude eest määratakse tolli üldtariifi järgi, kusjuures rahatrahvi ja tasuraha aluseks võetakse tariifimäär, mis oli maksev süüteo kordasaatmise ajal, kui aga süüteo kordasaatmise aeg on kindlaks tegemata, — süüteo avastamise ajal.

Pärastised tollimäärade või kaupade sisse- või väljaveo tingimuste muutmised ei takista karistuse määramist ega mõjuta selle suurust.

7. Rahatrahv või tasuraha, mille aluseks on esemete hind, määratakse nende suurmüügihinna järgi, mis neil oli siseturul süüteo kordasaatmise ajal, või kui see kindlaks tegemata, — süüteo avastamise ajal.

8. Kui rahatrahvi või tasuraha aluseks on maksu või monopolipanise määrad, kusjuures on võimatu teha kindlaks, missuguse määra alla ese kuulub, siis loetakse maksuks või monopolipaniseks säärase eseme kohta maksuseaduses ettenähtud kõrgem määr.

Kui käesolevas seadustikus on nähtud ette rahatrahv või tasuraha maksu või monopoli eest varjatud esemete hulgalt või väärtuselt, kusjuures nende hulka või väärtust ka kaudselt on võimatu teha kind-

laks, siis määratakse rahatrahvi või tasuraha kuni kolme tuhande kroonini.

9. Kui rahatrahv või tasuraha määratakse varjatud maksu või monopolipanise alusel, kusjuures maks või panis on enne süüteo avastamist osaliselt tasutud, siis võetakse rahatrahvi ja tasuraha määramisel aluseks maksu või monopolipanise tasumata osa.

10. Konfiskeerimisega võetakse süüteo-esemed ära ja tunnustatakse riigi omanduseks, kusjuures esemete omandusõigus läheb üle riigile, arvates konfiskeerimisotsuse seadusjõusse astumise päevast.

Konfiskeerimine määratakse ainult käesolevas seadustikus eriti ettenähtud kordadel.

11. Kui käesolevas seadustikus on nähtud ette veoabinõude konfiskeerimine, siis konfiskeeritakse need ainult sel korral, kui neid igal üksikul juhul kasutati ainult või peaasjalikult süüteo-esemete veoks, või kui neil olid erilised peidupaigad või seadeldised süüteo-esemete veoks. See eeskiri ei maksa § 86 ettenähtud juhul.

Salakaubaveoga tegelevad laevad konfiskeeritakse ainult neil juhtudel, kui nende brutomahutus on alla 20 registertonni, välja arvatud piirituse või alkoholiste jookide salakaubaveoga tegelevad laevad, mis konfiskeeritakse suurusele vaatamata, kui see käesolevas seadustikus eriti ei ole määratud teisiti.

12. Veoabinõud konfiskeeritakse vaatamata sellele, kellele nad kuuluvad, välja arvatud juhtudel:

1) kui need äravõtmise ajal kuulusid kolmandale isikule ning kui seejuures ei viimane ega ka veoabinõu juht ei teadnud ega võinud näha ette, et veoabinõu tarvitatakse süüteo-esemete veoks;

2) kui need kriminaalsüüteo läbi olid maksusüüteo kordasaatmise ajaks riisutud nende valdajalt.

13. Ühes süüteo-esemetega konfiskeeritakse ka vahendid, millesse süüteo-esemed nende tabamise ajal leiti pakitult, välja arvatud reisija pagas.

Ühes veoabinõudega konfiskeeritakse ka nende kaasasolevad päraldised.

Veoabinõudeks loetakse ka veoloomad.

14. Postisaadetistes peidetult leitud tollile alluvad või sisseveoks keelatud esemed konfiskeeritakse ühes pakkimisabinõudega ja kogu muu saadetise sisuga ning süüdistus salakaubaveo pärast tõstetakse postisaadetise saaja vastu Eestis ainult sel juhul, kui saaja teadis esemete saatmisest peidetult. Välismaalt saadetud postisaadetise saatja vastu süüdistust ei tõsteta.

15. Mis sellekohase loata avatud või sisse seatud, suletakse vastava loa saamiseni. Mis korravastaselt sisse seatud, tuleb karistusotsuses määratud tähtajaks süüdlase kulul seada seaduslikku korda.

16. Paragrahvide 10—15 eeskirju kohaldatakse ka kriminaaljälitamise lõpetamise ja peatamise korral.

Kaebealuse õigeksmõistmisel kohaldatakse neid eeskirju vaid sel korral, kui süüteo-esemete ebaseaduslikkus on sõltumatu kaebealuse süüst.

17. Kui konfiskeerimine on võimatu, siis määratakse süüdlasele tasuraha temalt või kolmandalt isikult konfiskeerimisele kuuluvate esemete väärtuse suuruses, mis arvutatakse § 7 ettenähtud alustel.

18. Sisse- või väljaveoks keelatud esemeteks loetakse esemed, mis on sellistena nimetatud tollitariifis, kui ka esemed, mille sisse- või väljaveoks on nõutav seaduse või määruse kohaselt luba.

19. Süüdlaselt ühes § 53—56 või 61 ettenähtud süüteos võetakse viieks aastaks õigus tööstus- ja kaubandusettevõtte pidamiseks ja juhatamiseks, mille pidamiseks maksuseaduse kohaselt nõutakse luba.

20. Süüdlaselt ühes § 39, 40, § 41 teises lõikes, § 62 teises lõikes või § 63 ettenähtud süüteos võib võtta kahest kuni viie aastani õiguse tööstus- ja kaubandusettevõtte pidamiseks, mille pidamiseks maksuseaduse kohaselt nõutakse luba.

21. Süüdlaselt ühes § 39, 40, § 41 teises lõikes, § 42—44, § 46 teises lõikes, § 47 teises lõikes, § 48 teises lõikes, § 49 teises lõikes, § 50, § 52 teises lõikes, § 57, 58, 62, 64 või 65 ettenähtud süüteos, mis saadetud korda pärast karistuse ärakandmist ühe eelnimetatud või niisuguse süüteo eest, mille eest nähtud ette õiguse kaotus § 19 või 20 järgi, enne kolme aasta möödumist, arvates eelneva süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, võetakse kahest kuni viie aastani õigus tööstus- ja kaubandusettevõtte pidamiseks ja juhatamiseks, mille pidamiseks maksuseaduse kohaselt nõutakse luba.

22. Süüdlaselt ühes § 52 esimeses lõikes, § 59 teises lõikes, § 66, 68 ja 69 ettenähtud süüteos, mis saadetud korda pärast kahel korral karistuse ärakandmist ühe eelnimetatud või niisuguse süüteo eest, mille eest nähtud ette õiguse kaotus § 19, 20, 21 või 23 järgi, enne kolme aasta möödumist, arvates eelneva süüteo eest karistuse ärakandmise päevast, võib võtta kahest kuni viie aastani õiguse tööstus- ja kaubandusettevõtte pidamiseks ja juhatamiseks, mille pidamiseks maksuseaduse kohaselt nõutakse luba.

See eeskiri ei tule kohaldamisele, kui eelnev süütegu saadeti korda pärast kolme aasta möödumist, arvates sellele eelneva süüteo eest karistuse ärakandmise päevast.

23. Süüdlaselt salakaubaveos või tollivarjamises, kui süüteo-esemeks oli alkoholine jook või piiritus, mis oli määratud müügiks, või mida oli igal üksikul juhul üle 10 liitri, võib võtta kahest kuni viie aastani õiguse tööstus- ja kaubandusettevõtte pidamiseks ja juhatamiseks, mille pidamiseks maksuseaduse kohaselt nõutakse luba.

24. Süüdlasele salakaubaveos või tollivarjamises, kui süüteo-esemeks oli alkoholine jook või piiritus, mis oli määratud müügiks või mida igal üksikul juhul oli üle 10 liitri, võib keelata elamise kuni kolme aastani pärast karistusotsuse seadusjõusse astumist kõigis alljärgnevates kohtades:

Virumaal: Narva linnas, Narva-Jõesuu, Jõhvi ja Kunda alevis ning Narva, Peetri, Auvere-Joala, Vaivara, Voka, Jõhvi, Järve, Kohtla, Püssi, Erra, Kalvi, Pada, Kunda-Malla, Sõmeru, Varangu, Haljala, Vihula. Aaspere ja Palmse vallas;

Harjumaal: Tallinna, Nõmme ja Paldiski linnas; Keila alevis ning Kõnnu, Kolga, Kiiu, Anija, Kodasoo, Jõelehtme, Raasiku, Nehatu, Rae, Viimsi, Kurna, Harku, Saue, Saku, Vääna, Keila, Kloostri, Vihterpalu, Nõva, Naissaare, Pranglisaarte ja Pakri vallas;

Läänemaal: Haapsalu linnas, Kärdla alevis ning Rikholdi, Sutlepa, Passlepa, Oru, Asuküla, Sinalepa, Võnnu, Martna, Kirbla, Lihula, Massu, Paatsalu, Saulepi. Paadremaa, Vormsi, Suuremõisa, Kõrgesaare, Keina ja Emmaste vallas;

Saaremaal: Kuressaare linnas ning Muhu-Suure, Hellamaa, Uuemõisa, Laimjala, Kogula, Kaarma-Suure, Pihtla, Abroka, Torgu, Lümmada, Kihelkonna, Mustjala, Leisi, Pärsamaa ja Maasi vallas;

Pärnumaal: Pärnu linnas, Sindi alevis ning Tõstamaa, Seliste, Kihnu, Audru, Võlla, Sauga, Taali, Reiu, Uulu, Tahkuranna, Häädemeeste, Orajõe ja Laiksaare vallas ning Pati valla Risti külas.

25. Õiguse kaotuse korral arvatakse kaotuse algus karistusotsuse seadusjõusse astumise päevast. Maksudevalitsuse direktori poolt määratud rahatrahvi tasumise tähtaja pikendamise või ajatamise korral arvatakse õiguse kaotuse algus pikendus- või ajatamisotsuse tegemise päevast.

26. Käesolevas seadustikus eriti nimetatud kordadel on tahtliku üleastumise katse karistatav.

27. Tahtliku üleastumise osalistest langevad karistuse alla ka kihutaja ja kaasaaitaja.

28. Tööstus- või kaubandusettevõtte ruumes kordasaadetud süütegudes, kui need saadeti korda ettevõtte pidaja kihutusel või teadmisel, loetakse süüdlaseks ainult ettevõtte pidaja.

Kui aga süütegu saadeti korda ettevõtte pidaja teadmata ettevõtte juhataja kihutusel või teadmisel, siis loetakse süüdlaseks ainult ettevõtte juhataja.

29. Kui ühes süüteos on süüdi mitu isikut, siis määratakse rahatrahv või tasuraha, mis käesolevas seadustikus selle süüteo eest on ette nähtud, igale süüdlasele terves ulatuses eraldi, kuid konfiskeerimist asendav tasuraha jaotatakse süüteo-osaliste vahel võrdselt.

30. Kui ühe teo kohta on tarvitatavad mitu käesoleva seadustiku karistuseeskirja, siis karistatakse süüdlast selle eeskirja järgi, milles nähtud ette raskem karistus, kusjuures lisakaristused, mis selles karistuseeskirjas pole ette nähtud, määratakse teise karistuseeskirja järgi.

Kui ühe teo kohta on tarvitatavad käesoleva seadustiku aktsiisimaksu- või monopoli- ja tollisüütegude kohta käivad karistuseeskirjad, siis karistatakse süüdlast ainult tollisüütegude kohta käivate eeskirjade järgi.

31. Käesolevas seadustikus ettenähtud rahatrahvid ja lisakaristused määratakse iga süüteo eest eraldi ega koostata.

32. Kes pärast kohtuotsusega või Maksudevalitsuse direktori trahviotsusega määratud karistuse kandmist saatis korda süüteo, võetakse vastutusele üldalustel. Kui aga süüdimõistetu saatis korda sama või endise süüteoga üheliigilise teo, siis võib uuesti määratavat rahatrahvi suurendada kuni kahekordseni, kui endise karistuse kandmise ajast kuni uue sama või üheliigilise süüteo kordasaatmiseni on möödunud: maksuvarjamise ja tollisüüteo korral mitte üle kolme aasta, muudel juhtudel mitte üle ühe aasta.

33. Üheliigilisteks süütegudeks loetakse:

1) § 39, 40, § 41 teises lõikes, § 42, 43, 44, § 46 teises lõikes, § 47 teises lõikes, § 48 teises lõikes, § 49 teises lõikes, § 52 teises lõikes, § 53—56, § 61 ja 62 ettenähtud süüteod omavahel;

2) § 41 esimeses lõikes, § 45, § 46 esimeses lõikes, § 47 esimeses lõikes, § 48 esimeses lõikes, § 49 esimeses lõikes, § 50, 51 ja § 52 esimeses lõikes ettenähtud süüteod omavahel;

3) § 57—60 ettenähtud süüteod omavahel;
4) § 63—74 ettenähtud süüteod omavahel;
5) § 75—82 ja 96 ettenähtud süüteod omavahel;
6) § 83—95 ettenähtud süüteod omavahel.

34. Süüaluse maksujõuetusel asendatakse rahatrahv arestiga või vangimajaga kohtuotsuses määratud ajaks järgmises vahekorras: rahatrahv kuni kahekümne viie kroonini — arestiga kuni kahe nädalani; kahekümne viiest kuni saja kroonini — arestiga kahest nädalast kuni kahe kuuni; sajast kuni viiesaja kroonini — arestiga kahest kuni kuue kuuni; viiesajast kuni kahe tuhande kroonini — arestiga kuuest kuust kuni ühe aastani; kahe tuhandest kuni kümne tuhande kroonini — vangimajaga ühest kuni kahe aastani; kümne tuhandest kuni kahekümne tuhande kroonini — vangimajaga kahest kuni kolme aastani; kahekümne tuhandest kuni neljakümne tuhande kroonini — vangimajaga kolmest kuni nelja aastani; üle neljakümne tuhande krooni — vangimajaga neljast kuni viie aastani.

35. Kui rahatrahv tasutakse asendatud aresti või vangimaja kandmise eel või ajal täielikult või osaliselt, siis lõpetatakse või lühendatakse arest või vangimaja vastavalt tasutud summale. Niisugusel lühendamisel arvatakse kantud arest või vangimaja rahatrahvi hulka kohtuotsuses määratud vahekorras.

36. Liidetud rahatrahvide asendamisel asekaristusega arvutatakse rahatrahvid kokku ning asendatakse kogusummas arestiga või vangimajaga § 34 ettenähtud alustel.

37. Käesolevas seadustikus ettenähtud süütegude aegumisele kohaldatakse Kriminaalseadustiku § 69 eeskirjad selle erandiga, et maksuvarjamise ja salakaubaveo ning nendega üheliigiliste süütegude korral, mille eest karistuse ülemmäär ei ületa ühte aastat vangimaja, aegumine kõrvaldab karistuse, kui süüteo kordasaatmise päevast süüaluse vastu kriminaaljälitamise seadusjärgse alustuseni on möödunud kolm aastat.

38. Kriminaalseadustiku § 69 p. 1 ettenähtud aegumine katkeb seadusjärgse juurdluse algatamisega jälitamiseks õigustatud võimu poolt.

ERIOSA.

1. peatükk.

Süüteod aktsiisimaksu ja monopoli vastu.

1. jagu.

Maksuvarjamine ja maksuhalvamine.

39. Süüdlast selles, et ta enda või teise isiku huvides tahtlikult saavutas esemete ebaseaduslikku aktsiisimaksustamata jäämist, vähemal määral maksustamist või nendelt monopolipanise ärajäämist või vähenemist või kasutas õigustamata aktsiisimaksu- või monopolisoodustusi, karistatakse seesuguse maksuvarjamise eest:

rahatrahviga mitte üle tuhande krooni, kuid vähemalt varjatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordses suuruses.

Kui aga varjatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordne summa ületab eelmises lõikes ettenähtud rahatrahvi ülemmäära, siis karistatakse süüdlast rahatrahviga varjatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordses suuruses.

Esemed konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ja 21 ettenähtud alustel.

40. Süüdlast selles, et ta aktsiisimaksu- või monopolieseme valmistamisel tarvitas maksuseadusega nõutava automaatse mõõduvahendiga mõõtmata materjali, juhtis kõrvale materjali või esemeid automaatsest mõõduvahendist või muul viisil saavutas materjali või esemete ebaseaduslikku arvestamata jäämist automaatse mõõduvahendi poolt, karistatakse niisama nagu maksuvarjamise eest.

Mõõtmata, arvestamata ja varjatud esemed konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ja 21 ettenähtud alustel.

41. Süüdlast selles, et ta vigastas või rikkus materjalide või esemete mõõtmiseks riigivõimu poolt tehases ülesseatud või riigi- või omavalitsusteenija poolt pitseri, plommi või muu märgiga kindlustatud automaatset mõõduvahendit või mõjustas selle tegevust,

kui see võis tekitada mõõduvahendi vale või ebatäpset näitamist, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui seesugune süütegu saadeti korda tahtlikult või kui säärane mõõduabinõu kõrvaldati määratud asukohast, siis karistatakse süüdlast niisama nagu maksuvarjamise eest.

Käesoleva paragrahvi teise lõike järgi süüdimõistmise korral käib karistusega kaasas õiguste kaotus § 20 ja 21 ettenähtud alustel.

Käesoleva paragrahvi teises lõikes ettenähtud süüteo katse on karistatav.

42. Süüdlast selles, et ta monopoli-ettevõttelt eriotstarbeks alandatud hinnaga ostetud piiritust:

1) müüs edasi kõrgema hinnaga, kui ta selleks ei olnud õigustatud seaduse põhjal,

2) tarvitas või kasutas teadvalt sääraseks otstarbeks, milleks piiritust müüakse kõrgema hinnaga,

karistatakse niisama nagu maksuvarjamise eest.

Piiritus konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

Käesoleva paragrahvi p. 2 eeskiri ei käi põletamiseks määratud denatureeritud piirituse joomise kohta.

43. Süüdlast selles, et ta piiritust ümber töötavas või piiritust sisaldavaid aineid valmistavas ettevõttes tarvitas või hoidis teadvalt monopoli eest varjatud piiritust, karistatakse niisama nagu maksuvarjamise eest.

Piiritus ja sellest valmistatud ained konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

44. Süüdlast selles, et ta töötas ümber või mõjustas denatureeritud piiritust, või piiritust sisaldavat ja joogiks mittemääratud ainet puhastamise, lahutamise või kurnamise teel või muul viisil, eesmärgiga eraldada ainest piiritust või vähendada selles või piirituses denatureeriva aine mõju, maitset, lõhna või värvi, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Kui tähendatud süütegu saadeti korda niisuguse piirituse või piiritust sisaldava aine müügi otstarbel,

siis karistatakse süüdlast niisama nagu maksuvarjamise eest.

Ümbertöötatud ja mõjustatud piiritus ning piiritust sisaldavad ained konfiskeeritakse.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud tegusid ei loeta süüteoks, kui ümbertöötamine või mõjustamine toimus maksuseaduse või määruse põhjal antud loaga, või kui denatureeritud piiritusele või piiritust sisaldavale ainele lisati juurde ainult vett.

Nende karistustega käib kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

45. Süüdlast selles, et ta saatis korda teo, mille tagajärjel esemed jäid aktsiisimaksuga maksustamata, maksustati puudulikult või nendelt monopolipanis jäi saamata või vähenes, või mille tagajärjel saadi õigustamata aktsiisimaksu- või monopolisoodustusi, kui tal puudus maksuvarjamise siht, karistatakse seesuguse maksuhalvamise eest:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni, kuid vähemalt tasumata aktsiisimaksu või monopolipanise kahekordses suuruses.

Kui aga tasumata aktsiisimaksu või monopolipanise kahekordne summa ületab eelmises lõikes ettenähtud rahatrahvi ülemmäära, siis karistatakse süüdlast rahatrahviga tasumata aktsiisimaksu või monopolipanise kahekordses suuruses.

Säärased käibele lastud esemed konfiskeeritakse.

46. Süüdlast selles, et ta tehasest või laost laskis käibele või seadis valmis käibele laskmiseks esemeid maksuseadusega nõutavate aktsiisimaksu- või monopolimärkideta, vigastatud, rikutud, madalamaväärtuseliste, ebavastavate või lahtiste aktsiisimaksu- või monopolimärkidega, vigastatud või lahtistes pakistes, maksuseaduse või määrusega nõutavate hinnapealkirjadeta või ebaseaduslikult kõrgemat hinda näitavate pealkirjadega, või esemeid, mille käibele laskmine seadusega keelatud, karistatakse niisama nagu maksuhalvamise eest.

Kui seesugune süütegu saadeti korda teadvalt, siis karistatakse süüdlast niisama nagu maksuvarjamise eest.

Esemed konfiskeeritakse.

Käesoleva paragrahvi teise lõike järgi süüdimõistmise korral käib karistusega kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

47. Süüdlast selles, et ta tehasest või laost laskis välja esemeid maksuseaduse või määrusega nõutava loata või teadaandeta, karistatakse niisama nagu maksuhalvamise eest.

Kui seesuguse teo tagajärjel võis leida aset maksuvarjamine, siis karistatakse süüdlast niisama nagu maksuvarjamise eest.

Esemed konfiskeeritakse.

Käesoleva paragrahvi teise lõike järgi süüdimõistmise korral käib karistusega kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

48. Tehase pidajat või juhatajat, kes süüdlane selles, et ta:

1) ei teatanud vastavale ametnikule tehases või laos asetleidnud pitserdatud või plommitud hoiukoha, automaatse mõõduvahendi, seadeldise, ühenduse või nendele riigi- või omavalitsusteenija poolt külgepandud pitseri, plommi või muu märgi rikkumisest, kui ta selleks oli kohustatud maksuseaduse või määruse põhjal;

2) maksuseaduses või määruses ettenähtud korra vastaselt soetas tehasesse valmistusvahendeid või muutis tehase sisseseadet;

3) tehases alustas töötamist või muutis töökorda või -viisi maksuseaduse või määrusega nõutava ametniku nõusolekuta või seatud korras registreerimata;

4) tehase sisseseade või automaatse mõõduvahendi rikke või ebatäpse näitamise korral ei pannud seisma esemete valmistamist või töötamist, kui see oli nõutav maksuseaduse või määruse põhjal, või ei toiminud sel puhul seaduse või määruse eeskirja kohaselt;

5) kõrvaldas riigi- või omavalitsusteenija poolt tehase või lao ruumile või esemele külgepandud pitseri, plommi või muu märgi, kui tal selleks oli õigus, kuid maksuseaduse või määruse vastaselt;

6) tehasesse või lattu võttis vastu esemeid maksuseaduse või määrusega nõutava saatekirjata, aktita või tõenduseta või maksuseaduse või määrusega keelatud esemeid või keelatud kohtadest või isikuilt, kel puudus nende müügiks maksuseadusega nõutav luba;

7) ei täitnud maksuseaduse või määruse muid eeskirju tehases töötamise või esemete valmistamise, hoidmise, vastuvõtmise või väljaandmise viisi või korra kohta; —

kui selle tagajärjel võis leida aset maksuvarjamine, karistatakse niisama nagu maksuhalvamise eest.

Kui aga seesugune süütegu saadeti korda maksuvarjamise sihiga, siis karistatakse süüdlast niisama nagu maksuvarjamise eest.

Käesoleva paragrahvi teise lõike järgi süüdimõistmise korral käib karistusega kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

49. Süüdlast selles, et ta hävitas või kõrvaldas maksuseaduse või määruse põhjal peetava raamatu, akti või nende juurde kuuluva dokumendi, ei pidanud seesugust raamatut või jättis tegemata raamatus maksuseaduse või määruse põhjal nõutava sissekande, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Kui seesuguse süüteo tagajärjel võis leida aset maksuvarjamine, siis karistatakse süüdlast niisama nagu maksuvarjamise eest.

Käesoleva paragrahvi teise lõike järgi süüdimõistmise korral käib karistusega kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

50. Süüdlast selles, et ta aktsiisimaksu- või monopoliesemete tehases, laos või kaupluses sellekohase loata võttis ära aktsiisimaksu- või monopolimärke esemetelt või nende tühjadelt pakistelt või hoidis seal kord juba tarvitatud või väljaspool seatud asutist omandatud aktsiisimaksu- või monopolimärke, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Niisugused märgid konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

51. Süüdlast selles, et ta õlletehases valmistas õllevirret või õlut algvirde ekstrakti sisaldusega alla maksuseaduses ettenähtud alammäära, karistatakse:

rahatrahviga kolme sendi suuruses igalt säärase õlle virde liitrilt.

52. Kes maksuseaduse järgi oli kohustatud müüma esemeid kindlaksmääratud hinnaga ja on süüdlane selles, et ta võttis või nõudis nende eest kõrgemat hinda, kui see maksuseaduse põhjal lubatud, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Kui aga seesugune süütegu saadeti korda niisuguste esemete töösturi või tööstuse juhataja poolt, siis karistatakse teda niisama nagu maksuvarjamise eest.

Käesoleva paragrahvi esimese lõike põhjal määratava karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 22 ettenähtud alustel, teise lõike põhjal määratava karistusega aga § 21 ettenähtud alustel.

53. Süüdlast selles, et ta õige pähe tarvitamise sihiga või teades, et ta tegu oli määratud selleks sihiks, tegi järele või ümber märgi, mis tõendab eseme monopolipäritolu, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu.

Kui aga säärase märgi järele- või ümbertegemine oli süüdlasele äriasjaks, siis karistatakse teda:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Järele- või ümbertehtud märgid ja nende valmistusvahendid konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 19 ettenähtud alustel.

54. Süüdlast selles, et ta kasusaamise eesmärgiga tegi järele või ümber väärtust kõrgendavalt müügiks määratud aktsiisimaksu- või monopolieseme pakisel või nende esemete müügikohas avalikult väljapandud ametlikus kuulutuses maksuseaduse või määrusega nõutava hinna, kui see hind oli eseme aktsiisimaksu aluseks või monopolieseme müügihinnaks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Järele- ja ümbertehtud hinnapealkirjadega esemed konfiskeeritakse.

Nende karistustega käib kaasas õiguste kaotus § 19 ettenähtud alustel.

55. Süüdlast selles, et ta tarvitas aktsiisimaksu- või monopoliesemete märkimiseks aktsiisimaksu- või monopolimärke, mida tema teades oli juba kord tarvitatud sääraseks otstarbeks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

Niisuguste märkidega esemed konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 19 ettenähtud alustel.

56. Süüdlast selles, et ta laskis käibele esemeid, mis tema teades olid varustatud võltsitud või kord juba tarvitatud aktsiisimaksu- või monopolimärkidega või võltsitud hinnapealkirjadega, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Esemed konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 19 ettenähtud alustel.

Maksustamata maksuesemetega kauplemine.

57. Süüdlast selles, et ta müüs või müügikohas hoidis esemeid, mis tema teades olid varjatud aktsiisimaksu või monopoli eest, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Esemed konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

58. Süüdlast selles, et ta müüs või müügikohas hoidis denatureeritud piiritust, või piiritust sisaldavat ja joogiks mittemääratud ainet, mis tema teades oli puhastatud, lahutatud, kurnatud või muul viisil muudetud joomiseks kõlblikumaks, või piiritust, mis tema teades oli eraldatud joogiks mittemääratud ainest, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Piiritus ja piiritust sisaldavad ained konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alusel.

59. Süüdlast selles, et ta aktsiisimaksu- või monopolimärkidega märkimisele kuuluvaid esemeid müüs või müügikohas või sellega ühendatud paigas hoidis aktsiisimaksu- või monopolimärkideta, lahtiste, vigastatud, rikutud või ebavastaste märkidega, lahtistes või vigastatud pakistes või maksuseaduse või määrusega nõutava hinnapealkirjata, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

Kui seesugune süütegu saadeti korda teadvalt, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Esemed konfiskeeritakse.

Käesoleva paragrahvi teise lõike järgi süüdimõistmise korral käib karistustega kaasas õiguste kaotus § 22 ettenähtud alustel.

60. Süüdlast selles, et ta omandas, hoidis või toimetas edasi esemeid, mis tema teades olid varjatud aktsiisimaksu või monopoli eest või varustatud võltsitud või kord juba tarvitatud aktsiisimaksu- või monopolimärkidega, või esemeid, mille omandamine või

hoidmine on maksuseadusega või määrusega keelatud, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Esemed konfiskeeritakse.

Süüdlane vabaneb karistusest, kui ta enne süüteo avastamist ebaseaduslikud esemed andis välja vastavale võimule või juhatas kätte nende käibelelaskja.

3. jagu.

Esemete valmistamine ja nendega kauplemine ilma loata.

61. Süüdlast selles, et ta valmistas esemeid maksuseadusega nõutava loata, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolme tuhande krooni, kuid vähemalt varjatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordses suuruses.

Kui seesugune süütegu saadeti korda nende esemete müügi otstarbel või tööstuslikkude vahendite või palgalise tööjõu abil, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle viie tuhande krooni, kuid vähemalb varjatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordses suuruses.

Kui aga varjatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordne summa ületab eelmistes lõigetes ettenähtud rahatrahvi ülemmäära, siis karistatakse süüdlast rahatrahviga varjatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordses suuruses.

Esemed ning nende valmistamisel tarvitatavad materjalid ja vahendid konfiskeeritakse.

Nende karistustega käib kaasas õiguste kaotus § 19 ettenähtud alustel.

Katse on karistatav.

62. Süüdlast selles et ta müügi otstarbel sellekohase loata valmistas esemeid, mille valmistamiseks müügi otstarbel maksuseaduse kohaselt nõutakse luba, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle tuhande krooni, kuid vähemalt varjatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordses suuruses.

Kui seesugune süütegu saadeti korda tööstuslikkude vahendite või palgalise tööjõu abil, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahiga mitte üle kolme tuhande krooni, kuid vähemalt varjatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordses suuruses.

Kui aga varajatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordne summa ületab eelmistes lõigetes ettenähtud rahatrahvi ülemmäära, siis karistatakse süüdlast rahatrahviga varjatud aktsiisimaksu või monopolipanise kolmekordses suuruses.

Esemed ning nede valmistamisel tarvitatavad materjalid ja vahendid konfiskeeritakse.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langeb ka süüdlane selles, et ta müügi otstarbel valmistas esemeid, mille müük maksuseadusega üldse keelatud.

Nende karistustega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ja 21 ettenähtud alustel.

63. Süüdlast selles, et ta maksuseadusega nõutava loata seadis sisse tehase, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Seesuguses tehases leitud aktsiisimaksu- või monopoliesemed, mida võis valmistada selles tehases, ja niisuguste esemete valmistamisel tarvitataved materjalid konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 20 ettenähtud alustel.

64. Süüdlast selles, et ta pidas tehast, milleks maksuseadusega nõutakse luba, võõra loaga, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

65. Süüdlast selles, et ta sellekohase loata pidas tubakaistandust, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Tubakas konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 21 ettenähtud alustel.

66. Süüdlast selles, et ta väljaspool seaduslikku tehast müügi otstarbel või tasu eest valmistas paberosse aktsiisimaksustatud tubakast ja paberossikestadest, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Kui seesugune süütegu saadeti korda tööstuslikkude vahendite või palgalise tööjõu abil, siis karistatakse süüdlast:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Paberossid ning lahtine tubakas ja paberossikestad konfiskeeritakse.

Nende karistustega käib kaasas õiguste kaotus § 22 ettenähtud alustel.

67. Süüdlast selles, et ta maksuseadusega nõutava loata valmistas, hoidis, omandas või andis edasi masina, aparaadi või muu vahendi, mis tarvitatav aktsiisimaksu- või monopolieseme valmistamiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Masinad, aparaadid ja vahendid konfiskeeritakse.

68. Süüdlast selles, et ta müüs, müügikohas hoidis või müügi otstarbel laskis käibele esemeid, mille müük maksuseadusega keelatud, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kolmesaja krooni.

Esemed konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 22 ettenähtud alustel.

69. Süüdlast selles, et ta müüs või müügikohas hoidis esemeid maksuseadusega nõutava loata, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

Esemed konfiskeeritakse.

Selle karistusega käib kaasas õiguste kaotus § 22 ettenähtud alustel.

70. Süüdlast selles, et ta müüs või müügikohas hoidis esemeid, müügikohalt maksuseadusega nõutavat müügimaksu tasumata, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

71. Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta alkoholist jooki tarvitas või võimaldas tarvitatada müügikohas, kus puudus luba sellega kohaltarvitamiseks kaubelda, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Alkoholised joogid konfiskeeritakse.

72. Süüdlast selles, et ta hoidis aktsiisimaksu- või monopoliesemeid müügikohaga ühendatud paigas, kui säärasel müügikohal puudus maksuseadusega nõutav luba seesuguste esemetega kauplemiseks, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

73. Süüdlast selles, et ta sellekohase loata hoidis või võimaldas tarvitada alkoholist jooksi seltsi, ühingu, klubi või muu koondise või pansioni ruumis, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Alkoholilised joogid konfiskeeritakse.

74. Süüdlast selles, et ta pidas kauplust, kaubaladu või tubakaistundust, milleks maksuseadusega nõutakse luba, võõra loaga, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

4. jagu.

Korrarikkumised.

75. Süüdlast selles, et ta saatis korda § 48 ettenähtud teo, kui selle tagajärjel ei võinud leida aset maksuvarjamist, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

76. Süüdlast selles, et ta:

1) ei täitnud maksuseaduse või määruse eeskirju esemete veo või edasitoimetamise kohta;

2) maksuseaduse või määruse vastaselt avas keelatud ühenduse ettevõtte ruumide vahel või muutis ruumide suurust, asendit või sisemist jaotust;

3) maksuseaduse või määrusega nõutava registreeringuta muutis tehase seadeldist;

4) tehases või laos tarvitas esemete valmistamisel aineid või vahendeid, mille tarvitamine maksuseaduse või määrusega keelatud, või tarvitas neid seaduse või määrusega nõutava loata;

5) tehases või laos valmistas või hoidis, või nendest laskis käibele esemeid maksuseaduse või määrusega keelatud omaduse, mahutuse või maksumärkimis- või pakkimisviisiga, ebaseadusliku pealkirjaga või maksuseaduse või määrusega nõutava pealkirjata, või lisas maksuesemete pakisesse maksuseaduse või määrusega keelatud esemeid;

6) ei täitnud maksuseaduse või määruse eeskirju kauplemise või esemete hoidmise või tarvitamise korra kohta;

7) müüs või andis esemeid isikule, kellele see maksuseaduse või määrusega keelatud;

8) ei toimetanud üldse või ei toimetanud tähtajaks maksuseaduse või määrusega nõutavaid registreeringuid; —

karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

77. Süüdlast selles, et ta ettevaatamatult rikkus pitserit, plommi või muud märki, mis riigi- või omavalitsusteenija poolt maksuseaduses või määruses ettenähtud kordadel oli pandud külge tehase või lao sisseseadele või ruumile, või selles, et ta ettevaatamatult avas välja- või sissepääsu seesugusesse pitserdatud ruumi või sisseseadesse, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

78. Süüdlast selles, et ta omandas või andis edasi aktsiisimaksumärke, kui tal selleks puudus õigus või luba, või et ta omandas neid märke väljaspool seatud asutist, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Sama karistuse alla langeb süüdlane aktsiisimaksu- või monopoliesemetelt või nende tühjadelt pakistelt äravõetud maksu- või monopolimärkide omandamises või edasiandmises.

Niisugused märgid konfiskeeritakse.

79. Süüdlast selles, et ta koduseks tarvitamiseks valmistas või hoidis esemeid maksuseadusega keelatud määral või viisil, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

Esemed konfiskeeritakse.

Sama karistuse alla langeb ka süüdlane oma tarvitamiseks tubaka kasvatamises üle maksuseadusega lubatud määra.

80. Süüdlast selles, et ta oma ettevõtte paigutas ümber maksuseadusega nõutava loata, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle saja krooni.

81. Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta võimaldas võõrastel tarvitada alkoholist jooki müügikohaga ühendatud paigas kauplemise või müügikoha lahti-

oleku ajal, või ka müügikoha kinnioleku ajal, kuid ärisihil, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

82. Süüdlast selles, et ta ei täitnud maksuseaduse või selle põhjal antud määruse eeskirju või vastava võimu poolt nende põhjal tehtud korraldusi, kui selle eest käesolevas seadustikus ei ole nähtud ette erikaristust, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiekümne krooni.

2. peatükk.

Salakaubavedu ja tollivarjamine.

83. Süüdlast selles, et ta:

1) tõi sisse üle tollipiiri sisseveotollile alluvaid või sisseveoks keelatud või erilistel tingimustel väljaveetud esemeid, või viis välja üle tollipiiri väljaveotollile alluvaid või väljaveoks keelatud esemeid panemata neid ette tollivõimudele, või olgugi tolliasutise kaudu, kuid seadusvastasel teel, mille tagajärjel jäi tasumata tollimaks või osa sellest või sisse- või väljaveoks keelatud esemed toodi sisse või veeti välja vastu keeldu;

2) tõi maale välismaalt tulnud laevast, rongist, lennukist, voorist või muust veoabinõust või laadis peale välismaale sõitmiseks määratud samasugusele veoabinõule tollile alluvaid või keelatud esemeid ilma tolliasutise loata;

3) ei esitanud tollivõimudele Tolliseadustikus ettenähtud korras tollile alluvaid või keelatud esemeid, peitis neid välismaalt tulnud või välismaale sõitvas laevas, rongis, lennukis või muus veoabinõus, kauba- või pagasikolis, postisaadetises, reisija pagasis või enese juures, või hoidis neid välismaalt tulnud jahtklubi laevas;

4) laskis käibele sisemaal esemeid, mis olgugi et nad olid pandud ette tollivõimudele, pidi veetama tagasi välismaale või olid lastud välja tolliasutise poolt erilistel tingimustel, nagu vabrikutele ja tehastele ümbertöötamiseks või isikutele või asutistele isiklikuks tarvitamiseks jne.;

5) hoidis rannasõidu-laevas või paadis sisseveotollile alluvaid või sisseveoks keelatud või erilistel tingimustel väljaveetud esemeid, mis laevadokumentide järgi ei olnud laaditud peale Eestis;

6) ei toimetanud sihtsadamasse rannasõidu-laeval või paadil väljaveotollile alluvaid või väljaeoks keelatud esemeid, kui ei ole tõendatud nende esemete hukkumine teel või sunnitud väljalaadimine teises Eesti sadamas; —

karistatakse selle salakaubaveo eest:

rahatrahviga kahekordse tolli suuruses esemeilt, mille kohta tollitariifides on nähtud ette tollimäärad;

rahatrahviga kolmekordse hinna suuruses sisse- või väljaveoks keelatud esemeilt, mille kohta tollitariifides ei ole nähtud ette tollimäära;

rahatrahviga kümne krooni suuruses piirituse igalt liitrilt, vaatamata selle kangusele, kusjuures poolikud liitrid loetakse täieks.

Sisse- või väljaveoks keelatud esemete salakaubaveo korral võib proportsionaalse rahatrahvi asemel, kui see ei ületa tuhandet krooni, määrata rahatrahvi kuni tuhande kroonini.

Esemed ühes veoabinõudega konfiskeeritakse.

Käesoleva paragrahvi esimese lõike p. 1 ja 2 tähendatud süütegude katse on karistatav.

84. Süüdlast selles, et ta sellekohase loata välisriigi või rahvusvaheliselt merelt tõi Eesti Vabariigi meretollivöösse või selles laadis ümber või hoidis piiritust või alkoholiseid jooke, karistatakse niisama nagu salakaubaveo eest.

Piiritus ja alkoholised joogid ühes veoabinõudega konfiskeeritakse.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud tegu ei loeta süüteoks juhtudel:

1) kui piiritus või joogid oma hulgalt olid laeva moonaks või reisijate tarvitamiseks;

2) kui laev merehäda tõttu laeva enese, selle koorma, laeval olevate inimeste või teise merehädas oleva laeva päästmiseks või mereõiguse järgi pealesunnitult tuli meretollivöösse, laadis seal ümber piiritust või alkoholiseid jooke või seisis seal piirituse või alkoholiste jookide koormaga;

3) kui laev liikus rahvusvahelisel meresõiduteel või oli laevasõiduteel sadamasse või sealt välja, välja arvatud juhud, kui laev silmanähtavalt edendas sala-

kaubavedu või põgenes piirivalve poolt meretollivöös alatud tagaajamisel sellele teele.

85. Süüdlast selles, et ta rahvusvahelisel merel väljaspool Eesti Vabariigi meretollivööd silmanähtavalt edendas piirituse või alkoholiste jookide salakaubavedu Eestisse, karistatakse niisama nagu salakaubaveo eest.

Piiritus ja alkoholised joogid ning nende veolaevad brutomahutusega alla 250 registertonni konfiskeeritakse.

86. Süüdlast selles, et ta laevaga brutomahutusega alla 40 registertonni pidas ühendust ranna ja merel viibiva piirituse või alkoholiste jookide salakaubavedu edendava laeva vahel, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle viiesaja krooni.

Ühendust pidanud laev konfiskeeritakse.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud tegu ei loeta süüteoks juhtudel:

1) kui see toimus merehäda tõttu laeva, selle koorma, laeval olevate inimeste või teise merehädas oleva laeva päästmiseks või mereõiguse järgi pealesunnitult;

2) kui ühendust pidanud laev kuulus kolmandale isikule ning kui viimane ja laeva juht ei teadnud ega võinud näha ette, et laeva tarvitatakse sääraseks otstarbeks.

87. Süüdlast selles, et ta vedas välja piiritust või alkoholiseid jooke, vabasadamad ühes arvatud, laevaga alla 100 registertonni netomahutusega, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle tuhande krooni.

Piiritus ja alkoholised joogid konfiskeeritakse.

Katse on karistatav.

See eeskiri ei käi piirituse ega alkoholiste jookide kohta, mis oma hulgalt olid laeva moonaks või reisijate tarvitamiseks, kui need Tolliseadustiku nõude kohaselt olid antud üles tollivõimudele.

88. Süüdlast selles, et ta vedas välja piiritust või alkoholiseid jooke, vabasadamad ühes arvatud, Eesti või alkoholikaupade salaveo vastu võitlemise konventsiooniga ühinenud riigi lipu all sõitval laeval alla 500 registertonni netomahutusega, kui tal sääraseks väljaveoks puudus vastav eriluba, karistatakse:

rahatrahviga mitte üle tuhande krooni.

Katse on karistatav.

See eeskiri ei käi piirituse ega alkoholiste jookide kohta, mis oma hulgalt olid laeva moonaks või reisijate tarvitamiseks, kui need Tolliseadustiku nõude kohaselt olid antud üles tollivõimudele.

89. Süüdlast selles, et ta:

1) müüs, omandas, hoidis või toimetas edasi esemeid teades, et need olid toodud sisse salakaubana;

2) müüs, hoidis müügiks, müügikohas või sellega ühendatud paigas või toimetas edasi müügiks sisseveotollile alluvaid või sisseveoks keelatud esemeid, milliseid ei varustata tollimärkidega ning milliste seaduspärane Eestisse toomine ei ole tõendatud Tolliseadustikus ettenähtud tollidokumentidega;

3) müüs, hoidis müügiks, müügikohas, tööstusettevõttes või nendega ühendatud paigas või toimetas edasi müügiks tollimärkidega varustatavaid esemeid, millel tollimärgid puudusid või ei olnud seaduspäraselt paigutatud esemeile, välja arvatud Majandusministri määruses ettenähtud erandid;

4) omandas, hoidis või toimetas edasi välismaa või Eestist eriliste lubadega väljaveetud piiritust või maksumärkideta välismaa alkoholist jooki, tubakat või tubakasaadusi, kui ta selleks ei olnud õigustatud maksuseaduse põhjal; —

karistatakse selle tollivarjamise eest:

s a l a k a u b a v e o e e s t e t t e n ä h t u d r a h a t r a h v i g a.

Esemed ühes veoabinõudega konfiskeeritakse.

Käesoleva paragrahvi esimese lõike p. 3 tähendatud esemete seaduslikku päritolu ei või tõendada tollikviitungitega, arvetega ega tunnistajate seletustega.

Esemete hoidmist müügikohaga või tööstusettevõttega ühendatud eluruumis ei loeta süüteoks käesoleva paragrahvi esimese lõike p. 2 ja 3 ettenähtud juhtudel, kui on ilmselt näha, et see ei toimunud müügi eesmärgil.

90. Laeva, paadi, rongi, lennuki või muu veoabinõu juhti, kes teades tema juhtimisel olevas veoabinõus salakauba olemasolust ei teatanud sellest vastavale võimule, k a r i s t a t a k s e k u i s a l a k a u b a v e o o s a l i s t, k e s v õ t t i s o s a s e l l e t ä i d e s a a t m i s e s t.

91. Süüdlast salakaubaveos või tollivarjamises, kes ei olnud süüteo-esemete omanik ega käsutaja ja juhatas kätte süüdlase, esemete omaniku või käsutaja, karistatakse:

r a h a t r a h v i g a m i t t e ü l e s a j a k r o o n i, k u i d m i t t e ü l e p o o l e m ä ä r a s ü ü-

teo-esemete omanikule või käsutajale määratud ja temale langevast rahatrahvist.

92. Süüdlast salakaubaveos või tollivarjamises:

1) kui süüteo-esemeid veeti selleks eriti kasutatud jõuvankril;

2) kui süütegu toimus ühenduses süüteo-esemete kinnipidajale või süüteo avastajale altkäemaksu pakkumisega; —

karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasurahaga salakaubaveo eest ettenähtud rahatrahvi suuruses.

Süüaluse maksujõuetusel asendatakse tasuraha § 34—36 ettenähtud alustel.

Esemed ühes veoabinõudega konfiskeeritakse.

Käesoleva süüteo katse on karistatav § 83 punktides 1 ja 2 ettenähtud juhtudel.

93. Süüdlast piirituse salakaubana sissetoomises või edasitoimetamises, kellel oli kaasas kinnipidamisel, relv või muu tapariist, mis võis olla ähvarduseks süüteo avastajale või süüdlase kinnipidajale, olgugi et seda selleks ei tarvitatud, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasurahaga salakaubaveo eest ettenähtud rahatrahvi suuruses.

Süüaluse maksujõuetusel asendatakse tasuraha § 34—36 ettenähtud alustel.

Esemed ühes veoabinõudega konfiskeeritakse.

Katse on karistatav.

94. Süüdlast salakaubaveos või tollivarjamises, kes teadvalt kasutas esemetelt tollimaksu tasumise tõenduseks dokumenti, mis oli antud välja teiste esemete tollimaksu tasumise tõenduseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue kuu ja tasurahaga salakaubaveo eest ettenähtud rahatrahvi suuruses.

Süüaluse maksujõuetusel asendatakse tasuraha § 34—36 ettenähtud alustel.

Esemed ühes veoabinõudega konfiskeeritakse.

Katse on karistatav.

95. Süüdlast osavõtmises salgast, mis oli ühinenenud salakaubaveoks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta teadvalt andis ulualust sellisest salgast osavõtjale, või muretses abinõusid salakaubaveo süütegude kordasaatmiseks.

3. peatükk.

Ettevõtte pidaja ja juhataja vastutus.

96. Kui maksuvarjamine, maksustamata maksuesemetega kauplemine, esemetega kauplemine ilma loata, tollivarjamine või nende süütegudega üheliigiline süütegu saadeti korda tööstus- või kaubandusettevõtte, seltsi, ühingu, klubi või muu koondise või pansioni ruumis ettevõtte või asutise pidaja või juhataja teadmata, kuid olukorras, mil ta sellest võis ja pidi teadma, siis karistatakse ettevõtte pidajat või juhatajat hooletu valve eest rahatrahviga, mille ülemmääraks tuleb lugeda pool sellest ülemmäärast, mis seaduses on nähtud ette kordasaadetud süüteo eest.

Eelmises lõikes tähendatud hooletut valvet ei arvata ettevõtte pidajale ega juhatajale süüks, kui nad kordasaadetud süüteost teada saades enne jälitamise algamist viivitamata asusid süüteo jätkamise tõkestamisele ja teatasid sellest maksuametnikule või politseile.

3. osa.

SÜÜTEGUDE JÄLITAMINE.

97. Käesolevas seadustikus ettenähtud süütegude jälitamisel kohaldatakse Kriminaalkohtupidamise seadustiku eeskirju käesolevas seadustikus ettenähtud eranditega.

1. peatükk.

Andmete kogumine ja juurdlus.

98. Andmete kogumiseks ja juurdluste toimetamiseks on õigustatud ja kohustatud maksuametnikud ning politsei- ja piirivalvevõimud.

Kõik riigi- ja omavalitsusteenijad on kohustatud teatama kohalikule maksu- või tolliinspektorile, piirivalvevõimudele või politseile käesolevas seaduses ettenähtud süütegudest, mis neile on saanud teatavaks teenistuskohuste täitmisel.

99. Juurdluse toimetamiseks on õigustatud: Maksudevalitsusest — direktor, asjade juhatajad, inspektorid, abiinspektorid, assistendid, revidendid, kontrolörid, abikontrolörid ning laeva- ja laoametnikud; piirivalvest — ohvitserid, ametnikud ja kordoniülemad.

Piirivalvevõimud on õigustatud toimetama juurdlust ainult seadusega kindlaksmääratud tollivöös.

100. Erandina on piirivalvevõimud õigustatud toimetama juurdlustoiminguid väljaspool tollivööd ainult süüaluse tabamiseks värsketel jälgedel, kui süüaluse jälgimine algas tollivöös ja jälgimist vahepeal ei katkestatud.

Muudel juhtudel, kui on tarvis piirivalvevõimude poolt toimetatavas juurdluses ette võtta üksikuid toiminguid, tuleb juurdlus selleks üle anda lähemale tolli- või maksuinspektorile või juurdluse toimetamiseks õigustatud politseiametnikule või nõuda viimastelt vajaliku toimingu toimetamist erinõudega.

101. Maksudevalitsuse direktor ning maksu- ja tolliinspektorid võivad teha politseile ja piirivalvele ülesandeks koguda andmeid ja toimetada juurdlust ning määrata oma esindajaid politsei- ja piirivalvevõimude poolt toimetatavate juurdlustoimingute juurde.

Ülesannete ulatus piirivalve suhtes määratakse kindlaks kokkuleppel Maksudevalitsuse direktori ja Piirivalve Valitsuse ülema vahel.

102. Juurdlust tuleb toimetada Kriminaalkohtupidamise seadustikus ettenähtud juurdluse toimetamise korras käesolevas seadustikus toodud eranditega.

103. Käesoleva seadustiku alusel toimetatud juurdlustel ja üksikutel juurdlustoimingutel on võrdne seaduslik jõud Kriminaalkohtupidamise seadustikus ettenähtud juurdlustoimingutega.

104. Tööstus- või kaubandusettevõtte ruumes võib toimetada vaatlusi, läbiotsimisi ja väljavõtmisi ettevõtte peremehe, tema täisealise koduse või ettevõtte juhataja või teenija juuresolekul, kuid nende puudumine ei takista ülalnimetatud toiminguid, kui manukad on juurde kutsutud.

105. Süüteo avastamisel nõuab juurdlust toimetav ametnik süüteo kordasaatmise jätkamise viivitamata lõpetamist.

Maksuametniku sellekohase nõudmise mittetäitmisel lõpetatakse süüteo kordasaatmise jätkamine politsei või piirivalve kaasabil.

106. Kui ettevõtte või selle sissesead on lausa seadusvastane ja kahjulik riigi huvidele, siis võib Maksudevalitsuse direktor omal vastutusel sulgeda ettevõtte või panna seisma korravastaselt sisseseatud ruumides töötamise ka enne süüteoasja lõplikku otsustamist.

Tööstus- või kaubandusettevõtte sulgemisele asub Maksudevalitsuse direktor ainult sel juhul, kui muul

viisil ei ole võimalik süüteo kordasaatmise jätkamist lõpetada.

107. Igal maksuametnikul ja piirivalvevõimu esindajal on õigus süüteolt tabatud isikut kinni pidada tema isiku kindlakstegemiseks. Kui maksuametnikul või piirivalvevõimu esindajal enesel ei ole võimalik tabatud isikut kindlaks teha, siis tuleb viimane selleks toimetada lähema politseiametniku korraldusse.

108. Kui tollisüüteolt tabatul puudub alaline elukoht Eestis või kui ta teenib välisvete vahel sõitval laeval ja kui selle tõttu on karta, et ta võib määratava karistuse kandmisest kõrvale hoiduda, siis võib teda juurdluse toimetamiseks õigustatud ametniku määrusega vahistada.

Niisugusel juhul antakse süüaluse kohta koostatud juurdlustoimetus 24 tunni jooksul, arvates vahistamise momendist, üle lähemale tolliinspektorile.

109. Konfiskeerimisele kuuluvad esemed, samuti asitõendid, mida ei ole võimalik juurdlustoimetuse juurde lisada, arestitakse juurdlust toimetava ametniku poolt.

110. Tollisüütegude asjus arestitavad esemed hinnatakse arestimist toimetava ametniku poolt võimalikult kohe arestimisel, kui esemed jäetakse hoiule väljaspool tolliasutist.

111. Arestitud esemed toimetatakse kuni süüteoasja lõpliku otsustamiseni Maksudevalitsuse direktori juhtnööride järgi hoiule alluvuspiirkonna politsei-, piirivalve- või maksuasutisse või lähemasse vallamajja.

Isikule, kelle valdusest on esemed ära võetud, antakse selle kohta allkiri, kui ta seda nõuab.

112. Kui ei ole võimalik või otstarbekohane toimetada arestitud esemeid eelmises paragrahvis ettenähtud ametiasutistesse, siis antakse nad hoiule ustavale isikule, või kui ka see on teostamatu, jäetakse nad hoiule nende valdajale ja loetakse viimasele hoiule antuks.

113. Arestitud esemed pakitakse võimalust mööda kokku, pitseeritakse, plommitakse või varustatakse muu ametliku märgiga nii, et nende tarvitamine ja kasutamine oleks võimatu ilma märki vigastamata või rikkumata.

Kohale jäetud või hoiule antud esemed pitseeritakse võimalikult eriruumis, olukorra sunnil aga ka nii, kuidas see on võimalik ja otstarbekohane.

Käesoleva paragrahvi eeskirjad ei käi elusloomade kohta.

114. Süüalusel ja esemete valdajal on õigus arestitud esemetele panna külge ka omi pitsereid, plomme või muid märke, millele tuleb juhtida nende tähelepanu.

115. Hoidja on kohustatud hoiulevõetud arestitud esemeid hoidma hoolega ega ole õigustatud neid kasutama, välja arvatud veoloomade kasutamine.

116. Maksudevalitsuse direktor võib lubada arestitud sõidu- ja veoabinõu kasutamist selle omanikule või valdajale kuni süüteoasja lõpliku otsustamiseni, kui esitatakse küllaldane kindlustus.

Kui kasutamiseks antud veoabinõud asja otsustamisel otsustatakse konfiskeerida ja kui nende väärtus kasutamise tagajärjel on ebaloomulikult vähenenud, siis võib kasutajalt nõuda kahjutasu.

117. Kui on karta, et konfiskeerimisele kuuluvate sääraste esemete arestimine, mille seadusvastasus on väga vaieldav, võiks olla seotud suurte kahjudega, siis võib neid pärast hindamist jätta arestimata ja vabaks nende omaniku või valdaja käsutusse.

Kui eelmise lõike eeskirja põhjal arestimata jäetud esemed on enne konfiskeerimise täideviimist ära tarvitatud, edasi müüdud või oma väärtuse kaotanud, siis asendatakse konfiskeerimine nende esemete suhtes tasurahaga § 17 ettenähtud alustel.

118. Arestitud loomad ühes rakmete ja veoriistadega, samuti esemed, mis kergesti võivad hävida või minna rikki, mis on tulekardetavad või mille alalhoidmine on seotud suurte raskuste või kuludega, võib Maksudevalitsuse direktori või maksu- või tolliinspektori korraldusel enne süüteoasja lõplikku otsustamist müüa ära või muul viisil realiseerida konfiskeeritud esemete realiseerimiseks ettenähtud korras.

119. Kui eelmise (118) paragrahvi alusel müüdud või muul viisil realiseeritud esemed hiljem järgneva seadusjõulise otsuse järgi konfiskeerimisele ei kuulu, siis tasutakse esemete omanikule nende müügist saadud summa, muul viisil realiseerimise korral — nende hinnatud väärtus.

120. Kui seaduse järgi konfiskeerimisele kuuluvad esemed on tabatud ilma süüdlast avastamata, siis pannakse selle ametiasutise ruumides, kelle korralduses esemed on, avalikult välja kuulutus seesuguste esemete tabamise kohta.

Kui ühe kuu jooksul, arvates kuulutuse väljapanemise päevast, süüdlast ei ole avastatud ega keegi ei ole avaldanud oma õigust nende esemete kohta, siis konfis-

keeritakse esemed Maksudevalitsuse direktori otsusega, mille peale ei ole edasikaebe õigust.

121. Lõpule viidud juurdlus, samuti süüteo kohta kogutud andmed saadetakse viivitamata edasi vastavale maksu- või tolliinspektorile asja alluvuse järgi.

Maksu- või tolliinspektor, valvates selle järele, et oleksid kogutud kõik andmed ja tehtud kõik vajalikud juurdlustoimingud, saadab juurdluse viivitamata edasi Maksudevalitsuse direktorile.

Maksu- või tolliinspektor, samuti Maksudevalitsuse direktor on õigustatud nõudma juurdlust toimetanud ametnikult või mõnelt teiselt juurdluse toimetamiseks õigustatud ametnikult vajaduse korral juurdluse täiendamist või täiendavat andmete kogumist.

2. peatükk.

Maksudevalitsuse poolt asjale edaspidise käigu andmine ja asja otsustamine administratiivkorras.

122. Kui juurdlusel kogutud andmetest selgub, et asjas puuduvad süüteo tunnused, on olemas kriminaaljälitamise algamise või jätkamise seaduslikud takistused või süütõendused süüaluse vastu on puudulikud, siis lõpetab Maksudevalitsuse direktor kriminaaljälitamise.

123. Asjus, milles süütegu on juurdlusega selgitatud, kuid ei ole korda läinud avastada süüalust, peatab Maksudevalitsuse direktor kriminaaljälitamise kuni süüaluse avastamiseni.

124. Kui § 122 ja 123 korras lõpetatud või peatatud asjus tuleb kohaldada § 10—15 eeskirju, siis teeb Maksudevalitsuse direktor seda oma otsusega.

Selle otsuse kuulutamise kohta isikule, kelle õigusi see puudutab, ja selle otsuse peale edasikaebamise kohta kohaldatakse § 138, 139, 149 ja 150 ettenähtud eeskirjad.

125. Kui see otsus tuleb kuulutada juriidilisele isikule, siis loetakse otsus kuulutatuks otsuse ärakirja kätteandmisega juriidilise isiku ühele juhatuse liikmele, volinikule või teenijale, konkursi puhul — konkursitombu seaduslikule hooldajale või konkursivalitsuse liikmele.

126. Paragrahvide 122 ja 123 korras lõpetatud või peatatud asja võib Maksudevalitsuse direktor uuesti üles võtta, kui avastub uusi süütõendusi või kui avastatakse süüdlane.

127. Juurdlused, millega kogutud andmed on küllaldased süüaluse vastu süüdistuse tõstmiseks säärastes süütegudes, mille eest seadus näeb ette raskeima karistusena kinnipidamise, saadab Maksudevalitsuse direktor, § 108 ettenähtud juhul aga tolliinspektor vastavalt alluvusele jaoskonnakohtuniku või kohtu-uurija korraldusse, kes on kohustatud viivitamata otsustama tõkkeabinõu küsimuse.

Juurdlusele lisab Maksudevalitsuse direktor või tolliinspektor juurde oma arvamuse tasuraha, konfiskeerimise, õigusekitsenduse, süüaluse vastu vajaliku tõkkeabinõu ja tasuraha kindlustamise kohta.

Need juurdlused saadab Maksudevalitsuse direktor edasi viivitamata, kuid igal juhul 2 nädala jooksul, tolliinspektor aga 24 tunni jooksul, arvates juurdluse saamise ajast.

128. Kõigi muude käesolevas seadustikus ettenähtud süütegude kohta koostab Maksudevalitsuse direktor, kui ta tunnustab juurdlusel kogutud andmetel süüaluse süüdi, trahviotsuse alljärgnevates paragrahvides ettenähtud korras.

Paragrahvis 108 tähendatud asjus, kui tolliinspektor peab tarvilikuks vahistatut edasi jätta vahi alla, koostab trahviotsuse tolliinspektor.

129. Paragrahvis 108 ettenähtud vangilises asjas tuleb trahviotsus koostada 24 tunni jooksul, arvates juurdluse saamisest.

130. Maksudevalitsuse direktor või tema asetäitja, samuti tolliinspektor peab süüteoasja otsustamisest taanduma:

1) asjas, milles süüaluseks, kostjaks või kolmandaks isikuks on tema ise, ta abikaasa, ta otsejoones sugulased piiramatult, nelja esimese astme külgejoones sugulased, kolme esimese astme hõimlased, ta lapsendatu või tema lapsendaja;

2) asjas, millest ta on võtnud osa süüaluse, kostja või kolmanda isiku volinikuna;

3) asjas, milles ta on kuulatud üle tunnistajana või asjatundjana;

4) kui tema või ta abikaasa on süüaluse, kostja või kolmanda isiku asjadevalitseja või eestkostja või kui süüalune, kostja või kolmas isik on tema või ta abikaasa asjadevalitseja või kui tema või ta abikaasa on süüaluse, kostja või kolmanda isiku teenistuses;

5) kui tema või ta abikaasa on süüaluse, kostja või kolmanda isiku lähem seadusjärgne pärija või kui ta isiklikes asjus või ta abikaasa on süüalusega, kostjaga või kolmanda isikuga kohtuprotsessi vahekorras.

Eelmises lõikes tähendatud põhjustel peab Maksudevalitsuse esindaja taanduma ka süüdistamisest kohtu ees.

131. Taandamist võib nõuda süüalune, kostja või kolmas isik enne, kui Maksudevalitsuse direktor või ta asetäitja on teinud süüteoasjas otsuse.

132. Kui Maksudevalitsuse direktor, saades taandumisnõude, leiab, et see on aluseta, siis on ta kohustatud sellest kandma ette Majandusministrile, kes otsustab taandamise.

133. Taandumise korral annab Maksudevalitsuse direktor oma ülesanded edasi oma asetäitjale.

Taandamise korral määrab Maksudevalitsuse direktorile asja otsustamiseks asetäitja Majandusminister, tolliinspektorile — Maksudevalitsuse direktor.

134. Majandusminister võib tühistada Maksudevalitsuse direktori otsuse, kui see on tehtud taandumis-eeskirjade rikkumisega, ja anda asja uueks otsustamiseks Maksudevalitsuse direktori asetäitjale.

135. Kaebused taandamise asjus Maksudevalitsuse direktori peale antakse Majandusministrile, tolliinspektori peale — Maksudevalitsuse direktorile.

136. Trahviotsus peab kandma otsuse tegija allkirja ja otsuse tegemise kuupäeva ning sisaldama:

1) süüaluse ees- ja perekonnanime,
2) süüteo lühikese kirjelduse,
3) seaduse eeskirja nimetuse, mis rikutud ja mille põhjal karistus määratud,
4) karistuse määra ja § 10—15 eeskirjade kohaldamise,
5) rahatrahvi ja tasuraha tasumise korra ja
6) otsusele mittealistumise tagajärgede äranäitamise.

137. Kui trahviotsuse koostamisel andmete puudusel või eksikombel on süüteo-esemed jäänud konfiskeerimata, siis võib selle kohta teha täiendava otsuse, kuni asja üleandmiseni kohtule.

138. Trahviotsus kuulutatakse süüalusele maksuametniku või politsei kaudu otsuse ärakirja kätteandmise teel allkirja vastu.

Kui trahviotsuse ärakirja ei lähe korda anda kätte süüalusele viimase leidmatuse tõttu ta elu- või töökohas, siis võib äärmisel juhul trahviotsuse ärakirja anda kätte ta täisealisele kodakondsele, volinikule või ettevõtte valitsejale või ta korteri või maja peremehele, valitsejale või hooldajale, kui need on nõus võtma seda vastu. Säärasel teel kätteantud trahviotsuse ärakiri loetakse süüalusele kätteantuks.

139. Kui trahviotsuse ärakirja ei lähe korda anda kätte ka eelmises paragrahvis tähendatud isikutele, siis saadetakse süüalusele võimaluse korral postiga teade, kust ta võib saada kätte otsuse ja millisel juhul loetakse otsus kuulutatuks. Trahviotsus pannakse aga avalikult välja asjaomase maksu- või tolliinspektori või politseikomissari kantseleis ja loetakse asjaosalisele kuulutatuks ühe kuu möödumisel, arvates teate väljastamise päevast.

140. Kuni otsuse kuulutamiseni asjaosalisele võib otsuse tegija otsust muuta või tühistada.

Pärast otsuse kuulutamist võib otsuse tegija parandada kirjutus- ja arvutusvigu otsuses ning muuta otsust kuni asja üleandmiseni kohtule, kui karistus on määratud ekslikult raskem, kui selle süüteo eest seaduses ette nähtud.

141. Ühe kuu jooksul, arvates trahviotsuse kuulutamise päevast, võib süüalune vabatahtlikult täita trahviotsuse või avaldada Maksudevalitsusele nõusoleku selle täitmiseks.

Kui süüalune eelmises lõikes tähendatud tähtaja jooksul ei ole vabatahtlikult trahviotsust täitnud ega avaldanud nõusolekut selle täitmiseks, siis antakse süüteoasi vastavale jaoskonnakohtule otsustamiseks.

142. Trahviotsuse täitmiseks nõusoleku avaldamise korral võib Maksudevalitsuse direktor trahvitu sellekohase palve peale temale rahatrahvi ja tasuraha maksmise tähtaega pikendada või ajatada kuni kahe aastani, kusjuures võib nõuda kindlustusi. Pikendamise või ajatamise korral üle kuue kuu tuleb nõuda kindlustusi.

Pikendamise või ajatamise otsustab Maksudevalitsuse direktor, kui aga summa ületab 2.500 krooni, siis Majandusminister.

143. Kui trahvitu, kellele Maksudevalitsuse direktor on rahatrahvi või tasuraha maksmise ajatanud, jätab üheks tähtajaks ühe vastava osa tasumata, siis võib Maksudevalitsuse direktor ajatamise tühistada.

144. Majandusminister võib Maksudevalitsuse direktori ettepanekul täielikult või osaliselt vabastada süüaluse või kolmanda isiku rahatrahvi või tasuraha maksmisest, õigustekitsenduse tagajärgedest või esemete konfiskeerimisest, kui need osutuksid liigseks karmuseks.

Eeltähendatud Majandusministri õigus lõpeb süüteoasja üleandmisega kohtule ja Majandusministri poolt eelmise lõike põhjal tehtud otsus tühistub asja üleandmisega kohtule, kui süüdlane või kolmas isik ei ole

tasunud rahatrahvi või tasuraha või ei ole konfiskeerimisest vabastamise korral alistunud Majandusministri otsusele ühe kuu jooksul, arvates Majandusministri vabastamisotsuse kuulutamise päevast.

145. Pärast trahviotsuse vabatahtlikku täitmist lõpetatakse asi kohtusse andmata ja trahviotsus loetakse trahvitu suhtes seadusjõusse astunuks.

146. Kui trahvitu on avaldanud nõusolekut trahviotsuse täitmiseks, kuid seda tähtajaks ei ole täitnud, või ei ole pidanud kinni tasumise pikenduse või ajatamise tähtaegadest, võib Maksudevalitsuse direktor trahviotsuse pöörata täitmisele administratiivkorras või asja anda üle kohtule. Kui trahviotsus on pööratud täitmisele administratiivkorras, siis ei saa asja enam anda üle kohtule, olgugi et trahvitu on osutunud maksuvõimetuks.

Asja üleandmise õigus kohtule lõpeb 6 kuu möödumisega, arvates trahviotsuse kuulutamise päevast.

147. Kui mitme süüteo-osalise kohta tehtud trahviotsuse on osa süüdlasi vabatahtlikult täitnud, siis antakse asi kohtule otsustamiseks ainult nende suhtes, kes trahviotsust vabatahtlikult ei ole täitnud.

148. Kui trahviotsuse koostamisel tuleb kohaldada § 10—15 eeskirju ja kui see kohaldamine vahenditult puudutab isiku õigusi, kes asjas süüalusena ei esine, siis tuleb trahviotsus kuulutada § 138 ja 139 korras ka kolmandale isikule.

149. Kolmandal isikul on õigus eelmises (148) paragrahvis tähendatud otsuse peale kaevata jaoskonnakohtule kahe nädala jooksul, arvates otsuse kuulutamise päevast, kuid ainult ses osas, mis puudutab tema õigusi.

Kaebus esitatakse kirjalikult otsuse tegijale, kes on kohustatud selle ühes süüteotoimetusega saatma edasi kohtule.

Kolmanda isiku edasikaebus ei peata süüdlase kohta tehtud otsuse täitmist.

150. Maksudevalitsuse direktori otsus kolmanda isiku kohta astub seadusjõusse, kui kolmas isik ei ole kaevanud edasi seatud tähtaja jooksul ja kui see juures süüalune on otsusele alistunud.

151. Asja üle andes kohtule lisatakse sellele juurde Maksudevalitsuse direktori poolt tehtud trahviotsus ja Maksudevalitsuse direktori arvamus süüaluse vastu vajaliku tõkkeabinõu ning süüalust ähvardava rahatrahvi ja tasuraha kindlustamise kohta.

152. Kui vangilises asjas (§ 108) vahistatud süüalune ei tasu kohe temale tolliinspektori trahviotsu-

sega määratud rahatrahvi ja tasuraha ega esita küllaldast kindlustust, siis antakse süüaluse kohta koostatud juurdlustoimetus 48 tunni jooksul, arvates vahistamisest, üle jaoskonnakohtule.

Jaoskonnakohtunik on kohustatud viivitamata otsustama tõkkeabinõu küsimuse.

153. Asja kohtuvõimudele üle andes võib Maksudevalitsuse direktor jaoskonnakohtunikule või kohtuuurijale ette teatada, kes Maksudevalitsuse esindajana on õigustatud esinema asjas riigihuvide kaitsjana.

3. peatükk.

Toimetamise kord kohtuasutistes.

154. Maksudevalitsuse esindaja riigihuvide kaitsjana on õigustatud viibima eeluurimistoimingute juures, esitama küsimusi süüalusele, tunnistajatele ja asjatundjatele, esitama täiendavaid tõendusi ja nõudmisi ning andma erikaebusi kohtu-uurija toimigute ja määruste peale Kriminaalkohtupidamise seadustikus lubatud juhtudel.

155. Lõpetades eeluurimise saadab kohtu-uurija eeluurimistoimetuse Maksudevalitsuse direktorile, kes on kohustatud selle ühes oma arvamusega saatma edasi vastavale prokurörile kahe nädala jooksul, arvates toimetuse saamise päevast.

156. Lõpetades või peatades kriminaaljälitamise teatab prokurör sellest Maksudevalitsusele.

Maksudevalitsuse direktoril on prokuröri poolt kriminaaljälitamise lõpetamise või peatamise peale edasikaebamise suhtes võrdne õigus süüteost kannatanuga.

157. Ringkonnakohtus on Maksudevalitsuse esindajal kõrvalsüüdistaja õigused ka sel juhul, kui süüalune on kohtu alla antud prokuröri süüdistusaktiga.

158. Jaoskonnakohtule alluvais asjus on Maksudevalitsuse esindajal süüdistajana võrdne õigus süüteost kannatanuga.

159. Maksudevalitsuse esindajana võib kohtuasutistes esineda Maksudevalitsuse direktor isiklikult või volitada selleks endale alluvaid riigiteenijaid kui ka advokaate.

Volituseks loetakse ka Maksudevalitsuse teadaanne kohtuasutisele selle kohta, kes Maksudevalitsuse esindajana asjas esineb.

160. Kohus teatab kutselehega Maksudevalitsusele aegsasti asja arutamise koha ja aja. Maksudevalitsuse esindaja ilmumata jäämine ei takista asja arutamist ega loeta seda süüdistusest loobumiseks.

161. Kohus arutab asja üldises korras ja määrab karistuse seaduses ettenähtud piirides. Kohus ei ole seotud Maksudevalitsuse direktori ega tolliinspektori trahviotsusega.

162. Kolmandal isikul on õigus võtta osa asja arutusest kohtus, kusjuures temale kohaldatakse Kriminaalkohtupidamise seadustiku § 884—887 eeskirjad.

163. Kui mõni § 10—15 eeskirjadest tuleb kohaldada kriminaaljälitamise lõpetamise või peatamise korral, siis toimib kohus Kriminaalkohtupidamise seadustiku § 888 korras.

164. Asja, mis on jõudnud kohtu arutada, ei või saata tagasi Maksudevalitsusele, kuigi kohtulikul arutamisel selgub, et asjas puudub Maksudevalitsuse direktori trahviotsus või arvamus karistusmäära kohta.

165. Jaoskonnakohus saadab oma otsusest ja kriminaaljälitamise lõpetamise ning peatamise määrusest viivitamata ärakirja Maksudevalitsusele teadmiseks.

Edasikaebuse tähtajad Maksudevalitsusele loetakse jaoskonnakohtule alluvais asjus kohtuotsuse või -määruse ärakirja kättesaamise päevast.

166. Sellekohase nõudmise peale saadetakse Maksudevalitsusele tasuta välja ringkonnakohtule alluvais asjus ka ärakirjad süüdistusaktist ja kohtuotsusest ning jaoskonnakohtule alluvais asjus ka kohtuistungi protokollidest.

167. Maksudevalitsuse edasikaebus kohtuotsuse, samuti ka kriminaaljälitamise lõpetamise ja peatamise määruse peale peatab rahatrahvi kindlustamise äramuutmise, samuti ka arestitud süüteo-esemete vabastamise.

168. Maksudevalitsuse direktor võib loobuda Maksudevalitsuse esindaja poolt kohtule antud edasikaebusest, sellest kohtule teatades.

169. Kohtuotsuse täitmisele pööramisest teatavad kohtuasutised Maksudevalitsusele, kui kohtuotsus ei ole saadetud täitmisele Maksudevalitsuse kaudu.

4. peatükk.

Kohtuotsuste täitmine.

170. Rahatrahvi ja tasuraha tasumise tähtaega võib pikendada või ajatada kuni kahe aastani, kusjuures võib nõuda kindlustust.

Pikendamisele ja ajatamisele kohaldatakse § 142 teise lõike ja § 143 eeskirju.

Rahatrahvi pikendamise kohta ei maksa Kriminaalseadustiku § 17 teise lõike eeskiri.

171. Kohtu poolt süüdimõistetu võib paluda rahatrahvi ja tasuraha maksmise tähtaja pikendamist või ajatamist, kuni ta ei ole vahistatud asekaristuse täideviimiseks. Palve esitamine ei peata kohtuotsuse täitmist asekaristuse suhtes, kuid Maksudevalitsuse direktor võib oma korraldusega täidesaatvale asutisele peatada asekaristuse täideviimise kuni pikendamisküsimuse otsustamiseni.

172. Palved rahatrahvi ja tasuraha maksutähtaja pikendamiseks ja ajatamiseks antakse Maksudevalitsusele. Kohtule või mujale esitatud palved saadetakse viivitamata edasi Maksudevalitsusele.

173. Rahatrahvi või tasuraha maksutähtaja pikendamisest või ajatamisest teatab Maksudevalitsus karistusotsust täitvale asutisele ja süüalusele või maksukohuslasele.

174. Rahatrahvi ja tasuraha maksutähtaja pikendamise või ajatamise palve esitamine ei peata alatud sissenõudmist, kuid sissenõudmine katkestatakse pikendusotsuse teatavaks saamisega sissenõudvale asutisele. Sissenõutud summasid tagasi ei maksta.

175. Sissenõutud summast kaetakse esimeses järjekorras sissenõudmisega seotud kulud, teises järjekorras tasuraha ja selle järel rahatrahv.

176. Kui rahatrahvi või tasuraha asendav asekaristus on viidud juba osaliselt täide, siis ei või pikendada süüdimõistetule rahatrahvi või tasuraha maksmise tähtaega ega katkestada süüalusele asekaristuse kandmist, olgugi et enne täideviimist pikendamine oli otsustatud jaatavalt, kuid otsus saabus kohale hiljem.

177. Kui kohtuotsusega määratud rahatrahv või tasuraha ei ole tasutud ühe kuu jooksul, arvates otsuse seadusjõusse astumise päevast, tasumise tähtaja pikendamise või ajatamise korral aga antud tähtajaks või tingimustel, siis nõutakse rahatrahv ja tasuraha sisse administratiivkorras trahvitu või maksukohuslase varast või antud kindlustusest.

178. Süüdimõistetu kõrvalehoidumine karistusotsuse täitmisest ei peata rahatrahvi ja tasuraha sissenõudmist ega konfiskeerimise täideviimist.

179. Jaoskonnakohus saadab oma otsused, millega kõrgema karistusena on määratud rahatrahv, täitmiseks Maksudevalitsuse kaudu, kes on kohustatud otsuse täitmisest teatama vastavale jaoskonnakohtule.

180. Trahvitu maksuvõimetusel teatab sissenõudev ametnik sellest Maksudevalitsusele, kellest olenev asekaristuse täideviimine süüdlasele, süüdlase varanduse edasiotsimine või rahatrahvi või tasuraha sis-

senõudmine antud kindlustustest, ja asub asekaristuse täideviimisele alles pärast sellekohase nõusoleku saamist Maksudevalitsuse direktorilt.

181. Rahatrahvi ja tasuraha maksmise kindlustuseks võetakse kautsjoneid, käendusi ja kinnisvarapante.

182. Kautsjon peab olema rahas ja seda võib esitada süüalune ise kui ka iga teine isik tema eest.

183. Käendus seisab enese peale kindlas summas rahalise vastutuse võtmises juhuks, kui süüalune ei tasu tähtajaks temale määratud rahatrahvi või tasuraha. Käenduse võib süüaluse eest esitada iga usaldusväärne varandusega isik.

Vastuvõetavad on ainult niisugused käendused, mille andjad on öelnud end lahti kõigist vastuvaidlustest (BES § 4520, 4534).

184. Krediitasutiste vastutuskirjadest võetakse kindlustuseks ainult neid, mis on Majandusministeeriumi poolt tunnustatud usaldusväärseteks.

185. Kinnisvaradest võetakse pandiks ainult niisuguseid, mis asuvad Eestis ja on kantud sisse kinnistusraamatusse, kusjuures kinnisvara pantimine peab olema kantud sisse kinnistusraamatusse.

Panditud hooned peavad olema kindlustatud tule vastu vähemalt nii suures summas, mille väärtus pantimisel arvesse võetud.

186. Kui rahatrahv või tasuraha ei ole tähtajaks tasutud, teatab Maksudevalitsus sellest trahvitule või maksukohuslasele ja kindlustuse andjale ning pöörab rahatrahvi või tasuraha sissenõudmisele, kui see ei ole tasutud kahe nädala jooksul, arvates teadaande kättesaamise päevast.

187. Kui trahvitu viibib kohtuotsuse täitmise ajal tõkkeabinõuna vahi all, siis jaoskonnakohtunik või prokurör, kelle korraldusel vahialust kinni peetakse, pöördub Maksudevalitsuse poole asekaristuse täideviimiseks nõusoleku saamiseks.

188. Süüdlase palvel ja Maksudevalitsuse direktori ettepanekul võib trahviotsuse teinud kohus muuta süüdlasele määratud rahatrahvi ja asendamisele kuuluva tasuraha asekaristuseks, olgugi et süüdlane on maksuvõimeline, kui rahatrahvi või tasuraha sissenõudmine hävitaks süüdlase majapidamise või viiks ta äärmisse majanduslikku kitsikusse.

Palved esitatakse süüdlaste poolt Maksudevalitsuse direktorile.

189. Kohus teatab süüdlase poolt kinnipidamiskaristuse ärakandmisest Maksudevalitsusele kahe kuu jooksul, arvates karistuse kandmise lõpust.

Esemete tagasiandmine ja realiseerimine.

190. Seadusjõulise otsuse järgi või kriminaaljälitamise lõpetamise korral tagasiandmisele kuuluvad esemed antakse tagasi nende omanikule või isikule, kellelt need ära võeti, politsei- või maksuasutiste kaudu.

191. Kui esemete tagasiandmiseks õigustatud isik ühe kuu jooksul, arvates sellekohase teate kättesaamise päevast, ei ole võtnud vastu esemeid või on loobunud nendest, siis langevad esemed riigi omanduseks.

192. Kui esemete tagasiandmiseks õigustatud isik on leidmata, siis pannakse esemete tagasiandmise kohta vastav kuulutus avalikult välja esemeid tagasiandva asutise ruumides ja tunnustatakse riigi omanduseks, kui need kuue kuu jooksul arvates kuulutuse väljapanemise päevast ei ole võetud vastu nende tagasisaamiseks õigustatud isiku poolt.

193. Konfiskeeritud esemed pärast konfiskeerimisotsuse seadusjõusse astumist, samuti § 191 ja 192 põhjal riigi omanduseks langenud esemed müüakse ära enampakkumise teel. Riikliku monopoli alla kuuluvad esemed võetakse üle monopoli-ettevõttele Majandusministri poolt määratud hinnaga.

Esemetega, mille väärtust müügikulusid ei tasu või mis on läinud rikki, talitatakse § 211 ettenähtud korras.

194. Enampakkumist toimetavad maksuametnikud, politsei- või piirivalvevõimud maksudevalitsuse direktori korralduse põhjal.

195. Enampakkumisele määratud esemed hinnatakse enampakkumist toimetava asutise poolt, kui nad ei ole hinnatud juba § 110 ettenähtud korras, kusjuures võib tarbe korral hindamisele kutsuda asjatundjaid.

196. Enampakkumise toimetamisest kuulutatakse vähemalt seitse päeva ette kohtukuulutuste jaoks määratud eraajalehes, juhul aga, kui esemete hinnatud väärtus ületab 500 krooni, eeltähendatud eraajalehes ja Riigi Teatajas. Ühtlasi pannakse sellekohane kuulutus avalikult välja enampakkumist toimetava ametiasutise uksele.

Paragrahvis 118 ettenähtud juhul võib piirduda kuulutuse ülespanemisega enampakkumist toimetava ametiasutise uksele 24 tundi enne müügi algust.

197. Müügi päeval võivad kõik soovijad müüdavaid esemeid müügikohas näha.

Müük, mis ei ole lõppenud ühel päeval, jätkub järgmistel päevadel kuni lõpetamiseni.

198. Müüki toimetab asutise juhataja või tema poolt selleks määratud ametnik.

Müügist teatatakse Riigikontrollile, kelle esindaja mitteilmumine aga müüki ei takista.

199. Enampakkumisest ei või võtta osa enampakkumist toimetava asutise ametnikud ja teenijad ega müügi juurde kutsutud ametnikud.

Samuti ei või võtta enampakkumisest osa enampakkumist toimetavate ja ettevalmistavate ametnikkude abikaasad, otsejoonelised sugulased ega nelja esimese astme külgjoones sugulased.

200. Enampakkumise algusel müüja teeb teatavaks eseme alghinna ja esitab küsimuse: „kes pakub juurde?". Juurdepakkumisega tõusnud hind korratakse müüja poolt, kuni juurdepakkumised kestavad. Kõrgeimat pakutud hinda müüja kordab kolm korda ja lisab juurde sõnad: „esimest, teist ja kolmat korda", — ning kui selle peale juurdepakkumist ei järgne, lööb haamriga, millega juurdepakkumine lõpetatakse.

201. Müüdavad esemed jäävad kõige kõrgema hinna pakkujale, kes on kohustatud viivitamata tasuma käsirahana 20% tema poolt pakutud hinnast. Ülejäänud osa hinnast on ostja kohustatud tasuma hiljemalt järgmisel tööpäeval.

202. Kui esemete hinnatud väärtus ei ületa 100 krooni, võib Maksudevalitsuse direktor määrata suurema käsiraha, kui see nähtud ette eelmises paragrahvis, või terve ostuhinna korraga tasumise, millest kuulutatakse ette § 196 korras.

203. Kui esemete ostja ei tasu pakkumisel § 201 või 202 põhjal nõutavat käsiraha või tervet ostuhinda, kaotab ta õiguse võtta osa samal müügil edaspidisest pakkumisest, mille kohta müüki toimetav ametnik koostab akti, ning need summad nõutakse sisse administratiivkorras, kuna esemed lastakse müügile uuesti samal müügipäeval alates alghinnast.

204. Enampakkumise kohta koostatakse protokoll, millele kirjutavad alla müügi toimetaja ja juurdekutsutud ametnikud.

205. Müük enampakkumisel loetakse äpardunuks:

1) kui müügi alguseks ei ilmunud pakkujaid või ilmus ainult üks;

2) kui ilmunuist keegi ei teinud ülepakkumist alghinnast;

3) kui ostja ei tasunud § 201 ettenähtud tähtajaks täielikult ostuhinda.

206. Müük enampakkumisel tühistatakse, kui esemed ostis isik, kel on keelatud võtta osa enampakkumisest, või kui on oluliselt rikutud enampakkumise korda või kui enampakkumisel on müüdud esemeid, mis ei kuulunud müügile.

207. Müügi tühistamine toimub Maksudevalitsuse direktori otsusega, müügi äpardunuks tunnustamine aga oksjonit toimetanud ametniku sellekohase märkusega oksjonilehel.

208. Müüki võib tühistada ainult kuni esemete vastuvõtmiseni ostja poolt, kusjuures müügi toimetajale esitatud kirjalik avaldus müügi tühistamiseks paneb seisma esemete väljaandmise ostjale kuni tühistamisküsimuse otsustamiseni Maksudevalitsuse direktori poolt.

209. Paragrahvi 205 p. 3 ja § 206 ettenähtud juhtudel, kui esemed ostis isik, kellel on keelatud võtta osa enampakkumisest, langeb ostja poolt sissemakstud raha riigile ja esemed määratakse uuele enampakkumisele.

210. Paragrahvi 205 punktides 1 ja 2 ettenähtud juhtudel määratakse esemed teistkordsele enampakkumisele, mil Maksudevalitsuse direktor võib lubada esemeid müüa ka alla hinnatud väärtuse.

211. Esemed, millele ei leidunud ostjat teistkordsel enampakkumisel, võib Maksudevalitsuse direktori otsusel jätta riiklikkudele asutistele, kinkida omavalitsus-asutistele, riiklikkudele ettevõtetele või heategevatele või üldkasulikkudele organisatsioonidele, müüa ära ilma enampakkumiseta või hävitada. Hävitamise viisi ja korra määrab Maksudevalitsuse direktor.

Esemete müügiks ilma enampakkumiseta või kinkimiseks on tarvilik Majandusministri nõusolek, kui esemete hinnatud väärtus ületab 500 krooni.

212. Maksumärkidega märkimisele kuuluvad esemed varustatakse enne ostjale väljaandmist ostja kulul nõutavate märkidega, välja arvatud juhtudel, kui ostja allkirjaga kohustub need jätma enda isiklikuks tarvitamiseks.

213. Esemete ostjale antakse kviitung müügihinna tasumise kohta, millel märgitakse, millised esemed, millal ning kelle poolt on ostetud. Välismaalt sissetoodud esemete suhtes see kviitung asendab Tolliseadustikus ettenähtud tollikviitungi.

214. Enampakkumisel ostetud esemed, milliseid ostja müüki toimetavalt asutiselt ei ole võtnud vastu 2 nädala jooksul, arvates enampakkumise päevast, langevad riigi omanduseks ja määratakse uuesti müügile enampakkumise teel.

6. peatükk.

Süütegude ülesandjatele ja avastajatele autasu maksmine.

215. Laekunud trahvi- ja tasurahadest ning tollisüütegude korral ka konfiskeeritud esemete müügist saadud summadest määratakse iga üksiku süüteotoimetuse järgi:

1) 40% — süüteo avastajatele ja ülesandjatele autasuks,

2) 30% — maksusüütegude vastu võitlemise kapitaliks alljärgnevates paragrahvides ettenähtud korras,

3) 20% — riigile,

4) 10% süüteoasjade toimetamise kulude katteks.

Eelmise lõike p. 1 järgi autasuks määratud summast antakse ülesandjale vähemalt 30%.

216. Paragrahvi 215 esimese lõike p. 1 järgi kasutamata jäänud ning aktsiisi- ja monopolisüütegude alal konfiskeeritud esemete müügist saadud summad arvatakse maksusüütegude vastu võitlemise kapitali heaks, kuna p. 4 järgi kasutamata jäänud summad arvatakse aeg-ajalt riigi tuludesse.

217. Laekunud trahvi- ja tasurahad ning konfiskeeritud esemete müügist saadud summad kantakse Maksudevalitsuse deposiiti kuni nende jaotamiseni.

Piirivalvele ülesantud ja tema poolt iseseisvalt avastatud süütegude asjus laekunud trahvi- ja tasurahad ning konfiskeeritud esemete müügist saadud summad antakse üle Piirivalve Valitsusele, arvutades maha nendest § 215 punktides 3 ja 4 ettenähtud summad.

218. Hiljemalt kolme kuu jooksul pärast kõigi summade laekumist, kui karistusotsused kõigi süüteo-osaliste ja otsused kolmandate isikute kohta on astunud seadusjõusse, jaotab laekunud summad, määrab autasud § 215 järgi ja teeb korraldused nende väljamaksmiseks: piirivalvele ülesantud ja tema poolt iseseisvalt avastatud süütegude asjus — Piirivalve Valitsuse ülem, teistele võimudele ülesantud või nende poolt avastatud süütegude asjus — Maksudevalitsuse direktor.

219. Maksusüütegude vastu võitlemise kapitali kasutatakse:

1) autasude maksmiseks nendele süüteo ülesandjatele ja avastajatele, kellele ei olnud võimalik maksta § 215 esimese lõike p. 1 järgi nendele kuuluvat autasu süüaluse maksuvõimetuse tõttu;

2) autasude maksmiseks nendele ametnikkudele ja eraisikutele, kellel teeneid või kes näidanud üles erilist hoolsust maksusüütegude vastu võitlemisel või süüteoasjade toimetamisel, kui nad ei kuulu süüteo ülesandjate ega avastajate hulka;

3) igasugusteks muudeks kuludeks maksusüütegude vastu võitlemisel.

Eelmise lõike p. 1 ettenähtud isikutele makstakse autasu mitte rohkemal määral, kui nad oleksid õigustatud saama § 215 esimese lõike p. 1 järgi sel juhul, kui määratud trahvi- ja tasurahad oleksid laekunud terves ulatuses.

220. Maksusüütegude vastu võitlemise kapital piirivalvele üleantud summade osas on Siseministri, muus osas — Majandusministri valitsemisel ning selle kapitali kasutamine toimub vastava ministri poolt: Piirivalve Valitsuse ülema ettepanekul, kui kapitali kasutatakse Siseministri valitsemisel olevas osas, ning Maksudevalitsuse direktori ettepanekul, kui kapitali kasutatakse Majandusministri valitsemisel olevas osas.

Majandusministri valitsemisel olevat maksusüütegude vastu võitlemise kapitali kasutatakse aktsiisi- ja monopolisüütegude ning tollisüütegude asjus laekunud osades vastavatel aladel iseseisvalt.

221. Maksuametnikkudele ei maksta autasu § 47—49, 59, 60, 63, 64, 74—77, 80, 82 ja 96 ettenähtud süütegude ülesandmise ega avastamise eest.

222. Kui süüteoasjas on olemas ülesandja ja avastaja, siis võetakse ülesandjale autasu määramisel arvesse tema poolt antud andmete tähtsus, süüteo avastajale aga tema teened süüdlase, süüteopaiga või süüteo-esemete avastamisel.

Kui süüteo ülesandjaid või avastajaid on mitu, siis jaotatakse nendele langevad osad nende teenete või osavõtmise järgi.

Ühes süüteoasjas ei või maksta ühele isikule autasu üle kolme tuhande krooni.

223. Süüteo ülesandjaks loetakse see, kes vastavale võimule juhatas kätte süüdlase, süüteopaiga või süüteo-esemete asukoha, või kes andis andmeid, mille järgi süütegu avastati.

Süüteo avastajaks loetakse riigiteenija, kes avastas süüdlase, süüteopaiga või süüteo-esemed, kas ülesandmise järgi või iseseisvalt.

224. Riigiteenijale, kes süüdlane kriminaal- või distsiplinaarsüüteos, mis saadetud korda ühenduses selle süüteoasja toimetamisega, mille eest tal õigus saada autasu, võib ametisse määrava ülemuse ettepanekul tasu määraja keelduda maksmast või vähendada autasu.

225. Praragrahvi 215 p. 1 ettenähtud autasu määramise kohta pannakse asutasu määrava ametiasutise ruumides avalikult välja kuulutus, milles näidatud, millises süüteoasjas autasu määratud. Ühtlasi saadetakse autasusaajale ülesantud aadressi järgi teadaanne temale määratud autasu kohta, kui autasu ületab 2 krooni.

226. Autasu määramise kohta tehtud otsuse peale võib kaevata vastavale ministrile ühe kuu jooksul, arvates eelmises paragrahvis tähendatud kuulutuse väljapanemise päevast. Pärast seda tähtaega kustub kaebeõigus.

227. Kui autasu määramise otsuse peale on kaevatud eelmises paragrahvis ettenähtud korras, siis vastav minister kas jätab kaebuse rahuldamata või tühistab autasu määramise kohta tehtud otsuse, asendades selle uue otsusega.

Ministri poolt eelmise lõike põhjal tehtud otsuse peale võib kaevata administratiivkohtu-korras Riigikohtule.

228. Autasu saama õigustatud isiku surma või leidmatuse korral, samuti juhul, kui ei lähe korda anda kätte autasu isikule või tema pärijale, kuulutatakse sellest Riigi Tnatajas. Kui kahe aasta jooksul, arvates Riigi Teatajas kuulutamise päevast, ei ole autasu kohta avaldatud õigusi, kantakse see maksusüütegude vastu võitlemise kapitali arvele.

Tähestikuline sisujuht.

(Arvud tähendavad paragrahvide numbreid).

A.

Administratiivkord, — otsustamine administratiivkorras 122—153.

Administratiiv sissenõudmise kord, — Maksudevalitsuse trahviotsuste täitmisel 146; kohtuotsuste täitmisel 177; enampakkumisel 203.

Aegumine, — 37, 38.

Ajatamine, — rahatrahvi ja tasuraha 142, 170—174, 176; tühistamine 143; palve 174.

Akt, — maksuesemete tehasesse või lattu vastuvõtmine aktita 48, 75; kõrvaldamine või hävitamine 49.

Aktsiisimaks, — karistusega kaetuks lugemine 5; soodustuste õigustamata kasutamine 39, 45.

Aktsiisimaksuese, — valmistamine 40; ebaseaduslik märkimine 55; pakisel hinna järele- või ümber tegemine 54.

Aktsiisimaksumärk, — ese märgita, mittevastav 46; äravõtmine, hoidmine ja omandamine ebaseadusliselt 50; võltsitud, teistkordne tarvitamine 55, 56; selleta müük või hoid 59; seadusvastane omandamine, edasiandmine 78.

Aktsiisimaksu seadus, — 2.

Aktsiisisüütegu, — 30.

Alistumine, — trahviotsusele 141; konfiskeerimisest vabastamisotsusele 44.

Alkoholi müügiseadus, — 2.

Alkoholine jook, — salaveo laevade konfiskeerimine 11, 86; õiguste kitsendused salaveo tagajärjel 23, 24; müümine: loata 69, müügimaksu tasumata 70; tarvitamine loata 71, 73, 81; hoidmine 72, 73; salavedu 84—88, 89; vaata piiritus.

Altkäemaks, — 92.

Andmed, — süüteo üle, kogujad 98, 101, 121.

Andmine, — esemete, keelatud isikuile 76.

Aparaat, — 67.

Arestitud esemed, — hindamine 110; hoidmine 111—115; kasutamine 116; müümine 118; väärtuse tasumine 119; vabastamise peatamine 167.

Armuandmine, — 144.

Asekaristus, — liidetud rahatrahvi asendamine 36; täideviimise peatamine 171; täideviimise mittekatkestamine 176; täideviimine 180, 187; majanduslikul kitsikusel 188; ärakandmisest teatamine 189.

Asendamine, — 34—36.

Asutis, — pidaja või juhataja hooletus 96.

Autasu, — suurus 215; määramise aeg 218; maksmise kapital 219; maksmise kapitali kasutamise kord 220; mitte maksmine 221; määramise alused 222.

Automaatne mõõduvahend, — ebaõige tarvitamine, rikkumine 40, 41; riketest teatamata jätmine 48, 75.

Avastaja, — süüteo, autasu määr 215; teenete hindamine 222; mõiste 223.

Avastamine, — süüteo 105.

D.

Denatureeritud piiritus, — lubamata puhastamine 44; müümine, hoidmine 58.

Dokument, — hävitamine, kõrvaldamine 49; ebaseaduslik kasutamine 94.

E.

Edasiandmine, — masina või aparaadi 67.

Edasikaebus, — jsk. kohtuotsusele 165; kolmanda isiku, trahviotsusele 149, 150; autasu määramisele 226, 227.

Edasitoimetamine, — maksuvarjatud esemete 60; salakauba 89, 93.

Elamiskeeld, — 24.

Elukoht, — alaline, puudumine 108.

Enampakkumine, — 193—214; vaata oksjon.

Eriotstarbe, — piiritus 42.

Ettevõte, — ruumide muutmine 76; ümberpaigutamine 80; pidaja või juhataja hooletu valve 96.

H.

Hind, — 54, 56.

Hindamine, — tollisüüteo esemete 110, 117; enampakkumisel 195, 211.

Hinnapealkiri, — 56, 59.

Hoidmine, — denatureeritud piirituse 58; esemete: maksuvarjatud 57, 59, 60, mille müük keelatud 68,

loata müügikohas 69, müügimaksu tasumata 70, müügikohaga ühendet paigas 72; üle normi koduseks tarbeks 79, jahtklubi ja rannasõidu laeval 83; loata masina või aparaadi 67; alkoholi, seltsi, klubi, ühingu ruumes 73; tollivöös 84; salakauba 89; arestitud esemete 110—116.

Hooletu valve, — ettevõtte pidaja või juhataja 96.

I.

Ideaalkonkurents, — 30.

J.

Jahtklubi, — laevadel salakauba hoidmine 83.

Jaoskonnakohus, — 179.

Jaotamine, — tasuraha, kaassüüdlaste vahel 29.

Juhataja, — ettevõtte, vastutus hooletu valve eest 96.

Juht, — laeva, paadi, lennuki, rongi, vastutus salakaubaveo eest 90.

Juriidiline isik, — konfiskeerimisotsuse kuulutamine 125.

Juurdlus, — algatamine, kui aegumise katkestaja 38; toimetamiseks õigustatud isikud 98—100; lõpule viimisel talitamise kord 121, 127, 146; vangilises asjas 152.

Järeletegemine, — monopolimärgi 53; hinna 54.

Jälitamine, — üldalused 97; lõpetamine 122; peatamine 123.

K.

Kaasaaitaja, — 27.

Kaebus. — 135.

Karistus, — ärakandmine 32; rahatrahvi täitmiskord 179.

Karistusotsus, — täitmisest kõrvalehoid 178.

Kasvatamine, — tubaka 65.

Katse — 26.

Kaubaladu, — 74.

Kaubandusettevõte, — pidamise õiguste kitsendamine 19—23, 25; pidaja 28, 96; tolli märkideta esemed 89.

Kaupleja, — 71, 81.

Kauplemine, — 96.

Kauplus, — võõra loaga 74; keelatud maksumär-

kide hoidmine 50; ühenduses olevas ruumis maksuesemete hoidmine 72; läbiotsimine 104.
Katkestamine, — sissenõudmise 174.
Kautsjon, — 182.
Keelatud esemed, — 18, 83.
Kihutaja, — 27, 28.
Kindlustus, — 181—186.
Kinnisvara, — pandiks võtmine 185.
Klubi, — 73, 96.
Kohtuotsus, — ärakirja saatmine 165, 166; täitmisele pööramisest teatamine 169; täitmine 170—189.
Kohtuuurija, — 155, 168.
Kohus, — süüasja üleandmine kohtule 146, 147, 151, 153; kolmas isik 149, 162; Maksudevalitsuse esindaja 157, 158; kohtu teade asja arutamise üle 160; asja arutamine kohtus 161—169; otsuse täitmine 170—189.
Kolmas isik, — veoabinõude konfiskeerimisel 12, 86; trahviotsuse kuulutamine 148; kaebekord 149, 150; kohtus 162.
Konfiskeerimine, — mõiste 10; tingimused, objektid, erandjuhud 11—15, esemete arestimine 109; esemed, mille seadusvastasus vaieldav 117; süüdlast avastamata 120; vabastamine 144; esemete müük 193—214; müügi summade jaotus 215—218.
Koostamine, — 31.
Kordamine, — süüteo 32.
Krediitasutus, — vastutuskirjad 184.
Kriminaaljälitamine, — 16, 163.
Kriminaalseadustik, — ulatus Maksukaristuste seadustikule 1.
Kutseleht, — kohtu 160.
Kviitung, — 213.
Kõrvaldamine, — automaat mõõduabinõu 41; pitseri, plommi j. n. e. 48; raamatu, muu dokumendi 49.
Kõrvalehoidmine, — karistusotsuse täitmisest 178.
Kõrvalsüüdistaja, — 157.
Käendus, — 183.
Käibele laskmine, — esemete: märkideta, rikutud märkidega jne. 46, loata 47, võltsmärkidega 56, keelatud 68, 83.
Käsiraha, — 201—203.

L.

Ladu, — seadusvastane esemete käibele laskmine 46, 47; pitseri, plommi rikked ja aktita esemete vastuvõtt 48, 75; esemetelt märkide äravõtmine 50; võõra loaga pidamine 74.

Lahtine, — märk, pakis 46, 59.

Laevad — konfiskeerimine 11; lubamata esemed 83; salaveo korral: tollivöös 84, väljaspool 85; ühendus salaveolaevaga 86; keelatud maht 87, 88; juhi vastutus salaveol 90; teenija vahistamine 108.

Lennuk, — 83.

Lennukijuht, — 90.

Liidetud rahatrahv, — 36.

Lisakaristus, — 30, 31.

Loomad, — konfiskeerimine 13, müük 118.

Luba, — loata: avamine 15, esemete väljastamine 47, töötamine 48, esemete valmistamine 61, 62, tehase sisseseadmine 63, tubaka istandus 65, masina aparaadi jne. valmistamine 67, esemete müük, hoid 69, 72, ainete tarvitamine 76, aktsiisimaksumärk 78, ettevõtte ümberpaigutamine 80, esemete laevalt maale toomine ning sinna viimine 83, alkoholi tollivöösse toomine 84, alkoholi väljavedu 88; võõra loaga mõne ettevõtte pidamine 64, 74.

Lõpetamine, — kriminaaljälitamise 122; süüteoasja 145.

Läbiotsimine — ettevõtteis 104.

M.

Maht, — laeva konfiskeerimisel 11, 85, 86.

Majandusminister, — armuandjana 144.

Maksuametnik, — 107.

Maksudevalitsuse esindaja, — eeluurimistoimingutes 154; ringkonnakohtus 157; jaoskonnakohtus 158; isikud 159; mitteilmumine kohtusse 160.

Maksuhalvamine, — 45.

Maksuinspektor, — osavõtt juurdlusist 101.

Maksuseadus, — mõiste 2.

Maksumärk, — märgita, rikutud, vigastatud, ebavastava märgiga esemete käibele laskmine 46; järele või ümbertegemine 53; aktsiisi, monopoli võltsitult või tarvitatult käibele laskmine 56; esemete märgita müümine ja hoidmine 59; aktsiisimaksu, loata omandamine, edasitoimetamine 78; tollile alluvate esemete märgita müümine, hoidmine 89.

Maksusüütegude vastu võitlemise kapital, — tuluallikad 215, 216; kasutamise tingimused 219; kasutamise kord 220.

Maksuvarjamine, — 39, 40, 96.

Maksuvõimetus, — 34, 180.

Masin, — 67.
Meri, — rahvusvaheline — alkoholi salavedu 84, 85.
Monopoliese, — 40, 55, 72.
Monopoliesemepakis, — 54.
Monopoli ettevõte, — 42.
Monopolimärk, — vaata Aktsiisimaksumärk.
Monopolipanis, — 5, 8, 39, 45.
Monopoli soodustus, — 45.
Monopoli süütegu, — 30.
Muutmine, — ettevõtte, ruumide ja tehase seadeldise 76; trahviotsuse 140.
Märkimine, — maksueseme 55.
Märk, — vaata aktsiisimaksumärk ning maksumärk.
Müügikoht, — maksuvarjatud esemete hoid 57—59; esemete hoid: loata 69, müügimaksu tasumata 70; alkoholi tarvitamine 71; ühendet paigas: maksuesemete loata hoid 72, alkoholi tarvitamine 81, esemete hoid maksumärkideta 89.
Müük, — maksuvarjatud esemete 57; denatureeritud piirituse 58; maksumärkideta esemete 59; keelatud esemete 68; loata esemete 69; müügimaksu tasumata 70; keelatud isikuile 76; salakauba 89; vaata ka oksjon.

O.

Oksjon, — konfiskeeritud ning riigiomaduseks tunnustatud esemete 193—214; esemete hindamine 195; kuulutamine 196; müük 197; osavõtukeeld 199; käsiraha 201—203; äpardunud müük 205, 209, 210; müügi tühistamine 206, 209; müümata esemed 211; ostetud esemete mittevastuvõtt 214.
Omandamine, — maksuvarjatud või keelatud esemete 60; masina, aparaadi jne. 67; aktsiisimaksumärgi 78; salakauba 89.
Osaline, — maksu tasumine 9.
Osalised, — üleastumises 27.
Osavõtmine, — salakaubaveo salgast 95.
Ostja, — oksjonil 212, 213.
Ostmine, — väljavõtmata ostetud esemed oksjonil 214.
Ostuhind, — mitte tasumine oksjonil 203.
Otsus, — Maksudevalitsuse direktori 124; kohtu 165, 179; vaata trahviotsus.

P.

Paat, — 83, 90.
Pabeross, — 66.

Pagas, — reisija 13, 83.
Pakis, — lahtine 46; märgi äravõtmine 50; hinna järele või ümbertegemine 54; tühi 78.
Pakkimisabinõu, — 13, 14.
Palgaline tööjõud, — loata esemete valmistamisel 61, 62; paberosside valmistamisel 66.
Pansion, — 73; juhataja, pidaja 96.
Pant. — 185.
Patendimaks, — 70.
Peatamine, — sissenõudmise 174.
Pidaja, — ettevõtte 96.
Pidamine, — mõne ettevõtte võõra loaga 74.
Piiritus, — salakaubana 11, 23, 24; salavedu väljaspool tollivööd 85; salavedu relvastatult 93; eriotstarbe 42, 43; denatureeritud 58; loata: valmistamine 61, müümine, hoidmine 69, tollivöösse toimetamine 84, väljavedu 87, 88; välismaa või Eestist väljaveetud 89; vaata alkoholine jook.
Piiritusmonopoliseadus, — 2.
Piirivalve, — juurdlusel: toimetamise, abisaamiseõigus 98, toimetajad isikud, piirkond 99, 100, alluvus maksudevalitsusele 101; kaasabi, süüteo lõpetamiseks 105; isikute kinnipidamiseõigus 107.
Pikendamine, — rahatrahvi või tasuraha maksutähtaja 142, 170—174, 176.
Pitser, — 48, 75, 77.
Plomm, — vaata pitser.
Postisaadetis, — 14, 83.
Prokurör, — 156.
Prokuröri süüdistusakt, — 157.
Protokoll, — kohtuistungi 166; enampakkumise 204.

R.

Raamat, — 49.
Rahatrahv, — alammäär, ümmardamine 3; asekaristusega tingimisi mittekaristamine 4; määramise viis: tollisüütegudes 6, esemete hinna alusel 7, maksumäära alusel 8, 9, mitmele isikule 29, koostamisele mittekuulumine 31; tasumine 25, 35; suurendamine 32; asendamine 34—36; mittetasumise tagajärjed 152; tasumistähtaja pikendamine või ajatamine 170—173; kindlustuse äramuutmise peatamine 167; laekunud, jaotamine 215—218.
Rannasõidulaev, — 83.
Reaalkonkurents, — 31.
Registreerimine, — 48, 75, 76.

Relv, — 93.
Reisija pagas, — 13, 83.
Retsidiiv, — 32.
Riigiomandus, — esemete muutumine riigiomanduseks 191—193.
Riisumine, — veoabinõu 12.
Rikkumine, — pitseri või plommi 41, 48; selliste märkidega esemed 46, 59.
Rong, — 83; juht 90.
Ruum, — ettevõtte 48, 76, 77.

S.

Salakaubavedu, — mõiste 83; piirituse, alkoholiste jookide: meretollivöös 84, väljaspool meretollivööd 85, ühenduse pidamine ranna ja salaveo laeva vahel 86, laevaga alla 100 registertonni 87, salaveo vastu võitlemise konventsiooniga ühinenud riigi laevaga 88; salakauba olemasolust teatamata jätmine 90; salavedaja vastutus kaaslaste ülesandmisel 91; jõuvankril, altkäemaksu pakkumisega 92; relvastatult 93; vale dokumentidega 94; salgaga 95; vaata tollivarjamine.
Salk, — salakaubavedajate 95.
Sissenõudmine, — trahvi 174, 175.
Selts, — 73, 96.
Siseturuhind, — trahvinõudmisel 7.
Sissekanne, — ametlikus raamatus 49.
Sisseseade, — tehase 48, 75.
Sisseseadmine, — tehase 63.
Sissetoomine, — seadusvastane, kaupade 83.
Sisseveoks keelatud esemed, — 18, 83.
Sugulased, — 199.
Sulgemine, — ettevõtte 106.
Süüalune, — maksujõuetus 34; õiguste kitsendused 19—24.
Süüdistusakt, — 166.
Süüdimõistetu, — 4, 32.
Süüteod, — üheliigilised 33; kordamine 32.

T.

Taandumine, — 130—135.
Tagasiandmine, — esemete 190—192.
Tarvitamine, — alkoholjookide 71, 73, 81.
Tariif. — 6.
Tasumine, — rahatrahvi 35.
Tasuraha, — vaata rahatrahv.
Tehas, — loata sisseseadmine 63; võõra loaga

pidamine 64; seadeldise muutmine ning keelatud vahendite tarvitamine ainete valmistamisel 76; vaata ladu.

Teistkordne osjon, — 210.

Tingimisi, — vabastamine karistustest 4.

Toll, — alluvad esemed 83, 89.

Tollidokument, — 89.

Tolliinspektor, — osavõtt juurdlusest 101; taandamine 130, 133.

Tollimaks, — 5.

Tollimärk, — 89.

Tollipiir, — 83.

Tolliseadustik, — 2.

Tollisüütegu, — 30, 108.

Tollitrahv, — määramine 6; määrad 83.

Tollivarjamine, — süüdlase: õiguste kitsendamine 23, 24, karistusmäärad 91, 92, 94; ettevõtte juhataja või pidaja karistamine hooletu valve eest 96.

Trahviotsus, — Maksudevalitsuse või Tolliinspektori 128; tegemise tähtaeg 129; sisu 136; täiendav 137; kuulutamine 138, 139; muutmine, tühistamine 140; alistumine 141; jõusseastumine 145; täitmine 146; kolmanda isiku suhtes 148—150; üleandmine kohtule 151.

Tubak, — istandus 65, 74; paberosside valmistamine 66; lehttubakas 69; kasvatamine üle normi 79; välismaa 89.

Tuletikkude valmistamise ja müügi seadus, — 2.

Tõkkeabinõu, — 108, 127, 151, 152, 187.

Tähtaeg, — trahviotsuse tegemiseks 129; trahviotsusele alistumiseks 141; asja üleandmiseks kohtule 146; edasikaebe kolmanda isiku suhtes 149; asja üleandmiseks kohtuvõimule 152; eeluurimistoimetuse ärasaatmiseks prokurörile 155; edasikaebeks jsk. kohtuotsusele 165; rahatrahvi ajatamiseks ja pikendamiseks 170, 171; rahatrahvi tasumiseks 177; kindlustusest rahatrahvi sissenõudmiseks 186; karistuse ärakandmisest teatamiseks 189; esemete tagasiandmiseks 191, 192; oksjonil esemete vastuvõtmiseks 214; autasu jaotamiseks, kättesaamiseks 218, 228; edasikaebuseks autasu otsusele 226.

Täitmine, — trahviotsuse 146; kohtuotsuse 170—189.

Töökord, — tehases 48, 75.

Tööstusettevõte, — vaata kaubandusettevõte.

Tühistamine, — trahviotsuse 140; ajatamise 143; trahvi vähendamise või ärajätmise otsuse 144; esemete müügi 206—208.

U.

Uuendamine. — süüteoasja 126.

V.

Vaatlused, — toimetamine ettevõtte ruumes 104.
Vahiall viibimine, — tõkkeabinõuna 187.
Vahistamine, — süüdlaste 108, 152.
Vahistatu, — 152.

Valmistamine, — aktsiisimaksu või monopoliesseme 40; esemete, loata 61, 62; paberosside 66; masina, aparaadi 67; keelatud ainete tarvitamine 76; esemete, keelatud viisil või määral 79.

Varjamine, — maksu 5, 39.

Varjatud esemed, — aktsiisimaksu või monopoli 57, 60.
Vein, — 79.
Veoabinõu, — 11, 13.

Vigastamine, — automaatse mõõduvahendi 41; maksumärgiga esemete 46, 59.

Virre, — õlle 51.
Volituse vorm, — 159.
Võltsimine, — aktsiisimaksu või monopolimärgi või hinna 59, 60.

Väljavedamine, — keelatud kaupade 83; alkoholi 87, 88.
Väljaveoks keelatud esemed, — 18, 83.

Ä.

Ärakiri, — trahviotsuse 138, 139; kohtuotsuse või määruse 165; süüdistusakti või kohtuistungi protokolli 166.

Õ.

Õigeksmõistmine, — 16.

Õigustamata, — aktsiisimaksu või monopolisoodustus 45.
Õigused, — kitsendused 19—25; tagajärgedest vabastamine 144.
Õlu, — 51.

Üheliigilised süüteod, — 32, 33.
Ühenduste pidamine, — salakaubaveo laeva vahel 86.
Ühing, — 73; juhataja või pidaja 96.
Üldtariif, — tollisüütegudes 6.
Ületamine, — katse 26.
Ülesandja, — tasumäär 215; tasu maksmine 218, 219, 221, 222, 224; mõiste 223.
Ümberlaadimine, — tollivöös alkoholi 84.
Ümberpaigutamine, — ettevõtte 80.
Ümbertegemine, — monopolimärgi 53; hinna 54.
Ümbertöötamine, — joogiks kõlbmatute ainete 44.

Maksukaristuste seadustiku eriosa võrdlustabel Aktsiisimaksu, Tolli ja teistes seadustes leiduvate maksukaristusnormidega.

MKS §§	Aktsiisimaksu ja teiste seaduste §§
39	AMS, — 1062; TMS, — 109; BMS, — 15.
40	AMS, — 1063, 1062.
41	AMS, — 1072—1074.
42	Tehnilisteks otstarveteks piirituse müügi ja tarvitamise seaduse (RT 54—1927) § 10.
43	AMS, — 1103.
44	10. VII 1915. a. sead. III, IV.
45	
46	AMS, — 1084, 1087, 1089, 1103, 1270 [6].
47	AMS, — 1084, 1103.
48	AMS, — 1074, 1082.
49	AMS, — 1084—1086, 1274; TMS, — 110, 111.
50	TMS, — 116.
51	
52	AMS, — 1117; TMS, — 114.
53	
54	AMS, — 1136; TMS, — 112.
55	
56	AMS, — 1087, 1089, 1112, 1114, 1270 [6], 1270 [7]; TMS, — 109, 113.
57	AMS, — 1087, 1092, 1102, 1103.
58	10. VII 1915. a. sead. III, IV.
59	AMS, — 1087, 1092, 1112, 1112 [1], 1114, 1114 [1], 1270; TMS, — 114, 118.
60	AMS, — 1102, 1103, 1107, 1270 [9].
61	AMS. — 1067. 1068; Tuletikkude valmistamise ja müügi sead. (RT 38—1928) § 35.
62	AMS, — 1067, 1068, 1069, 1070, 1270 [2]; TMS, — 104; 10. VII 1915. a. sead., — V, VI.
63	AMS, — 1058; TMS, — 105; BMS, — 14.
64	
65	
66	TMS, — 108.
67	AMS, — 1270 [1]; TMS, — 117; 10. VII 1915. a. sead., — II.
68	
69	AMS, — 1110, 1111, 1112, 1112 [1], 1113, 1114, 1133.

70 AMS, — 1110, 1111, 1113, 1115, 1127; TMS, — 107.
71 AMS, — 1127.
72 AMS, — 1113, 1114.
73 AMS, — 1127[1].
74
75 AMS, — 1075.
76 AMS, — 1108, 1082, 1060, 1060[1], 1088, 1090, 1121; TMS, — 111, 117, 118.
77 AMS, — 1074.
78 AMS, — 1093, 1270[8], 1270[10]; TMS, — 116.
79
80 AMS, — 1113.
81 AMS, — 1127.
82 TMS, — 118.
83 TS, — 419, 420, 430[1].
84 TS, — 430[1].
85
86
87
88
89 TS, — 420.
90 TS, — 428.
91 TS, — 427.
92 TS, — 430.
93 TS, — 430.
94 TS, — 430.
95 TS, — 431.
96 AMS, — 1142, 1143, 1145.

Aktsiisimaksu seaduses (VSK V k.) leiduvate maksukaristusnormide võrdlustabel Maksukaristuste seadustikuga.

AMS §§	MKS §§	AMS §§	MKS §§
1058	63	1107	60
1060	76	1108	76
1060[1]	76	1110	69, 70
1062	39, 40	1111	69, 70
1063	40	1112	56, 59, 69
1067	61, 62	1112[1]	59, 69
1068	61, 62	1113	69, 70, 72, 80
1069	62	1114	56, 59, 69, 72
1070	62	1114[1]	59
1072	41	1115	70
1073	41	1117	52
1074	41, 48, 77	1121	76
1075	75	1127	70, 71, 81
1081	75	1127[1]	73
1082	48, 76	1133	69
1084	46, 47, 49	1136	54
1085	49	1142	96
1086	49	1143	96
1087	46, 56, 57, 59	1145	96
1088	76	1270[1]	67
1089	46, 56	1270[2]	62
1090	76	1270[4]	49
1091	47	1270[6]	46, 56
1092	57, 59	1270[7]	56, 59
1093	78	1270[8]	78
1102	57, 60	1270[9]	60
1103	43, 46, 47, 57, 60	1270[10]	78

Bensiinimaksu, Tubakamaksu, Tolli- ja teistes seadustes leiduvate maksukaristusnormide võrdlustabel Maksukaristuste seadustiku eriosaga.

BMS, TMS ja teised seadused	MKS §§
1. Bensiinimaksu seaduse (RT 3—1929)	
§ 14	63
§ 15	39
2. Tehnilisteks otstarveteks piirituse müügi ja tarvitamise seaduse (RT 54—1927)	
§ 10	42
3. Tolliseadustiku (RT 45/46 — 1923)	
§§ 419	83
420	83, 89
427	91
428	90
430	92, 93, 94
430[1]	83, 84
431	95
4. Tubakamaksuseaduse (RT 65/66—1920)	
§§ 104	62
105	63
107	70
108	66
109	39, 46, 56
110	49
111	49, 76
112	54
113	56
114	52, 59
116	50, 78
117	67, 76
118	59, 76, 82
5. Tuletikkude valmistamise ja müügi seaduse (RT 38—1928)	
§ 35	61

6. 10. juuli 1915. a. seaduse (VSKK 204—1915)

II osa	. . . . .	67
III osa	. . . . .	44, 58
IV osa	. . . . .	44, 58
V osa	. . . . .	62
VI osa	. . . . .	62

Vangistuseseadustik

Vastu võetud Riigikogu poolt 12. veebruaril 1931 (RT 20 — 1931).

SISUKORD.

I. Vangistuseasutised.

1. Üldeeskirjad . . . . . §§ 1— 6.
2. Vangistuseasutiste valitsemine . . . 7— 17.
3. Vangistuseasutiste nõukogud ja vangide hooldamise seltsid . . . . . 18— 26.
4. Vangistuseasutiste majandus . . . . 27— 31.
5. Vangistuseasutiste tööstus . . . . . 32— 51.
6. Töökaitse-eeskirjad . . . . . 52— 67.
7. Vangistuseasutiste julgeolek . . . . 68— 72.
8. Saateteenistus . . . . . 73— 80.

II. Vangistuslikkude karistuste täitmine.

1. Vahialuste vastuvõtmine . . . . . 81— 84.
2. Vahialuste paigutamine ja liigitamine 85— 89.
3. Vahialuste varustamine ja tervishoid . . 90— 99.
4. Vahialuste õigused ja kohused . . . . 100—116.
5. Vahialuste töökohus . . . . . 117—120.
6. Painduv karistustetäitmise kord . . . 121—134.
7. Distsiplinaarmäärustik vahialustele . . 135—144.
8. Vahialuste vabastamine . . . . . 145—147.

III. Erilised vangistuseasutised ja vahialuste liigid.

1. Alaealised vangistuseasutistes.
   1. Alaealised paranduseasutistes
      A. Paranduseasutised . . . . . 148—159.
      B. Alaealiste kinnipidamine paranduseasutistes . . . . . 160—181.
   2. Alaealised vangimaja eriruumis . . 182.
   3. Alaealised vangimajas . . . . . 183.
2. Kinnipidamine arestikambreis . . . . 184—188.

IV. Eelvangistus.

1. Eelvangistuse-asutised . . . . . 189—194.
2. Kinnipidamine eelvangistuse-asutistes . 195—233.
3. Eelvangistus vangistuseasutistes . . . 234—235.

V. Maksujõuetute võlgnikkude kinnipidamine . . . . . 236—248.

VI. Tähestikuline sisujuht. lhk. 517.

I osa.

Vangistuseasutised.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

1. Vangistuseasutised on:
1) sunnitöömajad;
2) vangimajad;
3) arestimajad.

2. Vangistusasutiste hooned ehitatakse, seatakse sisse ja peetakse korras riigi kulul Kohtu- ja sisseministeeriumi eelarve järgi.

3. Vangistuseasutiste hoonete mahutavuse, ruumidejaotuse ja sisseseadete koosseisu määrab Kohtu- ja siseminister, pidades silmas käesoleva seadustiku eeskirju.

Vangistuseasutiste hooned ehitatakse ja peetakse korras võimalikult vahialuste tööjõuga, majanduslikul teel, Kohtu- ja siseministri poolt nimetatavate eriteadlaste juhtimisel.

4. Igale vangistuseasutisele ja selle osakonnale määrab Kohtu- ja siseminister piirkonna, kuhu sissepääs on lubatud ainult § 68 ettenähtud isikuile.

5. Iga vangistuseasutise ja selle osakonna nime määrab Kahtu- ja siseminister ja kuulutab nende avamisest ning sulgemisest Riigi Teatajas.

6. Vangistuseasutiste kodukorra määrab Kohtu- ja siseminsiter käesolevas seadustikus ettenähtud volituste alusel ja piires.

2. peatükk.

Vangistusasutiste valitsemine.

7. Vangistusasutiste valitsemist teostab Kohtu- ja siseminister vangimajade valitsuse direktori kaudu käesolevas seadustikus ja Vabariigi Valitsuse ja ministeeriumide korraldamise seaduses (RT 28 — 1929 ja RT 2 — 1930) ettenähtud alustel ja korras.

8. Vangistuseasutiste koosseisu kuuluvad: asutise direktor, tema abid, laohoidjad, valvemeeskond, saatemeeskond, tervishoidlik, kasvatuslik ja kantseleiline personaal; nende üldarv määratakse koosseisu seaduses; vangimajade valitsuse direktor jaotab koosseisu üksikute vangistuseasutiste vahel.

Kohtu- ja siseminister määrab vabateenijate teenistussevõtmise korra ja tingimused.

9. Vangistuseasutisse nimetab ametisse ja seaduses ettenähtud juhtudel vabastab sellest: direktori — Kohtu- ja siseminister; direktori abid, arstid, õpetajad ja muud ametnikud — vangimajade valitsuse direktor; kõik vabateenijad — asutise direktor.

Teenistus- ja haiguspuhkusele lubatakse: vangistuseasutise direktorid — vangimajade valitsuse direktori poolt, kõik muud ametnikud ja teenijad — asutise direktori poolt.

10. Vangistuseasutise direktoriks ja direktori abiks nimetatakse õigusteadusliku haridusega isikuid, kes õiendanud kutseeksami Kohtu- ja siseministri poolt määratud korras.

Erandina võib neisse ametitesse nimetada ka õigusteadusliku hariduseta isikuid, kes kauaaegse teenistusega vangimajade alal on näidanud täit ametioskust.

11. Valvemeeskond jaguneb vanemaiks valvureiks, valvureiks ja nooremaiks valvureiks.

Saatemeeskond jaguneb saatesalga ülemaks, vanemaiks saatjaiks, saatjaiks ja nooremaiks saatjaiks.

12. Valve- ja saatemeeskonda teenistusse nimetatakse eeskätt neid, kes on praktikantidena teeninud vangistusasutistes vähemalt 3 kuud ja õiendanud sellekohase eksami vangimajade valitsuse direktori poolt määratud korras.

13. Vangistuseasutiste ametnikkudele ja teenijaile, kelle viibimise asutise juures Kohtu- ja siseminister tunnustab vajalikuks, antakse asutise juures korter, milles elamine on neile kohuslik.

Kohtu- ja siseminister määrab teenistusekorterite tarvitamise korra.

14. Vangistusasutiste direktorid, nende abid, laohoidjad, valve- ja saatemeeskond on teenistusekohuste täitmisel kohustatud kandma vormiülikonda ja relvastust, mille koosseisu ja kirjelduse määrab Vabariigi Valitsus.

Vormiülikonna kandmise ajad määrab Kohtu- ja siseminister kokkuleppel Majanduseministriga ja Riigikontrolöriga.

15. Vangistuseasutise direktori teenistuslikud õigused ja kohused on nähtud ette käesolevas seadustikus ja kodukorras.

Vangistuseasutise direktori abide ja ametnikkude ning teenijate teenistuslikud õigused ja kohused määratakse lähemalt kodukorras.

Iga ametniku ja teenija üksikasjaliku tööjaotuse, kuivõrd seda ei ole tehtud kodukorras, määrab vangistuseasutise direktor.

16. Vangimajade valitsuse direktor teostab üldist valvet kõigi vangistuseasutiste üle.

Asutise direktor teostab igas vangistuseasutises lähemat valvet käesoleva seadustiku ja kodukorra eeskirjade täitmise järele.

17. Valve teostamiseks nõuab järelevalve võim alluvailt seletusi ja teateid, toimetab aegajalisi või erakorralisi revideerimisi, kas isiklikult või tema käsutuses olevate ametnikkude kaudu, ja tühistab või muudab alluvate ebaõiged korraldused.

3. peatükk.

Vangistuseasutiste nõukogud ja vangide hooldamise seltsid.

18. Iga vangistuseasutise juures on nõukogu, kelle võimkonda kuulub:

1) vahialuste käitumise ja töövõimsuse hindamine;
2) vahialuste üleviimine astmetes ja järkudes;
3) vahialuste vabastamine tingimisi enne tähtaega;
4) vahialuste väljalaskmise lubamine.

Kodukorras määratakse lähemalt asjade arutamise kord vangistuseasutise nõukogus.

19. Vangistuseasutise nõukogusse kuuluvad: vangistuseasutise direktor — esimehena, ja vangistuseasutise arst ning õpetaja — liikmetena.

Paragrahvis 18 punktides 2 ja 3 ettenähtud küsimuste otsustamiseks täiendatakse nõukogu kohtu poolt ühe, prokuratuuri poolt ühe ja advokatuuri poolt ühe esindajaga, samuti ühe esindajaga kohalikust vangide hooldamise seltsist seltsi juhatuse ettepanekul Kohtu- ja siseministri kinnitamisel.

20. Nõukogu on otsustusevõimeline, kui võtavad osa esimees ja vähemalt kaks liiget; otsused tehakse

liht-häälteenamusega; häälte poolekslangemisel on esimehe hääl otsustav.

Prokuratuuri esindaja võib vormilistel alustel protestida tehtud otsuse vastu.

21. Nõukogu otsused on lõplikud ja viiakse täide 24 tunni kestel.

Nõukogu otsuse täideviimine pannakse seisma, kui prokuratuuri esindaja avaldab protesti nõukogu koosolekul.

Protestitud otsus ühes protestiga esitatakse viivitamata vangimajade valitsuse direktori kaudu Kohtu- ja siseministrile, kes protestiga ühinemise korral tühistab otsuse ja asja saadab nõukogule tagasi uuesti otsustamiseks.

22. Igas maakonnas asutatakse võimalust mööda vangide hooldamise seltsid, kes teotsevad Kohtu- ja siseministri poolt kinnitatud normaalpõhikirja alusel.

23. Vangide hooldamise seltsid annavad aru oma tegevusest Kohtu- ja siseministrile ja viimasel on õigus selleks nimetatud isikute kaudu revideerida seltside rahalisi summasid ja asjaajamist.

24. Vangide hooldamise seltside ülesandeks on:

1) vangistuseasutistest vabastatute eest hoolitsemine;

2) kohtu poolt vastutusliku valve alla antud isikute üle valve teostamine;

3) vangistuseasutistes viibivate karistusekandjate kõlblise arenemise ja kultuuriliste vajaduste eest hoolitsemine.

Käesoleva paragrahvi p. 3 ettenähtud vangide hooldamise seltsi ülesanded teostatakse kodukorras ettenähtud ulatuses.

25. Vangide hooldamise seltsid saavad oma ülesannete täitmiseks vajalikkude kulude katmiseks riiklikku toetust Kohtu- ja siseministeeriumi eelarve järgi.

26. Vangide hooldamise seltsidel on juriidilise isiku õigused.

4. peatükk.

Vangistuseasutiste majandus.

27. Vangistuseasutiste hoonete remondi teostamiseks annab juhtnöörid Kohtu- ja siseminister kokkuleppel Teedeministriga.

28. Vangistuseasutiste ruumide kütmise ja valgustamise normid määrab Kohtu- ja siseminister kokkuleppel Majanduseministriga ja Riigikontrolöriga.

Tuleõnnetuse eest hoidmise juhtnöörid annab Kohtu- ja siseminister.

29. Vangistuseasutiste majatööd teostatakse vahialuste tööjõuga. Neile majatöödele, mis nõuavad erilist oskust või usaldust, määratakse väljavalitud vahialused ja neile makstakse tasu tööfondist (§ 33). Niisuguste majatööliste arvu ja tasumäärad iga vangistuseasutise jaoks kinnitab Kohtu- ja siseminister.

30. Vangistuseasutiste vajaduste rahuldamiseks tarvisminevad ained ja asjad muretsetakse hangeteseaduse alusel, kuivõrd neid aineid ja asju ei ole võimalik odavamalt valmistada majanduslikul teel vahialuste tööjõuga.

Erandina teostub toiduainete muretsemine hariliku sisseostu teel, samuti ka igasugused muud ostud summas kuni 500 kroonini, kuid seejuures tuleb pidada kinni turuhindadest.

31. Vahialuste vedu toimetatakse võimalust mööda asutise oma sõiduabinõudega.

5. peatükk.

Vangistuseasutiste tööstus.

32. Töösunduse teostamiseks asutatakse vangistuseasutiste juures töökojad ja korraldatakse mitmesuguseid töid, arvestades eeskätt sihti — vahialuseid üldiselt harjutada töötamisele ja neile anda isikuliselt vastavat tööoskust.

Oma tööstuse puudumisel võidakse Kohtu- ja siseministri poolt igal üksikul juhul kinnitatavas korras kaubelda vangistuseasutiste kätte ka välistöid riigilt, omavalitsustelt ja eraisikuilt.

33. Eelmises (32) paragrahvis märgitud ülesande teostamiseks luuakse vangimajade valitsuse juures eriline tööfond.

34. Tööfond moodustub selle algkapitalist, tööstuslikkude operatsioonikapitalide igaaastasest puhaskasust ja 50% vahialuste üldisest töötasust.

35. Vabariigi Valitsuse poolt igaks aastaks kinnitatava kava järgi soetatakse tööfondi arvel vangistuseasutiste juures töö korraldamiseks vajalikke hooneid, sisseseadeid ja töövahendeid.

36. Vangistuseasutiste tööstuse sisseseaded ja laod kindlustatakse vajaduse korral tule vastu vangimajade valitsuse direktori korraldusel tööfondi arvel.

37. Tööstuses võimalikkude õnnetusjustude puhul kaetakse tööfondist vahialuste ravimise kulud, samuti ka neil juhtudel tarvilikud abirahad ja pensionid.

58. Tööfondist kaetakse iga aasta lõpul Kohtu- ja siseministri poolt kinnitatavas korras tööstuslikkude operatsioonikapitalide võimalikud kahjud.

59. Tööfondi arvel peetakse ametis Kohtu- ja siseministri poolt kinnitatava koosseisu piires üksikute vangistuseasutiste juures töödeõpetajad, samuti ka vangimajade valitsuse juures vajalikud ametnikud tööstuse üldjuhtimiseks ja arvestamiseks.

Neil teenijail on riigiteenijate õigused ja kohused.

60. Vabariigi Valitsus võib määrata tööfondi summasid ka uute vangistuseasutiste ehitamiseks.

61. Kohtu- ja siseminister määrab tööfondist iga eelarveaasta algul vajaliku summa tööstuslikkudeks operatsioonideks.

62. Tööstuslikust operatsioonisummast tasutakse vangimajade valitsuse direktori poolt antavate juhtnööride järgi vahialuste töötasu, tööainete-kulud ja muud valmistuskulud.

63. Vahialuste töötasu arvutatakse päeva- või tükiviisi vastavalt töö edukusele ja headusele 50—75% suuruses sellest normist, mis makstakse vabatöölistele sama töö eest ning samal alusel.

64. Vahialusele kuuluvast töötasust arvatakse 50% vahialuse isiklikule arvele ja 50% tööfondi arvele.

65. Tööainete-kulu all mõistetakse ümbertöötamiseks muretsetud ainete omahinda.

66. Valmistuskulu all mõistetakse igasuguseid jooksvaid kulusid tööstuse alal kui ka võimalikke kahjusid, mis tekivad töösaaduste realiseerimisel.

67. Amortisatsioonikapitali moodustavad valmistuskuludest varade amortisatsiooniks arvatud summad. Sellest kapitalist kaetakse tööstusehoonete ja -sisseseadete kapitaalremondi ja varade uuendamise kulud.

68. Töösaaduste realiseerimisel saadud summad kantakse operatsioonisummade sissetulekuks.

69. Tööfondi iga-aastasest juurdekasvusummast võidakse aasta lõpul määrata Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud kava järgi tööstuse alal teotsenud ametnikkudele ja teenijaile lisatasu; sealjuures ei või lisatasu üksikule isikule tõusta üle tema neljakuulise palgasumma ja üldine lisatasude summa üle $^1/_6$ osa tööfondi selleaastasest juurdekasvust.

70. Vangistuseasutiste tööstus on vaba kõigist riigi ja omavalitsuse heaks võetavatest ärimaksudest.

71. Tööstuslikkude operatsioonide kohta peetakse arvet juhtnööride järgi, milliseid annab Kohtu- ja siseminister kokkuleppel Riigikontrolöriga.

52. Vahialuste tööpäev kestab töö iseloomu ja vahialuste liikide kohaselt mitte üle 12 tunni, kusjuures keskmine tööpäev aastas ei või kesta üle 8 tunni. Tööaega ei kuulu söögi- ja puhkeajad.

Tööpäeva alguse ja lõpu määrab vangimajade valitsuse direktor töö iseloomu kohaselt.

53. Ettevaatuse abinõud iga tööliigi puhul ja mitmesuguste tööabinõude jaoks määrab vangimajade valitsuse direktor kooskõlas vabatööstuses maksvate eeskirjadega.

54. Kui tööl juhtub vahialusega õnnetus, siis korraldatakse vahialusele vajalik ravimine ja selgitatakse vangimajade valitsuse direktori korraldusel juurdluse teel õnnetusjuhu tekkimise asjaolud.

Kui vahialune vabastatakse vahi alt enne ravimise lõppu, siis jätkatakse tema ravimist vabaduses töötondi kulul ulatuses, millise määrab igal üksikul juhul vangimajade peaarst.

Kui vahialune sureb tööl tekkinud õnnetusjuhul või vajaliku ravimise kestel, siis kaetakse matmiskulud töötondist kohaliku omavalitsuse haigemaja matmiskulude suuruses.

55. Tööl saadud kehavigastuse juhtudel korraldab vangimajade valitsuse direktor vahialuse töövõime-kaotuse kindlaksmääramise kolmeliikmelise arstikomisjoni kaudu vabatööstuses maksvate eeskirjade alusel.

56. Vahialusele tööl tekkinud õnnetusjuhu korral, kui selle tagajärjeks oli vahialuse surm või täielik või osaline töövõime-kaotus, makstakse tööfondist pensioni järgnevais paragrahves ettenähtud alustel.

57. Pensioni ei maksta, kui õnnetus tekkis vahialuse enese süü tagajärjel või kui vahialune ei täida ravimiseeskirju.

58. Pensioni-aastamaksuks on vahialuse keskmine päevatasu (§ 43) vahi all olemise ajal tööl oldud päevade eest, korrutatud 295-ga.

Pension sel määral makstakse välja, kui vahialune sureb tööl juhtunud õnnetusel või vajaliku ravimise kestel, samuti ka täieliku töövõime-kaotuse korral.

Osalise töövõime-kaotuse korral makstakse välja eelmisest pensionimäärast töövõime-kaotusele vastav osa.

59. Kui vahialune oli õnnetuse ajal alaealine ja kui pensionimaksmine kestab ka pärast tema täiealiseks-saamist, siis suurendatakse § 58 järgi määratud

pensionimäära alates vahialuse täisealiseks-saamise päevast, seevõrra, kuivõrra tema päevatasu oleks vangistusasutises suurenenud täisealiseks-saamise korral.

60. Pensionisaamise õigus algab õnnetusjuhule järgnevast tööpäevast ja kuulub vigasaanule endale, kui ta elus, või tema naisele, lastele ja vanemaile, kui vigasaanu suri õnnetusjuhul või vajaliku ravimisaja kestel.

Vigasaanu naisel, lastel ja vanemail on õigus saada pensioni ka siis, kui vigasaanu suri pärast vajaliku ravimisaja lõppu, kui nad tõestavad, et surm on tingitud õnnetusjuhust.

61. Aja eest, mil vigasaanu viibib vahi all, makstakse temale § 58 järgi kuuluvast pensionist 50%.

62. Vahialuse naisel on õigus saada pensioni, kui ta on abiellunud vahialusega enne õnnetusjuhtu; pensionisaamise õigus kustub uuesti-abiellumisega.

63. Vahialuse lastel on õigus saada pensioni kuni 16-aastaseks saamiseni, kui nad on sündinud, adopteeritud või legitimeeritud enne õnnetusjuhtu.

64. Vahialuse vanemail on õigus saada pensioni, kui nad on üle 60 a. vanad või tegelikult töövõimetud ja neil ei ole teisi seadusjärelisi toitjaid.

65. Vahialusele kuuluvat pensionist, kui vahialuse asemele astuvad § 60 ettenähtud isikud, makstakse tema naisele — $^1/_3$, igale lapsele — $^1/_6$ ja kummalegi vanemale — $^1/_6$.

Kui pensionide summa eelmise lõike alusel ületab vahialusele määratud pensionimäära, siis vähendatakse igaühe pensioni vastavalt.

66. Paragrahvides 62—64 ettenähtud isikuil ei ole õigust saada pensioni aja eest, mil nad viibivad vahiall.

67. Pensionimaksmise otsustab ja korraldab vangimajade valitsuse direktor.

Pension makstakse veerandaastakaupa ette.

Paragrahvis 61 ettenähtud pension kantakse vahialuse isikliku tööraha arvele, käsutamiseks selleko-haste eeskirjade järgi.

7. peatükk.

Vangistuseasutiste julgeolek.

68. Vangistuseasutises võimaldatakse selleks määratud ruumidesse sissepääs kodukorras määratava aja kestel kõigile, kel see vajalik kas teenistuse tõttu, töö asjus, varustise muretsemise alal või vahialustega kokkusaamiseks.

Vahialuste kinnipidamise ruumidesse vangistuseasutises on õigus pääseda, peale vangistuseasutise ametkonda kuuluvate isikute, prokuröridel, kohtunikkudel ja kohtu-uurijail, muil isikuil aga ainult vangimajade valitsuse direktori loal.

69. Vangistuseasutise direktoril on õigus korraldada vangistuseasutise ruumi lastud eraisikute isikukindlakstegemist ja läbiotsimist, kui temal tekib põhjendatud kahtlus, et nad kavatsevad toimetada edasi vahialustele keelatud asju või on vahialustelt võtnud vastu keelatud asju.

70. Vangistuseasutises vahialuste keskel tekkinud rahutuste lõpetamiseks, kui selleks ei jätku vangistuseasutise oma jõududest, on vangistuseasutise direktoril õigus kutsuda appi politsei või kaitseväe-osi.

71. Vangistuseasutise ametnikkudel ja teenijail on teenistuskohuste täitmisel õigus tarvitada relva kallaletungiva või põgeneva vahialuse vastu, samuti ka vangistuseasutise kaitseks. Relva võib tarvitada ainult möödapääsematul vajadusel, võimaluse korral pärast sellekohast hoiatust.

72. Kohtu- ja siseminister annab lähemad juhtnöörid vangistuseasutiste julgeoleku kohta.

8. peatükk.

Saateteenistus.

73. Vahialuseid saadetakse § 108 ettenähtud juhtudel valve all, linna piires võimalikult kinnistes veoabinõudes.

74. Vahialuseid, kes kannavad karistust raskete kuritegude või kuritegude eest ja kellest võib karta põgenemise katset, võidakse saatmisel panna käeraudu.

75. Kui vahialuste saatmisel rahvakogunemine muutub takistuseks saateteenistusele, on saatevanemal õigus nõuda tee vabastamist.

76. Vahialuseid saadetakse väljapoole vangistuseasutise asukohta tapikorras, välja arvatud tööle saatmised.

77. Vahialuseid saadetakse tapiga kas raudteel, laeval, muul liikumisvahendil või jala.

78. Vangimajade valitsuse direktor määrab, kokkuleppel vastavate omavalitsuseasutustega, tappide liikumisel vajalikud söögi-, puhkuste- ja öömajaruumid, kusjuures võidakse kasutada olemasolevaid arestikambreid.

79. Vahialuste kraami ja haigete vahialuste veoks jalatappides tarvitatakse veoriistu.

80. Kohtu- ja siseminister annab lähemad juhtnöörid saateteenistuse kohta.

II osa.

Vangistuslikkude karistuste täitmine.

1. peatükk.

Vahialuste vastuvõtmine.

81. Sunnitöökaristus viiakse täide sunnitöömajas, niisuguse asutise puudumisel või seal ruumi puudusel — vangimajades eriosakonnas.

Vangimajakaristus viiakse täide vangimajades.

Arestikaristus viiakse täide arestikambrites, arestimajades, nende puudumisel või neis ruumi puudusel — vangimajades eriosakonnas.

82. Vahialla-võetu toimetatakse vastavasse vangistuseasutisse ühes sellekohaste dokumentidega, milles on märgitud karistuseaja algus.

Kui seadus võimaldab karistusealusele ise ilmuda karistuse kandmisele, siis loetakse karistuseaja algus tema saabumise ajast vastavasse vangistuseasutisse.

83. Naisvahialusega võetakse vastu ka ta rinnalaps, kes alla 1 aasta vana ja keda toidetakse rinnaga. Laps peetakse ülal vangistuseasutise kulul kuni 1-aastaseks saamiseni ja antakse siis lähemaile omastele, kes on kohustatud last ülal pidama. Viimase võimaluse puudumisel antakse laps rinnalastekodusse või kohaliku vangide hooldamise seltsi korraldusse.

Samuti toimitakse ka vahialuste lastega, kes sündinud vangistuseasutises.

84. Vahialusega kaasasolevaist asjust võetakse vastu:

1) raha, kaasaskantavad väärtasjad ja dokumendid;

2) harilik kehakate, kaks paari pesu ja tarvitamiseks lubatud magamisasjad;

3) mitte kiirelt rikkiminevaid toiduaineid kuni 5 kg.

Kõik muud kaasasolevad asjad toimetatakse vahialuse kulul tema poolt määratud isikuile või politseile.

2. peatükk.

Vahialuste paigutamine ja liigitamine.

85. Vahialuste jaotamine vangistuseasutiste vahel ja nende ümberpaigutamine ühest vangistuseasutisest teise teostub vangimajade valitsuse direktori korraldusel, kusjuures tuleb pidada silmas § 81 eeskirju, võimalust mööda ka vahialuste tööoskust ja tervislikku seisukorda.

86. Vangistuseasutises liigitatakse vahialused nende soo järgi ja võimalust mööda nende iseloomu kohaselt.

87. Vahialused eraldatakse ööseks üksteisest võimaluse piires.

88. Arestialused ja mitte üle 3 kuu vangimajja mõistetud paigutatakse nende soovil üksikkambreisse, kui need olemas vangistuseasutises ja vabad.

89. Vahialune, kelle kohta karistuse kandmise ajal on kohtuvõimu korraldusel teises süüteos määratud vahialla võtmine tõkkeabinõuna, paigutatakse eelvangistuse-asutisse.

3. peatükk.

Vahialuste varustamine ja tervishoid.

90. Sunnitöölised ja vangimajalised kannavad vahialustele määratud vangiriideid.

Neid riideid kannavad ka arestialused, kui neil ei ole omi riideid või kui omad riided on kandmiseks kõlbmatud.

Kohtu- ja siseministril on õigus lubada vangimajalistele nende soovil kanda omi riideid.

91. Vahialuseid varustab pesuga ja magamisasjadega vangistuseasutis.

92. Vahialuste riidevarustise vormi määrab Kohtu- ja siseminister, tehes vahet vahialuste liikide vahel.

Riidevarustise koosseisu ja kandmise ajad määrab Kohtu- ja siseminister kokkuleppel Majanduseministriga.

93. Vahialuseid toidetakse toidutabelite järgi, millised määrab Kohtu- ja siseminister, kuulates ära riigi tervishoiunõukogu arvamuse.

Vangistuseasutise direktor võib tervislikkudel põhjustel üksikuil juhtudel teha kõrvalekaldumisi toidutabeleist vangistuseasutise arsti ettepanekul.

94. Kergemad haiged ravitakse vangistuseasutises, raskemad haiged, eriti aga nakkushaiged — erilises vahialuste-haigemajas, möödapääsematu vajaduse korral ka mõnes riigi või omavalitsuse haigemajas.

95. Vahialuseid ravitakse riigi kulul piires, millised määrab Kohtu- ja siseminister, kuulates ära riigi tervishoiunõukogu arvamuse.

96. Vahialuse, kes avaldab vaimuhaiguse tunnuseid, vaatab läbi vangimajade valitsuse direktori korraldusel moodustatud arstlik komisjon; vajaduse korral paigutatakse vahialune erilisse ravimisasutisse.

97. Vahialuste saunaskäimise, pesemise ja pesupesemise kulud kannab riik; sellekohased kulunormid määrab Kohtu- ja siseminister.

98. Soojus vahialuste eluruumides ei või olla alla + 17° C järgi.

99. Vahialustele, kes viibivad kambrites või sisetöödel, võimaldatakse liikumist vabas õhus igal päeval vähemalt 30 minuti kestel.

4. peatükk.

Vahialuste õigused ja kohused.

100. Vahialuste ülestõusmise, söögi, jalutamise ja magamaheitmise ajad ja kord määratakse kodukorras.

101. Vahialustele on keelatud:

1) alkoholsete jookide või muude uimastuseainete tarvitamine;

2) raha, keelatud kirjanduse või muude keelatud asjade hoidmine enda juures;

3) salaühenduse pidamine endivahel ja välisilmaga;

4) salamärkide tarvitamine väljasaadetavates kirjades, samuti ka neisse valeteadete mahutamine vangistuseasutise kohta;

5) varaliste tehingute sõlmimine endivahel vangistuseasutise direktori loata;

6) rahurikkumine;

7) viisakusetu või korratu käitumine;

8) suitsetamine ja igasuguste mängude mängimine peale §115 ettenähtud erandite.

102. Vahialused on kohustatud oma ihu, riiete, sööginõude ja kambrite puhtuse eest hoolitsema kodukorras määratavas korras.

103. Vahialused võivad saata takistamatult palveid ja kaebusi oma või perekonna isiklikkude ja varanduslikkude huvide kaitseks vastavaile riigi- ja omavalitsuseasutustele.

104. Erakirju võivad saata välja arestialused ja mitte üle kolme kuu vangimajja mõistetud vahialused üks kord nädalas, pikemaajalised vahialused 6. peatükis ettenähtud määral.

Hädatarviliku vajaduse korral võib vangistuseasutise direktor lubada kirja välja saata väljaspool järjekorda.

105. Vahialuse poolt väljasaadetavad, samuti ka neile tulevad kirjad vaatab läbi vangistusasutise direktor või tema järelevalve all mõni tema poolt selleks volitatud vangistuseasutise ametnik; nad on kohustatud hoidma saladuses neist kirjadest neile teatavaks saanud andmed.

Kui kiri ei vasta § 101 p. 4 nõuetele või on kõlblusvastase sisuga või sisaldab jämedalt ebaviisakaid lauseid, siis peab vangistuseasutise direktor kirja kinni, teatades sellest ja kinnipidamise alusest vastavale vahialusele.

Väljast vahialusele tulnud ja kinnipeetud kirjast avaldatakse vahialusele käesoleva paragrahvi nõuetele vastavad osad.

106. Võõrkeelseid kirju võidakse saata välja ja vahialustele tulnud võõrkeelseid kirju anda kätte ainult siis, kui vangistuseasutise direktor suudab tutvuda kirja sisuga. Erandina sellest saadetakse saksa-, vene-, rootsi-, soome- ja lätikeelsed kirjad, mille sisuga vangistuseasutise direktor või tema poolt selleks volitatud isik ei suuda tutvuda, läbivaatamiseks vangimajade valitsuse direktorile.

107. Omastega võivad kokku saada valve juuresolekul: arestialused ja mitte üle kolme kuu vangimajja mõistetud — üks kord nädalas, pikemaajalised vahialused — 6. peatükis ettenähtud määral.

Erandina võib vangistuseasutise direktor lubada vahialusele valveta kokku saada abikaasaga või ülenevate või alanevate sugulastega.

108. Vahialuseid võidakse vangistuseasutisest viia välja ainult kohtuvõimude nõudel või karistuse täitmise huvides.

Erandina võib vangistuseasutise direktor vahialuseid saata välja nende abikaasa või ülenevate või alanevate sugulaste surma või raske haiguse korral, kui vangistuseasutise koosseis võimaldab selleks kaasa saata vajaliku valve ja kui sellest väljasaatmisest ei teki vangistuseasutisele erikulusid või kui need kulud katab vahialune või tema väljakutsuja.

109. Arestialuseid, mitte üle kolme kuu vangimajja mõistetuid ja eeskujulikkude astmel olevaid va-

hialuseid võidakse nende abikaasa või ülenevate või alanevate sugulaste surma või raske haiguse korral vahi alt vabastada mitte kauemaks kui kolmeks päevaks, karistuse kandmist katkestades, kui nad ei ole põgenemiskalduvustega ja kui ei ole karta, et nad vahialt vabaoleku ajal saadavad korda uue süüteo.

110. Vahialused võivad abielluda üldistel alustel, kusjuures perekonnaseisu-ametniku kohuseid täidab vangistuseasutise direktor.

111. Vahialustele, kel puudub algkooliharidus, võimaldatakse selle saamist kodukorraga määratud korras, kui vangistuseasutises on seatud sisse kooliõppus.

112. Arestialused ja mitte üle kolme kuu vangimajja mõistetud võivad tellida või endale lasta järele tuua toiduaineid üks kord nädalas iga kord kuni 3 kg.

113. Vahialused võivad oma asjadest enda juures hoida seepi ja suupuhastamisvahendeid, mitte kiirelt rikkiminevaid toiduaineid ja tarvilikke sööginõusid.

Arestialused ja mitte üle kolme kuu vangimajja mõistetud võivad peale selle oma asjadest enda juures hoida ka ühe vahetise pesu ja ühe vahetise sooja pesu. Pikemaajalised vahialused võivad neidsamu asju enda juures hoida 6. peatükis ettenähtud korras ja määral

114. Vahialused võivad tööst vabal ajal lugeda parandamissihile mitte vastukäiva sisuga teaduslikku ja ilukirjandust ja kodukorras määratud alustel kuulata vangistuseasutises korraldatavaid üldhariduslikke loenguid.

115. Arestialused ja mitte üle kolme kuu vangimajja mõistetud võivad tööst vabal ajal lugeda parandamissihile mitte vastukäiva sisuga ajakirjandust, mängida mittehasartmänge, samuti ka suitseta selleks lubatud ruumes, tarvitada oma patja ning voodipesu.

Muud vahialused võivad eelmisi õigusi kasutada 6. peatükis ettenähtud alustel.

116. Vahialusele, kes on mõne usuühingu liige, võimaldatakse kokku saada oma usutunnistuse vaimulikuga ja võtta osa usulistest talitustest, kuivõrd see ei ole hädaohtlik vangistuseasutise julgeolekule ja korrale.

5. peatükk.

Vahialuste töökohus.

117. Vahialuste kohuslik töö korraldatakse Kriminaalseadustikus (RT 56—1929) ettenähtud alustel.

118. Vabastatud on töökohusest haiged ja töö-

võimetud vahialused arsti otsuse põhjal ja naisvahialused ka üks kuu enne ja 1½ kuud pärast sünnitamist.

119. Vahialused on riiklikkudel pühadel ja puhkepäevadel vabastatud töökohusest, peale § 29 ettenähtud majatööde.

120. Peale Kriminaalseadustikus ettenähtud juhtude ei või saata välistöödele ka katsealuste-astmel viibivaid vahialuseid, samuti ka neid vahialuseid, kes kord põgenenud või selleks katset teinud.

6. peatükk.

Painduv karistustetäitmise kord.

121. Painduva korra eeskirjadele alluvad sunnitöölised ja vangimajalised üle kolmekuulise karistusega.

122. Painduv karistustetäitmise kord teostatakse kolmes astmes: katsealuste, paranejate ja eeskujulikkude jaoks.

123. Sunnitöölised ja vangimajalised üle kaheaastase karistusega paigutatakse algul katsealuste-astmele, muud § 121 ettenähtud vahialused — vahenditult paranejate-astmele.

124. Katsealuste-astmel peab vahialune viibima vähemalt ühe kuuendiku ajast, mis vajalik ta vabastamiseks tingimisi enne tähtaega; hea käitumise korral viiakse vahialune pärast seda paranejate-astmele.

125. Paranejate-astmel peab vahialune viibima vähemalt neli kuuendikku ajast, mis vajalik ta vabastamiseks tingimisi enne tähtaega; hea käitumise ja töösusinuse korral viiakse vahialune pärast seda eeskujulikkude-astmele.

126. Paranejate-aste jaguneb kodukorras määratavail aluseil kahte kuni nelja järku.

Ühest järgust teise viiakse üle hea käitumise ja töösusinuse korral.

127. Eeskujulikkude-astmel peavad sunnitöölised ja vangimajalised üle kaheaastase karistusega viibima vähemalt ühe kuuendiku, muud § 121 ettenähtud vahialused — kaks kuuendikku ajast, mis vajalik nende vabastamiseks tingimisi enne tähtaega; hea käitumise ja töösusinuse korral vabastatakse nad pärast seda tingimisi enne tähtaega Kriminaalseadustiku §§ 33 ja 34 ettenähtud aluseil.

128. Katsealuste-astmel viibiv vahialune võib üks kord iga kahe kuu jooksul saata välja ühe erakirja,

kokku saada omastega ja tellida või endale lasta järele tuua suhkrut, teed ja rasvaaineid, kuid kokku mitte üle 2 kg.

129. Paranejate-astmel viibiv vahialune võib vaheaegadega kahest nädalast kuni kuue nädalani: saata välja ühe erakirja, saada kokku omastega ja tellida või endale lasta järele tuua suhkrut, teed, leiba, rasvaaineid ja piima, kuid kokku mitte üle 4 kg.

Paranejate-astmel viibiv vahialune võib lugeda ühe nädala kuni ühe kuu vanuseid ajalehti, mille sisu ei käi vastu parandamissihile, suitsetada selleks lubatud ruumes, tarvitada oma patja ning voodipesu ja võtta osa vangistuseasutises korraldatavaist võimlemisharjutustest.

130. Eelmises (129) paragrahvis ettenähtud soodustuste piirid paranejate-astme järkude (§ 126) kohta määratakse kodukorras.

131. Eeskujulikkude-astmel viibiv vahialune võib üks kord nädalas: saata välja ühe erakirja, saada kokku omastega ja tellida või endale lasta järele tuua igasuguseid toiduaineid, mida on võimalik kontrollida, kuid mitte üle 3 kg. Eeskujulikkude-astmel viibiv vahialune võib peale § 129 teises lõikes ettenähtud soodustuste: lugeda mitte alla kolme päeva vanust ajakirjandust, mille sisu ei käi vastu parandamissihile, võtta osa vangistuseasutises korraldatavatest meelelahutuslikkudest koosviibimistest ning etendustest ja tarvitada oma ihupesu.

132. Eeskujulikkude-astmel viibiv vahialune võidakse panna erilist usaldust nõudvate ülesannete täitmisele valveta. Säärasele vahialusele võimaldatakse ka lahkumine vangistuseasutisest erariides ning valveta kohalikku linna üks kord nädalas päeva ajal kuni kuue tunini, kokkusaamiseks oma perekonna liikmetega või oma majanduslikkude asjade ajamiseks.

Kui valveta linna lastud vahialune ei tule tagasi määratud ajaks vangistuseasutisse, siis loetakse ta põgenejaks, kui hilinemine on kestnud üle kuue tunni.

133. Vahialuste käitumist ja tööusinust hinnatakse markidesüsteemi alusel, kodukorras antavate eeskirjade järgi, kusjuures margi väljateenimise aeg ei või ületada üht kuud. Hea käitumise ja tööusinuse korral selle aja kestel antakse vahialusele üks mark, mitterahuldava käitumise ning töötamise korral võetakse ära üks mark ja halva käitumise ning töötamise korral võetakse ära kaks marki.

Kui markide äravõtmisel marke jääb puudu, viiakse vahialune vastavalt puudujäänud markide arvule alamasse järku või astmesse.

Vahialune, kes karistuse kandmist alanud paranejate-astmel, viiakse markide äravõtmisel vastavalt puudujäänud markide arvule samuti katsealuste-astmele.

154. Karistuste koostamisel või liitmisel määratud uus karistus, kui see ei ületa kaht aastat vangimaja, viiakse kandmata olevas osas täide käesoleva seaduse II osa eeskirjade järgi, kusjuures karistuse täitmist jätkatakse sellel astmel, millele vahialune jõudnud uue otsuse täitmisele pööramise ajaks.

Kui aga karistuste koostamisel või liitmisel määratud uus karistus ületab kaks aastat vangimaja, algab uue karistuse täitmine kandmata olevas osas katsealuste-astmelt, kusjuures aga karistuse kantud osa võetakse arvesse tingimisi enne tähtaega vabastamiseks nõutava karistuseaja väljaarvutusel.

7. peatükk.

Distsiplinaarmäärustik vahialustele.

155. Distsiplinaarkorras karistatakse vahialuseid tegude eest, mis keelatud käesoleva seadustiku ja vangistuseasutiste kodukorra eeskirjadega.

156. Distsiplinaarkaristused on:

1) noomitus;

2) ajakirjanduse lugemise õiguse kaotus mitte kauemaks kui üheks kuuks;

3) kirjavahetuse õiguse kaotus mitte kauemaks kui üheks kuuks;

4) kokkusaamis-õiguse kaotus mitte kauemaks kui üheks kuuks;

5) toiduainete tellimise või järeletoomise õiguse kaotus mitte kauemaks kui üheks kuuks;

6) paigutamine kartserisse ühest kuni neljateistkümne päevani.

Kartser on vähemalt 11 kantmeetri õhumahuga, köetav ja ventileeritav pime ruum kõva asemega. Kartserisse paigutatud vahialune kaotab kartseris viibimise ajal õiguse saata välja ja võtta vastu erakirju, lugeda aja-, ilu- ja teaduslikku kirjandust, kokku saada omastega, suitsetada ning võtta osa meelelahutuslikkudest koosviibimistest ja etendustest. Toiduks saab ta vahialustele määratud normi leiba ja vett.

Igal kolmandal päeval antakse kartserisse paigutatule üldises korras sooja toitu ning viiakse ta jalutama. Erakorralistel juhtudel võib vangistuseasutise direktor lubada kartserisse paigutatule saata välja ja võtta vastu erakirju.

137. Paragrahvis 121 ettenähtud vahialuste poolt kordasaadetud teod käesoleva seadustiku ja vangistuseasutiste kodukorra eeskirjade vastu hinnatakse markidesüsteemi järgi.

Seesuguste tegude kordasaatjaid võib vangistuseasutise direktor eraldada üksikkambrisse ühest päevast kuni kolme kuuni, kui see on vajalik korra jaluleseadmiseks või alalhoidmiseks vangistuseasutises. Rasketel juhtudel võib neid paigutada kartserisse ühest kuni neljateistkümne päevani § 136 teises lõikes ettenähtud korras.

Kartseris ja üksikkambris veedetud aega ei arvestata vahialuse liikumisel astmetes ja järkudes.

Eraldada üksikkambrisse võidakse vahialust ka tema omal soovil, kui see on karistuse täitmise üldhuvides. Sel juhul arvestatakse üksikkambris veedetud aeg üldises korras.

138. Vahialuse juurest leitud asjad, mis on hädaohtlikud vangistuseasutise korrale või julgeolekule, konfiskeeritakse. Muud keelatud asjad võetakse ära ja hoitakse alal kuni vahialuse vabanemiseni.

139. Vahialuse poolt vangistuseasutise varale tehtud kahju nõutakse sisse vastuvaidlematus korras süüdlase varast, mis vangistuseasutise valdamisel, selle hulgas ka töörahast.

140. Distsiplinaarkaristused määrab vangistuseasutise direktor. Üle seitsme päeva karistserisse paigutamise kinnitab vangimajade valitsuse direktor.

141. Kõik distsiplinaarkaristused määratakse pärast juurdlemist kirjaliku otsusega ja pööratakse viivitamata täitmisele.

142. Paragrahvides 138 ja 139 ettenähtud konfiskeerimise ja kahjutasu-sissenõudmise otsused teeb vangistuseasutise direktor, kui aga vastavate esemete väärtus tõuseb üle kümne krooni, siis vangimajade valitsuse direktor.

143. Distsiplinaarkaristuse kandmine ei takista kaebustega ja palvetega esinemist riigi- või omavalitsuseasutustele või ametnikkudele.

Distsiplinaarkaristuse kandmine katkestatakse vahialuse ümberpaigutamiseks teise vangistuseasutisse, ta saatmiseks ametiasutusse ja haiguse ravimiseks.

144. Määratsev vahialune asetatakse kuni rahunemiseni rahustamissärki, mille kirjelduse määrab Kohtu- ja siseminister.

8. peatükk.

Vahialuste vabastamine.

145. Vahialune vabastatakse viimasel karistusepäeval enne kella 12. Kuni neljateistkümne päevani arestimõistetu vabastatakse samal kellaajal, mil ta vahi alla võetud.

146. Sunnitöömajast ja vangimajast vabastatud vahialusele, kel ei ole oma kehakatet, antakse vangistuseasutise poolt vajalik riidevarustis, kusjuures selle hind kaetakse tema isiklikust rahast või töörahast, kui see olemas.

Vabastatavale vahialusele, kui ta elukoht on üle 25 km kaugel, antakse sõidupilet kuni tema elukohale lähemasse raudteejaama või sadamasse ühes söögirahaga vahialuse kahe päeva toidunormi väärtuses.

147. Vahialuse vabastamisel antakse talle kätte vangistuseasutises hoiul olev tema vara, samuti ka osaliselt või terves summas ta isiklik raha ja tööraha, ülejääv osa ta rahast saadetakse vastavale vangide hooldamise seltsile või selle puudumisel omavalitsuseasutusele, edasiandmiseks vahialt vabastatule vajadust mööda.

III osa.

Erilised vangistuseasutised ja vahialuste liigid.

1. peatükk.

Alaealised vangistuseasutistes.

1. jagu.

Alaealised paranduseasutistes.

A. Paranduseasutised.

148. Alaealiste paranduseasutised asutatakse ja valitsetakse käesoleva seaduse §§ 2—13, 15—17, 22—28, 30, 31, 68, ja 69 ning 149—159 eeskirjade järgi.

149. Alaealiste paranduseasutised asutatakse eraldi poeg- ja tütarlastele.

150. Alaealiste paranduseasutises on kinnine algkool avaliku algkooli õigustega, mille jaoks erilise õppekava ja järelevalvekorra kinnitab Kohtu- ja siseminister kokkuleppel Hariduse- ja sotsiaalministriga.

151. Paranduseasutise direktor, tema abid, õpetajad-kasvatajad ja tööde õpetajad kannavad kodukorras määratud alustel vormiülikonda, mille koosseisu ja kirjelduse määrab Vabariigi Valitsus ja kandmise ajad — Kohtu- ja siseminister kokkuleppel Majandusministriga ja Riigikontrolöriga.

Paranduseasutise valvurid kannavad teenistusekohuste täitmisel Kohtu- ja siseministri poolt määratud relva: paranduseasutise piirkonnas direktori poolt määratavatel juhtudel, väljaspool seda piirkonda — igal juhul.

Relv kantakse varjatult.

152. Iga paranduseasutise juures on pedagoogikanõukogu, kuhu kuuluvad: direktor — esimehena ja õpetajad-kasvatajad ja paranduseasutise arst — liikmetena.

Pedagoogikanõukogu on otsustusevõimeline, kui võtavad osa esimees ja vähemalt pool liikmetest. Otsused tehakse liht-häälteenamusega; häälte poolekslangemisel on esimehe hääl otsustav.

153. Pedagoogikanõukogu võimupiiri kuulub:

1) koolitöö ja tööõppuse korraldamine;
2) kasvandikkude käitumise ja õppimise hindamine;
3) kasvandikkude liigitamine ja üleviimine astmetel;
4) kasvandikkude väljalaskmise lubamine;
5) kasvandikkude vabastamine.

154. Paranduseasutise majatööd, mis ei nõua erilist oskust, teostatakse kasvandikkude tööjõuga.

155. Paranduseasutises seatakse sisse ja peetakse ülal kasvandikkudele elu-ülalpidamiseks vajalikkude tööoskuste kätteõpetamiseks õppetöökodasid mitmesugustel käsitööaladel, võimaluse korral õpetatakse ka põllumajanduslikke töid. Selleks vajalikud kulud määratakse riigi eelarves ja tulud lähevad riigi kasuks.

156. Kasvandikkudele ei maksta tööde eest tasu, kuid §§ 172 ja 173ettenähtud kasvandikkudele võidakse pedagoogikanõukogu otsusega aegajalt määrata ergutuseraha kodukorras ettenähtud alustel riigi eelarves selleks määratud krediidist.

157. Kasvandikkude töö- ja kooliõppuse aeg ühes muu arendava tegevusega ei või kesta üle 12 tunni päevas.

Tööpäeva algus ja lõpp määratakse kodukorras töö ja tegevuse iseloomu ning kasvandikkude liikide kohaselt.

158. Parandusasutise ametnikud ja teenijad, kes on varustatud relvaga, võivad tarvitada relva parandeseasutise ja kasvandikkude kaitseks kallaletungi vastu.

159. Juhtudel, kui kasvandikke saadetakse valve all väljapoole paranduseasutise asukohta, kannab saatja erariideid; seejuures tarvitatakse harilikke liikumisvahendeid.

B. Alaealiste kinnipidamine paranduseasutistes.

160. Alaealisi peetakse kinni paranduseasutises käesoleva seaduse §§ 84, 91, 93—98, 100—103, 105, 106, 108, 116 ja 135 ning 161—184 eeskirjade järgi.

161. Paranduseasutisse paigutatud alaealine toimetatakse vastavasse paranduseasutisse ühes sellekohaste dokumentidega; kohaletoimetamise kulud kannab paranduseasutis.

162. Paranduseasutises paigutatakse kasvandikud nende vanuse ja iseloomu kohaselt peredesse. Iga pere asub eriruumis eriliste õpetajate-kasvatajate ja valvurite alalise juhatuse ning järelevalve all.

163. Kasvandikud kannavad erilist ülikonda, millele tunnusmärkidega tehakse vahet astmete vahel ja mille vormi, koosseisu ja kandmise ajad määrab Kohtu- ja siseminister kokkuleppel Majanduseministriga.

164. Kasvandikud, peale § 178 ettenähtud erandite, viibivad tööst ja õppimisest vabal ajal vabas õhus mängudel ja võimlemisharjutustel.

165. Kasvandikud võivad saata välja ühe erakirja nädalas.

166. Kasvandikud võivad kokku saada omastega selleks seatud päevadel direktori loal, kel on õigus keelduda loa andmisest, kui see kokkusaamine mõjub kahjulikult kasvandiku paranemisele.

167. Kasvandikud, kel puudub täielik algkoolihariduse, on kohustatud õppima paranduseasutise koolis.

168. Kasvandikud võivad töö- ja kooliõppusest vabal ajal lugeda parandamissihile mitte vastukäiva sisuga teaduslikku, kasvatuslikku ja noorsoo-kirjandust.

169. Kasvandikud on kohustatud õppima tööoskust paranduseasutise käsitöökodades ja põllumajanduslikkudel töödel.

170. Kinnipidamist paranduseasutises teostatakse kolmes astmes: katsealuste-, paranejate- ja eeskujulikkude-astmes.

171. Kasvandikud katsealuste-astmel võivad vabal ajal võtta osa paranduseasutises lubatud mängudest.

172. Kasvandikud paranejate-astmel võivad vabal ajal võtta osa paranduseasutises lubatud mängudest, pääsevad pealtvaatajatena paranduseasutises korraldatavaile etendustele, võivad pääseda koju üks kord iga kahe kuu jooksul mitte kauemaks kui kolmeks päevaks ja võivad saada töö eest ergutuseraha.

173. Kasvandikud eeskujulikkude-astmel võivad vabal ajal võtta osa paranduseasutises lubatud mängudest, pääsevad paranduseasutises korraldatavaile etendustele pealtvaatajatena ja tegelastena, võivad pääseda koju üks kord kuus mitte kauemaks kui kolmeks, erakordselt seitsmeks päevaks, võivad saada töö eest kõrgendatud ergutuseraha, neid võidakse ka saata valveta väljapoole paranduseasutist erilist usaldust vajavate ülesannete täitmisele.

174. Iga kasvandik paigutatakse algul katsealuste-astmele. Hea käitumise ja õppimise korral viiakse ta paranejate-astmele. Käitumist ja õppimist hinnatakse markidega. Samadel alustel kasvandik viiakse üle eeskujulikkude-astmele ja vabastatakse paranduseasutisest. Igal astmel viibib ta vähemalt neli kuud.

175. Hea käitumise ja õppimise eest ühe nädala kestel antakse kasvandikule üks mark; mitterahuldava käitumise ja õppimise eest sama aja kestel võetakse ära üks mark; halva käitumise ja õppimise eest sama aja kestel võetakse ära kaks marki.

176. Kui kasvandikul markide äravõtmise tõttu puudu tuleb üks või rohkem marke, viiakse ta alamale astmele nii kauaks, kui palju vaja, et hea käitumisega ja õppimisega saada tagasi senisele astmele.

177. Distsiplinaarkaristused paranduseasutises on:

1) noomitus;

2) paigutamine üksikkambrisse mitte üle 7 päeva;

3) kehaline karistus;

4) paigutamine karistuseosakonda mitte üle kahe kuu.

Kõik karistused määrab paranduseasutise direktor, kuid punktides 3 ja 4 ettenähtud karistuste määramisel kuulab ära ka pedagoogikanõukogu arvamuse.

Kehaline karistus määratakse raskete kõlblusevastaste ning teiste korravastaste tegude eest, mis saadetud korda teadlikult ja tingitud alaealise hinge-

elu kahjulikkudest avaldustest. Karistus seisab kergete vitsadega löömises kasvandiku paljastatud istmikule, alla 14 a. vanusele kasvandikule — kuni 6 löögini, ja üle 14 a. vanusele — kuni 12 löögini.

Karistus viiakse täide mitteavalikult direktori juuresolekul ning üle 14 a. vanusele naissoost kasvandikule ilma istmiku paljastuseta läbi õhukese aluspesu.

178. Karistuseosakonnas viibijad elavad lukustatud ruumes, kust neid viiakse välja töödele ja jalutusele ainult valve all; nad ei võta osa mängudest ega etendustest.

179. Kasvandiku poolt paranduseasutise varale tekitatud kahju sissenõudmine juhitakse ergutusrahale, selle puudumisel võetakse riigi kanda.

180. Vabanevale kasvandikule antakse paranduseasutise poolt vajalik riidevarustis, sõidupilet kuni tema elukohale lähemasse raudteejaama või sadamasse ühes söögirahaga kasvandiku kahe päeva toidunormi väärtuses.

181. Vabastatud kasvandiku ergutuseraha ülejääk saadetakse vastavale vangide hooldamise seltsile või selle puudumisel omavalitsuseasutusele, edasiandmiseks vabastatule vajadust mööda.

2. jagu.

Alaealised vangimaja eriruumis.

182. Paranduseasutisse paigutamise võimaluse puudumisel paigutatakse alaealised eriruumi Kohtu- ja siseministri poolt selleks määratud vangimajas.

Alaealisi peetakse kinni vangimaja eriruumis käesoleva seadustiku §§ 148—181 eeskirjade järgi, kusjuures pedagoogikanõukogu ülesandeid teostab vangimaja nõukogu.

3. jagu.

Alaealised vangimajas.

183. Vangimajja mõistetud alaealised peetakse kinni käesoleva seaduse §§ 1—147 eeskirjade järgi.

Alaealised paigutatakse täisealistest eraldi.

Majatöödele ei määrata alla 16-aastasi alaealisi.

2. peatükk.

Kinnipidamine arestikambreis.

184. Arestikambrid asutatakse linnades ja alevites, kus ei ole käesoleva seaduse § 1 loendatud vangistuseasutisi, samuti ka valdades, mis kaugel neist vangistuseasutistest.

Arestikambrite võrgu ja sisseseade korra määrab Vabariigi Valitsus Kohtu- ja siseministri ettepanekul.

185. Arestikambrite ja vahialuste ülalpidamise kulud, samuti ka nende valitsemise ning valvamise kulud kannab riik Kohtu- ja siseministeeriumi eelarve järgi. Vastavad ruumid annab ja peab korras kohalik linna-, alevi- või vallavalitsus riigi toetusel.

186. Arestikambri ülema ja valvuri kohuseid täidavad vastava omavalitsuse poolt selleks määratavad omavalitsuse ametnikud.

Nende ülesannete täitmise eest maksetakse neile riigikassa kulul Kohtu- ja siseministeeriumi eelarve kaudu lisatasu Vabariigi Valitsuse poolt määratavate normide järgi.

Arestikambri ülem ja valvur varustatakse vangimajade valitsuse poolt laskerelvaga.

187. Arestikambreis võidakse pidada kinni karistuse täitmiseks neid kohalikke elanikke, kes on mõistetud aresti või aresti rahatrahvi asendamiseks mitte üle neljateistkümne päeva.

188. Arestikambrite kodukorra määrab Kohtu- ja siseminister, arvestades käesoleva seaduse I ja II osa eeskirju. Kodukorra täitmise järele valvab vangimajade valitsus.

IV osa.

Eelvangistus.

1. peatükk.

Eelvangituse-asutised.

189. Isikud, kellele on eeluurimise või kohtu all olemise aja kestel kohtuvõimude poolt tõkkeabinõuna määratud vahiall pidamine, paigutatakse erilistesse eelvangistuse-asutistesse.

190. Eelvangistuse-asutised asutatakse ja valitsetakse käesoleva seaduse §§ 2—7, 9—17, 27, 28, 30, 31, 70, 71, 74—80 ja 191—194 eeskirjade järgi.

191. Eelvangistuse-asutiste koosseisu kuuluvad: asutise direktor, tema abid, laohoidjad, valvemeeskond, saatemeeskond, tervishoiu- ja kantselei-personaal; nende üldarv määratakse koosseisu seaduses. Koosseisu jaotab üksikute eelvangistuse-asutiste vahel vangimajade valitsuse direktor.

Vabateenijate teenistussevõtmise korra ja tingimused määrab Kohtu- ja siseminister.

192. Eelvangistuse-asutiste majatööd tehakse koosseisus ettenähtud teenijate kaudu.

193. Eelvangistuse-asutises võimaldatakse selleks määratud ruumidesse sissepääs ainult neile, kellele see on vajalik teenistuse tõttu, varustise muretsemise alal või kokkusaamiseks kinnipeetavatega.

Eelvangistuse-asutises kinnipidamise ruumidesse võimaldatakse sissepääs ainult järelevalve-ametnikule, prokuratuuri esindajaile, kohtunikkudele ja kohtuuurijaile.

194. Eelvangistuses kinnipeetavaid saadetakse § 218 ettenähtud juhtudel valve all, linna piires võimalikult kinnistes veoabinõudes.

2. peatükk.

Kinnipidamine eelvangistuse-asutistes.

195. Kui vahialla võtmine määratud tõkkeabinõuna, vahialla-võetu toimetatakse eelvangistuse-asutisse ühes nõutavate dokumentidega.

196. Vahialla-võetud naisisikuga võetakse vastu ka ta rinnalaps, kes alla 1 aasta vana ja keda toidetakse rinnaga.

Laps peetakse ülal eelvangistuse-asutise kulul 1-aastaseks saamiseni ja antakse siis lähemaile omastele, kes on kohustatud last ülal pidama. Viimase võimaluse puudumisel antakse laps rinnalastekodusse või kohaliku vangideholdamise seltsi korraldusse.

Samuti toimitakse ka vahialla-võetu lastega, kes sündinud eelvangistuse-asutises.

197. Vahialla-võetuga kaasas olevaist asjust võetakse vastu:

1) raha, kaasaskantavad väärtasjad ja dokumendid;
2) harilik kehakate, kaks paari pesu ja magamisasjad;
3) mitte kiirelt rikkiminevaid toiduaineid kuni 5 kg.

Kõik muud kaasasolevad asjad toimetatakse vahialla-võetu kulul tema poolt määratud isikuile või politseile.

198. Vahialla-võetu paigutatakse vastava kohtuvõimu poolt määratud eelvangistuse-asutisse; teda ümber paigutada teise eelvangistuse-asutisse võib ainult vastava kohtuvõimu nõusolekul.

199. Kui üks ning sama isik on eelvangistuses kahe või rohkema kohtuvõimu korralduses, milles nõutakse kinnipidamist mitmeis eelvangistuse-asutistes, siis teatab eelvangistuse-asutise direktor sellest kõigile as-

jaoraastele kohtuvõimudele; niisugune kinnipeetav paigutatakse ümber teise eelvangistuse-asutisse kohtuvõimu erilisel korraldusel.

200. Vahialla-võetu peetakse kinni üksikkambris niikaua, kuni vastav kohtuvõim või kõik vastavad kohtuvõimud, kelle korraldusel ta vahialla võetud, on avaldanud nõusoleku ta paigutamiseks ühiskambrisse.

Ühte ühiskambrisse ei või paigutada ühes ning samas süüteoasjas kinnipeetavaid.

Vahialla-võetuid hoitakse lahus jalutamisel, sauna viimisel, eelvangistuse-asutisest väljaviimisel ja tapis.

201. Ühiskambreis eraldatakse vahialla-võetud soo, võimaluse korral ka vanuse ja eelkaristuse kohaselt.

Ühiskambreis eraldatakse vahialla-võetud üksteisest ööseks võimaluse piires.

202. Vahialla-võetud kannavad omi riideid; vangiriided antakse neile, kellel ei ole kõlblikke oma riideid, või kes ise soovivad vangiriideid.

203. Eelvangistuse-asutis varustab vahialla võetuid pesuga ja magamisasjadega. Lubatud on ka oma pesu ja magamisasjade tarvitamine.

204. Eelvangistuse-asutises kinnipeetavate riidevarustise vormi määrab Kohtu- ja siseminister, koosseisu ja kandmise ajad — Kohtu- ja siseminister kokkuleppel Majanduseministriga.

205. Vahialla-võetuid toidetakse toidutabelite järgi, millised määrab Kohtu- ja siseminister, kuulates ära riigi tervishoiunõukogu arvamuse.

Eelvangistuse-asutise direktor võib tervislikkudel põhjustel üksikuil juhtudel teha kõrvalekaldumisi toidutabeleist eelvangistuse-asutise arsti ettepanekul.

206. Kergemad haiged ravitakse eelvangistuse-asutises, raskemad haiged, eriti aga nakkushaiged — erilises vahialuste-haigemajas või mõnes riigi või omavalitsushaigemajas.

207. Vahialla-võetuid ravitakse riigi kulul piires, millised määrab Kohtu- ja siseminister, kuulates ära riigi tervishoiunõukogu arvamuse.

208. Vahialla-võetute saunaskäimise, pesemise ja pesupesemise kulud kannab riik; sellekohased kulunormid määrab Kohtu- ja siseminister.

209. Soojus vahialla-võetute eluruumides ei või olla alla + 17° C järgi.

210. Vahialla-võetuile võimaldatakse liikumist vabas õhus igal päeval vähemalt 30 min. kestel.

211. Vahialla-võetute ülestõusmise, söögi, jalutamise ja magamaheitmise ajad ja kord määratakse kodukorras.

212. Vahialla-võetule on keelatud:
1) alkoholsete jookide või muude uimastuseainete tarvitamine;
2) raha, keelatud kirjanduse või muude keelatud asjade hoidmine enda juures;
3) salaühenduse pidamine endivahel ja välisilmaga;
4) salamärkide tarvitamine väljasaadetavais kirjades, samuti ka neisse valeteadete mahutamine eelvangistuse-asutise kohta;
5) varaliste tehingute sõlmimine endivahel eelvangistuse-asutise direktori loata;
6) rahurikkumine;
7) viisakusetu või korratu käitumine.

213. Vahialla-võetud on kohustatud hoolitsema oma ihu, riiete, sööginõude ja kambrite puhtuse eest kodukorras määratavas korras.

214. Vahialla-võetud võivad saata takistamatult palveid ja kaebusi oma või perekonna isiklikkude ja varanduslikkude huvide kaitseks vastavaile riigi- ja omavalitsuseasutustele.

215. Vahialla-võetud võivad erakirju saata välja vastava kohtuvõimu loal üks kord nädalas.

216. Vahialla-võetute poolt väljasaadetavad ja neile saabuvad kirjad saadetakse vastavale kohtuvõimule läbivaatamiseks.

217. Vahialla-võetud võivad omastega kokku saada üks kord nädalas selleks määratud ruumis ja ajal ainult vastava kohtuvõimu loal ja tema poolt määratava viisil.
Erakorralistel juhtudel võib vastav kohtuvõim lubada kokkusaamist väljaspool järjekorda.

218. Vahialla-võetuid võidakse eelvangistuse-asutisest viia välja ainult vastava kohtuvõimu korraldusel.

219. Vahialla-võetud võivad abielluda vastava kohtuvõimu nõusolekul üldistel alustel, kusjuures perekonnaseisu-ametniku kohuseid täidab eelvangistuse-asutise direktor.

220. Vahialla-võetud võivad tellida või endale lasta järele tuua toiduaineid kuni 3 kg nädalas.

221. Vahialla-võetud võivad oma asjadest enda juures hoida: seepi, suupuhastamisvahendeid, mitte kiirelt rikkiminevaid toiduaineid, tarvilikud sööginõud, kaks vahetist ihupesu, ühe vahetise sooja pesu, ühe vahetise voodipesu, madratsi, teki ja padja.

222. Vahialla-võetud võivad lugeda teaduslikku ja ilukirjandust eelvangistuse-asutise raamatukogust.

Samasisulist kirjandust võidakse neile ka järele tuua või saata, kuid see saadetakse enne vastavale kohtuvõimule läbivaatamiseks ega anta eelvangistuse-asutisest välja enne vahialla-võetud vabanemist.

Ajakirjandust võivad vahialla-võetud lugeda ainult vastava kohtuvõimu loal.

223. Vahialla-võetule, kes on mõne usuühingu liige, võimaldatakse kokku saada oma usutunnistuse vaimulikuga ja võtta osa usulistest talitustest ainult vastava kohtuvõimu loal.

224. Distsiplinaarkorras karistatakse vahialla-võetuid tegude eest, mis keelatud käesoleva seadustiku IV osa ja eelvangistuse-asutiste kodukorra eeskirjadega.

225. Distsiplinaarkaristused on:

1) noomitus;

2) toiduainete tellimise või järeletoomise õiguse kaotus mitte kauemaks kui üheks kuuks;

3) paigutamine kartserisse ühest kuni neljateistkümne päevani.

226. Vahialla-võetu juurest leitud asjad, mis on hädaohtlikud eelvangistuse korrale või julgeolekule, konfiskeeritakse.

Teised keelatud asjad võetakse ja hoitakse alal kuni vahialla-võetu vabanemiseni.

227. Vahialla-võetu poolt eelvangistuseasutise varale tehtud kahju nõutakse sisse vastuvaidlematus korras süüdlase varast, mis eelvangistuse-asutise valdamisel.

228. Distsiplinaarkaristused määrab eelvangistuseasutise direktor.

229. Kõik distsiplinaarkaristused määratakse pärast juurdlemist kirjaliku otsusega ja pööratakse viivitamata täitmisele.

230. Paragrahvides 226 ja 227 ettenähtud konfiskeerimise ja kahjutasu-sissenõudmise otsused teeb eelvangistuse-asutise direktor, kui aga vastavate asjade väärtus tõuseb üle kümne krooni, siis vangimajade valitsuse direktor.

231. Distsiplinaarkaristuse kandmine ei takista kaebustega ja palvetega esinemist riigi- või omavalitsuseasutustele või ametnikkudele.

Distsiplinaarkaristuse kandmine katkestatakse vahialla-võetu ümberpaigutamiseks teise eelvangistuse-asutisse, tema saatmiseks ametiasutusse ja haiguse ravimiseks.

232. Määratsev vahialla-võetu asetatakse kuni rahunemiseni rahustamissärki, mille kirjelduse määrab Kohtu- ja siseminister.

233. Vahialla-võetu vabastatakse sama kohtuvõimu kirjaliku korraldusega, kelle järgi ta peetakse kinni.

3. peatükk.

Eelvangistus vangistuseasutistes.

234. Eelvangistuse-asutiste puudumisel või neis ruumi puudusel paigutatakse isikud, kelle kohta vahialla võtmine määratud tõkkeabinõuna, vangimajadesse, kus nad peetakse kinni §§ 189—233 eeskirjade järgi.

235. Kui vahialla võtmine määratud tõkkeabinõuna, paigutatakse vahialla-võetud vangimajades eriruumesse eraldi muudest vahialustest, kusjuures § 200 eeskirju kohaldatakse niipalju, kui ruumid seda võimaldavad.

V osa.

Maksujõuetute võlgnikkude kinnipidamine.

236. Vahialla-võetud maksujõuetud võlgnikud peetakse kinni vangimajades käesoleva seaduse §§ 197, 209—214, 218, 220, 221, 226, 229—232 ja 237—248 ettenähtud eeskirjade järgi.

237. Vahialla-võetud maksujõuetud võlgnikud toimetatakse lähemasse vangimajja ühes sellekohaste dokumentidega; nad paigutatakse ühest vangimajast teise vangimajade valitsuse direktori korraldusel vastava kohtuvõimu nõusolekul.

238. Maksujõuetud võlgnikud liigitatakse soo järgi ja peetakse kinni ühiskambreis eraldi muudest vahialustest.

239. Maksujõuetud võlgnikud tarvitavad oma riidevarustist, pesu, magamisasju, pesemisvahendeid ja toidunõusid.

240. Maksujõuetuid võlgnikke toidetakse Kohtu- ja siseministri poolt määratava toidutabeli järgi. Ravimine, saunaskäimine ja pesupesemine toimub vangimaja kodukorra alusel.

241. Eelmises (240) paragrahvis ettenähtud kulud tasutakse Tsiviilkohtupidamise seaduses ettenähtud korras.

242. Maksujõuetud võlgnikud võivad saata välja kaks kirja nädalas, kokku saada omastega üks kord nädalas, lugeda teaduslikku, ilu- ja ajakirjandust, kokku saada oma usutunnistuse vaimulikuga ja võtta osa usulistest talitustest.

243. Maksujõuetu võlgnik võib abielluda, kusjuures perekonnaseisu-ametniku kohuseid täidab vangimaja direktor.

244. Distsiplinaarkorras karistatakse maksujõuetuid võlgnikke tegude eest, mis on keelatud käesoleva peatüki ja vangistuseasutise kodukorra eeskirjadega.

245. Distsiplinaarkaristused on:

1) noomitus;

2) ajakirjanduse lugemise õiguse kaotus mitte kauemaks kui üheks kuuks;

3) kirjavahetuse-õiguse kaotus mitte kauemaks kui üheks kuuks;

4) kokkusaamis-õiguse kaotus mitte kauemaks kui üheks kuuks;

5) toiduainete tellimise või järeletoomise õiguse kaotus mitte kauemaks kui üheks kuuks;

6) paigutamine kartserisse ühest kuni neljateistkümne päevani.

246. Distsiplinaarkaristused määrab vangimaja direktor.

247. Maksujõuetu võlgniku poolt vangimaja varale tehtud kahju nõutakse sisse vastuvaidlematus korras süüdlase varast, mis vangistuseasutise valdamisel.

248. Maksujõetu võlgnik vabastatakse vahialt Tsiviilkohtupidamise seaduses ettenähtud alustel.

Tähestikuline sisujuht.

(Arvud tähendavad paragrahvide numbreid).

A.

Abiellumine, — vahialuste 110; eelvangistusaluste 219; maksujõuetute 243.
Abikaasa, — 107—109.
Abiraha, — 37.
Advokatuuri esindaja, — 19.
Ajakirjandus, — lugemise luba: arestialustele ja alla 3 kuu vangimajalistele 115, paranejate-astmelistele 129, eeskujulikkude-astmelistele 131, eeluurimisalustele 222, maksujõuetutele 242; lugemise keeld: vahialustele 136, maksujõuetutele 245; vaata kirjandus.
Alaealised, — pension õnnetusjuhtudel 59; kinnipidamine: parandusasutises 148—181, vangimaja eriruumis 182, vangimajas 183.
Alkohoolsed joogid, — tarvitamise keeld 101, 212.
Amortisatsiooni-kapital, — 47.
Arestialused, — paigutamine üksikkambreisse 88; riided 90; kirjavahetus 104—106; kokkusaamine omastega, väljalubamine 107—109; toitmine 112; isiklikkude asjade pidamine 113; vaba aja mööda saatmine 115; vabastamine 145; vaata vahialused, arestikaristus.
Arestikambrid, — 184—188.
Arestikaristus, — täideviimine 81.
Asjad, — vaata isiklikud asjad.

D.

Direktor, — vangistusasutises: nimetamine 9, 10, riietus, relvad, õigused 14—17; parandusasutises: nimetamine 148, riietus, relvad, õigused 148, 151; eelvangistusasutises: nimetamine 190, 191; riietus, relvad, õigused 190.
Direktori-abi, — vaata direktor.
Distsiplinaarkaristused, — vangistuseasutises 135—144; parandusasutises 177, 178; eelvangistusasutises 224—232; maksujõuetutele 244—246.
Dokumendid, — kaasas olevad: vahialusega 82, 84, eeluurimisealusega 195, 197; maksujõuetuga 237.

E.

Eelvangistusalune, — vastuvõtmine 189, 195—197; ümberpaigutamine 198, 199; kinnipidamise viis 200, 201; riietus, pesu, 202—204; toitmine 205; ravimine, ihupuhtus 206—208; jalutamine, päevakord, keelatud toimingud 210—212; õigused, kohused 213—223; distsiplinaarkaristused, vastutus kahjude eest 224—232; vabastamine 233; vaata eelvangistusasutis.

Eelvangistusasutis, — asutamine, valitsemine 189—192; sissepääs 193; ruumide soojus 209; vaata eelvangistusalune.

Eelvangistus vangistusasutistes, — 234, 235.

Eeskujulikkude-astmelised, — vangistuseasutises 122, 125, 127, 131, 132; paranduseasutises 170, 173, 174.

Eluruumid, — nõuetav soojus 98, 209; puhtus 102, 213.

Eraldamine, — ööseks 87; alaealiste 183; maksujõuetute 238; vaata eriruumid.

Ergutusraha, — mõiste 156; paranejate-astmelistele 172; eeskujulikkude-astmelistele 173; ülejääk 181.

Eriruumid, — alaealistele vangimajas 182, 183; eeluurimisalustele vangimajas 235; vaata eraldamine.

Etendused, — vaata meelelahutus.

H.

Haiged, — vangistusasutises 94—96, 118; eelvangistusasutises 206, 207.

Hindamine, — käitumise ja tööusinuse: vangistusasutises 133, 137, parandusasutises 174—176.

Hooned, — ehitamine 2, 3; remont 27.

I.

Isiklikud asjad, — keelatud 101, 138, 212, 226; lubatud 84, 113, 197, 221; tagasiandmine vabanemisel 147.

J.

Jalutamine, — vangistusasutises 99, 100, 136; paranduseasutises 178; eelvangistuseasutises 200, 210, 211.

Julgeolek, — 68—72.

Järelevalve, — 17, 193.

K.

Kaebused, — vangistuseasutises 103, 143; eelvangistuseasutises 214, 231.

Kahjud, — vahialustelt tekitatud, tasumine: van-

gistuseasutistes 139, 142, paranduseasutistes 179, eelvangistuseasutistes 227, 230; maksujõuetutelt tekitatud 247.

Kantseleiline personaal, — vangistuseasutises 8, 9, 15; paranduseasutises 148; eelvangistuseasutises 190, 191.

Karistus, — koostamine, liitmine 134; vaata distsiplinaarkaristus.

Karistuseosakond, — paranduseasutises 177, 178.

Kartser, — vangistuseasutises 136, 137, 140; eelvangistuseasutises 225; maksujõuetutele 245.

Kasvandik, — vaata paranduseasutise kasvandik.

Kasvatus-personaal, — vangistuseasutises 8, 9, 15; paranduseasutises 148, 152, 153.

Katsealused, — vangistuseasutises 120, 122—124, 128, 133; paranduseasutises 170, 171, 174.

Kehakate, — vaata riided.

Kehaline karistus, — paranduseasutises 177.

Kehavigastus, — töötamisel, kindlakstegemine 55.

Kirjandus, — k e e l a t u d: vangistuseasutistes 101, 136, eelvangistuseasutistes 212, maksujõuetutele 245; l u b a t u d: vangistuseasutistes 114, paranduseasutistes 168, eelvangistuseasutistes 222, maksujõuetutele 242; vaata ajakirjandus, kirjavahetus.

Kirjavahetus, — vangistuseasutistes: keelatud 101, 105, läbivaatamine, võõrkeelne 104—106, katsealuste 128, paranejate 129, eeskujulikkude 131, distsiplinaarselt karistatute 136; paranduseasutistes 165; eelvangistuseasutistes: keelatud 212, saatmine, läbivaatamine 215, 216; maksujõuetute 242, 245; vaata ajakirjandus, kirjandus.

Kohtunik, — pääsemine vangistuseasutisse 68, 193.

Kohtuuurija, — pääsemine vangistuseasutisse 68, 193.

Kokkusaamine, — vangistuseasutises: üldkord 107—109, katsealustega 128, paranejatega 129, eeskujulikkudega 131, 132, distsiplinaarkaristutega 136; paranduseasutistes 166; eelvangistuseasutistes 217; maksujõuetutega 242, 245.

Konfiskeerimine, — keelatud asjade: vangistuseasutises 138, 142, eelvangistuseasutises 226, 230.

Kooliõppus, — vangistuseasutises 111; paranduseasutises 150, 153, 157, 167.

Koosseis, — ametnikkude ja teenijate: vangistuseasutises 8, paranduseasutises 148, eelvangistuseasutises 191.

Koostamine, — karistuste 134.

Korter, — 13.

Kütmine, — 28.

L.

Laod, — 36.
Laohoidjad, — vangistuseasutises 8, 14; eelvangistuseasutises 191.
Lapsed, — vangistuseasutises 83; eelvangistuseasutises 196.
Liigitamine, — vahialuste 86.
Liikumine vabas õhus, — vaata jalutamine.
Liitmine, — karistuste 134.
Lisatasu, — 49; vaata ergutusraha.

M.

Magamaheitmine, — vangistuseasutises 100; paranduseasutises 160; eelvangistuseasutises 211; maksujõuetute 236.
Magamisasjad, — varustamine, tarvitamine: vangistuseasutises 84, 91, 129, 131, paranduseasutises 160, eelvangistuseasutises 197, 203; maksujõuetute 239.
Majandus, — vangistuseasutises 27—31; paranduseasutises 148; eelvangistuseasutises 190.
Majatööd, — vangistuseasutises 29, 119; paranduseasutises 154; eelvangistuseasutises 192.
Maksujõuetud, — 236—248.
Markide süsteem, — vahialuste hindamine selle alusel: vangistuseasutises 133, 137; paranduseasutises 174—176.
Meelelahutus, — vangistuseasutises 114, 115, 129, 131; paranduseasutises 164, 171—173, 178; eelvangistuseasutises 222; maksujõuetute 242.
Mängud, — vaata meelelahutus.
Määratsemine, — 144, 232.

N.

Naiskasvandik, — 149, 177.
Naisvahialune, — vangistuseasutises 83, 118; eelvangistuseasutises 196.
Nakkushaigused, — 94, 206.
Noomitus, — 136, 177, 225, 245.
Nõukogu, — vangistuseasutise 18—21.

O.

Omaksed, — vaata kokkusaamine, sugulased.
Operatsiooni-kapital, — 38, 41, 42, 48, 51.

P.

Padi, — 115, 129, 131.
Painduv karistuse täitmise kord, — 121—134.

Palve, — esitamise kord: vangistusasutises 103, 143, eelvangistuseasutises 214, 231, maksujõuetutel 236.

Paranduseasutis, — korraldus, valitsemine 148—155, 157.

Parandusasutise kasvandik, — vastuvõtmine 160, 161; paigutamine 162; riietus 163; töö 156, 157, 169; vabaaeg, meelelahutus, kooliõppus 164—168; kinnipidamise viis 170—176; distsiplinaarkaristused 177—179; vabastamine 180, 181.

Paranejad, — vangistuseasutises 122—126, 128—133; paranduseasutises 170, 172, 174.

Pedagoogikanõukogu, — paranduseasutises 152, 153; alaealistele vangimajas 182.

Pensionid, — 37, 56—65.

Pesemine, — 97, 208.

Pesu, — vangistuseasutises 84, 91, 97, 113, 130, 131; paranduseasutises 160; eelvangistuseasutises 197, 203, 208, 221; maksujõuetute 239, 240.

Protest, — nõukogu otsusele 20, 21.

Prokuratuuri esindaja, — osavõtt nõukogust 19, 20; sissepääs 68, 193.

Puhtus, — 102, 213.

Põgenenud vahialune, — 120, 132.

Pühad (puhkepäevad), — 119.

R.

Raha, — vahialuse: vangistuseasutises 84, 101, 147, paranduseasutises 160, eelvangistuseasutises 197, 212, maksujõuetu 236; vaata ergutusraha, söögiraha.

Rahurikkumine, — 101, 212.

Rahustamissärk, — 144, 232.

Rahutused, — 70.

Ravimine, — vangistuseasutises 94—96, 143; paranduseasutises 160; eelvangistuseasutises 207, 231; maksujõuetute 236, 240.

Ravimiskulud, — 37, 95, 207, 241.

Relvad, — kandmine 14, 151, 186; tarvitamine 71, 158.

Remont, — 2, 3, 27.

Revideerimine, — 17, 23.

Riided, — ametnikkude ja teenijate: vangistuseasutises 14, paranduseasutises 151, 159, eelvangistuseasutises 190; vahialuste: vangistuseasutises 84, 90, 92, 146, paranduseasutises 163, 180, eelvangistuseasutises 197, 202, 204, maksujõuetute 239; vaata magamisasjad.

Saatemeeskond, — vangistuseasutises 8, 11—15; eelvangistuseasutises 190, 191.
Saateteenistus, — vangistuseasutises 73—80; paranduseasutises 158, 159; eelvangistuseasutises 190.
Salamärgid, — 101, 212.
Salaühendus, — 101, 212.
Saunaskäimine, — vangistuseasutises 97; eelvangistuseasutises 200, 208; maksujõuetute 240.
Seep, — 113, 221.
Sissepääs, — 68, 193.
Soojus, — ruumide 98, 209.
Sugulased, — erakordne kokkusaamine nendega 107—109; vaata kokkusaamine.
Suitsetamine, — keeld: vangistuseasutises 101, 136, paranduseasutises 160; luba, vangistuseasutises 115, 129, 131.
Sunnitöökaristus, — 81.
Sunnitööline, — 90, 121, 123, 127.
Sunnitöömaja, — 1.
Surm, — vahialuse 54; vahialuse sugulaste 108, 109.
Suupuhastusabinõud, — 113, 221.
Söidupilet, — 146, 180.
Söögiaeg, — 100, 160, 211, 236.
Sööginõud, — vangistuseasutises 102, 113; eelvangistuseasutises 213, 221; maksujõuetute 239.
Söögiraha, — 146, 180.

Tapp, — 76—79, 200.
Tehing, — vaata varaline tehing.
Tervishoidlik personal, — 8, 191.
Tingimusi vabastamine, — otsustamine 18, 19.
Toiduained, — vangistuseasutises: muretsemine 30, vahialusega kaasasolevad 84, arestialuste 112, 113, katsealuste 128, paranejate 129, eeskujulikkude 131, distsiplinaarselt-karistatute 136; paranduseasutises 148, 160; eelvangistuseasutises: vahialusega kaasasolevad 197, järeletoomine 220, enda juures hoidmine 221, distsiplinaarselt-karistatute 225; maksujõuetute 240, 245; vaata toitmine, toidutabel.
Toidutabel, — 93, 160, 205.
Toitmine, — vangistuseasutises 93; paranduseasutises 160; eelvangistuseasutises 205; maksujõuetute 240; vaata toiduained.
Tuleõnnetused, — 28.

Tööainete-kulu, — 45.
Töödeõpetajad, — 39, 151.
Tööfond, — 29, 33—35, 40, 49.
Töökaitse-eeskirjad, — 52—67.
Tööpäev, — 52, 157.
Tööstus, — vangistuseasutises 32—51.
Töösundus, — vangistuseasutises 32, 117—120; paranduseasutises 155, 156, 169.
Töötasu, — vangistuseasutises 43, 44; paranduseasutises 156;
Töövõimetud, — 118.

U.

Uimastusained, — 101, 212.
Usuline talitus, — vangistuseasutises 116; eelvangistuseasutises 223; maksujõuetute 242.

V.

Vabastamine, — vahialuste, vangistuseasutisest 145—147; kasvandikkude, paranduseasutisest 180, 181; eeluurimise all olijate 233; maksujõuetute 248.
Vabateenijad, — 8, 9, 148, 191.
Vahialune, — vaata arestialused, eelvangistusalused, eeskujulikud, katsealused, paranduseasutise kasvandikud, paranejad, sunnitöölised, vangimajalised.
Vaimuhaiged, — 96, 160.
Vaimulik, — 116, 223, 242.
Valgustamine, — 28.
Valmistuskulu, — 46.
Valvemeeskond, — vangistuseasutises 8, 11—14; paranduseasutises 148; eelvangistuseasutises 190, 191.
Vangide hooldamise selts, — 22—26.
Vangimaja-karistus, — 81.
Vangimajalised, — alla kolme kuu mõistetute paigutamine 88; riietus 90; kirjad 104, 128—131; kokkusaamine 107—109, 129—131; toit, asjade pidamine, meelelahutus 112—115; karistuse täitmise kord 121—134; distsiplinaar-määrustik 135—144; vabastamine 145—147.
Vangimajanõukogu, — 18—21.
Vangistuseasutis, — liigitus 1; hooned, sisseseade 2, 3; piirkond 4; nimetus 5; valitsemine, koosseis 7—17; nõukogu 18—21; hooldamise selts 22—26; majandus 27—31; tööstus 32—51; töökaitse-eeskirjad 52—67; julgeolek 68—72.
Voodipesu, — vaata magamisasjad.
Vormiriided, — vaata riided.

Väljalubamine, — vahialuste, kokkusaamiseks omastega või nende surma korral 108, 109; eeskujulikkudeastmel viibijate 132; paranduseasutise kasvandikkude 172, 173.
Väljaviimine, — vahialuste: vangistuseasutises 73—80, 108; paranduseasutises 159; eelvangistuseasutises 194, 200, 218; maksujõuetute 236.
Väärtasjad, — 84, 160, 197, 236.

Õ.

Õnnetusjuhud, — 37, 54—57; vaata pension.
Õppetöökoda, — 32, 155.

Ä.

Ärimaks, — 50.

Ü.

Üksikkamber, — vangistuseasutises 88, 137; paranduseasutises 177; eelvangistuseasutises 200.
Ülestõusmine, — 100, 211.
Ümberpaigutamine, — vahialuste: vangistuseasutises 85, 143; eelvangistuseasutises 198, 199, 231; maksujõuetute 237.

Kaitseväe kriminaalseadustik.

Antud Riigivanema poolt dekreedina 19. septembril 1934 (RT 82 — 1934).

SISUKORD.

I. Üldosa.

1. Üldmäärused . . . . . §§ 1— 4.
2. Kaitseväe kriminaalseadustiku maksvuspiirkond . . . . . 5— 20.
3. Karistused . . . . . 21— 30.
4. Karistuse kandmisest tingimisi vabastamine . . . . . 31— 36.
5. Enne tähtaega tingimisi vabastamine 37— 42.
6. Süüksarvamise ja kuritegelikkuse tingimused . . . . . 43— 47.
7. Süüdluse liigid . . . . . 48, 49.
8. Karistuste kergendamine ja asendamine 50— 59.
9. Vastutust raskendavad asjaolud . . 60— 70.
10. Karistatavust kõrvaldavad asjaolud 71, 72.

II. Eriosa.

1. Alistuskorra rikkumine . . . . . 73— 93.
2. Teenistusalase võimu kuritarvitus . . 94—106.
3. Teenistusest kõrvalehoidumine . . . 107—114.
4. Süüteod garnisoniteenistuses ja muus teenistustoimkonnas olevate kaitseväelaste vastu . . . . . 115—123.
5. Süüteod garnisoniteenistuse ja muu teenistustoimkonna kohuste vastu . . 124—131.
6. Heakorra rikkumine . . . . . 132—137.
7 Süüteod riigivara alal . . . . . 138—143.
8. Erilistel teenistusaladel teenivate ametnikkude süüteod . . . . . 144—152.
9. Erisüüteod mereväes . . . . . 153—178.
10. Süüteod sõjaajal . . . . . 179—210.
11. Süüteod riigikorra ja julgeoleku vastu 211—214.

III. Tähestikuline sisujuht . . . . . lhk. 576

IV. Võrdlustabelid . . . . . lhk. 591

ÜLDOSA.

1. peatükk.

Üldmäärused.

1. Kaitseväe kriminaalseadustikus ettenähtud süütegudele ja karistustele kohaldatakse kõigil neil juhtudel, kus käesolevas seadustikus ei ole tehtud erandeid, Kriminaalseadustiku üldosa.

Käesoleva seadustiku alla kuuluvate isikute süütegudele, mis ei ole selles seadustikus ette nähtud, kohaldatakse üldisi maksvaid kriminaalseadusi.

Kriminaalseadustikus riigiteenijate kohta käivad eeskirjad kohaldatakse ka tegelikus kaitseväeteenistuses olevaile isikuile.

2. Kaitseväelised süüteod on ette nähtud käesoleva seadustiku § 73—131, 134—137 ja 153—210.

Üldteenistuslikud süüteod on ette nähtud käesoleva seadustiku § 138—152.

Üldsüüteod on ette nähtud käesoleva seadustiku § 132, 133 ja 211—214.

3. Käesoleva seadustiku järgi määratavad karistused on:

A. Üldkaristused:

1) surmanuhtlus;
2) sunnitöö;
3) vangimaja.

B. Kaitseväelised karistused:

1) kaitseväeline vangistus;
2) arest garnisoni arestimajas;
3) distsiplinaarkaristused.

Käesolevas seadustikus ettenähtud tingimustel (§ 25, 28—30 ja 67—69) määratakse ametikohalt tagandamine ja reameheks alandamine.

4. Süütegu, mille eest käesolev seadustik näeb ette raskema karistusena surmanuhtluse või sunnitöö, nimetatakse raskeks kuriteoks.

Süütegu, mille eest käesolev seadustik näeb ette raskema karistusena vangimaja või kaitseväelise vangistuse, nimetatakse kuriteoks.

Süütegu, mille eest käesolev seadustik näeb ette raskema karistusena aresti garnisoni arestimajas või distsiplinaarkaristuse, nimetatakse üleastumiseks.

2. peatükk.

Kaitseväe kriminaalseadustiku maksvuspiirkond.

5. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad tegelikus kaitseväe- või tööteenistuses kordasaadetud süütegude eest:

1) kaitseväelased, kes teenivad maa-, mere- või lennuväe üksustes või kaitseväeasutistes, samuti piirivalves;

2) käsutus-, reserv- ja maakaitseväelased;

3) tööteenistuskohuslased.

Kaitseväelasteks käesoleva seadustiku mõttes loetakse ohvitsere, kaitseväeametnikke, allohvitsere ja sõdureid. Kaitseväeametnikkude all mõistetakse: kaitseväeametnikke, kaitseväeametnikkude asetäitjaid ja sõjaaegseid kaitseväeametnikke ning nende asetäitjaid.

6. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad ka riigi- või omavalitsusteenistusse läkitatud kaitseväelased, kuid nende poolt kordasaadetud alistuskorra rikkumised riigi- või omavalitsusteenistuse alal ei kuulu käesoleva seadustiku alla.

7. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad nende kohta käivate eriseaduste või seadluste alusel ka need kaitseväelased, kes teenivad kaitseväe koosseisu mittekuuluvais erilistes kaitseväelise korra alla seatud üksustes ja asutistes.

8. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad ka ohvitserid ja kaitseväeametnikud, kes teenivad Riigivanema poolt kinnitatud kaitseliidu koosseisudes ohvitseridele või kaitseväeametinkkudele ettenähtud kindlapalgalistel ametikohtadel ja kes on loetud tegelikus kaitseväeteenistuses olevaiks.

Kaitseliidu pealikud, kes on küll loetud tegelikus kaitseväeteenistuses olevaiks kuid teenivad mittekindlapalgalistel ametikohtadel ja ametikohuseid ei täida alaliselt, ja kõik muud kaitseliitlased kuuluvad käesoleva seadustiku alla kaitseväeliste süütegude eest, mis nad on saatnud korda:

1) ajal, mil nad viibisid oma kohuste täitmisel alarmi puhul riigi ja avaliku korra kaitseks;

2) kaitseliidu üksustes, mille kohta Riigivanem on otsustanud panna maksma käesoleva seadustiku.

9. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad reserv- ja maakaitseväe ohvitserid ning kaitseväeametnikud alistus- ja heakorra rikkumise eest, mis nad on korda saatnud olles vormiriietes või viibides tervise järelkatsumisel kaitseväe ravilais.

10. Käesoleva seadustiku alla kuuluvad ka eruohvitserid ja kaitseväeteenistusest ja -töödest hoopis vabastatud isikud, kuid ainult kaitseväeliste ja üldteenistuslikkude süütegude eest, mis nad on korda saatnud tegelikus kaitseväe- või tööteenistuses olles.

11. Käesoleva seadustiku eeskirjade alla alistus- ja heakorra rikkumise eest kuuluvad:

1) käsutus-, reserv- ja maakaitseväe allohvitserid ja sõdurid, kui nad need süüteod on korda saatnud olles vormiriietes;

2) käsutus-, reserv- ja maakaitseväe allohvitserid, sõdurid ja tööteenistuskohuslased, kui nad need süüteod on korda saatnud olles kaitseväe ravilais tervise järelekatsumisel.

12. Käesoleva seadustiku eeskirjade alla väejooksu ja väeosast omavolilise lahkumise või äraoleku kohta kuuluvad teenistusse ilmumata jäämise puhul:

1) pärast teenistusse astumiseks määratud tähtaega vastuvõtmisele, arstlikule järelekatsumisele või läbivaatamisele ilmunud kaitseväe- ja tööteenistuse kutsealused, kui nad pärast ilmumist vastu võeti teenistusse;

2) tegelikku teenistusse astumiseks määratud tähtajaks ilmumata jäänud kaitseväe- ja tööteenistuse kutsealused;

3) tegelikku teenistusse kutsumise käsus või teadaandes tähendatud tähtajaks hiljaks või ilmumata jäänud käsutus-, reserv- ja maakaitseväelased ja tööteenistuskohuslased.

13. Käesoleva seadustiku eeskirjade alla, mis näevad ette kehavigastuse tekitamist ja pettust tegelikust teenistusest kõrvalehoidmise sihiga, kuuluvad need kutsealused, käsutus-, reserv- ja maakaitseväelased ja tööteenistuskohuslased, kes need süüteod on korda saatnud ja tegelikku teenistusse kutsutuina teenistusse ka vastu võeti.

14. Käesoleva seadustiku eeskirjade alla kaitseväe julgeoleku, vaenlase abistamise ja soodustamise ning salakuulamise kohta kuuluvad ka sõjavangid. Muude süütegude eest kuuluvad sõjavangid käesoleva seadustiku alla kaitsevägede ülemjuhataja poolt väljakuulutatud ulatuses.

15. Süüteod, mis § 5 tähendatud isikud tegeliku teenistuse ajal saatnud korda väljaspool Eesti Vabariigi piire, käivad käesoleva seadustiku alla, kui süüalused seal teenisid Eesti väeosas, välisesinduses või muidu ametlikult läkitatuina; kui nad aga viibisid välismaal mitteametlikult, kohaldatakse neile ainult § 66 teine lõige ja eeskirjad alistuskorra kohta.

16. Ühises teenistuses liitlasriikide sõjaväelaste vastu kordasaadetud kaitseväelised ja üldteenistuslikud süüteod on karistatavad nende riikidega vastastikkuse maksvuse juhul samuti, nagu oleksid need süüteod saadetud korda Eesti Vabariigi kaitseväelaste vastu.

17. Käesoleva seadustiku alla käivad sõjaajal kaitseväe või kaitselaevastiku juurde kuuluvad järgmised Eesti tegelikus kaitseväeteenistuses mitteseisvad isikud, kui nad alluvad sõjakohtule:

1) riigiteenijad-ametnikud, kes teenivad kaitseväe asutistes ja riigikaitse otstarbeks moodustatud organisitsioonides, mis tegutsevad kaitseväeülemate korralduses;

2) välismaa ohvitserid, kes on läkitatud Eesti kaitseväeosadesse või -asutistesse ja kelle alluvuse kohta Eesti sõjakohtule kaitsevägede ülemjuhataja pole teinud erandeid;

3) kaubalaevade juhid nende kohta käesolevas seadustikus ettenähtud süütegude eest.

18. Käesoleva seadustiku eeskirjade alla kuuluvad sõjaajal kaitseväe poolt okupeeritud vaenlase maa alal viibivad isikud kõigi süütegude eest, mis kaitsevägede ülemjuhataja teadandes tähendatud, samuti süütegude eest, mis nad on pannud toime koos käesoleva seadustiku alla kuuluvate isikutega.

19. Käesolevas seadustikus sõjaaja kohta antud eeskirjad on maksvad:

1) sõja ajal;

2) mobilisatsiooni kuulutamisest kuni kaitsevägede demobilisatsiooni lõpuni;

3) kaitseväe, piirivalve või kaitseliidu üksuste suhtes, kelle kohta on Vabariigis asetleidnud mässu puhul või mõne riigikaitsega seotud operatsiooni ajaks Riigivanema korraldusega pandud maksma käesolevas seadustikus sõjaaja kohta käivad määrused.

20. Käesoleva seadustiku eriosa üheteistkümnenda peatüki alla kuuluvad kaitseseisukorda kuulutatud maa alal kaitseseisukorra maksvuse ajal nii Eesti Vabariigi kui ka välisriigi kodakondsuses olevad tegelikus kaitseväeteenistuses mitteseisvad isikud juhtudel, mis Kaitseseisukorra seaduses ette nähtud.

Karistused.

21. Käesolevas seadustikus ettenähtud kaitseväeliste ja üldteenistuslikkude süütegude eest määratud surmanuhtlus viiakse täide mitteavalikult mahalaskmise läbi; üldsüütegude eest määratud surmanuhtluse võib sõjakohus otsustada viia täide mahalaskmise läbi või Kriminaalseadustiku § 12 ettenähtud viisil.

Kaitseväeliste süütegude eest ettenähtud surmanuhtlust, kui süütegu ei ole korda saadetud omakasu tõukel, võib kohus määrata ka ilma Kriminaalseadustiku § 18 ettenähtud tagajärgedeta.

22. Kaitseväeline vangistus määratakse kolmest kuust kuni ühe aastani.

Kaitseväelisele vangistusele mõistetuid peetakse kinni kaitseväe karistusasutistes. Karistusasutiste sisekord ja nendes kinnipidamise viis määratakse eriseadlusega.

23. Arest garnisoni arestimajas määratakse ühest kuust kuni kuue kuuni ja viiakse täide kaitseväe distsiplinaarkaristuste seadluses ettenähtud korras.

24. Kui käesolevas seadustikus on ette nähtud distsiplinaarkaristus, siis määrab kohus distsiplinaarkaristusena noomituse ja iga liiki aresti.

Süüdlasele avaldatud noomitus loetakse täideviiduks kohtuotsuse seadusjõusse astumisega.

25. Ohvitserid, kaitseväeametnikud, allohvitserid ja kapralid, kes on mõistetud vangimajja üle ühe aasta, alandatakse reameheks ja tagandatakse ametikohalt jäädavalt.

Samad tagajärjed on eelnimetatud isikute süüdimõistmisel: a) süütegude eest, mis on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 540 ja 548—564, b) kui isik mõisteti vangimajja alla ühe aasta ja ta õigused kitsendati Kriminaalseadustiku § 20 alusel.

Kriminaalseadustiku § 443—450 ettenähtud süüteod ei ole seotud käesolevas paragrahvis tähendatud tagajärgedega, kui määrati vangimaja.

26. Kaitseväelisse vangistusse mõistetud ohvitsere ei või kõrgendada auastmes ega määrata, ka kohusetäitjaina mitte, ametikohale, mis astmelt on kõrgem ametikohast, mis neil oli enne kohtuotsust.

Kaitseväelisse vangistusse mõistetud kaitseväeametnikke ei või määrata, ka kohusetäitjaina mitte, ametikohale, mis astmelt on kõrgem ametikohast, mis neil oli enne kohtuotsust.

Eelmistes lõigetes tähendatud isikuid võib ette panna kõrgendamisele auastmeis ja määrata kõrgemaastmelisele ametikohale Riigivanema erilisel otsusel, et kantud karistus ei ole takistuseks nende kõrgendamisele teenistuses.

27. Kaitseväelisse vangistusse mõistetud üleajateenijaid ei või kõrgendada auastmes ega määrata, ka kohusetäitjaina mitte, astmeliselt kõrgemapalgalisele ametikohale.

Eelmises lõikes tähendatud isikuid võib kõrgendada või lubada kõrgendada auastmes ja teenistuses diviisiülem, otsustades iga juhu kohta eraldi, et kantud karistust ei loeta takistuseks teenistuses kõrgendamisele.

28. Kaitseväelisse vangistusse mõistetud ajateenijaid ei või kõrgendada auastmes. Ajateenijad allohvitserid ja kapralid alandatakse ühtlasi reameheks ja tagandatakse ülemate kohtadelt.

Ajateenijaid, kes on ära kandnud kaitseväelise vangistuse, ei või määrata ülemate kohtadele, samuti auvahtkondadesse või komandovanemaiks — ühe aasta jooksul pärast karistuse ärakandmist; enne seda tähtaega võib neid kõrgendada auastmes ja määrata ülemate kohtadele ja auvahtkondadesse või komandovanemaiks ainult diviisiülema erilisel otsusel, et kantud karistust ei loeta takistuseks nende kõrgendamisele teenistuses.

29. Ametikohalt tagandatud ohvitsere ja kaitseväeametnikke võib määrata, ka kohusetäitjana, endisele, sama- või kõrgemaastmelisele ametikohale ainult Riigivanema erilisel igakordsel loal.

Ametikohalt tagandatud üleajateenijaid võib määrata endistele, sama- või kõrgemaastmelistele ametikohtadele diviisiülema erilisel igakordsel loal.

30. Reameheks alandatud ohvitser rahuajal vallandatakse tegevast teenistusest. Sõjaajal sõjalise vägiteo puhul võib ülemus teda esitada ülendamiseks endisse auastmesse.

4. peatükk.

Karistuse kandmisest tingimisi vabastamine.

31. Kaitseväelisse vangistusse või aresti garnisoni arestimajas mõistetut võib karistuse kandmisest tingimisi vabastada, kui teda varemalt ei ole karistatud sunnitööga, vangimajaga või kaitseväelise vangistusega

ja kui see vabastamine kohtu arvamuse järgi süüdlase viib paranduse, nõnda et ta edaspidi enam ei andu kuritegevusele.

32. Karistuse kandmisest tingimisi vabastatule määratakse katseaeg ühest kuni kolme aastani.

33. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastatu katseaja kestel saadab korda uue süüteo, mille eest ta mõistetakse kas katseaja kestel või kahe aasta jooksul pärast seda sunnitööle, vangimajja või kaitseväelisse vangistusse, siis pööratakse ühes sellega ka endine karistus täitmisele liitmismääruste järgi.

Kui ta aga mõistetakse aresti garnisoni arestimajas või aresti Kriminaalseadustiku järgi, siis võib kohus ühes sellega ka endise karistuse pöörata täitmisele liitmismääruste järgi.

34. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastatu enne katseaja määramist oli saatnud korda süüteo, mille eest ta katseaja kestel mõistetakse sunnitööle, vangimajja või kaitseväelisse vangistusse, siis pööratakse ühes sellega ka endine karistus täitmisele koostusmääruste järgi.

35. Karistuse kandmisest tingimisi vabastamine ei takista kohtukulu ega kahjutasu sissenõudmist ega asjade äravõtmist.

36. Kui karistuse kandmisest tingimisi vabastamine ei ole tühistatud § 33 või 34 ettenähtud tähtaegadel, siis loetakse karistus kustunuks.

5. peatükk.

Enne tähtaega tingimisi vabastamine.

37. Enne tähtaega võib tingimisi vabastada kaitseväelisse vangistusse mõistetut, kui ta vähemalt poole temale määratud karistusest on ära kandnud. Ühelgi juhul ei või vabastada enne, kui karistusalust vähemalt kolm kuud kohtuotsuse täitmiseks on kinni peetud.

Ärakantud poolde karistusajasse arvatakse ka eelvangistusaeg, mis kohus on arvanud karistusse.

Tingimisi enne tähtaega ei või vabastada neid kaitseväelisse vangistusse mõistetud enesevigastajaid, kes enesele tehtud vigastuse iseloomu tõttu kaitseväeteenistuseks on kõlbmatud.

38. Enne tähtaega võib tingimisi vabastada kinnipeetavat sel korral, kui ta kiiduväärne käitumine kinnioleku ajal küllalt põhjust annab eeldamiseks, et ta pärast vabastamist enam ei andu kuritegevusele.

39. Enne tähtaega tingimisi vabastule määratakse kandmata jäänud karistusaeg katseajaks.

40. Kui enne tähtaega tingimisi vabastatu katseaja kestel saadab korda uue süüteo, mille eest ta mõistetakse kas katseaja kestel või kahe aasta jooksul pärast seda sunnitööle, vangimajja või kaitseväelisse vangistusse, siis pööratakse ühes sellega ka endise karistuse kandmata jäänud osa täitmisele liitmismääruste järgi.

Kui ta aga mõistetakse aresti garnisoni arestimajas või aresti Kriminaalseadustiku järgi, siis võib kohus ühes sellega ka endise karistuse kandmata jäänud osa pöörata täitmisele liitmismääruste järgi.

41. Enne tähtaega võib tingimisi vabastada ka eelmise (40) paragrahvi järgi liidetud karistuse kandmisest, kuid seejuures arvutatakse vabastamise tähtaeg uue süüteo eest määratud karistuse järgi pärast endise karistuse kandmata jäänud osa täielikku kandmist.

42. Kui enne tähtaega tingimisi vabastamine ei ole § 40 ettenähtud tähtajal tühistatud, siis loetakse karistus kantuks, arvates tingimisi vabastamise päevast.

6. peatükk.

Süüksarvamise ja kuritegelikkuse tingimused.

43. Süüteoks ei loeta tegu, mis on saadetud korda seaduse täitmiseks, ega tegu, mis on saadetud korda ülemuse poolt antud käsu täitmiseks, kui see käsk oli antud teenistusalal või käsualune luges seda käsku teenistusalaseks ning kui käsualune ei saanud aru käsuga ettekirjutatud teo kuritegelikkusest.

44. Käsualuse tegu, mis saadeti korda Kriminaalseadustiku § 45 ettenähtud hädakaitsel ülema vastu, kes oli teenistuskohuste täitmisel, ei loeta süüteoks ainult siis, kui ülema seadusvastane tegu silmnähtavalt ähvardas käsualust ennast surmaga või kehavigastusega.

45. Süüteoks ei loeta tegu, mis saadetud korda hädakaitsel seadusevastase kallalekippumise vastu riigi varalistele või riigi kaitse all olevaile varalistele või isikulistele hüvedele, mis olid usaldatud teenistusalal kaitsja valve, hoole või erilise kaitse alla.

46. Kaitseväeteenistuse kohuste rikkumine loetakse süüteoks ka sel juhul, kui seesugune rikkumine on

saadetud korda rikkuja enese või teise isiku elu või muude hüvede päästmiseks hädaohust.

47. Süüteoks, ei loeta tegu, mis on saadetud korda seaduses või ülema seaduslikus korralduses pealepandud teenistusalase kohuse või ülesande täitmisel tekkinud takistuste kõrvaldamiseks, millised takistused tekkisid teiste isikute aktiivsest vastupanust, avalikust ja püsivast sõnakuulmatusest, areteeritute põgenemisest või selle katsest või muudest lausa seadusvastastest tegudest, mis tekitasid riigi, riigikaitse, kaitseväekorra või õigusmõistmise olulistele huvidele tõsise hädaohu, mida samal ajal ei saadud kõrvaldada muude abinõudega, — kui seejuures vastavail juhtudel täpselt täideti kõik relva- või muude sundimisabinõude tarvitusele võtmise reeglid, mis on nähtud ette sellekohastes seadustes või seaduse alusel väljaantud seadlustes, määrustikkudes või juhendites.

7. peatükk.

Süüdluse liigid.

48. Käesolevas seadustikus ettenähtud rasked kuriteod on karistatavad mitte ainult tahtliku süü olemasolul, vaid käesolevas seadustikus ettenähtud juhtudel ka ettevaatamatu süü olemasolul.

49. Süüteo kordasaatmisest alluvatega ühiselt osavõtnud ülem langeb karistuse alla, mis seaduses on määratud selle süüteo vahenditule kordasaatjale, kusjuures kohus võib suurendada seda karistust Kriminaalseadustiku § 65 teise lõike piiris ja käesoleva seadustiku § 70 määratud alustel.

Samadel alustel, kohtu äranägemisel, karistatakse ka vanemat, kes noorematega ühiselt on võtnud osa süüteo kordasaatmisest.

8. peatükk.

Karistuste kergendamine ja asendamine.

50. Karistuse kergendamisel Kriminaalseadustiku § 53 alustel võib käesolevas seadustikus ettenähtud süüteo eest seaduses määratud karistuselt üle minna:

a) surmanuhtluselt kaitseväeliste süütegude eest — tähtajata sunnitööle või tähtaegsele sunnitööle mitte alla kümne aasta, teiste süütegude juhul — tähtajata sunnitööle;

b) vangimajalt üle ühe aasta kaitseväeliste ja üldteenistuslikkude süütegude eest — kaitseväelisele vangistusele;

c) kaitseväeliselt vangistuselt — arestile garnisoni arestimajas;

d) arestilt garnisoni arestimajas — distsiplinaarkaristusele.

51. Süüteo kordasaatmise puhul kommando või selle osa või suurema hulga isikute poolt võib kohus kergendada karistust rippumata Kriminaalseadustiku § 53 ja käesoleva seadustiku § 50 piirest neile süüteo-osalistele, kes ei asunud esimestena süüteo täidesaatmisele, teiste tegevust ei juhtinud, teisi ei kihutanud süüteost osavõtmisele ega olnud kaitseväe teenistuskorras teistele osalistele ülemuseks.

52. Eelvangistust võib asja otsustav kohus arvata täielt või osalt karistusaja hulka, kui süüdlane mõistetakse kaitseväelisse vangistusse, aresti garnisoni arestimajas või distsiplinaarkaristusele, mis seotud vabaduse kaotusega.

Seejuures arvatakse kaks päeva eelvangistust üheks ööpäevaks kartseriaresti või neljaks ööpäevaks kasarmu- või koduaresti, teiste karistuste puhul aga päev päeva eest.

53. Alaealistele seitsmeteistkümnest kuni kahekümne aasta vanuseni:

1) lühendatakse ühe kolmandiku võrra kaitseväelise vangistuse tähtaegu;

2) kohaldatakse § 25—30 ettenähtud teenistuslikkude õiguste kitsendused.

54. Rahatrahv, mis ei ole makstud, arvates kohtuotsuse seadusjõusse astumise päevast, ühe kuu jooksul, või maksutähtaja pikenduse või jaotuse korral, — antud tähtajaks:

1) nõutakse sisse tegelikus teenistuses olevailt ohvitseridelt, kaitseväeametnikkudelt ja üleajateenijailt allohvitseridelt ja sõdureilt palgast ja teenistustasudest kinnipidamise teel seadustes ettenähtud korras ega asendata arestiga; tegelikust teenistusest vabastamise korral enne rahatrahvi täielikku tasumist asendatakse ülejäänud osa rahatrahvist neile arestiga Kriminaalseadustiku § 59 ettenähtud korras;

2) ajateenijaile sõdureile asendatakse: rahatrahv kuni kahekümne viie kroonini — kasarmuarestiga kuni ühe kuuni; kahekümneviiest kroonist kuni saja kroonini — kartseriarestiga kuni seitsme ööpäevani; sajast kuni viiesaja kroonini — kartseriarestiga kuni neljateistkümne ööpäevani; viiesajast kuni tuhande kroo-

nini — kaitseväelise vangistusega ühest kuust kuni kolme kuuni; üle tuhande krooni — kaitseväelise vangistusega kolmest kuust kuni kuue kuuni.

Käesolevas paragrahvis tähendatud kaitseväeline vangistus ei ole seotud § 26—28 tähendatud tagajärgedega.

Kui rahatrahv tasutakse p. 2 tähendatud kinnipidamise ajal täielikult või osaliselt, siis lõpetatakse või lühendatakse kinnipidamise aeg vastavalt makstud summale. Niisugusel lühendamisel arvatakse kantud kinnipidamisaeg rahatrahvi hulka kohtuotsuses määratud vahekorras.

55. Tegelikus teenistuses olevaile ohvitseridele, kaitseväeametnikkudele ja üleajateenijaile-allohvitseridele asendatakse Kriminaalseadustiku järgi määratud: vangimaja kolmest kuust kuni ühe aastani, kui ühtlasi ei ole järgnenud õiguste kitsendust ja süüdimõistetu ka käesoleva seadustiku järgi ei kaota oma auastet, — kaitseväelise vangistusega samaks tähtajaks; vangimaja kahest nädalast kuni kolme kuuni — arestiga garnisoni arestimajas kahekordseks tähtajaks, Kriminaalseadustiku järgi määratud aresti üle kahe nädala — arestiga garnisoni arestimajas samaks tähtajaks; arest kaks nädalat ja alla seda — distsiplinaarkaristusega.

56. Üleajateenistuses olevad sõdurid Kriminaalseadustiku järgi vangimajja mõistmise puhul vallandatakse ühtlasi tegelikust teenistusest; Kriminaalseadustiku järgi määratud arest kaheks kuuks ja üle selle asendatakse kaitseväelise vangistusega kaks korda lühemaks tähtajaks; arest üle kahe nädala kuni kahe kuuni asendatakse arestiga garnisoni arestimajas samaks tähtajaks, arest alla kahe nädala asendatakse distsiplinaarkaristusega.

Käesolevas paragrahvis tähendatud kaitseväeline vangistus ei ole seotud § 26—28 ettenähtud tagajärgedega.

57. Kui § 55 ja 56 tähendatud kaitseväelased on vallandatud tegelikust teenistusest enne kohtuotsuse täitmist, siis tuleb täitmisele Kriminaalseadustiku järgi määratud karistus.

58. Ajateenijaile või mobilisatsioonikorras teenivaile allohvitseridele ja sõdureile asendatakse Kriminaalseadustiku järgi määratud vangimaja ühest kuust kuni ühe aastani kaitseväelise vangistusega samaks tähtajaks. Vangimaja alla ühe kuu asendatakse karterarestiga kaks korda lühemaks tähtajaks, kuid mitte üle kahe nädala.

Kriminaalseadustiku järgi määratud arest, samuti käesoleva seadustiku järgi määratud arest garnisoni arestimajas kaheks kuuks ja üle selle asendatakse käesolevas paragrahvis tähendatud kaitseväelastele kaitseväelise vangistusega kaks korda lühemaks tähtajaks; arest Kriminaalseadustiku järgi kahest nädalast kuni kahe kuuni, samuti arest garnisoni arestimajas ühest kuust kuni kahe kuuni asendatakse kartseriarestiga neli korda lühemaks tähtajaks, kuid mitte üle kahe nädala; arest alla kahe nädala asendatakse distsiplinaarkaristusega.

Käesolevas paragrahvis ettenähtud kaitseväeline vangistus alla kolme kuud ei ole seotud § 26—28 ettenähtud tagajärgedega.

59. Käsutusväkke, reservi või maakaitseväkke arvatud kaitseväelastele, kaitseliitlastele, kes ei teeni kindlapalgalistel ametikohtadel, erusse arvatud kaitseväelastele ja kaitseväeteenistusest ja tööst hoopis vabastatud töökohuslastele käesoleva seadustiku järgi määratud kaitseväeline vangistus asendatakse vangimajaga samaks tähtajaks; arest garnisoni arestimajas asendatakse arestiga samaks tähtajaks; distsiplinaarkaristused asendatakse arestiga Kriminaalseadustiku järgi kuni ühe kuuni või rahatrahviga mitte üle saja krooni.

9. peatükk.

Vastutust raskendavad asjaolud.

60. Kriminaalseadustiku § 61 järgi karistusi koostades ei või kohus kõige raskemat karistust suurendada sunnitöö või vangimaja koostamisel kaitseväelise vangistusega, arestiga garnisoni arestimajas või distsiplinaarkaristusega.

61. Kui süüdlane täielikult või osaliselt on kandnud vabaduskaotusliku karistuse distsiplinaarkorras või hiljem äramuudetud kohtuotsuse põhjal, siis tuleb kantud karistus uue otsuse tegemisel arvata määratud karistuse hulka, samuti ka siis kui süüdlane koostamisele kuuluvaist karistustest on mõne süüteo eest karistuse juba täielikult või osaliselt kandnud. Seejuures tuleb ühekiigiliste karistuste raskus arvata nende ajapikkuse või suuruse järgi, lahkliigiliste karistuste raskus aga Kriminaalseadustiku § 64 ja käesoleva seadustiku § 62 ettenähtud alustel.

62. Karistuste liitmisel ja hulkaarvamisel loetakse üks kuu kaitseväelist vangistust üheväärseks ühekuulise vangimajaga või kahekuulise arestiga garnisoni

arestimajas või kahekuulise arestiga Kriminaalseadustiku järgi; üks ööpäev kartseriaresti loetakse üheväärseks kahe-ööpäevase kaitseväelise vangistusega või neljа-ööpäevase arestiga garnisoni arestimajas või kaheksa-ööpäevase kasarmu- või koduarestiga.

Liitmiste ja hulkaarvamiste puhul loetakse kolmkümmend ööd-päeva üheks kuuks.

Rahatrahv arvatakse ohvitseridele, kaitseväeametnikkudele ja üleajateenijaile allohvitseridele ja sõdureile vastavaks arestile garnisoni arestimajas piires, mis Kriminaalseadustiku § 59 on seatud aresti kohta; ajateenijaile arvatakse rahatrahv vastavaks kitsevaelistele karistustele käesoleva seadustiku § 54 p. 2 piirides.

63. Kriminaalseadustikus ja käesolevas seadustikus ettenähtud süütegude eest määratud karistuste liitmise või koostamise puhul määrab kohus esiti karistuse liitmis- ja koostamismääruste järgi käesolevas seadustikus ettenähtud süütegude eest ja pärast seda karistuse Kriminaalseadustiku § 61 määruste kohaselt.

64. Käesolevas seadustikus tähendatud õiguste kitsendused ja lisakaristused, mis ei käi kaasas kõige raskema karistusega, kohtu poolt aga on määratud ühenduses teiste koostamise alla käivate karistustega, lisandatakse kõige raskemale karistusele.

65. Kriminaalseadustiku § 65 esimene lõige ja § 66 esimene lõige kaitseväeliste süütegude suhtes kohaldamisele ei tule.

66. Peale Kriminaalseadustiku § 66 esimeses lõikes ettenähtud aluste võib kohus Kriminaalseadustiku § 65 teises lõikes tähendatud piires suurendada karistust kaitseväelasele, kes on süüdi Kriminaalseadustikus ettenähtud süüteo kordasaatmises või sellest osavõtmises: kui süütegu oli saadetud korda kaitseväelise relva või kaitseväelise jõu kuritarvitamisega või kui süüdlane oli süüteo kordasaatmisel teenistuskohuste täitmisel, eriti aga rivis, vahtkonnas või toimkonnas, või kui kuritegu oli saadetud korda kaitseväelaste või rahvahulga juuresolekul või sõja või mässu ajal, eriti aga lahingutegevuse piirkonnas või kaitseseisukorda kuulutatud maa-alal.

Kriminaalseadustiku § 74—79, 82—97 ja 110—121 ettenähtud kuritegude kordasaatmise eest rahuajal määratakse karistuseks käesoleva seadustiku § 211 ettenähtud alustel.

67. Kui ohvitser, kaitseväeametnik või üleajateenija mõistetakse teenistuses kordasaadetud kaitseväelise, või üldteenistusliku või Kriminaalseadustikus ette-

nähtud teenistusliku süüteo eest aresti garnisoni arestimajas, siis võib kohus määrata aresti asemel ametikohalt tagandamise või lisandada arestile ametikohalt tagandamise.

68. Üksiku väeosa ülemaile ja neile vastavaile, samuti neist kõrgemail ametikohtadel teenivaile kaitseväelastele määratud arest garnisoni arestimajas üle ühe kuu asendatakse ametikohalt tagandamisega. Tähendatud kaitseväelaste mõistmisel kaitseväelisse vangistusse tagandatakse nad ühtlasi ametikohalt.

69. Kui ohvitser mõistetakse kaitseväelisse vangistusse üle kuue kuu, siis võib kohus selle karistuse asemel määrata ohvitserile reameheks alandamise.

70. Kaitseväeliste karistuste ühendamisel kohaldatakse Kriminaalseadustiku § 67 p. 4, kusjuures lahkliigilised karistused ühendatakse käesoleva seadustiku § 62 tähendatud arvutusalusel ja kaitseväelise vangistuse üldine kestus ei või ületada üht aastat ja kuut kuud, aresti kestus garnisoni arestimajas — üht aastat, ja distsiplinaarkaristuse kestus — nende ülemmäära Kaitseväe distsiplinaarkaristuste seadluse järgi.

Samal määral suurendatakse kaitseväelisi karistusi Kriminaalseadustiku § 68 ettenähtud karistuse pikendamise juhtudel.

10. peatükk.

Karistatavust kõrvaldavad asjaolud.

71. Peale Kriminaalseadustiku § 69 p. 1 tähendatud tähtaegade kõrvaldab aegumine karistuse, kui süütegude kordasaatmise päevast süüaluse vastu kriminaaljälitamise seadusjärgse alustuseni on möödunud järgmised tähtajad: kuritegude korral, mille eest raskema karistusena on ette nähtud kaitseväeline vangistus, — kolm aastat; üleastumise korral, mille eest raskema karistusena on ette nähtud arest garnisoni arestimajas, — üks aasta; kui aga üleastumise eest on ette nähtud raskema karistusena distsiplinaarkaristus, — kuus kuud.

72. Kriminaalseadustiku § 69 p. 1 tähendatud aegumise tähtajad kaitseväeteenistusest kõrvalehoidmise, väejooksu ja tähtajaks teenistusse mitteilmumise asjus arvatakse päevast, mil teenistuskohusliku isiku teenistus maakaitseväes oleks lõppenud.

1. peatükk.

Alistuskorra rikkumine.

73. Süüdlast ülemuse teenistusalase üldise korralduse tahtlikult täitmata jätmises karistatakse:
rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;
sõjaajal — vangimajaga mitte üle kuue aasta;

74. Süüdlast ülemalt temale antud teenistusalase käsu tahtlikult täitmata jätmises karistatakse selle sõnakuulmatuse eest:
rahuajal — vangimajaga mitte üle kahe aasta;
sõjaajal — sunnitööga mitte üle kümne aasta.

75. Süüdlast selles, et ta ettevaatamatult jättis täitmata ülema teenistusalase üldise korralduse või temale antud teenistusalase käsu, karistatakse:
distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

Kui ettevaatamatult jäeti täitmata mõni tähtis teenistusalne käsk või üldine korraldus ja sellest järgnes tähtis kahju teenistuse huvidele või seesuguse kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:
rahuajal — arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu;
sõjaajal — vangimajaga mitte üle kahe aasta.

Kui lahingutegevuse piirkonnas käsu ettevaatamatult täitmata jätmisest järgnes tähtis kahju või seesuguse kahju hädaoht kaitseväe julgeolekule, antud lahinguülesande kordaminekule või kaitseväe või väeosa varustamisele lahingu- või muu moonaga või sideabinõudega, siis karistatakse süüdlast:
sunnitööga mitte üle kümne aasta.

76. Süüdlast selles, et ta sihiga jätta täitmata ülema teenistusalane käsk või korraldus hakkas vastu oma ülemale või seda käsku või korraldust täide viima käsutatule, karistatakse:
rahuajal — vangimajaga mitte üle kuue aasta;
sõjaajal — sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta;

lahingutegevuse piirkonnas — surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

Kui süüdlane vastuhakkamiseks tarvitas relva või mõnda muud abinõu, siis karistatakse süüdlast:

rahuajal — sunnitööga mitte üle kuue aasta;

sõjaajal — surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga;

lahingutegevuse piirkonnas — surmanuhtlusega.

Sama karistuse alla langevad vastuhakkajad, kui neid oli kaks või rohkem, olgugi relvastamata.

Katse on karistatav.

77. Süüdlast selles, et ta nurises ülemuse korralduste või kaitseväe teenistuskorra vastu, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

Kui nurina tagajärjeks oli korratus, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

78. Kui kaheksa või rohkem isikut ühiselt ülemusele vastu hakkasid või ülemale kallale tungisid sihiga jätta täitmata ülema teenistusalane käsk või korraldus või sundida ülemat loobuma antud teenistusalasest käsust või korraldusest, siis karistatakse süüdlasi selle kaitseväelise mässu eest:

rahuajal — sunnitööga mitte üle viieteistkümne aaasta;

sõjaajal — surmanuhtlusega.

79. Süüdlast teise või mitme isikuga kokkuleppimises ülemusele vastu hakata, takistada ülemuse korralduste täitmist või rikkuda mõnda teenistuskohust karistatakse

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui käesolevas paragrahvis kirjeldatud süüteo tagajärjeks oli tähtis kahju teenistuse huvile või seesuguse kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

rahuajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta;

sõjaajal — sunnitööga mitte üle kümne aasta.

80. Käsu täitmata jätmisele, vastuhakkamisele ja kaitseväelisele mässule kihutamise eest karistatakse kihutajat § 73, 74, 76 ja 78 järgi ka sel juhul, kui

kihutatava poolt süütegu või selle katset korda ei saadetud.

81. Süüdlast selles, et ta oma ülemale või vanemale teadlikult ei avaldanud teenistuslikkude eeskirjade poolt nõutud lugupidamist või teadlikult viisakuseta kohtles oma ülemat või vanemat, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

Kui süütegu saadeti korda ajal, mil ülem või vanem oli oma teenistuskohuste täitmisel, siis karistatakse süüdlast:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

82. Süüdlast oma ülema teotamises isikliku haavamisega karistatakse

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta oma ülemat tahtlikult ähvardas seadusvastase teoga.

Kui süütegu saadeti korda ajal, mil ülem oli teenistuskohuste täitmisel, siis karistatakse süüdlast

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

83. Süüdlast selles, et ta oma ülemat tagaselja, kuid teiste käsualuste juuresolekul, häbistas haavavate avaldustega, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

84. Süüdlast oma ülema teotamises laimamisega karistatakse

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui süütegu saadeti korda ülema juuresolekul ajal, kui ülem oli teenistuskohuste täitmisel, siis karistatakse süüdlast

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

85. Süüdlast oma ülema teotamises levitatud või avalikult väljapandud või kaitseväelaste seas levitatud trükitootes, kirjas või kujutises, karistatakse

vangimajaga mite üle kahe aasta.

86. Nooremat, kes süüdlane vanema teotamises või ähvardamises, karistatakse:

paragrahvi 82 esimeses ja teises lõikes ettenähtud juhtudel — distsiplinaarkaris-

tusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu;
paragrahvi 84 esimeses lõikes ettenähtud juhul — kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu;
paragrahvis 85 ettenähtud juhul — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui süütegu saadeti korda ajal, mil vanem oli teenistuskohuste täitmisel, siis karistatakse süüdlast:
paragrahvi 82 kolmandas lõikes ettenähtud juhul — kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu;
paragrahvi 84 teises lõikes ettenähtud juhul — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

87. Süüdlast oma ülema löömises või muus vägivallateos oma ülema vastu, mis rikkus kehapuutumatust, või isikuvabaduse võtmises ülemalt karistatakse:
rahuajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta;
sõjaajal — sunnitööga mitte üle kuue aasta.

Kui süütegu saadeti korda ajal, mil ülem oli teenistuskohuste täitmisel, siis karistatakse süüdlast:
rahuajal — vangimajaga mitte üle kuue aasta;
sõjaajal — sunnitööga mitte üle kümne aasta.

Katse on karistatav.

88. Nooremat, kes süüdlane vanema löömises või muus vägivallateos vanema vastu, mis rikkus kehapuutumatust, või isikuvabaduse võtmises vanemalt, karistatakse
kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui süütegu saadeti korda ajal, mil vanem oli teenistuskohuste täitmisel, siis karistatakse süüdlast
vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

89. Süüdlast kehavigastuse tekitamises ülemale, karistatakse:
kui vigastus oli üliraske — sunnitööga mitte üle kümne aasta;
kui vigastus oli raske — sunnitööga mitte üle kolme aasta;
kui vigastus oli kerge — vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui süütegu saadeti korda ajal, mil ülem oli teenistuskohuste täitmisel, siis karistatakse süüdlast:

kui vigastus oli üliraske — sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta;
kui vigastus oli raske — sunnitööga mitte üle kümne aasta;
kui vigastus oli kerge — vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui ülema kehavigastuse tagajärjeks oli ülema surm, siis karistatakse süüdlast

tähtajata sunnitööga.

Kui käesolevas paragrahvis ettenähtud süüteod saadeti korda sõjaajal, siis karistatakse süüdlast:

surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

Katse on karistatav.

90. Süüdlast oma ülema tapmises karistatakse

surmanuhtlusega.

91. Süüdlast oma ülema tapmises, mis saadeti korda hädakaitse piirest ületamisel, karistatakse

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

92. Süüdlast oma ülemale kehavigastuse tekitamises hädaikaitse piirest ületamisel karistatakse

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui hädakaitse piirest ületamisel saadeti korda ülema tahtlik löömine või muu vägivallategu ülema vastu, mis rikkus kehapuutumatust, või isikuvabaduse võtmine ülemalt, siis karistatakse süüdlast

arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui hädakaitse piirest ületamisel saadeti korda ülema vastu muu süütegu alistuskorra rikkumisega, siis karistatakse süüdlast:

distsiplinaarkaristusga.

93. Süüdlast selles, et ta kutsus kahevõitlusele ülema viimase teenistuskohuste täitmise pärast, karistatakse

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb ülem, kes seesugustel tingimustel väljakutse vastu võttis, vaatamata sellele kas kahevõitlus tegelikult teostati.

Teenistusalase võimu kuritarvitus.

94. Süüdlast selles, et ta teenistuskohuste täitmisel tarvitas füüsilist jõudu või relva seadusevastaselt, karistatakse:

arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

95. Võimuliialduseks ei loeta füüsilise jõu või relva tarvitamist ega arvata süüks selle tarvitamisest tekkinud surmamist, kehavigastust, vägivalda isiku kallal, mis rikkus kehapuutumatust, või muud kahju seadusega kaitstud hüvedele, kui see oli ainus ja kahjutuim abinõu seadusega, seadlusega või ülema õiguspärase korraldusega pealepandud teenistuskohuse täitmiseks, mis oli hädatarvilik riigi-, omavalitsus-, või erahuvi säästmiseks.

96. Süüdlast selles, et ta tahtlikult lõi oma käsualust või nooremat või saatis korda muu vägivallateo, mis rikkus käsualuse või noorema kehapuutumatust, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega, arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu või kaitseväelise vangistusega mite üle kuue kuu.

Kui see süütegu leidis aset pärast karistuse ärakandmist samasuguse süüteo eest, samuti juhul kui selle kuritarvituse tagajärjeks oli kerge kehavigastus, karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

Katse on karistatav.

97. Süüdlast oma käsualuse või noorema teotamises isikliku haavamisega karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta oma käsualust või nooremat ähvardas seadusevastase teoga.

98. Süüdlast oma käsualuse või noorema teotamises laimamisega karistatakse:

distsiplinaarkaristusega, arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu või kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

99. Süüdlast selles, et ta oma käsualusele käsutuskorras andis ülesandeid, mis ei seisnud mingis vahekorras kaitseväeteenistuse kohustega, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega, arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu või kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

Kui selle süüteo kordasaatmisel ülem vabastas käsualuse tema kaitseväeteenistuse kohustest kas puhkuse andmise või muul teel, samuti juhul kui sellise kõrvalise ülesande käsualuse poolt täideviimise tõttu tekkis kahju teenistuskorrale või riigi huvile, karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui aga seesugune süütegu toimus ülema poolt omakasu tõukel, samuti juhul kui käsualusele ei makstud pealepandud ülesande täitmise eest sündsat tasu või maksti ebaväärselt madal tasu, karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui need süüteod saadeti korda tööle sundimise teel ähvardustega või vägivallaga isiku kallal, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

100. Süüdlast selles, et ta vajaduseta raskendas oma käsualuse või noorema teenistust sihiga teda kuritahtlikult piinata või laskis sündida seesugust kohtlemist teiste oma käsualuste poolt, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui selle süüteo tagajärjel toimus selle käsualuse või noorema enesetapp või selle katse või omavoliline lahkumine väeosast või mõni kuritegu, siis karistatakse süüdlast

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui aga selle süüteo tagajärjel sündis käsualuse kehavigastus või surm, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

101. Süüdlast selles, et ta tahtlikult ei andnud käiku oma käsualuse seaduslikule kaebusele teenistuse asjus või jättis selle kaebuse lahendamata või katsus mõjutada oma käsualust ähvardustega või muu survega

loobumisele säärase kaebuse esitamisest või selle tagasivõtmisele või kaebusasja poolelijätmisele, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui see süütegu saadeti korda omakasu tõukel või sellest tekkis tähtis kahju teenistuskorrale või riigi huvile, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

102. Süüdlast selles, et ta alluvale määras distsiplinaarkaristuse üle oma võimupiiri või niisuguse karistuse, mida üldse pole ette nähtud, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega, arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu, või kaitseväelise vantusega, mitte üle ühe aasta.

Kui karistus määrati, olgugi võimupiires, kuid süüteo eest, mida ülema teades karistatu ei saatnud korda, siis karistatakse süüdlast

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

103. Süüdlast selles, et ta tahtlikult ei võtnud vastutusele oma käsualust, kes ülema teades oli saatnud korda süüteo, mille eest vastutusele võtmine seisis ülema võimupiires, või ei kandnud süüteost ette ülemusele, kui seesugune ettekandmine oli temale seaduse põhjal kohuslik, või juhul, kui see seisis ülema võimupiires ja vastas süüteo iseloomule, ei määranud oma käsualusele distsiplinaarkaristust või ei andnud teda kohtu alla, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui see võimutegevusetus toimus omakasu tõukel või sellest tekkis tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi- või erahuvile või seesuguse kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui see võimutegevusetus toimus omakasu tõukel ja sellest tekkis tähtis kahju valitsemiskorrale, riigi- või erahuvile või seesuguse kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui see võimutegevusetus toimus ettevaatamatult, siis karistatakse süüdlast:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

104. Süüdlast sõjakohtu õigusemõistmise seadusvastases mõjutamises oma ametivõimuga või teenistusliku surve avaldamises sõjakohtu liikmele tema kohtunikukohuse täitmise puhul või selle kohuse täitmise tõttu või temalt kohtualuse süü või süütuse kohta käiva kohtu-nõupidamise või hääletamise saladuse väljapressimises karistatakse

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

105. Süüdlast selles, et ta tahtlikult ilma seadusliku põhjuseta pidas kinni käsualuse või noorema palka või muud varustist või tegi neist ebaseaduslikke mahaarvutisi, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui see süütegu saadeti korda omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga see süütegu saadeti korda omakasu tõukel ja käsualusele surve avaldamisega, siis karistatakse süüdlast

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

106. Süüdlast selles, et ta omavoliliselt võttis korteri kaitseväelaste paigutamiseks või tarvitas küüti või muude toimingute teel tegi omavoliliselt raskusi kodanikkudele, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui süüdlane survega, selle ähvardusega või teenistusvolituse muu kuritarvitusega käsutuskorras pressis välja tema teada mittekohuslikkude tööde või naturaalkohuste täitmise, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui seesugune väljapressimine toimus omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

Teenistusest kõrvalehoidumine.

107. Süüdlast selles, et ta tahtlikult rikkus teenistuskohuseid, mille rikkumine pole eraldi nähtud ette, või tahtlikult jättis täitmata seesuguseid teenistuskohuseid, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

Kui seesuguste kohuste rikkumine või täitmata jätmine toimus ettevaatamatult, siis karistatakse süüdlast:

distsiplinaarkaristusega.

Kui esimeses ja teises lõikes ettenähtud süüteod saadeti korda pärast ülemuse poolt korduvalt määratud distsiplinaarkaristuste ärakandmist samasuguste süütegude eest, siis karistatakse süüdlast:

arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui aga süütegu toimus pärast kohtuliku karistuse ärakandmist samasuguse süüteo eest, siis karistatakse süüdlast

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

108. Süüdlast selles, et ta oma teenistuskohast või üksusest omavoliliselt lahkus või ära oli, karistatakse:

1) rahuajal:

a) kui lahkumine või äraolek toimus esimest korda, — arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu;

b) kui lahkumine või äraolek toimus teist korda, — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;

c) kui lahkumine või äraolek toimus kolmat korda, — vangimajaga mitte üle kahe aasta;

2) sõjaajal:

a) kui lahkumine või äraolek toimus esimest korda, — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;

b) kui lahkumine või äraolek toimus teist korda, — vangimajaga mitte üle kahe aasta;

c) kui lahkumine või äraolek toimus kolmat korda, — vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui seesugune lahkumine või äraolek ei kestnud kauem kui kuus ööpäeva rahuajal või kolm ööd-päeva

sõjaajal või üks öö-päev sõjategevuse piirkonnas, siis karistatakse süüdlast selle lühiajalise lahkumise või äraoleku eest:

distsiplinaarkaristusega.

Kui aga lühiajaline lahkumine või äraolek saadeti korda vahi alt või laevalt tema sõitu mineku puhul või navigatsiooni ajal, siis karistatakse süüdlast:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

109. Süüdlast selles, et ta oma teenistuskohast või -üksusest omavoliliselt lahkus või ära oli sihiga jäädavalt kõrvale hoiduda kaitseväeteenistusest või kõrvale hoiduda teenistusest tegevas väes või osavõtmisest, olgugi ajutiselt, lahingutegevusest, karistatakse selle väejooksu eest:

rahuajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta;

sõjaajal — surmanuhtlusega, tähtajata sunnitööga või sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Kui väejooks sõja ajal saadeti korda sihiga vaenlase poole üle minna, karistatakse süüdlast:

surmanuhtlusega.

110. Süüdlast selles, et ta ei ilmunud tähtajaks oma teenistuskohale teenistusse määramisel, üleviimisel, läkitamisel, puhkuselt või haigemajast tagasitulekul, samuti mobilisatsioonikutse peale, karistatakse nii, nagu väejooksu eest, kui seesugune mitteilmumine teostati süüdlase poolt sihiga jäädavalt hoiduda kõrvale kaitseväeteenistusest või hoiduda kõrvale teenistusest tegevas väes või osavõtmisest, olgugi ajutiselt, lahingutegevusest; seesuguse sihi puudumisel karistatakse süüdlast nii, nagu omavolilise lahkumise eest.

111. Süüdlast selles, et ta sihiga jäädavalt vabaneda kaitseväeteenistusest üldse või ainult tegelikust kaitseväeteenistusest või vabaneda teenistusest tegevas väes või, olgugi ajutiselt, hoiduda kõrvale osavõtmisest lahingutegevusest, viis pettuse teel eksiarvamusele oma ülema või vastava asutise, kellest olenes teenistusest vabastamine, ja ta sel teel, olgugi ajutiselt, vabanes teenistusest, karistatakse:

rahuajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta;

sõjaajal — surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga või sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Katse on karistatav.

112. Süüdlast selles, et ta ise või teise isiku läbi tekitas enesele § 111 tähendatud sihiga kehavigastuse, kui temal läks korda, olgugi ajutiselt, vabaneda teenistuskohuste täitmisest, karistatakse:

rahuajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta;

sõjaajal — surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga või sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Kui temal ei läinud korda vabaneda teenistuskohuste täitmisest, siis karistatakse süüdlast:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;

sõjaajal — vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karistatav.

113. Süüdlast selles, et ta kõrvale hoidus kaitseväeteenistuse kohuste täitmisest oma usuliste või muude veendumuste ettekäändel, karistatakse:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;

sõjaajal — sunnitööga mitte üle kümne aasta.

114. Süüdlast selles, et ta kaitseväelast kihutas kõrvale hoiduma mõnest kaitseväeteenistuse kohuse täitmisest või teadvalt aitas kaasa seesugusele kõrvalehoidumisele, karistatakse:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;

sõjaajal — sunnitööga mitte üle kuue aasta.

Kui kihutati või teadvalt aidati kaasa väejooksule, siis karistatakse süüdlast:

rahuajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta;

sõjaajal — surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga või sunntööga mitte üle viieteistkümne aasta.

4. peatükk.

Süüteod garnisoniteenistuses ja muus teenistustoimkonnas olevate kaitseväelaste vastu.

115. Süüdlast tunnimehe või vahtkonna, samuti korrapidamisel või toimkonnas oleva ohvitseri või kaitseväeametniku teotamises isikliku haavamisega, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta tähendatud isikuid ähvardas seadusevastase teoga.

Kui teotamine saadeti korda teotatu juuresolekul laimamisega, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

116. Süüdlast selles, et ta ei täitnud tunnimehe või vahtkonna, samuti korrapidamisel või toimkonnas oleva ohvitseri või kaitseväeametniku seaduslikku korraldust või nõudmist, karistatakse:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;

sõjaajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta.

117. Süüdlast tunnimehe või vahtkonna koosseisu kuuluva isiku, samuti korrapidamisel või toimkonnas oleva ohvitseri või kaitseväeametniku tahtlikus löömises või muus vägivallateos nende vastu, mis rikkus kehapuutumatust, samuti süüdlast nende isikuvabaduse võtmises, neile vastuhakkamises või neile kallaletungimises relva tarvitamata, sihiga takistada seadusliku teenistustegevuse täitmist, karistatakse:

rahuajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta;

sõjaajal — vangimajaga mitte üle kuue aasta;

lahingutegevuse piirkonnas — sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Kui seesugusel vastuhakkamisel või kallaletungimisel tarvitati relva, siis karistatakse süüdlast:

rahuajal — sunnitööga mitte üle kaheksa aasta;

sõjaajal — surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga;

lahingutegevuse piirkonnas — surmanuhtlusega.

118. Süüdlast tunnimehe tapmises karistatakse:

rahuajal surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga;

sõjaajal — surmanuhtlusega.

119. Tunnimehega võrdne on iga sõdur või madrus, kes julgestusteenistuses on pandud relvastatult mingi postile, samuti need, kes mereväes laeval olles vahis on pandud eripostidele, vaatamata sellele, kas

nad on relvastatud, ning piirivalvurid, kes piiri valvates on postil. Vahtkonnaga võrdne on iga relvastatud kaitseväeline komando julgestusteenistuse, laevateenistuse või piirivalvamise kohuste täitmisel.

Samuti on tunnimehega võrdne kaitseliidu liige, kes seatud korras on pandud relvastatult mingi postile. Vahtkonnaga on võrdne kaitseliidu vahtkond samadel tingimustel.

Paragrahvid 115 ja 117 ei käi juhtude kohta, kui teotamine või vägivald on teostatud vahtkonna liikmete poolt omavahel, välja arvatud juht, kui kahjukannataja oli postil.

120. Süüdlast korrapidamisel olevate või valvkonda kuuluvate sõdurite või allohvitseride teotamises isikliku haavamisega karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Sama karistuse alla langeb süüdlane selles, et ta tähendatud isikuid ähvardas seadusvastase teoga.

Kui teotamine saadeti korda teotatu juuresolekul laimamisega, siis karistatakse süüdlast:

distsiplinaarkaristusega, arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu või kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

121. Süüdlast selles, et ta ei täitnud korrapidamisel või valvkonnateenistuses või teistes vahtkonnaga mittevõrdseis toimkondades kohuste täitmisel olevate isikute seaduslikke korraldusi või nõudmisi, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

122. Süüdlast korrapidamisel või valvkonnateenistuses või teistes vahtkonnaga mittevõrdseis toimkondades kohuste täitmisel olevate isikute tahtlikus löömises või muus vägivallateos nende vastu, mis rikkus kehapuutumatust, samuti süüdlast nende isikuvabaduse võtmises, neile vastuhakkamises või neile kallaletungimises relva tarvitamata, sihiga takistada seadusliku teenistustegevuse täitmist, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

Kui seesugusel vastuhakkamisel või kallaletungimisel tarvitati relva, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

123. Paragrahvid 120 ja 122 ei käi juhtude kohta, kui teotamine või vägivald oli teostatud valvkonna liikmete poolt omavahel.

5. peatükk.

Süüteod garnisoniteenistuse ja muu teenistustoimkonna kohuste vastu.

124. Süüdlast vahtkonnateenistuse kohuse rikkumises karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui seesugune kohuserikkumine takistas saavutada neid erilisi eesmärke, milleks vahtkond asutatud, või sellest kohuserikkumisest järgnes tähtis kahju riigi- või erahuvile või valveesemele või järgnes vahtkonna valve all oleva vahialuse põgenemine, siis karistatakse süüdlast:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;
sõjaajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta;
lahingutegevuse piirkonnas — sunnitööga mitte üle kuue aasta.

125. Süüdlast selles, et ta tunnimehena omavoliliselt lahkus vahipostilt, nii et ta vahiposti enam ei võinud valvata, karistatakse:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;
sõjaajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Sama karistuse alla langeb vahtkonnaülem, kes süüdlane lahkumises oma vahtkonna valvepiirkonnast.

Vahtkonna koosseisu kuuluvaid teisi isikuid omavolilise lahkumise eest vahtkonnast karistatakse:

rahuajal — distsiplinaarkaristusega, arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu või kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu;
sõjaajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

126. Süüdlast selles, et ta tunnimehena omavoliliselt lahkus vahipostilt erilise sõjalise või riikliku tähtsusega valveeseme juures või vahipostilt relvade, laskemoona või lõhkeainete lao juures, mis asus väl-

jaspool kasarmute piirkondi, või garnisoni arestimaja juures või väeosa arestimaja juures, kui viimases peeti kinni kohtuvõimude korraldusel areteerituid, karistatakse:

rahuajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta;

sõjaajal — sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta;

lahingutegevuse piirkonnas — surmanuhtlusega.

Sama karistuse alla langeb süüdlane, kes olles vahtkonnaülemaks seesuguste valveesemete juures, lahkus oma vahtkonna valvepiirkonnast, samuti vaht või eelpostiülem julgestusteenistuses sõjaajal omavolilise lahkumise eest eelpostilt.

Seesuguse vahtkonna koosseisu kuuluvaid teisi isikuid omavolilise lahkumise eest vahtkonnast karistatakse:

kui vahtkond lahkumise tagajärjel süüdlase teades ei muutunud võimetuks täitma oma ülesandeid, —

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;

sõjaajal — vangimajaga mitte üle kuue aasta;

kui vahtkonna koosseisu kuuluvate isikute lahkumine sündis niisugusel määral, et vahtkond lahkumise tagajärjel süüdlase teades muutus võimetuks täitma oma ülesandeid, —

rahuajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta;

sõjaajal — sunnitööga mitte üle kaheksa aasta;

lahingutegevuse piirkonnas — surmanuhtlusega.

Samade karistuste alla ja samadel alustel langevad sõjaajal julgestusteenistuse eelposti koosseisu kuuluvad isikud omavolilise lahkumise eest eelpostilt.

127. Vahtkonna koosseisu kuuluvaid isikuid, kes süüdlased selles, et nad, olgugi vahialuse põgenemisele kaasaaitamise sihita, vabastasid omavoliliselt vahialuse vahi alt, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui seesugune vabastamine toimus sihiga võimaldada vahialusele põgenemist, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

128. Süüdlast selles, et ta kihutas vahtkonna koosseisu kuuluvaid isikuid käesoleva seadustiku § 124—127 ettenähtud süütegudele, karistatakse samadel alustel ja samade karistustega, nagu juhul kui ta ise oleks need süüteod vahenditult korda saatnud, olgugi et see kihutamine jäi tagajärjeta.

129. Tunnimeest, vahtkonnaülemat ja garnisoniteenistuse korras vahtkondadele ülemaiks olevaid isikuid, kes süüdlased nende valve all oleva vara varguses või tahtlikus rikkumises, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kuue aasta.

Sama karistuse alla langevad piirivalve valvurid, kes postil olles oma teenistuskohuste täitmisel piiri valvamise alal teadlikult toimetavad või soodustavad salakaubavedu, samuti piirivalve ülemad, kes süüdi samas kuriteos teenistuskohuste täitmisel piiri valvamise ajal.

Vahtkonna koosseisu kuuluvaid teisi isikuid, kes süüdlased vahtkonna valve all oleva vara varguses või tahtlikus rikkumises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui aga seesugune rikkumine oli vähe tähtis, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

130. Korrapidamisel olevaid või valvkonda kuuluvaid või teisi vahtkonnaga mittevõrdseis toimkondades kohuste täitmisel olevaid isikuid, kes süüdlased korrapidamise või valveteenistuse kohuste rikkumises, kui nad ühtlasi ei rikkunud vahtkonnateenistuse kohuseid, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

131. Korrapidamisel olevaid või valvkonda kuuluvaid või teisi vahtkonnaga mittevõrdseis toimkondades kohuste täitmisel olevaid isikuid, kes süüdlased nende valve alla kuuluva vara varguses või tahtlikus rikkumises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Kui aga seesugune rikkumine oli vähetähtis, siis karistatakse süüdlast:

distsiplinaarkaristusiga või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

Katse on karistatav.

Heakorra rikkumine.

132. Süüdlast selles, et ta rikkus heakorra nõudeid, kas joobnud olekuga või muu käitumisega, mis ei vasta kaitseväelaste kohta maksvaile korraldustele, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega.

Kui seesugune korrarikkumine toimus avalikus kohas või avalikul koosolekul või sõjalaeval, samuti kui korrarikkumine seisis märatsemises, kaklemises või ulakuses, siis karistatakse süüdlast:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

133. Ajateenijaid sõdureid, kes süüdlased § 132 tähendatud süütegude kordasaatmises pärast ülemuse poolt korduvalt määratud distsiplinaarkaristuste ärakandmist samasuguste süütegude eest, karistatakse seesuguste parandamata elukommete eest:

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

Kui aga süütegu toimus pärast kohtuliku karistuse kandmist § 132 või § 133esimeses lõikes tähendatud süütegude eest, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

134. Süüdlast selles, et ta mängis alluvate kaitseväelastega keelatud kaardi- või muud hasartmängu, karistatakse:

arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

135. Süüdlast selles, et ta tahtlikult avalikult kandis temale mitteettenähtud vormi, teenistuslikku tunnusmärki, aumärki või autähte, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

136. Ohvitseri, kes on süüdlane selles, et ta laenas raha sõdurilt või endale alluvalt allohvitserilt, samuti allohvitseri ja sõdurit, kes süüdlane raha laenamises temale alluvalt kaitseväelaselt, karistatakse:

arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui seesugune süütegu toimus pärast karistuse kandmist samasuguse süüteo eest, samuti juhul kui süütegu saadeti korda sõjaajal, karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

137. Süüdlast Vabadusristi vastu jultunud lugupidamatuse avalikus ülesnäitamises karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

Kui süüdlane ühtlasi oli Vabadusristi kavaler, siis kaotab ta õiguse sellele aumärgile.

7. peatükk.

Süüteod riigivara alal.

138. Süüdlast selles, et ta võõrandas, rikkus või mõjuva põhjuseta jättis maha riigilt temale alaliseks tarvitamiseks antud kraamvarustise eseme id või relvade korrashoidmise abinõusid, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

Kui võõrandati, rikuti või mõjuva põhjuseta jäeti maha süüdlasele või teistele kaitseväelastele riigi poolt alaliseks tarvitamiseks antud terarelv, padruneid, sapööritööriist, jalgratas, hobune või muu loom, hobuserakmed või mittemehaaniliselt liikuv sõidu- või veoabinõu, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kahe aasta.

Kui aga võõrandamine, rikkumine või mahajätmine saadeti korda pärast karistuse ärakandmist samasuguse süüteo eest, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Katse on karistatav.

139. Süüdlast selles, et ta temale alaliseks tarvitamiseks väljaantud kraamvarustise eseme, mis seaduse järgi pärast aja väljateenimist oleks läinud süüdlase omanduseks, võõrandas, rikkus või maha jättis enne tähtaja möödumist ja eseme tema omandusse üleminekut, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega.

140. Süüdlast selles, et ta võõrandas, omastamise sihiga salaja, avalikult või pettuse abil riisus, rikkus või mõjuva põhjuseta maha jättis riigi päralt oleva tulirelva, kahuri, laskemoona, lõhkeaine või muu ese-

me, mis kuulus pealetungimis- või kaitsmisabinõude hulka ja ei ole nimetatud § 138, karistatakse:

rahuajal — vangimajaga mitte üle kuue aasta;

sõjaajal — sunnitööga mitte üle kümne aasta.

Kui aga sellest tekkis tähtis kahju riigile või riigikaitse huvile, siis karistatakse süüdlast:

rahuajal — sunnitööga mitte üle kaheksa aasta;

sõjaajal — surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

Kui aga sellest tekkinud kahju on vähetähtis või kui süüdlane ise vabatahtlikult tõi tagasi tema poolt võõrandatud, riisutud või maha jäetud eseme, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Katse on karistatav.

141. Süüdlast selles, et ta ettevaatamatuse tõttu rikkus, maha jättis või laskis minna kaotsi riigilt temale või teistele kaitseväelastele alaliseks tarvitamiseks antud § 138 tähendatud eseme, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte kolme kuu.

Kui aga ettevaatamatuse tõttu rikuti, maha jäeti või lasti minna kaotsi § 140 tähendatud ese, siis karistatakse süüdlast:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui aga sellest tekkis tähtis kahju riigile või riigikaitse huvile, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

142. Süüdlast selles, et ta kasutas riigi päralt olevaid ja teenistuse alal tema käsutusse või temale tarvitamiseks usaldatud hobuseid, autosid, mootorrattaid, lennukeid või muid sõidu- või veovahendeid maksvais määrustes keelatud otstarbeks, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega.

Kui seesugune liikumisvahendite kasutamine leidis aset omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

143. Süüdlast selles, et ta teenistusalal tema kätte või hoolde usaldatud vara valitses või hoidis ettevaatamatult või hooletult, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega.

Kui sellest tekkis kahju teenistusalale usaldatud varale, siis karistatakse süüdlast:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

8. peatükk.

Erilistel teenistusaladel teenivate ametiisikute süüteod.

144. Süüdlast selles, et ta ametist vallandamisel oma ametikohalt lahkus asjaajamist või teenistusalal tema kätte või hoolde usaldatud vara asetäitjale üle andmata, või ei täitnud seda kohust seaduses ettenähtud tähtaja jooksul, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui aga sellest tekkis tähtis kahju teenistuskorrale, riigi- või erahuvile, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

145. Süüdlast selles, et ta olles ülemuse poolt määratud revisjoni teostama eelarve, aruande, jooksva asjaajamise või vara alal või teostama ülevaatust hoonete, ehitiste, materjalide või ainete vastuvõtmisel, ettevaatamatuse tõttu rikkus sellekohaseid eeskirju või juhtnööre või jättis tähele panemata mõne vea või puuduse, mida tema võis tähele panna ja pidi tähele panema, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

146. Süüdlast Kriminaalseadustiku § 527 ja 624 ettenähtud süütegudes kindlustiste ja muude lahinguliseks otstarbeks määratud ehitiste valmistamisel karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui seesugused süüteod saadeti korda ettevaatamatult, siis karistatakse süüdlast:

arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

147. Süüdlast selles, et ta teenistusalal tema kätte või hoolde usaldatud vara valitsemisel laskis valmistada, võttis vastu või andis välja teadvalt tarvitamiskõlbmatuina pealetungimis- või kaitsmisabinõusid, samuti teadvalt tervisele kahjulikke või teadvalt tarvitamiskõlbmatuid toiduaineid, lihaloomi või arstimisvahendeid, karistatakse:

rahuajal — sunnitööga mitte üle kuue aasta;

sõjaajal — tähtajata sunniööga.

Kui aga sõjaajal tähendatud esemed olid süüdlase teades määratud tegevväele, siis karistatakse süüdlast:

surmanuhtlusega.

Kui seesugune süütegu saadeti korda ettevaatamatult, siis karistatakse süüdlast:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;

sõjaajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta.

148. Süüdlast selles, et ta teenistusalal tema kätte või hoolde usaldatud vara valitsemisel laskis valmistada, võttis vastu või andis välja teadvalt tarvitamiskõlbmatuid, samuti teadvalt mittevastavas headuses või ettenähtust vähemal arvul varustuseseme id, karistatakse:

rahuajal — vangimajaga mitte üle kahe aasta;

sõjaajal — vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui seesugune süütegu saadeti korda ettevaatamatult, siis karistatakse süüdlast:

rahuajal — distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu;

sõjaajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta

149. Süüdlast selles, et ta oma kohuseid lennuki juhtimise alal või lennuki tehnilise korrashoiu alal või lennuteenistuse julgestuse alal täitis ettevaatamatult, kui selle ettevaatamatuse tagajärjeks oli lennuki liikumise või mootori töötamise ajal hädaoht lenduri või kaaslendaja või kolmanda isiku elule või selle tagajärjeks oli lennuki rikkumine, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega, arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu või kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

Kui selle ettevaatamatuse tagajärjeks oli lenduri või kaaslendaja või kolmanda isiku surm või raske vigastus, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

150. Kaitseväe sanitaar- või farmatseut-ametisik, kes süüdlane selles, et ta tegutses ettevaatamatult haigete või haavatute ravimisel või ei täitnud ravimisasutiste või apteekide määrusi, kui sellest ei tekkinud tagajärgi, mis on ette nähtud Kriminaalseadustiku § 430 ja 437, karistatakse:

rahuajal — distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu;

sõjaajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu, ka Kriminaalseadustiku § 437 ettenähtud juhtudel.

Peale selle võib kohus süüdlasele keelata tegutsemise oma erialal kuuest kuust kuni kahe aastani.

151. Kaitseväe sanitaar-ametiisik, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamatuse tõttu paigutas ravimisasutisse kaitseväelase, kes haiguse ettekäändel hoidus kõrvale teenistuskohuste täitmisest, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

152. Asja otsustamisest osavõtnud sõjakohtu liiget, kes süüdlane kohtualuse süü või süütuse kohta käiva kohtunõupidamise saladuse või kohtunikkude hääletamise saladuse tahtlikus avaldamises selles asjas, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

Kui sellest järgnes kahju riigiteenistuse või erahuvile, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

9. peatükk.

Erisüüteod mereväes.

153. Ülemat mereväes, kes süüdlane selles, et ta isiklikult ei määranud kurssi tema juhtimisele usaldatud laevale või laevade koondisele, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

154. Süüdlast selles, et ta omavoliliselt muutis laevale määratud kursi või kiiruse, kui see ei olenenud ootamatult või ettenägematult tekkinud tarvidusest, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

155. Vahiohvitseri, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamatuse tõttu ei võtnud tarvitusele abinõusid teise laevaga kokkupõrke hädaohu ärahoidmiseks öösel, udus, saju ajal või muul ettenägematult või ootamatul juhul, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

Kui sellest tekkis tähtis kahju, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

156. Vahiohvitseri, kes süüdlane selles, et ta viivitamata ei kandnud ette komandörile või ta abile oma korraldustest kursi muutmise kohta või teistest abinõudest, mida tema oli võtnud tarvitusele hädaohu ärahoidmiseks ettenägematuil või ootamatuil juhtudel, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

157. Vahiohvitseri, kes süüdlane selles, et ta viivitamata ei andnud ettenähtud signaali laevade koondisele juhul, kui laev sattus madalikule või karile, samuti juhul kui signaali andmine oli nõutav seaduse või erikorralduse põhjal, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

158. Laeva komandöri, kes süüdlane selles, et ta, olles veendunud, et kurss, millel liigub laevade koondis, viib hädaohtu, viivitamata ei andnud ettenähtud signaali, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

159. Navigatsiooniohvitseri, kes süüdlane selles, et ta ei hoiatanud komandöri või koondise ülemat või juhul, kui oli vaja otseseid korraldusi, vahiohvitseri hädaohust, mis varitses laeva või laevade koondist sõiduteel või selle läheduses, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

160. Ülemat mereväes, kes süüdlane selles, et ta ei kasutanud luure-, patrulli- või vahilaevu juhtudel, kui see oli vajalik sõidutingimuste või sõjaliste asjaolude tõttu, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

161. Ülemat mereväes, kes süüdlane selles, et ta küllaldase põhjuseta jättis maha koondisse kuuluva väiksema käiguga laeva, samuti ülemat, kes ei võtnud tarvitusele abinõusid laevade koondisse või konvoisse kuuluvate laevade üksteisest eraldumise vastu, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

162. Ülemat mereväes, kes oma laevaga või koondisega küllaldase põhjuseta eraldus sõidu ajal oma juhtlaevast, karistatakse:

rahuajal — distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu;

sõjaajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

163. Süüdlast selles, et ta täitmata jättis reeglid laevade kokkupõrgete ärahoidmiseks merel, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

164. Süüdlast selles, et ta tahtlikult mõne isikliku eesmärgiga rikkus laeval katlaid, masinaid, laskemoonakeldreid, elektrotehnilisi või signalisatsiooniseadiseid või vee ärajuhtimise või teisi laeva lahingu- või sõiduvalmis olekuks vajalikke vahendeid, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kümne aasta

165. Süüdlast selles, et ta tahtlikult mõne isikliku eesmärgiga tekitas laeva hukkumise, karistatakse:

surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

166. Süüdlast laeva ettevaatamatus juhtimises, kui selle tagajärjel laev sai vigastada või sattus madalikule või karile, karistatakse:

rahuajal — distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu;

sõjaajal — vangimajaga mitte üle kahe aasta.

167. Laeva komandöri, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamatuse tõttu ei valvanud erireeglite täitmise järele laeva katelde, masinate, kahurite, laskemoonakeldrite, elektrotehniliste või signalisatsiooniseadiste, samuti päästemehhanismide ja -vahendite või veeärajuhtimise vahendite korrashoiu ja kasutamise kohta, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Vanemat eriala-ohvitseri (spetsialistohvitseri) karistatakse sama süüteo eest:

kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu.

168. Süüdlast selles, et ta ettevaatamatuse tõttu tekitas laeva hukkumise, karistatakse:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;
sõjaajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta.

169. Ülemat mereväes, kes süüdlane selles, et ta laevaõnnetuse puhul ei võtnud tarvitusele kõiki võimalikke abinõusid laeva, laeva meeskonna või muude laeval olevate isikute päästmiseks, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta

Sama karistuse alla langevad need, kes laevaõnnetuse puhul ei võtnud tarvitusele kõiki võimalikke abinõusid laeva päevaraamatu või salajaste kaartide ja raamatute, samuti tähtsate raamatute ja dokumentide, ning rahasummade päästmiseks.

170. Hukkuva laeva komandöri, kes süüdlane selles, et ta isikliku hädaohu kartusel lahkus laevalt mitte viimasena, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kahe aasta

Sama karistuse alla langeb komandöri abi, kes lahkus hukkuvalt laevalt mitte ühes komandöriga, kui laeva komandör ei teinud temale teistsugust korraldust.

171. Ülemat mereväes, kes süüdlane selles, et ta ei andnud abi hädaohus olevale või häda kannatavale sõjalaevale, karistatakse:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;

sõjaajal — vangimajaga mitte üle kolme aasta.

Sama karistuse alla langeb ülem mereväes, kes ei andnud abi oma või liitlasriigi laevadele, mis viibisid hädaohus vaenlase poolt.

172. Ülemat mereväes, kes süüdlane selles, et ,ta mõjuva põhjuseta lubas võtta kaupa veo otstarbel laevale või laevade koondisele või ise vedas kaupa kas enda või teise isiku arvel, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega.

Kui seesugune kaubavedu teostati omakasu tõukel, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta, kusjuures kaubad konfiskeeritakse.

173. Süüdlast omavoliliselt signaali andmises või raadiogrammi saatmises karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui sellest tekkis tähtis kahju või seesuguse kahju hädaoht, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

174. Süüdlast selles, et ta, sihita kaasa aidata välisriigi agendile sõjaväeliste teadete kogumises, lu-,bas kõrvalisele isikule lugeda salajast signaaliraamatut või tutvuda salajase kaardiga või teha neist ärakirja või üles võtta plaani, joonistist või mõnda muud kujutist või kirjeldust laeva osadest või laeva relvastisest, karistatakse:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta;
sõjaajal — sunnitööga mitte üle kümne aasta.

175. Laeva komandöri, kes süüdlane selles, et ta lahkus laevalt asetäitjat määramata, karistatakse:

rahuajal — distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu;
sõjaajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

176. Komandöri asetäitjat, kes süüdlane selles, et ta lahkus laevalt komandöri äraolekul, karistatakse:

rahuajal — kaitseväelise vangistusega mitte üle kuue kuu;
sõjaajal — vangimajaga mitte üle kahe aasta.

177. Süüdlast paadi või muu ujuvabinõu väljasaatmises selle kohta ettenähtud reeglite rikkumisega karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kolme kuu.

178. Süüdlast selles, et ta laeval rikkus reegleid, mis ette nähtud lõhkeainetega, samuti kergesti tuld võtvate ainetega ümberkäimise kohta, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

Kui sellest tekkis tähtis kahju, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Samade karistuste alla langeb süüdlane laeval tulikahju hädaohu ärahoidmiseks ettenähtud reeglite rikkumises.

10. peatükk.

Süüteod sõjaajal.

179. Süüdlast selles, et ta lahingu ajal põgenes arguse tõttu ja ühtlasi ahvatles põgenemisele teisi kaitseväelasi sõnadega või märguandmistega, karistatakse:

surmanuhtlusega.

180. Süüdlast selles, et ta lahingu ajal arguse tõttu põgenes või kõrvale hoidus lahingutegevusest, karistatakse:

surmanuhtlusega, tähtajata sunnitööga või sunnitööga mitte üle viieteistkümne aasta.

Kui süüdlane arguse tõttu lahinguolukorras hoidus kõrvale mõnest muust teenistuskohuse täitmisest, mis seotud isikliku hädaohuga, siis karistatakse teda:

sunnitööga mitte üle kümne aasta

181. Süüdlast selles, et ta jättis täitmata käsu võtta osa lahingust või lahinguülesannete täitmisest, karistatakse:

surmanuhtlusega.

182. Süüdlast selles, et ta end vangi andis vaenlasele, jättes täitmata oma kohuse võidelda viimse võimaluseni, karistatakse:

surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

185. Ülemat, kes süüdlane selles, et ta põhjustel, mis ei olenenud lahingu puhul tema peale pandud kohuste täitmisest, lahingu ajal omavoliliselt loobus alluva väeosa, laeva või laevade koondise juhtimisest või omavoliliselt jättis maha temale alluva väeosa positsiooni, karistatakse:

surmanuhtlusega.

184. Ülemat, kes süüdlane selles, et ta vaenlasele üle andis alluva väeosa, kindlustatud koha, laeva või laevade koondise, jättes täitmata oma kohuse vastu panna viimse võimaluseni, karistatakse:

surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

Sama karistuse alla langeb ka alluv ülem, kes tahtlikult kaasa aitas üleandmisele, samuti see, kel oli oma teenistusliku seisukorra tõttu võimalus üleandmist takistada ja kes tahtlikult ei võtnud tarvitusele abinõusid üleandmise ärahoidmiseks.

185. Süüdlast selles, et ta merelahingu ajal alla laskis sõjalaeva ahtrilipu, karistatakse:

surmanuhtlusega.

186. Ülemat mereväes, lahingumasina juhti või lendurit, kes süüdlane selles, et ta ei kasutanud kõiki võimalikke abinõusid tema käsutuses oleva ja vaenlase kätte langeva laeva, lahingumasina või lennuki hävitamiseks, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kümne aasta.

187. Süüdlast selles, et ta astus kirjavahetusse või muusse läbikäimisse vaenlase väes viibiva isikuga või isikuga, kes viibis vaenlase võimuses oleval maa-alal, või maa-alal kuhu oli keelatud kirja saata, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui seejuures üle anti teateid, mis puudutasid sõjategevust, siis karistatakse süüdlast:

sunnitööga mitte üle kaheksa aasta.

Katse on karistatav.

188. Ülemat mereväes, kes süüdlane selles et ta küllaldase või seadusliku aluseta hoidus vaenlasele kallale tungimast või jättis kasutamata soodsa juhu vaenlasele kahju teha tema sõja- või kaubalaevade äravõtmise või hävitamise teel, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

189. Ülemat, kes süüdlane selles, et ta ettevaatamatuse tõttu ei võtnud tarvitusele ettenähtud abinõusid temale alluva väeosa, laeva või laevade koondise julgestamiseks vaenlase vastu, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Kui selle tagajärjel tekkis tähtis kahju alluvale üksusele või sõjalisele edule, siis karistatakse süüdlast:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

190. Süüdlast selles, et ta lahinguolukorras, olles saanud vastavaid andmeid,, tahtlikult ei andnud vajalikke teateid või andis teadlikult valeteateid vaenlase või oma tegevuse või muude asjaolude kohta mis tähtsad lahingutegevusel, kui see sündis mõnesuguse isikliku sihiga, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Kui selle tagajärjel tekkis tähtis kahju väeosale või sõjalisele edule, siis karistatakse süüdlast:

surmanuhtlusega.

Kui teadete mitteandmine või valeteadete andmine toimus ettevaatamatuse tõttu, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

191. Süüdlast selles, et ta sõja ajal avaldas, teatas, andis edasi või levitas ilma sellekohase volituseta plaani, joonistist või muud kirjeldust või kujutist või dokumenti või selle ärakirja või teatist, mis süüdlase teades puutusid Eesti Vabariigi välisesse julgeolekusse või ta sõjajõududesse või sõjalise riigikaitse ehitistesse ja mida pidi hoitama saladuses, karistatakse:

sunnitööga mitte üle viieteist-kümne aasta.

Kui see süütegu sõjaajal pandi toime ettevaatamatuse tõttu, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Samade karistuste alla langevad kaubalaevade juhid, kes sõjaajal olid varustatud valitsuse poolt salajase kaardi, salajase signaaliraamatu või selle väljavõtte, salajase instruktsiooni, šifri või muu dokumendiga, mis puudutas sõjategevust, nende ilma sellekohase volituseta avaldamise, teatamise, edasi andmise või levitamise eest.

192. Ülemat mereväes, kes süüdlane selles, et ta laeva randumisel vaenlase rannal või laeva vaenlase poolt vallutamise puhul ettevaatamatuse tõttu jättis hävitamata salajase kaardi, salajase signaaliraamatu või selle väljavõtte, salajase instruktsiooni, šifri või muu dokumendi, millel oli tähtsust sõjapidamisel, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

193. Kaubalaeva juhti, kes süüdlane selles, et ta laeva randumisel vaenlase rannal või laeva vaenlase poolt vallutamise puhul ettevaatamatuse tõttu jättis hävitamata salajase kaardi, salajase signaaliraamatu või selle väljavõtte, salajase instruktsiooni, šifri või muu dokumendi, mis puudutasid sõjategevust ja millega tema oli valitsuse poolt varustatud, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

194. Süüdlast selles, et ta sõja ajal kaitseväelasi kihutas äraandmisele või põgenemisele või muul teel lahingutegevusest loobumisele, karistatakse:

surmanuhtlusega.

195. Süüdlast selles, et ta levitas kaitsevägedes kuulujutte, mis süüdlase teades võisid välja kutsuda kaitsevägedes argust või korratust, karistatakse:

surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

Kui seesuguste kuulujuttude levitamine toimus ettevaatamatuse tõttu, siis karistatakse süüdlast:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

196. Süüdlast selles, et ta sõjaajal mõnesuguse isikliku sihiga hävitas või tegi kõlbmatuks kindlustatud koha, sõjalaeva, relva- või laskemoona-, samuti toidumoona- või muude sõjapidamiseks tarvilikkude esemete lao, karistatakse:

surmanuhtlusega.

197. Süüdlast selles, et ta, olles langenud vangi, võttis vastu vaenlase ettepaneku vangist vabaneda tingimusega mitte osa võtta sõjapidamisest, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

198. Süüdlast selles, et ta varjas ja omastas sõjasaaki, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega, arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu, või kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

199. Süüdlast selles, et ta omastamise sihiga riisus lahinguväljal langenute kaitseväelaste vara või omastamise sihiga võttis ära haavatuilt või haigeilt või sõjavangidelt neile kuuluvaid asju, karistatakse:

sunnitööga mitte üle kuue aasta.

200. Ülemat, kes süüdlane selles, et ta omavolilise tegevusega liitlas või erapooletu riigi vastu rikkus selle riigiga sõlmitud lepingut, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

201. Ülemat, kes süüdlane selles, et ta omavoliliselt alustas sõjalist tegevust liitlas või erapooletu riigi vastu või saanud teatise rahu või vaherahu sõlmimisest vaenlasega, omavoliliselt jätkas või uuendas sõjalist tegevust tema vastu, kui see ei olenenud vaenlase tegevusest, karistatakse:

surmanuhtlusega või tähtajata sunnitööga.

202. Süüdlast selles, et ta vaenlase parlamentääri lõi või parlamentääri suhtes saatis korda muu vägivallateo, mis rikkus kehapuutumatust, parlamentääri teotas isikliku haavamisega või teda põhjuseta kinni pidas, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

203. Ülemat mereväes, kes süüdlane selles, et ta ei lõpetanud lipu allalasknud vaenlase laeva tulistamist, kui tule jätkamine ei olnud põhjustatud vaenlase tegevusega või olukorraga, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

204. Ülemat mereväes, kes süüdlane selles, et ta hävitas või uputas priisilaeva, rikkudes selleks ettenähtud reegleid, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

205. Ülemat mereväes, kes süüdlane priisilaevalt võetud asjade või laadungi omastamises, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kuue aasta.

Katse on karitatav.

206. Ülemat mereväes, kes süüdlane ettenähtud korra rikkumises vaenlase laevade kinnipidamise ja valdamisele võtmise kohta, karistatakse:

distsiplinaarkaristusega või arestiga garnisoni arestimajas mitte üle kuue kuu.

207. Süüdlast selles, et ta sellekohase volituseta kandis Punase Risti märki või käskis kanda Punase Risti märki isikul, kel ei olnud selleks õigust Genfi konventsiooni põhjal, karistatakse:

kaitseväelise vangistusega mitte üle ühe aasta.

Sama karistuse alla langeb:

1) süüdlane selles, et ta paigutas või käskis paigutada Punase Risti lipu asutisele, mis ei kuulu Genfi konventsiooni kaitse alla;

2) ülem mereväes, kes värvis laeva või paadi hospidalilaevana valgeks rohelise või punase vöödiga ja saatis välja selliselt värvitud laeva sõjalise tegevuse ajal mõnesuguse teise sihiga kui haavatute, haigete ja hukkuvate abistamiseks.

Katse on karistatav.

208. Süüdlast selles, et ta teostas sõjalist tegevust isiku või asutise vastu, kes süüdlase teades olid Punase Risti kaitse all, karistatakse:

vangimajaga mitte üle kolme aasta.

209. Kaubalaeva juhti, kelle juhtimisel olev laev sõitis sõjalaeva kaitse all ja kes süüdlane selles, et ta ei täitnud konvoi ülema poolt antud juhtnööre või sõidu kohta antud käsku või konvoiülema loata lahkus konvoist, karistatakse:

vangimajaga mitte üle ühe aasta.

210. Sõjavangi, kes süüdlane selles, et ta tahtlikult toimis kaitseväe või sõjalaevastiku julgeoleku kahjuks või tegutses vaenlase abistamise või toetamise sihiga, karistatakse:

surmanuhtlusega.

Sama karistuse alla langevad ka vaenlase salakuulajad.

11. peatükk.

Süüteod riigikorra ja julgeoleku vastu.

211. Süüdlasele selles, et ta sõjaajal või kaitseseisukorda kuulutatud maa-alal kaitseseisukorra maksvuse ajal saatis korda süüteo, mis on nähtud ette Kriminaalseadustiku § 74—79, 80—97 ja 110—121, kõrgendatakse neis paragrahves ettenähtud karistust järgmiselt:

kui Kriminaalseadustikus on nähtud ette tähtajata sunnitöö, siis määratakse surmanuhtlus;

teistel juhtudel kõrgendatakse karistust Kriminaalseadustiku § 65 teise lõike punktides 2—5 tähendatud alustel.

212. Süüdlast selles, et ta sõjaajal või kaitseseisukorda kuulutatud maa-alal kaitseseisukorra maksvuse ajal:

1) tahtlikult tekitas takistusi kaitseväelisele tegevusele, kaitseväelisele liikumisele, varustuse- ja moonamuretsemisele ning sidepidamisele või tahtlikult tegi kõlbmatuks või hävitas kaitseväe varustist, kaitseabinõusid ning üldtarvilikke toidu- või moonatagavarasid;

2) tahtlikult hävitas või tähtsalt rikkus sildu, tamme, veevärke, kaeve ja muid veesaamiskohti, teid ja muid liikumiseks määratud vahendeid,, samuti gaasi- ja elektriseadiseid;

3) tahtlikult hävitas või tähtsalt rikkus telegraafi-, telefoni- ja teadete edasiandmiseks tarvitatavaid muid vahendeid, raudtee liikuvabinõusid, samuti laevade, rongide, lennukite või õhulaevade hädaohutuks liikumiseks ülesseatud hoiatusmärke;

4) sõjariistus tungis kallale kaitseväe või kaitseliidu tunnimehele, vahtkonnale, kaitseväe, kaitseliidu või politsei võimudele ja muile ametiisikuile nende kohuste täitmise ajal või kohuste täitmise tõttu, samuti kes sõjariistus hakkas vastu kaitseväe või kaitseliidu vahtkonnale või kaitseväe, kaitseliidu või politsei võimudele, karistatakse:

tähtajata sunnitööga.

Kui aga seesuguste süütegude tagajärjel tekkis tähtis kahju riigikaitsetegevusele või kaitseväe või kodanikkude varustamisele või liikumisele, samuti kui p. 4 nimetatud süütegude tagajärjeks oli tapmine, tapmiskatse, raske või üliraske kehavigastuse tekitamine või vara rikkumine süütamisega, plahvatusega või uputusega, siis karistatakse süüdlast:

surmanuhtlusega.

213. Süüdlast sõjaajal või kaitseseisukorda kuulutatud maa-alal kaitseseisukorra maksvuse ajal Kri-

minaalseadustiku § 420, 421, 422, § 485 p. 2, § 528, 529 ja 555 ettenähtud süütegude kordasaatmises, karistatakse:

surman uhtlusega või t-ähtajata sunnitööga.

214. Paragrahves 211—213 tähendatud alustel määratakse sõjakohtute poolt karistusi ka tegelikku kaitseväeteenistusse mittekuuluvaile isikuile, kes süüdlased neis paragrahves ettenähtud süütegude kordasaatmises kaitseseisukorda kuulutatud maa-alal kaitseseisukorra maksvuse ajal.

Tähestikuline sisujuht.

(Arvud tähendavad paragrahvide numbreid).

A.

Aegumine, — 71, 72.

Agent, — välisriigi, teadete kogumine 174.

Ahtrilipp, — omavoliline allalaskmine 185.

Ajateenija, — kaitseväelisse vangistusse mõistmise tagajärjed 28; karistuste asendamine neile 54, 58.

Alaealised, — karistuste kergendamine 53.

Alarm, — 8.

Alistumiskorra rikkumised, — 73—93.

Allohvitser, — kuuluvus KKrS alla 5, 11; vangimajaga karistamise tagajärjed 25, 28; karistuste asendamine 54, 55, 58, 62; alluvalt raha laenamine 136.

Alluvad, — vaata käsualused.

Ametikoht, — tagandamise alused 25, 28—30, 67—69; kitsendused karistatute määramisel kõrgemale ametikohale 26, 27, 29.

Apteek, — 150.

Arestimaja, — vahtkonnas olevate isikute omavoliline lahkumine 126.

Arest garnisoni arestimajas, — mõiste 3, 23; tingimisi vabastamine 31; kergendamine, asendamine 50, 58, 59, 67, 68; koostamine, liitmine 60, 62, 70; aegumine 71.

Arest KrS järgi, — sellega rahatrahvi asendamine 54; asendamine kaitseväelastele 55, 56.

Argus. — lahingtegevusel 179, 180; sihilik väljakutsumine 195.

Arstlik läbivaatamine, — 12.

Arstimisvahendid, — kõlbmatud 147.

Aruanne, — puudulik revideerimine 145.

Asjaajamine, — üleandmata jätmine 144; puudulik revideerimine 145.

Auaste, — selles alandamine 25, 28, 69; kitsendused karistatute ülendamiseks 26—28, 30.

Aumärk, — omavoliline kandmine 135.

Auto, — tarvitamine isiklikes huvides 142.

Autäht, — omavoliline kandmine 135.
Auvahtkond, — määramise keeld 28.
Avaldamine, — sõjalisteteadete, vaenlasele 191.
Avalik kord, — rikkumised 132, 133, 211.

D.

Demobilisatsioon, — 19.
Distsiplinaar-karistus, — määramise alused 3, 24; asendamine 59; koostamine, liitmine 60—62, 70; aegumine 71; üle võimupiiri määramine 102; määramata jätmine 103.
Dokumendid, — laeva: päästmata jätmine 169, hävitamata jätmine 192; sõjalised, avaldamine 191.

E.

Edasiandmine, — salajaste teadete 191.
Eelarve, — puudulik revideerimine 145.
Eelpost, — omavoliline lahkumine 126.
Elektriseadised, — laeva: rikkumine 164, puudulik järelevalve 167; rikkumine, hävitamine 212.
Eelvangistus, — arvesse võtmine 37, 52.
Ehitised, — hooletu vastuvõtmine 145; ehitamine kõlbmatutena 146; sõjalised, teadete avaldamine 191.
Enesetapmine, — halva käitumise tagajärjel 100.
Enesevigastamine, — 37, 112.
Eraldumine, — laeva koondisest 161, 162.
Erapooletu riik, — 200, 201.
Eriala-ohvitser, — vastutus puuduliku järelevalve eest 167.
Erukaitseväelane, — 59.
Eruohvitser, — 10.
Ettevaatamatu süütegu, — karistatavus 48.
Ettevaatamatus, — kraamivarustuse, relvade jne. hoidmisel 141; usaldatud vara koidmisel 143; revideerimisel, ainete vastuvõtmisel, väljaandmisel jne. 145—148; lennuki juhtimisel 149; haigete ravimisel 150, 151; laevade: kokkupõrkamisel 155, juhtimisel 166, varustuse järelevalvel 167, hukkumise põhjusena 168; väeosa julgestamisel 189; vaenlase üle teadete andmisel 190; salajaste teadete avaldamisel 191; kuulujuttude levitamisel 195.

F.

Farmatseut-ametiisik, — 150.
Füüsiline jõud, — võimuliialdusel 94, 95.

G.

Gaasiseadised, — rikkumine 212.

Garnisoniarestimaja, — 126.
Garnisoniteenistus, — selle vastased süüteod 115—131.

H.

Haavamine, — isiklik; vaata teotamine.
Haavatu, — ettevaatamatus ravimisel 150; asjade riisumine 199.
Haiged, — vaata haavatu.
Haigus, — simuleerimine 151.
Hasartmäng, — alluvatega 134.
Heakord, — rikkumised 132, 133, 211.
Hobune, — rikkumine, mahajätmine 138, 141; isiklikes huves kasutamine 142.
Hobuserakmed, — vaata hobune.
Hoiatamata-jätmine, — laeva hädaohust 159.
Hoiatusmärk, — rikkumine 212.
Hooletus, — usaldatud varaga 143; vaata ettevaatamatus.
Hospidali-laev, — 207.
Hukkuv-laev, — 165, 168, 170.
Häbistamine, — tagaselja, ülema 83.
Hädakaitse, —, mõiste 44, 45; üleastumine 91,92.
Hädaseisukord, — 46.
Hädaoht, — kui karistatavust kõrvaldav tegur 46, 47; laeval: kõrvaldamata-jätmine 155, 158, teatamata-jätmine 156, 159, abi andmata-jätmine 171, tulekahju 178.
Hävitamine, — sõjapidamise eseme 196; priisilaeva 204; kaitseväelise varustuse, teede jne. 212.
Hääletamissaladus, — kohtuniku: väljapressimine 104, avaldamine 152.

I.

Instruktsioon, — salajane: avaldamine 191, hävitamata-jätmine 192.
Isikuvabadus, — selle võtmine: ülemalt 87, vanemalt 88, tunnimehelt, korrapidaja ohvitserilt jne. 117, toimkondlastelt 122.

J.

Jalgratas, — rikkumine, mahajätmine jne. 138, 141.
Joobnud olek, — 132, 133.
Joonistus, — salajane, avaldamine 174, 191.
Juhtimisest loobumine, — 183.
Juhtlaev, — 162.

Julgeolek, — riigi, selle vastased süüteod 191, 210—214.
Julgestusreeglid, — lahingus, mittepidamine 189.
Juhtunud lugupidamatus, — Vab. Risti vastu 137.

K.

Kaardid, — salajased: hävitamata jätmine 169, avaldamine 174, 191.
Kaardimäng, — alluvatega 134.
Kaebus, — 101.
Kaev, — 212.
Kahevõitlus, — ülemuse kutsumine 93.
Kahjulikud toiduained, — 147.
Kahjutasu, — 34.
Kahur, — rikkumine, vargus jne. 140, 141; laeva, puudulik järelevalve 167.
Kaitseliit, — kuuluvus KKrS alla 8; kuuluvus sõjaaja kohta antud eeskirjade alla 19; karistuste asendamine neile 59; tunnimehe ja vahtkonna mõiste kaitseliidus 119; kaitseliidule vastuhakkamine 212.
Kaitseseisukord, — 20, 211—214.
Kaitseväeametnik, — mõiste 5; kuuluvus KKrS alla 5—10, 15; karistamise tagajärjed 25, 26, 29, 67; karistuste asendamine 54, 55; korrapidaja, teotamine, vägivald 115—117.
Kaitseväelane, — mõiste 5.
Kaitseväeline-süütegu, — mõiste 2.
Kaitseväeline-vangistus, — mõiste 3, 22; tagajärjed 25—28, 68, 69; tingimisi vabastamine 31, 37; kergendamine, asendamine 50—53, 59; koostamine, liitmine 60—62, 70; aegumine 71; vaata vangimaja-karistus.
Kaitseväeline varustus, — vaata varustus.
Kaitseväelised karistused, — loetelu 3.
Kaitseväeteenistusest kõrvalehoidumine, — karistatavuse üldalused 12, 13, 72; väeosast lahkumise, mitteilmumise jne. läbi 109, 110; pettuse läbi 111; kehavigastamine selleks 112; usuliste ja muude veendumuste ettekäändel 113; kihutamine selleks, kaasaaitamine 114.
Kaitsmisabinõud, — rikkumine, omastamine 140, 141; kõlbmatud, vastuvõtmine 147.
Kaklemine, — 132, 133.
Kallaletungimine, — ülemusele 78; tunnimehele, vahtkonnale jne. 117, 212; toimkondlastele 122.
Kaotamine, — varustise, ettevaatamatult 141.
Kapral, — 25, 28.

Karile sattumine, — 157, 166.
Karistus, — liigid 3; täideviimine 21—24; tagajärjed 25—30; kandmisest tingimusi vabastamine 31—36, 37—42; kergendamine 50—53; asendamine 54—59; koostamine, liitmine 33, 34, 40, 41, 60—70; aegumine 71, 72; ebaõige määramine 102; kõrgendamine 66, 211.
Kartseriarest, — 62.
Kasarmuarest, — 62.
Katlad, — laeva 164, 167.
Katseaeg, — tingimusi karistamisel 32—34; enne tähtaega vabastamisel 39, 40.
Kaubalaeva juht, — kuuluvus KKrS alla 17; salajaste dokumentide, kaartide jne.: avaldamine 191, hävitamata jätmine 193; konvoiülema korralduste täitmata-jätmine 209; vaata priisilaev.
Kaubavedu, — sõjalaeval 172.
Kehavigastus, — tekitamine ülemale 89, 92; võimuliialdusel 95; teenistusest kõrvalehoidmiseks 13, 112; vägivallateo tagajärjena 96; halva käitumise tagajärjel 100; võimudele kallaletungimisel, vastuhakkamisel 212; vaata raske kehavigastus.
Kihutamine, — käsu täitmata-jtmisele, mässule 80; teenistusest kõrvalehoidumisele 114; vahiteenistuse rikkumisele 128; lahingtegevusest loobumisele 173, 194.
Kiirus, — laeva, omavoliline muutmine 154.
Kindlustis, — ehitamine kõlbmatuna 146; äraandmine vaenlasele 184; hävitamine 196.
Kinnipidamine, — laevade 206; vaata isikuvabaduse võtmine.
Kiri, — teotamine selles 85.
Kirjavahetus, — vaenlase maaalal oleva isikuga 187.
Kirjeldus, — salajane, avaldamine 174, 191.
Koduarest, — 52, 62.
Kohtukulu, — 34.
Kohtunik, — hääletamis-, nõupidamissaladuse: väljapressimine 104, avaldamine 152.
Kokkupõrke hädaoht, — 155, 163.
Komandovanem, — 28.
Konvoi, — 209.
Koosolek, — korra rikkumine 132, 133.
Koostamine, — vaata karistus.
Korraldus, — täitmatajätmine 73, 75, 116, 121; vastuhakkamine 76; nurisemine 77; täitmise takistamine, loobumisele sundimine 78, 79.

Korrapidaja, — teotamine 120, 123; korralduste täitmata-jätmine 121, 123; vägivallategu tema kallal 122; kohuste rikkumine 130; usaldatud vara vargus, rikkumine 131; vaata korrapidaja-ohvitser.

Korrapidaja-ohvitser, — teotamine 115; korralduste täitmata-jätmine 116; vägivald, vastuhakkamine temale 117.

Korrarikkumine, — 132, 133.

Korratus, — nurina tagajärjel 77; kuulujutu tagajärjel 195.

Korter, — omavoliline võtmine 106.

Kraamivarustus, — rikkumine, võõrandamine jne. 138, 139, 141.

Kriminaalseadustik, — selle kohaldamise alused 1.

Kuritegu, — mõiste 4; kordasaatmine halva käitumise tagajärjel 100; vaata süütegu.

Kurss, — 153, 154, 156.

Kujutus, — teotamine selles 85; sõjaline, avaldamine 174, 191.

Kuulujutt, — 195.

Käsk, — kui süüd kõrvaldav asjaolu 43; täitmata-jätmine 74—76, 80; loobumisele sundimine 78, 80; täitmata-jätmine lahingus 181; täitmata-jätmine kaubalaeva-juhi poolt 209.

Käsualune, — löömine 96; teotamine 97, 98; eratöödele ja -ülesannetele paigutamine 99; halb kohtlemine 100; kaebustele käigu andmata-jätmine, tagasivõtma sundimine jne. 101; karistamine põhjuseta või üle võimupiiri 102; vastutusele võtmata jätmine 103; palga, varustuse kinnipidamine 105; neilt raha laenamine 136; nendega keelatud mängude mängimine 134.

Käsutusväelane, — kuuluvus KKrS alla 5, 11—13; karistuste asendamine neile 59.

Kõlbmatu varustus, — vastuvõtmine, väljaandmine jne. 147, 148.

Kõlbmatuks tegemine, — sõjaehitiste, -esemete, teede jne. 196, 212; vaata rikkumine, hävitamine.

Küüdi tarvitamine, — omavoliline 106.

L.

Laadung, — priisilaeva, omastamine 205.

Laenamine, — alluvatelt 136.

Laev, — kursi, kiiruse ebakohane määramine, muutmine jne. 153, 154, 156, 158; kokkupõrke hädaoht 155, 163; signaalide andmata-jätmine, omavoliline andmine 157, 158, 173; hädaohust teatamata jätmine 156, 159; abilaevade mittekasutamine 160; eraldumine teistest 161, 162; rikkumine 164, 165, 196; ettevaata-

mata juhtimine 166; puudulik järelevalve materjaalosa üle 167; hukutamine 165, 168; laevaõnnetusel: puudulikud korraldused päästmiseks 169, enneaegne lahkumine 170, abiandmata jätmine 171; keelatud kaubavedu 172; salajaste teadete, raamatute jne. avaldamine, hävitamata jätmine 174, 191, 193; ülemate omavoliline lahkumine 175, 176; paadi korravastane väljasaatmine 177; süttivate ainetega korratu ümberkäimine 178; lahingus juhtimisest loobumine 183; äraandmine vaenlasele 184; lahingus ahtrilipu allalaskmine 185; hävitamata jätmine 186; puudulik julgestamine 189; moonutamine hospidalilaevaks 207; vaenlase laeva: peale lipu allalaskmist tulistamine 203, ebaõige kinnivõtmine 204; vaata kaubalaevajuht, priisilaev, mereväefine ülem.

Laevakomandör, — hädaohtliku kurssi puhul signaali andmata-jätmine 158; nõrk järelevalve laeva materjaalosa üle 167; laevaõnnetusel lahkumine mitte viimasena 170; lahkumine laevalt asetäitjat määramata 175.

Laevaõnnetus, — 157, 166, 169—171.

Lahingtegevus, — põgenemine argusest 179, 180; käsu täitmata-jätmine 181; loobumine juhtimisest 183; valeteadete andmine olukorra kohta 190; kihutamine lahingtegevusest loobumisele 194; vaata merelahing.

Lahingumasin, — 186.

Lahkumine, — laevalt: mitteviimasena 170, asetäitjat määramata 175, olles komandöri asetäitja 176; vaata omavoliline lahkumine.

Laimamine, — ülema 84; vanema 86; käsualuse, noorema 98; tunnimehe, vahtkonna, korrapidaja ohvitseri 115; teiste toimkondlaste 120.

Laskemoon, — 140, 141.

Laskemoona-ladu, — 196.

Lendur, — vaata lennuk.

Lennuk, — kasutamine isiklikes huves 142; hooletu juhtimine, korrashoid jne. 149; hävitamata jätmine 186; hoiatusmärkide rikkumine 212.

Leping, — välisriigiga, rikkumine 200.

Levitamine, — salajaste teadete 191; kuulujutude 195.

Lihaloomad, — 147.

Liikumisvahendid, — kasutamine enda huvides 142; rikkumine, hävitamine 212; vaata veovahendid.

Liitmine, — karistuste: karistamisel tingimusi 33, enne tähtaega vabastamisel 40, 41, üldkord 62, 63, 70.

Liitriik, — selle sõjaväelaste vastu kordasaadetud süütegude karistatavus 16; liitriigi laevale abi and-

mata-jätmine 171; lepingu rikkumine 200; sõjalise tegevuse alustamine 201.
Lipp, — mereväe 185, 203.
Lisakaristused, — 64.
Loom, — 138, 141.
Lugupidamatus, — ülema, vanema vastu 81; Vabaduseristi vastu 137.
Luurelaev, — 160.
Lõhkeained, — 140, 141.
Lõhkeainete ladu, — 196.
Löömine, — ülema 87; vanema 88; käsualuse, noorema 96; tunnimehe, vahtkondlase, korrapidaja-ohvitseri 117; teiste toimkondlaste 122; vaenlase parlamentääri 202.

M.

Maakaitseväelane, — kuuluvus KKrS alla 5, 11—13; karistuste asendamine neile 59.
Madalikule sattumine, — 157, 166.
Mahaarvamised, — ebaseaduslikud 105.
Mahajätmine, — väljaantud varustise 138—141; laeva 161.
Maksvuspiirkond, — KKrS 5—20.
Masinad, — laeva 164, 167.
Merelahing, — 185, 203.
Mereväeline ülemus, — kursi mittemääramine isiklikult 153; luure-, patrulli-, vahilaeva mittekasutamine 160; eraldumine laevaga koondisest 161, 162; puudulikud korraldused laeva päästmiseks 169; hädaohus olevale laevale abiandmata-jätmine 171; omavoliline kaubavedu 172; juhtimisest loobumine 183; laeva üleandmine vaenlasele 184; laeva hävitamata-jätmine 186; vaenlasele kallaletungimisest hoidumine 188; laeva puudulik julgestamine 189; salajaste kaartide, raamatute jne. hävitamata-jätmine 192; lipu allalasknud vaenlase laeva tulistamine 203; priisilaeva hävitamine, laadungi omastamine 204, 205; vaenlase laeva korravastane kinnipidamine 206; vaata laevakomandör, ülem, laev.
Mobilisatsioon, — 19, 58.
Moonamuretsemine, — 212.
Mootorratas, — 142.
Määratsemine, — 132, 133.
Mäss, — 19 ,78, 80.

N.

Naturaalkohustus, — ,106.
Navigatsiooni-ohvitser, — 159.

Neutraliteet, — rikkumine 200—202.
Noomitus, — 24.
Noorem, — löömine 96; teotamine 97, 98; teenistuse raskendamine 100; palga, varustuse kinnipidamine 105; vaata käsualune.
Nurisemine, — 77.
Nõupidamise saladus, — kohtunike 104, 152.

O.

Ohvitser, — kuuluvus KKrS alla 8, 9, 17; auastmes alandamine 25, 28, 30, 69; ametikohalt tagandamine 25, 28, 29, 67; karistuste asendamine 54, 55, 62, 67, 69; alluvatelt raha laenamine 136; vaata korrapidaja-ohvitser.
Omastamine, — sõjasaagi 198; priisilaeva 205; vaata vargus.
Omavoli, — naturaalkohustuste võtmisel 106; laeva kursi muutmisel 154; signaali, raadiogrammi andmisel 173; sõjategevuse alustamisel 201.
Omavoliline lahkumine, — väeosast 12, 108; vahipostilt, vahtkonnast 125, 126; laevalt 176; vaata kaitseväeteenistusest-kõrvalehoidumine.
Okupeeritud maa-ala, — 18.

P.

Paat, — ebakohane väljasaatmine 177.
Padrunid, — võõrandamine, rikkumine, kaotamine, 138, 141; vaata laskemoon.
Palk, — kinnipidamine 105.
Patrullilaev, — 160.
Parlamentäär, — teotamine, löömine 202.
Pealetungimisabinõud, — vargus, rikkumine jne. 140, 141; kõlbmatud, vastuvõtmine, väljaandmine 147.
Pettus, — teenistusest kõrvalehoidumiseks 13, 111; sõjavarustuse väljapetmine 140.
Piinamine, — käsualuste 100.
Piirivalve, — alluvus KKrS alla 5; alluvus sõjaaja eeskirjadele 19; tunnimehe, vahtkonna mõiste 119; salakaubaveo soodustamine 129.
Plaan, — salajane: päästmata jätmine 169, avaldamine 174, 191, hävitamata jätmine 192, 193.
Plahvatus, — tekitamine, vara rikkumine 211—213.
Politsei, — vastuhakkamine 212.
Positsioon, — mahajätmine 183.
Priisilaev, — hävitamine 204; laadungi omastamine 205.

Puhkus, — andmine, mitteteenistusliku ülesande täitmiseks 99; tagasi ilmumata-jäämine 110.
Punase Risti Märk, — 207, 208.
Põgenemine, — vahialuse, kaasaaitamine 127; lahingust 179, 180; kihutamine selleks 194.
Päevaraamat, — laeva, päästmata-jätmine 169.
Päästevahendid, — laeva: rikkumine 164, nõrk järelevalve 167.
Päästmata-jätmine, — laeva 169, 171.

R.

Raadiogramm, — omavoliline andmine 173.
Raamatud, — laeva, päästmata jätmine 169; vaata signaaliraamatud.
Raha, — laenamine alluvailt 136; laevalt päästmata-jätmine 169.
Rahatrahv, — sissenõudmine, asendamine 54, 62; asekaristusena 59.
Rahu, — ajal sõjategevuse jatkamine 201.
Raske kehavigastus, — tekitamine ülemale 89; lennukiga ümberkäimisel 149; võimudele vastuhakkamisel 212.
Raske kuritegu, — mõiste 4; karistatavus 48.
Raudtee, — hävitamine, rikkumine 212.
Ravimine, — 150.
Ravimisasutis, — 150.
Reameheks alandamine, — alused 3, 25, 28; ülendamine endisse auastmesse 30; asekaristusena 69.
Relvad, — tarvitamine: vastuhakkamisel ülemale 76, võimuliialdusel 94, 95, vastuhakkamisel vahtkonnale, korrapidajaohvitserile 117, teistele toimkondlastele 122; võõrandamine, rikkumine, vargus, kaotamine 138, 140, 141.
Relvaladu, — hävitamine 196; vahipostilt lahkumine 126.
Reservväelane, — alused kuuluvuse kohta KKrS alla 5, 9, 11—13; karistuste asendamine 59.
Revisjon, — puudulik toimetamine 145.
Riigikord, — selle vastased süüteod 211—214.
Riigikaitse ehitis, — 191, 212.
Riigiteenija, — kuuluvus KKrS alla 17.
Riigiteenistus, — 1, 6.
Riigivara, — selle vastased süüteod 138—148.
Riisumine, — vaata vargus.
Rikkumine, — valve all oleva vara 129, 131; heakorra 132, 133; tarvitamiseks antud vara 138, 139, 141; relvade, laskemoona 140, 141; vara vastuvõtmise,

ülevaatuse jne. eeskirjade 145; lennuki 149; laeva materjaalosa 164; sõjaehitiste, teede, liikumisvahendite jne. 211—214; vaata kõlbmatuks tegemine.
Rong, — 212.
Rööpmine, — 213, 214.

S.

Saladus, — kohtuniku, hääletamise: väljapressimine 104, avaldamine 152.
Salajased, — kaardid, raamatud, dokumendid jne.: laevaõnnetusel päästmata jätmine 169, tutvuneda lubamine 174, avaldamine 191, hävitamata jätmine 192.
Salakaubavedu, — soodustamine piirivalvelt 129.
Salakuulamine, — 14, 210.
Sanitaar-ametnik, — 150, 151.
Sapööritööriist, — rikkumine, võõrandamine, kaotamine 138, 141.
Seaduslik korraldus, — täitmata jätmine 116, 121.
Seaduslik nõudmine, — täitmata jätmine 116, 121.
Sidepidamise abinõud, — 212.
Signaal, — andmata jätmine laeval 157, 158; omavoliline andmine 173.
Signaaliraamat, — salajane: tutvuneda lubamine 174, avaldamine 191, päästmata jätmine 192.
Signalisatsiooniseadis, — rikkumine 164, nõrk järelevalve 167.
Sild, — 212.
Sundimine, — ülemuse 78, käsualuse 99, kaebusest loobuma 101.
Sunnitöö, — karistusena 3, karistuse kergendamisel 50, karistuste koostamisel 60.
Surm, — halva kohtlemise tagajärjena 100, lennukiga ümberkäimise tagajärjena 144; vaata surmamine.
Surmamine, — süüks mitteloetav 95.
Surmanuhtlus, — kui karistus 3; täideviimise viis 21, karistuse kergendamisel 50.
Surve, — kohtunikult hääletamise saladuse väljapressimisel 104; palga, varustuse kinnipidamisel 105; kodanikult tööde väljapressimisel 106.
Sõiduabinõu, — rikkumine, võõrandamine jne. 138, 141; omavoliline kasutamine 142.
Sõjaaeg, — mõiste 19; erakordne alluvuse aluseks Kriminaalseadustikule 17, 18, 19; sõjaaegsed süüteod 179—214.
Sõjakohtu liige, — hääletamise saladuse: väljapressimine 104, avaldamine 152.

Sõjakohus, — erakordne alluvus 17—21, 214.
Sõjalaev, — korrarikkumised sellel 132, 133; vaata laev, mereväeline ülemus.
Sõjaline tegevus, — omavoliline alustamine 201; Punase Risti kaitse all oleva vastu 208; vaata lahingtegevus.
Sõjasaak, — omastamine, varjamine 198.
Sõjavang, — kuuluvus KKrS alla 14; tema riisumine 199; kaitseväevastane tegevus 210.
Sõjaväelised teated, — avaldamine, üleandmine 174, 187, 191.
Süüdlus, — liigid 48, 49.
Süüksarvamine, — alused 43—47.
Süütamine, — 212—214.
Süütegu, — alluvus KKrS 1, 5—20; liigitus 2, 4; kordasaatmine katseajal 33, 34, 40, 41; süüks mitte arvamine 43—47; karistatavuse alused 48, 49; karistamine olematu süüteo eest 102; karistamata, ettekandmata jätmine 103.

T.

Tahtlus, — 48.
Tapmine, — ülemuse 90, 91; tunnimehe 118; kaitseisukorda kuulutatud maa-alal 212, 213.
Teated, — salajased avaldamine 191, 192.
Tee, — rikkumine 212.
Teenistuskohused, — kokkulepe rikkuda 79; täitmisel seadusevastaselt jõu ja relva tarvitamine 94; rikkumine, täitmata jätmine 107; kõrvalehoidumine lahingolukorras 180; vaata kaitseväeteenistusest kõrvalehoidumine.
Telefoon, — hävitamine, rikkumine 212.
Telegraaf, — hävitamine, rikkumine 212.
Teotamine, — ülema 82—85; vanema 86; käsualuse, noorema 97, 98; tunnimehe, vahtkonna, korrapidaja ohvitseri 115, 119; toimkondlaste 120, 123; parlamentääri 202.
Terarelv, — rikkumine, võõrandamine jne. 138, 141.
Tingimisi vabastamine, — karistuse kandmisest 31—36, enne tähtaega 37—42.
Toiduained, — kõlbmatud 147; hävitamine 212.
Toidumoona ladu, — hävitamine 196, 212.
Toimkondlane, — teotamine 120, 123; nõudmiste täitmata jätmine 121; vägivald tema vastu 122; teenistuskohuste rikkumine 130; usaldatud vara vargus 131.

Trükitoode, — vaata laimamine.
Tuldvõtvad ained, — 178.
Tulekahi, — 178.
Tulirelv, — rikkumine, võõrandamine 140, 141.
Tulistamine, — lipu alla lasknud laeva 203.
Tunnimees, — mõiste 119; teotamine 115; korralduse täitmata jätmine 116; vägivallategu 117; tapmine 118; lahkumine postilt 125, 126; usaldatud vara vargus, rikkumine 129; kallaletungimine kaitseseisukorra kestusel 212.
Tunnusmärk, — omavoliline kandmine 135.
Töö, — väljapressimine: käsualustelt 99, kodanikelt 106.
Tööteenistuskohuslane, — kuuluvus KKrS alla 5, 11—13; karistuste asendamine 59.

U.

Ujuvabinõu, — 177.
Ülakus, — 132, 133.
Uputamine, — laeva 165, 168, 204; üldhädaohtlik, tekitamine 212, 213.
Usaldatud vara, — rikkumine, omastamine jne.: vahtkondlastelt 129, toimkondlastelt 131, teistelt 138—141; isiklikes huvides kasutamine 142; hooletult valitsemine 143; üleandmata jätmine 144; kõlbmatult väljaandmine, valmistamine, vastuvõtmine 147, 148.
Usulised veendumused, — 113.

V.

Vabaduse Rist, — lugupidamatus 137.
Vabaduse võtmine, — vaata vägivallategu.
Vaenlane, — vangiandmine 182, 197; temale väeosa, laeva jne. üleandmine 184; kirjavahetus vaenlase maaalal olevate isikutega 187; kallale mittetungimine 188; valeteadete andmine tema üle 190; parlamentääri haavamine 202; lipu alla lasknud laeva tulistamine 203; kasuks tegutsemine sõjavangilt 210.
Vaherahu, — 201.
Vahialune, — põgenemine vahiteenistuse rikkumise tagajärjel 124; vabastamine 127, 128.
Vahilaev, — 160.
Vahiohvitser, — 155—157.
Vahipost, — omavoliline lahkumine 125, 126.
Vahiteenistus, — süüteod 115—131.
Vahtkond(lane), — teotamine 115; korralduste täitmata jätmine 116; vägivald 117, 119; teenistuskohuste rikkumine 124; omavoliline lahkumine 125; vahialuse

vabastamine 127, 128; usaldatud vara omastamine, rikkumine 129.
Vahtkonnaülem, — teotamine 115; korralduste mittetäitmine, vastuhakkamine 116, 117; omavoliline lahkumine 125, 126; usaldatud vara omastamine 129; vaata vastkondlane.
Valeteated, — vaenlase üle 190.
Vallandamine, — 30, 56, 57.
Valveteenistus, — vaata toimkondlane, eelpost.
Valvkond, — vaata toimkondlane, eelpost.
Vanem, — karistuse kõrgendamine temale 49; lugupidamatus 81; teotamine, ähvardamine 86; vägivallategu 88; vaata noorem.
Vang, — 197; vaata sõjavang.
Vangiandmine, — 182.
Vangimaja-karistus, — üldkaristusena 3; ülemine-kud kergendamisel 50; asendamine, tagajärjed 55, 56, 58; koostamisel, liitmisel 60, 62; vaata kaitseväeline vangistus.
Vara, — vaata usaldatud vara.
Vargus, — vahtkondlaselt 129; teistelt toimkondlastelt 131; sõjariistade, laskemoona 140; langenutelt, haavatutelt lahingväljal 199.
Varjamine, — sõjasaagi 198.
Varustus, — kinnipidamine 105; vaata usaldatud vara.
Vastastikkus, — 16.
Vastuhakkamine, — ülemale, kokkulepe selleks, kihutamine 76, 78—80; tunnimehele, vahtkonnale 117; korrapidajale ja teiste toimkondlastele 122; võimudele, kaitseseisukorra ajal 212.
Veevärk, — rikkumine 212.
Veoabinõu, — rikkumine 138, 141; enda huves kasutamine 142.
Vigastus, — vaata kehavigastus.
Viisakusetus, — 81.
Vorm, — omavoliline kandmine 135.
Võimuliialdus, — 94, 95.
Võimutegevusetus, — 103.
Võõrandamine, — varustuse, sõjariistade 138—140.
Väejooks, — tagavaraväelaste alluvus ses suhtes KKrS 12; aegumatus 72; kordasaatmine 109, 110; kihutamine 114.
Väeosa, — juhtimisest loobumine 183; äraandmine vaenlasele 184; puudulik julgestus 189.
Vägistamine, — kaitseseisukorra ajal 213, 214.
Vägitegu, — aluseks ülendamisel 30.

Vägivallategu, — ülema kallal 87; vanema kallal 88; käsualuse noorema kallal 96, 99, 100; vahtkondlaste kallal 117, 119; teiste toimkondlaste vastu 122, 123; vaenlase parlamentääri kallal 202.
Välismaalane, — kuuluvus KKrS alla 17, 18, 20.
Väljapressimine, — hääletussaladuse 104; naturaalkohustuste 106.
Värvimine, — 207.

Õ.

Õigusemõistmine, — 104, 152.
Õiguste kitsendused, — 64; vaata ametikoht, auaste.
Õhulaev, — 149, 186, 212.

Ä.

Ähvardamine, — ülema 82; vanema 86; noorema, käsualuse 97, 99, 101; korterite võtmisel, tööde nõudmisel 106; tunnimehe, vahtkonna jne. 115; teiste toimkondlaste 120.
Äraandmine, — 184, 194, 211.
Äraolek, — omavoliline 108, 109.

Ü.

Üksiku väeosa ülem, — 68.
Üldsüüteod, — mõiste 2.
Üldteenistuslikud süüteod, — mõiste 2.
Üleajateenija, — karistamise tagajärjed 27, 28; rahatrahvi tasumisekord, asendamine 54, 62; teiste karistuste asendamine 55, 56, 67.
Üleandmata jätmine, — 144.
Üleastumine, — mõiste 4.
Ülem, — käsu täitmine süüd kõrvaldava asjaoluna 43, 47; hädakaitse tema vastu 44; karistuse suurendamine temale 49; käsu, korralduse täitmata jätmine 73—75, 80; vastuhakkamine 76—80; lugupidamatuse avaldamine 81; teotamine 82—85; vägivallategu tema vastu 87, 92; kehavigastamine, tapmine 89—92; kahevõitlus 93; juhtimisest loobumine, väeosa üleandmine vaenlasele 183, 184; väeosa puudulik julgestus 189; neutraliteedi rikkumine, omavoliline sõjategevus 200, 201; vaata mereväeline ülemus.
Ülevaatus, — hooletu toimetamine 145.
Üliraske kehavigastus, — 89, 212.

Kaitseväe kriminaaalseadustiku eriosa võrdlustabel Sõjaväe ja Mereväe Nuhtlusseadustega.

Need MNS paragrahvid, mis on ühised SNS on jäetud välja).

KKrS. §§	SNS, MNS §§	KKrS §§	SNS, MNS §S
73	SNS 104[1], 109.	100	SNS 149.
74	SNS 105, 109.	101	
75	SNS 104, 109.	102	SNS 188, 189.
76	SNS 106, 107, 109.	103	SNS 174, 175.
		104	
77	SNS 108, 109.	105	SNS 176, 177.
78	SNS 110, MNS 110.	106	SNS 193.
		107	SNS 124, 125.
79	SNS 111.	108	SNS 128, 130—132.
80	SNS 112.	109	SNS 128, 133—136.
81	SNS 96, 101—103, 109.	110	SNS 129.
		111	SNS 126.
82	SNS 97, 101—103, 109.	112	SNS 127.
		113	SNS 127[1].
83	SNS 96.	114	SNS 127[2-3], 137.
84	SNS 97.	115	SNS 113, 121.
85	SNS 97, 101—103, 109.	116	SNS 116.
		117	SNS 114, 116, 117, 121.
86	SNS 100, 101—103, 109.	118	SNS 118.
		119	SNS 113, 115, 120.
87	SNS 98, 101—103, 109.	120	SNS 122.
		121	SNS 122[1].
88	SNS 100, 101—103, 109.	122	SNS 122, 122[2].
		123	SNS 123.
89	SNS 98, 109.	124	SNS 153, 154.
90	SNS 98, 109.	125	SNS 155.
91		126	SNS 155[1]—158.
92		127	SNS 154[1], 159.
93	SNS 99.	128	SNS 159[1].
94		129	SNS 160.
95	SNS 277.	130	SNS 161.
96	SNS 184, 184[1], 185—186.	131	SNS 161[1].
		132	SNS 190, 192.
97	SNS 183, 184[1]	133	SNS 191.
98	SNS 183, 184[1].	134	SNS 194.
99	SNS 178—182.		

135 SNS 196.
136 SNS 195, 195[1].
137
138 SNS 162—165[1], 168.
139
140 SNS 163[1], 168[1].
141 SNS 162—163[1], 168, 168[1].
142 SNS 239.
143 SNS 229.
144 SNS 169.
145
146 SNS 204, 205.
147 SNS 217, 219.
148 SNS 218, 219.
149
150 SNS 212.
151 SNS 213.
152
153 MNS 236.
154 MNS 238.
155 MNS 239.
156 MNS 240.
157 MNS 241.
158 MNS 241[1].
159 MNS 243.
160 MNS 244.
161 MNS 245.
162 MNS 246.
163 MNS 250.
164 MNS 253.
165 MNS 253[1].
166 MNS 251.
167 MNS 251[1].
168 MNS 252.
169 MNS 254.
170 MNS 256, 257.
171 MNS 258.
172 MNS 260.
173 MNS 261.
174 MNS 262.
175 MNS 264.
176 MNS 265.
177 MNS 266.
178 MNS 267, 268.
179 SNS 246.
180 SNS 245.
181 SNS 245[1].
182 SNS 248.
183 SNS 245.
184 SNS 251.
185 MNS 276.
186 MNS 276[1].
187 SNS 244.
188 MNS 285.
189 SNS 256, MNS 288, 288[1].
190 SNS 257.
191 SNS 264, MNS 306.
192 MNS 307.
193 MNS 307.
194 SNS 246.
195 SNS 246[1].
196 SNS 260.
197 SNS 251[1].
198 SNS 261.
199
200 SNS 258.
201 SNS 258.
202
203 MNS 291.
204 MNS 299.
205 MNS 301.
206 MNS 302.
207 SNS 258[1–2], MNS 291[4].
208
209 MNS 294, 295.
210 SNS 271.
211 SNS 273[2].
212 SNS 270.
213 SNS 279.
214 SNS 268, 269.

Sõjaväe Nuhtlusseaduse eriosa võrdlustabel Kaitseväe kriminaalseadustiku eriosaga.

(Need SNS paragrahvid, mis ei ole kohaldatavad või milliste kohta ei leida vastavaid norme KKrS[1]) on jäetud välja).

SNS §§	KKrS §§	SNS §§	KKrS §§
96	81, 83.	125	107.
97	82, 84, 85.	126	111.
98	87, 89, 90.	127	112.
99	93.	127[1]	113.
100	86, 88.	127[2]	114.
101	81—88.	127[3]	114.
102	81—88.	128	108, 109.
103	81—88.	129	110.
104	75	130	108
104[1]	73	131	108.
105	74	132	108.
106	76	133	109.
107	76.	134	109
108	77.	135	109.
109	73—77, 81, 82, 90. 85—89.	136	109.
		137	114.
110	78.	149	100.
111	79	153	124.
112	80.	154	124.
113	115, 119.	154[1]	127.
114	117.	155	125.
115	119.	155[1]	126.
116	116, 117.	156	126.
117	117.	157	126.
118	118.	158	126.
120	119.	159	127.
121	115, 117.	159[1]	128.
122	120, 122.	160	129.
122[1]	121.	161	130.
122	122.	161[1]	131.
123	123.	162	138, 141.
124	107.	162[1]	138, 141.

[1]) SNS nende paragrahvides tähendatud süüteod, milliste kohta vastavaid norme KKrS ei leidu, on karistatavad kas distsiplinaarselt või KrS järgi.

163 138, 141.
163[1] 140, 141.
164 138.
165 138.
165[1] 138.
168 138, 141.
168[1] 140, 141.
169 144.
174 103.
175 103.
176 105.
177 105.
178 99.
179 99.
180 99.
181 99.
182 99.
183 97, 98.
184 96.
184[1] 96—98.
185 96.
185[1] 96.
186 96.
188 102.
189 102.
190 132.
191 133.
192 132.
193 106.
194 134.
195 136.
195[1] 136.
196 135.
203 145, 146.
206 146.
207 146.
209 145, 146.
212 150.
213 151.
217 147.
218 148.
219 147, 148.
229 143.
239 142.
244 187.
245 180, 183.
245[1] 180.
246 179, 194.
246[1] 195.
248 182.
251 184.
251[1] 197.
256 189.
257 190.
258 200, 201.
258[1] 207.
258 207.
260 196.
261 198.
264 191.
268 214.
269 214.
270 212.
271 210.
273[2] 211.
277 95.
279 213.

Mereväe Nuhtlusseaduse eriosa võrdlustabel Kaitseväe kriminaalseadustiku eriosaga.

(Need MNS paragrahvid, mis on sisult ühised SNS vastavate paragrahvidega on jäetud välja).

MNS §§	KKrS §§	MNS §§	KKrS §§
110	78	261	173
236	153	262	174
238	154	264	175
239	155	265	176
240	156	266	177
241	157	267	178
241[1]	158	268	178
243	159	276	185
244	160	276[1]	186
245	161	285	188
246	162	288	189
250	163	288[1]	189
251	166	291	203
251[1]	167	291[4]	207
252	168	294	209
253	164	295	209
253[1]	165	299	204
254	169	301	205
256	170	302	206
257	170	306	191
258	171	307	192, 193
260	172		

Kaitseväe distsiplinaarkaristuste seadlus.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 2. aprillil 1930 (RT 33 — 1930). §§ 9, 24 ja 39 muudetud Riigivanema poolt 30. mail 1934 (RT 50 — 1934).

SISUKORD.

1. Üldised määrused . . . . . §§ 1— 4.
2. Distsiplinaarkaristused ja nende täideviimine . . . . . 5—25.
3. Distsiplinaarkaristuste määramine . . 26—35.
4. Ülemate distsiplinaarvõimu piirid . . 36—44.
5. Karistuste määramine erilistel juhtudel 45—49.
6. Kiituste ja karistuste arvestamine . . 50—54.
7. Kiidu- ja karistuste raamatute revideerimine . . . . . 55—60.
8. Kaebused . . . . . 61—77.

1. peatükk.

Üldised määrused.

§ 1.

Distsiplinaarvõim.

Ülemuse korralduste, teenistuse eeskirjade ja üldise kaitseväelise korra vastaste või muude vähemate üleastumiste eest karistavad kaitseväelasi nende ülemad oma distsiplinaarvõimuga selles seadluses ettenähtud alustel.

§ 2.

Ülemate distsiplinaar- ja kohtuvõimu vahekord.

Kui ülem on kaitseväelast karistanud distsiplinaarkorras süüteo eest, mis seaduse järgi on karistatav ainult kohtulikult, siis see karistus ei takista selle kaitseväelase kohtu alla andmist, isegi siis, kui see distsiplinaarkorras määratud karistus on juba ära kantud.

Kui kaitseväe või üldised kriminaalseadused näevad ette süüteo eest nii distsiplinaarkorras kui ka kohtulikult määratavaid karistusi, siis süüdlase kohtu alla andmise õigusega ülem otsustab, kas süüdlane tuleb anda kohtu alla või karistada distsiplinaarkorras.

Kui süüteo kordasaatjatest on üks või mõned antud kohtu alla, siis ei lõpetata teiste selle süüteo osaliste süüasja distsiplinaarkorras, vaid ka nemad antakse kohtu alla.

§ 3.

Selle seadluse maksvuse piirid ja kaitseväelaste distsiplinaarne vastavus.

Kaitseväe distsiplinaarkaristuste seadlust käsitletakse kõigis maa-, õhu- ja mereväe üksustes ja asutistes, kusjuures loetakse vastavaks:

1) reamehele — II järgu madrus ja IV järgu ametimees;

2) k a p r a l i l e — I järgu madrus ja spetsialist;

3) j a o ü l e m a l e — kuulikasti ülem, suurtükiülem (nooremallohvitseri kohal), nooremallohvitser mereväes ja III järgu ametimees;

4) r ü h m a v a n e m a l e — suurtükiülem (vanemallohvitseri kohal), vanem-allohvitser mereväes ja II järgu ametimees;

5) v e l t v e e b l i l e — instruktor, pootsman ja I järgu ametimees;

6) r ü h m a ü l e m a l e — IV klassi laeva komandör ja erialaohviteri abi;

7) k o m p a n i i ü l e m a a b i l e — patarei-, eskadroni- ja eskadrilliülema abi, eskadrilli rühmaülem, III klassi laeva komandöri abi, kompaniiülem ja reviident laeval, kompaniiga võrdse komando ülema abi;

8) k o m p a n i i ü l e m a l e — patarei-, eskadroni ja eskadrilliülem, divisjoniülema abi lennuväes, II klassi laeva komandöri abi, vanem erialaohvitser, torniülem, kompaniiga võrdse komando ülem ja üksiku rühma ülem;

9) p a t a l j o n i ü l e m a l e — divisjoniülem, soomusrongiülem, III klassi laeva komandör, mereväeekipaaži ülem, tornide ja üksiku patarei ülem ja üksiku kompanii ülem;

10) r ü g e m e n d i ü l e m a a b i l e — II klassi laeva komandör;

11) r ü g e m e n d i ü l e m a l e — sõjakooli ülem, üksiku pataljoni ülem, allohvitserikooli ülem, suurtükiväe grupiülem, II klassi laevade divisjoniülem, III klassi laevade divisjoniülem, merekindluse komandant, diviisi staabiülem, merejõudude staabiülem, kaitseväeringkonnaülem ja diviisi intendant;

12) d i v i v i i s i ü l e m a a b i l e — brigaadiülem, diviisi suurtükiväe ülem, merekindluste ülem, väeliigi inspektor ja kv. üh. õppeasutiste ülema abi;

13) d i v i i s i ü l e m a l e — merejõudude juhataja ja kaitseväe ühendatud õppeasutiste ülem.

Muude kaitseväeliste ülemate distsiplinaarvõim vastavalt selles paragrahvis loeteldud ülematele määratakse kindlaks eriseadlustes, Vabariigi Valitsuse erimäärustes või Vabariigi Valitsuse eriotsustes.

Distsiplinaartoimetuste kohta käivas asjaajamises vastab kompaniile — patarei, eskadron, eskadrill, kompaniiga võrdne komando ja üksik rühm; rügemendile — üksik pataljon, suurtükiväe grupp ja Kaitseministri määramisel kaitseväeline asutis.

§ 4.

Selle seadluse maksvus isikute kohta.

Selle seadluse põhjal karistatakse:

1) alalises kaitseväes teenivaid kaitseväelasi;

2) kordamisõppustel olevaid või tegelikku kaitseväeteenistusse kutsutud tagavaraväelasi;

3) tagavaraväes olevaid kaitseväelasi ja erustunuid tegelikus kaitseväeteenistuses kordasaadetud ülevaatumiste eest;

4) tagavaraväes olevaid kaitseväelasi, kes kaitseväe vormi kandmise ajal on eksinud kaitseväelise viisakuse ja distsipliini nõuete vastu või rikkunud kaitseväe vormikandmise või vormi määrusi;

5) sõjavange.

Märkus. Selles seadluses mõistetakse tagavaraväelaste all käsustuses, reservis ja maakaitseväes olevaid isikuid; tagavaraväe all — käsutus-, reserv- ja maakaitseväge.

2. peatükk.

Distsiplinaarkaristused ja nende täideviimine.

§ 5.

Distsiplinaarkaristuste liigid.

Distsiplinaarkaristuseks on:

1) noomitus;

2) karistustoimkond;

3) kasarmuarest;

4) koduarest;

5) kartseriarest;

6) arest garnisoni arestimajas;

7) ümberpaigutamine alamale ametikohale;

8) ametikohalt eemaldamine;

9) ajateenijate allohvitseride alandamine auastmetes ja reameheks alandamine;

10) üleajateenijate teenistusest vallandamine distsiplinaarkorras.

§ 6.

Noomitus.

Noomitusi avaldatakse:

1) nelja silma all;

2) kirjalikult — salajases või avalikus eeskirjas;

3) vastava kogu ees — s. o. vähemalt kolme kaitseväelase juuresolekul, kes on karistatavaga ametikohalt üheõiguslikud või temast kõrgemad;

4) käsukirjas.

Noomitus väljendub selles, et ülem, seletanud käsualusele tema üleastumise, ütleb või kirjutab: a v a l d a n n o o m i t u s e.

§ 7.

K a r i s t u s t o i m k o n d.

Karistustoimkonnad jagunevad: karistustöötoimkondadeks ja karistusteenistustoimkondadeks.

K a r i s t u s t ö ö t o i m k o n d seisab selles, et süüdlane määratakse väljaspool järjekorda majanduslikkudele töödele vabastamata õppusest või muude teenistuskohuste täitmisest.

See karistus viiakse täide rühmavanema poolt.

Ülemmäär — kaheksa toimkonda.

K a r i s t u s t e e n i s t u s t o i m k o n d seisab selles, et süüdlane määratakse väljaspool järjekorda sise- või garnisoniteenistusse, sõjalaevadel — ka vahtkondadesse.

See karistus viiakse täide rühmavanema või veltveebli poolt.

Ülemmäär — kuus toimkonda.

Karistusteenistustoimkonnad järgnevad üksteisele ööpäevase vaheajaga.

§ 8.

K a s a r m u a r e s t.

Kasarmuarestiga karistatud kaitseväelane ei tohi selle karistuse kandmise kestel teenistusest vabal ajal lahkuda oma kompanii piirkonnast. Külaliste vastuvõtt on temale keelatud. Saunas ja suplemas käimine on lubatud sisemäärustikus ettenähtud korras. Kasarmuarestiga karistatute nimed kirjutatakse veltveebli korraldusel nähtavale kohale riputatud tahvlile.

Selle karistuse korraliku ärakandmise järele valvab arreteeritu vahetu ülem ja kompanii korrapidaja.

Alammäär — kakskümmend neli tundi, ülemmäär — kakskümmend üks ööpäeva.

Sõjalaevadel kasarmuaresti asemel määratakse l a e v a a r e s t.

§ 9.

K o d u a r e s t.

Koduarestiga karistatud kaitseväelane ei tohi selle karistuse kandmise kestel teenistusest vabal ajal lahkuda oma kodust või laevast. Söömas käimine ohvitseride ja üleajateenijate kasiinodesse on lubatud, kui

karistatu ei söö harilikult kodus. Saunaskäimine on võimalik karistust määrava ülema igakordsel loal.

Karistuse korraliku ärakandmise järele valvab: ohvitseride suhtes — arreteeritu vahetu ülem, üleajateenijate suhtes — rühmaülem.

Alammäär — kakskümmend neli tundi, ülemmäär — kakskümmend üks päeva.

§ 10.

Kartseriarest.

Kartseriarestiga karistatud kaitseväelastele teenistuskohuste täitmist ei panda. Neid peetakse kinni üksikult, lukustatud kambris kas garnisoni arestimajas või oma üksuse juures. Kartseriarestiga karistatute kinnipidamise kord on ette nähtud sise- ja garnisonimäärustikus.

Kaitseväelistes õppeüksustes õppivatele kaitseväelastele ülemad võivad määrata kartseriaresti karistuse ka ühes õppustest osavõtuga.

Sundusliku teenistusaja kestel üle kümne ööpäeva kartseriarestis oldud aeg arvatakse ajateenijatel sunduslikust teenistusajast maha, välja arvatud juhud, kus karistatu võttis kartseriarestis viibimise ajal õppustest osa. Järelteenitava aja eest karistatu ei saa palka.

Korraldused kartseriaresti karistuse täideviimiseks teeb veltveebel sise- ja garnisonimäärustikus ettenähtud korras. Selle karistuse korraliku ärakandmise järele, kui see sünnib oma kompanii juures, valvab veltveebel ja kompanii korrapidaja. Sellejuures viimane toimub vahtkonnaülema ülesannete kohaselt. Saatevalvuri kohuseid täidab kompanii korrapidaja abi.

Alammäär — kakskümmend neli tundi, ülemmäär — neliteist ööpäeva.

§ 11.

Arest garnisoni arestimajas.

Arestiga garnisoni arestimajas karistatud kaitseväelastele teenistuskohuste täitmist ei panda. Neid peetakse kinni garnisoni arestimajas või kui garnisonis arestimaja ei ole või kui viimases ei ole vaba ruumi — oma üksuse juures lukustamata kambris, sõjalaevadel — kajutis. Arestiga garnisoni arestimajas karistatute kinnipidamise kord on ette nähtud sise- ja garnisonimäärustikus.

Kaitseväelistes õppeüksustes õppivatele kaitseväelastele ülemad võivad määrata aresti garnisoni arestimajas ka ühes õppustest osavõtuga.

Arestiga garnisoni arestimajas karistatutele on lubatud suitsetada.

See karistus viiakse täide ohvitseride suhtes iseseisva üksuse ülema, üleajateenijate suhtes — kompaniiülema korraldusel. Karistatu ilmub karistuse täideviimiseks kirjaliku ettekirjutusega garnisoni komandandi või üksuse korrapidaja ohvitseri juurde ja annab ära sellele kaasasolevad relvad. Need antakse karistatule tagasi peale karistuse ärakandmist, mille järele ta ilmub garnisoni komandandi või korrapidaja ohvitseri ettekirjutusega oma teenistuskohta tagasi.

Alammäär — kakskümmend neli tundi, ülemmäär — neliteist ööpäeva.

§ 12.

Ümberpaigutamine alamale ametikohale.

Alamale ametikohale ümberpaigutamisega karistatu määratakse auastmes alandamata:

1) veltveeblid — rühmavanema ametikohale;
2) rühmavanemad — jaoülema ametikohale;
3) kõik muud allohvitseridest ja sõduritest ülelemad — nende endisest ametikohast järgmisele alamale ametikohale.

§ 13.

Ametikohalt eemaldamine.

Ametikohalt eemaldatud ohvitserid määratakse karistaja ülema poolt järgmisele alamale ametikohale või saadetakse ohvitseride reservi vastavale alamale ametikohale määramiseks. Ametikohalt eemaldatud ohvitseri ei või määrata ühe aasta jooksul, selle karistuse määramisest arvates, sama- või kõrgemaastmelisele ametikohale. Kui ohvitseri ei tunnustata selle aasta jooksul atesteerimise korras tema endisele kohale vastava ametikoha vääriliseks, siis palub ta ennast vabastada tegelikust teenistusest. Ei esine ta selle palvega, siis vallandatakse tema tegelikust teenistusest administratiivkorras teenistuse huvides.

Ametikohalt eemaldatud kaitseväeametnikud arvatakse rahuajal vastavalt nende kaitseväeteenistuse kohustusele tagavaraväkke või erru.

Ametikohalt eemaldatud ohvitseriasetäitjad ja kaitseväeametnikuasetäitjad nimetatakse ümber nende endistesse auastmetesse ja arvatakse rahuajal vastavalt nende kaitseväeteenistuse kohustusele tagavaraväkke või erru või viiakse nende palvel teise üksusse või asutisse nende endisele auastmele ja erialale vastavale ametikohale.

§ 14.

Ajateenijate allohvitseride ja kapralite ülandamine auastmetes.

Ülandamine auastmetes esineb ajateenijate allohvitseride ja kapralite suhtes — ülandamises ühe astme võrra, kusjuures ei minda üle allohvitseride auastmetelt sõdurite (kaprali ja reamehe) auastmetele.

Peale selle karistuse avaldamist väeosa (asutise) käsukirjas auastmetes või auastmes aladatu kõrvaldab ise oma endise auastme tunnused.

Auastmes alandatud ajateenija allohvitser paigutatakse vastavale alamale ametikohale.

Endist auastet ei või tagasi saada auastmes alandatud allohvitser enne kaht kuud pärast alandamist.

§ 15.

Reameheks alandamine.

Reameheks võib alndada ajateenijaid allohvitsere ja kapraleid.

Reameheks alandatud ajateenijad allohvitserid ja kapralid paigutatakse ümber reamehe ametikohale.

Rahuajal võib reameheks alandatuid uuesti ülendada: allohvitseriks — diviisiülem, kapraliks — rügemendiülem, kuid mitte enne kolme kuud pärast reameheks alandamist.

Sõjaajal allohvitseriks ja kapraliks uuesti ülendamine sünnib rügemendiülema võimuga üldistel alustel.

§ 16.

Üleajateenijate vallandamine distsiplinaarkorras.

Distsiplinaarkorras teenistusest vallandatud üleajateenijat võib võtta uuesti üleajateenistusse pärast ühe aasta möödumist, arvates päevast, mil ta vabastati teenistusest distsiplinaarkorras. Karistatu teenistusleht teenistuskäigu lahtrisse kantakse märkus: Vallandatud teenistusest.

§ 17.

Karistuste täideviimise üldine kord.

Iga karistus viiakse täide viivituseta. Kui mõjuvail põhjusil ei ole võimalik määratud karistust viibimata täide viia, näiteks karistatu joobnud oleku, haigeksjäämise, rännakul või manöövritel viibimise jne. tõttu, siis karistus viiakse täide takistava põhjuse möödumisel otsekohe.

Mitu ühte karistusliiki kuuluvat karistust võib ühekorraga täitmisele pöörda siis, kui need täitmisele pöördud karistused kogusummas ei ületa vastavas karistusliigis ettenähtud karistuse ülemmäära, nagu kasarmu või koduaresti juures — 21 ööpäeva või kartseriaresti või aresti juures garnisoni arestimajas — 14 ööpäeva.

Kui täitmisele pöördud ühte karistusliiki kuuluvad karistused ületavad kogusummas vastavas karistusliigis ettenähtud karistuse ülemmäära, siis täidetakse neid jaokaupa ja tehakse täitmise vahel vähemalt kolme-ööpäevane vaheaeg, nii et korraga täitmisele ei tule üle mainitud ülemmäära.

Kui karistus on määratud kõrgemalt ülemalt, siis tema ise võib teha korralduse karistuse täideviimiseks.

§ 18.

Puhkusel viibivate karistamise kord.

Puhkuse ajal kordasaadetud üleastumiste eest kartseriarestiga või peavahiarestiga karistatud kaitseväelased saadetakse karistuse ärakandmiseks oma väeossa (asutisse). Nende karistusi võib täide viia ka kohaliku garnisoniülema korraldusel.

§ 19.

Karistuste täideviimise kord auastmes ülendamisel või kõrgemale ametikohale määramisel.

Kadeti ülendamise puhul ohvitseriks ei viida täide karistusi, mis määratud kadetile, kuid on veel täide viimata.

Auastmes ülendamise, samuti kõrgemale ametikohale määramise puhul tuleb täideviimata jäänud karistus asendada karistusega, mis vastab uuele auastmele või ametikohale, kui alamas auastmes või ametis määratud karistus kõrgemas auastmes või ametis ei

ole ette nähtud. Seda asendamist teostab ülem, kellel on õigus määrata karistust auastmes või ametis kõrgendatule.

§ 20.

Karistuste täideviimata jätmine tagavaraväelaste ja erustunute suhtes.

Tegelikus kaitseväeteenistuses saadud karistusi niisuguste vähemate üleastumiste eest, mis maksvates kriminaalseadustikkudes ei ole ette nähtud, või mis ei ole seotud riigi kahjuga, või kus käesoleva seadluse § 2 lõik II käsitlusele ei tulnud, ei viida tagavaraväkke või erru arvatute suhtes enam täide, kui need karistused jäid neil kandmata tegelikus teenistuses olekul.

Tulevad eelmises lõigus mainitud üleastumised ilmsiks peale süüdlase tagavaraväkke või erru arvamist, siis ei määrata nende üleastumiste eest enam karistust.

§ 21.

Karistuste täideviimine tagavaraväelaste ja erustunute suhtes.

Tagavaraväelasi ja erustunuid võivad süüdlase kohtu alla andmise õigusega ülemad distsiplinaarkorras karistada ainult noomitusega ja ainult tegeliku teenistuse ajal kordasaadetud üleastumiste eest, mis on ette nähtud käesoleva seadluse § 2 teises lõigus või on seotud riigi kahjuga.

§ 22.

Ajateenijate sõdurite karistused.

Ajateenijaid noori, reamehi ja kapraleid karistatakse:

1) noomitusega nelja silma all;
2) noomitusega vastava kogu ees;
3) noomitusega käsukirjas;
4) karistustöötoimkondadega;
5) karistusteenistustoimkondadega;
6) kasarmuarestiga;
7) kartseriarestiga;
8) ümberpaigutamisega alamale ametikohale;
9) kaprali — reameheks alandamisega.

§ 23.

Ajateenijate allohvitseride karistused.

Ajateenijaid allohvitsere ja nende ametikohtadel teenivaid sõdureid karistatakse:

1) noomitusega nelja silma all;
2) noomitusega vastava kogu ees;
3) noomitusega käsukirjas;
4) karistusteenistustoimkondadega;
5) kasarmuarestiga;
6) kartseriarestiga;
7) ümberpaigutamisega alamale ametikohale;
8) alandamisega auastmes;
9) reameheks alandamisega.

§ 24.

Üleajateenijate karistused.

A. Üleajateenijaid, välja arvatud reamehe ametikohal teenivad, karistatakse rahuajal:

1) noomitusega nelja silma all;
2) noomitusega vastava kogu ees;
3) noomitusega käsukirjas;
4) karistusteenistus-toimkondadega;
5) koduarestiga;
6) arestiga garnisoni arestimajas;
7) ümberpaigutamisega alamale ametikohale;
8) teenistusest vallandamisega distsiplinaarkorras.

B. Reamehe ametikohal teenivaid üleajateenijaid karistatakse rahuajal:

1) noomitusega nelja silma all;
2) noomitusega vastava kogu ees;
3) noomitusega käsukirjas;
4) karistustöö-toimkondadega;
5) karistusteenistus-toimkondadega;
6) kasarmuarestiga;
7) kartserarestiga;
8) teenistusest vallandamisega distsiplinaarkorras.

C. Sõjaajal üleajateenijaid karistatakse ajateenijatega ühistel alustel.

§ 25.

Ohvitseride ja kaitseväeametnikkude karistused.

Ohvitsere karistatakse selle seadluse §§ 41—43 ettenähtud alustel. Käesolevat seadlust käsitletakse ka kaitseväeametnikkude suhtes ja neid karistatakse selle seadluse järgi ühistel alustel ohvitseridega, kui see pole seadluses eriti korraldatud teisiti.

3. peatükk.

Distsiplinaarkaristuste määramine.

§ 26.

Ülemate kohustetäitjate õigused.

Ülemate õigused karistamise alal distsiplinaarkorras lähevad üle automaatselt nende kohustetäitjatele.

§ 27.

Vanemate kohused distsipliini pidamisel.

Iga vanem on kohustatud kaasa aitama distsipliini alalhoidmiseks ja mitte varjama temal teadaolevaid nooremate üleastumisi distsipliini nõuete vastu. Igasugust lõtvust vanema poolt sellel alal loetakse teenistuskohuste rikkumiseks.

Distsipliini alalhoidmise juures vanemal ei ole mitte ainult õigus, vaid isegi on kohus teha süüdlasele meeldetuletusi ja kellel arreteerimise õigus, tarbekorral, kui olukord ei luba viivitust, arreteerida nooremat või nõuda tema arreteerimist. See arest ei ole distsiplinaarkaristus, vaid erakorraline arest korratuse lõpetamiseks. Ülem määrab distsiplinaarkaristuse või annab süüdlase kohtu alla alles peale seda.

Seda, kes ei täida vanema meeldetuletust või käsku aresti minna, loetakse süüdlaseks ülema käsu mittetäitmises ja võetakse vastutusele kaitseväe kriminaalseadustiku põhjal.

Käesoleva paragrahvi põhjal on õigus arreteerida ohvitseridel enesest nooremaid, kaitseväeametnikkudel ja allohvitseridel — oma käsualuseid. Kõigil teistel kaitseväeametnikkudel, allohvitseridel ja kapralitel on õigus teha noorematele meeldetuletusi. Tarbekorral kaitseväelased, kellel puudub arreteerimise õigus, on kohustatud pöörama abisaamiseks isikute poole, kellel see õigus on.

Tegelikus kaitseväeteenistuses mitteseisvad ohvitserid ei oma arreteerimise õigust, kuigi nad kannavad vormi.

§ 28.

Erakorraline arest.

Erakorralist aresti käsitletakse järgmiselt:

1) Sõdurite ja allohvitseride arreteerimisel arreteerija käsib arreteeritavat ilmuda garnisoni arestimajja, lähema vahtkonna ülema või lähema väeosa (asutise) korrapidaja ohvitseri juurde aresti alla pai-

gutamiseks. Selle juures hoiatatakse arreteeritavat, et teda ähvardab selle käsu täitmata jätmise eest karistus.

Ilmudes vastava ülema juurde või asutisse arreteeritu peab teatama, kelle poolt ja mispärast tema on arreteeritud.

Tarbekorral, eriti kui arreteeritav on joobnud, arreteerija võib paigutada arreteeritut aresti alla isiklikult või teise kaitseväelase, komandantuurist väljakutsutud esitaja või äärmisel korral politsei abil.

Joobnud sõdurite arreteerimisse puutuvad korraldused täidetakse võimalikult ilma nende ülemate, vähemalt ohvitseride vahetu osavõtuta.

2. Ohvitseride arreteerimisel arreteerija käsib arreteeritavat ilmuda komandantuuri arreteerimiseks garnisoni arestimajas. Kohale ilmudes arreteeritav peab teatama, kelle poolt ja mispärast tema on arreteeritud.

3. Arreteerija nõudmisel arreteeritav on kohustatud ette näitama oma isikutunnistuse või muu vastava dokumendi. Arreteerija on kohustatud arreteeritavale nimetama oma auastme, nime ja teenistuskoha kui ka arreteerimise põhjuse.

4. Arreteerija on kohustatud arreteerimisest viibimata teatama sellele isikule, kelle juurde ta arreteeritu saatis, ühes täpse seletusega arreteerimise põhjustest.

5. Garnisoni arestimajja või vahtkonda toimetatud arreteeritu kohta garnisoni komandant teatab arreteeritu ülemale. Kui komandant ei saanud teatist arreteeritu edasipidamiseks aresti all ega muud korraldust, saadab ta hiljemalt kahekümne nelja tunni jooksul arreteeritu tema ülema käsutusse.

§ 29.

Ajutine eemaldamine ametikohalt.

Üleastumiste takistamise ja ärahoidmise abinõuna kaitseväelised ülemad käsitlevad oma käsualuste suhtes ka ajutist eemaldamist ametikohalt.

Ajutine eemaldamine ametikohalt seisab selles, et ülem, kellel puudub võim käsualust eemaldada ametikohalt selle seadluse § 13. korras, teeb seda ajutiselt ja esitab käsualuse süüasja kõrgemale ülemale otsustamiseks. Ajutiselt ametikohalt eemaldatu jääb kõrgema ülema korralduseni teenistuskohuseid täitmata oma üksuse juurde.

Ajutiselt võib eemaldada ametikohalt:

1) rügemendiülem ja diviisiülema abi — kompaniiülemaid;
2) diviisiülem ja Kaitseministri abi — pataljoniülemaid;
3) Kaitseminister — rügemendiülemaid ja diviisiülema abisid.

§ 30.

Karistuste määramine.

Karistuste määramisel käiakse järgmiste põhimõtete järgi:

1. Ülem määrab karistuse õiglaselt ja erapooletult, mitte aga viha, ägeduse või mõne muu meeleliigutuse mõjul.

2. Enne karistuse määramist ülem peab selgusele jõudma oma käsualuse süüs. Kui tekib kahtlus süü suuruse ja sellega ühenduses oleva olukorra kohta, samuti, kas tuleb süü iseloomu tõttu piirduda ainult distsiplinaarkaristusega või anda süüdlane kohtu alla, siis toimetatakse juurdlus. Juurdluse toimetamine on tingimata nõuetav, kui üleastumine on seotud riigi kahjuga või kui süüdlast karistatakse teenistusest vallandamisega distsiplinaarkorras.

3. Distsiplinaarkaristus peab vastama süü suurusele. Karistuse suuruse ja laadi määramisel võetakse arvesse:
a) üleastumise iseloom;
b) sellega ühenduses olevad tingimused ja olukord;
c) süüdlase minevik ja tema harilik ülalpidamine;
d) süüdlase iseloom ja psüühika;
e) süüdlase teenistuses viibimise aja kestvus ja teenistuslikud kogemused — neis üleastumistes, mis puutuvad teenistuskohustusi.

4. Karistuse valjus ei olene mitte ainult karistuse iseloomust, vaid pigemini karistatava tundelikkusest. Esimene karistus määratagu eriti ettevaatlikult, sest ta on karistatavale palju tunduvam kui järgmised karistused. Sel puhul võib käsitleda õige laialdaselt tingimisi karistuse määramist.

5. Distsiplinaarkaristuse valjus suureneb:
a) ühesarnaste üleastumiste kordumisel;
b) üleastumise kordasaatmise puhul käsualuste juuresolekul;
c) üleastumise kordasaatmise puhul teenistuskohuste täitmisel;

d) kui üleastumine sisaldab asjaolusid, mis võisid tekitada korralagedust või võivad demoraliseerivalt mõjuda teistesse kaitseväelastesse.

6. Ajateenijaid, keda märgatakse korduvates üleastumistes ja kes ei ole ennast parandanud neile määratud distsiplinaarkaristuste mõjul, antakse parandamatu ülalpidamise eest kohtu alla. Ohvitserid sarnasel juhul vallandatakse teenistusest administratiivkorras — teenistuse huvides. Üleajateenijad — vallandatakse teenistusest distsiplinaarkorras, kui ülemus ei leia tarvilikuks anda neid kohtu alla parandamatu ülalpidamise eest.

7. Keelatud on määrata ühe üleastumise eest mitu karistust, välja arvatud § 37 märkus I, § 38 märkus I, § 39 märkus I ja § 40 märkuses ettenähtud juhud. Mitme ühel ajal avalikuks tulnud iseseisva üleastumise eest võib süüdlasele määrata iga üleastumise eest eraldi karistus.

8. Ülem võib karistusi määrata ainult temale antud võimupiirides. Kui ülem leiab, et tema võimupiiri kuuluvad distsiplinaarkaristused ei ole küllalt vastavad üleastumise tähtsusele, siis ta võtab tarvitusele abinõud distsipliini ja korra alalhoidmiseks ja esitab karistuse määramise oma ülemale otsustamiseks.

9. Käesoleva seadluse § 5 p.p. 7—10 loeteldud distsiplinaarkaristusi süüdlastele võivad määrata ainult Vabariigi Valitsus ja need ülemad, kellele süüdlased alluvad harilikus teenistuskorras, mitte aga teised, nagu garnisoniülem või garnisoni komandant.

§ 31.

Karistuste määramine kõrgema ülema poolt.

Kõrgem ülem määrab distsiplinaarkaristusi vahetult:

1) kui üleastumine on korda saadetud tema silma all või temale teatavaks saanud ja tema ei ole annud karistuse määramist süüdlase lähemale ülemale;

2) kui üleastumine on korda saadetud kõrgema ülema teenistusliku autoriteedi vastu tema juuresolekul;

3) kui üleastumine on korda saadetud mitme isiku poolt, kes kuuluvad mitmesse temale aluvasse üksusse või asutisse;

4) kui lähem ülem esitab § 30 p. 8 ettenähtud korras karistuse määramise temale otsustamiseks;

5) kui lähem ülem on jätnud üleastumise karistamata.

Kõrgem ülem võib kõvendada veel täitmisele pöörramata distsiplinaarkaristust, kui leiab, et lähema ülema poolt määratud karistus on nõrk.

§ 32.

Teadustamine määrtud karistustest.

Ülemad on kohustatud teatama nende poolt määratud karistustest:

1) sõduritele ja allohvitseridele määratud karistustest — komando korras — kompaniiülemale, kelle korraldusel need karistused kantakse kiidu- ja karistuseraamatusse;

2) kompaniiülem — kirjalikult pataljoniülemale — tema poolt ohvitseridele määratud karistustest;

3) pataljoniülem — kirjalikult rügemendiülemale — tema ja kompaniiülemate poolt ohvitseridele määratud karistustest kui ka käsukirjas avaldamisele kuuluvatest noomitustest.

§ 33.

Karistuste muutmine.

Kõrgemal ülemal ei ole õigust muuta lähema ülema poolt määratud distsiplinaarkaristust selle valjuse tõttu.

Kõrgem ülem on kohustatud muutma lähema ülema poolt määratud karistuse, kui lähem ülem on astunud üle oma distsiplinaarvõimu piiridest või kui karistus on määratud üleastumise eest, mida karistatu ei ole korda saatnud.

§ 34.

Tingimusi karistuse määramine.

Kui üleastumine on korda saadetud juhuslikult või esimest korda või kergemeelsuse või teadmatuse tõttu või kui süüdlane on tuntud alalise hea ülalpidamise, hoolsuse ja korraliku käsutäitmise poolest, siis ülem võib määrata karistuse tingimusi. Sel juhul karistuse kandmine lükatakse karistaja ülema poolt määratud tähtajani edasi. Tingimusi määratud karistus kantakse kiidu- ja karistuseraamatusse märkusega, et karistus on määratud tingimusi selle ja selle aja peale.

Kui tingimusi karistatu ei ole korda saatnud selle aja jooksul samaraskelt või raskemalt karistatud üle-

astumist, siis kustutatakse tingimusi määratud karistus ühes märkusega kiidu- ja karistuseraamatust. Vastasel korral viiakse edasilükatud karistus täide ja uue üleastumise eest määratakse kõvendatud karistus.

Tähtaeg, mille peale karistuse kandmine edasi lükatakse, ei või olla pikem kui üks aasta, ajateenijate kohta aga mitte pikem kui aeg, mis jääb süüdlasel teenida.

§ 35.

Karistuste kuulutamine.

Määratud distsiplinaarkaristusest karistuse määraja ülem teatab või käsib sellest teatada karistatule.

4. peatükk.

Ülemate distsiplinaarvõimu piirid.

§ 36.

Üldine reegel.

Lähemale ülemale antud distsiplinaarvõim karistuste määramisel kuulub ka kõrgematele ülematele.

§ 37.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel ajateenijatele sõduritele.

Ülematel on õigus määrata ajateenijatele sõduritele (noortele, reameestele ja kapralitele) distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

1) jaoülema abil — avaldada noomitusi neljasilma all ja vastava kogu ees;

2) jaoülemal — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 2 töötoimkonda ja 2 teenistustoimkonda;

3) rühmavanemal — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 3 töötoimkonda ja 3 teenistustoimkonda;

4) veltveeblil — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata uuni 4 töötoimkonda, 4 teenistustoimoknda ja 3 öö-päeva kasarmuaresti;

5) rühmaülemal ja kompaniiülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 5 töötoimkonda, 5 teenistustoimkonda ja 7 öö-päeva kasarmuaresti;

6) kompaniiülemal — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 8 töötoimkonda, 6 teenistustoimkonda, 14 öö-päeva kasarmuaresti ja 3 öö-päeva kartseriaresti;

7) pataljoniülemal ja rügemendiülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 21 öö-päeva kasarmuaresti ja 7 öö-päeva kartseriaresti;

8) rügemendiülemal ja diviisiülema abil — avaldada noomitusi käsukirjas, määrata kuni 14 öö-päeva kartseriaresti, kapraleid ja neist nooremaid ümberpaigutada alamale ametikohale ja kapraleid reameheks alandada rahu- ja sõjaajal.

Märkus I. Ümberpaigutamist alamale ametikohale ja kaprali reameheks alandamist võib ühendada mõne teise karistusega.

Märkus II. Kui ajateenija sõdur on käsukirjaga määratud koosseisus allohvitserile ettenähtud ametikohale, siis määratakse temale karistusi nagu ajateenijale allohvitserile § 38 põhjal.

§ 38.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel ajateenijatele allohvitseridele.

Ülematel on õigus määrata ajateenijatele allohvitseridele (noorem- ja vanem-allohvitseridele ning veltveeblitele) distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

1) jaoülemal — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees;

2) rühmavanemal — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 1 teenistustoimkond;

3) veltveeblil — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 2 teenistustoimkonda;

4) rühmaülemal ja kompaniiülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 3 teenistustoimkonda ja 3 ööpäeva kasarmuaresti;

5) kompaniiülemal — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 4 teenistustoimkonda, 7 ööpäeva kasarmuaresti ja 3 ööpäeva kartseriaresti;

6) pataljoniülemal ja rügemendiülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 6 teenistustoimkonda, 14 ööpäeva kasarmuaresti ja 7 ööpäeva kartseriaresti.

7) rügemendiülemal ja diviisiülema abil — avaldada noomitusi käsukirjas, määrata kuni 21 ööpäeva kasarmuaresti, 14 ööpäeva kartseriaresti,

veltveebleid ja neist nooremaid ümberpaigutada alamale ametikohale, alandada auastmes veltveebleid vanem-allohvitserideks ja vanem-allohvitsere noorem-allohvitserideks, ja sõjaajal alandada reameheks;

8) d i v i i s i ü l e m a l — alandada reameheks rahuajal.

M ä r k u s I. Ümberpaigutamist alamale ametikohale, alandamist auastmes ja reameheks alandamist võib ühendada mõne teise karistusega.

M ä r k u s II. Kui ajateenija allohvitser on käsukirjaga määratud koosseisus ohvitserile ettenähtud ametikohale, siis määratakse temale rahuajal karistusi nagu üleajateenijale § 39 järgi.

§ 39.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel üleajateenijatele.

Ülematel on õigus määrata üleajateenijatele, välja arvatud reamehe ametikohal teenivad üleajateenijad, distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

1) r ü h m a v a n e m a l j a v e l t v e e b l i l — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees;

2) r ü h m a ü l e m a l j a k o m p a n i i ü l e m a a b i l — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees;

3) k o m p a n i i ü l e m a l — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 4 teenistustoimkonda, 7 ööpäeva koduaresti ja 3 ööpäeva aresti garnisoni arestimajas;

4) p a t a l j o n i ü l e m a l j a r ü g e m e n d i ü l e m a a b i l — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 6 teenistustoimkonda, 14 ööpäeva koduaresti ja 7 ööpäeva aresti garnisoni arestimajas;

5) r ü g e m e n d i ü l e m a l j a d i v i i s i ü l e m a a b i l — avaldada noomitusi käsukirjas, määrata kuni 21 ööpäeva koduaresti, 14 ööpäeva aresti garnisoni arestimajas, ja veltveebleid ja neist nooremaid ümberpaigutada alamale ametikohale;

6) d i v i i s i ü l e m a l — kõiki üleajateenijaid teenistusest vallandada distsiplinaarkorras.

M ä r k u s I. I. Ümberpaigutamist alamale ametikohale, teenistusest vallandamist distsiplinaarkorras võib ühendada mõne teise karistusega. Tee-

nistusest vallandamise puhul selle teise karistuse üleajateenija peab ära kandma enne teenistusest lahkumist.

Märkus II. Sõjaajal üleajateenijaid karistatakse ühesugustel alustel ajateenijatega.

§ 40.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel reamehe ametikohal teenivatele üleajateenijatele.

Ülematel on õigus määrata reamehe ametikohal teenivatele üleajateenijatele distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

1) jaoülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees;

2) jaoülemal — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 2 töötoimkonda ja 2 teenistustoimkonda;

3) rühmavanemal — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 3 töötoimkonda ja 3 teenistustoimkonda;

4) veltveeblil — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 4 töötoimkonda 4 teenistustoimkonda ja 3 ööpäeva kasarmuaresti;

5) rühmaülemal ja kompaniiülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 5 töötoimkonda, 5 teenistustoimkonda ja 7 ööpäeva kasarmuaresti;

6) kompaniiülemal — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 8 töötoimkonda, 6 teenistustoimkonda, 14 ööpäeva kasarmuaresti ja 3 ööpäeva kartseriaresti;

7) pataljoniülemal ja rügemendiülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all ja vastava kogu ees ja määrata kuni 21 ööpäeva kasarmuaresti ja 7 ööpäeva kartseriaresti;

8) rügemendiülemal ja diviisiülema abil — avaldada noomitusi käsukirjas ja määrata kuni 14 ööpäeva kartseriaresti;

9) diviisiülemal — kõiki üleajateenijaid teenistusest vallandada distsiplinaarkorras.

Märkus. Teenistusest vallandamist distsiplinaarkorras võib ühendada mõne teise karistusega. Teenistusest vallandamise puhul selle teise karistuse üleajateenija peab ära kandma enne teenistusest lahkumist.

§ 41.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel ohvitseridele ja vanemohvitseridele.

Ülematel on õigus määrata ohvitseridele ja vanemohvitseridele, välja arvatud vanemohvitserid rügemendiülema või suuremate õigustega, distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

1) kompaniiülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all, vastava kogu ees ja kirjalikult;

2) kompaniiülemal — avaldada noomitusi nelja silma all, vastava kogu ees ja kirjalikult, ja määrata kuni 3 ööpäeva koduaresti ja 1 ööpäev aresti garnisoni arestimajas;

3) pataljoniülemal ja rügemendiülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all, vastava kogu ees ja kirjalikult ja määrata kuni 7 ööpäeva koduaresti ja 3 ööpäeva aresti garnisoni arestimajas;

4) rügemendiülemal ja diviisiülema abil — avaldada noomitusi käsukirjas, määrata ohvitseridele kuni 14 ööpäeva koduaresti ja 7 ööpäeva aresti garnisoni arestimajas, vanemohvitseridele 7 ööpäeva koduaresti ja 3 ööpäeva aresti garnisoni arestimajas, ja kompaniiülema abisid ametikohalt eemaldada;

5) diviisiülemal ja kaitseministri abil — määrata ohvitseridele kuni 21 ööpäeva koduaresti ja 14 ööpäeva aresti garnisoni arestimajas, vanemohvitseridele 14 ööpäeva koduaresti ja 7 ööpäeva aresti garnisoni arestimajas, ja kompaniiülemaid ametikohalt eemaldada.

6) Kaitseministril — määrata vanem-ohvitseridele kuni 21 öö-päeva koduaresti ja 14 öö-päeva aresti garnisoni arestimajas ja pataljoniülemaid ja rügemendiülema abisid ametikohalt eemaldada;

§ 42.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel rügemendiülema ja suuremate õigustega vanemohvitseridele.

Ülematel ja Vabariigi Valitsusel on õigus määrata rügemendiülema või suuremate õigustega vanemohvitseridele distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

1) diviisiülema abil — avaldada noomitusi nelja silma all;

2) diviisiülemal ja Kaitseministri abil — avaldada noomitusi;
3) Kaitseministril — määrata koduarestil kahekümne neljast tunnist kuni kahekümne ühe ööpäevani;
4) Vabariigi Valitsusel — ametikohalt eemaldada.

§ 43.

Ülemate võimupiirid karistuste määramisel kindralitele.

Ülematel ja Vabariigi Valitsusel on õigus määrata diviisiülema õigustega vanemohvitseridele ja kindralitele distsiplinaarkaristusi järgmiselt:
1) Kaitseministril — avaldada noomitusi;
2) Vabariigi Valitsusel — ametikohalt eemaldada.

§ 44.

Kaitsevägede ülemjuhataja õigussed.

Kaitsevägede ülemjuhataja õigused distsiplinaarkaristuste määramisel on ette nähtud eriseadustes.

5. peatükk.

Karistuste määramine erilistel juhtudel.

§ 45.

Komandeerimisel.

Kaitseväelist osa väljakomandeerimisele saates, komandeerija ülem võib käsukirjalise või kirjaliku volitusega selle osa ülema distsiplinaarvõimu piire selle komandeerimise ajaks laiendada, andes:
1) pataljoniülemale — rügemendiülema õigused;
2) kompaniiülemale — pataljoniülema õigused;
3) rühmaülemale — kompaniiülema õigused;
4) rühmavanemale — veltveebli õigused;
5) jaoülemale — rühmavanema õigused.

§ 46.

Garnisoniülemate ja garnisoni komandantide võimupiirid.

Garnisoniülemad ja garnisoni komandandid võivad määrata distsiplinaarkaristusi nagu oma käsualustele ka harilikus teenistuskorras neile mittealluvatele kaitseväelastele:

1) kui üleastumine on korda saadetud garnisoniteenistuse kohuste täitmise ajal;

2) kui üleastumise on korda haatnud kaitseväelane, kellel ei ole kohapeal ühtki teenistuskohuseid täitvat ülemat;

3) kui üleastumine on korda saadetud arreteeritud kaitseväelase poolt arreteeritu ülema järelevalve alla mittekuuluvas garnisoni arestimajas.

Garnisoniülemal ja garnisoni komandandil ei ole õigust karistada nendega üheõiguslikke või kõrgemaid kaitseväelasi.

Igast karistamisest garnisoniülem või garnisoni komandant teatab karistatu ülemale.

§ 47.

Komandeeritute ja haigete karistamine.

Kaitseväelasi, kes on komandeeritud teise üksuse juurde kas üksikult või oma üksuse koosseisus või kes kuuluvad eriotstarbeks moodustatud kaitseväelisse koondisse, karistab üldistel alustel see ülem, kellele nad alluvad harilikus teenistuskorras, olgu ka ajutiselt.

Kaitseväelistes ravilates ravimisel viibivate kaitseväelaste üleastumistest ravila ülem teatab kaitseväelase ravilast väljakirjutamise ja üksusse tagasisaatmise puhul süüdlase kuuluvuse järgi üksuse ülemale karistuse määramiseks. Määratut karistusest üksuse ülem teatab ravila ülemale.

§ 48.

Kaitseväe vormi kandvate tagavaraväelaste karistamine.

Tagavaraväelasi, kes kaitseväe vormi kandmise ajal on eksinud kaitseväelise viisakuse ja distsipliini nõuete vastu või on rikkunud kaitseväe vormikandmise või vormi määrusi, on õigus karistada: Kaitseministril. Kaitseministri abil ja selle kaitseväelise asutise ülemal, kus vormikandja on arvel, — kõiki; garnisoniülematel, kaitseväeringkonnaülematel ja garnisoni komandantidel — neile alluvas piirkonnas viibivaid üldistel alustel ja võimupiirides, mis neile on ette nähtud nende alluvate kohta, kusjuures karistatava ametikohaks loetakse tema viimane ametikoht tegelikus kaitseväeteenistuses. Raskema üleastumise korral Vabariigi Valitsus võib Kaitseministri ettepanekul süüdlaselt kaitseväe vormi kandmise õiguse ära võtta.

§ 49.

Kaitseväe vormi kandvate erustunute karistamine.

Erustunutele, kes kaitseväe vormi kandmise ajal on eksinud kaitseväelise viisakuse ja distsipliini nõuete vastu või on rikkunud kaitseväe vormikandmise või vormi määrusi, Kaitseminister teeb esimese üleastumise korral kirjaliku hoiatuse. Korduval juhul Vabariigi Valitsus võib Kaitseministri ettepanekul süüdlaselt kaitseväe vormi kandmise õiguse ära võtta. Raskema üleastumise korral Vabariigi Valitsus võib Kaitseministri ettepanekul süüdlaselt kaitseväe vormi kandmise õiguse ära võtta esialgse hoiatuseta.

6. peatükk.

Kiituste ja karistuste arvestamine.

§ 50.

Kiidu- ja karistuseraamat.

Kiitused, mis on avaldatud kirjalikult, ja kohtulikult kui ka distsiplinaarkorras määratud karistused, välja arvatud noomitused nelja silma all, arvestatakse kiidu- ja karistuseraamatusse kandmisega.

Distsiplinaarkaristus, välja arvatud kohtu poolt määratud distsiplinaarkaristus, loetakse unustatuks ja kustutatakse kiidu- ja karistuseraamatust, kui kaitseväelane tegelikus teenistuses viie aasta jooksul peale karistuse ärakandmist ei ole karistatud arestiga kartseris, garnisoni arestimajas või raskemalt, samuti ka § 52 neljandas, viiendas ja kuuendas lõigus ette nähtud juhtudel. See määrus on maksev ka §§ 21 ja 48 põhjal ohvitseridele määratud distsiplinaarkaristuste kustutamise kohta.

§ 51.

Kiidu- ja karistuseraamatute pidamine.

Kiidu- ja karistuseraamatuid peetakse:

1) igas kompaniis — ajateenijate jaoks üks ja üleajateenijate jaoks teine raamat;

2) rügemendi staabis — ohvitseride jaoks;

3) asutistes — ohvitseride jaoks üks, allohvitseride ja sõdurite jaoks teine raamat;

4) kaitsevägede staabis — tagavaraväe ohvitseride jaoks.

Kiidu- ja karistuseraamatud antakse pärast lõpetamist hoiule rügemendi või asutise arhiivi: ajateenijate oma viieks aastaks, üleajateenijate oma — viieteistkümneks aastaks ja ohvitseride oma — kaheksümneks viieks aastaks.

§ 52.

Karistuse kandmine raamatusse.

Üleastumine, mille eest karistus on määratud, kantakse raamatusse kompaniiülema allkirjaga kirjeldavalt, lühidalt, kuid siiski nii selgelt, et ei tekiks kahtlust üleastumise iseloomu kohta. Üleastumiste märkimine üldnimetustega, nagu korralageduse sünnitamise, joomise kombluse vastu eksimise, teenistuskohuste mittetäitmise eest jne. on keelatud.

Samane kord on maksev ka kiituste sissekandmise kohta.

Ohvitseride kiidu- ja karistuseraamatut rügemendi adjutant peab samade juhtnööride järgi.

Kaitseväelase ülendamise puhul ohvitseriks tema sõdurina, allohvitserina, aspirandina või kadetina saadud karistusi ja kiitusi, välja arvatud teenistuslehte kantud kiitused, ohvitseride kiidu- ja karistuseraamatusse üle ei kanta.

Ohvitseri ülendamise puhul vanemohvitseriks ja kaitseväeametniku määramise puhul pataljoniülema kohale vastavale ametikohale, avatakse nende jaoks kiidu- ja karistuseraamatus uus leht, kuhu kantakse üle ainult teenistuslehte kantud karistused ja kiitused, kuna muud karistused ja kiitused kustunuks loetakse.

Samane eelmises lõigus mainitud kord on maksev ka karistuste ja kiituste ülekandmise kohta ajateenija üleajateenijaks astumisel.

§ 53.

Väljavõtted kiidu- ja karistuseraamatust.

Kaitseväelase üleviimise ja juurdekommandeerimise puhul saadetakse temaga kaasa ka väljavõte kiidu- ja karistuseraamatust, millisesse väljavõttesse ei kanta §§ 34, 50 ja 52 põhjal kiidu- ja karistuseraamatust kustutatud karistusi.

§ 54.

Distsiplinaarkaristuste kandmine teenistuslehte.

Teenistuslehe teenistuskäigu lahtrisse märgitakse järgmised distsiplinaarkaristused, nende põhjusi seletamata:

1) ametikohalt eemaldamine;
2) alamale ametikohale ümberpaigutamine;
3) auastmes või reameheks alandamine;
4) üleajateenija teenistusest vallandamine.

7. peatükk.

Kiidu- ja karistuseraamatute revideerimine.

§ 55.

Ülemate üldised kohused.

Iga ülem on kohustatud valvama distsiplinaarvõimu õiglase ja otstarbekohase kasutamise järele temale alluvate ülemate poolt kui ka määratud karistuste ärakandmise järele.

Seda järelevalvet ülemad teostavad vahetu valvega, kiidu- ja karistuseraamatute revideerimisega ja kaebuste lahendamisega.

§ 56.

Kompaniiülema kohused.

Kompaniiülem valvab vahetult oma alluvate distsiplinaarvõimu õiglase käsitamise ja karistuste õigeaegse ja seadusliku ärakandmise järele.

§ 57.

Pataljoniülema kohused.

Pataljoniülem on kohustatud revideerima iga kuu kompaniide kiidu- ja karistuseraamatuid, ära tähendades revideerimise aega ja iga kõrvalekaldumist seaduse nõuetest. Vastavad märkused pataljoniülem kannab oma allkirjaga kiidu- ja karistuseraamatuisse.

§ 58.

Rügemendiülema kohused.

Rügemendiülem revideerib kompaniide ja ohvitseride kiidu- ja karistuseraamatuid vähemalt kaks korda aastas, avaldades tagajärje käsukirjas.

§ 59.

Diviisiülema kohused.

Diviisiülem revideerib kiidu- ja karistuseraamatuid isiklikult või oma esindaja kaudu vähemalt üks kord aastas, avaldades tagajärje käsukirjas.

§ 60.

Revideerimise tagajärgede avaldamine.

Ei ole sünnis avaldada käsukirjades karistuste võrdlevaid kokkuvõtteid üksuste vahel. On keelatud soovitada karistusi järjekindlaks tarvitamiseks teatud üleastumiste eest või otsusi teha üksuse kohta distsiplinaarkaristuste üldarvu andmetel ja hinnata ülemate tegevust nende poolt määratud karistuste järgi.

8. peatükk.

Kaebused.

§ 61.

Üldised määrused.

Igal kaitseväelasel on õigus kaitsta oma õiguslikke huvisid teenistuse alal kaebuste avaldamisega.

Avaldatud kaebust ei saa tagasi võtta.

§ 62.

Kaebuste avaldamiseks tarvilik eeltegevus.

Et ülemat põhjendamata või seadusevastase kaebusega mitte koormata ja kaebuste avaldamise määrusi mitte rikkuda, kaebaja peab enne kaebuse avaldamist õiendusi otsima seadustest, seadlustest ja määrustikkudest või nõu saamiseks pöörduma oma vahetu ülema poole.

Viimasel ei ole õigust kaebuse avaldamist keelata.

§ 63.

Kaebuste avaldamise tähtaeg.

Kaebused avaldatakse: distsiplinaarkaristuste määramise otsuste peale viie päeva jooksul, kõigis teistes asjades — ühe kuu jooksul, kui seaduses ega seadluses ei ole ette nähtud teist tähtaega. Kaebuse avaldamise tähtaeg arvatakse kaebuse põhjuse tekkimise või teadasaamise päevast.

Kaebus loetakse avaldatuks, kui ta on antud sel tähtajal postile või ülemusele edasisaatmiseks.

§ 64.

Keelatud kaebused.

On keelatud:

1) avaldada kaebust ajal, kui kaebaja täidab teenistuskohuseid;

2) avaldada kaebust samal päeval, mil selleks tekkis põhjus või mil see põhjus kaebajale sai teatavaks;

3) avaldada kaebust distsiplinaarkaristuse valjuse peale;

4) avaldada kaebust teiste isikute eest;

5) avaldada kollektiivseid ehk ühiseid kaebusi;

6) koguda või pidada koosolekuid kaebuste pärast;

7) kokku seada üldkaebusi, üldmärgukirju jne. või neile koguda allkirju;

8) avaldada või esitada teenistusega seotud kaebusi või märgukirju väljaspool kaitseväge seisvatele isikutele.

Selle keelu vastu eksijaid karistatakse distsiplinaarkorras või antakse kohtu alla, kuna loeteldud avaldised jäetakse läbi vaatamata.

§ 65.

Põhjendamata ja valesisulised kaebused.

Valesisuliste ja põhjendamata kaebuste avaldamise eest kaebajad võetakse vastutusele kaitseväe kriminaalseaduste põhjal.

Põhjendamata kaebuste esitamine, mis vale või keelatud teateid ei sisalda, ei kuulu karistuse alla. Kui järgneval edasikaebamisel kõrgemale ülemale kaebuse põhjendamatus jällegi ilmsiks tuleb, siis karistatakse edasikaebajat distsiplinaarkorras ülemuse koormamise pärast põhjendamata kaebustega.

§ 66.

Kaebuste avaldamise korra määruste rikkumine.

Kaebuste avaldamise korra määruste rikkumise eest, välja arvatud § 64 loeteldud määrused, karistatakse süüdlast distsiplinaarkorras, kuigi kaebus hiljem tunnustatakse põhjendatuks ja leiab rahuldamist.

§ 67.

Kaebused distsiplinaarkaristuste peale.

Kaebused distsiplinaarkaristuste seadusevastase määramise kohta on põhjendatud, kui karistus on määratud eksikombel, ilma et karistatu mingit üleastumist oleks toime pannud või kui karistaja ülem on astunud üle oma võimupiiride või määranud karistuse, mis ei vasta karistatava teenistusastmele.

Kaebuse avaldamine ei takista distsiplinaarkaristuse täideviimist.

§ 68.

Kaebused raha ja varustuse mittesaamise peale.

Kaitseväelane, kes on ilma jäänud tähtajaks väljaandmisele kuuluvast rahast või varustusest, teatab sellest oma vahetule ülemale.

Kui kahe nädala jooksul väljaandmist ei järgne või kui antakse seadusevastane seletus, siis mainitud kaitseväelane võib avaldada kaebuse.

§ 69.

Kaebuse vorm.

Kaebused avaldatakse suusõnaliselt ja kirjalikult. Kirjalikus kaebuses peale muu olgu tähendatud: kellele ta avaldatakse, kelle poolt ja kaebaja teenistuskoht. Kirjalik kaebus peab kandma kaebaja allkirja.

§ 70.

Kaebuste avaldamise kord sõdurite ja allohvitseride poolt.

Sõdurid ja allohvitserid avaldavad kaebusi suusõnaliselt või kirjalikult oma kompaniiülema ees. Avaldatud suusõnalise või kirjaliku kaebuse kannab kaebuste raamatusse ja kirjutab ühes kaebajaga alla kompaniiülem. Kui kaebus avaldatakse kompaniiülema peale, siis kannab kaebuse kaebuste raamatusse ja kirjutab ühes kaebajaga alla vanem ohvitser kompaniis või veltveebel.

Sissekantud suusõnalisest kaebusest võetakse ärakiri komandokorras esitamiseks.

§ 71.

Kaebuste avaldamise kord ohvitseride poolt.

Ohvitserid avaldavad kaebusi kirjalikult oma vahetu ülema ees.

§ 72.

Puhkusel viibijate ja haigete kaebused.

Puhkusel viibijad avaldavad kaebusi lähema garnisoni komandandile või kaitseväeringkonnaülemale, haigemajas viibijad haiged — palati ordinaatorile.

§ 73.

Arreteeritute kaebused.

Arreteeritud avaldavad kaebusi vahtkonna ülemale või väeosa (asutise) korrapidajale. Viimased esitavad avaldatud kaebused kirjalikult garnisoni komandandile või väeosa (asutise) ülemale.

§ 74.

Ülemate kohused kaebuste läbivaatamisel.

Ülemad on kohustatud:

1) vastu võtma ja tarbekorral lahendamiseks edasi saatma kaebusi, kui need ei käi selle seadluse § 64 ettenähtud keelu vastu;

2) tarbekorral nõudma vastava ülema seletuse ja lahendama vastuvõetud kaebused;

3) omast otsusest viivituseta kuulutama kaebajale ja kostjale.

Ülem, kelle vastu kaebus on tõstetud, ise ei või otsustada mingit küsimust kaebuse kohta, vaid igal juhtumisel esitab asja oma ülemusele.

§ 75.

Otsuse kuulutamine kaebajale.

Kaebuse kohta tehtud otsus kuulutatakse sõduritele ja allohvitseridele kompaniiülema kaudu, ohvitseridele — vahetu ülema kaudu.

Kaitseväelasel, kes ei ole saanud oma kaebuse kohta otsust või teadaannet ühe kuu jooksul, on õigus oma vahetult ülemalt teateid küsida või kaebust korrata.

§ 76.

Edasikaebused otsuse peale.

Otsustatud kaebuse asjas nii kaebaja kui kaevatu võivad kahenädalise tähtaja jooksul, otsuse kuulutamise päevast arvates, edasi kaevata kaebuse otsustaja vahetule ülemale §§ 70 ja 71 korras.

Selles kaebuses peavad olema ära tähendatud motiivid, mille põhjal kaebaja ei jäänud otsusega rahule.

Eksimused nõuetava viisakuse vastu kaebustes ja edasikaebustes on karistatavad.

§ 77.

Kaebuste raamat.

Igas kompaniis on kaebuste raamat, kuhu kantakse § 70 korras nii kompanii koosseisu kuuluvate kui ka juurdekomandeeritud sõdurite poolt avaldatud kaebused. Sellesse raamatusse märgitakse ka kaebustele järgnevad otsused, korraldused ja karistused.

Kaebuste raamat on nööritud, pitseeritud ja rügemendiülema poolt alla kirjutatud. Peale lõpetamist kaebuste raamat antakse hoiule arhiivi kümneks aastaks.

Kaebuste raamatuid revideeritakse kiidu- ja karistuseraamatuga ühistel alustel.

Maksmapanemise seadusi.

Kriminaalseadustiku maksmapanemise seadus.[1])

Antud Riigivanema poolt dekreedina 19. septembril 1934.

§ 1.

Käesolev seadus hakkab maksma ühel ajal Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksmahakkamisega.

§ 2.

Ühel ajal käesoleva seadusega hakkavad maksma:

1) Kriminaalseadustik (RT 56—1929);
2) Vangistuseseadustik (RT 20—1931).

§ 30.

Kohtute seadust (VSK XVI k. 1. j., 1914. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

---

[1]) KrS maksmapanemise seadusest on toodud: 1) §§ 1 ja 2, mis selgitavad KrS ja Vangistuseseadustiku maksmahakkamise aega, 2) §§ 30 ja 33 need osad, mis käsitavad kohtuametnike ja vallakohtu liikmete distsiplinaarkorras karistamist, 3) § 43, mis selgitab KrS § 192[1] ette nähtud süüteo jälitamise isesugust korda ja 4) §§ 107—112, mis sisaldavad ülemineku reegleid. Kõik ülejäänud Maksmapanemise seaduse paragrahvid on jäetud välja, sest §§ 3—5, mis muudavad ja täiendavad KrS 1929. aasta redaktsiooni, on kodifitseeritud KrS teksti (ülevaate neist annab lhk. 248 leiduv tabel), teised aga, fikseerides neid muudatusi, mis KrS maksmahakkamine toob kaasa meie seaduseandlusse, lahus seadustest, milliseid nad muudavad, midagi ei ütle (osalise ülevaate neist annab lhk. 245 toodud tabel).

261. Riigiteenijaid kohtuametkonnas jälitatakse süütegude eest Kriminaalkohtupidamise seadustikus ettenähtud korras ja distsiplinaarsüütegude eest Distsiplinaarseadustikus ettenähtud korras järgnevais paragrahves toodud eranditega.

262. Juhul, kui kohtunikule distsiplinaarkaristusena on määratav ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale või paigutamine alamale kohale või teenistuskohalt tagandamine, asendatakse need rahatrahviga mitte üle süüdlase ühe kuu rahapalga.

Märkus. § 295, 295[2] ja 296 ettenähtud juhtudel võib distsiplinaarkaristamise korras kohtuniku ümber paigutada teisele samasugusele ametikohale või tagandada teenistuskohalt.

266. Prokuröridele ja prokuröri abidele võib ka Kohtuminister määrata distsiplinaarkaristusi, Distsiplinaarseadustiku alusel ja korras, kusjuures neil juhtudel distsiplinaarkaristusena määratav teenistuskohalt tagandamine, paigutamine alamale teenistuskohale, ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale ja rahatrahv asendatakse noomitusega.

329. Distsiplinaarvõim kohtupristavite suhtes kuulub kohtule, kelle juures kohtupristav asub, ja sama kohtu esimehele; viimasel juhul distsiplinaarkaristusena määratav teenistuskohalt tagandamine, paigutamine alamale teenistuskohale, ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale ja rahatrahv asendatakse noomitusega.

341. Kohtupristavite nõukogule alluvad kohtupristavite distsiplinaarsüüteod, milliste eest Distsiplinaarseadustikus karistusena nähtud ette noomitus või märkus.

418. Kohtuameti kandidaatidele määrab distsiplinaarkaristusi Distsiplinaarseadustiku alusel ja korras Kohtupalati vanem esimees kokkuleppel Kohtupalati prokuröriga. Samadel alustel ja korras võivad määrata kohtuameti kandidaatidele distsiplinaarkaristusi kohtute esimehed ja teised riigiteenijad kohtuametkonnas, kelle korraldusse kandidaadid määratud, kusjuures neil juhtudel distsiplinaarkaristusena määratav teenistuskohalt tagandamine, paigutamine alamale teenistuskohale, ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale ja rahatrahv asendatakse noomitusega.

§ 33.

Balti vallakohtuseadust (VSK XVI k., 1914. a. väljaanne) muudetakse järgmiselt:

57. Vallakohtute esimeestele ja vallakohtute liikmeile võidakse määrata Distsiplinaarseadustikus ettenähtud distsiplinaarkaristusi, kusjuures tagandamine teenistuskohalt, paigutamine alamale teenistuskohale ja ümberpaigutamine teisal asuvale teenistuskohale asendatakse rahatrahviga mitte üle kahesaja krooni.

62. Vallakohtu esimees ja liige võidakse tagandada teenistuskohalt ainult kriminaalkohtu otsusega.

§ 43.

Linnade sissetulekute, väljaminekute, eelarvete ja aruannete seaduse (VSKK 274—1917, art. 2010) § 53 muudetakse ning pannakse maksma järgmises redaksioonis:

53. Kriminaalseadustiku § 192[1] ettenähtud süüteo eest karistuse määramine kuulub vastavale linnavalitsusele. Linnavalitsuse määrus kuulutatakse süüdlasele, võimaldades temale kahe nädala jooksul, arvates kuulutamise päevast, tasuda määratud rahatrahv linnavalitsuses. Rahatrahvi eelnimetatud tähtajal tasumata jätmisel pööratakse asi kohtulikule arutamisele üldises korras. Linnavalitsuses tasutud rahatrahv läheb linna kasuks.

§ 107.

Nuhtlusseaduse ja Kriminaalseadustiku peakaristustest tuleb arvata võrdseks ühenimelised karistused. Nuhtlusseaduses esinevad peakaristused — vangirood, kindlus ja türm — tuleb arvata võrdseks Kriminaalseadustikus esineva peakaristusega — vangimajaga. Kinnipidamiskaristuste võrdsus on olemas ühesuuruste tähtaegade puhul, rahatrahvide võrdsus — ühesuuruste summade puhul. Nuhtlusseaduses esinev peakaristus — sunnitöö viieteistkümnest aastast kuni kahekümne aastani — arvatakse võrdseks Kriminaalseadustikus esineva peakaristusega — viieteistkümneaastase sunnitööga.

§ 108.

Rahukohtu nuhtlusseaduse ja Kriminaalseadustiku peakaristustest tuleb arvata võrdseks ühenimelised karistused. Rahukohtu nuhtlusseaduses esinev peakaris-

tus — türm — tuleb arvata võrdseks Kriminaalseadustikus esineva peakaristusega — vangimajaga. Kinnipidamiskaristuste võrdsus on olemas ühesuuruste tähtaegade puhul, rahatrahvide võrdsus — ühesuuruste summade puhul.

§ 109.

Uue nuhtlusseaduse ja Kriminaalseadustiku peakaristustest tuleb arvata võrdseks ühenimelised karistused. Uues nuhtlusseaduses esinevad peakaristused — parandusmaja, kindlus ja türm — tuleb arvata võrdseks Kriminaalseadustikus esineva peakaristusega — vangimajaga. Kinnipidamiskaristuste võrdsus on olemas ühesuuruste tähtaegade puhul, rahatrahvide võrdsus — ühesuuruste summade puhul.

§ 110.

Nuhtlusseaduse, Rahukohtu nuhtlusseaduse ja Uue nuhtlusseaduse peakaristuste võrdlemisel Kriminaalseadustiku peakaristustega ei tule arvestada neis seadustikkudes toodud lisakaristusi.

§ 111.

Karistuste koostamisel või liitmisel juhul, kui koostamisele või liitmisele kuuluvaist karistustest osa või ka kõik on määratud Nuhtlusseaduse, Rahukohtu nuhtlusseaduse või Uue nuhtlusseaduse põhjal, tuleb üldkaristus määrata Kriminaalseadustiku karistustest ja Kriminaalseadustiku karistuste koostamise või liitmise eeskirjade järgi.

§ 112.

Varem tehtud ja seadusjõusse astunud kohtuotsused kaotavad käesoleva seaduse maksmahakkamisel jõu osades, mis puutuvad lisakaristustesse, mis nähtud ette Nuhtlusseaduse § 58^1 ja 58^2 ja Uue nuhtlusseaduse § 34.

Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksmapanemise seadus.[1])

Antud Riigivanema poolt dekreedina 30. oktoobril 1934.

§ 1.

Käesolev seadus hakkab maksma 1. veebruaril 1935. aastal.

§ 2.

Ühel ajal käesoleva seadusega hakkab maksma Kriminaalkohtupidamise seadustik (RT 89—1934).

§ 10.

Kohtuasutiste nimetused muudetakse järgmiselt: nimetus „Kohtupalat" asendatakse kõigis maksvates seadustes, kus ta leidub, nimetusega „Kohtukoda", nimetus „rahukogu" — nimetusega „ringkonnakohus" nimetus „Tallinna-Haapsalu rahukogu" — nimetusega „Tallinna ringkonnakohus", nimetus „Tartu-Võru rahukogu" — nimetusega „Tartu ringkonnakohus", nimetus „Rakvere-Paide rahukogu" — nimetusega „Rakvere ringkonnakohus", nimetus „Viljandi-Pärnu rahukogu" — nimetusega „Viljandi ringkonnakohus", nimetus „rahukohus" — nimetusega „jaoskonnakohus" ja nimetus „rahukohtunik" — nimetusega „jaoskonnakohtunik".

§ 13.

Uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksmahakkamisel kohaldatakse selle eeskirju ka varem toimetusse võetud asjadele alljärgnevates paragrahvides toodud eranditega ja täiendustega.

---

[1]) KKS maksmapanemise seaduse §§ 3—9, 11 ja 12 on jäetud välja, sest nad, sisaldades muudatusi, mis KKS maksmahakkamine toob kaasa meie seaduseandlusse, lahus seadustest, milliseid nad muudavad, midagit ei ütle.

§ 14.

Uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku asialluvuse eeskirju, mis määravad vana seaduse järgi kõrgemale kohtule allunud asjade alluvuse alamale kohtule, ei kohaldata nende kohtusse saabunud asjade kohta, mis on saabunud avalik-süüdistusasjus süüdistusaktiga ja erasüüdistusasjus erasüüdistaja kaebusega pärast lepituskatse toimetamist kohtu-uurija poolt, vaid need tuleb lõpule viia endise alluvuse järgi.

Samuti ei kohaldata uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku asialluvuse eeskirju, mis määravad vana seaduse järgi alamale kohtule allunud asjade alluvuse kõrgemale kohtule, nende asjade kohta, milles on alama kohtu esimese astme poolt juba süüdi- või õigeksmõistev otsus tehtud, vaid need tuleb lõpule viia endise alluvuse järgi.

§ 15.

Uues Kriminaalkohtupidamise seadustikus ettenähtud kriminaaljälitamise lõpetamise ja peatamise kord tuleb kohaldada ka neile asjadele, mis on prokuröride poolt varem edasi saadetud kohtule, kuid viimaste poolt esimeses astmes veel lahendamata, milleks säärased toimetused tuleb tagasi saata vastavale prokurörile või alluvuse järgi üle anda vastavale jaoskonnakohtule või kohtu-uurijale.

Samuti antakse ringkonnakohtute poolt prokuröridele tagasi vana Kriminaalkohtupidamise seaduse § 353 ja 356^2 põhjal esitatud arvamustega asjad uues Kriminaalkohtupidamise seadustikus ettenähtud korras toimetamiseks, kuid § 353 ettenähtud arvamustega asjad ainult sel juhul, kui süüalune on olnud süüteo kordasaatmisel Kriminaalseadustiku § 39 tähendatud seisukorras.

Vana Kriminaalkohtupidamise seaduse § 528 põhjal lõpetatud asjus, mille peale edasikaebuse tähtaeg ei ole veel möödunud, võib edasi kaevata vanas seaduses ettenähtud tähtaja jooksul ja korras, kuid need vaadatakse Kohtukojas läbi uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku § 322 ja järgmistes ettenähtud korras. Samas korras vaatab Kohtukoda läbi ka need ringkonnakohtu vaidlused prokuröri lõpetamisarvamuse vastu, mis on tõstetud vana Kriminaalkohtupidamise seaduse § 528 põhjal enne uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksmahakkamist.

§ 16.

Uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku § 342 esimeses lõikes tähendatud vaidluse õigus süüdistusakti vastu hakkab maksma alles nende süüdistusaktide suhtes, mis prokuratuur koostab ja esitab kohtule pärast uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksmahakkamist.

§ 17.

Volinik või kaitsja, kes on juba omandanud toimetuses olevas asjas esinemiseks volituse vana Kriminaalkohtupidamise seaduse maksvuse ajal, on õigustatud kasutama seda õigust volituse piirides kuni asja lõpliku lahendamiseni, olgugi et tal uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku järgi volinikuna või kaitsjana esinemise õigust ei ole.

§ 18.

Uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku § 90 teine lõige ei ole maksev nende politsei juurdlustoimingute kohta, mis on tehtud enne Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksmahakkamist, välja arvatud juurdlustoimingud, mis on politsei poolt toimetatud vana Kriminaalkohtupidamise seaduse § 258 korras.

§ 19.

Kui uues Kriminaalkohtupidamise seadustikus ettenähtud tähtaeg võrreldes vanas Kriminaalkohtupidamise seaduses ettenähtud sama tähtajaga on lühem ning kui säärane tähtaeg on alanud vana Kriminaalkohtupidamise seaduse maksvuse ajal, selle lõpp aga langeb uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksvuse ajale, siis tuleb tähtaja lõpp arvata vanas Kriminaalkohtupidamise seaduses ettenähtud aja järgi.

§ 20.

Toimetuses olevais asjus vana Kriminaalkohtupidamise seaduse järgi tehtud kõik protsessitoimingud ja korraldused jäävad jõusse uue Kriminaalkohtupidamise seadustiku maksmahakkamisel, kuni neid ei muudeta uues Kriminaalkohtupidamise seadustikus ettenähtud alustel ja protsessikorras, välja arvatud käesolevas seaduses toodud erandid.

§ 21.

Kohtuotsustega määratud nuhtlusseaduste kinnipidamiskaristused pööratakse täitmisele otsustes nimetatud karistustena, kuid vangistusasutises loetakse vahialused vastavate Kriminaalseadustiku karistuste kandjaiks Kriminaalseadustiku maksmapanemise seaduse §§ 107—110 (RT 85—1934) ettenähtud alustel ja täidetakse karistused uues Vangistusseadustikus ja Vangimajade kodukorras ettenähtud viisil.

Samuti toimitakse ka nende nuhtlusseaduste kinnipidamiskaristustega, mis on enne käesoleva seaduse maksmamahakkamist osaliselt kantud.

A-9105

Hind 6 kr. 50 s.